

Phaedrus, / Gronovius, Johann Friedrich, / Gronovius, Jacobus,

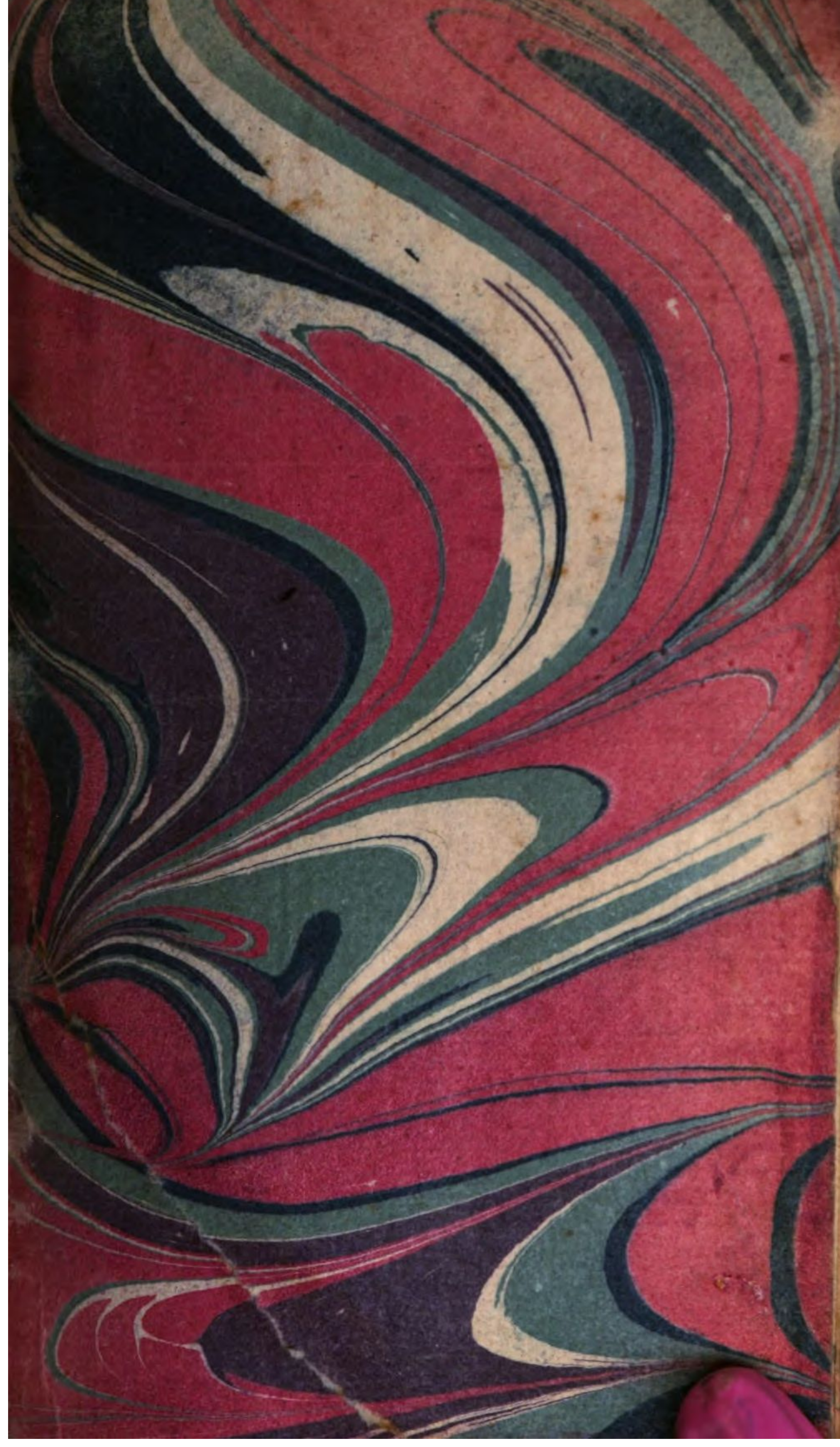
Aug. Liberti Fabularum Aesopiarum libri 5

Amstelodamum 1703

A.lat.a. 1396

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10242366-7

H. Est. 9

~~20~~

1396

Phaedrus

PHAEDRI
FABULAE AESOPIAE.

PHÆDRI

1806.

B. L.

AUG. LIBERTI

FABULARUM

ÆSOPIARUM

LIBRI V.

Cum Notis perpetuis

JO. FRED. GRONOVII, P.

& Emendationibus

JACOBI GRONOVII, F.

Accedunt

NICOLAI DISPONTINII

in Phædrum Collectanea.

AMSTELÆDAMI

Apud **JANSSONIO-WAESBERGIOS.**

clb lb cccv.

P R Æ F A T I O
A D L E C T O R E M

Uam quid aliud allaturam tibi præconcupis, nisi proferri nunc ea, quæ in his regionibus ante multos annos edi, sicut poterant, oportuerat? Namque hîc concepta, & ad paucorum iuvandos usus primum egesta, subsidio calamarum tamen vel impetu in notitiam fere publicam prodire compulsæ, adeo non venerunt ad typos, ut studium quoddam abscondendi ea integra fuisse videatur, quorum portiones hîc illic excerptas evulgari in editionibus animadvertas ita, tanquam dominum suum non haberent, aut interesset celari auctorem. Quod quum palam innotuisset, existimata fuit causa satis iusta ac gravis, cur ageretur cum iis, quorum ista potestas erat, ut ex integro universa per typographiam cognoscerentur. Habes editionis hujus stimulos, cur subministrare desideraverit ea, quæ legisse

P R Æ F A T I O

neminem pœnituit. Sed ultra progredi oportet. Antehac enim ita comparatum fuit, ut referret fcire, quæ ab ingenio inclito essent collata ad Phædrum reficiendum, & quæ salutaris opis specimina inde subministrata sibi gratularentur Viri Docti, ac præsertim Cl. Schefferus. Nunc vero id tempus est, ut etiam poscatur, quo anno & mense, immo quoque, ubi fieri potest, die, demonstraverit J. F. Gronovius, quanta benignitate Musis aperuerit fores suas sine ulla invidia, ut operas amicorum adjuvaret. Idcirco placuit ea hîc loci præmittere junctim, non separata per partes, & divisa per suos symbolos, ut factum fuit in notis Cl. Schefferi, etsi non male, sed ea ratio tamen obscurabat scripti cujusque tempus. Id satius erit, ut præsertim palam cognoscatur, quum & ipse lector distribuere singula commode per suas paginas queat, repetita nunc ex codice epistolarum, quem filiorum manibus descriptum, ubi ætas & res patiebatur, exstare & servari hinc scias licet.

Ita-

AD LECTOREM.

Itaque præter id, quod vides prolatum pag. 134 hujus editionis, scripsit Cl. Scheffero anno cicicclx mense Quintili ista:

Apud Phædrum in fab. i lego: *Duplex fabellis os est*. Fabulæ, inquit, duplicem habent faciem five personam: alteram quæ ridicula apparet, alteram quæ sapere docet. Nec *libellis* bene dicitur pro *huic libello*: nec si de quibusvis libris sumas, verum est. Fab. ii forte: *Hinc conspiratæ factionis partibus*. Sic *conspirata* pro conspirantibus Senec. Ep. 84, & *conspiratos*, pro conjuratis Suetonius. Fab. ix. *Lepus semianimis mortis in solatio*. Non patior hæc corrigi: est enim: Lepus, accepto media in morte solatio mortis, vel quum ei adhuc semivivo hoc solatium & levamentum sui mali offerretur (nempe quod derisorem suum videbat ante oculos interfici) dixit, nempe quæ sequuntur. Fab. xiv. *Rex convocata concione hæc addidit*. Lego, edidit, ut xii moriens vocem hanc edidisse dicitur. Et eadem: *quorum stultitia quæstus impudentiæ est*. id est, quo-

P R Æ F A T I O

rum simplicitas & imperitia præbet quæ-
stum improbis. Vel *quæstui*. Livius
lib. 4. *quibus quæstui sunt capti super-
stitione animi*. Sed & *quæstus* non
male. Fab. xvi videtur scribendum:
*Fraudator nomen quum locat sponso im-
probo, non rem expedire, sed malum
dare expetit. Nomen locat, qui ac-
cepto mutuo vel merce alteri obligatur:
qui suum tanquam debitoris nomen lo-
cat & patitur esse apud alium in tabu-
lis, in quas referimus, si cui mutua-
mus aut vendimus in diem. Sponsus
est idem quod sponfor. Ovidius i A-
mor. 13.*

*Atque eadem sponsum consulti ante
atria mittit;*

Unius ut verbi grandia damna ferat.
Is talis non *rem expedire*, rem solvere,
reddere mutuum vel mercis quod con-
venit pretium, (ut *expedire nomen* Sue-
tonio Gramm. 11.) sed dare damnum
vel malum creditori expetit. Scis, quo-
modo Salmasius ad hunc locum De Modo
Usur. pag. 705 & 711. Fab. xviii lego,
Humi jaceret.

AD LECTOREM.

A. CIO IO CLXI a.d. VII Cal. Maji Gregor. eidem scripsit:

Apud Phædrum laborant in versu primo lib. II. *Exemplis continetur Æsopi genus*, & *Æsopi genus* alii Æsopum, alii fabulas ejus interpretantur. Ego vero τὸ *genus* accipio positum pro hominibus, ut Manilio lib. IV, 145, *Semper erit genus in pugna*: & Senecæ Hippol. vs. 469. *Quæ supplet ac restituit exhaustum genus*: tum in Hercule Octæo, vs. 63. & 761. & 1884. Dicit igitur homines contineri ac doceri exemplis seu fabulis Æsopi. Nam ne τὸ *contineri* quidem juvatur quicquam illis, quæ congeffit Barthius ad Rutilium lib. I, vs. 57. Verbum est proprium magistrorum. Cicero lib. 7 fam. ep. 19. *Ut vero ipsi tibi loci proposita quæstione occurrant, exercitatione consequere, in qua quidem nos te continebimus, si & salvi redierimus & salva ista offenderimus*. Gellius 19, 1. *Quem ego Athenis cognovi, non parva virum auctoritate, satisque attente discipulos juvenes continentem*. Hinc vides etiam, quo

P R Æ F A T I O

respexerit Petronius, quum scribit: *Nondum juvenes declamationibus continebantur.* In quo etiam hælere. Fab. xxxiv. *Tinctum cruore panem immisit malefico.* Puto scripsisse auctorem, *misit*, ut Fab. 23. *Nocturnus cum fur panem misisset cani.* Et 41. *Quidam contra miseriti misere panem.* Fab. xxxvi. *Prospicit Siculum & prospicit Tuscum mare.* Lego, *respicit.* Vult frontem ejus in fretum, tergum in Etruscum mare versum fuisse. Sub finem Lib. ii. *Fatale exitium corde durato feram.* Puto, *vitium*, quod non magis effugere licet, quam fata, ut Tacitus, *Vitium parvis magnisque civitatibus commune, ignorantiam recti & invidiam.* De Tanaquillo omnia cognosces, opinor, ex Heinio, & apud illum videbis etiam Phædrum ejus. Ego dono auctoris habeo.

A. CIO IO CLXII, aut exitu Februarii,
aut initio Martii, scribens Nic.

Heinso sic censuit:

Phædri autem, *Sic valeas, inquit, ut farina es, quæ jaces, sine magno peccato non potest sollicitari.* Est enim
di-

AD LECTOREM.

dictum ut Antonii apud Suetonium Octav. cap. LXIX. *Ita valeas, uti tu, hanc epistolam cum leges, non inieris Tertullam, aut Terentillam, aut Rufillam.* Deos oro, inquit, ut non alia conditione tibi bene sit, quam si es, quod esse te simulas.

Rursus Cl. Scheffero scripsit a.

CIO IDC LXII a. d. VII. Cal. Sextil.

Gregor.

Phædri primum, quem tentas, locum habui semper pro desperato. Quid tamen olim in mentem venerit mihi, accipe. Conjiciebam: *Ut quidam artifices nostro faciunt seculo, Qui pretium operibus majus inveniunt novis, Si marmori adscripserunt Praxitelem suo, Tritonem Myronem argento. Fabulæ exeant Item fucatæ.* id est, edantur vel prodeant similiter fuco nominis Æsopi adornatæ. In secundo *Impetum*, si quidem ea vox sana est, non aliter capiebam, quam tu, pro quavis vi; siue magis proprie malis piratarum, siue Atheniensium in Androgeo. *Luxuriæ domum* puto ferri posse pro luxuriosa: etsi valde blandia-

P R Æ F A T I O

tur Heinfii *licituris*. *Cedo invidiæ* (non Socratis, nam ea vox hic repetenda non est, sed ut Socrates) id est, facile patior me circumveniri, & vel damnari atque occidi ab invidis, ut ille, dummodo post mortem judicer innocens fuisse. *Cedo*, ut apud Valerium Maximum: *unius aliquem testimonio cedere*, de quo in Pecunia Vetere pag. 708. Nunc æqui bonique consule & ista. Lib. III ad Eutychum: *Momentum ut horæ pereat officii mei*. Lego, *officiis meis*. vel *officio meo*. Nec vero officium hic dictum puto pro salutationibus & concursationibus, sed pro munere aut procuratione, ut Fab. XLVI. *Præstare domino si par officium potes*. Suetonius Claudio 29. *datorum officiorum libellos*. Ibidem: *Et laude invita in hanc vitam incubuerim*. Fortassis: *Et laude nuda*. id est, ob solam laudem, non ob aliud præmium. Fab. XL. *O suavis anima, qualem te dicam bonam*. *Ante-hac fuisse*. Velim, *quam te prædicem bonam*, vel etiam *dedicem*. Scis enim *dedicare* priscis esse affirmare, de quo

Gi-

AD LECTOREM.

Gifanius ad Lucretium, & Scioppius in Verisimilibus. Fab. XLII. *Usuperitus hariole velocior Vulgo esse fertur.* Rigaltius, nescio qua auctoritate, dedit, *veracior.* Me invito: intelligo enim promptior, ingeniosior, velocior ingenio. Cicero I Tusc. 19. *Nihil est animo velocius, nulla est celeritas, quæ possit cum animi celeritate contendere.* 4 Tusc. 13. *Velocitas autem corporis celeritas appellatur: quæ eadem ingenii laus habetur propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem.* Ovidius 8 Met. 253. *Vigor ingenii quondam velocis.* Juvenal. Sat. 3, 73. *Ingenium velox, audacia perdita.* Lib. IV Fab. LIX. *Galli Cybæles circumquestus ducere.* Quicquid explicent, scribo: *circum cætus ducere*, id est, oppida, fora, conciliabula. Ciceroni in Somnio Scip. *concilia & cætus hominum jure sociati.* Fab. LXII. *Redit ad hostem. Factis hunc telis eques &c.* Video mutasse Rigaltium: *ad hostem lætus.* Hunc. Non placet: nam apud Tacitum legisse memini: *Telisque non*

P R Æ F A T I O

in vanum jactis. Et jacere sagittas.
 Fab. LXIII. *Deformis cultum vendet,
 ut vinum paret. Agros abjiciet mœcha,
 ut ornatum paret. Lego: ut vinum pe-
 tat. Suetonius Claudio 40. Descripsit-
 que abundantiam veterum tabernarum,
 unde solitus esset vinum olim & ipse pe-
 tere. Post Epigr. LXX asteriscos, pri-
 mum versum refero ad præcedens Epi-
 gramma cum Rittershusio; & lego:
 Posthæc, vel, postea labare cœpit pœni-
 tentia, id est, mutato animo deficere
 a proposito. Ut Cicero 8 ad Atticum 22.
 Scito labare illud meum consilium, quod
 jam satis fixum videbatur. Ovid. VI
 Metam. Ex nimia mentem pietate la-
 bare sensit. Fragmenti, quod sequitur,
 longe aliam sententiam video, quam
 Rigaltius, sed vix promendam publice
 ob fœditatem: tibi, si parces caperare
 frontem, fatebor. Verum est, a fictio-
 ne. Dictum cogita in illis, quæ defunt,
 unde ortum habuerit τὸ λεσβιάζειν. nem-
 pe Promethea finxisse τῷ ἀνδρὶ τὸ πύματον,
 quo est τῆς δὲ γυναικὸς πρώτην τὴν γλάτταν.
 inde hanc ejus partis, a qua figuli manus
 re-*

AD LECTOREM.

recens erat , saporem & orexin traxisse. Non dubito , quin Tiberio suo satis probaverit hoc commentum. Fab. LXXIV. *Canes confusus subito quod fuerat fragor. Lege : confusos subitus fecerat fragor. Ut Ovidio : Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo. Petronius, tristem confusumque. & alibi, confusus & consilii egens. Fabula LXXIX nihil deesse puto , sed continenter scripsisse Poetam : Mons parturibat gemitus immanes ciens : Eratque in terris maxima expectatio. At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi. Etenim si intelligebatur gemitus esse parturientis , nihil erat necesse addi , quid ille pareret : quid enim aliud expectaretur ? Fab. LXXVIII. Cæteri tabulam suam Porrigunt , rogantes victum. Rigaltius , portant. Forte , Porgunt : ut Porxit Statius. Ad Particulonem : Cum destinassem terminum operis habere. Rigaltius : operis habere terminum. Ego conjeceram : terminum operis statuere. Cicero pro Quinctio : certos mihi fines terminosque constituam. Ibidem : Nam si
quis*

P R Æ F A T I O

*quis talis etiam est tituli** supplet Rigaltius, artifex. Malim: Nam si quis talis est etiam tituli avidus. ejusdem laudis cupidus. Ab statuarum titulis transfert. Fab. LXXXIII. Scio quod virtuti non sit credendum tuæ. Lego: Scio quam virtuti. neque enim persuadet Scioppius cum suo Mariangelo, Scio quod, latine dici; aut enim corrupta sunt, aut aliter accipienda, quæcunque in hanc rem congesserunt. Fab. LXXXVII. Eia, inquit, commune quodcunque est lucri. Rigaltius, est commune. Sed scribendum, Eia, inquit, in commune. ut diximus ad Senecam Ep. cxx.

JUDICIA ET TESTIMONIA

DE PHÆDRO.

Isaacus Casaubonus epistola xcii, scripta ad
Petrum Pithœum, anno cicoioxcvi.

*Redeo ad epistolam tuam; ex qua primum de
Phædro Augusti liberto cognovi: nam plane
mihi ante id nomen incognitum; prorsusque de
eo qua scriptore, qua scripto, vel legi nihil, vel
si est aliter, non memini. Quare tu, mi Pithœe,
ad istud quod attinet, ἄλλην δρῶν βαλάνιζε.
a me nihil excutere aut extundere potes. Sed
urge obsecro editionem ejus auctoris, & prioribus
tuis in rempublicam literariam meritis, quæ
maxima sunt, etiam hoc adjice.*

SCALIGERANA

Phædrus est un joly auteur.

Stephanus Johannis Stephanius notis ube-
rioribus in librum vii Historiæ Danicæ
Saxonis Grammatici, pag. 153.

*Latrantes substantive heic Saxo noster posuit:
quomodo etiam loqui amat elegans Poëta Phædrus.*

Joh. Fred. Gronovius epist. ad Tho. Reine-
sium, scripta Daventriæ xiii Kal.
Febr. cicoio c xlix.

Animadverti, quod tanta barbarie laboramus,

notæ

JUD. ET TESTIMONIA

nonnullam, & magnam quidem in Professoribus etiam literarum gnaris culpam esse, qui sui fastidii aut lucri gratia miseros adolescentes in inscitie ludo detinent. Ei rei mederi pro virili constitui. Hoc profeci, ut hic loci, de ponte dejectis novitiis epistolarum & orationum libellis, Ciceronem, Casarem, Terentium, Plautum, Phædrum, Plinium, Suetonium, & horum Interpretes, libros antebac ignoratos, denique nihil nisi antiquum adolescentes legant.

In Basilii Fabri Thesauro Eruditionis Scholasticæ, recensito atque aucto ab Aug.

Buchnero, & Christoph. Cellario,

in PHÆDRUS:

* 2. Hoc nomine & quidam Tiberii libertus fuit, qui Æsopicas fabulas versibus jambicis elegantissime exposuit. Primus eas Pithœus vulgavit: postea Rittershusius, Rigaltius, alii Notis expolierunt. Ejus oratione nihil purius, castigatius, suavius est, in quâ nativa illa sermonis Latini indoles ita effulget, ut cum Lucretio, Catullo, Terentio comparari possit: Quo magis miror eruditissimum virum, Petrum Scriverium Animadversion. in Martialem lib. 3. Epigr. 20. harum fabularum auctorem indignum judicasse, qui ad optimum illud, quod præfert, ævum referatur: multo enim recentiore fœtum esse, cui Nicolaus Perottus, Sipontinus pontifex, fuerit pater, adductus iis, quæ ille in Cornucopia ad Martialis

DE PHÆDRO.

lis lib. 1. Epigr. 76. de fabellis suis ex Avieno
conversis refert, atque producit. Quis possit pu-
tare Perottum inter primum renascentes literas
iam Latine, tam terse ac eleganter scribere po-
tuisse? Sane veterum Phædrum fabellarum au-
ctorem esse, vincit etiam marmor vetus Albæ
Julia apud Gruterum, in quo Phædri de fabula
56 versus, NISI UTILE EST QUOD FACIAMUS
STULTA EST GLORIA, legitur. Et solent in
Inscriptionibus hujusmodi non raro auctorum opti-
morum inveniri Chria.

Aliorum Judicia & Elogia vide apud
Schefferum, Axenium, aliosque.

INSCRIPTIONES

FABULARUM PHÆDRI.

Prior numerus librum, alter fabulam notat.

Æ <i>Sopus ad Garrulum</i>	3, 19
<i>Æsopus ludens</i>	3, 14
<i>Æsopus & Petulans</i>	3, 5
<i>Æsopus & Rusticus</i>	3, 3
<i>Anus ad Amphoram</i>	3, 1
<i>Anus diligens virum ætatis mediæ, item Puella</i>	2, 2
<i>Apes & Fuci, Vespa iudice</i>	3, 13
<i>Aquila, Cornix, & Testudo</i>	2, 6
<i>Aquila, Felis, & Aper</i>	2, 4
<i>Arbores in Deorum tutela</i>	3, 17
<i>Asinus ad senem Pastorem</i>	1, 15
<i>Asinus & Galli</i>	3, 20
<i>Asinus & Leo venantes</i>	1, 11
<i>Asinus irridens Aprum</i>	1, 29

C <i>Æsar ad Atriensem</i>	2, 5
<i>Calvus & Musca</i>	5, 3
<i>Canes famelici</i>	1, 20
<i>Canis & Corcodilus</i>	1, 25
<i>Canis ad Agnum</i>	3, 15
	Ca-

INSCRIPTIONES FABULARUM PHÆDRI.

<i>Canis & Lupus</i>	3, 7
<i>Canis fidelis</i>	1, 23
<i>Canis per fluvium carnem ferens</i>	1, 4
<i>Canis parturiens</i>	1, 19
<i>Canis & Thesaurus, & Vulturius</i>	1, 27
<i>Canum legati ad Jovem</i>	4, 17
<i>Capellæ & Hirci</i>	4, 15
<i>Cervus ad Fontem</i>	1, 12
<i>Cervus & Ovis</i>	1, 16
<i>Cervus & Boves</i>	2, 8
<i>Cicada & Noctua</i>	3, 16

D <i>Emetrius & Menander</i>	5, 1
<i>Duo Calvi</i>	5, 6

E <i>Quus & Aper</i>	4, 3
<i>Eunuchus ad Improbum</i>	3, 11
<i>Ex Sutore Medicus</i>	1, 14

F <i>Ormica & Musca</i>	4, 23
<i>Frater & Soror</i>	3, 8
<i>Fur Aram compilans</i>	4, 10

G <i>Raculus superbus & Pavo</i>	1, 3
<i>Gubernator & Nautæ</i>	4, 16

INSCRIPTIONES

H omo & Asinus	5, 4
Homo & Canis	2, 3
Homo & Colubra	4, 18
Homo & Arbores	Append. 5

J uvenus, Leo & Prædator	2, 1
---------------------------------	------

L eo regnans	4, 12
Leo senex, Aper, Taurus & Asinus	1, 21
Leo & Mus	Append. 4
Lepores vitæ pertæsi	Append. 2
Lupus & Agnus	1, 1
Lupus & Gruis	1, 8
Lupus & Vulpis, judice Simio	1, 10

M alas esse Divitias	4, 11
Milvus & Columbæ	1, 31
Milvus ægrotans	Append. 1
Mons parturiens	4, 22
Muli & Latrones	2, 7
Mulier parturiens	1, 18
Musca & Mula	3, 6
Mustela & Homo	1, 22
De Mustela & Muribus	4, 1

Nau-

N *Aufragium Simonidis* 4, 21

O *Ccasio depicta* 5, 8
Ovis, Canis & Lupus 1, 17

P *Anthera & Pastores* 3, 2

P *Passer & Lepus* 1, 9

Pavo ad Funonem 3, 18

Phædrus 4, 20

Poëta 4, 4. 4, 6. 4, 24

Poëta de Credere & non Credere 3, 10

Princeps Tibicen 5, 7

Prometheus 4, 14

Pugna Murium & Mustelarum 4, 5

Pullus ad Margaritam 3, 12

R *Ana rupta & Bos* 1, 24

R *Ranæ ad Solem* 1, 6

Ranæ metuentes Taurorum prælia 1, 30

Ranæ Regem petentes 1, 2

S *Curra & Rusticus* 5, 5

S *Simii Caput* 3, 4

Simonides à Diis servatus 4, 24

Socrates ad Amicos 3, 9

Tan-

T *Aurus & Vitulus* 5, 9

V *Acca & Capella, Ovis & Leo* 1, 5
Venator & Canis 5, 10
Viatores & Latro 5, 2
Vipera & Lima 4, 7
de Vitiis Hominum 4, 9
Vulpis & Aquila 1, 28
Vulpis & Ciconia 1, 26
Vulpis & Corvus 1, 13
Vulpis & Draco 4, 19
Vulpis & Hircus 4, 8
Vulpis & Uva 4, 2
Vulpis ad Personam tragicam 1, 7
Vulpis & Jupiter Append. 3

PHAEDRI

AUG. LIBERTI

FABULARUM

ÆSOPICIARUM

LIBER PRIMUS.

PROLOGUS.

ÆSOPUS auctor quam materiam repperit;
Hanc ego polivi versibus senariis.
Duplex libelli dos est: quod risum movet,
Et quod prudenti vitam consilio monet.

Ca-

Phaedri.] nomen Græcum quod solent Græci ex appellativis facere accentu mutato παιδρὸς παῖδρῳ. Κλειτὸς Κλεῖτῳ, Ευμένης Ευμενῆς. Est autem id nobile per amicum Socratis, quem Plato consecravit dialogo περὶ καλῆς, & appellat Seneca de vita beat. c. 27.

Augusti Liberti.] Sic fabulator alter praescribitur C. Iul. Higinus Augusti libertus, & in Agrimenf. Higinus Aug. libertus de limitibus constituendis; qui Lucani versus allegat, eoque Octavii libertus credi non potest. Sic Phlegontis Tralliani Suidæ & Photio producantur addito ἀπὸ Λευδέριου τοῦ Αυτοκράτορος Ἀδριανῆς titulo.

Æsopiarum.] Sic maluit Æ-

sopias dicere, quam Æsopicas, ut Theo Sophista Αἰσωπείας λόγους, & Aphthonius dixit Αἰτωπείων μῦθον. Sic Cicer. lib. 3 Orat. 19. *Aristotelia vis.* & 2 Orat. 2. *More Aristotelio.* Sic Pythagorei pro Pythagorici.

1. *Materiam*] genus scripturæ appellat Cor. Nep. in Præf. *Qui hoc genus scripturæ leve & non satis dignum summorum virorum personis judicent.*

2. *Polivi versibus*] de hac versus scripsi. Simile Cicero dicit 1 Orat. 16. *Ornatissimis atque optimis versibus Aratum de celo stellisque dixisse.*

2. *Senariis*] jambicis.

4. *Vitam*] Sic intelligit ipsos homines. Plin. 2, c. 7. *Deos agere curam rerum humanarum, ex usū vitæ est.* Et in præfat. lib. 14.

A

Abun-

Calumniari si quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum ferae;
Fictis jocari nos meminerit fabulis.

Abundabant & premia & opera vite.
Sen. Hipp. 916. *O vita fallax! abditos*
sensus geris.

7. *Jocari*] alibi calamo ludere di-
cit. Videtur autem Phædrus ad

jocandum natus. Hinc & Fab. 64.
Et hoc jocorum legere fastidis genus.
Horatius lib. 2, Od. 1. *Sed ne re-*
lictis Musa procax jocis Cæa retra-
ctes munera neniae.

(1)

FAB. I.

LUPUS ET AGNUS.

Ad rivum eundem Lupus & Agnus venerant,
Siti compulsi. Superior stabat Lupus,
Longeque inferior Agnus. Tunc fauce improba
Latro incitatus jurgii causam intulit:
Cur, inquit, turbulentam mihi fecisti aquam
Istam bibenti? Laniger contra timens,
Quî possum, quaeso, facere quod quereris, Lupe?
A te decurrit ad meos haustus liquor.
Repulsus ille veritatis viribus,
Ante hos sex menses, ait, maledixisti mihi. 10
Respon-

2. *Superior stabat*] propius fontem,
unde scaturiebat aqua.

3. *Inferior*] propius os, quo ri-
vus exibat in mare aut fluvium.
Sic duorum exercituum Roma-
norum ad Rhenum, alter supe-
rior, alter inferior eadem de cau-
sa vocatur Tacito 1 An. 31.

3. *Face*] Scelerata cupidine. Sic
omnes adfectus vehementes, quæ
homines stimulant, faces vete-
ribus dicti. Lucretius 3, 304. *Nec*
vis iræ fax unquam subdita per-
est. Fab. 65. *dente improbo.*

4. *Causam intulit*] finxit, præte-
xuit.

6. *Laniger*] i.e. ovis. Cic. 1 Div.
22, ex Accio

Pecus lanigerum eximia pul-
critudine.

8. *Haustus*] Haurire veteres dixe-
runt pro educere, evellere. Lucret.
6, 14. *Arbusta evolvens radicibus*
haurit ab imis. Virgilius: *Ille im-*
piger haurit Spumantem pateram.

9. *Veritatis viribus*] Cicero pro
Cæl. 26. *O magna vis veritatis.*

Respondit Agnus: Equidem natus non eram.
Pater hercule tuus, inquit, maledixit mihi.
Atque ita correptum lacerat injusta nece.

*Haec propter illos scripta est homines fabula,
Qui fictis causis innocentes opprimunt.*

(2) FAB. II.

RANÆ REGEM PETENTES.

Athenae quum florerent aequis legibus,
Procax libertas civitatem miscuit,
Frenumque solvit pristinum licentia.
Hinc conspiratis factionum partibus,
Arcem tyrannus occupat Pisistratus.
Quum tristem servitutem flerent Attici,
Non quia crudelis ille, sed quoniam grave
Omnino infuetis onus, & coepissent queri;

Æso-

1. *Cum florerent*] essent in libertate, haberent Remp. *Florere omnibus copiis* dicit Cicero lib. 2 Invent. 1. qui etiam vocat *jus equabile* lib. 1. de invent. c. 2. *Omnibus summis infimisque jus equale.* Liv. 3, 34. quasi proprium libertatis, in qua imperia legum quam hominum potentiora. Livius 2, 1.

2. *Procax*] Lasciva, petulans. Just. 41. 3. *Ingenia genti tumida, seditiosa, fraudulenta, procacia.*

2. *Miscuit*] Turbavit. Sallustius Catil. 10. *Fortuna sevirere ac miscere omnia coepit.* Jugurt. c. 41. *Dissensio civilis quasi permixtio terræ oriri coepit.*

4. *Conspiratis factionum*] *Comparata factione, vel partibus per fa-*

ctionem factis. Conspirare hic active usurpatur, ut Suet. Ner. 43. *Quasi omnibus conspiratis.* Sen. Ep. 84. *Multarum atatum exempla sed in unum conspirata.*

5. *Arcem occupat*] i.e. tyrannidem invadit, liberæ civitatis se dominum facit. Justinus 16. 4.

7. *Non quia crudelis*] Testis est Thucydides lib. 6 p. 215. Καὶ ἐπε-
τήδευσαν ἐπιπλείστον δὴ τύραννοι
ἔτοι ἀρετὴν, καὶ ξύνεσιν, καὶ Α-
θηναίς ἐικοσὴν μόνον πρᾶσσόμε-
νοι τῶν γιγνομένων, τήντε πό-
λιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν
καὶ τὰς πολέμους διέφερον, καὶ
ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυσον, τὰ δὲ ἄλλα
αὐτὴ ἢ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις
νόμοις ἐχρήτο.

Æsopus talem tum fabellam rettulit.

Ranae vagantes liberis paludibus
Clamore magno Regem petiere a Jove,

10

Qui dissolutos mores vi compesceret.

Pater deorum risit, atque illis dedit

Parvum tigillum, missum quod subito vadi

Motu sonoque terruit pavidum genus.

15

Hocmersum limo quum jaceret diutius,

Forte una tacite profert e stagno caput,

Et explorato Rege cunctas evocat.

Illae timore posito certatim adnatant,

Tignumque supra turba petulans infilit:

20

Quod quum inquinassent omni contumelia,

Alium rogantes Regem misere ad Jovem,

Inutilis quoniam esset, qui fuerat datus.

Tum misit illis hydram, qui dente aspero

Corripere coepit singulas. Frustra necem

25

Fugitant inertes; vocem praecludit metus.

Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem,

Adflctis ut succurrat. Tunc contra Deus,

Quia nolulistis vestrum ferre, inquit, bonum,

Ma-

10. *Vagantes liberis palud.*] i.e. ipsæ exleges & liberae in paludibus, per hypallagen.

12. *Vi*] potestate regia.

14. *Missum vadis*] conjectum in stagna, seu breves aquas paludum. Fab. 23. *Cum fur panem misisset cani.*

15. *Motu sonoque*] per ἐν δυνάμει, quippe intelligi potest sonus, qui ex motu aquæ oriebatur.

18. *Explorato rege*] Natura, ingenio & stupore ejus cognito.

21. *Omni contumelia*] Omnis generis. Cicero 2 Verr. 17. *Cum omnes insidias a prætoris fortunis suis fieri*

videret.

24. *Dente aspero*] Acuto. Sic *asperari pugionem saxo* Tacitus dicit lib.

15 An 54. & *asperare sagittas ossibus* Germ. 46. Et Cicero 17 Acad. *Aspero ore discerpere* i.e. convitia dicere.

26. *Vocem praecludit*] Ut Fab. 23.

27. *Mercurio*] Tanquam deorum nuncio.

29. *Quia nolulistis*] Pati vestra comoda, quoniam non contenti fuistis rebus, quæ vobis debebant satis placere, ut loquitur

Sallustius Catil. cap. 2.

2. *Suo*

Malum perferte. Vos quoque, o cives, ait,
Hoc sustinete, majus ne veniat malum.

(3) FAB. III.

GRACULUS SUPERBUS ET PAVO.

*Ne gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potius habitu vitam degere,
Æsopus nobis hoc exemplum prodidit.*

Tumens inani Graculus superbia,
Pennas, Pavoni quae deciderant, sustulit,
Seque exornavit: deinde contemnens suos
Formoso se pavonum immiscuit gregi.
Illi impudenti pennas eripiunt avi,
Fugantque rostris. Male mulcatus Graculus
Redire moerens coepit ad proprium genus;
A quo repulsus tristem sustinuit notam.
Tum quidam ex illis, quos prius despexerat;
Con-

2. *Suo habitu*] *Suo pede & modulo se metiri, non ultra se efferre quam conditio nostra patiatur. Habitus dicitur pro modo. Pro habitu pecuniarum belli munia fieri apud Liv. I, 42. & IO, 46. ut illorum temporum habitus erat. Sic habitum maris dixit Val. Max. 3, 3.*

4. *Tumens inani superbia*] *Sic Justinus II, II. Mirus animo increverat tumor. Sallustius Jug. 46. Homo inanis ac superbia regia.*

9. *Mulcatus*] *Sic lege, i. e. pulsatus & male habitus. Videndæ notæ ad Livium 28, 30.*

10. *Ad proprium genus*] *Ad sui generis aves. Vellejus I, 16. Clausa capso alioque septo diversi generis animalia, nihilo minus separata alienis, in unumquodque corpus congregantur.*

11. *Sustinuit notam*] *Gravi ignominia adfectus est. Deductum a notis censorum, quas illi animadversionis gratia appingere & adscribere solebant nominibus civium, si quos reprehensos vel- lent. Injustam notam turpitudinis dicit Cicero I Catil. 6. & pro Rabirio Perduell. c. 9. insignis omnibus notis turpitudinis.*

Contentus nostris si fuisses sedibus,
 Et quod natura dederat voluisses pati,
 Nec illam expertus esses contumeliam,
 Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

15

13 *Contentus nostris*] Si nobiscum æquo animo mansisses, si contubernium nostrum tibi vile non fuisset.

14 *Quod natura*] Tulisses æquo animo quod natus es. Graculorum non solitaria natura apud

Varronem lib. III rei rustic. cap. 16.

15. *Nec illam expertus*] Nec illa tibi obvenisset contumelia.

16. *Nec hanc repulsam*] Nec a nobis rejicereris & excludereris miser.

(4)

FAB. IV.

CANIS PER FLUVIUM CARNEM FERENS.

Amittit merito proprium, qui alienum adpetit.

Canis per flumen carnem dum ferret natans,
 Lympharum in speculo vidit simulacrum suum;
 Aliamque praedam ab alio ferri putans
 Eripere voluit; verum decepta aviditas,
 Et, quem tenebat ore, demisit cibum,
 Nec quem petebat adeo potuit adtingere.

(5) FAB.

3. *Lympharum in speculo*] In aquis imagines exhibentibus veluti specula, ut Fab. 12. *In liquore vidit effigiem suam.* Ovid. 13. Met. *Me novi liquidaque in margine vidi Nuper aqua.*

5. *Decepta aviditas*] Ipse canis per aviditatem deceptus. ut Fab. 1eq. *Improbilas.* Et Fab. 8. *len-*

gitude colli pro longo collo. Et Fab. 13. *Corvi stupor,* est stupidus corvus. Et Fab. 36. *Tanti majestas ducis.*

7. *Adeo*] Vacat hæc particula eleganter sensu. Ter. And. 4. 4. 20. *Propera adeo puerum tollere hinc ab janua.* Virg. 2. Æn. *Jamque adeo super unus eram.*

FAB. V.

(5) FAB. V.

VACCA ET CAPELLA, OVIS
ET LEO.

*Numquam est fidelis cum potente societas.
Testatur haec fabella propositum meum.*

Vacca & Capella & patiens Ovis injuriae
Socii fuere cum Leone in saltibus.

Hi quum cepissent cervum vasti corporis,

Sic est loquutus partibus factis Leo:

Ego primam tollo, nominor quia Leo,

Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:

Tum quia plus valeo, me sequetur tertia:

Malo adficietur, si quis quartam tetigerit.

Sic totam praedam sola improbitas abstulit.

5.

10

2. *Propositum*] Sententiam a me
prolatam. Just. 14, 4. *Si proposito-
rum Antigoni in meo capite summa
consistit.*

4. *Socii fuere in saltibus*] Hinc
intelligitur venatio. Livius 1, 4.
Venando circa peragraré saltus. Plin.
Paneg. 81. *lustrare saltus, excute-
re cubilibus feras.*

5. *Vasti corporis*] Ut Cicero lib. 1
de nat. deor. cap. 35. *Elephanto*

qua formâ vastior.

9. *Sequitur*] Tale est Sallustii
Catil. 3. *Haudquaquam par gloria
sequatur scriptorem & auctorem.*
Apud Curtium 5, 1. *Omnia sequi
armatos.*

10. *Malo adficietur.*] Non im-
pune erit. Ad Senecam lib. 1 de
ira cap. 16.

11. *Sola improbitas*] Solus im-
pudens & audax.

(6) FAB. VI.

RANAE AD SOLEM.

Vicini furis celebres vidit nuptias

Æso-

1. *Celebres*] Frequenti officio, | catis, celeberrimo officio apud
multis ad solenne nuptiarum vo- | Sueton.

A 4

5. Com-

Æsopus, & continuo narrare incipit;

Uxorem quondam Solem velle ducere.

Clamorem Ranae sustulere ad sidera.

Convicio permotus quaerit Jupiter

Causam querelae: quaedam tum stagni incola,

Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,

Cogitque miseras arida sede emori:

Quidnam futurum est, si crearit liberos?

5. *Convicio*] Clamore, vociferatione. Nam convicium dicitur a concitatione vel conventu, hoc est collatione vocum; cum enim plures voces in unum conferuntur, convicium appellatur quasi convocium, verbis Ulpiani in l. 13. §. 4. D. de injuriis. Quare

etiam secundam habet productionem, ne quis a vitio deducatur. Cic. 5 Verr. 11. Erant convivii non illo silentio prætorum atque imperatorum, sed cum maximo clamore atque convicio.

7. *Exurit*] Fervore siccatur.

(7)

FAB. VII.

VULPIS AD PERSONAM TRAGICAM.

Personam tragicam forte Vulpis viderat;

O quanta species, inquit, cerebrum non habet!

*Hoc illis dictum est, quibus honorem & gloriam
Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.*

(8) FAB.

1. *Vulpis*] Antiqui *vulpis* & *vulpes* dixerunt. Sic Plautus Aul. Dum canes abesset. & Feles in Trinum.

1. *Personam*] larvam qua teæti caput histriones representabant personas in scena. Martialis præf. libri 2. Noli in toga saltanti induere personam, i.e. cum omnia impudenter facias, una in re simulare pudorem. Plinius lib. xxv, cap.

11. *Capitula personis comicis similia.*

4. *Sensum communem*] rationem, qua omnes bene nati etiam præditi sunt. Juvenalis Satir. 8, 73. Rarus enim fere sensus communis in illa Fortuna. Cicero in Orat. c. 33 vocat commune iudicium populi remque intelligentiam. Et lib. 1. de legib. cap. 16. Communis intelligentia.

FAB. VIII.

(8)

FAB. VIII.

LUPUS ET GRUIS.

*Qui pretium meriti ab improbis desiderat;
Bis peccat; primum quoniam indignos adjuvat;
Impune abire deinde quia jam non potest.*

Os devoratum fauce quum hæreret Lupi,
Magno dolore victus coepit singulos
Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.
Tandem persuasa est jurejurando Gruis,
Gulaeque credens colli longitudinem,
Periculosam fecit medicinam Lupo.
Pro quo quum pactum flagitaret praemium;
Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postules.

1. *Pretium meriti*] Officii vicem.

3. *Impune abire*] Quia pro magno ducere debet se illæsum atque indemnem discedere. Cic. 2 Verr. 23. *Hos pateris impune discedere, qui ob tuum decretum, ob tuum judicium, pecuniam aut dandam aut accipiendam putarant.*

6. *Inlicere pretio*] promissis muneribus sollicitare.

7. *Credens colli long.*] Committens oblongum suum collum. Cicero 5 Verr. 10. *Noctis longitudo stupris conterebatur.*

10. *Periculosam*] Curavit vel juvit lupum se in non parvum periculum conjiciendo.

(9)

FAB. IX.

PASSER ET LEPUS.

*Sibi non cavere, & aliis consilium dare,
Stultum esse, paucis ostendamus versibus.*

Op-

1. *Sibi non cavere*] Μισῶ σο- | φιστὴν, ὅστις καὶ αὐτῷ σοφός.

A 5

3. Fle-

Oppressum ab Aquila fletus edentem graves
 Leporem objurgabat Passer: Ubi pernicitas
 Nota, inquit, illa est? Quid ita cessarunt pedes?
 Dum loquitur, ipsum accipiter nec opinum rapit,
 Questuque vano clamitantem interficit.
 Lepus semianimus mortis in solatio:
 Qui modo securus nostra inridebas mala,
 Simili querela fata deploras tua.

10

3. *Fletus edentem*] Misere lamentantem & ejulantem. Cicero 2 Tusc. Q. c. 8. *Hec virginalem me ore ploratum edere.* Fab. 12. *voem edidisse.* Hujus autem versiculi spectaculum præbetur ab Goltzio in nummis Italiotarum Locrensiū Tab. 26. & Faleriorum Tab. 35.

4 *Ubi*] Sic hac particula utitur Statius Epiced. in Glauc. *O ubi purpureo suffusus lumine candor!* Et Seneca apud Tacit. 15 An. 162. *Ubi præcepta sapientiæ? Ubi tot per annos meditata ratio adversum imminētia?*

6. *Nec opinum*] nihil metuentem tale quid.

8. *Mortis in solatio*] i. e. in media morte accepto hoc levamento doloris, quod videret insultantem infortunio suo eadem clade affici. Ut apud Appianum libro IV Civilium pag. 604. ille servus qui revertens dominum videbat occisum, clamavit: *Επίμεινον εἰς βραχὺ, ὦ δεσπότα, καὶ κτείνει τὸν λοχαγὸν ἐμπιστῶν ἄφνω· μετὰ δὲ ἐκείνον, ἑαυτὸν ἐπαναιγῶν, εἶπε τῷ δεσπότῃ. παραμύθιον ἔχεις.*

(10)

FAB. X.

LUPUS ET VULPIS JUDICE SIMIO.

*Quicumque turpi fraude semel innotuit,
 Etiam si verum dicit, amittit fidem.
 Hoc adtestatur brevis Æsopi fabula.
 Lupus arguebat Vulpem furti crimine;*

Ne-

1. *Turpi fraude innotuit*] pro impostore deprehensus & convictus est.

2. *Amittit fidem*] i. e. non invenit fidem, non ei creditur.

5. Cul-

Negabat illa se esse culpae proximam.
 Tunc iudex inter illos sedit Simius.
 Uterque causam quum perorassent suam;
 Dixisse fertur Simius sententiam :
 Tu non videris perdidisse quod petis;
 Te credo subripuisse quod pulcre negas.

5

10

5. *Culpa proximam*] i. e. ream.
 Ut Ciceroni dicitur facinori affi-
 nis 4. Catil. 3. & 2. Verr. 38.
 Rei capitalis affinis. Et ille ipse
 interpretatur pro Muræna c. 35.
 a culpa remotam.

6. *Iudex sedit*] i. e. iudicavit,
 utpote ex more iudicis. Ovidius
 lib. 11. Met. Monte suo senior ju-
 dex confedit, & aures Liberat arbo-

ribus. Ejusque moris indicia mul-
 ta alibi.

7. *Perorassent*] Cic. 2 Verr.
 29. Res illo die non peroratur.

9. *Non videris perdidisse*] Cic. 2
 Verr. 38. Sthenium literas publi-
 cas corrupisse videri. Et 5 Verr. 6.
 Fecisse videri pronunciat.

10. *Pulcre negas*] i. e. magna
 specie.

(11)

FAB. XI.

ASINUS ET LEO VENANTES

Virtutis expers verbis jactans gloriam
Ignotos fallit, notis est derisui.

Venari Asello comite quum vellet Leo,
 Contexit illum frutice, & admonuit simul
 Ut insueta voce terreret feras,
 Fugientes ipse exciperet. Hic auritulus
 Clamorem subito tollit totis viribus,
 Novoque turbat bestias miraculo.
 Quae dum paventes exitus notos petunt,

5

Leo

1. *Verbis jactans*] de se magni-
 fice & arroganter loquens. Gloria
 pro jactantia. Plaut. Mil. Homo
 gloriarum plenus.

6. *Exciperet*] Sic Sen. 1 de Ira.
 11. An tu putas venatorem irasci

feris, vel cum fugientes persequitur
 & venientes excipit? omnia illa sine
 ira facit ratio.

9. *Exitus notos*] recipiunt se ad
 loca, per quæ soliti erant eva-
 dere. Livius 39, 5. Quod devium

A 6

maxi-

Leonis adfliguntur horrendo impetu. 10
 Qui postquam caede fessus est, asinum evocat,
 Jubetque vocem premere: Tunc ille insolens,
 Qualis videtur opera tibi vocis meæ?
 Insignis, inquit, sic ut nisi nossem tuum
 Animum, genusque, simili fugissem metu. 15

maxime atque occultissimi exitus
 erat.

10. *Adfliguntur*] Hinc Fab. 33.
Super juvencum stabat dejectum leo.

12. *Vocem premere*] i. e. tacere,

a rudendo cessare. Cornel. Nep.

Att. 22. *Preces ejus taciturna ob-*
stinatione compressit. Hoc est, ef-
 fecit ut se Agrippa orare desine-
 ret pertinaciter silendo.

(12)

FAB. XII.

CERVUS AD FONTEM.

*Laudatis utiliora quae contemseris
 Saepe inveniri, haec exserit narratio.*

Ad fontem Cervus quum bibisset, restitit,
 Et in liquore vidit effigiem suam.
 Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
 Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,
 Venantum subito vocibus conterritus,
 Per campum fugere coepit, & cursu levi
 Canes elusit. Silva tum excepit ferum,

In

5. *Ramosa*] ramos habentia in-
 star arboris. Et ita solent de iis
 loqui. Ovid. 12. Met. *Votivi*
cornua cervi. Figitur hinc duplici
Gryneus sua lumina ramo. Plin.
 8. 32. *Judicia quoque etatis in illis*
gerunt, singulis annis adjicientibus
ramos usque ad decennes. Virgilii
 major audacia hinc ad arbores
 progredientis lib. 1 Aen. 194.
Ductoresque ipsos primum, capite
alta ferentes, Cornibus arboreis,

sternit. Omnes interim habent ex
 illo Virgiliano Eclog. VII. *Et ramo-*
sa Mycon vivacis cornua cervi.

6. *Crurum tenuitatem*] i. e. te-
 nuia crura.

9. *Ferum*] bestiam. Fab. 32.
Feroque viso retulit retro pedem.
 Fab. 62. *Sonipes iratus fero auxi-*
lium petiit hominis. Virg. 7 A.
 489. *Pectebatque ferum puroque in*
fonte lavabat.

12. *Edi-*

In qua retentis impeditus cornibus
 Lacerari coepit morsibus saevis canum.
 Tunc moriens vocem hanc edidisse dicitur:
 O me infelicem! qui nunc demum intelligo,
 Ut illa mihi profuerint, quae despexeram,
 Et quae laudaram, quantum luctus habuerint. 15

12. *Edidisse*] hæc verba pro-
 locutus. Cicero lib. 2. de Finib. c. 7.
quasi oracula edidisse sapientiae.

14. *Ut*] quam, quantopere.

15. *Quantum luctus habuerint*]

quam dolenda & lugubria mihi
 fuerint. Sic ἐχεν ἀντὶ τῆ παρρη-
 χεν Græcis observat Apollon.
 lib. 1, cap. 2. ex illo πινγὰς ἐσθ-
 ρας ἐχουσα.

(13)

F A B. XIII.

VULPIS ET CORVUS.

*Qui se laudari gaudet verbis subdolis,
 Serae dat poenas turpes poenitentiae.*

Quum de fenestra Corvus raptum caseum
 Comesse vellet, celsa residens arbore,
 Vulpis hunc vidit, dehinc sic coepit loqui:
 O qui tuarum, Corve, pennarum est nitor!
 Quantum decoris corpore & vultu geris!
 Si vocem haberes, nulla prior ales foret.
 At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
 Emisit ore caseum, quem celeriter
 Dolosa Vulpis avidis rapuit dentibus. 10

Tum

1. *Laudari gaudet*] qui adula-
 tione delectatur.

2. *Sera dat poenas turpes poeniten-
 tia*] Sic placet ex codice Dan. ut
 dicat; plerumque plectitur sera
 poenitentia, qua non emendatur
 error, sed tantummodo inanis
 dolor excitatur.

3. *Fenestra*] loco aperto in
 muro. Petron. *Januam effregit, &
 nos per eandem fenestram admisit.*

6. *Nitor*] ut de pavone Fab.
 57. *Nitor smaragdi collo præfulget
 tivo.*

8. *Prior*] potior, præstantior.
 Hor. 4, Od. 10. *Nunc & qui co-*

Tum demum ingemuit Corvi deceptus stupor.

*Hac re probatur, quantum ingenium valet,
Virtute & semper praevalet sapientia.*

*lor est punicea prior rosa. Et in
Carminē Seculari: Bellante prior
jacentem lenis in hostem.*

12. Corvi deceptus stupor] i. e.
corvus per stupiditatem deceptus.

(14)

FAB. XIV.

EX SUTORE MEDICUS.

Malus quum Sutor inopia deperditus
Medicinam ignoto facere coepisset loco,
Et venditaret falso antidotum nomine,
Verbosis adquisivit sibi famam strophis.
Hic quum jaceret morbo confectus gravi
Rex urbis, ejus experiendi gratia,
Scyphum poposcit: fusa dein simulans aqua
Antidoto miscere illius se toxicum,
Hoc bibere jussit ipsum, posito praemio.
Timore mortis ille tum confessus est,
Non artis ulla medicae se prudentia,

Ve-

1. Inopia deperditus] quod nemo
eo uteretur ad mendicitatem re-
ductus, nec sustinens larem.

2. Medicinam facere] se profite-
ri medicum.

3. Antidotum] i. e. medica-
mentum, potionem Suetonius
Calig. 19. 13. & 29.

4. Verbosis strophis] mendaci
garrulitate; exaggerata verborum
volubilitate (ut Petron. loquitur)
in existimationem hominum per-
venit. Martialis 3, 7. Nihil strophas-
um est. Plinius 1, epist. 18. Ego

aliquam stropham inveniam agam-
que causam tuam.

6. Ejus experiendi] ut artem
ejus probaret.

8. Toxicum] venenum pro-
prie sic appellatum, quod eo
quædam gentes τόξα i. e. sagittas
inficerent, ut aconitum, quod ἐν
ταῖς ἀρόραις in cautibus nascere-
tur.

11. Prudentia] ut, prudentia
cum juris civilis, tum rei militaris,
Cornelius Nepos Cimone c. 2.

12. Si-

Verum stupore vulgi factum nobilem.
 Rex advocata concione haec edidit:
 Quantae putatis esse vos dementiae,
 Qui capita vestra non dubitatis credere,
 Cui calceandos nemo commisit pedes?

15

*Hoc pertinere vere ad illos dixerim,
 Quorum stultitia quaestus impudentiae est.*

12. Stupore] in opinionem venisse stolidam credulitate plebis.

dubitavit sententiam de salute mea, se & republica dignam dicere.

15. Non dubitatis] non veremini vitam vestram committere. Cicero post reditum in Sen. cap.

16. Cui calceandos nemo commisit pedes] Sic lego, i.e. nemo voluit locare calceos faciendos.

4. Qui ut est designatus, nunquam

(15)

FAB. XV.

ASINUS AD SENEM PASTOREM.

*In principatu commutando civium
 Nil praeter domini nomen mutant pauperes.
 Id esse verum parva haec fabella indicat.*

Asellum in prato timidus pascebat senex.
 Is hostium clamore subito territus
 Suadebat Asino fugere, ne possent capi.
 At ille lentus, Quaesio num binas mihi
 Clitellas inpositurum victorem putas?

Se-

2. Nil praeter domini nomen mutant pauperes] hoc est, quoties imperium ab uno ad alium transit, homines humiles & tenues non nisi vocabulum diversum domini experiuntur, dominus & onus manent, quia nihilo melior plerumque succedit; majora autem ipsi, quam ferunt, ferre nequeunt. Justinus lib. xi. cap. i.

8. Clitella] instrumentum quod imponebatur asinis ad gerendas sarcinas. Clitella bovi imposita; Plane non est nostrum onus. Cicero lib. 5 Att. 15. Quintilianus 5 Inst. Or. lib. 11. Non nostrum onus, bos clitellas, cum significamus nobis negotium imperari, cui impares sumus. Ammianus Marcellin. lib. xvi. Vetus illud prover-

Senex negavit. Ergo quid refert mea
Cui serviam, clitellas dum portem meas?

10

*verbium, Clitella bovi imposita sunt, | nem crebro nominans exclamat.
plane non est nostrum onus, Plato-*

(16)

FAB. XVI.

CERVUS ET OVIS.

*Fraudator nomen quum locat sponso improbo,
Non rem expedire, sed mala videre expetit.*

Ovem rogabat Cervus modium tritici
Lupo sponfore. At illa praemetuens doli:
Rapere atque abire semper adsuevit Lupus,
Tu de conspectu fugere veloci impetu:
Ubi vos requiram, quum dies advenerit?

1. *Fraudator*] proprie inficiator, qui debitum abjurat. Cicero pro Flacc. 20. *Nolite existimare, iudices, non unam & eandem omnibus in locis esse fraudatorum & inficiatorum impudentiam.* Et 14 Philipp. 2. *Fraudator creditorum* Bellienus. Et lib. 2 Offic. 24. *Fraudare ac solvere* opponit.

2. *Malum dare*] i. e. damno afficere. Horat. 2, Sat. 1. *Servius iratus leges minitatur & urnam,*

Grande malum Thurius, si quis se iudice certet.

7. *Dies*] quo redditurum se mihi illum modium promittit cervus, quo mihi debitum exigere licet. Sic venisse & cessisse diem dicunt Jcti in quem aliquid datum est. Sic Cicero lib. 16 fam. epist. 14. *Dies promissorum adest. Dies pecuniae* Liv. 34, 6.

(17)

FAB. XVII.

OVIS, CANIS ET LUPUS.

Solent mendaces luere poenas malefici.

Calumniator ab Ove quum peteret Canis,

Quem

2. *Calumniator peteret*] i. e. per | calumpniam seu falsam litem, non iure

Quem commendasse panem se contenderet;
 Lupus citatus testis, non unum modo
 Deberi dixit, verum adfirmavit decem.
 Ovis damnata falso testimonio,
 Quod non debebat, solvit. Post paucos dies
 Bidens jacentem in fovea prospexit Lupum;
 Haec, inquit, merces fraudis a superis datur.

jure peteret, prout *calumnias litium* dixit Justinus 38, 7. Seneca lib. 2 de Ira cap. 28. *Litem sibi inferri egerrime calumniator patitur.*

3. *Commendasse*] alii *commodasse* legunt, sed prior melior est pro deposuisse. Just. 35, 2. *Duos filios apud Gnidium hospitem suum cum magno auri pondere commendaverat.* Higin. fab. 96. *Thetis Achillem filium commendavit in insulam Scyron ad Lycomedem regem.* Et lege 14. §. 4. Dig. de religiosis & sumpt. fun. *Idemque & si quid ad corpus custodiendum vel etiam commendandum factum est, vel si quid in marmor vel vestem collocandam.*

4. *Citatus testis*] Proprie. Cicero II Verr. 59. *Primum in hanc rem testem totam Siciliam citabo.* Lib. II de Finib. cap. 21. *Ut nos ex anna-*

lium monumentis testes excitamus eos, quorum omnis &c. Lib. I Offic. 22. *Citeturque Salamis clarissima testis victoria.*

7. *Jacentem in fovea*] Solebant enim veteres lupis capiendis fodere foveas, quas fronde obtegebant, quasi solidum illic esset; dein trans foveam ponere ovem, qua tanquam illecebra sollicitaretur lupus, & dum appropinquat, precipitaret in fossam. Silius lib. 6. Punicor. 330.

*Haud secus ac stabulis procurans
otia pastor*

*In foveam parco tectam velamine
frondis*

*Ducit nocte lupos posita balatibus
agna.*

Et ejusmodi foveæ meminit Phædrus fab. 41.

*At illa vires ut refecit languidas
Veloci saltu fovea sese liberat,*

(18)

FAB. XVIII.

MULIER PARTURIENS.

Nemo libenter recolit, qui laesit, locum.

In-

1. *Recolit*] repetit. Cicero pro Archia *recolere studia.*

1. *Qua laesit, locum*] Quoniam

hinc amara admonitio oculis occurrit, ut loquitur Justinus lib. 18, cap. 4.

2. *Actis*

Instante partu, Mulier actis mensibus,
 Humo jacebat flebiles gemitus ciens.
 Vir est hortatus, corpus lecto reciperet,
 Onus naturae melius quo deponeret.
 Minime, inquit, illo posse confido loco
 Malum finiri, quo conceptum est initio.

2. *Actis mensibus*] i. e. matura, decimum habens mensem ex quo conceperat. Plaut. Amph. 1, 3, 2. *Menses tibi exactos vides.*

3. *Flebiles gemitus ciens*] Virgilius 3 Georg. 517. *Extremosque erat gemitus.* Et lib. 12 Æn. 104.

Mugitus veluti cum prima in praelia taurus Terrificos ciet.

4. *Corpus lecto reciperet*] i. e. decumberet.

5. *Onus*] Fab. 54. *Dein portat onus ignotum certis mensibus.*

(19)

FAB. XIX.

CANIS PARTURIENS.

*Habent insidias hominis blanditiae mali,
 Quas ut vitemus, versus subjecti monent.*

Canis parturiens quum rogasset alteram,
 Ut foetum in ejus tugurio deponeret,
 Facile impetravit; dein reposcenti locum
 Preces admovit, tempus exorans breve,
 Dum firmiores catulos posset ducere.
 Hoc quoque consumto, flagitare validius
 Cubile coepit. Si mihi & turbae meae

Par,

2. *Versus subjecti*] i. e. infraposti. Sic *subjicere exempla sub singulos artis locos* apud auctorem ad Herenn. 4, 2.

6. *Preces admovit*] adhibuit, ut fab. 55. & post fabulam 81. Ovidius: *Admovitque preces & jus admiscuit illis.*

7. *Firmiores*] robustos. Justin.

de exercitu Alexandri.

8. *Flagitare*] proprium verbum debita exigentium, ut *flagitari in foro* apud Plautum Pseud. 5, 7, 46. Et *flagitator* pro acerbo exactore Most. 3, 2, 81.

9. *Turba mea*] Sic Statius ad Jul. Menecratem, cui gratulatur ob auctam prolem: *Circumstat turba*

Par, inquit, esse potueris, cedam loco.

10

urba tuorum, Defensatque patrem.

(20) FAB. XX.

CANES FAMELICI.

*Stultum consilium non modo effectu caret,
Sed ad perniciem quoque mortales devocat.*

Corium depressum in fluvio viderunt Canes:
Id ut comesse extractum possent facilius,
Aquam coepere bibere: sed rupti prius
Periere, quam quod petierant, contingerent.

1. *Effectu caret*] i. e. exitum non habet.

numque devocaverat humanissimam artem.

2. *Ad perniciem*] exitium affert mortalibus, ut fab. 44. *Succensus ad perniciem multos devocat.* Plinius lib. xxxiv Nat. Hist. c. 8. *In hoc a simulacris Deum homi-*

3. *Depressum*] mersum, ut *deprimere navem* Cornelius Nepos Conon. 4. Justinus dicit *supprimere naves* 2, 9.

(21)

FAB. XXI.

LEO SENEX, APER, TAURUS ET ASINUS.

*Quicumque amisit dignitatem pristinam,
Ignavis etiam jocus est in casu gravi.
Defectus annis & desertus viribus*

Leo

2. *Ignavis*] timidus, meticulosus, qui antea etiam justa de causa offendere illum non fuissent ausi, animo carentibus. Fab. 29. *Ignavus sanguis.*

3. *Defectus annis*] ætatis exa-

ctæ, verbis Suetonii de Grammat. 17. vel exacta ætate, ut Cicero in Verr. 5, 8. Ipsa locutio est apud Just. 12, 8. *Quorum non tam studiis deficiatur quam annis.* Fab. 87. *Defectus pilis.*

4. Spi-

Leo quum jaceret, spiritum extremum trahens,
 Aper fulmineis ad eum venit dentibus, 5
 Et vindicavit ictu veterem injuriam.
 Infestis Taurus mox confodit cornibus
 Hostile corpus. Asinus ut vidit ferum
 Impune laedi, calcibus frontem extudit.
 At ille exspirans: Fortes indigne tuli 10
 Mihi insultare; te, naturae dedecus,
 Quod ferre certe cogor bis videor mori.

4. *Spiritum extremum trahens*] ultimos halitus ducens & reciprocans. Justinus 28, 3. *Agrum spiritum trahens.*

5. *Fulmineis dentibus*] Ovidius lib. 1 Metam. *Nec vires fulminis apro, Crura nec ablato prosunt velocia cervo.* Et lib. 7. de apro Calydonio: *Fulmen ab ore venit,*

frondes afflatibus ardent.

9. *Exerit*] Seneca de brevitate vit. c. 13. *Ingenti mole animalium exterantur.* Epist. 57. *Animam hominis magno pondere extriti.*

11. *Naturae dedecus*] Ut fab 84. *Contempti generis animal.* Describit muscam.

(22)

FAB. XXII.

MUSTELA ET HOMO.

Mustela ab Homine prensa, quum instantem
 necem

Effugere vellet: Quaeso, inquit, parce mihi,
 Quae tibi molestis muribus purgo domum.

Respondit ille: Faceres si causa mea,
 Gratum esset, & dedissem veniam supplici: 5
 Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,

Quas

5. *Gratum esset*] sc. tibi, acciperes pro ea opera vicem, vel redhostimentum, redderetur tibi gratia, in gratia haberem, ut loquitur Sallustius Jug. III. Plaut. Amph. prol. 48. *Gratum esse arbitratur id a vobis sibi.* Ter. Eun.

3, 1, 6. *Grata sunt mihi quae facio omnia.*

6. *Laboras*] i. e. insidiaris muribus, operam das capiendis muribus, ut absumas semesa frustra, seu quod a pridianis canis fuit reliquum. Nam haec murium

Quas sunt rosuri, simul & ipsos devores,
Noli imputare vanum beneficium mihi.
Atque ita loquutus improbam leto dedit.

Hoc in se dictum debent illi agnoscere, 10
Quorum privata servit utilitas sibi,
Et meritum inane jactat imprudentibus.

rium mensa. Horat. 2, Sat. 6.
Multaque de magna superessent
fercula cana

Quæ procul exstructis inerant he-
sterna canistris.

7. Rosuri] Rodere proprie de
muribus dicitur. Juvenalis Sat. 3.

Et divina opici rodebant carmina
mures.

Seneca in ludo de morte Claudii:
Venisti huc, ubi mures ferrum ro-
dunt.

8. Imputare beneficium] jactare
hoc & venditare, quasi mihi pro
beneficio dederis, ut apud Sene-
cam, Tacitum, Suetonium hoc
verbum accipitur. Juvenalis Sat.
5. *Fructus amicitiae magna cibus,*
imputat hunc rex.

11. Quorum privata] i. e. qui
quod agunt, sua causa agunt, &
tamen id venditant credulis &
imperitis pro beneficio, ut Alci-
biades apud Justinum lib. 5, cap. 3.

(23) FAB. XXIII.

CANIS FIDELIS.

Repente liberalis stultis gratus est;
Verum peritis irritos tendit dolos.

Nocturnus quum fur panem misisset Cani,
Objecto tentans an cibo posset capi:

Heus,

1. Repente liberalis] homo te-
nax & minime solitus donare si
subito incipiat largiri, frustra struit
insidias, quia suspectus est. Vir-
gilius lib. 2 Æn. 44. *Aut ulla*
putatis Dona carere dolis Danaum?
Sic notus Ulysses. Et mox: *Timeo*
Danaos & dona ferentes. Ita de Ap-
pio decemviro Livius III, 35.
Apparere nihil sinceri esse, profecto
haud gratuitam in tanta superbia

comitatem fore. Apud Tacitum lib.
XIII Annal. cap. 13. Agrippina
quum suarum opum, quæ haud
procul imperatoris aberant, co-
pias traderet, neque Neronem fe-
fellit, & proximi amicorum metue-
bant, orabantque cavere insidias mu-
lieris semper atrocis, tum & false.

3. Nocturnus] i. e. noctu. Calpur-
nius: *Et mala nocturni religavit*
brachia Mopsi.

3. Tassa

Heus, inquit, linguam vis meam praecludere, s
 Ne latrem pro re domini : multum falleris.
 Namque ista subita me jubet benignitas
 Vigilare, facias ne mea culpa lucrum.

(24) FAB. XXIV.

RANA RUPTA ET BOS.

Inops potentem dum vult imitari, perit.

In prato quaedam Rana conspexit Bovem,
 Et tacta invidia tantae magnitudinis,
 Rugosam inflavit pellem: tum natos suos
 Interrogavit, an Bove esset latior?
 Illi negarunt. Rursus intendit cutem
 Majore nisu, & simili quaesivit modo,
 Quis major esset? Illi dixerunt Bovem.
 Novissime indignata, dum vult validius
 Inflare sese, rupto jacuit corpore.

10

3. *Tacta invidia*] commota, correpta, incensa invido desiderio. Ovid. 3 de arte: *Exclusum te quoque tanget amor.* Cic. 2 Att. *Mina ista modice te tangunt.* Verbum Senecæ lib. 2 de Ira, c. 1. *Hæc non possunt fieri, nisi animus* eis, quibus tangebatur, assensus est. Consol. ad Marciam, c. 19. *Non invidia felicitatis alienæ tangitur.*
 10. *Rupto*] Plautus Casin. Ita rupi cantando *Hymenæum.* Just. 44, 4. *Ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur.*

(25) FAB. XXV.

CANIS ET CORCODILUS.

*Consilia qui dant prava cautis hominibus,
 Et perdunt operam, & deridentur turpiter.*

Canis

2. *Perdunt operam*] frustra laborant.

3. Bi-

Canis currentes bibere in Nilo flumine,
 A Corcodilis ne rapiantur, traditum est.
 Igitur quum currens bibere coepisset Canis,
 Sic Corcodilus: quam libet lambe otio,
 Pota, ac accede Nilo temere, de dolo
 Noli vereri. At ille: Facerem mehercule,
 Nisi esse scirem carnis te cupidum meae.

3. *Bibere in Nilo*] pro ex, ut libenter solent. Meminit Macrobius lib. 2 Sat. 2 de Antonio quæsitum notat, quid ageret, responsumque, quod canis e Nilo, bibere & fugere: significans ne in adversis quidem vacare a luxuria. Hinc & proverbium, te-

tigisse aliquid, ut canis Nilum. i. e. obiter transeuntes, ut canes e Nilo bibunt, primoribus labris attigisse.

6. *Lambe otio*] Sic lege, i. e. otiose, commodo tuo. Plaut. Most. 3, 2, 128. *Otiose perspectare*. Trinum. 4, 3, 70. *Otiose percunctari*.

(26) FAB. XXVI.

VULPIS ET CICONIA.

*Nulli nocendum: si quis vero laeserit,
 Multandum simili jure, fabella admonet.*

Vulpis ad coenam dicitur Ciconiam
 Prior invitasse, & ei in patena liquidam
 Posuisse sorbitionem, quam nullo modo
 Gustare esuriens potuerit Ciconia.
 Quae Vulpem quum revocasset, intrito cibo
 Plenam lagonam posuit: huic rostrum inferens

Sa-

2. *Multandum simili jure*] L. h. e. reddendum malum pro malo, non Christiano more observato.

5. *Sorbitionem*] jusculum. Pers. Sat. 4. de Socrate: *Sorbitio tollit quem dira cicuta*.

7. *Revocasset*] vicissim invitasset. Varro in fragmentis: *Qui*

nos vocare cum audeant, nos illos revocare timemus? Cicero pro Rosc. Amer. 18. *Domum suam istum non fere quisquam vocabat: Nec mirum, qui neque in urbe viveret, nec revocaturus esset.*

7. *Intrito cibo*] Sic Appul. 2 Met. *Super fluctus libant intritum lacte*

Satiatur ipsa, & torquet convivam fame:
 Quae quum lagonae collum frustra lamberet, 10
 Peregrinam sic loquutam volucrem accepimus:
 Sua quisque exempla debet aequo animo pati.

lacte confectum. Ter. Phorm. 2, 2,
 4. *Tute hoc intristi, tibi omne exc-*
dendum est. Ubi Donatus: *Hoc*
inter rusticos de albiato moretario di-
ci solet.

11. *Peregrinam*] ciconiam, quæ
 peregrina apud nos agit, & post
 brevis temporis moram deinde
 discedit.

12. *Sua exempla pati*] i. e. id
 quod feceris. ex tit. Dig. lib. 2, 2.
 Quod quisque juris in alium sta-

tuerit, eo ut ipse utatur. Sene-
 ca Ep. 7. *Mala exempla in*
eos redundare, qui faciunt. Et
 Ep. 81. *Bonum exemplum cir-*
cuitu ad facientem revertitur: sicut
mala exempla recidunt in auctorem.
 M. Sen. præf. lib. 5. *Controv.*
Dii magna exempla in caput inve-
nientium regerunt, ac justissima pa-
tiendi vice, quod quisque alieno ex-
cogitavit supplicio, sæpe expiat suo. Et
 mox: *fam non malo exemplo, quia sue.*

(27)

FAB. XXVII.

CANIS ET THESAURUS ET VULTURIUS.

*Haec res avaris esse conveniens potest
 Et qui humiles nati dici locupletes student.*

Humana effodiens ossa Thesaurum Canis
 Invenit; & violarat quia Manes Deos,
 Injecta est illi divitiarum cupiditas,
 Poenas ut sanctae religioni penderet.

Ita-

1. *Res*] Fabula, ut Fab. 13.
Hac re probatur, quantum ingenium
valet. M. Sen. dixit rem ingentem
 i. e. dictum.

1. *Esse conveniens potest*] per
 periphrasin, pro convenit.

2. *Humiles nati*] tenui orti
 loco.

4. *Violavit*] sollicitavit pacem
 deorum manium, ut loquuntur

leges de violatoribus sepulcrorum.
 Liv. 31, 30. *Omnium nudatos ma-*
nes.

5. *Injecta est illi*] Tanquam
 Erisichthoni fames ob con-
 temptam Cererem & violatum
 ejus lucum.

6. *Sanctae religioni*] alludit eo,
 quod loca religiosa a juris consul-
 tis dicuntur ubi mortui sunt
 con-

Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi
 Fame est consumtus; quem stans Vulturius super
 Fertur loquutus: ô Canis, merito jaces,
 Qui concupisti subito regales opes,
 Trivio conceptus, & educatus stercore.

10

conditi, ab sacris & sanctis distin-
 cta. Sic *sanctitas sepulcrorum* Cice-
 ro 2 Phil. 6, & *carimonia sepul-*
crorum lib. 1. Tusc. 12.

II. *Trivio*] ubi canes coeunt,
 & quo vilissima purgamenta abjici
 solebant. Ovid. 1 am. 12.

Projecta in triviis jaceatis inu-
tile ferrum,

Vosque rota frangat praterun-
tis onus.

Unde apud Martialem VI, 93.
Fullonis avari Testa vetus, mediâ

sed modo fracta viâ. Tibull. 1 El.
 5. *Post agat hanc triviis asperatur-*
ba canum. Petronius: *Quod purga-*
mentum nocte calcasti in trivio.

II. *Stercore*] ut loquitur En-
 nius: *Cyprii bovis merenda.* Signi-
 ficat id quod fieri solet in insula
 Cyprio, in qua boves humano
 stercore pascuntur: auctor Festus.
 De canibus autem infra fab. 74.
Dum naribus scrutantur escam in
stercore.

(28) FAB. XXVIII.

VULPIS ET AQUILA.

Quamvis sublimes debent humiles metuere,
Vindicta docili quia patet solertiae.

Vulpinos catulos Aquila quondam sustulit,
 Nidoque posuit pullis, escam ut carperent.
 Hanc persequuta mater orare incipit,
 Ne tantum miserae luctum importaret sibi.
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco.

5

Vul-

1. *Quamvis sublimes*] utcum-
 que magni & potentes homines.

2. *Vindicta docili*] quia homi-
 nes callidi & ingeniosi quantum-
 libet tenues vindictæ occasionem
 inveniunt.

6. *Luctum importaret*] inferret.
 Sic Cicero *sententiam tuam pestem*
importaturam esse regibus, pro De-
 jotaro 15. Et *importata calamitas*
 post red. in Senat. 15. Et si quid
importatur incommodi 2 Off. 5.

B

8. Ar-

Vulpis ab ara rapuit ardentem facem,
 Totamque flammis arborem circumdedit,
 Hosti dolorem damno miscens sanguinis. 10
 Aquila, ut periculo mortis eriperet suos,
 Incolumes natos supplex Vulpi tradidit.

8. *Ardentem facem*] stipitem vel
 titiōnem inflammatum instar te-
 dæ vel facis.

10. *Dolorem miscens*] parans,
 instruens; translatione sumpta a
 potionibus. Ut vinum aut mul-

sum miscere dicebant pro parare
 ad bibendum. Cicero lib. 4.
 Tusc. c. 36. *Major mihi mo-
 les, majus miscendum malum,
 qui illius acerbum cor contundam
 & comprimam.*

(29) FAB. XXIX.

ASINUS INRIDENS APRUM.

*Plerumque stulti risum dum captant levem,
 Gravi destringunt alios contumelia,
 Et sibi nocivum concitant periculum.*

Asellus Apro quum fuisset obvi-
 us; Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat
 Officiū, & quaerit, cur sic mentiri velit?
 Asinus demisso pene: similem si negas
 Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.

A.

2. *Destringunt*] lædunt, affi-
 ciunt gravibus & contumeliosis
 dictis. Sic inf. post fab. 64. *Tu
 qui nasute scripta destringis mea.*
 Horat. 1 Sat. 10, dicit defricare de
 Lucilio: *Quod sale multo urbem de-
 fricuit.*

3. *Nocivum*] sic herbam pecori
 nocivam dixit Plinius l. 20. c. 20.

5. *Indignans*] indignatur se tam

familiariter appellari ab eo, quem
 contemnebat. Sic repudiatur of-
 ficiū illorum, qui prohibentur
 salutatione, ut a Nerone Vespasia-
 nus apud Suetonium c. 4. Sic
 Tacitus 16 An. 24. *Thrasea occur-
 sis prohibitus non demisit animum.*
 Erat autem hoc signum principis
 Neronis indignantis & a se atque
 aspectu suo repudiantis.

9. Fa-

Aper quum vellet facere generosum impetum,
 Repressit iram: &, Facilis vindicta est mihi: 10
 Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

9. *Facere generosum impetum*] i.e. fortiter assilire. Just. 15, 3. *Ad cuius conspectum concitatus leo quum impetum fecisset.*

10. *Repressit*] sedavit eam, temperavit sibi.

11. *Inquinari*] Sic Sen. 2 de Ira 32. *Ultionis contumeliosissimum*

genus est, non esse visum dignum, ex quo peteretur ultio. Simile Caesar dicit apud Lucan. 3, 136.

Hand, inquit, jugulo se pol- luet isto

Nostra, Metelle, manus: dignum te Caesaris ira

Nullus honor faciet.

(30)

FAB. XXX.

RANÆ METUENTES TAU- RUM PRÆLIA.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.

Rana in palude pugnam Taurorum intuens,
 Heu quanta nobis instat perniciēs! ait.
 Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
 De principatu quum decertarent gregis,
 Longeque ab illis degerent vitam boves?
 Est ratio separata ac diversum genus.
 Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
 Paludis in secreta veniet latibula,
 Et proculcatas obteret duro pede: 10

Ca-

1. *Humiles laborant*] Horatia- num est: *Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.*

2. *Pugnam Taurorum*] Horum prælia describuntur a Virgilio 3 Geor. 220. & 12 Æ. 716. Statio 3 Th. 330. & 11 V. 251.

6. *Degerent vitam*] viverent. ut fab. 3. *Suoque potius habitu vitam*

degere.

7. *Genus*] nempe animantium.

8. *Regno*] Sic Virgilius in Georg. *regnis excessit avitis.*

8. *Nemoris*] nam pascua fere ponunt in saltibus Poëtæ. Vide notata ad Statium lib. 11 The- baid. v. 327.

Vulpis ab ara rapuit ardentem facem,
 Totamque flammis arborem circumdedit,
 Hosti dolorem damno miscens sanguinis. 10
 Aquila, ut periculo mortis eriperet suos,
 Incolumes natos supplex Vulpi tradidit.

8. *Ardentem facem*] stipitem vel
 titionem inflammatum instar te-
 dae vel facis.

10. *Dolorem miscens*] parans,
 instruens; translatione sumpta a
 potionibus. Ut vinum aut mul-

sum miscere dicebant pro parare
 ad bibendum. Cicero lib. 4.
 Tusc. c. 36. *Major mihi mo-
 les, majus miscendum malum,
 qui illius acerbum cor contundam
 & comprimam.*

(29) FAB. XXIX.

ASINUS INRIDENS APRUM.

*Plerumque stulti risum dum captant levem,
 Gravi destringunt alios contumelia,
 Et sibi nocivum concitant periculum.*

Asellus Apro quum fuisset obvius;
 Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat 5
 Officium, & quaerit, cur sic mentiri velit?
 Asinus demisso pene: similem si negas
 Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.

A-

2. *Destringunt*] lædunt, affi-
 ciunt gravibus & contumeliosis
 dictis. Sic inf. post fab. 64. *Tu
 qui nasute scripta destringis mea.*
 Horat. 1 Sat. 10, dicit *defricare* de
 Lucilio: *Quod sale multo urbem de-
 fricuit.*

3. *Nocivum*] sic herbam pecori
nocivam dixit Plinius l. 20. c. 20.

5. *Indignans*] indignatur se tam

familiariter appellari ab eo, quem
 contemnebat. Sic repudiatur of-
 ficiū illorum, qui prohibentur
 salutatione, ut a Nerone Vespasia-
 nus apud Suetonium c. 4. Sic
 Tacitus 16 An. 24. *Thrasea occur-
 sus prohibitus non demisit animum.*
 Erat autem hoc signum principis
 Neronis indignantis & a se atque
 aspectu suo repudiantis.

9. Fa-

Aper quum vellet facere generosum impetum,
 Repressit iram: &, Facilis vindicta est mihi: 10
 Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

9. *Facere generosum impetum*] i.e. fortiter assilire. Just. 15, 3. *Ad cuius conspectum concitatus leo quum impetum fecisset.*

10. *Repressit*] sedavit eam, temperavit sibi.

11. *Inquinari*] Sic Sen. 2 de Ira 32. *Ultionis contumeliosissimum*

genus est, non esse visum dignum, ex quo peteretur ultio. Simile Cæsar dicit apud Lucan. 3, 136.

Hand, inquit, jugulo se pol- luet isto

Nostra, Metelle, manus: dignum te Cæsaris ira

Nullus honor faciet.

(30)

FAB. XXX.

RANÆ METUENTES TAU- RUM PRÆLIA.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.

Rana in palude pugnam Taurorum intuens,
 Heu quanta nobis instat perniciēs! ait.
 Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
 De principatu quum decertarent gregis,
 Longeque ab illis degerent vitam boves?
 Est ratio separata ac diversum genus.
 Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
 Paludis in secreta veniet latibula,
 Et proculcatas obteret duro pede: 10

Ca-

1. *Humiles laborant*] Horatia- num est: *Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.*

2. *Pugnam Taurorum*] Horum prælia describuntur a Virgilio 3 Geor. 220. & 12 Æ. 716. Statio 3 Th. 330. & 11 V. 251.

6. *Degerent vitam*] viverent. ut fab. 3. *Suoque potius habitu vitam*

degere.

7. *Genus*] nempe animantium.

8. *Regno*] Sic Virgilius in Georg. *regnis excessit avitis.*

8. *Nemoris*] nam pascua fere ponunt in saltibus Poëtæ. Vide notata ad Statium lib. 11 The- baid. v. 327.

Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

11. *Caput*] Salus nostra in illorum furore periclitatur. fab. 42. | *pertinere ad domini caput & aver-*
tendum victima periculum.

(31)

FAB. XXXI.

MILUUS ET COLUMBÆ.

*Qui se committit homini tutandum improbo,
Auxilia dum requirit, exitium invenit.*

Columbae saepe quum fugissent Miluum,
Et celeritate pennae vitassent necem,
Consilium raptor vertit ad fallaciam,
Et genus inerme tali decepit dolo:
Quare sollicitum potius aevum ducitis,
Quam regem me creatis icto foedere,
Qui vos ab omni tutas præstem injuria?
Illae credentes tradunt sese Miluo,
Qui regnum adeptus coepit vesci singulas,
Et exercere imperium saevis unguibus.
De reliquis tunc una, Merito plectimur.

PHÆ-

4. *Pennae*] alarum.

4. *Vitassent*] Sic Sen. 2 de Ira 16.
Iracundia leones adjuvat, pavor
aervos, accipitrem impetus, colum-
bam fuga.

5. *Consilium vertit*] mutavit ra-
tionem agendi, qua adhuc fuerat
usus, & ad astus se contulit; de-
posita leonina vulpinam induit,
ut Lysander locutus est. Plin. 6,
Ep. 16. *Non vertit ille consi-*
lium.

7. *Sollicitum*] obnoxia & per-
petua in anxietate vivitis.

12. *Exercere imperium*] inter-

dum est duriter imperare. Virgi-
lius lib. 2 Georg. 370, *tunc deni-*
que dura Exerce imperia & ramos
compesce fluentes.

13. *Merito*] vox culpam agno-
scentis; & sic *merito plecti* dice-
bantur, qui sua culpa contraxis-
sent periculum. Suetonius Vespas.

12. *Merito se plecti*, qui triumphum
aut debitum majoribus suis, aut
speratum unquam sibi tam inepte
senex concupisset. Sen. Med. 462.
Nihil recusso, dira suppliciaingere,
merui. Cicero lib. 2. fam. ep. 28.

5. *Qui-*

PHÆDRI FABULARUM

LIBER SECUNDUS.

P R O L O G U S.

Exemplis continetur Æsopi genus,
 Nec aliud quidquam per fabellas quaeritur,
 Quam corrigatur error ut mortalium,
 Acuatque sese diligens industria.
 Quicumque fuerit ergo narranti jocus,
 Dum capiat aurem, & servet propositum suum,
 Re commendatur, non auctoris nomine.
 Equidem omni cura morem servabo Senis:
 Sed si libuerit aliquid interponere,
 Dictorum sensus ut delectet varietas,
 Bonas in partes, lector, accipias velim.
 Ita sic rependet illi brevitatis gratiam,
 Cujus verbosa ne sit commendatio.

(32) FAB.

5. *Quicumque fuerit ergo narrantis locus*] Sic lego. i. e. ubicunque igitur provocante occasione similes Æsopis fabulis narrationes instituuntur, vel quocunque loco & ordine sit ille qui narrat.

6. *Dum capiat aurem &c.*] dummodo admittantur auribus, & obtineant quod intendunt, nempe doceant & corrigant homines.

7. *Re commendatur*] ex utilitate insita spectanda sunt & aestimanda, non ex auctore, qui eas finxit.

8. *Senis*] Sic honoris causa appellatur Æsopus magis, quam ætatis. Sic Atticum seniore pro Phidia nobili statuaria Athenis di-

cit Statius in Equo Maximo Domitiani: *Optassetque novo similem te ponere templo Atticus Elei senior Jovis.* Et Gargethium seniore pro Epicuro, qui in regione Athenarum Gargetho in hortulo suo philosophabatur, idem in Tiburtino Manlii Vopisci: *Deserto senior Gargettius horto.* Unde hodieque Itali, Galli & Hispani alique id propagant.

11. *Bonas in partes*] æqui bonique consulas, benigne interpreteris.

12. *Rependet*] Sic Tacit. 4 Annal. 35. *Suum cuique decus posteritas rependet.*

(32)

FAB. I.

JUVENCUS, LEO ET PRÆDATOR.

*Attende cur negare cupidis debeas;
Modestis etiam offerre, quod non petierint.*

Super Juvenicum stabat dejectum Leo.
Praedator intervenit, partem postulans:
Darem, inquit, nisi soleres per te sumere:
Et improbum rejecit. Forte innoxius
Viator est deductus in eundem locum,
Feroque viso rettulit retro pedem.
Cui placidus ille: Non est quod timeas, ait,
Et quae debetur pars tuae modestiae,
Audacter tolle. Tunc diviso tergore
Silvas petivit, homini ut accessum daret.

Exem-

1. *Attende*] vide exemplum apud Curt. lib. 4. cap. 1 de Abdolonymo.

3. *Dejectum*] afflictum, ut dixit fab. 11. Virgilius lib. 3. Geor. de serpente: *Et sibila colla tumentem Dejice.* Martialis lib. 1 Ep. 60. de leone: *Non nisi dejecta pascitur ille fera.*

6. *Improbum rejecit*] immodesto negavit. Plautus Bacch. 4, 3, 19. *Dictis malis rejeci hominem.* Ovidius lib. 9 Met.

Ergo ego quae fueram non rejectura petentem.

8. *Rettulit retro*] pleonasmus. Sic apud Livium 2, 45. *Sed retro*

revocanda & abdenda cupiditas erat.

10. *Quae debetur*] quod merito & condigno tibi tribuitur, quo dignus es ob modestiam.

11. *Diviso*] ipso tergo seu parte posteriore corporis. Proprie tergus est corium vel pellis bovis aut suis &c. Tergum est pars superior corporis ipsam carnem & ossa continens. Sed usu auctorum confunduntur. Ita tergum pro tergore dixit Virgilius 1 Aen.

Taurino quantum possent circumdare tergo.

12. *Ut accessum d.*] ut metum illi demeret appropinquandi & capiendi partem relictam.

14. *Est*

*Exemplum egregium prorsus & laudabile,
Verum est aviditas dives, & pauper pudor.*

14. *Est aviditas d.] i. e. ita ple-*
rumque fit, ut rapaces & avari
ditescant, prudentes & continen-
tes homines agant inopes. Cur-

tius loco citato de Abdolonymo
Causa ei paupertatis, sicuti pleris-
que, probitas erat.

(33)

FAB. II.

ANUS DILIGENS VIRUM ÆTATIS MEDIÆ, ITEM PUELLA.

*A foeminis utcumque spoliari viros,
Ament, amentur; nempe exemplis discimus.*

Ætatis mediæ quemdam mulier non rudis
Tenebat, annos celans elegantia;

Ani-

1. *A foeminis]* non solum me-
retrices (de quibus vide Rigal-
tium) sed & uxores dicuntur
spoliare viros. Plautus Casin. 4,
4, 4. *Vir te vestiāt, tu virum despo-*
lies. Mil. 3, 1, 93. *Quæ mihi*
nunquam hoc dicat, eme mi vir
lanam, unde tibi pallium malacum
& calidum conficiatur, tunicaque
hibernæ binæ, ne algeas hac hieme.
hoc nunquam verbum ex uxore au-
dias. Terentius Hecyr. 2, 1, 28.
Sumtus vestros otiumque ut nostra
res posset pati.

2. *Ament, amentur]* per elli-
psin τ& sive Horatius lib. 2 Sat. 1.
Dives, inops Romæ, seu fors
ita jusserit, exul

Quisquis erit vitæ scribam color.

3. *Ætatis mediæ]* inter senem
juvenemque, ut ait Seneca in
Oedipo. Plautus Aulul. 2, 1, 37.
Media est mulieris ætas. Et 40, Post

mediam ætatem qui mediam ducit
uxorem domum. Columella lib.
xi Rei Rust. c. 1. *Media ætas huic*
officio est aptissima; poteritque ab
anno trigesimo usque in sexagesimum
satis validi fungi muneribus agrico-
læ. Ubi tamen Ms. ab annis quin-
que & triginta usque in sexagesi-
num & quintum.

4. *Tenebat]* amabilem se præ-
stabat comptu & cura corporis,
dissimulando annos vel ætatem:
efficiendo ut junior videretur.
Ovid. lib. 2 de Arte, de ætate pro-
vectioribus virginibus:

Adde quod est illis animi pruden-
tia major,

Solus & artifices qui facit us-
sus adest.

Illæ munditiis annorum damna
rependunt,

Et faciunt cura ne videantur
annus.

B 4

(Sed

Animosque ejusdem pulcra juvenis ceperat.
 Ambae videri dum volunt illi pares,
 Capillos homini legere coepere invicem.
 Quum se putaret pingi cura mulierum
 Calvus repente factus est; nam funditus
 Canos Puella, nigros Anus evellerat.

5

(Sed recentiore manu inductis asteriscis adscripsit) Praschius *quendam & Tenebat*, ut Ovid. 12, 408. Cic. 2 Att. 19.

5. *Animos ceperat*] ut modo in prologo, *Dum capiat aurem*.

7. *Legere*] pro vellere. Horatius Epod. 2. *lecta de pinguiissimis oliva ramis arborum*, i. e. decerpta. Virgilius 2 Ecl. *Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur*. Hinc *legumina*. Ita & *eligere*. Curtius 4, 2: *quem forte steriles herbas eligens Abdolonymus repurgabat*. Et *deligere* Propertius 2, 32. *Altaque mor-*

tali deligere astra manu. Ovidius in Epistola Phædræ: *Plenis pomaria carpere ramis, Et tenui primam deligere ungue rosam*. Dicit autem Phædrus quod Tibullus lib. 1, el. 8. *Tum studium formæ est, comatum mutatur, ut annos Dissimulet viridi cortice tincta cutis. Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos, Et faciem demta pelle referre novam*.

8. *Pingi*] i. e. ornari. Plautus Mostell. 1, 3, 106. *Non istam ætatem oportet ullum pigmentum attingere*. Martialis 6, 57. *Et tegitur pictis sordida calva comis*.

(34)

FAB. III.

HOMO ET CANIS.

Laceratus quidam morfu vehementis canis,
 Tinctum cruore panem misit malefico,
 Audierat esse quod remedium vulneris.
 Tunc sic Æsopus: Noli coram pluribus
 Hoc facere canibus, ne vos vivos devorent,
 Quum scierint esse tale culpæ præmium.
Successus improborum plures adlicit.

5

(35) FAB.

3. *Remedium*] sed superstitiosum.

7. *Successus*] In hanc sententiam habet Terentius in Phorm. 5, 2,

1. *Nostrapte culpa facimus ut malos expediat esse, dum nimiam dici nos bonos studemus & benignos*.

ER

(35)

FAB. IV.

AQUILA, FELES ET APER.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat:
 Feles cavernam nacla in media pepererat:
 Sus nemoricultrix foetum ad imam posuerat.
 Tum fortuitum Feles contubernium
 Fraude & scelestâ sic evertit malitia. 5
 Ad nidum scandit volucris: Pernicies, ait,
 Tibi paratur, forsan & miserae mihi.
 Nam fodere terram quod vides quotidie
 Aprum insidiosum, quercum vult evertere,
 Ut nostram in plano facile progeniem opprimat. 10
 Terrore offuso & perturbatis sensibus,
 Derepit ad cubile setosæ suis;
 Magno, inquit, in periculo sunt nati tui.
 Nam simul exieris pastum cum tenero grege,
 Aquila est parata rapere porcellos tibi. 15

Hunc

Est hæc fabula contra eos qui inimicitias ferunt exemplo Attii Tulli, quod refertur ab Livio 2, 37. & 38. & Philippi apud Justinum 9, 8.

1. *In sublimi quercu*] In scapo seu excelsissima parte quercus, sicut Cicero dixit primam provinciam pro aditu ejus, & extremam epistolam pro extrema parte epistolæ. Et Justinus 43, 5. In postremo libro, pro in postrema parte hujus libri.

3. *Nemoris cultrix*] Silvestris & fera.

4. *Fortuitum*] communem domum & habitationem quam fors

fortuna junxerat. Seneca consol. ad Marciam c. 10. *Jam disjicietur iste comitatus, jam contubernia ista subito clamore solventur.*

8. *Fodere terram*] scil. rostro, quod est naturale suibus. Ovid. 1 Fast.

Nam sata vere novo teneris lætania succis

Eruta setigera comperit ore suis.

Columella de suibus loquens 7, 9. *Paludem rimentur effodiantque lumbricos.*

12. *Derepit*] Ita Tibull. 1, 2.

Illâ docet molli furtim derepere lecto.

B 5

37. Ca-

Hunc quoque timore postquam complevit locum,
Dolosa tuto condidit sese cavo.

Inde evagata noctu suspensio pede,

Ubi esca se replevit & prolem suam,

Pavorem simulans prospicit toto die.

20

Ruinam metuens Aquila ramis desidet:

Aper rapinam vitans non prodit foras.

Quid multa? inedia sunt consumti cum suis,

Felisque catulis largam prae buerunt dapem.

Quantum homo bilinguis saepe concinnet mali, 25

Documentum habere stulta credulitas potest.

17. Cavo] pro caverna animalium minorum. In fab. 55, quum prae misisset,

Cavoque ramo somnum capere interdii,

mox dicitur noctua egressa cavo.

Horatius 2 Sat. 6. *silva cavusque*

tutus ab insidiis. Et Sat. 3. *Cavis*

abscondere. Etiam in neutro effert

Columella 1, 6. *Cum his partibus*

edificia rimas egerunt, cava prae bent,

ac latebras subterraneis animalibus.

18. Suspensio] Sic Quintilianus

declam. 1. *Suspensio gradu ponere*

certa vestigia. Declam. 2. *Suspen-*

sis praetentatisque gressibus librare corpus. Tibullus 2, 1. *Praetentat iter suspensa timore.*

20. Prospicit] manet observans, ex insidiis aucupans.

25. Bilinguis] alia atque alia

diversis deferens aut alio tempo-

re loquens. Plautus Persa, 2, 4,

28. *Tanquam proserpens bestia est*

bilinguis & scelestus. Virgilius 1 A.

665. *Domum timet ambiguum Ty-*

riosque bilingues.

26. Stulta credulitas] quia cre-

duli soli experiuntur.

(36)

FAB. V.

CÆSAR AD ATRIENSEM.

Est Ardelionum quaedam Romae natio,

Tre-

1. Ardelionum] Qui Græcis πον-
αυπράγμονες. descripsit Mart. 2, 7.

1. Natio] Cicero de Aruspi-
cum responsis: *Deteriores cavere,*

quorum quidem magna est natio.

Pro Muræna 33. *Tota natio candi-*

datorum. Pro Sextio: *natio opti-*

matum.

2. Tre-

Trepide concursans, occupata in otio,
 Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
 Sibi molesta, & aliis odiosissima.

Hanc emendare, si tamen possum, volo
 Vera fabella : pretium est operae adtendere.

Caesar Tiberius quum petens Neapolim,
 In Misenensem villam venisset suam,
 Quae monte summo posita Luculli manu,
 Prospectat Siculum & perspicit Tuscum mare, 10
 Ex alticinctis unus atriensibus,
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat destrieta, cirris dependentibus,

Per-

2. *Trepide concursans*] passim omnia perambulans. Cicero 5 Verr. 12. *Cum concursant ceteri praetores*. Sed optimus horum interpretes Sen. de tranquill. animi c. 12. *Circumcidenda est concursatio, qualis est magnae parti hominum, domos & theatra & fora pererrantium: alienis se negotiis offerunt semper aliquid agentibus similes. & reliqua sane convenientissima.*

3. *Gratis anhelans*] Sine opere, sine mercede festinans, æstuans & quasi a cursu ob rem atrocem anhelitum ducens.

4. *Sibi molesta*] Seneca Epist. 98. *Istos satageos & sibi molestos.*

8. *Misenensem*] prope Misenum promontorium Campaniae, sic appellatum a Miseno tubicine Æneæ, qui ibi mortuus.

9. *Monte summo*] in culmine montis, ut fabula præcedente dixit in sublimi quercu.

9. *Luculli*] de cuius operibus disserit Varro 3 de Re Rust. in fine.

Vellejus 2, 33. Tacitus 6 Ann. 50.

11. *Ex alticinctis*] tunicam alte subductam cingulo gestantibus. Horatius 2 Sat. 8. *Puer alte cinctus acernam Gausape purpureo mensam perterisit.*

11. *Atriensibus*] servis, qui atrium, in quo stemmata & imagines habebant, & excipiebantur salutatores, curabant nitidumque habebant.

12. *Pelusio*] Ægyptio. Gratius in Cyneg. v. 41. *Vix operata suo sacra ad Bubastia lino, Vestitur sonipes astivi turba Canopi.* Silius lib. 3. *Et Pelusiaco linum componere filo.*

13. *Destrieta*] Sic lege i.e. colligata, confuta, ut contra resuta. Suet. Oct. 94. *Tunica resuta ex utraque parte ad pedes decidit.*

13. *Cirris*] cirratus vel comatus, ut erant adolescentiores servi. Mart. 12, 71. *O quantum diatrete valent, & quinque comati?*

Perambulante laeta Domino viridia,
 Alveolo coepit ligneo conspergere 15
 Humum aestuantem, come officium jactans.
 Sed deridetur. Inde notis flexibus,
 Praecurrit alium in xystum, sedans pulverem.
 Agnoscit hominem Caesar, remque intelligit.
 Id ut putavit esse nescio quid boni, 20
 Heus, inquit Dominus; Ille enimvero adsilit
 Donationis alacer certae gaudio.
 Tum sic jocata est tanti majestas Ducis:
 Non multum egisti, & opera nequidquam periit;
 Multo majoris alapae mecum veneunt. 25

14. *Viridaria*] Suetonius Tib. 60. *Ob surreptum e viridario pavonem. Silvam viridicatam* dicit Cicero lib. 3 ad Quintum Fratr. epist. 1.

15. *Alveolo*] aqua, quam gestabat in vase ligneo. Plautus Stich. 2, 2, 30. *Tinge humum, consperge ante adis.* Suetonius Calig. 43. *A propin quarum urbium plebe verri sibi vias & conspergi propter pulverem exigeret.*

16. *Officium come*] Justinus 5, 2, de Alcibiade: *Cui se officii comitate celeriter insinnavit.*

18. *Xystum*] Xystus g. f. porticus tecta, in qua exercebantur athletæ tempore pluvio & hiberno, qui & inde Xystici apud Suetonium Augusto 45. Galb. 15. His porticibus quia adjunctæ erant ambulationes Hypæthræ si-
 ve subdivales, quæ xysta g. n. dixerunt, in quibus æstate aut per hiemem sereno athletæ luctabantur, omnes hujusmodi ambu-

lationes xysta dixere. Sueton. Aug. 72.

19. *Agnoscit & intelligit*] percipit perspicitque vanitatem hominis negotiosam, sed inanem operam venditantis in spem magnæ mercedis.

20. *Id ut putavit*] ille, ubi vidit Cæsarem in se conjicere lætos oculos, & advertere animum cum serena fronte, atque ex eo præfagivit promisitque sibi aliquid magni commodi. Petronius: *ego ut audiui veterem convivam, hic nescio quid boni debet esse.*

23. *Tanti majestas*] imperator vel dux tantæ majestatis. supra Fab. 4.

25. *Alapæ*] nempe libertatis. q. d. libertas apud me carius constat, non tam parvo merito datur. Ex ritu, quem sic explicat Cornutus vetus interpretes Persii ad Sat. 5. *Quos manumittebant, eos alapæ percussos circumagebant.* Clau-
 dia-

dianus consul. Hon. IV. 614.
*Famulusque jugo laxatus herili
 Ducitur & grato remeat securior
 ictu. Tristis conditio pulsata fron-
 te recedit In civem rubuere genæ,
 tergoque removit Verbera promissi
 felix injuria voti.* Sidonius in Pa-
 negyr. Anthemii.

*Donabis quos libertate Quirites,
 Quorum gaudentes expectant
 verbera mala.*

25. *Majoris veneunt]* Solebant
 cum servis frugi pacisci domini,
 quanta pecunia redimerent liber-
 tatem. Id illi comparcentes de

demenso & peculio negotiantes,
 cum solvissent, manumitteban-
 tur. Plautus Poenulo 3, 1, 16.
Hor argentum pro capite dare. Ta-
 citus 4 an. *Præfectum urbis Peda-
 nium Secundum servus ipsius inter-
 fecit, seu negata libertate, cui pre-
 tium pepigerat.* Et contra ab Sue-
 tonio Vespasiano 16. gratuita li-
 bertas dicitur, quæ sine ejusmodi
 pacto datur. Ovidius 1 am. El. 8.

*Nec tu, si quis erit capitis mer-
 cede redemptus,*

*Despice gypsati nomen inane
 pedis.*

(37)

FAB. VI.

AQUILA, CORNIX ET TE-
STUDO.

*Contra potentes nemo est munitus satis :
 Si vero accessit consiliator maleficus,
 Vis & nequitia quidquid oppugnant, ruit.*

Aquila in sublime sustulit testudinem;
 Quae quum abdidisset cornea corpus domo,
 Nec ullo pacto laedi posset condita;
 Venit per auras Cornix, & propter volans:
 Opimam fane praedam rapuisti unguibus,
 Sed nisi monstraro, quid sit faciendum tibi,
 Gravi nequidquam te lassabis pondere.

10

Pro-

3. *Ruit]* utcunque firmum vi-
 deatur, concidit & subvertitur.

5. *Cum abdidisset]* contraxisset
 intra suam testam. Alludit Liv.
 36, 32.

7. *Propter volans]* prope. Te-
 rentius Eunuch. 2, 3, 76. *Inter-
 dum propter dormiet.* Justinus 12,
 9. *trunco, qui propter murum sta-
 bat.*

B 7

11 Sco-

Promissa parte, suadet ut scopulum super
 Altis ab astris duram inlidat corticem,
 Qua comminuta facile vescatur cibo.
 Inducta verbis Aquila, monitis paruit,
 Simul & magistrae large divisit dapem. 15
 Sic tuta quae naturae fuerat munere,
 Impar duabus occidit tristi nece.

11. *Scopulum*] Plinius lib. 10, c. 3. *Ingenium est ei testudines raptas frangere e sublimi jaciendo, quæ sors interemit poetam Æschylum prædictam fati (ut ferunt) ejus diei ruinam secuta cali fide caventem.* Eadem refert Valerius Maximus 9, 12.

12. *Duram corticem*] testam. Plinius 9, 10. *In tantum oblitus sui, ut sic-*

cato cortice non queant mergi. Idem putamina vocat cap. seq.

15. *Divisit*] portionem non contemnendam præbuit.

16. *Naturæ munere*] tegumento a natura dato.

17. *Impar duabus*] non valens resistere: ut apud Virgilium, *Impar congressus Achilli.*

(38)

FAB. VII.

MULI ET LATRONES.

Muli gravati sarcinis ibant duo;
 Unus ferebat fiscos cum pecunia,
 Alter tumentes multo saccos hordeo.
 Ille onere dives, celsa cervice eminens,
 Clarumque collo jactans tintinnabulum: 5

Co-

2. *Fiscos*] *Fiscina, fiscella*, corbis e junco textus. Calpurnius: *Dum fiscella tibi fluviali Tityre junco Textitur.* Virgilius Ecl. ult.

Dum sedet & gracili fiscellam textit libisco.

Sed fiscus, quo pecunia servatur & geritur. Suetonius Claud. 18. *Apposuit ante se cum pecunia fiscis ad*

subveniendum hortatus est. Seneca 3 de Ira, 33. *Libet intueri fiscos in angulo jacentes.* Solitos autem fuisse veteres pecuniam in corbibus habere significat Plautus Bacch. 4, 4, 61.

Geritote amicis vestris aurum corbibus.

5. *Clarumque collo*] quod hodie-

Comes quieto sequitur & placido gradu.
 Subito latrones ex insidiis advolant,
 Interque caedem ferro mulum trusitant :
 Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
 Spoliatus igitur casus quum fleret suos, 10
 Equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo.
 Nam nil amisi, nec sum laesus vulnere.

*Hoc argumento tuta est hominum tenuitas;
 Magnae periculo sunt opes obnoxiae.*

dieque in Gallia & Italia fit, quia montani itineris saepe tantæ sunt angustiae, ut cum sarcinis invicem se præterire non possint, ideo nolarum sonitu e longinquo admonentur muliones, ut locis commodioribus, ubi via est paulo latior, subsistant, & alter alterum expectent.

8. *Tonsuant*] Tondere interdum est carpere, admordere. sic *campum & dumeta tondere* juveni & equi dicuntur Virgilio 1 Georg. 14. & 3 Aeneid. 543. *Equos in gramine vidi tondentes campum late.* sic *tondere dominos* servi dicuntur quos argento emungunt. Plaut. Captiv. 2, 2, 18. Bacchid. 2, 2, 8. & 5, 2, 9. Ubi exstat ipsum verbum *tonditare*. Vetus poeta apud Ciceron.

5 Tusc. 17. ex persona Epaminondæ :

*Consiliis nostris laus est attonsa
 Lacomum.*

i. e. imminuta, detrita.

10. *Casus fleret*] ut Ovidius 1 Amor. El. 12. *Flete meos casus.* Et 4 Trist. 3 ad uxorem. *Flegue meos casus, est quadam flere voluptas.*

13. *Hoc argumento*] hæc fabula demonstrat tennes & pauperes vacare periculo. Argumentum eleganter, pro fabula, ut fab. 65. *Hoc argumento se describi sentiat.* Ennius apud Gellium 2, 29. *Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm.* ubi intelligitur fabula de cassita.

(39)

FAB. VIII.

CERVUS ET BOVES.

Cervus nemorosus excitatus latibulis,

Ut

1. *Excitatus*] proprium verbum in venatione. Cicero 3 Off. 17. *Tendere plagas, etiamsi excitatus*

non sis, nec agiturus. Petron. p. 61. *Vides quod aliis leporem excitavi.*

3. Ca-

Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Caeco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se bubuli condidit.
 Heic Bos latenti: Quidnam voluisti tibi,
 Infelix, ultro qui ad necem cucurreris,
 Hominumque tecto spiritum commiseris?
 At ille supplex: Vos modo, inquit, parcite,
 Occasione rursus erumpam data.
 Spacium diei noctis excipiunt vices. 10
 Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici,
 Nemo animadvertit: transit etiam villicus,
 Nec ille quidquam sentit. Tum gaudens ferus
 Bubus quietis agere coepit gratias, 15
 Hospitium aduerso quod praestiterint tempore.
 Respondit unus: Salvum te cupimus quidem;
 Sed ille, qui oculos centum habet, si venerit,
 Magno in periculo vita versatur tua.
 Haec inter ipse dominus à coena redit; 20
 Et quia corruptos viderat nuper boves,

Ac-

3. *Caeco*] improvido. Sic amorem, libidinem *cacam* dixere veteres, quia nempe affectus ingenium obnubilat sensusque perturbat.

4. *Opportuno bovili*] Sall. Jug. 37. *Importunitas loci.*

6. *Ad necem*] cursu veneris ad locum, ubi occiderere.

7. *Commiseris*] Plautus Trucul. 4, 4, 16. *Mus quam sapiens bestia est, quæ nunquam uni cubili aetatem committit suam.*

10. *Spatium diei*] postquam dies suum quasi cursum & spa-

tium confecit, nox succedit. Just.

11, 5. *vices excipere melius acturos.*

11. *Frondem*] pabulum bouum in stabulo. Horat. 1. Epist. 14.

Bovemque

Disiunctum curas & strictis frondibus explet.

Columella 5, 6. *Ulmus frondem jucundiorē bubus prabet.*

18. *Qui oculos centum*] ab Argo centoculo vigilantissimo custode Junonio.

19. *Vertetur*] versabitur.

21. *Corruptos*] male habitos, nec curatos.

23. *Has*

Accedit ad praesepe: Cur frondis parum est?
 Stramenta desunt. Tollere haec aranea
 Quantum est laboris? Dum scrutatur singula,
 Cervi quoque alta est conspiciatus cornua, 25
 Quem convocata jubet occidi familia,
 Praedamque tollit. *Haec significat fabula,*
Dominum videre plurimum in rebus suis.

23. *Hec aranea*] has telas araneorum. Plaut. Stich. 2, 3, 24. Ut operata omnem araneorum per-

dam & texturam improbam.

24. *Singula*] i. e. deinceps omnia.

EPILOGUS.

Aesopo ingentem statuam posuere Attici,
 Servumque collocarunt aeterna in basi,
 Patere honoris scirent ut cuncti viam,
 Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.

*

*

*

*

*

5

Quoniam occuparat alter, ne primus forem,
 Nec solus esset, studui, quod superfuit.
 Nec haec invidia, verum est aemulatio.
 Quod si labori faverit Latium meo,

Plu-

2. *Servumque*] effigiem hominis qui servitutem servierat statuerunt in duratura ad posteritatem crepidine. Suetonius Oct. 31. *Condiditque duobus forulis auratis sub Palatini Apollinis basi.* In Vespas. 23. *Fussit ut continuo ponerent, cavam manum ostentans & paratam basin dicens.*

6. *Occuparat*] praeceperat, praevenerat me in fabulis inveniendis, ut saepe.

8. *Aemulatio*] quae attribuitur studium alicujus sectantibus. Livius 1, 18. *Pythagoram juvenum emulantium studia catus habuisse.* Cicero pro Muræ. 29. *Zeno, cuius inventorum amuli Stoici nominantur, i. e. sectatores, discipuli.* Tacitus 3 Hist. c. 8. *Studium Philosophiae & placita Stoicorum emulatus, de Helvidio Prisco.* (Sed hic locum postea dedit in notis ad citatum ex Livio locum.)

10. Quos

Plures habebit, quos opponat Graeciae.
 Si livor obtrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum ~~studium~~ ad aures pervenit tuas,
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submovet felicitas.
 Sin autem ac illis doctus occurrit labor,
 Sinistra quos in lucem natura extulit,
 Nec quidquam possunt nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato feram,
 Donec fortunam criminis pudeat sui.

10

15

20

PHÆ-

10. *Quos opponat*] Quintiliano l. 10, c. 1. *Oratores vel præcipue Latinam eloquentiam parem facere Græcæ possunt. Nam Ciceronem cuicumque eorum fortiter opposuerunt. Sed & Seneca in præfatione libri 1. controv. Quicquid Romana facundia habet, quod insolenti Græciæ aut opponat aut præferat, circa Ciceronem effloruit. Dicit igitur Phædrus; Quos Græciæ ingeniorum principatum affectanti possit ostendere pares.*

11. *Curam*] pro scripto elaborato. Tacitus lib. 4. annal. 11. *quorum in manus cura nostra venerit. Ovidius 4 Pont. 16.*

Essent & juvenes, quorum quod inedita cura est

Appellandorum nil mihi juris erat.

12. *Non eripiet*] i. e. non efficiet, ut me pigeat mei, ut ipse me dedigner, nec mihi conscius sim egregii operis.

15. *Omnem querelam*] tam felix sum ut nil habeam quod que-

rar. In Inscript. Antiq. conjugum. Cum quo vel cum qua vixit sine querela.

16. *Sin autem ad illos decurrit*] L. ut apud Liv. 37. 50. *se ad comitiorum tempus occurrere non posse. Et alibi apud eundem occurrere ad concilium pro præsto esse in concilio.*

17. *Sinistra*] quibus natura fuit noverca, qui prava indole & perverso ingenio sunt nati. Seneca in ludo de morte Claud. *Videte corpus ejus diis iratis natum.*

19. *Corde durato*] i. e. animo patienti & obfirmato: ut apud Virgilium: *Durate & vosmet rebus servate secundis*, apud Sueton. Cal. 48.

20. *Donec fortunam*] donec agnoscat ipsa fortuna se mihi injuriam fecisse, quod me tam driter habuerit, & merita mercede fraudaverit. Claudianus in Rufin. 2, 422. *Criminibusque tuis speras fortuna mederi? Stat. 2. Achil. Indecores fatorum crimina cultus.*

PHÆDRI FABULARUM

LIBER TERTIUS.

P R O L O G U S

A D E U T Y C H U M.

Phaedri libellos legere si desideras,
 Vaces oportet, Eutyche, a negotiis,
 Ut liber animus sentiat vim carminis.
 Verum, inquis, tanti non est ingenium tuum,
 Momentum ut horae pereat officii mei.
 Non ergo causa est manibus id tangi tuis,
 Quod occupatis auribus non convenit.
 Fortasse dices: aliquae venient feriae,
 Quae me soluto pectore ad studium vocent.
 Legesne, quaeso, potius viles nenias,
 Impendas curam quam rei domesticae,
 Reddas amicis tempora, uxori vaces,

10

Ani-

4. *Non est ingenium tuum*] id est non sunt scripta tua. Ovidianum: *Vivitur ingenio, cetera mortis erunt.*

5. *Officiis meis vel officio meo*] Ita lege. Sensus est, ut punctum temporis detraham meis ordinariis muniis, & tuis legendis libellis attribuam.

7. *Occupatis auribus*] non attentis.

9. *Quae me soluto*] quibus vacuus curis aliquid doctum legere & meditari cupiam.

10. *Nenias*] Ita scribe. Nenia Græc. *νηνιας* scil. *νόμος* id est cantus lugubris ad funus. Quoniam autem

hujusmodi funerea carmina nihil juvant mortuos, omnia dicta & carmina inepta dixere nenias. Horatius i Epist. i.

Roscia, dic sodes, melior lex an puerorum

Nenia, quae regnum recte facientibus offert.

Apud eundem *Marsa* nenia est carmen magicum Epod. 17.

11. *Impendas*] rem familiarem disponas.

12. *Reddas amicis*] officiis & advocationibus amicorum te comodes.

13. *Otinus*

Animum relaxes, otium des corpori,
 Ut adsuētam fortius praestes vicem?
 Mutandum tibi propositum est, & vitae genus, 15
 Intrare si Musarum limen cogitas.
 Ego, quem Pierio mater enixa est jugo,
 In quo Tonanti sancta Mnemosyne Jovi
 Fœcunda novies artium peperit chorum,
 Quamvis in ipsa natus sum pene schola, 20
 Curamque habendi penitus corde eraserim,
 Et laude invita in hanc vitam incubuerim,
 Fastidiose tamen in coetum recipior.
 Quid credis illi accidere, qui magnas opes
 Exaggerare quaerit omni vigilia, 25
 Docto labori dulce praeponens lucrum?
 Sed jam quodcunque fuerit (ut dixit Sinon
 Ad

13. *Otium des corpori &c.*] Statius ad Marcell. *Vires instigat alitque
 Tempestiva quies; major post otia
 virtus.*

16. *Intrare*] Si velis cum literis
 commercium habere.

17. *Pierio jugo*] monte. Horatius 1 Epod. *Te vesper Alpium
 juga Inhospitalem & Caucasum.* Martialis 1x, 72. *Massyli leo fama jugi.*
 Mons autem Pierius inter Macedoniam & Thraciam, in quo Musas peperisse Jovi Mnemosynen fabulantur. Cicero 3 de Nat. D. 21. *Secundæ* (sc. Musæ) *Jove tertio & Mnemosyne procreata novem.*

19. *Fœcunda novies*] novem fœtibus edidit Musas, quarum imaginibus exhibentur artes & scientiæ.

20. *In ipsa schola*] in loco pleno literis & literatis.

21. *Curam hab. p. c. eras.*] opum pa-

randarum studium omne ex animo deleverim. Horatius lib. 1 Ep. 7.

Immoritur studiis & amore senescit habendi.

22. *Laude nuda*] Sic lege. i. e. solummodo ob laudem, solo laudis studio. Statius ad Marcell.

Nos otia vitæ

Solamur cantu ventosæque gaudia fama

Quærimus. Auctor dial. de causis corr. eloq. c. 10. *Opinio quidem & fama cui soli (poetæ) serviunt, & quod unum esse pretium sui laboris fatentur.*

23. *Fastidiose*] vix tandem & tarde nec sine difficultate admitto, ut apud Justinum 8, 4. *Philippus Græcarum urbium fastidium agit, atque utros potius dignetur, æstimat.*

27. *Quodcunque fuerit*] imitatur

Ad regem quum Dardaniae perductus foret)
 Librum exarabo tertium Æsopi stylo,
 Honori & meritis dedicans illum tuis:
 Quem si leges, laetabor; sin autem minus,
 Habebunt certe quo se oblectent poster.

30

Nunc Fabularum cur sit inventum genus,
 Brevi docebo. Servitus obnoxia

Quia quae volebat non audebat dicere,
 Adfectus proprios in fabellas transtulit,
 Calumniamque fictis elusit jocis.

35

Ego illius porro semita feci viam,
 Et cogitavi plura, quam reliquerat,
 In calamitatem deligens quaedam meam.

40

Quod si accusator alius Sejano foret,
 Si testis alius, judex alius denique,
 Dignum faterer esse me tantis malis,

Nec

tur Virgilium lib. 2 Æneid.

*Cuncta equidem tibi Rex, fuerit
 quodcunque, fatebor.*

Sic legendum ibi ex Phædro.

29. *Librum exarabo*] conscribam eo genere styli vel compositionis, quo usus Æsopus. Cicero *exarare literas passim*.

34. *Servitus obnoxia*] Æsopus cum servus esset, & cogeretur indigna multa pati. Florus 3, 20. *Servi per fortunam in omnia obnoxii*.

35. *Quæ volebat*] quid sibi animi esset in variis eventibus non ausus confiteri, extulit aperuitque per narrationes fabulosas sub persona animalium.

37. *Calumniam*] sibi gravia intentantes irritos habuit narrationibus ridiculis.

38. *Illius semita*] quod ille paucis prævit, ego pluribus imitatus sum. Apud Ciceronem lib. de finibus in fin. Ennius:

*Qui sibi non sapiunt semitam, aliis
 monstrant viam.*

40. *In calamitatem deligens*] nonnulla applicans ad mala quæ ego passus sum.

41. *Quod si accusator*] si non idem ille, qui inimicus meus & delator est, sub aliorum sibi obnoxiorum & subornatorum persona testis esset eorundem criminum quæ defert, sub aliorum persona etiam judex esset.

41. *Alius Sejano*] Sic Horat. *Neve putes alium sapiente bonoque beatum*.

44. Nec

Nec his dolorem delenirem remediis.

Suspicionem si quis errabit sua,

Et rapiet ad se, quod erit commune omnium,
Stulte nudabit animi conscientiam.

Huic excusatum me velim nihilominus.

Neque enim notare singulos mens est mihi,

Verum ipsam vitam, & mores hominum ostendere.

Rem me professum dicet forsitan aliquis gravem.

Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scythia

Æternam famam condere ingenio suo:

Ego literatae qui sum propior Graeciae,

Cur somno inertem deseram patriae decus?

Threissa quum gens numeret auctores suos,

Linoque Apollo sit parens, Musa Orpheo,

Qui saxa cantu movit, & domuit feras,

Hebrique tenuit impetus dulci mora.

Ergo hinc abesto, Livor, ne frustra gemas:

Quo-

44. *Nec his dolorem*] non hæc solatia mihi conquirem.

45. *Suspicionem*] Si quis falso suspicabitur se quoque his tangi, & sibi applicabit, quæ in genere dicta sunt, & nemine certo destinato.

47. *Stulte nudabit*] is stolide se ipsum prodet, ostendetque quam sit male sibi conscius.

49. *Notare singulos*] hujus vel illius vitam reprehendere.

53. *Æternam famam condere*] id est mandare sui memoriam posteritati excellentia ingenii.

55. *Cur somno*] ignavo otio committam, ut dissimilis sim ci-

vibus & popularibus meis, ut gentilis gloria per me non augeatur. Plinius i Epist. 2. *Quod me longa desidia indormientem excitavit.* Persius sat. 5, 56. *Iniquo mavult turgescere somno.*

56. *Threissa*] pro Threissa.

56. *Numeret auctores*] multos habeat claros studiis suos. Tacitus lib. 2 ann. 71. in oratione Germanici jam agonizantis: *Numerate sex liberos*, id est proponite tot patre me orbos liberos.

59. *Hebrique tenuit*] Sic lege. i. e. dulcedine carminis stetit rapidos cursus Hebri nobilis fluminis in Thracia, dum illi attendit.

62. *Sim-*

Quoniam mihi solemnis debetur gloria.
Induxi te ad legendum: sincerum mihi,
Candore noto reddas iudicium peto.

62. *Sincerum iudicium*] Cicero | *semper fuit prudens sincerumque ju-*
in Oratore cap. 8. *Athenienses vero* | *dicium.*
funditus repudiaverunt, quorum

(40)

FAB. I.

ANUS AD AMPHORAM.

Anus jacere vidit epotam Amphoram,
Adhuc Falerna faece, & testa nobili
Odorem quae jucundum late spargeret:
Hunc postquam totum avidis traxit naribus:
O suavis anima, quale in te dicam bonum
Antehac fuisse, tales quum sint reliquiae?
Hoc quo pertineat, dicet qui me noverit.

1. *Anus*] veteres comici fere
introducunt merobibas & multi-
bibas, ut loquitur Plautus in Cur-
culione. Unde proverbium vetus,
anus ad armillum, apud Lucilium a
Nonio memoratum, de eo qui non
potest se continere, quin redeat
ad solitas artes & vitia. Est autem
Armillum vas vinarium in sacris,
Festo.

2. *Falerna*] in qua cum fuisset
nobile falernum, ipsa faex & vas,

quem imbiberat odorem suavem,
retinebat.

2. *Testa*] Horat. *Quo semel est
imbuta recens, servabit odorem Testa
diu.*

5. *Anima*] pro aura vel
spiritu. Plaut. *Afin.* 5, 2, 43, *A-
depol animam suaviorem aliquanto
quam uxoris meae.* Mox autem lege:
*Quale te dicam bonum, vel quale
in te dicam bonum.*

(41)

FAB. II.

PANTHERA ET PASTORES.

Solet a despectis par referri gratia.

Panthera imprudens olim in foveam decidit;

Vi-

2. *Foveam*] vide supra.

3. Fa-

Videre agrestes: alii fustes congerunt,
 Alii onerant saxis, quidam contra miseriti,
 Periturae quippe, quamvis nemo laederet, 5
 Misere panem, ut sustineret spiritum.
 Nox insequuta est; abeunt securi domum,
 Quasi inventuri mortuam postridie.
 At illa vires ut refecit languidas,
 Veloci saltu fovea sese liberat, 10
 Et in cubile concito properat gradu.
 Paucis diebus interpositis provolat,
 Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
 Et cuncta vastans saevit irato impetu.
 Tum sibi timentes, qui ferae pepercerant, 15
 Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant.
 At illa: Memini qui me saxo petierint,
 Qui panem dederint; vos timere absistite,
 Illis revertor hostis, qui me laeferant.

3. *Fustes congerunt*] lignis & baculis coniectis eam impetunt.

4. *Onerant saxis*] saxa in eam librant. Sic *onerare pugnīs* apud Plautum *Amphit.* 1, 1, 171. *maledictis* in *Pseud.* 1, 3, 122.

9. *Vires ut refecit*] scil. pane. Cicero de *Senectut.* c. 11. *Tan-*

tum cibi & potionis adhibendum ut reficiantur vires, non opprimantur.

16. *Damnum haud recusant*] calamitatem in pecore amittendo ne deprecantur quidem, suæ tantum vitæ ut parcatur orant.

(42)

FAB. III.

ÆSOPUS ET RUSTICUS.

Usu peritus hariolo velocior
Vulgo esse fertur, causa sed non dicitur,

No-

1. *Usu peritus*] homo exper- | promptior, ingeniosior, velociore
 tiens, multæ experientiæ dicitur | ingenio esse, quam vates. Cic-
 10

Notescet quae nunc primum fabella mea.

Habenti cuidam pecora pepererunt oves
 Agnos humano capite. Monstro exterritus,
 Ad consulendos currit moerens hariolos.
 Hic pertinere ad domini respondet caput,
 Et avertendum victima periculum.
 Ille autem adfirmat conjugem esse adulteram,
 Et insitivos significari liberos;
 Sed expiari posse majori hostia.
 Quid multa? variis dissident sententiis,
 Hominisque curam cura maiore adgravant.
 Aesopus ibi stans, naris emunctae senex,
 Natura numquam verba cui potuit dare:

10

15

Si

10 lib. 1 Acad. Quæst. c. 5. *Natura celeritatem ad discendum & memoriam dabant; quorum utrumque mentis esset proprium & ingenii.*

7. *Pertinere ad domini]* id est portendere malum capiti & vitæ domini. fab. 30.

8. *Avertendum]* sacrificio facto Deos exorandos, ut periculum avertant.

9. *Conjugem]* de ejusmodi prodigii interpretatione Cicero lib. 1 divin. 53.

10. *Insitivos]* non naturales, subditicios, ab insitione arborum. Cicero pro Sext. 48. *Cum insitivum Gracchum contra vim multitudinis incitata censu prohibuisset. Auctor Octaviae. Nero insitivus Domitio genitus patre.*

11. *Majori hostia]* ove bidente. Liv. 31, 4. 32, 1. 39, 22. 40, 2 & 19. 45, 2, & 16, & 44. Opponuntur lactentibus apud eundem Livium 22, 1. Meursius hic vix unum

locum Festi afferre potest. Seneca 4 Nat. quæst. 6. *Nec minus ab hujus agello grando se avertebat, quam ab illo, in quo majoribus hostiis exorata erat.* Ovid. 1 Trist. El. 9.

Hæc si contigerint, merita cadet agna Minervæ,

Non facit ad nostras hostia major opes.

Plinius Pan. 39. *Augustioribus aris & grandioribus invocaretur victimis.*

14. *Naris emunctæ]* Sagax, subtilis odoratus. Translatio deducta a canibus venatoribus. Martialis lib. 1 Ep. 42. *Non cuicumque datum est habere nasum.* i. e. intelligentiam, vim judicii.

15. *Natura]* quem nunquam potuit decipere natura latens sub monstro, qui nunquam credidit monstrum aut prodigium esse, quod naturalem causam haberet, quamvis latentem & minime obviam.

C

16, Pro

Si procurare vis ostentum, Rustice,
Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

16. *Procurare ostentum*] sacrum
facere ad expiandas minas porten-
ti. Cicero lib. 1 Div. 2. *In mon-*

*stris interpretandis & procurandis in
aruspicum disciplina.*

(43)

FAB. IV.

LANIUS ET SIMIUS.

Pendere ad Lanium quidam vidit Simium
Inter reliquas merces atque opsonia.
Quaesivit quidnam saperet? tum Lanus jocans:
Quale, inquit, caput est, talis praestatur sapor.

*Ridicule magis hoc dictum quam vere aestimo, &
Quando & formosos saepe inveni pessimos,
Et turpi facie multos cognovi optimos.*

1. *Pendere ad lanium*] id est,
apud lanium, vel ante tabernam
lanii. Sic Livius lib. 29. *Ad eos-*
dem penates esse, de quo in libro
IV Observat.

2. *Opsonia*] carnes, cibaria.

3. *Quidnam saperet*] an boni sa-
poris, an gratus ad gustum esset
ille cibus. Martial. 13, 76. *sapit*
magis.

4. *Quale caput est*] Hujus
dicti ambigua est sententia.

Quale caput, id est, quale os &
palatum est ejus, qui vescitur,
talis est sapor cibi. nam Laconi-
cum jus gratum erat Spartanis,
conditum scil. exercitationibus ad
Eurotan fluvium ingratum Dio-
nyfio. Potest & hæc esse sen-
tentia: talem saporem vel sensum
gustandi habet ille qui sumit. Cic.
post reditum in Sen. c. 6. *Stipes*
Aethiops, sine sensu, sine sapore.

(44)

FAB. V.

ÆSOPUS ET PETULANS.

Successus ad perniciem multos devocat.

Æsopo quidam Petulans lapidem inpegerat;

Tan-

2. *Lapidem inpegerat*] ut Cælius
8. fam. 8. *Quod si filius meus im-*

pingere mihi fustem volet.

3. Tan-

Tanto, inquit, melior. Assen deinde illi dedit,
 Sic prosequutus: plus non habeo mehercule,
 Sed unde accipere possis, monstrabo tibi. 5
 Venit ecce dives, & potens: huic similiter
 Inpinge lapidem, & dignum accipies praemium.
 Persuasus ille fecit quod monitus fuit:
 Sed spes fefellit impudentem audaciam,
 Comprehensus namque poenas persolvit cruce. 10

3. *Tanto melior*] Formula laudandi, ut, *Maſte virtute eſto*. Quasi dicas: Perage hoc, quod facis vel fe-

cisti, aliquanto mihi melior es. Terent. Heautont. 3, 2, 38.

5. *Unde*] id est, a quo.

(45)

FAB. VI.

MUSCA ET MULA.

Musca in temone sedit, & Mulam increpans
 Quam tarda es? inquit: non vis citius progredi?
 Vide ne dolone collum compungam tibi.
 Respondit illa: Verbis non moveor tuis,
 Sed istum timeo, sella qui prima sedens 5
 Jugum flagello temperat lento meum,
 Et lora frenis continet spumantibus.
 Quapropter aufer frivolum insolentiam;

Nam

3. *Dolone compungam*] aculeo fodiam. Dolo proprie pugio vel gladiolus tectus. Suetonius Claud. 13. *Reperti & equestris ordinis duo in publico cum dolone ac venatorio cultro praestolantes*. Cicero 2 Off. 7. *Barbarum compunctum notis Threiciis*.

6. *Jugum*] me subjugatum regit flagello lento & infragili

agitans. Juvenalis Sat. 8, 154. *Clara Damasippus luce flagellum sumet*, id est, aurigam profitebitur.

8. *Aufer frivolum*] id est, desine stolide superbire & minari. Sic *aufer cavillum*, Plautus Aul. 4, 4, 11. *Aufer hinc palpationes* Menach. 4, 2, 43. *Aufer nugas* Trucul. 4, 4, 8.

Nam ubi strigandum est, & ubi currendum scio.

Hac derideri fabula merito potest,
Qui sine virtute vanas exercet minas. 10

9. *Strigandum*] Strigare equi vel muli dicuntur, cum interquiescunt lotii mittendi causa. Seneca epist. 31. *Ad honesta nitentes quan-* to magis incubuerint minusque sibi strigare ac vinci permiserint, admirabor.

(46)

FAB. VII.

CANIS ET LUPUS.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquar.

Canis perpaſto macie confectus Lupus
 Forte occurrit. Salutantes dein invicem
 Ut restiterunt: Unde sic, quaeso, nites,
 Aut quo cibo fecisti tantum corporis?
 Ego, qui sum longe fortior, pereo fame.

Ca-

2. *Perpaſto*] præpingui & sagina distento.

2. *Macie confectus*] tabidus.

4. *Nites*] lautus, bene habitus es. Columella 6, 3. *Nitidumque & hilare & corpulentum pecus faciunt.* Nitidi dicuntur lauti in cibis. Plautus Aul. 3, 6, 4. *Si nitidior sis filiae nuptiis* (id est paulo plus sumtus faceres) Eu. *Pro re nitorem & gloriam pro copia.* Statius Protrept. Crispini. *Nitorque Luxuria confine tenens.* Idem in Lacrimis Hetrusci.

Largi nitor inde assuetus Hetrusci.

5. *Fecisti tantum corporis*] tam corpulentus effectus es. Sic amittere corpus pro marcescere Cicero 7. fam. 26. *Et vocem & corpus amisi.* Lucret. 1. 1137.

Privata cibo natura animantium Diffluit amittens corpus. Corpus pro carne vel omni illa parte, quæ quo largior vestit ossa, eo sumus habitiores. Sic ossa corpore operire Quintilianus in procemio Instit. Ovid. 7. Met. 292. *Adjectoque cavæ suppleantur corpore rugæ.* Idem 1 amor. el. 6. *Aptaque subducto corpore membra dedit.* Lucanus 4. *Intumueret tori, totosque induruit artus, Herculeosque novo laxavit corpore nodos.* Facere corpus dicitur, ut facere rem apud Terentium & Plautum, ut facere ventrem] Ctis dicitur paries, qui corruptus incipit prominere, nec rectum rigorem servat, l. 17. D. si servitus vindicetur.

7. Ea-

rpulolugm
 ce connoo exe conno
 lbmjoindulbmjor
 3: 11:8 3: 11:
 rpulolugm rpulolug
 ce connoo exe conno
 lbmjoindulbmjor

Canis simpliciter: Eadem est conditio tibi,
Praestare domino si par officium potes.

Quod? inquit ille: Custos ut sis liminis,
A furibus tuearis & noctu domum.

10

Ego vero sum paratus; nunc patior nives,
Imbresque, in silvis asperam vitam trahens:
Quanto est facilius mihi sub tecto vivere,
Et otiosum largo satiari cibo?

Veni ergo mecum. Dum procedunt, adspicit 15
Lupus à catena collum detritum Canis.

Unde hoc, amice? Nihil est. Dic, quaeso, ta-
men.

Quia videor acer, adligant me interdiu,
Luce ut quiescam, & vigilem quum nox venerit:
Crepusculo solutus, qua visum est, vagor. 20

Adfertur ultro panis, de mensa sua
Dat ossa dominus; frustra jactat familia,
Et, quod fastidit quisque, pulmentarium:
Sic sine labore venter inpletur meus.

Age, si quo est abire animus, est licentia? 25
Non

7. *Eadem est tibi*] eadem sorte
vitæ tibi licet uti.

8. *Praestare Domino*] si potes
eodem ministerio, quo ego, fungi.

10. *A furibus*] est hic transpo-
sitiō tæ & . Non igitur audiendus
Meursius pro noctu *veſti* substi-
tuens.

12. *Asperam vitam*] duriter
agens, ut loquitur Terent. in
And. Vitam producens ad mise-
riam, ut Plautus. Virg. 3 Æn. 645.

*Tertia jam lunæ se cornua lumine
complent,*

*Cum vitam in silvis inter deserta
ferarum*

Lustra domosque traho.

16. *Collum detritum*] Seneca
Hippol. 34. *Teneant acres lora
Molossos. Et pugnaces tendant Cressæ
Fortia trito vincula collo.* Agamem.
353 *Conjux tauri Nescia aratri,
nullo collum signata iugo.*

23. *Pulmentarium*] obsonium,
cibum tostum aut coctum. Seneca
Ep. 87. *Caricæ si panem habeo pro
pulmentario sunt; si non, pro pane.*

25. *Est licentia*] si quo lubet

Non plane est, inquit. Fruere, quae laudas, Canis.
Regnare nolo, liber ut non sim mihi.

vagari, an liberum est? an per-
mittitur?

26. *Fruere*] vox remittendi al-
teri, quod non desideramus ipsi:
quasi dicas, Habe tua bona sine

rivali; ego certe tibi non invideo.
Seneca 3 *Ira* c. 23. *Paranti deinde*
excusationem, obstitit, & frueretur,
inquit, mi Pollio, frueretur.

(47)

FAB. VIII.

FRATER ET SOROR.

Praecepto monitus saepe te considera.

Habebat quidam filiam turpissimam,
Itidemque insigni & pulcra facie filium.
Hi speculum, in cathedra matris ut positum fuit,
Pueriliter ludentes forte inspexerant.
Hic se formosum jactat, illa irascitur,
Nec gloriantis sustinet fratris jocos,
Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.
Ergo ad patrem cucurrit, laesura invicem,
Magnaue invidia criminatur filium,

10

Vir

4. *Cathedra*] peculiariter tri-
buluntur foeminis. Martialis 3, 63.

*Inter foemineas tota qui luce ca-
thedras*

*Desidet, atque aliqua semper in
aure sonat.*

Et lib. 12 *Epig.* 38.

*Hunc qui foemineis noctesque
diesque cathedris*

Incedit tota notus in urbe nimis.

Et lib. 4. *Ep.* 79. *Nec ulla cathe-
dra est.* id est, ulla foemina, quae
sedet aut portatur in cathedra.

4. *His speculum*] horum oculis
forte subjunctum est.

7. *Non sustinet*] male patitur,
agre fert, ut fab. 49.

*Ira furentis impetum non susti-
nens.*

8. *Quid enim*] Horat. lib. 1
Sat. 1.

*Militia est potior: quid enim?
concurritur, hora*

*Momento cita mors venit aut
victoria leta.*

10. *Magna invidia*] odiosa cri-
minatione defert fratrem. Cicero
pro Milon. c. 5. *conciones quibus
invidiose potentiam meam crimina-
batur.*

11. Vir

Vir natus quod rem foeminarum tetigerit.
 Amplexus utrumque ille, & carpens oscula,
 Dulcemque in ambos caritatem partiens:
 Quotidie, inquit, speculo vos uti volo;
 Tu formam ne corrumpas nequitiae malis,
 Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

15

11. *Vir natus*] cum vir sit, quod αὐτὸς γένῃ, ut dicunt Græci. Cicero 3 Tusc. Quæst. 17. *Qui mortalis natus conditionem postules immortalium.* Auson. Epig. 137. *Refruere ut natus mortalis: dilige sed rem Tanquam immortalis: sors est in utroque verenda.*

diligens, in ambos æquam partem amoris conferens. Juvenalis 3, 121. *Qui gentis vitio nunquam partitur amicum.* Valerius Max. 5, 10. *Unius diei lucem inter calamitosum patrem & strenuum consulem neutra in parte cessante officio partiri.*

13. *Dulcemque*] ambos juxta

(48) FAB. IX.

SOCRATES AD AMICOS.

Vulgare amici nomen, sed rara est fides.

Quum parvas aedes sibi fundasset Socrates,
 (Cujus non fugio mortem, si famam adsequar,
 Et cedo invidiae dummodo absolvar cinis)
 E populo sic nescio quis, ut fieri solet:
 Quaeso tam angustam talis vir ponis domum?
 Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam!

(49) FAB.

2. *Fundasset*] statuisset, struxisset. Cicero pro Rab. init. *sua fortune fundatas & optime constitutas opes.* Et 4 Fin. 1. *Accurate fundatam & exstructam disciplinam.*

4. *Et cedo invidiae*] facile patior me ab invidis & iniquo judice damnari & circumveniri, dummodo post mortem judicer in-

noxius fuisse. Ad Liviam Pedito:

Miscebor cinerique cinis atque ossibus ossa.

6. *Ponere domum*] struere. Varro 1 R. R. 12. *Dandam operam, ut potissimum sub radicibus montis silvestris villam ponas.* sup. fab. 36. *Quæ monte summo posita Luculli manu.*

C 4

3. Ne

(49)

FAB. X.

POETA DE CREDERE, ET NON CREDERE.

Periculosum est credere, & non credere.

Utriusque exemplum breviter exponam rei.

Hippolytus obiit, quia novercae creditum est;

Cassandreae quia non creditum, ruit Ilium.

Ergo exploranda est veritas multum prius,

Quam stulta prave judicet sententia.

Sed fabulosa ne vetustate elevem,

Narrabo tibi memoria quod factum est mea.

Maritus quidam quum diligeret conjugem,

Togamque puram jam pararet filio,

10

Se-

3. *Noverca*] Phædrae calumnian-
ti Hippolytum apud patrem The-
sea quasi pudicitiam ejus sollici-
tasset.

4. *Cassandra*] Higinus fab. 93.
Sen. Troad. 35. *Quaecunque Phæ-
bas ore lymphato furens, Credit Deo
vetante, pradixit mala.*

6. *Quam stulta*] quam temere
praveque judicando stulte facias.

7. *Vetustate elevem*] ne vendi-
tem quæ quia antiqua sunt fabu-
lis accensentur. Potest & Phæ-
drus videri scripsisse *Elevant*. Hoc
sensu: ne homines contemnant,
leviora ducant, quæ videntur fa-
bulosa ob vetustatem. Nam hoc
est *elevare*. Cicero 2 Orat. 58.
*Est plane oratoris movere risum,
quod frangit adversarium, quod im-
pedit, quod elevat, quod deterret.*
Fab. 61. *Qui facere quæ non pos-
sunt verbis elevant.*

7. *Fabulosa*] Justinus 2, 6. *Ut
omnis antiquitas fabulosa est.* 4, 1.
*Nec mirum si fabulosa est hujus loci
antiquitas, in quem res tot coiere
mira.*

8. *Memoria q.f.e.mea*] Petronius:
nec se tragœdias veteres curare
aut nomina seculis nota, sed rem
sua memoria factam expositurum se
esse, si vellemus audire. Corn. Nep.
Themist. c. 10. *Hujus ad nostram
memoriam monumenta manserunt
duo.*

10. *Togam puram*] filium ha-
beret ephebum. *Togam puram* i.e.
virilem, quæ dabatur post quar-
tum decimum ætatis annum, &
dicta sic quod unius esset coloris
& materiæ, ex alba scil. lana,
cum prætextæ, quas pueri gesta-
bant, limbum haberent purpu-
reum. Cicero lib. 6 ad Attic. Ep. 1.
Quinto togam puram Liberalibus
(id

Seductus in secretum a liberto suo,
 Sperante heredem suffici se proximum.
 Qui dum de puero multa mentitus foret,
 Et plura de flagitiis castae mulieris,
 Adjecit id, quod sentiebat maxime 15
 Doliturum amanti, ventitare adulterum,
 Stuproque turpi pollui famam domus.
 Incensus ille falso uxoris crimine
 Simulavit iter ad villam, clamque in oppido
 Subsedit; deinde noctu subito januam 20
 Intravit, recta cubiculum uxoris petens;
 In quo dormire mater natum jusserat,
 Ætatem adultam servans diligentius.
 Dum quaerunt lumen, dum concurrant familia,
 Irae furentis impetum non sustinens 25
Ad

(id est, festo Liberi, quod describitur ab Ovidio lib. 3. Fast. 771) cogitabam dare.

11. *Seductus in secretum*] id est, abductus ab hominibus, ut nemine arbitro colloquerentur. Persius Sat. 2, 4. *Quæ nisi seductis nequeas committere diviis.* Cicero lib. 1. Fam. Ep. 9. *Cum inimicum meum modo severe seducerent, modo familiariter amplexarentur.* Lib. 5 ad Att. 25. *Cum hæc differuisssem, seducit me Scaptius, ait se nihil contradicere* 1 Orat. 5.

12. *Heredem suffici se proximum*] Sic lege. id est, in testamento patroni si quid filio contingeret, se substitutum esse heredem, ut veteres solebant primos, secundos, tertios hæredes facere in casum mortis priorum, ut testatur Suetonius in testamentis Julii &

Octavii.

17. *Stuproque pollui*] Sic Tacitus lib. 3 Hist. 41. *Adulteriis ac stupris polluere hospitum domus.*

20. *Subsedit*] delituit, mansit præter constitutum & opinionem, unde *subseffas* pro insidiis dixerunt. ut *desidere* Suetonius Julio c. 2. Vegetius 3, 6. *In itinere minus armatus minusque intentus est miles, & superventus impetu vel fraude subseffa repente turbatur.* Et eodem lib. c. 22. *Qui vero superventus & subseffas passus est, culpam suam non potest excusare.* Et *subseffor* est insidiator. Unde *subseffores alienorum matrimoniorum oculi* apud Valerium Max. 2, 1.

23. *Ætatem adultam*] illud tempus ætatis, quod ipsum sua sponte infirmum aliorum libidine infestum est, ut Cicero pro Cæ-

Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.

Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit,

Nihil respiciens, dum dolorem vindicet.

Lucerna adlata, simul adspexit filium,

Sanctamque uxorem dormientem cubiculo, 30

Sopita primo quae nil somno senserat,

Repraesentavit in se poenam facinoris,

Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.

Accusatores postularunt mulierem,

Romamque pertraxerunt ad Centumviros, 35

Maligna infontem deprimit suspicio,

Quod bona possideat. Stant patroni fortiter

Causam tuentes innocentis foeminae.

A Divo Augusto tunc petiere iudices,

Ut adjuvaret jurisjurandi fidem, 40

Quod

lio loquitur.

26. *Tentat*] palpat manibus.

27. *Tonsum*] quod signum erat virilitatis. Nam pueri comati aut cerati erant. Martialis 9,36.

At tibi si dederit vultus coma tonsa viriles.

29. *Simul*] id est, simulac, postquam.

30. *Sanctam uxorem*] id est, castam, pudicam. Cicero pro Coel.

13. *Petulanter secimus, si matrem familias, secus quam matronarum sanctitas postulat, nominamus.*

31. *Sopita*] dormiens altius.

32. *Repraesentavit*] non distulit a se ipse exigere supplicium parricidii, statim vel praesentem poenam sumsit. Suetonius Claud.

34. *Poenas parricidarum repraesentabat, exigebatque coram.*

33. *Ferro incubuit*] Tacitus lib.

5 ann. 7. *Gladio, quem sinus abderat, incubuit.*

33. *Quod credulitas*] quod ipse male credulus in filium quasi adulterum evaginaverat.

34. *Postularunt*] proprium verbum, pro in ius vocarunt. Cicero lib. 2 ad Q. Frat. Epist. 3. *Sestius ab indice Cn. Nerio de ambitu est postulatus.*

35. *Centumviros*] erant centum quinque viri ex triginta quinque tribubus, ex singulis tres selecti, litium judicandarum causa, sed ob numeri rotunditatem appellabantur centumviri.

36. *Maligna infontem*] suspicio hominum adversa erat mulieri quasi opera ejus contigissent haeredes, quippe cui utiles essent ob possessa bona.

40. *Ut adjuvaret*] ut interven-

Quod ipsos error implicuisset criminis.
 Qui postquam tenebras dispulit calumniae,
 Certumque fontem veritatis repperit,
 Luat, inquit, poenas causa libertus mali:
 Namque orbam nato simul & privatam viro, 45
 Miserandam potius, quam damnandam existimo.
 Quod si damnanda perscrutatus crimina
 Paterfamilias esset, si mendacium
 Subtiliter limasset, a radicibus
 Non evertisset scelere funesto domum. 50

Nil spernat auris, nec tamen credat statim;
 Quandoquidem & illi peccant, quos minime putes,
 Et qui non peccant, impugnantur fraudibus.

Hoc admonere simplices etiam potest,
 Opinione alterius ne quid ponderent. 55

Ambitio namque dissidens mortalium,
 Aut gratiae subscribit, aut odio suo;

Erit

tu suo succurreret illorum religioni, & provideret, ne per imprudentiam male judicarent, atque ita violarent iusjurandum, quod dederant secundum leges se iudicaturos, postquam iudices facti essent.

41. *Quod ipsos error*] se enim in re dubia impeditos hærere. Cicero lib. 4 Tusc. Quæst. 27. *Neglecta ratio multis implicatur erroribus.*

42. *Tenebras dispulit*] Sic Cicero lib. 1 Tusc. Quæst. 26. *Philosophia ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit.*

48. *Mendacium limasset*] Si illius, quod falso ad eum deferretur, rationem & intimam

causam vestigasset, si ab stirpe inquisivisset, ut Plautus in Trinummo loquitur. Cicero lib. 1 de Orat. 39. *oratione maxime limatus atque subtilis.* Bruto 9. *subtiliter & limate.* Subtiliter exsequi numerum Livio 3,5. Explicatur ibidem exacte computare numerum.

55. *Opinione alterius ne quid ponderent*] Sic lege. id est, ne res vel negotia æstiment ex opinione aut dictis aliorum, sed ex suo iudicio & inquisitione, ne quid verum aut falsum credant, quia hic vel ille dicat, sed prout ipsi explorando invenerint.

56. *Ambitio namque*] homines in studiis in partes tracti ac diducti bene vel male existimant, probant

Erit ille notus, quem per te cognoveris.

Haec exsequutus sum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quosdam offendimus. 60

bant aut improbant, non quod probari aut improbari meretur, sed prout aut favent aut oderunt: in iudicando non juri, sed favori aut odio serviunt. Subscribere, i.e. assentari vel ab eo quod dispensatorum rationibus, si eas probassent, subscribebant domini. Suet.

Oth. 7. Nec quicquam prius pro potestate subscripsit, quam quingentes HS ad peragendam auream domum. Vel inde quod accusatorum libellis subscribebant secundi accusatores. Cic. Div. in Q. Cæcil. 15.

(50)

FAB. XI.

EUNUCHUS AD IMPROBUM.

Eunuchus litigabat cum quodam Improbo,
Qui super obscœna dicta & petulans jurgium,
Damnum infectatus est amissi corporis.

En, ait, hoc unum est, cur laborem validius,
Integritatis testes quia defunt mihi.

Sed quid fortunæ, stulte, delictum arguis?

Id demum est homini turpe, quod meruit pati.

2. *Qui super obscœna dicta*] habebantur enim Eunuchi pueri ut plurimum foedæ libidinis causa.

3. *Damnum infectatus*] objecit

ei ereptam virilitatem.

4. *Laborem validius*] intendam vires & plus virili parte præstem in opere.

(51)

FAB. XII.

PULLUS AD MARGARITAM.

In sterquilinio Pullus gallinaceus

Dum

1. *In sterquilinio*] nam hoc quasi regnum est gallorum, unde proverbium apud Senecam in ludo

de morte Claud. Neminem sibi parem Romæ fuisse; illic non habere se idem gratia; gallum in suo sterquilinio.

Dum quaerit escam, Margaritam repperit:
 Jaces indigno quanta res, inquit, loco!
 Hoc si quis pretii cupidus vidisset tui,
 Olim redisses ad splendorem maximum.
 Ego qui te inveni, potior cui multo est cibus,
 Nec tibi prodesse, nec mihi quidquam potes.
 Hoc illis narro, qui me non intelligunt.

quilinio plurimum posse.

5. *Olim redisses*] jam dudum in magno honore te haberet aliqua matrona, & præcipuis suis ornamentis accenderet.

8. *Hoc illis narro*] hoc sibi dictum putent, qui in fabulas meas inciderint, utilitatis illarum ignari.

(52)

FAB. XIII.

APES ET FUCI VESPA JUDICE.

Apes in alta quercu fecerant favos.
 Hos Fuci inertes esse dicebant suos.
 Lis ad forum deducta est, Vespasudice.
 Quae genus utrumque nosset quum pulcerrime,
 Legem duabus hanc proposuit partibus:
 Non inconueniens corpus, & par est color,
 In dubium plane res ut merito venerit:

Sed

1. *Apes*] examen silvestre, ut vocat Columella 9, 8, quæ opponuntur vernaculis.

1. *Fecerant favos*] mella congefferant. Favi, cellæ sexangulæ ex cera confectæ, quibus mel continetur.

2. *Fuci*] genus amplioris incrementi, simillimum apis, sed sine industria favis assidens, ut scribit Columella 9, 15. Imperfectæ apes

sine aculeo novissimæque a fessis & jam emeritis inchoatæ serotinus foetus & quasi servitia verrarum apium, verbis Plinii lib. 1, 11.

3. *Lis ad forum*] non potuit amica compositione inter advocatos finire, sed quasi ad Præto rem itum est, ad interdictum ventum est, ut loquitur Petronius.

5. *Partibus*] litigatoribus.

Sed ne religio peccet imprudens mea,
 Alveos accipite & ceris opus infundite,
 Ut ex sapore mellis, & forma favi, 10
 De quīs nunc agitur, auctor horum adpareat.
 Fuci recusant; Apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam:
 Apertum est, quis non possit, aut quis fecerit.
 Quapropter Apibus fructum restituo suum. 15
 Hanc praeteriissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

8. *Ne religio*] ne ego jurata iudex temere pronuntiando violem religionem jurisjurandi. Cicero lib. 1 Verr. 15. *Nulla in judiciis severitas, nulla religio.* l. 33. D. de re judicata. *Testibus pecunia corruptis, religionem judicis circumventam.*

9. *Alveos*] domicilia & sedes apum, quæ & alvearia & alvi Varro & Columellæ dicuntur. Virgilius 1 Æn. 433. *Et dulci distendunt nectare cellas.*

9. *Opus*] κατ' ἐξοχὴν de melificatione. Virgilius lib. 4 Georg. 161. *Tenet opus.* & eodem libro v. 184. *Omnes una quies operum, labor omnibus unus.* Columella 9, 8. *Iustis operum peractis.* Plin. 10, 10. *Ratio operis hæc.* Et c. 11. *Neque in opere tantum, sed in factis quoque adjuvant eos.*

11. *De quis agitur*] Quis refertur ad intellectum, non ad vo-

cem. *Favi* enim ponitur pro *Favorum*. Dein alludit ad formulam Jurisconsultorum, *Qua de re agitur.* Cicero 2 Verr. 12. *si apparet fundum Capenatem, quo de agitur ex jure Quiritium P. Servilii esse, neque is fundus Q. Catulo restituetur.* lib. 2. de div. 2. *Ut inter eos qui ambigunt, conveniat, quid sit id de quo agatur.* Et 5 fin. 26. *Si est quisquam qui acute in causis videre soleat, quæ res agatur, is profecto tu es.*

15. *Restituo*] hoc verbo utebatur prætor in interdicto recuperandæ possessionis, de quo in Institut. tit. de interdictis. Ipsum verbum habetur l. 1 D. Quorum bonorum. Et l. 2 §. 35 D. ne quid in loco publico.

17. *Si pactam*] id est, si justam sibi latam conditionem non repudiassent.

(53)

FAB. XIV.

ÆSOPUS LUDENS.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticus

Æso-

1. *Ludentem nucibus*] proprius | hic dicitur puerorum ludus. Ju-
 ve-

Æsopum nucibus quum vidisset, restitit,
 Et quasi delirum risit. Quod sensit simul
 Derisor potius, quam deridendus senex,
 Arcum retensum posuit in media via:
 Heus, inquit, sapiens, expedi quid fecerim.
 Concurrit populus. Ille se torquet diu,
 Nec quaestionis positae causam intelligit.
 Novissime succumbit. Tum victor sophus:
 Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris; 10
 At si laxaris, quum voles, erit utilis.

Sic ludus animo debet aliquando dari,

Ad

venalis 5, 144. Viridem thoraca
 jubebit Afferre minimasque nuces as-
 semque rogatum. Seneca de con-
 stant. sap. 12. Pueris talorum nu-
 cumque & aris minuti avaritia est.
 Catullus Epithal. Juliae & Mallii
 carm. 62. Satis diu lusisti nucibus.
 Et concubinae nuces da, id est, de-
 pone pueritiam. Persius Sat. 1.
 Nucibus facimus quacunque reli-
 ctis, id est, deposita pueritia.
 Hinc proverbium; si nuces & sor-
 ba dederis, totum pupillum ceperis.
 Vide observationes ad Eccles. c. 19.

3. Simul] id est, simulatque.

4. Derisor] in bonam partem
 hic accipitur, qualem Socratem,
 qui Græcis εἰρων dictus, & De-
 mocritum describunt, derisores
 scilicet vanitatis humanæ. Martia-
 lis ponit pro mimo lib. 1 Ep. 5.

*Qui thymelem spectas derisorem-
 que Latinum.*

Apud quem & lib. 12 ep.
 84. Derisor Fabianus herniarum.

5. Retensum] laxatum, non
 expeditum. Statius 4 Silv. 4.

Et fontes opera pharetras arcum-

que retendit Parthus.

5. In media via] Terentius Andr.
 4, 4, 38. Jam ego hunc in mediam
 viam Provolum.

8. Nec quaestionis positae] non
 potest solvere ænigma facti & ra-
 tionem invenire solvendi nodi. Sic
 est ponere ζήτημα apud Ciceronem
 1x famil. epist. 22. Seneca Ep. 49.
 Sederem otiosus & ejusmodi quaestium-
 culas ponens.

9. Succumbit] fatetur se non
 posse solvere.

9. Victor sophus] Sic lege. utitur
 eodem vocabulo fab. 73. Factus
 periclo tum gubernator sophus. Sic
 Sophiam dixit Martial. 1, 112

*Cum tibi sit sophia par fama &
 cura Deorum.*

Afranius apud Gellium l. 13. c. 8.

*Ufus me genuit, mater peperit
 Memoria,*

*Sophiam vocant me Graeci, vos
 Sapientiam.*

12. Lusus animo] concedi vaca-
 tio, avocamenta, jus cessandi &
 reficiendi se per otium. Plautus

Casina prologo 25. Ludus datus
 est

Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

est argentariis, id est, mensarii vacant, tabernas clausas habent, non exercent negotium. Bacchid. 4, 10, 7. Dare me ludum gnato

meo constitui. Cicero pro Cæl. 12. Datur concessus omnium huic aliquis ludus ætati. Et cap. 18. Dederit aliquid temporis ad ludum ætatis.

(54)

FAB. XV.

CANIS AD AGNUM.

Inter capellas Agno balanti Canis,
Stulte, inquit, erras, non est hîc mater tua.
Ovesque segregatas ostendit procul.
Non illam quaero, quae, quum libitum est, concipit,
Dein portat onus ignotum certis mensibus, 5
Novissime prolapsam effundit sarcinam:
Verum illam, quae me nutrit adimoto ubere,
Fraudatque natos lacte, ne desit mihi.
Tamen illa est potior, quae te peperit. Non ita est.
Unde illa scivit, niger an albus nascerer? 10

Age

1. *Balanti*] balare est vox propria ovium. Lucretius l. 2.

*Haedi Cornigeras norunt matres
agnique petulci
Balantum pecudes.*

6. *Effundit sarcinam*] Fundi & effundi partus dicitur & ab Virgilio 8 Aen. 139.

*Vobis Mercurius pater est, quem
candida Maja*

*Cyllenes gelida conceptum vertice
fudit.*

Juvenalis Sat. 5, 142.

*Mycale pariat licet & pueros tres
In gremium patris fundat,*

Et Sat. 2, v. 32.

*Cum tot abortivis faecundam Julia
vulvam*

Solveret & patruo similes effunderet offas.

Arnobius l. 1.

Mercurius utero fusus Maja.

10. *Niger an albus*] quis aut qualis essem futurus. Cicero 2 Phil. c. 16. *Quam te amarit is, qui albus aterne fueris, ignorans, fratris filium praevertit.* Catullus c. 94

Nil nimium studeo Casar tibi velle placere,

Nec scire utrum sis albus an

niger

Age porro scisset: quum crearer masculus,
 Beneficium magnum sane natali dedit,
 Ut exspectarem lanium in horas singulas,
 Cujus potestas nulla in gignendo fuit,
 Cur hac sit potior, quae jacentis miserita est, 15
 Dulcemque sponte praestat benevolentiam?
 Facit parentes bonitas, non necessitas.

*His demonstrare voluit auctor versibus,
 Obsistere homines legibus, meritis capi.*

ater homo.

Ad hoc proverbium alludens Plautus Pseud. 4, 7, 99.

Quem ego hominem nullius coloris novi.

12. *Beneficium*] De hoc argumento vide Senecam lib. 3 de benefic. cap. 29. & seq.

13. *Lanium*] Columella 7, 3. Villicus teneros agnos, dum adhuc herbae sunt expertes, lanio tradit.

13. *Exspectarem*] Ut apud Ciceronem 1 in Verr. 23. signa quae sectorem exspectant destituta & relicta a ceteris signis.

14. *Cujus potestas*] quae non spon-

te sua me procreavit.

17. *Necessitas*] non ordo naturae, quae causa est necessaria. Statius: Natos genuisse necesse est, At legisse juvat. Vide lib. 2 Observat. cap. 2.

19. *Obsistere legibus*] tergiversari & contumaces esse adversus illa, quae pro imperio & legibus jubentur.

19. *Meritis capi*] id est, libenter parere & obnoxios esse illis, quorum officiis obligantur. Habet in hanc rem quaedam Cicero lib. 2 Off. 6.

(55) FAB. XVI.

CICADA ET NOCTUA.

Humanitati qui se non accommodat,

Ple-

1. *Humanitati*] qui gravatur id facere, quod comes & humanos decet, quodque si faciat per humanitatem, potest in beneficio ponere, plerumque cum damno aut contumelia cogitur facere, quod noluit, aut saltem accipit talio-

nem, inhumanitatem pro inhumanitate. Plinius Pan. 3. Non enim periculum est, ne, cum loquar de humanitate, exprobrari sibi superbiam credat. Seneca Ep. 88. Humanitas vetat superbum esse adversus socios.

2. Op-

Plerumque poenas oppetit superbiae.

Cicada acerbum Noctuae convicium
 Faciebat, solitae victum in tenebris quaerere,
 Cavoque ramo capere somnum interdiu.
 Rogata est ut taceret. Multo validius
 Clamare coepit. Rursus admonita prece,
 Accensa magis est. Noctua ut vidit sibi
 Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
 Hac est adgressa garrulam fallacia:
 Dormire quia me non sinunt cantus tui,
 Sonare cithara quos putes Apollinis,
 Potare est animus nectar, quod Pallas mihi
 Nuper donavit: si non fastidis, veni,
 Una bibamus. Illa quae ardebat siti,
 Simul cognovit vocem laudari suam,
 Cupide advolavit. Noctua egressa à cavo
 Trepidantem confectata est, & leto dedit;
 Sic viva quod negarat, tribuit mortua.

(55) FAB.

2. *Oppetit*] id est, patitur: ut
oppetere mortem, oppetere pestem.
 Plautus *Afin.* 1, 1, 7. *Atque illa*
viva vivus ut pestem oppetas. *Captiv.*
 3, 3, 11. *Occidam oppetamque pe-*
stem heri vicem meamque.

3. *Acerbum*] Cicero *Lael.* c. 16.
Acerbius in aliquem invehi insecta-
rique vehementius. Et c. 23. *Apud*
quem evomat virus acerbitalis
sue.

3. *Convicium faciebat*] insectabatur
 probris. Cicero lib. 10 fam. 16. *Cum*
magnum convicium fieret a cuncto
senatu. Lib. 16 ad Att. 8. *Et ei*
convicium grande fecerunt, concio-

nantemque reliquerunt. Pro Cluen-
 tio 27. *Convicium C. Junio judici*
questionis maximum fecit. Sic Ovi-
 dius, Seneca, & alii.

4. *Solita*] exprobrans quod so-
 lita esset.

5. *Cavo ramo*] parte arboris ex-
 cavata.

13. *Pallas*] nam noctua est sa-
 cra Palladi.

14. *Si non fastidis*] si humani-
 tatem invitantis æqui bonique
 consulis. Petronius: *Si non fastidis*
faeminam ornatam, concilio tibi se-
rorem.

(56)

FAB. XVII.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

Olim quas vellent esse in tutela sua,
 Divi legerunt arbores. Quercus Jovi,
 Et Myrtus Veneri placuit, Phoebæ Laureæ,
 Pinus Cybebae, Populus celsa Herculi;
 Minerva admirans, quare steriles fumerent,
 Interrogavit. Causam dixit Jupiter;
 Honore fructum ne videamur vendere.
 At mehercule narrabit, quod quis voluerit,
 Oliva nobis propter fructum est gratior.

Tunc

1. *In tutela*] Livius 1, 6. *Dū quorum tutelæ ea loca essent. Origo gentis Rom. quæ Aurelio Victori præponitur. Lucum picumque Martia tutela esse.*

2. *Quercus Jovi*] propter Dodonem lucum glandiferarum arborum Jovi sacrum in Epiro, quæ oracula edere credita impulsis lebetibus. Unde *Dodoneæ sortes* apud Justinum 12, 2. Virgilius Eclog. 7, 13. *Eque sacra resonant examina quercu.* Ubi Servius, & ad vers. 24. *Quercus in Jovis tutela est.* Virg. 3 Æn. 681.

3. *Myrtus Veneri*] vel quod cum e mari primum nata exisset, latuit in myrto. Servius ad Virg. 7 Ecl. 60, quem videtur ob oculos habuisse Phædrus: *Populus Alcide gratissima, vitis Jaccho Formosæ myrtus Veneri, sua laurea Phæbo.* Vel ob Myrenem sacerdotem Veneris in myrtum conversam, quam

fabulam habet Servius ad librum 3 Æn. 23.

3. *Phæbo laurea*] propter Daphnen notissimam.

4. *Pinus Cibelæ*] propter Attin, delicias Berecynthiæ, qui sub ea se castravit. Servius ad 9 Æn. 85. *Pinea silva mihi. Congrue: nam pinus in tutela matris Deum est.*

4. *Populus celsa*] quia cum ad inferos descenderet, fatigatus labore dicitur de hac arbore corona facta caput velasse & foliis extersisse sudorem. Servius ad 8 Æn. 276. *Herculeæ bicolor cum populus umbra.* Dicitur & ab inferis eam arborem primum protulisse. Servius ad lib. 1 Æn. 135.

7. *Honorem fructus ne videamur vendere*] Sic lege. i. e. ne videamur ut avari in honore impertiendo computare ac respicere utilitatem: honoris pretium pacisci fructum.

9. Oli-

Tunc sic Deorum genitor, atque hominum fa-
tor: 10

O nata, merito sapiens dicere omnibus:
Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
Nihil agere, quod non profit, fabella admonet.

9. *Oliua nobis*] quam in certamine cum Neptuno de nomine Athenis dando produxisse dicitur.

(57)

FAB. XVIII.

PAVO AD JUNONEM DE VOCE SUA.

Pavo ad Junonem venit, indigne ferens,
Cantus lusciniæ quod sibi non tribuerit:
Illum esse cunctis auribus admirabilem,
Se derideri, simul ac vocem miserit.
Tunc, consolandi gratia, dixit Dea:
Sed formâ vincis, vincis magnitudine,
Nitor smaragdi collo præfulget tuo,
Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.

Quo

7. *Nitor*] Hic & verbum *Nitere* de gemmis & lapillis dicitur. Mæcenas in fragmento carminis super morte Horatii:

Lugens te, mea vita, nec smaragdus

Berillos mihi, Flæce, nec nitentes,

Nec præcandida margarita quero.
Manilius lib. 5.

Censibus æquantur conchæ lapidumque nitori

Vix usquam est locuples, operatur terrâ profundo.

Fab. 13. *O qui tuarum, Corvæ, pennarum est nitor!* Sen. Med. 573. Virg. Culice 3.

8 *Pictis plumis*] caudam quoties expandis, habes diversicoloribus plumis gemmantem, quasi lucentem gemmis. Hinc Publius Syrus apud Petronium de pavone: *Plumato amictus aureo babylonico.* Tertullianus de pallio 3. *Et pavo pluma vestis, & quidem de cataclitis, immo omni conchylio pressior, qua colla florent, & omni patagio inauratior, qua terga fulgent.*

Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono?
Fatorum arbitrio partes sunt vobis datae. 10

Tibi forma, vires Aquilae, luscini melos,
Augurium corvo, laeva cornici omina,
Omnes quae propriis sunt contentae vocibus.

*Noli adfectare, quod tibi non est datum,
Delusa ne spes ad querelam recidat.* 15

& omni symmate solutior, qua cauda jacent, multicolor & discolor & versicolor, numquam ipsa, semper alia, etsi semper ipsa, quando alia, toties denique mutanda, quoties movenda.

9. *Quo mi mutam*] quid me juvabit pulchritudo muta. Sic Horatius 1 Epist. 5. *Quo mihi fortunam, si non conceditur mi.* Ovidius 3 Am. 4. *Quo tibi formosam, si non nisi casta placebat.* Vide notas ad Senecam lib. 1 Natur. Quaest. c. 16.

10. *Fatorum arbitrio*] fata tanquam arbitri communi dividundo de naturae dotibus cuique animali propriam portionem dedere. Aut etiam ita; Fata tanquam choragi suam unicuique imposuere personam, nam & haec partes dicuntur. Vide Notas ad Senecam Polyb. 25.

12. *Augurium corvo*] Plinius 20, 12. *Corvi in auspiciis soli videntur intellectum habere significationum suarum; Unde Apollini sacer.* Ovid. 2 Fast. 249. Inde & tripodes in nummis antiquis expressi instar ejus avis habent suppositum, eoque alludens Statius lib. 3 Theb.

*Non comes obscurus tripodum,
non fulminis ardens
Victor adest, vocans obscurum,
quia niger corvus.*

12. *Laeva cornici omina*] Ad primam Virgilii Eclogam respexit:

*Saepe sinistra cava praedixit ab ilice
cornix.*

15. *Delusa*] ne postquam falsa spe lactatum te intellexisti, succedant, ut vulgo fit, inanes querimoniae.

(58)

FAB. XIX.

ÆSOPUS RESPONDET GARRULO.

Æsopus domino solus quum esset familia,

Pa-

1. *Solus cum esset familia*] sic | etiam loqui amat Ovidius lib. 8. Met.

Parare coenam iussus est maturius.

Ignem ergo quaerens, aliquot lustravit domos,
Tandemque invenit, ubi lucernam accenderet.

Tum circumeunti fuerat quod iter longius,

Effecit brevius: namque recta per forum

Coepit redire; & quidam e turba garrulus,

Æsope, medio sole quid tu cum lumine?

Hominem, inquit, quaero; & abit festinans domum.

Hoc si molestus ille ad animum rettulit,
Sensit profecto, se hominem non visum seni,
Intempestive qui occupato adluserit.

Met. de Philemone & Baucide.
Tota domus duo sunt. 4. Fast. v.
543.

Tota domus lata est. hoc est, materque paterque

Nataque: tres illi tota fuere domus.

Martialis lib. 12. ep. 87. *vernā,*
Qui solus inopi prestat & facit tur-
bam. Paulinus 4. Natali Felicis:
Ut illi turba domus, summa & cen-
sus, anus una maneret.

3. *Aliquot lustravit*] id est, circumiit, quia in lustrando, id est, purgando sacris eos, quos expiare & lustrare vellent, circumibant, & lustra sive februa circumferebant. Virgilius 6 *Æn.* 229. *Idem*

etiam pura socios circumtulit unda.
Plautus *Amphitr.* 2, 2, 144.
Quin tu istam jubes pro cerrita circumferri.

8. *Medio sole*] id est, medio die, meridie.

9. *Hominem quaero*] Diogenes Laertius dixisse hoc Diogenem Cynicum refert, *λύχρον μεθ' ἡμέραν ἄψας, ἀνθρώπον, φησὶ, ζητῶ.*

10. *Ad animum rettulit*] consideravit, intellexit.

12. *Intempestive*] qui voluerit otiose garrere & joculari cum occupato.

(59)

FAB. XX.

ASINUS ET GALLI.

Qui natus est infelix, non vitam modo

Tri-

1. *Qui natus est infelix*] quarta luna, ut Hercules, aut alioqui | tristi fidere, quos putabant semper insequi diritatem natalis horæ ex disci-

*Tristem decurrit; verum post obitum quoque
Persequitur illum dura fati miseria.*

Galli Cybebes circum in quaestus ducere
Asinum solebant, bajulantes sarcinas.

Is quum labore & plagis esset mortuus,
Detracta pelle sibi fecerunt tympana.

Rogati mox a quodam, delicio suo,
Quidnam fecissent, hoc loquuti sunt modo:

Putabat se post mortem securum fore,
Ecce aliae plagae congeruntur mortuo.

PHÆ.

disciplina mathematicorum.

4. Galli] Berecynthiæ five Cybeles, Deum matris, sacerdotes castrati, sic appellati a flumine Gallo in Phrygia (nam illic nata est ea religio) cujus aqua gustata in furorem agi soliti & virilia sibi amputasse sine noxa dicuntur. Lucan. 1, 567. *Crinemque rotantes Sanguinem populis ulularunt tristia Galli.* Cicero 2 de leg. Famulos vocat matris Ideæ, quibus solis stipem cogere statis diebus permittitur.

4. Circum cætus] Sic lege. i.e. loca, in quibus agebantur conventus hominum, vel sacrorum, vel ludorum, vel nundinarum causa.

7. Tympana] proprium illorum

gestamen. Suetonius Octav. 68. *De Gallo matris Deum tympanizante.* Seneca de vita beat. 13. *Salva tibi virilitas, sed in manu tympanum est.*

8. Delicio suo quidnam fecissent] cara sua bestia. Copa in Catalectis Virg. *Vestrum delictum est asinus.* Notandum est genus loquendi, quale apud Plautum Bacchid. 2, 2, 100. *Tantas divitias habet, nescit quid faciat auro.* Milite 2, 2, 13. *Nihili facio, quid illis facio cæteris.* & apud Terentium: *Tu fortasse, quid me fiat, parvipendis.*

11. Plagæ congeruntur mortuo] pro in mortuum: ut fab. 41. *congerere fustes.* Videndæ notæ ad Senecæ Consolationem Marc. c. 5.

PHÆDRI FABULARUM

LIBER QUARTUS.

(60)

FAB. I.

MUSTELA ET MURES.

Joculare tibi videtur: & fane leve,
 Dum nihil habemus majus, calamo ludimus;
 Sed diligenter intueri has nenias.
 Quantam sub illis utilitatem reperiēs?
 Non semper ea sunt quae videntur; decipit
 Frons prima multos: rara mens intelligit,
 Quod interiore condidit cura angulo.
 Hoc ne loquutus sine mercede existimer,
 Fabellam adjiciam de mustela & muribus.
 Mustela quum annis, & senecta debilis
 Mures veloces non valeret adsequi,
 Involvit se farina, & obscuro loco
 Abjecit negligenter. Mus escam putans,
 Adsiluit, & compressus occubuit neci:

Al.

5. *Decipit frons prima*] fallit exterior facies. Cicero lib. 1 ad Quint. frat. epist. 1 *Frons hominum saepe mentitur.* lib. 2 fin. 24. *Ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur.* Martialis 1, 15. *Qui loquitur Curios assertoresque Camillos, Nolito fronti credere, evasit heri.* Quintilianus decl. 306. *Non ita me prima frons causae callidissimae optionis simulatione decipit.*

7. *Quod interiore*] Sic lege. Quod diligenter & accurate in recessu, in remotiore loco absconditum est, ut *interiorem adium partem* dixit Cornelius Nepos in praef. Et Cicero lib. 3. ad Att. 3.

8. *Sine mercede*] ne gratis haec dixisse videar.

9. *Fabellam adjiciam de mustela & muribus*] legi oportet haec ita conjuncta.

Alter similiter, deinde periit tertius;
 Aliquot sequutis, venit & retorridus,
 Qui saepe laqueos & muscipula effugerat,
 Proculque insidias cernens hostis callidi:
 Sic valeas, inquit, ut farina es, quae jaces.

16. *Aliquot secutis venit & retorridus*] Sic lege, id est, durus, incultus, non tener & delicatus, eoque cautus. Proprie dicitur de plantis male habitis. Seneca Ep.

12. *Quam nodosi sunt & retorridi rami.* Columella 3, 12. *Plantas scabras & retorridas facere.* Eodem lib. cap. 17. *Superior pars seminis retorrescebat.* Livius 21, 40. *Membra torrida gelu.*

17. *Muscipula*] Est accusat. plural.

Dicitur muscipula & muscipulum.

19. *Sic valeas*] genus impre-
 candi sub specie boni voti. Quasi diceret; facis te mihi farinam, at ego deos oro, ut non alia conditione tibi bene sit, quam si es, quod te esse praefers & simulas. Sic in Antonii Epistola ad Augustum Sueton. cap. 69. *Ita valeas, uti tu hanc epistolam cum leges, non inieris Tertullam.*

(61)

FAB. II.

VULPIS ET UVA.

Fame coacta Vulpis alta in vinea
 Uvam adpetebat summis saliens viribus.
 Quam tangere ut non potuit, discedens ait:
 Nondum matura est, nolo acerbam sumere.

Qui facere quae non possunt verbis elevant,

Ad-

4. *Acerbam*] immaturam, nondum percoctam. Sic *acerbam virginem* dixit Varro, quæ nondum est viripotens, ut loquuntur Jcti. *Majores nostri virginis acerbae aures Veneris vocabulis imbui noluerunt.* Sic funera acerba nimis juvenum vel adolescentum. Plautus Amph. 1, 1, 35. *Multa Thebano populo acerba objecit funera.*

id est, magnam juventutem Thebanorum sustulit. Virgilius 6 Æn. 429. *Et funere merfit acerbo.* Seneca lib. 3 de Ira 25. *Acerba funera etiam ex regia duci.* Idem Epist. 123. *Quantulum absunt a funere, & quidem acerbo, qui ad faces & cereos vivunt.*

5. *Elevant*] pro levibus ducunt, fab. 49,

D

6. Ad-

Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

6. *Adscribere*] attribuere, applicare. Cicero 1 Invent. 49. Hoc *incommodum* Scipioni *adscribendum* videtur.

(62)

FAB. III.

EQUUS ET APER.

Equus sedare solitus quo fuerat sitim,
 Dum sese Aper volutat, turbavit vadum.
 Hinc orta lis est: Sonipes iratus fero,
 Auxilium petiit hominis, quem dorso levans,
 Rediit ad hostem. Jactis hunc telis eques
 Postquam interfecit, sic loquutus traditur:
 Laetor tulisse auxilium me precibus tuis:
 Nam praedam cepi, & didici quam sis utilis.
 Atque ita coëgit frenos invitum pati.
 Tum moestus ille: Parvae vindictam rei
 Dum quaero demens, servitutem repperi.

*Haec iracundos admonebit fabula,
 Impune potius laedi, quam dedi alteri.*

(63) FAB.

1. *Sedare sitim*] Sic Lucretius 5, 943. At *sedare sitim* fluvii fontesque vocabant.

2. *Dum se aper volutat*] Columella 7, 10, de suibus. Cum sit hoc animal aestuosissimum, non est contentum portione aquae, nisi obesam illuviem atque distentam pabulis alvum demerserit, ac refrigeraverit, nec ulla re magis gaudet, quam rivis atque canoso lacu volutari. Plinius 8, 51. In luto volutatio generi grata. Hinc *volutabrum* appellat vetus versio 2 Petri cap. 2.

v. 22. *Canis reversus ad vomitum suum, & sus in volutabro luti luti,* κύνισμα βορβόρος.

3. *Sonipes*] equus. Virgilius 4 Aen. 134. Ostroque insignis & auro Stat sonipes ac frena ferox spumantia mandit.

7. *Precibus tuis*] tibi precanti.

13. *Impune potius*] tolerare injuriam, quam ejus vindicandi causa in alterius potestatem venire. Fabricius hinc apud Gell. 4, 8, dicit: Nihil est quod miremini, si maiori compilari quam venire.

(63)

FAB. IV.

P O E T A.

*Plus esse in uno saepe quam in turba boni,
Narratione posteris tradam brevi.*

Quidam decedens tres reliquit filias,
Unam formosam, & oculis venantem viros;
At alteram lanificam, frugi & rusticam;
Devotam vino tertiam, & turpissimam.

Ha-

1. *Plus esse in uno*] Sic & Livius 2, 39. *Ducibus quam exercitu validiorem esse rem Romanam.*

2. *Posteris tradam*] Tacitus in vita Agric. *Agricola posteritati narratus & traditus superstes erit.*

4. *Oculis venantem*] oculorum lascivia (ut loquitur Justin. de Sardanapalo) vel petulantibus oculis (ut loquitur Petronius) allicientem ad se viros, & illis tum desiderium sui facientem, tum copiam spondentem. Rutilius Lupus l. 1. *Cujus omnes partes corporis ad nequitiam sunt appositissimae, oculi ad petulantem lasciviam.* Emporius Rhetor: *Adulterae proterva lumina, impudens color.* Propertius 1 El. 1. *Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis.*

5. *Lanificam*] Leg. 12. §. 2. D. de instructo & instrumento legato: *Lanificam, quae familiam rusticam vestit.* Et l. 16, §. 2 ibid. *Consultus de mulieribus lanificis.* Lanificium porro pudicarum puellarum & matronarum erat occupatio. Terentius And. 1, 1, 48. *Pudice vitam agebat, parce ac duriter,*

lana actela victum quaritans. Heaut. 2, 3, 44. *Texentem telam ipsam studiose offendimus.* Livius 1, 57 de Lucretia: *nocte sera deditam lanae inter lucubrantes ancillas sedentem.* Ovidius 2 Fast. 742 de eadem Lucretia: *Ante torum calathi lanaeque mollis erat.*

6. *Devotam vino*] Barbarorum quondam mos erat habere devotos, qui dedissent se amicitiae alicujus hac conditione, ut omnibus in vita commodis cum eo fruerentur, si quid illi per vim accideret, ut aut eundem casum ferrent, aut mortem sibi consciscerent, ut loquitur Caesar libro 3 Belli Gallici 22. Sallustius in fragm. *Se regibus devovent, & post eos vitam refutant; adeo illis ingenita est sanctitas regii nominis.* Id adulatio transtulit Romam, & populus Romanus se Augusto devovit, teste Dione lib. 53, p. 510. Inde in lapidibus antiquis saepe legitur perscriptum ab illis qui in Caesarum honorem titulos statuerunt; *Devotus numini majestatique ejus: Dedicatissimus numini majestatique ejus.*

D 2

Inde

Harum autem matrem fecit heredem senex,
 Sub conditione, totam ut fortunam tribus
 Æqualiter distribuat: sed tali modo,
 Ne data possideant aut fruantur; tum simul 10
 Habere res desierint, quas acceperint,
 Centena matri conferant sestertia.
 Athenas rumor inplet; mater sedula
 Jurisperitos consulit: nemo expedit,
 Quo pacto non possideant, quod fuerit datum, 15
 Fructumve capiant; deinde, quae tulerint nihil,
 Quanam ratione conferant pecuniam.
 Postquam consumpta est temporis longi mora,
 Nec testamenti potuit sensus colligi,
 Fidem advocavit, jure neglecto, parens: 20
 Seponit moechae vestem, mundum muliebrem,
 La-

Inde & devotus alicui rei est,
 valde deditus & consecratus.

8. *Totam fortunam*] omnia
 bona.

12. *Centena sestertia*] centum
 millia nummum, 2500 coro-
 natos.

12. *Conferant matri*] Seneca
 Consol. ad Helv. 14. *Tu filia fa-
 milias, locupletibus filiis ultro con-
 tulisti.* Plinius lib. 2 Ep. 4. *Cum
 tibi in dotem centum millia contule-
 rim.* Inde collationes a multis
 datae. Justinus 16, 3. Suetonius
 Ner. 43.

14. *Nemo expedit*] explicare po-
 test sensum testamenti. Sic Cicero
 6 fam. 19. *Non desinam cum Gal-
 ba communicare si quid expedire po-
 terit.* libro 9 ad Att. Ep. 18. *Nihil
 expedio.*

19. *Nec testamenti. p. s. c.*] Justino

interprete, consilium scribentis in-
 veniri, ubi loquitur de tabellis
 a Demarato missis Lacedaemona.

20. *Fidem advocavit*] putavit
 sibi ex æquo & bono agendum;
 quando ad literam interpretari
 commode scriptum non poterat.
 Quia optimum esse ait Pedius,
 non propriam verborum signifi-
 cationem scrutari, sed imprimis
 quod testator demonstrare volue-
 rit, deinde in qua præsumptione
 sint, qui in quaque regione com-
 morantur. l. 18. §. 3 D. de instr.

21. *Mundum muliebrem*] Ul-
 pianus l. 25. §. 10. de auro ar-
 gentoque: *Mundus muliebris, quo
 mulier mundior fit. Continentur eo
 specula, matulae, unguenta, vasa un-
 guentaria & si qua similia dici pos-
 sunt, veluti lavatio, riscus.* Te-
 rentius Eunuch. 4, 6, 16.

22. La-

Lavationem argenteam, eunuchos, glabros:
 Lanificae agellos, pecora, villam, operarios,
 Boves, jumenta, & instrumentum rusticum:
 Potrici plenam antiquis apothecam cadis,

25

Do-

22. *Lavationem*] instrumentum balnearium, ut loquitur Jurisconsultus leg. 13 & 17 de instructo & instr. Eratque ex argento Plin. 33, 12. *Argento* foeminae laventur, & nisi argentea solia fastidiant. *MOX*: stratas argento mulierum balneas. In hoc vocabulo non tantum utitur Ulpianus, sed etiam Cicero lib. 4 fam. Ep. 5. *Persequar in Cumanum*, & inde te certiolem faciam, ut lavatio parata sit. Scævola l. 40. §. 1. D. de auro & argen. *Uxori suæ testamento ita legavit. Sempronia domina mea hoc amplius argentum balneare.*

22. *Eunuchos, glabros*] id est, levigatos dentis pilis, psilotro, dropace, resina. Martialis 3 Epig. 74. *Psilotro faciem levas & dropace calvam, Numquid tonsorem Gargiliane times? Quid facient ungues?* nam certe non potes illas Resina Veneto nec resecare luto. Hos vulsos vocat Suetonius Galb. 22. Oth. 12 & Pumicatos Plinius 2 Ep. 11.

24. *Instrumentum rusticum*] quid eo contineatur, late docet Jurisconsultus in l. 12. D. de instructo. & instr. leg.

25. *Apothecam*] cellam vinariam. Horatius 2 Sat. 5. *Neque illic Aut apotheca procis intacta est aut pecus.* Varro in Endymione. *Divitum apothecas Chias ad communem revocat matellam.* l. 12. §. 29. D. de instructo: *Vina quæ in apothecis sunt.*

25. *Antiquis cadis*] id est, veteris vini cadis. Itaque & veterana appellabant apothecas. Seneca Epist. 114. Scholiastes Horatii antiquus: *oculariter amphoram quam habebat in veterano alloquitur, id est, in apotheca.* Plinius 14, 14. *Apothecas fuisse & diffundi vina solita anno 1066 Urbis appareret indubitato vini Opimiani argumento. Diffundi puta ex dolis in cados & amphoras.* Itaque vino in apotheca opponitur vinum doliare, l. 1. §. 4 D. de periculo & commodo rei venditæ, id est, recens & hornum. Nam in doli vinum cum prima vindemia mittebatur; dein si perannare vellent, diffusum in cados & amphoras in apotheca ponebatur. Cicero Brut. c. 83. *Ut si quis Falerno vino delectetur, sed eo nec ita novo, ut proximis Coss. natum velit, nec rursus ita vetere, ut Opimium aut Anicium consulem querat.* Atque ea notæ sunt optimæ. Credo. Sed nimia vetustas non habet eam, quam querimus, suavitatem, nec est jam sane tolerabilis. Nunc igitur qui hoc sentiat, si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet? sed quandam sequatur ætatem. Sic ego istis censuerim & novam istam quasi de musto & lacu fervidam orationem fugiendam, nec illam præclaram Thucydidi nimis veterem tanquam Anicianam notam persequendam. In Pison. 28. *Pictor domi nullus,*

D 3

nulla

Domum politam, & delicatos hortulos.
 Sic destinata dare quum vellet singulis,
 Et adprobaret populus, qui illas noverat,
 Æsopus media subito in turba constitit:
 O si maneret condito sensus patri, 30
 Quam graviter ferret, quod voluntatem suam
 Interpretari non potuissent Attici!
 Rogatus deinde, solvit errorem omnium.
 Domum & ornamenta, cum venustis hortulis,
 Et vina vetera date lanificae rusticae: 35
 Vestem, uniones, pedisequos & caetera
 Illi adsignate, vitam quae luxu trahit:
 Agros, villas, & pecora cum pastoribus

Do-

nulla cella, panis atque vinum de propola atque de copa: Græcis stipati, quini in lectulis, sæpe plures, ipse solus; bibitur eo usque, dum de dolio ministretur.

26. Domum politam] Varro 1 de R. R. 2. ædificia regie polita.

Delicatos hortulos] locum jam olim compotando destinatum. Cicero 2 Phil. 6. Hodie non descendit Antonius. Cur? Dat natalitia in hortis. lib. 3 Off. 14. dictitabat se aliquos hortulos velle emere, quo invitare amicos posset. Copa in Cat. Virg.

Sunt topia & calyba, cyathi, rosa, tibia, chorda,

Et trichila umbriferis frigida arundinibus.

Topia & trichila, id est, porticus virides arcuatae camararum instar. *Calyba* etiam viridia umbracula aut casæ.

30. Condito] id est, sepulto.

Martialis 7, 95.

Conditus hic ergo sum Bassi dolor, Urbicus infans. Et 10, 23.

Septima jam Phileros tibi conditur uxor in agro.

Inde conditorium apud Petron. & conditivum apud Senecam Ep. 60. pro sepulchro.

31. *Voluntatem*] Sic appellat testamentum, quia est ultima voluntas hominis. Plinius 2 Epist. 16. *Propriam quandam legem mihi dixi, ut defunctorum voluntates, etiamsi jure deficerentur, quasi perfectas tuerer.* Lib. 14 Ep. 10. *Cum religiosissime custodire studeam defunctorum voluntatem.*

33. *Solvit errorem*] aperuit illud dubium, quod omnes in errorem ducebat; solvit nodum, in quo omnes errabant.

37. *Illi adsignate*] ut adsignare agros colonis Cicero 3. leg. Agr. 2, 3.

39. *Nulla*

Donate moechae. Nulla poterit perpeti,

Ut moribus quid teneat alienum suis. 40

Deformis cultum vendet, ut vinum paret;

Agros abjiciet moecha, ut ornatum paret:

At illa gaudens pecore, & lanae dedita,

Quacumque summa tradet luxuriae domum.

Sic nulla possidebit, quod fuerit datum, 45

Et dictam matri conferent pecuniam,

Ex pretio rerum, quas vendiderint singulae.

Ita quod multorum fugit imprudentiam,

Unius hominis repperit sollertia.

39. *Nulla poterit perpeti]* se continere, sibi temperare. Terentius Heaut. 4, 5, 13. *Non possum pati quin tibi caput demulceam.*

41. *Parare vinum]* id est, emere. Sallustius Jug. 31. *Servi ere parati injusta dominorum imperia non perferunt.* Catull. car. 10. *Non inquam mihi tam fuit maligne, Ut provincia quod mala incidisset, non possem octo homines parare rectos.* id est, octo fanos servos emere.

42. *Agros abjiciet]* id est, vili vendet. Plautus Mostell. 3, 3, 2. *Nunquam edepol me scio vidisse abjectas ades usquam nisi has.*

43. *Lanae dedita]* Sic Livius 1,

57 de Lucretia: *Lanae deditam inter lucubrantem ancillas in medio adium sedentem inveniunt.*

44. *Quacumque summa]* utcumque leve pretium offeretur, alienabit luxuriosam domum.

48. *Quod multorum]* quod multi imprudentes nesciverunt. Fugisse nos dicitur quod ignoramus aut obliti sumus. Cicero pro leg. Manil. c. 10. *nullam rem esse in usus militari positam, quae hujus viri scientiam fugerit.* Lib. 7. Ad Att. Ep. 17. *De Dionysio fugit me ad te antea scribere.* Catullus: *Fugit me ratio, id est, erravi.*

(64)

FAB. V.

PUGNA MURIUM ET MUSTELARUM.

Quum victi Mures Mustelarum exercitu,
(Historia quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circum trepidarent cavos;

Agre

3. *Artos circum]* circa angustos | introitus cubilium suorum tumultu-

Ægre recepti, tamen evaserunt necem.

Duces eorum qui capitibus cornua

Suis ligarant, ut conspicuum in praelio

Haberent signum, quod sequerentur milites,

Haesere in portis, suntque capti ab hostibus;

Quos immolatos victor avidis dentibus

Capacis alvi merfit tartareo specu.

Quemcumque populum tristis eventus premit,

Periclitatur magnitudo principum,

Minuta plebes facili praesidio latet.

tuarentur, dum quisque primus cupit erumpere. Sallustius Jug. 67. *Trepidare ad arcem oppidi, ubi signa & scuta erant.*

8. *Haesere*] in ipso aditu retenti sunt, non potuerunt penetrare neque se expedire.

9. *Immolatos*] instar hostiarum mactatos. Virgilius 10 Aen. 540. *Ipsūque superstans immolat.* 12 Aen. 949. *Pallas te hoc vulnere, Pallas, Immolat.* Proprie immolari hostiæ vel victimæ dicuntur, quod antequam caderentur, mola falsa (erat far mixtum sali a virginibus Vestalibus præparatum) illarum capiti imponebatur. Hanc proprietatem verbi servavit Cato in fragmento quodam, *Boves immolatos priusquam caderentur perfugisse in Siciliam*, id est, mola

falsa sparsos. Quoniam autem hanc sparsionem mactatio statim sequebatur, immolare etiam dictum est pro mactare.

10. *Capacis*] Prudentius 21-
Συμπεριγνῶν lib. 7. v. 115. de Jonæ.
Alvi capacis vivus hauritur specu.

11. *Quemcumque populum*] cui-
cunque populo calamitas hostilis
aut Tyranni supervenit, in eo
plerumque procures, velut emi-
nentia papaverum capita a Tar-
quinio, potissimum caduntur. Se-
neca Troad. 489. *Vix spei quicquam
est super: grave pondus illum,
magna nobilitas premit.*

13. *Minuta*] obscurum & sor-
didum vulgus facile suffugium,
quo delitelcat, invenit.

P O E T A.

Tu qui nasute scripta destringis mea,

Et

1. *Nasute*] nasuti, delicati re-
prehensores. Mart. 1, Ep. 4. Et

| *pueri nasum Rhinocerotis habent.*

1. *Destringis*] Fab. 29.

3. *Par-*

Et hoc jocorum legere fastidis genus,
 Parum libellum sustine patientia,
 Severitatem frontis dum placo tuæ,
 Et in cothurnis prodit Æsopus novis.
 Utinam nec umquam Pelii nemoris iugo
 Pinus bipenni concidisset Thessala:
 Nec ad professæ mortis audacem viam
 Fabricasset Argus opere Palladio ratem,

In-

3. *Parva libellum sustine patientia*] Sic lege, id est, paululum tolera libellum meum, & iudicium tuum de illo differ.

4. *Severitatem*] Dum frontem tuam contractam & corrugatam exporrigo, teque mihi tristem, ut videtur, reddo hilariorem. Martialis 11, 2.

Triste supercilium durique severa Catonis

Frons.

Terentius And. 5, 2, 16.

Tristis severitas inest in vultu.

5. *Et in cothurnis*] dumque Æsopum præter morem ipsius tibi tragicum induco vel cothurnatum, prout cothurni sunt altiores calcei tragicorum, unde & pro tragoedia ponuntur.

6. *Pelii nemoris*] in montibus Thessalicis. Sunt Ennii versus ex Euripidis Medea translatis, in quibus nutrix Medæ miseratur alumnae casus; quos versus adducere solent Rhetores in exemplum argumentationis vitiosæ ob causam nimis remotam. Cicero 1 Invent. 44. Auctor ad Herennium lib. 2 cap. 23. Allusit eodem Cicero 3 Nat. Deor. 30, de Fat. 15. pro Coel. c. 8. Sed Eu-

ripides & Ennius de industria ineptum, quia anilem, fecerunt sermonem.

7. *Pinus bipenni*] arbores secuuribus cæsæ essent.

8. *Professæ*] Seneca Medea v. 154. *Professa perdunt odia vindictæ locum.* Et *professæ sententiæ* apud Quintilianum decl. 252. Quibus contrariæ *inaudita sententiæ* apud Justinum.

9. *Opere Palladio*] ut Pallas mille Dea est operum, quemadmodum ait Ovid. 3 Fast; ita etiam & fabricæ magistram fecerunt. Cicero in Arateis:

Ut nemo cui sancta manu doctissima Pallas

Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem

Tam tornare cate contortos possiet orbes.

Sed imprimis navis Argo auspiciis ejus fabricata erat. Val. Flacc. 1, 93. *Thespias ad carum Tritonia devolat Argum, Moliri hunc puppem jubet & demittere ferro Robora; Poliacas & jam comes exit in umbras.*

9. *Ratem*] ut palam non dissimulantes, sed professi suam temeritatem homines currebant ad

D 5

mor-

Inhospitalis prima quae Ponti sinus 10
 Patefecit, in perniciem Grajūm, & Barbarūm.
 Namque & superbi luget Æetae domus,
 Et regna Peliae scelere Medeae jacent,
 Quae saevum ingenium variis involvens modis,
 Illic per artus fratris explicuit fugam, 15
 Hic caede patris Peliadum infecit manus.
 Quid tibi videtur? hoc quoque insulsum est, ais,
 Falsoque dictum, longe quia vetustior
 Ægea Minos classe perdomuit freta,

Ju-

mortem mari se committendo.

Propertius 3 El. 5.

Ite, rates curvas & leti texite causam.

Ista per humanas mors venit acta manus.

Terra parum fuerat, fati adjecimus undas. Juv. Sat. 12 v. 58. *I nunc, & ventis animam committe dolare Confusus ligno, digitis a morte remotus Quatuor aut septem &c.* Eisdem sensus habet Statius in Propemptico Metii Celeris.

10. *Inhospitalis*] axeni, quod primum ejus nomen fuit, sed postea melioris ominis causa est dictus Euxinus.

11. *Patefecit*] Sic Livius 42, 52. *Quid Europa omni domita transgressi in Asiam, incognitum fama aperuerint armis orbem terrarum.* Tacitus vita Agric. 22. *Tertius expeditionum annus novas gentes aperuit.* Valerius Flaccus 1, 169.

Pelagus quantos aperimus in usus.

12. *Luget Æeta domus*] regis Colchorum, ob Medeam & velus abreptum & filium Absyr-

tum interfectum.

13. *Regna Peliae*] id est, ipse Rex Pelias occisus.

15. *Illic*] in Ponto apud Tomos, qui locus inde nomen accepit.

Artus fratris] Ægialei, five Absyrti. Ovidius 3 Trist. El. 9. Cicero pro lege Manil. 9.

Explicuit fugam] expedit, sibi liberam & tutam fecit.

16. *Hic*] in Thessalia.

Peliadum] filiarum Peliae. Ovidius 7. Met.

Infecit manus] Sic apud Suetonium Tib. 59.

Nec non Antoni civilia bella moventis,

Nec semel infectas adspice caede manus.

19. *Minos*] nam primus & potentissimus inter Græcos mare tentavit Minos, ut ait Thucydides lib. 1. τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησεν. Seneca Hippol.

O magna vasti Creta dominatrix freti

Cujus per omne littus enumerat rates

Justoque vindicavit exemplo inpetum. 20

Quid ergo possum facere tibi, lector Cato,

Si nec fabellae te juvant, nec fabulae?

Noli molestus esse omnino literis,

Majorem exhibeant ne tibi molestiam.

Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant, 25
Et, ut putentur sapere, coelum vituperant.

rates

Tenuere pontum.

20. *Justo vindicavit*] facto recti exempli vindicavit injuriam & vim sibi factam in Androgeo filio occiso. Ovidius 7. Met.

Bella parat Minos, qui quanquam milite, quanquam

Classe valet, patria tamen est firmissimus ira,

Androgeique necem justis ulciscitur armis.

21. *Lector Cato*] pro homine importunae austeritatis. Martialis Lib. 1. Epig. 38. *Cur in theatrum Cato severe venisti?* Lib. 1. Ep. 40.

Non possum libertum ferre Catonem.

22. *Fabellae*] Apologi.

Fabulae] tragoediae vel co-

moediae.

23. *Molestus esse literis*] tractare literas, ad quas ineptus es.

24. *Majorem exhibeant*] ne te traducant, deridendum praebeant, ut Cn. Lentulum apud Sen. l. 2. Ben. c. 27.

25. *Qui stultitia nauseant*] Sic lege; qui fastidiosi sunt, non quia delicati, subtilis & pauca praestantis ingenii, sed quia stupidi & sensum nullum habent. Sic Terentius Eun. 3, 1, 19. *Regem elegantem narras.* Th. *Immo sic homo est perpaucorum hominum.* G. *Immo nullorum arbitror.*

26. *Coelum vituperant*] naturae & Dei ordinem sapientissimum improbant.

(65)

FAB. VII.

VIPERA ET LIMA.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
Hoc argumento se describi sentiat.

In

1. *Improbo dente*] id est, temerario, plus conanti, quam decet aut licet. Ut *spes improba* apud Justinum. Adscribit autem denti quod

est hominis. ut Horatius 2 Sat. 6.

Tangens male singula dente superbo.

2. *Argumento*] similitudine.

D 6

vide

In officinam fabri venit Vipera.
 Haec quum tentaret, si qua res esset cibi,
 Limam momordit. Illa contra contumax,
 Quid me, inquit, stulta, dente captas laedere,
 Omne adsuevi ferrum quae conrodere?

vide fab. 38.

4. Si qua res esset cibi] si quis
 cibus esset vel res edulis.
 ut *Res voluptatum* apud Plautum
Amphitr. 2, 2. 1. Lucretius 2,
 173. Ut res per Veneris blanditum
 sola propagat. Aristophanes *Nub.*
 Ω Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν
 γυναικῶν ὅσον.

5. Contumax] non cedens, non
 admittens morsum. Sic *Negans*
 accipitur *Statio* in *Hercul. Surr.*
labor est exscindere dentra Oppositas
rupes & saxa negantia ferro. *Soli-*
dum vocat Horat. 2 Sat. 2.

—— tamen me

Cum magnis vixisse invita fa-
tebitur usque

Invidia, & fragili quærens il-
lidere dentem

Offendet solido.

7. Conrodere] *Martialis* l. 10
Ep. 2

Nota leges quædam, sed limâ rafa
recenti.

Prudentius l. 1 in *Symmach.* 5.

Si formam statuæ lamnis commi-
sit ænis

Lima terens.

(66)

FAB. VIII.

VULPIS, ET HIRCUS.

Homo in periculum simul ac venit, callidus
Reperire effugium alterius quaerit malo.

Cum decidisset Vulpis in puteum inscia,
 Et altiore clauderetur margine,
 Devenit Hircus sitiens in eundem locum:
 Simul rogavit, esset an dulcis liquor,
 Et copiosus? Illa fraudem moliens;
 Descende, amice, tanta bonitas est aquae,
 Voluptas ut satiari non possit mea.

In-

4. Aliore clauderetur] prohibe-
 retur exire propter oris putei al-

titudinem.

7. Fraudem moliens] infidias
 stru-

Inmisit se Barbatus; tum Vulpecula
Evafit puteo, nixa celsis cornibus,
Hircumque clauso liquit haerentem vado.

struens.

10. Barbatus] caper.

11. Nixa celsis] infiliens & se
levans.

12. Clauso haerentem] impedi-
tum aqua septa & ad exitus non
patente.

(67) FAB. IX.

DE VITIIS. HOMINUM.

Peras inposuit Jupiter nobis duas;
Propriis repletam vitiis post tergum dedit,
Alienis ante pectus suspendit gravem.

*Hac re videre nostra mala non possumus:
Alii simul delinquent, censores sumus.*

1. Peras] Ex hac fabula desum-
tum proverbium apud Catull. c.

22.

*Suis cuique attributus est error,
Sed non videmus, mantica quod
in tergo est.*

Persius Sat. 4, 24.

*Ut nemo in sese tentat descendere,
nemo!*

*Sed precedenti spectatur mantica
tergo.*

Eodem allusit Sen. 2 Ira 28.

*Aliena vitia in oculis habemus, a
tergo nostra sunt.*

Horatius 2 Sat. 3.

*Dixerit insanum, qui me totidena
audiat, atque*

*Respicere ignoto discet pendentia
tergo.*

5. Censores sumus] graves re-
prehensores vitiorum, quia cen-
sorum, id est, magistratum Pop.
Rom. erat castigare malos mores.

(68) FAB. X.

FUR ARAM COMPILANS.

Lucernam fur accendit ex ara Jovis,
Ipsumque compilavit ad lumen suum;

Onu-

2. Compilavit] id est, spoliavit. | Dictum est elegans Fabricii ad
D 7 Equi-

Onustus qui sacrilegio quum discederet,
 Repente vocem sancta misit religio:
 Malorum quamvis ista fuerint munera,
 Mihi que invisa, ut non offendar subripi,
 Tamen, sceleste, spiritu culpam lues,
 Olim quum adscriptus venerit poenae dies.
 Sed ne ignis noster facinori praeluceat,
 Per quem verendos excolit pietas Deos,
 Veto esse tale luminis commercium.
 Ita hodie nec lucernam de flamma Deum,
 Nec de lucerna fas est accendi sacrum.

*Quot res contineat hoc argumentum utiles,
 Non explicabit alius quam qui repperit.*

Equitum magistrum apud Gell.
 4, 8. Nihil est quod mihi gratias
 agas, si malui compilari, quam ve-
 nire, id est, spoliari quam vendi.

4. Sancta religio] ara ingenti
 superstitione culta.

5. Malorum] quamvis illa do-
 naria, quæ auferas, fuerint ab im-
 probis hominibus dedicata.

8. Adscriptus] destinatus, con-
 stitutus, ex eo quod fingeant
 Deas Parcas (quas & vocabant
 Fata, unde Romæ locus ad tria
 Fata, ubi illarum statuae stabant)
 non modo fatalia nere stamina,
 sed etiam esse, ut loquitur Mar-
 tianus Capella, librarias superum
 archivique custodes; & fatalia de-
 stinata scribere ac referre in ta-
 bulas. Latinus Pacatus in Paneg.

18. An ut illi majestatis tuæ par-
 ticipi Deo feruntur assistere Fata
 cum tabulis, sic tibi aliqua vis di-
 vina subservit, quæ quod dixeris,

scribat & suggerat. Ipsum verbum
 adscriptus est apud Apul. de
 mundo. Idem Fatum, μοίρα vo-
 cant, quod ex partibus constat.
 Hinc Nemesein, quod unicuique ad-
 tributio sua sit adscripta. M. Sene-
 ca cont. 20. Habebit quisque quan-
 tum proximus illi dies adscripsit.

11. Luminis commercium] veto
 hos ignes coire, conjungi, quic-
 quam habere commune, ut alter
 ab altero adjuvetur. Commer-
 cium est eorum, qui aliquid ha-
 bent conjuncti. Cicero de Sen.
 14. Voluptas non habet ullum cum
 virtute commercium. Tacitus 3 Hist.
 81. Cæde Sabini & incendio Capitolii
 dirempta belli commercia. id est, sub-
 lata jura, quæ etiam inter ho-
 stes sancta sunt, quæ etiam inter
 hostes habent aliquid conjuncti,
 nempe ut liceat caduceatores mit-
 tere & pacis conditiones ferre.

*Significat primo, saepe, quos ipse alueris,
Tibi inveniri maxime contrarios.*

*Secundo ostendit, scelera non ira Deum,
Fatorum dicto sed puniri tempore.*

Novissime interdicit ne cum malefico

20

Usum bonus consociet ullius rei.

16. *Quos ipse*] Foveris, auxeris, ad honores & opes evexeris. Cicero 7 ad Att. 5. *sero enim resistimus ei, quem per annos decem aluimus contra nos.* Lib. 8 Ep. 2. *Omitto illa vetera quod istum* (intelligit Cæsarem) *ille* (Pompejus) *in rempublicam aluit, auxit, armavit.*

19. *Dicto tempore*] id est, constituto, decreto. Terentius And.

1, 1, 75. *Hic nuptiis dictus est dies.*

21. *Consociet*] Plautus Rud. 2, 6, 67. *Vel consociare mihi tecum licet, aquas habemus partes.* Cicero post reditum in Sen. 7. *Ausus es cum Gabinio consociare consilia pestis meae.* id est, conspirare in exitium meum. Lib. 3 fam. 3. *Pro nostra consociatissima voluntate.*

(69)

FAB. XI.

MALAS ESSE DIVITIAS.

*Opes invisae merito sunt forti viro,
Quia dives arca veram laudem intercipit.*

*Coelo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulantes persalutasset Deos,
Veniente Pluto, qui fortunae est filius,*

5

Avertit oculos. Causam quaesivit Pater.

*Odi, inquit, illum, quia malis amicus est,
Simulque objecto cuncta corrumpit lucro.*

(70) FAB.

2. *Quia dives arca*] quia pecunia laudem, quæ virtuti debetur, ad se trahit, & eam præmio justo fraudat. Terentius Eun. 1, 1, 35. *Egreditur nostri fundi calamitas, nam quæ nos oportet capere, hæc intercipit.*

4. *Persalutasset*] omnes ordine salutasset, ut perrogatus apud Suetonium.

5. *Pluto*] quem Hesiodus in Theogonia Cereris filium facit ex Iasio in Creta natum.

1. Recte.

LEO REGNANS.

*Utilius homini nihil est, quam recte loqui:
 Probanda cunctis est quidem sententia,
 Sed ad perniciem solet agi sinceritas.*

Quum se ferarum regem fecisset Leo,
 Et aequitatis vellet laudem consequi,
 A pristina deflexit consuetudine,
 Atque inter illas tenui contentus cibo,
 Sancta incorrupta jura reddebat fide.

* * * * *

1. *Recte loqui*] ex animi sententia, sine fucō & fallacia, sine ambagibus & circuitione: ideo hæc duo opponit Cicero 2 de Div. 17. *Ergo is circuitione quadam Deos tollens recte non dubitat divinationem tollere.*

3. *Ad perniciem*] simplicitas seu aperta veritas prolata solet parere offensionem, & inde exitium dicenti, ut Charidemo apud Curcium 3, c. 1.

6. *A pristina*] mutavit antiquum feritatis morem.

2. *Incorrupta*] Contra dicit Plautus Curc. 5, 3, 4. *Hercule istam rem judicasti perfidiose Phædrome.*

Reddebat jura] Ovid. 14 Metamorph.

Reddentemque suo non regia jura Quiriti

Abstulit Iliaden. 1. 2 D. de justitia & jure. Prætor quoque jus reddere dicitur, etiam cum inique decernit, relatione scilicet facta, non ad id, quod prætor ita fecit, sed quod prætorem ita facere convenit.

FAB. XIII.

* * * * *

Postquam lavare coepit poenitentia,

Labare poenitentia] non manere in proposito potuit, sed

Af-

ic-

Affictione veretri linguam mulieris,
Adfinitatem traxit inde obscœnitas.

*

*

*

*

rediit ad ingenium suum. Ci-
cero 8 ad Att. Ep. 22. Scito la-
bare illud meum consilium, quod
jam satis fixum videbatur. Ovidius

6 Met.

*Sed simul ex nimia mentem pie-
tate labare*

Sensit.

(71)

FAB. XIV.

PROMETHEUS.

Rogavit alter, tribadas & molles mares
Quae ratio procreasset? exposuit senex:
Idem Prometheus, auctor vulgi fictilis;
Qui simul offendit ad fortunam, frangitur;
Naturae partes, veste quas celat pudor,
Quum separatim toto finxisset die,
Aptare mox ut posset corporibus suis,
Ad coenam est invitatus subito à Libero;
Ubi inrigatus multo venas nectare,
Sero domum est reversus titubanti pede.
Tum semisomno corde, & errore ebrio,
Adplicuit virginale generi masculino,

5

10

Et

1. *Tribas*] fricatrix, a τριβειν
terere. Mart. 7 Ep. 66 & 69.

Molles mares] cinædos, mu-
liebria patientes. Vide notas ad
Senec. Epist. 82.

2. *Qua ratio*] unde orti es-
sent.

3. *Prometheus*] figulus quasi
hominum e limo, qui veluti Sa-
mia & fictilia vasa duriori illisa
materiæ franguntur, sic illi Fortu-

næ duriori & adversæ impingen-
tes & adlissi franguntur.

9. *Irrigatus*] madidus. Plautus
Pœn. 3, 3, 87. *Ubi tu Leucadio,
Lesbio, Thasio, Chio vetustate vino
edentulo atatem irriges.*

11. *Errore ebrio*] hypallage, i.e.
ebrietate errans.

12. *Virginale*] hinc virginal &
fæminal absolute dicuntur pro mu-
liebribus apud Apuleium in 1
Apol.

Et masculina membra adplicuit foeminis.
Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

Apol. Prudent. πρὸς σεφάων. In- | tactum ab omni crimine virginal.

(72) FAB. XV.

CAPELLAE ET HIRCI.

Barbam Capellae quum impetrassent ab Jove,
Hirci moerentes indignari coeperant,
Quod dignitatem foeminae aequassent suam;
Sinite, inquit, illas gloria vana frui,
Et usurpare vestri ornatum muneris,
Pares dum non sint vestrae fortitudinis.

*Hoc argumentum monet, ut sustineas tibi
Habitum esse similes, qui sunt virtute inpares.*

3. Quod dignitatem] barbam
parem dignitati suæ accepis-
sent.

5. Vestri ornatum] ornamen-
tum, quod gerere putatis non de-
bere nisi qui vestrum, id est,
virile munus pensumque præsta-
re potest. Usurpare ornatum alte-

rius muneris, est præferre insignia
personæ non suæ. Justinus 35, 2.
Aliena felicitatis ornamenta.

7. Ut sustineas, tibi &c.] æquo
animo feras, loco, honoribus, o-
pibus, divitiis, quavis externa
pompa & culpa juxta te esse,
qui multum infra sunt meritis.

(73) FAB. XVI.

GUBERNATOR ET NAUTÆ.

Quum de fortunis quidam quereretur suis,

Æso-

1. Quereretur de fortunis] Ci-
cero Rosc. Am. 32. Ut postea ne-
minem alium, nisi fortunas vestras
accusare possitis. Livius 26, 34.
Nec jam Q. Fulvii scvitiā in sese,

sed iniquitatem Deū atque execra-
bilem fortunam suam incusabant.
Contra Terentius And. 1, 1, 70.
Tum omnes uno ore omnia bona di-
cere & laudare fortunas meas.

2. Finxit

Æsopus finxit consolandi gratia.

Vexata saevis navis tempestatibus,
Intér vectorum lacrymas & mortis metum.

Faciem ad serenam subito mutatur dies. 5

Ferri secundis tuta coepit flatibus,

Nimiaque nautas hilaritate extollere.

Factus periculo tum gubernator sophus;

Parce gaudere oportet, & sensim queri:

Totam quia vitam miscet dolor & gaudium. 10

2. *Finxit*] fabulam commentus est.

3. *Saevis*] Cicero 3 de Orat. 39. *Venti erumpunt, saevi existunt.*

4. *Vectorum*] à *vector*, id est, epibates, auctori de bello Afric. qui navi alienâ mare aut flumen transit, *Passagiers*. Petronius: *Unus alterque infirmissimus vector.*

5. *Faciem ad serenam*] jam cœlum ex nubilo, pluvio, ventoso tranquillum & liquidum esset fa-

ctum.

7. *Hilaritate extollere*] Cicero Lib. 2 Ep. 10. *Comitia ista praeclara, quæ me latitia extulerunt.*

8. *Factus periculo*] casu illo admonitus docta & Philosophia verba dicere. fab. 53.

10. *Totam quia*] quia per omnem vitam miscentur & sibi invicem succedunt dolor & gaudium.

(74) FAB. XVII.

CANUM LEGATI AD JOVEM.

Canes legatos olim misere ad Jovem,
Melioris vitae tempus oratum suae,

Ut sese abriperet hominum contumeliis,

Furfuribus sibi conspersum quod panem darent,

Fimoque turpi maximam explerent famem. 5

Profecti sunt legati non celeri pede.

Dum naribus scrutantur escam in stercore,

Ci-

2. *Melioris vitae tempus*] pro, melius tempus vitæ.

8. Non

Citati non respondent. Vix tandem invenit
Eos Mercurius & turbatos adtrahit.

Tum vero vultum magni ut viderunt Jovis, 10

Totam timentes concacarent regiam.

Propulsi vero fustibus vadunt foras:

Verat dimitti magnus illos Jupiter.

Mirati, sibi legatos non revertier,

Turpe aestimantes aliquid commissum à suis, 15

Post aliquod tempus alios adscribi jubent.

Rumor legatos superiores prodidit.

Timentes rursus aliquid ne simile accidat,

Odore canibus anum, sed multo, replent.

Mandant * dimittuntur statim. 20

Abeunt. Rogantes aditum, continuo impetrant.

Confedit genitor tum Deorum maximus,

Quassatque fulmen: tremere coepere omnia,

Ca.

8. *Non respondent*] vocati, ut illis quasi senatus daretur, non sunt præsto, non comparent. Sic Cicero I ad Att. 16. *Datur negotium magistratibus, responsurum hominem nemo arbitrabatur.* Cicero I Verr. 1. l. 2 D. Comm. div. *Si is, cum quo fundum communem habes, ad edictum non respondit.*

11. *Concacarent*] exemplum in Nerva apud Aur. Victorem: *Ita est consternatus, ut neque vomitum neque impetum ventris valeret differre.* Juvenalis Sat. 14. *Et trepidum solvant tibi cornua ventrem Cum lituis audita.* Macrobius 7, 11.

16. *Adscribi*] vel destinari, ut sup. 68, vel mitti, ut *adscripti* dicebantur, qui in colonias nomina dedissent, ut essent coloni,

eoque ab urbe mittebantur, teste Festo, vel denique addi. Cicero I de legg. 6. *Me quoque adscribitis fratris sententiæ.*

19. *Odore*] odoramentis, odoriferis. Cicero 4 Verr. 35. *Thyre, odoribus incensis usque ad agri fines profectas esse.* Lib. 3 Tusc. 8. *Fasciculum ad naves admovebis? incendes odores.*

19. *Sed*] particulæ hujus ita positæ magna est elegantia. Martialis 3, 34. *Ut cito testiculos, sed acuta falce secari.* Plautus Rud. 3, 5, 20. *Affer huc duas clavas, sed probas.*

20. *Mandata dant, legati mittuntur statim*] Legit Rigaltius, & quidem melius.

Canes, confusus subito quod fuerat fragor,
 Repente odorem mixtum cum merdis cacant. 25
 Reclamant omnes vindicandam injuriam.
 Sic est loquutus ante poenam Jupiter:
 Non est legatos regis non dimittere,
 Nec est difficile, poenas culpaè inponere:
 Sed hoc feretis pro iustitia praemium, 30
 Non cito dimitti, verum cruciari fame.
 Ne ventrem continere non possint suum:
 Illi autem, qui miserunt vos tam futiles,
 Numquam carebunt hominis contumelia.

Ita

24. *Confusos subito quos fecerat fragor*] Lege, *Confusos*, id est, perterritos, perturbatos. Plinius Pan. 73. *Quam ego audio confusionem tuam fuisse, cum digredientem prosequereris, nempe Saburanum.* Ovidius 3 Am. El. 8. *Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo.* Petronius: *Video tristem confusumque.* Et iterum: *Confusus ille & consilii egens.* Vellejus 2, 124 post mortem Augusti, *Quid tum homines timuerint, quæ senatus trepidatio, quæ populi confusio.*

33. *Futiles*] plenos rimarum, hac atque illac perfluentes. Proprie futilia vasa dicuntur quæ rimis hiant, nec liquidum infusum continent. Festus: *Futiles dicuntur, qui silere nequeunt tacenda, sed ea effundunt, sicut vasa futilia a fundendo vocantur.* Hactenus Festus. Nam futare quasi fusare, mutata litera s in t. Unde *confutare* proprie confundere, conspergere. Titinnius: *Coquus abentum cum fer-*

vit, paula confutat trua. Quod cum fit, quia sedatur aqua effervescens & bulliens, inde confutare dixerunt pro argumentis aut objurgando aliquem compescere & ad silentium redigere. Sed & ad res transfertur, ut apud Virgilium 4 Æn. 14. *Fors dicta refutet*, id est, eventus verbis meis contrarius fit. Cicero de provinc. conf. 17. *Istas nationes magis refutandas bello, quam laceffendas.* De harusp. resp. 4. *Adjuvante Milone ejus conata refutabo.*

34. *Carebunt*] Caremus proprie illis, quæ absunt desideranti; sed hinc apparet & quæ non volumus, si absint, recte *carere* illis dici, ut Horatius 2 Od. 8. *Divos morte carentes.* Ovidius 15 Met. *Morte carent animæ.* Sic privare Lucret. l. 1 loquens de natura Deorum; *privata dolore omni, privata periculis.* De verbo *carere* elegans locus apud Cicer. 1 Tusc. 37.

Ita nunc legatos expectans & posteros 35
 Novum venire quum videt, culum olfacit.

35. *Expectantes*] lege

Ita nunc legatos expectant & po-
steri,

Novum venire qui videt, culum

olfacit.

Posterius qui videt. per syllepsin,
ut Duo millia casi Livio.

(75) FAB. XVIII.

HOMO ET COLUBRA.

Qui fert malis auxilium, post tempus dolet.
 Gelu rigentem quidam Colubram sustulit,
 Sinuque fovit contra se ipse misericors.
 Namque ut refecta est, necuit hominem protinus.
 Hanc alia quum rogaret causam facinoris,
 Respondit: Ne quis discat prodesse improbis.

2. *Gelu rigentem*] Cicero lib.

I Tusc. 28. *Partes incultas quod*
aut frigore rigeant, aut urantur calore.

Justinus 2, 2. *Ut nunc quoque*
nulla magis rigeat frigoribus.

3. *Fovit*] calefecit, unde focus

& fomenta.

3. *Contra se ipse*] eleganter, pro
 contra se ipsum.

4. *Ut refecta est*] postquam
 suas vires recepit & vigorem.

(76) FAB. XIX.

VULPIS ET DRACO.

Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit,
 Agitque plures altius cuniculos,

Per-

1. *Cubile fodiens*] ut fodere pu-
teum, fodiendo nempe & terram
exhausti facere puteum vel
cubile. Lucanus 3, 43. Cadunt ense
viam. Virgilius 4 Georg. 43. Sub

terra fodere locum.

2. *Agunt cuniculos*] faciunt fos-
 sam subterraneam. Livius 5, 19.
Cuniculus in arcem hostium agi cœ-
ptus. Inde cuniculis oppugnare, id
est,

Pervenit ad Draconis speluncam ultimam,
Custodiebat qui thesauros abditos.

Hunc simul adspexit; Oro ut imprudentiae
Des primum veniam: deinde, si pulcre vides,
Quam non conveniens aurum sit vitae meae,
Respondeas clementer. Quem fructum capis
Hoc ex labore, quodve tantum est praemium,
Ut careas somno & aevum in tenebris exigas? 10
Nullum, inquit ille; verum hoc a summo mihi
Jove adtributum est. Ergo nec sumis tibi,
Nec ulli donas quidquam? Sic fatis placet.
Nolo irascaris, libere si dixerō:
Diis est iratis natus, qui est similis tibi. 15

(Fab.

est, latenti fraude. Cicero 1 Agr.

1. *Quae res aperte petebatur, ea nunc cuniculis oppugnatur.*

3. *Ad Draconis speluncam ultimam*] id est, ad ultimum, vel tandem pervenit ad speluncam Draconis.

4. *Custodiebat*] Alludit ad fabulam de immortali Dracone Typhonis & Echidnae filio, centum capitum, Hesperidum mala aurea custodiente. Apollod. Lib. 1 Biblioth.

5. *Ut imprudentiae*] ignoscas, si quid per imprudentiam peccavi.

7. *Quam non conveniens*] id est, quam ego ad vitam commode degendam neque auro indigeam, neque id expetam.

8. *Clementer*] placide, leniter. Plautus Epid. 2, 2, 21. *Recipiam anhelitum. A. Clementer acquiesce.* Mercat. 5, 2, 3. *Sequor. E. Clementer, quaeso, calces deteris.* Cicero 8 Ep. 8. *Quid si, inquit, alius, & consul esse & exercitum ha-*

bere volet? at ille quam clementer: Quid si filius meus fustem mihi impingere volet?

11. *A summo mihi*] fato vel forte datum est.

12. *Nec sumis tibi*] nec impendis aliquid in lulum tuum, consumis. Plautus Mil. 3, 1, 79. *In mala uxore si quid sumas, sumtus est, In bono hospite atque amico quaestus est quod sumitur, Et quod in divinis rebus sumas, sapienti lucro est.*

15. *Diis iratis*] Deos illis iratos dicebant, qui haberent malam mentem, aut insipienter aliquid facerent, imprimis qui commodis vitae nescirent uti. Terentius Phor. 4, 3, 31. *Satin illi Dii sunt propitii? id est, satis sapit?*

Natus] ut Horatius 2 Sat. 7. *Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.* de homine inconstante & in horas vertente ac mutante rationem vivendi. Plautus Bacch. 4, 1, 4. *Male volente genio natus.*

Est

(Fab. 77.)

Abiturus illuc, quo priores abierunt,
 Quid mente coeca miserum torques spiritum?
 Tibi dico, avare, gaudium heredis tui,
 Qui thure superos, ipsum te fraudas cibo?
 Qui tristis audis musicum citharae sonum, 20
 Quem tibi arum macerat jocunditas,
 Obsoniorum pretia cui gemitum exprimunt;
 Qui

Est hæc appendix præcedentis doctrinæ.

16. *Abire*] id est, mori, ut Plautus *Casim.* prol. v. 9.

Qui nunc abierunt hinc in communem locum.

Seneca *Med.* 428.

Mecum omnia abeant; trahere, cum pereas, libet.

Quo priores abierunt] Facit Phædrus in hoc principio, quod solebant veteres in conviviis, ubi hortaturi ut fruerentur rebus latis, convivas admonebant brevitatis vitæ & impendentis mortis. Lucret. 3, 926.

Hoc etiam faciunt, ubi discubere tenentque

Pocula sæpe homines & inumbrant ora coronis,

Ex animo ut dicant, brevis est hic fructus homullis,

Jam fuerit, neque post unquam revocare licebit.

Petronius in convivio Trimalcionis, post illatum sceletum seu figuram osseam,

Heu, heu nos miseros! quam totus homuncio nil est!

Sic erimus cuncti, postquam nos auferet orcus.

Ergo vivamus, dum licet esse, bene.

Martialis 2, 59.

Frangere toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo,

Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

17. *Mente cæca*] ignara boni sui vitam tuam male habes.

18. *Gaudium heredis*] quo unice gaudet mortuo hæres. Nam qui vivus nemini alii benefacit, eo vivo nemo gaudet. Sic Otho apud Tacitum lib. 13 an. 46 de Poppæa sua: *Se ire ad illam sibi concessam nobilitatem, pulcritudinem, divitias, vota omnium & gaudia felicitum.* Seneca *Epist.* 123. *Quanta dementia est heredis sui res procurare & sibi negare omnia, ut tibi ex amico inimicum magna faciat hæreditas.* Statius 4 *Silv.* 7.

19. *Qui thure*] & superis thus & tibi maligne cibum præbes.

20. *Qui tristis audis*] quia dolet his rebus aliquid impendi vel ab aliis.

22. *Obsoniorum pretia*] Horatius lib. 2 *Sat.* 3, 155. *Agedum sume hoc ptisanarium oryzae. Quanti emptæ? Parvo: Quanti ergo? octo assibus. Eheu, quid refert morbo an furtis pereamne rapinis?* Suetonius Galb. 12. *Apposita lautiore cana ingemuisse eum.*

23. *Qua-*

Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
 Coelum fatigas sordido perjurio,
 Qui circumcidis omnem inpensam funeris, 25
 Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

tionibus & lucellis censum au-
 geas.

24. *Caelum fatigas*] Deos la-
 cessis, male invocas ob sordi-
 dum & minimum lucellum peje-
 rando.

25. *Circumcidis*] minuis, præ-
 scribis hæredi, quam minimo ut
 sumtu constet funus.

26. *Libitina*] Dea præsidens cu-
 rationi funerum instituta a Servio
 Tullio, ad cujus templum vena-
 lia erant, quæ ad funus pertine-
 rent, & habitabant vespillones,
 qui & Libitinarii dicebantur. Ho-
 ratius 3 Od. 30. *Non omnis moriar,
 multa que pars mei Vitabit Libitinam.*
 Idem. lib. 2 Ep. 1. *Miraturque ni-
 hil, nisi quod Libitina sacravit.* id est,
 cujus auctor mortuus est. Sic Li-
 bitinam pro rogo dicit Martialis

10, 97. *Dum levis arsura struitur Li-
 bitina papyro.* Sic exercere Libitinam
 dicuntur curatores funerum. Valerius
 Maximus 5, 2. & in rationes Libitina
 venisse mortui, apud Suetonium
 Ner. 39. Nam illic in tabulis scri-
 bebantur nomina eorum, qui
 quoque tempore mortui essent.

26. *Libitina ne quod de tuo fa-
 ciat lucrum*] Aut ita videtur scri-
 psisse Phædrus, aut *Libitina ne
 quid de tuo faciat lucri.* Sic Hor. 2
 Sat. 6

*Autumnusque gravis Libitina qua-
 stus acerba.*

26. *De tuo*] Martialis 7. 45.
*Et tua de nostro, Prisce, Thalia pla-
 cet.* id est, meo sumtu vel damno.
 lib. 8, 42. *Licebit de nostro, Mathe,
 centies laveris.*

FAB. XX.

PHÆDRUS.

Quid judicare cogitet livor, modo
 Licet dissimulet, pulcre tamen intelligo.
 Quidquid putabit esse dignum memoriae,
 Æsopi dicer: si quid minus adriserit,

A me

1. *Judicare cogitet*] velit, con-
 stituat. Male alii, *cogitur.* Hora-
 tius de art. *Non fumum ex fulgore,
 sed ex fumo dare lucem Cogitat.* Lib.
 1 Ep. 2. *Si comportatis bene rebus*

cogitat uti.

4. *Adriserit*] Horatius 1 Sat.
 10. *Doctos ego quos & amicos pru-
 dens prætereo, quibus hæc, sint qua-
 liacunque, Arridere velim.*

E

5. A me

A me contendet fictum quovis pignore.
 Quem volo refelli jam nunc responso meo:
 Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus;
 Invenit ille, nostra perfecit manus.
 Sed exsequamur coeptum propositi ordinem.

5. *A me contendet*] non modo dicet, verum etiam certabit, si quis velit adversari, quanticunque pretii pignore deposito, ut id habeat adversarius, ni ita esse judicatum fuerit. Catullus l. 45. *Quovis Sabinum pignore esse contendunt.* Cicero 7. Fam. 32. *Sacramento mea non esse contendas.* Nam sacramentum hic nihil aliud quam

pignus, seu deposita apud pontificem pecunia, certantium de quavis alia re apud iudices. Victor suam recipiebat, victus perdebat cum lite etiam sacramentum tantquam multam temerariae litis.

9. *Exsequamur*] pergamus in instituto. Petronius: *Cœna ordinem explicuit.*

(78) FAB. XXI.

NAUFRAGIUM SIMONIDIS.

Homo doctus in se semper divitias habet.

Simonides, qui scripsit egregium melos,
 Quo paupertatem sustineret facilius,
 Circumire coepit urbes Asiae nobiles,
 Mercede accepta laudem victorum canens.

Hoc

2. *Melos*] omnis quidem generis carmen, sed praesertim lyricum. Sic & Horatio *carmina* per synecdochen speciei dicuntur ejus Lyrica. Lucanus ad Pison. 415.

Illo dulce melos Nerejus extudit heros.

Pollice terribilis quo Pelias ibat in hostem.

3. *Paupertatem sustineret*] quo, quamvis inops & nullo patrimonio, tamen viveret commodius, nec nimis duriter. *Tolerare paupertatem* dicit Plautus Rud. 4,

2, 14. Nam *facilius* hic, ut apud Terentium Eun. 2, 2, 30. *facile victum querere.* Adelph. 3, 5, 56. *facillime agitare.*

5. *Victorum*] Hieronicarum seu qui palmas meruerant in sacris agonibus. Cicero 5 fam. 12. *Præcones ludorum gymnycorum cum ceteris coronas imposuissent victoribus.* Cornelius Nepos in præf. *Magnis in laudibus fuit tota Graecia Olympiae victorem citari.* Istius modi autem victorum laudibus constat totus Pindarus.

7. Car

Hoc genere quaestus postquam locuples factus est,
Venire in patriam voluit cursu Pelagio;

(Erat autem natus, ut ajunt, in Ceo insula)

Ascendit navem, quam tempestas horrida,
Simul & vetustas medio dissolvit mari.

10

Hi zonas, illi res pretiosas colligunt,

Subsidium vitae. Quidam curiosior,

Simonide, tu ex opibus nil sumis tuis?

Mecum, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci
enatant,

Quia plures onere degravati perierunt.

15

Praedones adsunt, rapiunt quod quisque extulit,

Nu-

7. *Cursu*] *Cursus*, est navigatio. Cicero 3 ad Att. 8. Sed & navigatio perdifficilis fuit, & ille incertus ubi ego essem, fortasse alium cursum petivit. 3 de Nat. deor. 34. Navigabat Syracusas, isque cum secundissime cursum teneret. Pro Muræn. 15. Cum contento cursu classis hostium Italiam peteret. Virg. 1. *Æn.* 538. 3 *Æn.* 146.

Cursu Pelagio] Ut Petron. *Pelagiae volucres, Phalerae pelagiae.*

10. *Dissolvit*] Sic Val. Flacc. 1, 638.

Aspectu tota in misero cum protinus alnus

Solvitur, & vasto puppis mare sorbet hiatu.

Tacitus lib. 14 ann. 3. Ergo navem posse componi docet, cujus pars ipso in mari soluta effunderet ignaram. Et mox: Nec dissolutio navigii sequebatur. Eandem Suetonius vocat solutilem. cap. 34.

11. *Zonas*] in quibus pecuniam portabant. Martialis 14, 151. Longa

satis nunc sum: duplici sed pondere venter Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis. Unde Zonam perdidisse, apud Horatium 1 Ep. 2. id est, viaticum. Et sector Zonarius Plauto Trin. 4, 2, 20. Quales illi, qui milites spoliavere abscessis furtim baltheis apud Tacit. 2 Hist. 88.

12. *Subsidium vitae*] Justinus 32, 4. Amphoras plumbo repletas quasi fortunæ suæ præsidia in templo Dianæ reponit. l. 79 §. 1 D. de legatis 3. Nummos, quos præsidii causa repositos habet.

15. *Onere degravati*] Petronius in fragmentis. Si rate demersa fulvum deponderat aurum, Remorum levitas naufraga membra tulit.

16. *Praedones adsunt*] soliti versari in locis naufragio infamibus, ut gaudeant reliquiis & calamitate miserorum. Petronius, procurrere pisces parvulis expediti navigiis ad prædam rapiendam; deinde ut aliquos viderunt, qui suas

Nudos relinquunt. Forte Clazomene prope
 Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi.
 Hic literarum quidam studio deditus,
 Simonidis qui sæpe versus legerat, 20
 Eratque absentis admirator maximus,
 Sermone ab ipso cognitum, cupidissime
 Ad se recepit; veste, nummis, familia
 Hominem exornavit: caeteri tabulam suam
 Portant, rogantes victum; quos casu obviis 25
 Simonides ut vidit: Dixi, inquit, mea
 Mecum esse cuncta; vos quod rapuistis, perit.

opes defenderent, mutavere crudelitatem in auxilium.

23. *Veste, nummis*] Sallustius hoc significat Bello Jugurth. 103. cum ait Sullam legatos Bocchi a latronibus circumventos spoliatosque accurate & liberaliter habuisse.

24. *Tabulam suam porrigunt.*] Rittershusius *porgunt*, Rigaltius *Portant* legunt. Neutrum aspernandum. Nam illud confirmat Statii exemplum in Epiced. Glauc. *Steriles ramos mutasque volucres Porxit, & alternum pueri partitur amorem.* Alterum Pers. Sat. 1.89.

Cantas, cum fracta te in trabe pictum Ex humero portes. Etenim naufragio ad egestatem redacti, solebant casus sui historiam pingi curare, & eam tabulam portare vel præferre, ut hoc ejus conspectu facilius commoverent misericordiam & stipēs impetrarent. Horatius De Arte Poet. v. 20 *Si fractis enatat exspes Navibus ære dato qui pingitur.* Juvenalis Sat. 14, 301. *Mersa rate naufragus assensum Dum rogat & picta se tempestate tuetur.* Persius 6, 33. *Largire inopi, ne pictus oberret carulea in tabula.*

(79) FAB. XXII.

MONS PARTURIENS.

Mons parturibat, gemitus immanesciens;
 Eratque in terris maxima expectatio.

At

3. *Quid ille pareret*] His tribus verbis deletis asterisci etiam ponuntur ab Rigaltio, in posteriore editione.

At videtur nihil desiderari, sed ponendam *τελείαν ὑπὸ σιγμῆν* post vocabulum *expectatio* quippe abso-

At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi,
Qui, magna quum minaris, extricas nihil. 5

absoluto sensu. Sequentem autem
 versum faciendum. *At ille murem
 peperit. Hoc scriptum est tibi.*

5. *Magna minaris*] de se pol-
 liceri grandia, ingentium rerum
 aut operum spem facere. Hora-
 tius lib. 2 Sat. 3. *Atque vultus
 erat magna & praeclara minantis.*
 Idem in arte. *Inceptis gravibus ple-*

rumque & magna professis.

5. *Extricas*] expedis, efficis.
 Vatinius ad Ciceronem lib. 5 fam.
 10. *De Dionysio adhuc nihil extrico.*
 Horatius 1. Sat. 3. *Qui nisi cum
 tristes misero venere Calendæ, mer-
 cedem aut nummos unde unde ex-ri-
 cat, id est, a quocunque.*

(80) F A B. XXIII.

FORMICA ET MUSCA.

Formica & Musca contendebant acriter,
 Quae pluris esset. Musca sic coepit prior:
 Conferre nostris tu potes te laudibus?
 Ubi immolatur, exta praegusto Deum.
 Moror inter aras, templa, perlustro omnia;
 In capite regis sedeo, quum visum est mihi,
 Et matronarum casta delibo oscula;

La-

1. *Nil agere &c.*] Primus hic
 versus est delendus, nam sensus
 istius non est huius loci, sed per-
 tinet ad fabulam 56.

1. *Contendebant acriter*] Galba
 ad Ciceronem lib. 10. fam. 30.
*primo ita pugnatum est, ut acrius
 ex utraque parte non posset pugnari.*

3. *Conferre nostris*] pro, con-
 ferre te mecum laudibus. Sic Ju-
 stinus lib. 4. *Ausi facinus nulli ty-
 ranno comparandum, hoc est, nul-*

lo cum tyranno scelere comparan-
 dum.

4. *Deum exta*] diis dicata.

5. *Templa perlustro*] praterquam
 Herculis Romæ in foro Boario.
 Plinius lib. 10, 29. Et Olympiæ
 tempore sacri certaminis, quo a-
 junt, ubi immolassent taurum Deo,
 quem Myothen (*ἀπομύιον* Δία
 vocat Pausanias) nubes earum
 extra territorium abire scribit Pli-
 nius 28. 6.

E 3

8. Opti-

Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
 Quid horum simile tibi contingit, rustica?
 Est gloriosus fane convictus Deum, 10
 Sed illi, qui invitatur, non qui invisus est.
 Reges commemoras, & matronarum oscula;
 Ego granum in hiemem quum studiose congero,
 Te circa murum video pasci stercore.
 Aras frequentas; nempe abigeris, quo venis: 15
 Nihil laboras, ideo quum opus est, nil habes:
 Superba jactas, tegere quod debet pudor;
 Æstate me laceffis; quum bruma est, files.
 Mori contractam quum te cogunt frigora,
 Me copiosa recipit incolumem domus. 20
 Satis profecto retudi superbiam.

*Fabellæ talis hominum discernit notas
 Eorum, qui se falsis ornant laudibus,
 Et quorum virtus exhibet solidum decus.*

(81) FAB.

8. Optimis rebus] Sic Cornelius Nepos Att. 13. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est, id est, laute & bene se procuravit.

10. Convictus Deum] Nam aræ dicebantur mensæ Deorum. Qui ergo ex illis vescitur, Deorum convictor est. Sed & mimi histrionesque dicebantur parasiti Apollinis. Martialis 9, 29. Vos me laurigeri parasitum dicite Phæbi. Virgilius 2 Æn. 764. Huc undique Troja gaza Incensis erepta adytis mensæque Deorum.

13. Granum in hiemem] Vide Plinium 11. 30.

19. Contractam] id est, complicatam, convolutam. Horatius 1, 2 Sat. 7.

Turpi clausus in arca
 Quo te demisit peccati conscia
 herilis

Contractum. Sic corpus frigore duplicatum Val. Max. 5. c. 1. de quo vide libro 4 Observat. 19.

21. Retudi superbiam] Cicero 12. Ep. 14. fam. Quorum improbitatem aliquando retundi & non p. uti impunitate augeri utile est reip. Ad Att. 16. Ep. 15. Possset in præsentia belle iste puer retundere Antonium.

24. Solidum decus] Cicero 3 Tusc. 2. Est enim gloria solida quædam res, expressa, non adumbrata. Philipp. 5. c. 18. Cupiditatem dominandi præcipitem & lubricam anteferre veræ, gravi, solida gloria.

(81) FAB. XXIV.

SIMONIDES A DIIS SERVATUS.

*Quantum valerent inter homines literae,
Dixi superius: quantus nunc illis honos
A superis sit tributus, tradam memoriae.*

Simonides idem ille, de quo rettuli,
Victoris laudem cuidam pyctae ut scriberet,
Certo condixit pretio: secretum petit.
Exigua quum frenaret materia impetum,
Ufus Poetae, ut moris est, licentia,
Atque interposuit gemina Ladae sidera,
Auctoritatem similis referens gloriae.

10
Opus

5. *Pyctae*] pugili. Martialis
11, 85.

*Hac quaecunque meo numeratis
stigmata mento
In vetuli pyctae qualia fronte
sedent.*

M. Seneca Contr. 3. *Aut athletes
aut pyctes est.* Columella 8. 2.
*Cujus totum patrimonium pignus a-
lea gallanicens pyctes abstulit.* Hunc
pugilem Scopam fuisse testis est
Cicero 2 Orat. 86. Etsi de eo du-
bitare veteres & quosdam alium
nominare scribat Quintilianus 1.
11 Inst. 2. Qui ambo recitant hanc
historiolam.

6. *Conduxit*] a locatione &
conductione desumpta, de quibus
multa Jurisconsulti. Scopas lo-
cavit sibi laudem scribendam, si-
monides conduxit. Locat, qui
mandat opus & dat Mercedem.
Conducit, qui suscipit opus, &
praestat operam vel artem. Sic

navicularius dicitur onus vehen-
dum, magister servum docendum
conducere l. 13 §. 2 & 3 D. lo-
cati & conducti. Sic conducere
aegrum sanandum dicitur medicus
apud Plinium 29 c. 1. Conducere
molendum dicitur pistor Pompo-
nio apud Nonium. *Decipit vici-
nos, quod molendum conduxit,
comest.* Sic conducere vestem far-
ciendam dicitur sartor.

7. *Exigua cum frenaret*] cum exile
& sterile argumentum non daret
copiam inventionis.

8 *Ufus Poeta ut moris est li-
centia*] Lege. Cic. in quo multa
ornandi causa poetarum more in
Castorem scripta & Pollucem
fuissent. Quintilianus, *quod more
poetis frequentissimo digressus in
laudes Castoris & Pollucis exie-
rat.*

9. *Interposuit*] produxit carmen
excessu vel digressionem facta in

Opus adprobavit: sed mercedis tertiam
 Accepit partem: quum reliquum posceret:
 Illi, inquit, reddent, quorum sunt laudis duae.
 Verum ne irate dimissum te sentiam,
 Ad coenam mihi promitte, cognatos volo 15
 Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
 Fraudatus quamvis, & dolens injuria,
 Ne male dimissam gratiam corrumperet,
 Promisit. Rediit hora dicta, recubuit.
 Splendebat hilare poculis convivium. 20
 Magno adparatu laeta resonabat domus;
 Repente duo quum juvenes sparsi pulvere,
 Sudore multo diffuentes corpora,
 Humanam supra formam, cuidam servulo
 Mandant, ut ad se provocet Simonidem, 25
 Illius interesse ne faciat moram.

Ho-

laudem Castoris & Pollucis tanquam auctorum pugilatus & eo exercitio famam meritorum.

11. *Opus adprobavit*] hæc phrasī superius verbum *conduxit*, confirmat. Etenim *opus adprobare* est præstare probum & conveniens pacto locationis. l. 24. D. loc. & cond. *Si in lege locationis comprehensum est ut arbitratus domini opus approbetur.* Appulejus l. 6. *Ante istam vesperam opus expeditum approbate mihi.* locatoris est probare vel exigere, Conductoris adprobare. Ovidius in Fast. *Sulla probavit opus.*

14. *Ne irate*] ut sciam nos discedere cum bona gratia & te contentum esse illo, quod tibi dedi.

15. *Ad coenam*] Petronius:

qua hodie tanquam scholastici ad coenam promisimus. M. Seneca Suas. 2. *Ego ad prandium promissem, ad coenam renunciaissem.*

18. *Ne male dimissam*] ne prorsus alienaret hominem, a quo malam retulerat gratiam.

24. *Humanam*] sic Deos apparentes describunt. Valerius Maximus 1, 8. *Duos juvenes excellentis formæ.* Suetonius Jul. 32. *Quidam eximia magnitudine & forma.* Idem Neron. c. 1. *Juvenes gemini augustiore forma.* Virgilius 2 Æn. 773. *Ipsius umbra Creusæ*

Visa mihi ante oculos & notâ major imago

26. *Ne faciat moram*] Cicero ad Att. 2. *De Publilio autem quod perscribi oportet, non puto esse moram*

Homo perturbatus excitat Simonidem.
 Unum promôrat vix pedem triclinio,
 Ruina camarae subito oppressit caeteros;
 Nec ulli juvenes sunt reperti ad januam,
 Ut est vulgatus ordo narratae rei,
 Omnes scierunt, Numinum praesentiam
 Vati dedisse vitam mercedis loco.

30

ram faciendam. Pro Sulla c. 20. Patrimônio se ornatissimo spoliari maluit, quam ullam moram cuiquam fieri creditorum suorum. Seneca ad Helviam 13. Si avaritia dimisit vehementissima generis humani pestis, ambitio moram non faciet.

27. *Excitat*] id est, jubet surgere. Cicero 2 de Orat. 47. *Excitavi mœstum ac sordidatum senem.*

Liv. 8, 10. Triarios suos excitaverunt, nam illi ante sub vexillis confidebant, ut ait ibid. c. 8.

29. *Camara*] fornicis, tecti concamarati.

32. *Numinum praesentiam*] Deos praesentes, qui peculiariter dicuntur magni exempli aut miraculosi auxilii auctores. M. Seneca Controv. I.

(82) FAB. XXV.

P O E T A.

Superfunt mihi quae scribam, sed parco sciens;
 Primum esse tibi ne videar molestior,
 Distringit quem multarum rerum varietas:
 Dein si quis eadem forte conari velit,
 Habere ut possit aliquid operis residui.
 Quamvis naturae tanta abundet copia,
 Labori faber ut desit, non fabro labor.
 Brevitatis nostrae praemium ut reddas, peto,

Quod

3. *Distringit*] occupatum habent multa diversi generis negotia.

5. *Residui*] a me relictæ.

7. *Labori faber*] ut potius arti-

fex opus, quam opus artificem deficiat. Sen. ad Polyb. 23. *Lacrimae nobis deerunt, antequam causæ dolendi.*

8. *Brevitatis*] alludit ad id, quod

E 5

Quod es pollicitus. Exhibe vocis fidem:

Nam vita morti propior est quotidie;

10

Et hoc minus veniet ad me muneris,

Quo plus consumet temporis dilatio.

Si cito rem perages, usus fiet longior;

Fruar diutius, si celerius coepero.

Languentis aevi dum sunt aliquae reliquiae,

15

Auxilio locus est: olim senio debilem

Frustra adjuvare bonitas nitetur tua,

Quum jam defierit esse beneficio utilis,

Et mors vicina flagitabit debitum.

Stultum admoveere tibi preces sexcenties,

20

Proclivis ultro quum sit misericordia.

Saepe inpetravit veniam confessus reus;

Quanto innocenti justius debet dari?

Tuae

quod dixit praefat. l. 2. *Rependet illi brevis gratiam.*

9. *Exhibe vocis*] dicta rebus affirmata, phrasi Livii.

11. *Et hoc minus*] Mora enim muneris gratiam perdit. Vide Martialem 6, 30. ut contra, qui cito dat, bis dat, apud Terentium.

15. *Languentis*] dum fragili vitae aliquid temporis restat, habeo sensum iudicii.

18. *Cum jam defierit*] non erit amplius mihi aetas fructui beneficii tui sufficiens, verbis Taciti lib. 14. an 55.

19. *Flagitabit debitum*] Nam debemur morti nos nostraque, ut canit Horatius 1 de arte. Cicero 1 Tusc. 39. *Natura dedit usuram vitae,*

tanquam pecunia nulla praestituta die Phil. 14, 12. *O fortunata mors! quae natura debita pro patria est potissimum reddita.* Unde debitum natura complectere pro mortuum esse habetur in lapidibus antiquis. Sen. ad Polyb. 29. *si quis pecuniam creditam solvisse se moleste ferat, eam praesertim cuius usum gratuitum acceperit, nonne injustus habebitur?* Dedit natura fratri tuo vitam, dedit & tibi, quae suo jure usa a quo voluit, debitum suum citius exegit.

20. *Stultum admoveere tibi preces existimo*] Sic lege. id est, super vacuum & ineptum puto te precari.

21. *Proclivis ultro*] id est, cum te natura sciam propensum ad misericordiam.

24. *Tuae.*

Tuae sunt partes, fuerunt aliorum: dein
Simili gyro venient aliorum vices.

25

Decerne quod religio, quod patitur fides,
Et gratulari me fac iudicio tuo.

Excedit animus, quem proposuit terminum,
Sed difficulter continetur spiritus,

Integritatis qui sinceræ conscius,
A noxiorum premitur insolentiis.

30

Qui sint requires; adparebunt tempore.

Ego quondam legi quam puer sententiam:

Palam mutire plebejo periculum est,

Dum sanitas constabit, pulcre meminero.

35

PHÆ-

24. *Tuae prius*] te decet exemplum dare aliis bene de opera mea iudicandi.

25. *Simili gyro*] inde sequentur alii suo loco & tempore idem facturi. Ovid. 2 Met. de Mercurio *Flectitur in gyrum*. Anson. *Octo & octoginta gyris & super trihorio*. Inde apud Florum *regyrare*.

26. *Decerne quod*] fer sententiam, quam salva religione, salva fide boni iudicis ferre potes. *Religio*, ut fab. 52. *Sed ne religio peccet imprudens mea*. *Fides*, ut fab. 70 *Sancta incorrupta acta reddebat fide*. *Decresse*, verbum iudiciale, apud Livium 3, 47. *Decresse vindicias secundum servitutem*.

29. *Sed difficulter*] ægre a suspi-

rando & gemendo sibi temperat homo innocens afflictus a malis & superbis hominibus.

34. *Palam*] Sententia hæc est Ennii in Tragæd. Telepho, memorata etiam Festo in verbo mutire. Sententia est; liberam vocem mittere in propatulo homini humili sub tyrannis res est magno luenda, capite expianda. Plautus Trucul. 2, 1, 13. *Piaculum est miserari nos hominum rem male gerentium*.

35. *Dum sanitas*] dum non desipiam. Livius 8, 19. Vitruvius nec ut vallo se teneret adversus validiorem hostem, sana constare mens, nec ut longius a castris dimicaret, animus suppetere.

35. *Pulchre Meminero*] ita lege,

PHÆDRI FABULARUM

LIBER QUINTUS.

P O E T A.

Quum destinassem operis habere terminum,
 In hoc, ut aliis esset materiae satis,
 Consilium tacito corde damnavi *meum*.
 Nam si quis talis etiam est tituli *artifex*,
 Quo pacto divinabit quidnam omiserim,
 Ut illum ipsum cupiam famae tradere;
 Sua cuique quum sit animi cogitatio,
 Colorque proprius? Ergo non levitas mihi,
 Sed certa ratio causam scribendi dedit.
 Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis, 10
 Quas Æsopias, non Æsopi nomino,
 Quasi pauca ille ostendit, ego plures dissero,
 Usus vetusto genere, sed rebus novis.
 Quartum libellum dum tu varie perleges,
 Hunc obtrectare si volet malignitas, 15
 Imi-

4. Tituli avidus] lego, hoc est, ejusdem laudis, nempe ex fabellis scribendis, cupidus. Titulus subscriptio statuae, quæ quia continebat ornamenta & honores ejus personæ, cujus imagini subscripta erant, inde titulus pro laude & gloria, Livius 28, 41. Sicut penes C. Lutatium prioris Punici perpetrati belli titulus fuit, ita penes te hujus fuerit. Lib. 31, 15. Si institissent Philippo egregium liberata per se Gracia titulum habere potuissent.

5. Divinabit] Lego.
 2. Colorque proprius] Lege. Color. id est, habitus, genius, indoles. ut apud Horatium l. 2 Sat. 1. Quisquis erit vita scribam color. Lib. 1. Ep. 17. Omnis Aristippum decuit color & status & res.
 Levitas] temere mutatus & impulsus animus.
 14. Vacuus perleges.] Ita lego, id est, vacuus, otiosus. Sic nocivus vel nocuus.

Imitari dum non possit, obtrechet licet.
 Mihi parta laus est, quod tu, quod similes tui
 Vestras in chartas verba transfertis mea,
 Dignumque longa judicatis memoria.
 In literarum plausum ire desidero.

20

16. *Imitari*] alludit ad proverbium Græcum *μιμῆσθαι γάρδιον ἢ μιμῆσθαι*.

18. *Vestras in chartas*] quædam ex meis scriptis velut scite dicta imitami, vel pro sententia & testimonio adhibetis. Terentius prolog. Eun. 31. *Eas se non negat*

personas transtulisse in Eunuchum suam ex Græca.

20. *Illiteratum plausum non desidero*] Lege. id est, indoctorum hominum approbationem non capto. Boethius de Trinit. præf. *Neque enim famæ jactatione & inanibus vulgi clamoribus excitamur.*

I D E M P O E T A.

Æsopi nomen sicubi interposuero,
 Cui reddidi jam pridem, quidquid debui,
 Auctoritatis esse scito gratia.
 Ut quidam artifices nostro faciunt seculo,
 Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
 Si marmori adscripserunt Praxitelem suo,
 Detrito Myronem argento. Fabulae exaudiant,
 Adeo

1. *Æsopi nomen*] sicubi in sequentibus fabulis tanquam auctoris & inventoris mentionem fecero. Cicero 2 Verr. 17. *Petatur hæreditas in prædam prætoris? interponatur nomen civitatis.*

3. *Auctoritatis esse*] scias non alia de causa fieri quam ut illis pondus adjiciat illustrior auctor.

5. *Qui pretium*] qui statuas, picturas, cælata carius vendunt.

Pretium majus inveniunt] Lampridius in Alexandro Sev. *Qui u-*

niones cum pretium non invenirent, ne exemplum malum a regina nasceretur, si eo uteretur, quod emi non posset, inauribus Veneris eos dicavit.

Novo si] nam veteres artifices solebant statuis addere nomen suum. Veluti *πραξιτέλης ἐποίησεν*.

6. *Praxitelem*] Venere Cnidia marmorea, teste Plinio 36, 5.

Suo detrito] suo nomine omisso, non apposito: vel *detrito Myronem argento* uno spiritu pronun-

Adeo fugatae. Plus vetustis nam favet
Invidia mordax, quam bonis praesentibus.

Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

10

cietur, nam detritum argentum est
vetus, usu & manibus tritum.
Lucretius 1, 315. *Strataque jam
vulgi pedibus detrita viarum Saxea
conspicimus, tum portas propter ahe-
na signa manus dextras ostendunt at-
tenuari.* Sed tum superius Novo mu-
mutandum in novis, & illud suo

referendum ad *marmori.*

7. *Myronem*] bucula aerea apud
eundem Plinium 34, 8. maxime
nobilissimum.

Fabula exeant adeo fucata] Sic
lego. id est, prodeant in publi-
cum, edantur, ita fucis velut no-
minis Aesopæi adornatae.

(83) FAB. I.

DEMETRIUS, ET MENANDER.

Demetrius, qui dictus est Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt:
Feliciter, subclamant. Ipsi principes
Illam osculantur, qua sunt oppressi, manum, &
Tacite gementes tristem fortunae vicem.
Quin etiam residues & sequentes otium,
Ne defuisse noceat, repetunt ultimi;

In

2. *Imperio improbo*] dominatio-
ne tyrannica.

3. *Certatim ruunt*] statim acce-
lerant, accurrunt. Seneca Herc.
Fur. 839. *Quantus Eleum ruit ad
Tonantem, Quinctia cum sacrum re-
vocavit aestas.*

4. *Feliciter*] Vox gratulantium.
Suetonius Claud. 7. Domit. 13.
Florus 3, 3.

6. *Tristem fortunæ*] miserandam
rerum suarum mutationem.

7. *Resides & sequentes otium*]
qui nec rempubl. tractabant, nec

negotiationibus aut agricultura
occupabantur patrimonio suo con-
tenti. Terentius Adelph. 1, 1, 17.
*Ego hanc clementem vitam urbanam
atque otium secutus sum.* Cicero
pro Rabirio repetundarum reo c.
7. *Hanc vitam quietam atque otio-
sam secuti sumus.* Tacitus *laceffere
otium.* lib. 14. an. 3.

8. *Ne defuisse noceat, repunt vel
repunt ultimi*] lege. id est, in hac
publica trepidatione quanquam
commoti, ne in periculum incur-
rant & iram tyranni, tamen tum
quo-

In quīs Menander, nobilis comoediis,
 Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius, 10
 Et admiratus fuerat ingenium viri;
 Unguento delibutus, vestitu adfluens,
 Veniebat gressu delicato & languido.
 Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
 Quisnam cinoedus ille in conspectu meo 15
 Audet venire? responderunt proximi:
 Hic est Menander scriptor. Mutatus statim.

* * * * *

quoque segniter & omnium ultimi non accedere, sed adrepere videntur.

10. *Ipsū ignorans*] ipsius facie & persona incognita.

12. *Unguento delibutus*] Horatius Epod. 3. *Hoc delibutis ulti donis pellicem, serpente fugit alite.* Quintilianus II, 3. *Propter valetudinem & delicatū, & plurimis medicamentis propter dolorem artuum*

delibutus. Libro 3 ad Herenn. 21. *Cruentam ac caeno oblitam & delibutam.*

Vestitu affluens] laxis, non adstrictis tunicis, discinctus, quod veteres molliciei signum iudicabant. *Fluxiore cinctura* Suetonius Jul. 54.

15. *Cinoedus ille in conspectu meo*] Conferendus Lampridius de Alexandro Severo cap. 17 & 18.

(84)

FAB. II.

VIATORES ET LATRO.

* * * * *

Et vindicavit sese forti dextera.
 Latrone occiso, timidus accurrit comes,
 Stringitque gladium; dein rejecta penula;

3. *Stringit*] e vagina educit.

[*Rejecta penula*] quod est signum
 se

Ce-

Adeo fugatae. Plus vetustis nam favet
Invidia mordax, quam bonis praesentibus.

Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

10

cietur, nam detritum argentum est
vetus, usu & manibus tritum.
Lucretius 1, 315. *Strataque jam
vulgi pedibus detrita viarum Saxea
conspicimus, tum portas propter ahe-
na signa manus dextras ostendunt at-
tenuari.* Sed tum superius Novo mu-
mutandum in novis, & illud suo

referendum ad *marmori.*

7. *Myronem*] bucula aerea apud
eundem Plinium 34, 8. maxime
nobilissimum.

Fabula exeant adeo fucata] Sic
lego. id est, prodeant in publi-
cum, edantur, ita fucis velut no-
minis Aesopaei adornatae.

(83) FAB. I.

DEMETRIUS, ET MENANDER.

Demetrius, qui dictus est Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt:
Feliciter, subclamant. Ipsi principes
Illam osculantur, qua sunt oppressi, manum, 5
Tacite gementes tristem fortunae vicem.
Quin etiam resides & sequentes otium,
Ne defuisse noceat, repetunt ultimi;

In

2. *Imperio improbo*] dominatio-
ne tyrannica.

3. *Certatim ruunt*] statim acce-
lerant, accurrunt. Seneca Herc.
Fur. 839. *Quantus Eleum ruit ad
Tonantem, Quinctia cum sacrum re-
vocavit aestas.*

4. *Feliciter*] Vox gratulantium.
Suetonius Claud. 7. Domit. 13.
Florus 3, 3.

6. *Tristem fortunae*] miserandam
rerum suarum mutationem.

7. *Resides & sequentes otium*]
qui nec rempubl. tractabant, nec

negotiationibus aut agricultura
occupabantur patrimonio suo con-
tenti. Terentius Adelph. 1, 1, 17.
*Ego hanc clementem vitam urbanam
atque otium secutus sum.* Cicero
pro Rabirio repetundarum reo c.
7. *Hanc vitam quietam atque otio-
sam secuti sumus.* Tacitus *laceffere
otium.* lib. 14. an. 3.

8. *Ne defuisse noceat, reptant vel
repunt ultimi*] lege. id est, in hac
publica trepidatione quanquam
commoti, ne in periculum incur-
rant & iram tyranni, tamen tum
quo-

In quīs Menander, nobilis comoediis,
 Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius, 10
 Et admiratus fuerat ingenium viri;
 Unguento delibutus, vestitu adfluens,
 Veniebat gressu delicato & languido.
 Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
 Quisnam cinoedus ille in conspectu meo 15
 Audet venire? responderunt proximi:
 Hic est Menander scriptor. Mutatus statim.

* * * * *

quoque segniter & omnium ultimi non accedere, sed adrepere videntur.

10. *Ipsū ignorans*] ipsius facie & persona incognita.

12. *Unguento delibutus*] Horatius Epod. 3. *Hoc delibutis ulti donis pellicem, serpente fugit alite.* Quintilianus II, 3. *Propter valetudinem & delicatū, & plurimis medicamentis propter dolorem artuum*

delibutus. Libro 3 ad Herenn. 21. *Cruentam ac cano oblitam & delibutam.*

Vestitu affluens] laxis, non adstrictis tunicis, discinctus, quod veteres molliciei signum judicabant. *Fluxiore cinctura* Suetonius Jul. 54.

15. *Cinoedus ille in conspectu meo*] Conferendus Lampridius de Alexandro Severo cap. 17 & 18.

(84)

FAB. II.

VIATORES ET LATRO.

* * * * *

Et vindicavit sese forti dextera.
 Latrone occiso, timidus accurrit comes,
 Stringitque gladium; dein rejecta penula;

3. *Stringit*] e vagina educit.

| *Rejecta penula*] quod est signum
 se

Ce-

Cedo, inquit, illum, jam curabo sentiat,
 Quos adtentarit. Tunc qui depugnauerat; 10
 Vellem istis verbis saltem adjuvisses modo,
 Constantior fuisset vera existimans:
 Nunc conde ferrum & linguam pariter futilem,
 Ut possis alios ignorantes fallere.
 Ego qui sum expertus, quantis fugias viribus, 15
 Scio quid virtuti non sit credendum tuæ.

*Illi adsignari debet hæc narratio,
 Qui re secunda fortis est, dubia fugax.*

se expedientis & brachium exse-
 rentis. Quintilianus 6, 3. *Manus*
jactantem, togam dejicientem & re-
ponentem. Idem lib. 11. c. 3. *Qui-*
dam rejecta in humerum toga sini-
stra gestum facientes spatiantur.

9. *Cedo illum*] solita iratorum
 verba. Terentius Eun. 4, 3, 5. *qui*
nunc si detur mihi, ut unguibus fa-
cile illi involem venefico. Adelph.
 3, 2, 13. *Nihil est quod malim,*
quam totam familiam mihi dari ob-
viam, ut iram hanc in eos evomam.

Sentiat] Idem Terentius
 Eunuch. 1, 1, 21. *Sentiet qui vir siem.*

10. *Quos attentarit*] aggressus
 sit. Cicero Harusp. resp. 8. *Cum*
ea attententur ejus lingua, cujus an-
tea manu eversa. Pro Sext. 4. *Quam*
urbem propter plurimas belli oportu-
nitates ab illa impia & scelerata
manu attentari suspicamur.

12. *Constantior*] minus pter-
 ritus, ut *Constantia* sumitur pro
 animo terroris experte. Cæsar 1.
 bell. Gal. 40. *Ex quo judicare possent,*
quantum haberet in se boni constan-
tia. Suetonius Jul. 63. *Non minora*
constantie ejus indicia fuerunt.

(85)

FAB. III.

CALVUS, ET MUSCA.

Calvi momordit Musca nudatum caput,
 Quam opprimere captans, alapam sibi duxit gra-
 vem; Tunc

2. *Alapam ducere*] quod Petro-
 nius *Colapho* aliquem objurgare.
 Quintilianus 6, 3.

Colaphum tibi ducam & formu-
lam scribam.

3. *Per*

Tunc illa inridens: Punctum volucris parvulae
Voluisti morte ulcisci; quid facies tibi,
Injuriae qui addideris contumeliam?

Respondit: Mecum facile redeo in gratiam,
Quia non fuisse mentem laedendi scio:
Sed te, contemti generis animal improbum,
Quae delectaris bibere humanum sanguinem,
Optem necare vel majore incommodo.

*Hoc argumento veniam tam dari decet
Qui casu peccat, quam qui consilio est nocens;
Illum esse quamvis poena dignum judico.*

(86) FAB.

3. *Punctum*] id est, ictum, qui fit aculeo. Hinc Plauto punctum pugnare. Fab. 45. dixit

Dolone collum compungere.

5. *Injuriae qui addideris contumeliam*] sic lege. §. 1 Inst. de injur. *Injuria committitur, non solum cum quis pugno pulsatur &c.* Sed ibi *injuria* fere idem quod *contumelia*. At hic *injuria* proprie refertur ad dolorem ex ictu, *contumelia* ad turpitudinem. Nam os præbere & pati impune percuti in primis inhonestum. Tacitus 3 Hist. 31. *Ut præberi ora contumeliis & posita omni ferocia victi cuncta patiebantur.*

6. *Mecum facile*] mihi facile ignosco, quia non sponte neque studio violavi.

8. *Animal improbum*] musca apud Aegyptios sacerdotes, qui animalium & rerum figuris pro

literis & vocibus in scriptura utebantur (quas Hieroglyphicas Graeci dixere) impudentiae symbolum. Homer. Iliad. 17, 570 καὶ οἱ μύινε δάγσθ' ἐνὶ στήθεσσιν ἔθνηκεν, *Et ille musca audaciam in pectoribus posuit.* Plautus Mercat. 2, 3, 26. *Musca est meus pater, nihil potest illum clam haberi.* Apud Cicero- nem de Orat. lib. 2 c. 60. refertur dictum Vargulae, cum cum duo molesti homines complecterentur, *puer abige muscas.* Symposius ænigm. 23. In quo loquitur musca: *Improba sum, fateor; Quid enim gula turpe veretur.*

9. *Delectaris*] gaudes poto humano sanguine. Palladius de agricultura in mense Septemb. tit. 13. *Stercorari atque rigari, donec convalescat, amplectitur.*

12. *Consilio*] de industria, proposito.

(86)

FAB. IV.

HOMO ET ASINUS.

Quidam immolasset verrem quum sancto Herculi,
Cui pro salute votum debebat sua,
Asello iussit reliquias poni hordei.

Quas aspernatus ille, sic loquutus est:
Tuum libenter prorsus adpeterem cibum,
Nisi qui nutritus illo est, jugulatus foret.

Hujus respectu fabulae deterritus
Periculosum semper vitavi lucrum.
Sed dicis: Qui rapuere divitias, habent.
Numeremus agedum, qui deprensi perierunt; 10
Majorem turbam punitorum reperies.
Paucis temeritas est bono, multis malo.

(87) FAB.

1. *Sancto*] commune quidem
Deorum epitheton, *Sanctus*; val-
de tamen credibile est Phædrum
scripsisse *Sanco*, quod proprium
Herculis nomen apud Sabinos.
Varro 4. L. L. *Ælius Gallus Di-*
vum Fidium dicebat *Diovis filium*,
ut *Græci Dioscuron Castorem* & pu-
tabant hunc esse *Sancon* a *Sabina* lin-
gua & *Herculem* a *Græca*. Sext.
Pompejus: *Propter viam fit sacri-*
ficiū, quod est proficiscendi gratia,
Herculi aut Sanco, qui scilicet idem
est Deus.

3. *Reliquias hordei*] quo verres
fuerat saginatus.

8. *Periculosum*] Seneca de brev.
vit. c. 11. *Suppuraturum*: quos hasta
Prætoris infami lucro, & quandoque
suppuraturo, exercet, quasi *ulcus* aut
famem tractaturo. Suetonius Oct.

25. *Minima commoda non minimo*
sectantes discrimine similes esse aureo
hamo piscantibus; *cujus abrupti*
damnum nulla captura pensari possit.

8. *Reputavi*] Pro eo vitavi legit
Rigaltius.

10. *Deprensi*] κατ' ἐξοχήν In
periculum inopinatum incidentes.
Catullus c. 25. *Velut minuta magno*
deprensa navis in mari vesaniente
ponto. Virgilii 4 Geor. 421. *De-*
prensus olim statio tutissima nautis.
Ubi servius. *Deprensus*, id est,
periclitantibus lib. 5 Æn. 52. *Getu-*
lis agerem in Syrtibus exul Argoli-
cove mari deprensus & *urbe Mycenæ.*
Curtius 3, 5. *In quo me articulo*
rerum mearum fortuna deprehende-
rit, cernitis, id est, in hoc peri-
culum conjecerit.

(87) FAB. V.

SCURRA & RUSTICUS.

*Pravo favore labi mortales solent,
Et pro judicio dum stant erroris sui,
Ad poenitendum rebus manifestis agi.*

Facturus ludos quidam dives nobiles,
Proposito cunctos invitavit praemio,
Quam quisque posset, ut novitatem ostenderet.
Venere artifices laudis ad certamina;
Quos inter Scurra notus urbano sale,
Habere dixit se genus spectacula,
Quod in theatro nunquam prolatum foret. 10
Dispersus rumor civitatem concitat;
Paulo ante vacua turbam deficiunt loca.
In scena vero postquam solus constitit,
Sine apparatu, nullis adiutoribus,
Silentium ipsa fecit expectatio. 15

Ille

1. *Pravo favore labi*] sic lege: id est, immodico affectu abrepti falsum statuere.

2. *Pro judicio*] dum pertinaciter defendunt, quod semel erronee judicaverunt, non prius desistere, aut conquirere quam palam & palpabilibus argumentis convicti coguntur ad mutandam sententiam, ut tanto majorem habeant pudorem. Res pro ratione vel argumento. 11. §. 2 D. Ad legem Aquiliam, innumerabilibus rebus probari potest. Cæsar 7. B, G. 54. *Etsi multis jam rebus perfidiam Aduorum suspectam habebat.*

Macrobius lib. 7. *Esse in igne diversissimas qualitates nullam secum habentes societatem rebus manifestis probavit.*

6. *Novitatem*] novam artem ludicram, & solebant hoc facere ludos celebres facturi. Curtius 6, 2, *Satietaem epularum ludis interpellabat, non contentus artificum, quos e Græcia excitaverat, turba.*

8. *Notus urbano*] Solitus delectare homines (ut ait Cicero) vernacula urbanitate.

12. *Turbam deficiunt*] turbæ non sufficiunt sedilia in theatro, non omnem capere possunt.

18. Ve-

Ille in finum repente demisit caput,
 Et sic porcelli vocem est imitatus sua,
 Verum ut subesse pallio contenderent,
 Et excuti juberent: quo facto, simul
 Nihil est repertum, multis onerant laudibus, 20
 Hominemque plausu prosequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri Rusticus; Non mehercule
 Me vincet, inquit: & statim professus est
 Idem facturum melius se postridie.

Fit turba major; jam favor mentes tenet, 25
 Et derisuri, non spectaturi, sedent.

Uterque prodit: Scurra digrunnit prior,
 Movetque plausus, & clamores suscitatur.

Tunc simulans sese vestimentis Rusticus
 Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet, 30

cup. 104. Sed in priore quia nil compererant latens,
 * * * *

Pervellit aurem vero, quem celaverat,
 Et cum dolore vocem naturae exprimit.

Ad-

18. *Verum*] scil. porcum.

19. *Excuti*] scrutari, num haberet abditum sub veste. Cicero 10 fam. 31. *Tabellarii sexcentis locis excutuntur.* 2 Agrar. 23. *Hos decemviros portitores omnibus omnium pecuniis constitui, qui non modo reges, atque exterarum nationum homines, sed etiam imperatores nostros excutiant.* Suetonius Claud. 35. *Culcitis & stragulis excussis & praetentatis.*

25. *Jam favor*] jam praesumunt animis vicisse scurram, nec tam venisse se ut spectent, quam ut derideant rusticum promissorem

inanem.

31. *Quia nil compererant, tacent*] Lege. i. e. Non jubent excuti: inter hæc autem & sequentia verba nihil omisium, ut alias docti putant.

33. *Pervellit aurem*] Hinc proverbium natum, vellere aurem pro admonere. Virgilius *Cynthia aurem Vellit & admonuit.* Seneca de vit. beat. 10. *Hæc omnia virtus discutit & aurem pervellit.* Lib. 4 benef. 36. *Sed verba mea redimam, & aurem mihi pervellam.*

34. *Vocem naturæ*] vocem suis, naturalem grunnitum.

35. Si-

Adclamat populus: Scurram multo similis 35
 Imitatum; & cogit Rusticum trudi foras.
 At ille profert ipsum porcellum e sinu,
 Turpemque aperto pignore errorem probans;
 En hic declarat, quales sitis iudices.

35. *Similis*] multo melius expressisse.

36. *Cogit trudi*] exigit, ut Terent. explodit.

38. *Aperto pignore*] perspicuo argumento & rei ipsius testimonio stultitiam illorum revincens.

Finxit Phædrus hanc fabulam ex narratiuncula de Parmenone, qui genuit proverbium, ὅθεν πρὸς τὴν Παρμένοντα ἔν. id est, nihil ad Parmenonis suam, apud Plutarchum in Sympos. lib. 5.

P O E T A.

Adhuc supersunt multa, quae possim loqui,
 Et copiosa abundat rerum varietas;
 Sed temperatae suaves sunt argutiae:
 Immodicae offendunt. Quare, vir sanctissime
 Particulo, chartis nomen victurum meis, 5
 Latinis dum manebit pretium literis,
 Si non ingenium, certe brevitatem adproba,
 Quae commendari tanto debet justius,
 Quanto Poëtae sunt molesti validius.

(88) F A B.

4. *Sanctissime*] integerrime.

5. *Nomen chartis*] Virgilius 9 *Æn.* 446. Si quid mea carmina possunt, Nulla dies unquam memori vos eximet aeo. Ovid. 5. Trist. 15. ad uxorem. Perpetui fructum donavi nominis. Seneca Ep. 21. refert dictum Epicuri ad Idomeneam. Si gloria tangeris, notio rem te meae epistolae facient, quam omnia ista, quae colis, & propter quae coleris: mox ipse Seneca Habebo apud po-

steros gratiam, possum mecum duratura nomina educere.

9. *Poëtae molesti*] exemplum Eumolpius Petronianus, qui quamvis ob hoc lapidatus aliquoties non temperabat sibi, quin in balneo & omnibus conventibus carmina etiam nolentibus audire recitaret. Juvenalis Sat. 3. inter molestias & tædia urbis ponit Augusto recitantes mense Poetas. Martialis 3 Epig. 44.

3. Eja

(88)

FAB. VI.

DUO CALVI.

Invenit Calvus forte in trivio pectinem,
 Accessit alter, aequè defectus pilis;
 Heja, inquit, in commune, quodcunque est
 lucri.

Ostendit ille praedam, & adjecit simul;
 Superùm voluntas favit, sed fato invido;
 Carbonem, ut ajunt, pro thesauro invenimus.
Quem spes delusit, huic querela convenit.

3. Eja, inquit, in commune quod-
 cunque est lucri] Lege. Seneca Ep.

120. Quoties aliquid inveni, non
 exspecto donec dicas in commune: ipse
 mihi dico. Tale est apud Græcos,

σῦκον ἐφ' ἐρμῆ. id est, ficum pro-
 pter Mercurium.

6. Carbonem] Græcum prover-
 bium, ἀνθρώπος ὁ θησαυρὸς πί-
 φκε.

(89)

FAB. VII.

PRINCEPS TIBICEN.

Ubi vanus animus, aura captus frivola,
 Adripuit insolentem sibi fiduciam,

Fa-

1. Ubi vanus] Sensus est: ple-
 rumque contingit, ut homines vani
 nec certa nec recta proposita ha-
 bentes, inflati parvulo successu au-
 deant sperare majora solitis, im-
 probas spes capiant; sed huic con-
 sequens est, ut illorum levitas (si-
 cut ait Horatius) agnita ludibrium
 debeat, id est, faciat quo illuda-
 tur.

Aura] inani favore. Livius 6,

11. Criminando patres, alliciendo
 ad se plebem, jam aura, non consi-
 lio ferri. Et 22, 26. Hand parum
 callide auram favoris popularis ex di-
 ctatoria invidia petiit. Lucanus de
 Pompejo 1, 133. Totus popularibus
 auris Impelli, plaususque sui gan-
 dere theatri. Seneca Hippol. 487.
 Non aura populi & vulgus infidum
 bonis

5. Es-

Facile ad derisum stulta levitas ducitur.

Princeps Tibicen notior paulo fuit,
Operam Bathyllo solitus in scena dare.

Is forte ludis, non fatis memini quibus,
Dum pegma rapitur, concidit casu gravi
Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,
Duas quum dextras maluisset perdere.

Inter manus sublatus, & multum gemens,
Domum refertur. Aliquot menses transeunt;
Ad sanitatem dum venit curatio.

Ut spectatorum mos est & lepidum genus,
Desiderari coepit, cujus flatibus

So-

5. *Bathyllo*] nobili pantomimo tempore Augusti solitus in scena saltanti accinere, ad manum cantare, ut loquitur Livius 7, 2.

5. *Operam dare*] Ut Suetonius lib. 35. *In opera scenæ arenaque edenda.* Et in Neron. 20. *Qui plausuum genera discerent operamque navarent cantanti sibi.*

7. *Pegma*] machinatio apta fabulæ, quæ agebatur. Suetonius Claud. 34. *Si automaton vel pegma, vel quid tale aliud cecidisset.*

Pegma rapitur] videtur esse tale aliquid, quod in Suetonio Ner. c. 11. describitur: *Inducta est Afranii togata, quæ incendium inscribitur, concessumque, ut scenici ardentis domus suppellectilem diriperent, ac sibi haberent.* Juv. Sat. 4 v. 122. *Et pegma & pueros.*

8. *Tibiam*] lusus est in voce *tibia*, quæ & cruris partem significat & musicum instrumentum. Tibicines sive aulædi duabus tibiis simul flabant aut dextra & sinistra,

& tum imparibus tibiis canere dicebantur; aut duabus dextris & tum duabus paribus dextris, aut duabus sinistris & tum duabus paribus sinistris. Dextra gravem bombum, sinistra tinnitum acutum emittebat; & impares dicebantur non solum ob sonum, sed etiam quia imparem foraminum numerum habebant; plura in sinistra erant, quam in dextra. Lydias alibi Donatus interpretatur dextras, Saranas five Tyrias sinistras. Hinc in didascaliiis Terentii Andriæ: *Acta tibiis paribus, & sinistris*; Eunuchi *Acta tibiis duabus dextris*: Heautontimorumeni *Acta prima tibiis imparibus, deinde duabus dextris.*

13. *Ut spectatorum*] solet vulgus spectantium cupidum esse illorum, quæ semel placuerunt, & ut ipsum tibicinum genus natum est ad hilaritatem vulgi demerendam: Vel potius lege *ad lepidum genus*, id est, ut spectatores solent esse

Solebat excitari saltantis vigor.

Erat factururus ludos quidam nobiles

Et incipiebat Princeps ingredier. Eum

Adducit pretio, precibus, ut tantummodo

Ipso ludorum ostenderet sese die.

Qui simul advenit, rumor de tibicine

Fremet in theatro: quidam adfirmant mortuum,

Quidam in conspectum proditurum sine mora.

Aulaeo misso, devolutis tonitribus,

Dii sunt loquuti more translatitio.

Tunc chorus ignotum more ducto canticum

Inposuit, cujus haec fuit sententia:

Lae-

esse adfecti erga suave illud genus
tibicinum.

17. *Et incipiebat Princeps ingredier;*
eum

Adducit pretio, precibus, ut tan-
tummodo

Ipso Ludorum ostenderet sese
die] Legit sic melius Rigaltius.

23. *Aulaeo misso*] Donatus de
comœdia & tragoedia. *Aulaea* quo-
que in scena intexta sternuntur, quod
pictus ornatus erat ex Attalica regia
Romam usque perlatum, pro quibus
siparia etas posterior accepit. Est
autem minimum velum, quod populo
obsistit, dum fabularum actus commu-
tantur. Ammianus lib. 26. dicit
auleo misso.

Devolutis] Festus: Claudiana to-
nitrua appellabantur, quia Claudius
Pulcher instituit, ut ludis post sce-
nam coniectus lapidum ita fieret, ut
verit tonitrus similitudinem imitaretur.
Nam antea leves admodum & parvi
sonitus fiebant, cum clavi & lapides
in labrum aeneum conjicerentur.

24. *Dii sunt locuti*] personæ
Deos exhibentes solito & vulgari
more sunt auditæ.

25. *Chorus reducto tunc & notum*
canticum] Legit Rigaltius. Sed tam
hæc quam libri falsa & sine sensu
lectio. Notandum tamen de can-
tico. Diomedes l. 3 Gramm. pag
489. *Membra comœdiarum tria sunt,*
Diverbium, Canticum, Chorus. Di-
verbia sunt partes comœdiarum, in
quibus diversorum personæ versan-
tur. Personæ autem diverbiorum aut
duæ, aut tres, raro autem quatuor
esse debent, ultra augeri numerum
non licet. In canticis una tantum de-
bet esse persona, aut si duæ fuerint,
ita debent esse, ut ex occulto uno au-
diat nec cum loquatur, sed secum,
si opus fuerit, verba faciat. In choris
vero numerus personarum definitus
non est, quippe junctim loqui omnes
debent, quasi vox confusa, & con-
centum in unam personam reforman-
tes. Latina vero comœdiæ chorum
non habent, sed duobus tantum mem-
bris

bris

Laetare incolumis Roma salvo Principe.

In plausus confurrectum est; jactat basia
Tibicen, gratulari fautores putat.

Equester ordo stultum errorem intelligit;

30

Magnoque risu canticum repeti jubet.

Iteratur illud. Homo meus se in pulpito

Totum prostermit; plaudit inludens eques:

Rogare populus hunc coronam existimat.

Utvero cuneis notuit res omnibus,

35

Prin-

bris constant, Diverbio & Cantico.

Donatus: *Diverbia histriones pronuntiabant, Cantica vero temperabantur modis non a Poeta, sed a perito artis musicae factis.*

27. *Laetare*] Solemnis acclamatio. Suet. Cal. 6. *Salva Roma, salva patria, salvus est Germanicus.* Lampridius Alexandro Severo. *Undique omnibus clamantibus Salva Roma, quia salvus es Alexander.*

28. *Jactat basia*] dextram post duos primores digitos ori applicitos protendit versus populum, quasi oscula illis ferens & manu adorans. Martialis 1, 4.

*Audieris dum grande σοφῶς,
dum basia jactas.*

Et Epig. 77.

— *At circum pulpita nostra
Et steriles cathedras, basia sola crepant.*

Tacit. 1 Hist. 36. *Nec deerat Otho protendens manus, adorare vulgum, jacere oscula.* Alludit ad eundem ritum Juvenalis Sat. 3, 106. & 4, 118.

29. *Fautores*] qui prae ceteris tibicinibus ipsi faverent & palmam ei sponderent. Appellantur hi fautores & ab Plauto Prol. Amph. 68. *Si quos fautores delega-*

tos viderint, ut his in cavea pignus capiantur togae.

31. *Canticum repeti*] quod solebat populus jubere in iis, quae viderentur eleganter & apposite dicta. Cicero 2 ad Att. 19. *Ludis Apollinaribus Diphilus tragicus nostrum Pompejum petulanter inventus est: Nostra miseriatus Magnus, millicies coactus est eadem dicere.* Pro Sextio 56. *Quid enim? qui remp. certo animo adjuverit, statuerit, steterit cum Achivis &c. Hec quantis ab illo clamoribus agebantur?*

32. *Homo meus*] ita per contemptum loquebantur. Catul. 17. *Talis iste meus stupor, nil videt, nihil audit.* Significat autem adeo pertentatum ista falsa opinione gaudii, quasi sibi illud canticum dictum, sibi plausum esset, ut non satis putaret jacere oscula & manu adorare spectatores, sed toto corpore prostrato id sibi faciendum putaret.

34. *Coronam*] ut coronaretur tanquam victor, & palmam acciperet. Plaut. prol. Amph.

35. *Cuneis notuit*] per omnes partes theatri intellecta est hominis vanitas. Suetonius Oct. 44. *Maritis e plebe proprios ordines as-*

F

signa-

Princeps ligato crure nivea fascia,
Niveisque tunicis, niveis etiam calceis.

* * * *

Superbiens honore divinae domus,
Ab universis capite est protrusus foras.

40

*signavit, pretextatis cuneum suum,
& proximum paedagogis.*

36. *Nivea fascia*] quasi nondum
percurato vulnere fomenta appli-
cita erant. Ammianus Marcell. lib.
17. de Pompejo, quod aliquamdiu
legendi ulceris causa deformis fascio-
la candida crus colligabat.

39. *Honore divinae domus*] Le-
gendum, id est, Caesareæ, Au-
gustæ. Ulpianus l. 12. ad SCtum
Turpilianum: *Interveniente publica*

*abolitione, ut fieri affolet, vel ob lati-
tiam antiquam, vel ob honorem di-
vinæ domus. Sic libro XI Codic.
tit. 65. de fundis rei privatae & sal-
tibus divina domus. l. 4 Cod. de
privil. domus Augustæ: Domos
etiam divinas tam laudabili titulo
adscribimus libenter.*

40. *Capite est*] Seneca 6 benef.
c. 1. *Alia detinebo, alia expellam
& capite agam.*

(90)

FAB. VIII.

OCCASIO DEPICTA.

Cursu volucris pendens in novacula,
Calvus, comosa fronte, nudo corpore,

Quem

1. *Cursu volucris pendens*] Lege,
id est, volans quasi alis & pedi-
bus se promovens. Manilius l. 5.
*Pendentemque suo volucrem depren-
dere caelo.*

In novacula] Eleganter dictum
ab Phædro, pro novaculam gerens.
Ennius: *Levesque sequuntur in ha-
stis*, id est, hastati. Virgilius 5 Æn.

37. ——— *Occurrit Acestes*

*Horridus in jaculis & pelle Liby-
stidos ursæ.*

Manilius lib. 2.

*Et qui contento fulget Centaurus
in arcu.*

Statius 2 Achill. 558.

——— *In remis hilares sedere juvenis.*
Fingebant autem sic tempus. Po-
sidippus in Epigramm. Gr. de Oc-
casionē, δεξιτέρη τί φέρει ξυγόν, id
est, dextra cur fert novaculam?
Unde proverbium: ἐπὶ ξυγῶ ἀκ-
μῆς εἶναι vel ἵσασθαι, id est, in
acie novaculæ esse vel stare, cum
res est ad extremum discrimen ad-
ducta. Hom. Iliad. 11, 173. Νῦν
γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυγῶ ἵστα-
ται ἀκμῆς, ἥ μάλ' αὐτοῖς ὀλί-
γῳ Ἀχαιοῖς, ἢ βίαναι.

2. *Comosa fronte*] In Priapeis
Phæbus comosus, Hercules lacertosus.

3. Oc-

Quem si occuparis, teneas; elapsum semel
Non ipse possit Jupiter reprehendere;
Occasionem rerum significat brevem.

*Effectus impediret ne segnis mora,
Finxere antiqui talem effigiem Temporis.*

3. Occuparis] opprimas, depre-
henderis eum licet, præveneris
antequam elabatur.

4. Reprehendere] retrahere. Pro-
pertius 3 El. 18.

*Flamma per incensas citius sedatur
aristas,*

*Fluminaque ad fontis sunt re-
ditura caput,*

*Quam possit vestros quisquam re-
prehendere cursus.*

Suetonius Cal. 9. Reprehenso ac
retentovehiculo.

(91)

FAB. IX.

TAURUS ET VITULUS.

Angusto in aditu Taurus luctans cornibus,
Quum vix intrare posset ad praesepia,
Monstrabat Vitulus quo se pacto plecteret:
Tace, inquit, ante hoc novi, quam tu natus es.
Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

1. Luctans cornibus] laborans,
difficulter permeans ob cornua.
Horatius Sat. 6.

*Luctandum in turba, facienda in-
juria tardis.*

3. Plecteret] Lege.

(92)

FAB. X.

VENATOR ET CANIS.

Adversus omnes fortis veloces feras
Canis quum domino semper fecisset satis,
Languere coepit annis ingravantibus.

Ali-

2. Fecisset satis] Cicero 2 Tusc. | apparet nihil eos malle quam vel do-
Q. 17. de gladiatoribus. Quam saepe | mino satisfacere, vel populo! Mit-
F 2 1111

Aliquando objectus hispidi pugnae suis,
 Adripuit aurem: sed cariosis dentibus,
 Praedam dimisit. Hic tum Venator dolens,
 Canem objurgabat. Cui senex contra latrans:
 Non te destituit animus, sed vires meae.
 Quod fuimus laudas, jam damnas quod non sumus.
Hoc cur, Philete, scripserim, pulcre vides. 10

*

*

*

*

210t & vulneribus confecti ad domi-
 nos, qui quærant quid velint, satis
 factum iis sit, se velle decumbere.

4. Hispidi] Virgilius 10. Æn.
 210 de Tritone. Hispidananti Frons
 hominem præfert. Ubi Servius: hispi-
 da, id est, horrida vel setosa.

5. Cariosis] scabris, exesis, nec
 firmis præ senio. Plinius 35, 12.

Consenuit hæc tabula carie.

7. Latrans] canis. Ovid. 8 Me-
 tam. Obliquo latrantes dissipat ictu.
 Item, Misit & Æsonides jaculum,
 quod casus ab illo Vertit in immeriti
 fatum latrantis.

10. Philete] Ita lege. Nam
 Græce φίλητος amabilis. Vide ad
 Statium lib. 2 Silv. pag. 370.

A P P E N D I X

F A B U L A R U M,

A

MARQUARDO GUDIO

ex Manuscripto Divionensi descriptarum.

F A B U L A I.

MILUUS ÆGROTANS.

Multos quum menses aegrotasset Miluus;
 Nec jam videret esse vitae spem suae;
 Matrem rogabat, sancta circumiret loca,
 Et pro salute vota faceret maxima.
 Faciam, inquit, fili; sed opem ne non impe-
 trem,
 Vehementer vereor; sed qui delubra omnia
 Vastando, cuncta polluisti altaria,
 Sacrificiis nullis parcens, nunc quid vis rogem?

F A B. I I.

LEPORES VITÆ PERTÆSI

Qui sustinere non potest suum malum,
Alios inspiciat, & discat tolerantiam.

Aliquando in silvis strepitu magno conciti
 Lepores clamant, se propter assiduos metus
 Finire velle vitam. Sic quemdam ad lacum
 Venerunt, miseri quo se praecipites darent.
 Adventu quorum postquam ranae territae
 Virides in algas misere fugientes ruunt:
 Heu, inquit unus, sunt & alii, quos timor
 Vexat malorum. Ferte vitam ut caeteri.

F A B. I I I.

VULPIS ET JUPITER.

Naturam turpem nulla fortuna obtegit.
 Humanam in speciem quum vertisset Jupiter
 Vulpem, regali pellex ut sedit throno,
 Scarabeum vidit prorepentem ex angulo;
 Notamque ad praedam celeri profiluit gradu.
 Superi risere, magnus erubuit pater,
 Repudiatam turpemque pellicem expulit;
 His prosequutus: Vive quo digna es modo,
 Quae nostris uti meritis digne non potes.

F A B. IV.

LEO ET MUS.

N*E quis minores laedat fabula haec monet.*

Leone in silva dormiente, rustici
 Luxuriabant mures; unus ex iis
 Super cubantem casu quodam transiit.
 Expergefactus miserum Leo celeri impetu 5
 Adripuit; ille veniam sibi dari rogat,
 Crimen fatetur, peccatum imprudentiae.
 Hoc Rex ulcisci gloriosum non putans,
 Ignovit & dimisit. Post paucos dies
 Leo dum vagatur noctu, in foveam decidit. 10
 Captum ut se agnovit laqueis, voce maxima
 Rugire coepit; cujus immanem ad sonum
 Mus subito accurrens: non est quod timeas, ait,
 Beneficio magno gratiam reddam parem.
 Mox omnes artus, artuum & ligamina 15
 Lustrare coepit, cognitosque dentibus
 Nervos rodendo laxat ingenia artuum.
 Sic captum mus leonem silvis reddidit.

F A B. V.

HOMO ET ARBORES.

A*Uxilia qui dat hostibus suis perit.*

Secure facta ab arboribus homo postulat
 F 4 Ma-

FAB. V.] Hanc fabulam ex Phædri jambis in veteri Manuscripto interpolatam, sic numeris suis restituendam putat M. Gudius,

Manubrium ut darent de ligno, quod foret
 Firmum. Jusserunt omnes oleastrum dari:
 Accepit ille; oblatum & manubrium
 Aptans securi magna caedit robora,
 Et eligebat arbores. Tunc sic Fraxino
 Dixisse fertur Quercus: Merito ferreas
 Patimur bipennes; quia dedimus manubria.

Aliter & melius ad vestigia veteris libri.

Pereunt suis auxilium dantes hostibus.

Facta bipenni ab Arboribus Homo petit,
 Manubrium ut darent e ligno, quod foret
 Firmum. Jusserunt omnes oleastrum dari:
 Accepit ille munus, & manubrium
 Aptans securi magna caedit robora;
 Dumque eligebat quae vellet, sic Fraxino
 Dixisse fertur Quercus: Merito maleficas
 Patimur bipennes, quibus adjumento sumus.

Aliter adhuc.

Pereunt suis auxilium qui dant hostibus.

Facta bipenni quidam ab Arboribus petit,
 Darent manubrium e ligno, quod firmum foret.
 Subito jusserunt omnes oleastrum dari:
 Accepit munus, factumque aptans manubrium
 Coepit securi magna excidere robora.
 Hic dum truncanda eligeret, Fraxino
 Dixisse fertur Quercus: Merito caedinur.

F I N I S.

AMI-

A M I C I S

AMSTELODAMENSIBUS

S. P. D.

JACOBUS GRONOVIVS.

ITA res cecidit, ut quod multis aliis scriptoribus contigit, etiam Phædrus tarde hujus regionis incolas demereri potuerit & ad se poliendum inducere, quasi passim circumvagari præferens & omnibus se imputare operamque dare, quam nostris. Sed neque postquam Meursius novam exemplarium copiam ab typorum commercio intulisset, admodum avide aut hilariter diripi meruit, ut sæpe audiverim librarium, quum suam officinam diu obrutam multitudine eorum sine fructu ullo aut venditionis spe deploravisset, cogitasse jam de iis ad scombros discerpendis, nisi patris migratio præbuisset illi Curionem. Hic quum Daventriæ ageret, potuit nonnullis persuadere principia & fundamenta studiorum non posse destitui lectione fabularum ejus, & omnino pertinere vel ad antiquitatis notitiam, vel ad Romanam linguam, unica instrumenta ad aliquid culte exornandum. Neque destitit id ipsum præ se ferre, quoties res exigebat, in hac quoque urbe, ut altera studiorum ejus patria, ut exinde non modo ab plurimis appeti comiter cœperit, & editio Meursiana versari crebris manibus, ita ut universa bene venderetur, sed editiones quoque mox apparatus sint plurimæ ab illis, quos ipse labor declarat & longe pauciores horas in eo consumsisse, & ad eum per noscendum vim minime congruam obtinuisse. Certe per illas omnes non stat, quo minus sine fraude nunc queat

incedere Phædrus indutus exuviis, quas communi humanitatis lege compulsus reliquit in prælegendo elaboratas Daventriæ anno *ciciciclv* per ætatem, aut exemplari quo utebatur adscriptas, aut alioquin dictatas. Videantur enim licet qualescunque; utiles saltem sunt & bonæ hætenus, quia non tantum adjuverunt tunc plurimos & ad notitiam Phædri deduxerunt, sed etiam quum chirographis audientium permissæ, & mox tanquam communis lucri societate participanda passim & quidem per extraneas quoque regiones dispersæ fuerunt, ad æmulationem & specimen complura deinde excitata sunt ingenia.

Ego certe quum per ætatem interesse illi speciosissimo fervori, qui tunc Daventriam incenderat, non potuerim; sed neque unquam postea extiterit oportunitas, ut tali auditorio eas commissas acciperem, Hamburgi anno *ciciciclxiv* descripsi & ad meum auxilium admisi omnino sine pœnitentia, unde & aliorum consortia minus nunc dedignor. Hinc enim ad Phædrum introductus fui, & ad intellectum ejus benigne affatim instructus potui paulatim progredi ad vobis indicandum nunc, quemadmodum vel nonnulla loca ipse sim solitus legere, vel de quibusdam cum maxime statuam.

Sed vel in primis ad ea vobiscum consocianda promptiorem me reddidit veritatis causa, cui quum omnes servire debeamus etiam minimis in rebus & ad eam stabiliendam omnia eniti; tum testari habeo illi uni a me in studiis totum illud, quidquid possideo, dicatum & esse & fuisse semper. In istis vero sicut in republica quum intersit distinctos haberi honores, & pro collatione cujusque & opera præmium quoque ac celebrationis decus tribui cuique fas exigat, certe oportet cognosci & inquiri, quid ab unoquoque in medium exierit, nec temere omnia confundi. Hoc autem specimen diatribæ paternæ quum sic, ut dixi, per manus hominum regionesque ambulaverit; tum si perlegas ea singula, quæ ad Phædrum applicita nunc per typos varios circumferuntur, profecto ambigere nequis, quin nimis multæ partes inde

raptæ sint & indecenter attrectatæ, quod non diffiteor me dolere, & licet possem, non vacat tamen speciatim monstrare, quum abhinc id unicuique pateat.

Utique hæc, hæc inquam, sunt ingenia lucubrationum ejus Daventriensium, quibus nulli aliquid abstulit, & ex hac idcirco causa etiam colligere vos volo, quam non invideam paternæ scholæ editionem post tot annos, ut majora maleficii dedecora præcidantur. Fruitur quidem jam Phædrus integritate si non universa, utique multo sinceriore, quam prius, & maxime tunc, quum hæc miniatulæ conceptæ fuerunt; postquam tantopere per partes primo in sermonibus ostentata, mox desiderata acribusque & omnium votis petita & patris præsertim stimulis incassum postulata, sed ab auctore nimis lento ac tenaci & non tam studia, quam aliud nugax quidquam spectante Gudiana opera studio Cl. Burmanni numerari publice incepit inter adjumenta & decora studiorum. Splendida enim illa per se, & emblematis omnino quibusdam nitidissimis ad illustrandas aliquas partes loquutionis Latinæ eximia, sed præsertim laudabilis, quod lectiones codicum MSSorum, qui pauci sunt, ad legentis ac rei ipsius fidem affirmandam prævalidas quoque divulgaverit. Non sane aliunde didiceris perinde ingenium & chirographum hujus Phædri, quam ex illis ipsis, quæ docent ab librariis miram admissam modo temeritatem in repetendis eisdem literis, ubi sunt alienæ, modo malignitatem in intercipiendis eisdem, ubi repeti oportuerat, ut inde velut præcipiatur modus ad lustranda & acclaranda magis nonnulla, quæ stolide pro fanis habentur.

Volupe profecto mihi est videre circa annum CXCCLIX ephemerides domesticas, & noscere consensum industriamque Nic. Heinsii, Henr. Bornii patrisque in conficienda Gudio forte ac sparta, per quam Phædro & multis aliis scriptis tantum salutis fuit allatum: nec minus reminiscendo exsequi, quoties postea reversum & ipse in vicinia adierim cum patre, ad cujus adspectum mirabiliter se gaudere nunquam non testabatur. Cæterum is erat Gudius, ut

nactus congerronem similiter avidum sermonis de literis, enimvero effuse nimium prolixèque agitare de iis, quæ aut recens meditatus erat, aut in itineribus annotavisset. Memini probe easdem persæpe sententias, quæ in doctrinis paternis diu ante & multo clarius mihi innotuerant, ab eo tamen ad paternas aures projici cum tædio etiam meo & querula indignatione paternæ tolerantia, transferentis taciturnitate sua ad eum universam istam velut inventi novi lætitiā, quum ille sicut nulli istam invidens, sic nihil abradens exultationi Gudianæ ostenderet sibi placere ingenium. Atque hinc est, ut quum semper grate acceperim in Raphaelis Fabretti Syntagmate egregiam Inscriptionum explicationem, qua celebrantur milites classis Misenenſis EX III ISID. vel EX III FIDE, hoc est, ex triremi Iside vel Fide pag. 113, nunc quum eadem prodatur in notis ad hunc Phædrum Gudianis pag. 301, non dubitem, quin iste raptor occasionem primam ejus captandæ ab Gudii sermone sublegerit. Plane Fabrettus ipse non bene consciam mentem aperuit, dum hoc modo scribit [*Sic enim interpretandam esse hanc notam III in sequentibus epigrammatibus, contextus eorundem omnino evincit, & similitudo cum alio Gruteri, ubi TRIERE CAPRICORNO expresse legitur*] plane non sustinens edere auctorem primum hujus perpulchræ observationis, nedum plena fide profiteri de sese. At vero si Gudianam inventi hujus conscriptionem quis consideret immixtam notis ad libri IV fabulam XXIV, illa vero liberrimâ fronte auctoritatem suam declarat vel per voces *quod omnium oculis exponam*. Res digna profecto, quæ bene exacteque cognoscatur, & horum duorum animi excipiantur prodiu egregie non ex vultu (nam Fabrettus ipsa fronte nunc conatur mentiri, & ostentatione subdola ac mimica illam implevit & vanam conscientiam secum ad manes detulit) sed ex manu, quam alter furtificam habuit, ridiculo prorsus exemplo se aperiens.

Cæterum non hæc sola causa veritatis est, quod vel paterna vel mea huc vobis confero: sed majoris aliquid est
mo-

momenti, & præter dignitatem cogitatum certe, scriptum, editum & iturum ad posteros. Video enim ab ipso illo Gudio potuisse in cor attrahi, (quis credat?) imo & in chartam & verba mitti istam horridam sententiam ad prologi libri II principium, ubi citatur *Æsopi genus*, „[Hanc meam explicationem anno MDCLXIII e „Gallia redux Hagæ Comitum inter alia ostendi Viris Do- „ctis, quam postea sibi vindicarunt, ut apparet ex secun- „da Schefferiana editione Phædri anni MDCLXXIII] Isto quidem anno tantum quod ad requiem suam vocatus erat Pater Optimus non solum immenso infinitoque cum damno meo, sed etiam cum maxima conversione animorum, quos viventi futiliter adulatos deprehendi tunc statim nudari voluisse, & hinc a me reppuli, quum fallaciam detestarer. Mirum ni, quum ista scripsit, tunc quoque ex bile venerit ad infamem temeritatem, quam admittit 4, 3 & 5 *rejicere sumtum*. Itaque sicut nescio quos ista verba respiciant, (potuit enim pluribus ea explicatio Hagæ ostendi) ita quum & in illa editione, sicut & in post sequuta anno LXXXIV, appareat ista explicatio sub nomine patris, & ex epistolis ejus ab Cl. Scheffero excerpta, & sciam patrem meum esse, cui iste Gudius Hagæ Comitum multas explicationes ostenderit, ratio sanguinis & ipsa natura me compellit temerariam hominis acerbi & jactabundam suspicionem refutare non verbis, sed rebus; sed neque lectorem errare aut hæere patiar. Ista enim explicatio prodiit ita ex paterna domo, ut sine ullo fuce ibi sit non descripta, sed generata; & fortasse priusquam tantopere Gudius de Phædro agitavit, tum per istam exponendi formulam anno, ut monui, LV communicata cum auditoribus, ex quorum unius exemplari ipse Hamburgi descripsi, tum etiam in margines exemplaris, quo utebatur, conjecta eandem vetustatem ac scripturam præferente chirographo, quam cætera hæc. Ille autem annus est, quo Gudius epistolam scribens Reinesio, quam præfixit scripto Jonsiano de Spartis, tam magnifice potuit spirare de illo *Δεῖ δὲ χρημάτων*, & di-

cere, quorum nihil in se expressit suo tempore, quum esset pollentior & pinguior. Hæc quum sola sufficiant; tum inferere huic excusationi ratio erit (& licebit, credo) excerptum ex epistola quam scripsit pater meus Tanaquillo Fabro Nonis Octobr. Gregor. cccxcviii. „Phædrum tuum avide expectabo. Haud scio an de- „beam subjicere, quid mihi de uno alterove ejus loco vi- „sum, quia si bene conjeci, tu haud dubie occupasti. „Præfat. lib. ii. *Exemplis continetur Æsopi genus*. Hoc ita „explicabam. *Exemplis imaginibus, fabulis Æsopi instruitur „hominum genus*, ut se discat continere ac regere. *Genus*, „ut sæpe apud auctorem Herculis Oetæi, quem (ut hoc „tibi in aurem dicam) non alium puto, quam L. Sene- „cam, sed adolescentia luxuriantem. Insuave forte omni- „bus, quod toties repetit: cæterum ipsum non magis re- „prehendendum, quam apud Manilium lib. i, v. 145. „*semper erit genus in pugna*: aut Melam, *Pygmaei minutum „genus*. Est & in Hippolyto Senecæ. Fab. xxxvi. lego: „*Prospectat Siculum & respicit Tuscum mare*, non *prospicit*. „Frontem Siculo freto, tergum Etrusco mari obversum „habet. Fab. xxx. scribo:

„*Mons parturibat gemitus immanes ciens,*

„*Eratque in terris maxima expectatio.*

„*At ille murem peperit. Hoc scriptum tibi &c.*

„Nihilque deesse censeo, quod ab auctore profectum vi- „deri possit. Nam & istud, *Quid illud pareret*, interpre- „tis esse puto. Fab. lxxxvi conjiciebam:

„*Dissimulans sese vestimentis rusticus*

„*Porcellum obtegere, (quod faciebat scilicet,*

„*Sed in priore quia nil compererant, tacent)*

„*Pervellit aurem vero, quem celaverat.*

„Etsi possit defendi, *Tunc simulans. Tacent*, id est, non „jubent excuti. Sed hæc tu melius. Hinc jam certe li- „quet istam explicationem illis, quibus Hagæ Comitum „ostenderat, non cognitam modo, sed & excogitatam „fuisse, certe antequam ille *μικρόψυχος* & bile devoratus „non modo ad tantas divitias emergeret, sed vel notesce-

re his regionibus incepisset. Nam si non exstat forsan ipsa epistola hodieque, at ego isto tempore illam puerilibus meis rudimentis descripsi, qui sceditatem hanc detestor, ut quem inops vivum simules te colere, vix bienio mortuum ebrius varietate fortunæ sic inquines. Cæterum ex hac delatione apparet pravitas Gudii, quum istam facilitatem communicandi exercuerit, non ut exploraret audientis judicia, sed ab illo momento cogeret in istis locis neminem præter Gudium cogitari, & vel ejurare propria illos ipsos inventa, quo quid putidius? Sed hæc aliena sunt: veniamus ad nostra. Ubi præterire nequeo ingentem laboris molem, qua concitatur Gudius ad dotem duplicem libelli constituendam post Tan. Fabrum, qui quum notasset *dotem* poni pro utilitate, fructu, ornamento, citatione addita ex Ovidio de *dote oris*, etiam ipse scribit notare decus & ornamentum, ut tamen deinde accedat quoque lucrum & emolumentum; idemque citat ex Ovidio, cum tanto locorum cumulo, ut ea ipsi pro luto fuisse pateat. Et est quisquam, qui istam interpretationem ignoratam statuit patri meo, qui omnia ista loca toties in oculis habuit? Immo vero quod pater nescivit, hoc esse credo, & fateri debeo, quod Phædrus elocare scetum suum auctore Gudio voluerit. Scilicet quum Catullus & Virgilius alique in principio enumerant commoda librorum, id faciunt, ut loquantur de libellis suis tanquam comptis politisque puellis & viro maturis. Risum quis ad ista teneat? quum longissime abesse se ab ista cogitatione ipsa verba probent. Quin tu considera locum, prout decet. Dicit Phædrus, *quod risum movet*. Quæso, quid illud est, per quod risus movetur, ille scilicet, qui decens probusque existimatur, & ex studiis oritur? Non interponam decretum meum. Scribit Cicero lib. II de Oratore c. 58. *Est autem plane oratoris movere risum*, & subjicit causas, ex quibus patet ab Cicerone statui id ore fieri. Os igitur movet risum. Hoc attribuitur fabulis, ita urbanitatem prodentibus. Similiter in alia materia Juvenalis Satir. XIII, 35. *Nescis Quem tua simplicitas risum*

*sum vulgo moveat, sed quæ simplicitas etiam ore proditur, nempe quum Exigis a quoquam ne pejeret. Sed libri veteres in Phædro habent libelli, non fabellis. Possum testari penes me esse membranam MS. Juvenalis, ubi Satir. XII, 100 legitur non Legitime fixis vestitur tota tabellis Porticus, etsi id rectum sit, sed libellis, ut videas non mirum fore, si quid tale Phædro accidisset, simulque pateat perdulcem esse patris lectionem, longeque doctiorem ista inani farragine citationum. Quin fabellas quoque & fabulas ab nostro junctas novimus IV, 6, ut parum inde scrupuli. Attamen pareamus lectioni antiquæ (perinde ut hîc, ita mox in *saucē improba*) cujus interpretationem mihi videtur dare Martialis XIII, 33 de caseo Trebulano:*

Trebula nos genuit, commendat gratia duplex,

Sive levi flamma, sive domamur aqua.

Fab. I. Cur, inquit, turbulentam mihi fecisti aquam *Istam bibenti*] Ita in prioribus editis concipitur hic locus, quum postea dederint, Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi *Aquam bibenti*, ut est in Schefferianis; & inde in Oxoniensi AEsopi; nunc vero Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi *Istam bibenti*, intercepta voce *aquam*, quantum apparet, vitiose, quum substantivo hoc carere locus noster nequeat, quippe unde pendent ista fœminina, quæ alioquin Phædrus masculine edidisset, quum & *rivus* antecedat & *liquor* sequatur, & confusio oriretur vel ex proximo *causam*. An fabula XIV quoque omittitur aquæ mentio? *Fusa dein simulans aqua*. An LXVI quum præcessisset *esset an dulcis liquor*, omisit? Immo additur *tanta bonitas est aqua*. An non fabula XXI *Aquam coepere bibere*? Ut idcirco nunc quoque servari debeat. Et cur non vetustior præferenda, quum illud *δεικτικὸν istam* juxta bene tueatur suum locum ac fabula 29 *simile est hoc rostro tuo*. Longus in Ποιμενικοῖς pag. 47 dicit *πρὸς τὰ τετάρκωνται*. Noster fab. LXII *turbare vadum*.

Ante hos sex menses male, ait, dixisti mihi] Fructus certe fuit Gadius conspiratione magna laudantium; quos ut opinor ex animo id fecisse, ita nescio an ipse etiam pari sim-

simplicitate potuerit admittere. Placuit quidem sibi certe, & hinc iteravit hanc censuram scribendi transpositione levi, ut tmesin induceret ad fabulam postremam libri tertii. Itaque hinc etiam unus Gudius in ore est Axenii, Schefferi, & ita omnium, idque ob hanc scilicet elegantissimam tmesin, quam exemplis probat, quasi non omnes Rhetoricæ illam docerent. Verum ita agunt boni viri, ut ostendant se malle scribere quam legere, & hinc procurare, ut aliquid dignum scribant. Quidquid sit, hæc quidem tmesis fabulæ huic & Phædro infulcitur violente contra MSSStos libros; & ante tot annos quam Gudii nomen esset notum, Hugo Grotius in notis ad Euangelistæ Lucæ caput tertium advocans hunc Phædri jocum, illum proponit, sicut opinor ipse judicabat legendum, versusque hujus verborum seriem ita plane locat, prout sero post eum componit Gudius; ubi etiam habet *facie improba*, tum *At pater hercle tuus*, etiam *quereris*, pro quo erronee Ultrajecti editum *querere*. Cæterum video quidem facillime in Phædro accedere viros doctos ad has trajectiones vocum, sed omnes merito explodendas, ubi fiunt contra MSSStos. Porro quæ probabilitas gratam facit hanc tmesin, quum ille ipse Phædrus mox iterum conjungat, *inquit, maledixit mihi?* Quum vero Fab. 4 *potuit* faciat bisyllabum, an ab eodem τὸ *ait* non potest contrahi in unam syllabam? Sed & notandum, quod dixi de τῷ *quereris*, quod annotat Gudius in codice Remensi exstare *queris*. Id enim vere faciebat lupus, quum *queri* sit proprium oppressi, ut Fab. sequente, & sexta, & nona, & sæpius. Quin ut hoc loco lupus, sic aper 1, 29. eodem verbo aggreditur asellum: *Ille indignans repudiat officium, & querit cur sic mentiri velit?*

Fab. 11. *Quoniam grave Omne insuetis onus*] Ita nunc audent editiones Phædrum exhibere contra omnem veteris temporis auctoritatem & ipsius Phædri manum, qui nunc non efflat profecto generales sententias (id quod epimythiorum opus est) sed arreptam materiam de crudo tyrannidis & impotentium magistratuum servitio exsequitur.

sequitur. Incepit autem agere de tristi servitute, hujus *grave omnino insuetis onus* dicit, sive accipias *grave omnino*, seu *omnino insuetis*. Utrumque præstantissimum. Itaque ex MSSis id retineri consultius censeo: poetica capten-
tur ab poetis.

Fab. 14. *Hoc bibere jussit ipsum posito premio*] Gratias debe-
mus agere indicio Gudii, ut sciamus primam vocem esse insi-
ticiam, nec in ullo MSSo exstare. Ipsum cur industria
sua sic destituerit, ignoro. Heinisianum vero *obbibere* nul-
lam habet speciem, quum illæ duæ literæ si unquam fuif-
sent, nequivissent elidi, non magis quam reliqua versi-
culorum initia. An Phædrus adscripturus fuerit, aut
adscripserit atque ita perierit, indicat apud Justinum Tro-
gus lib. 39. *Poculum veneni obtulit. Sed Grypus veluti pie-
tate cum matre certaret, bibere ipsam jubet.* Livius VIII, 18.
Cornelia ac Sergia, *quum ea medicamenta salubria esse con-
tenderent, ab confutante indice bibere jussæ; haud abnuentibus*
Et illis bibere, epoto medicamento suamet ipsæ fraude omnes
interierunt. Hoc autem discimus, corruptelas Phædri
exstitisse perpetuas ex repetitione earundem literarum aut
neglectu injusto. Id disputat Gudius acriter in suo *Nomi-
nor rex quia leo; item fab. xi premere, ea re ille insolens.*
Ab hoc exemplo si licet procedere, quod certe licet;
quum antecedit vox *toxicum*, colligitur in ultima ejus
vocis syllaba hæsisse voculam verbo *bibere* præmittendam,
ut fuerit *Tum bibere jussit* &c. Neque turbatur hoc per in-
sequentem repetitionem istius vocis in versu proximo; nec
enim hæc religio turbavit Phædrum, qui & in fabula 2
præmittens *Tum misit illis hydram* addidit *Tunc contra Deus;*
& rursus in Fab. 74. bis posuit *tum vero* & *tum*. In hac
ipsa autem fabula debeo mirari Gudianam contumaciam
adversus illud paternum *edidit*, ubi ille notat rectum esse
addidit, scilicet iis, quæ advocata in concione futor ipse
fatebatur; quum ex narratione Phædri appareat confessio-
nem futoris contigisse coram rege solo, & priusquam ad-
vocata fuit concio, ut occæcaverit plane illum iste pravus
animi motus. Exemplum enim quod subnectit, plane
alie-

alienum est, neque dubitare ullus potest, quin si illic positum fuisset *addidit*, ullo modo pater meus id non taturus fuerit, non magis quam verbum *adjecit* fab. 49.

Fab. 15. *Nil præter domini nomen mutant pauperes*] Mirifice didicit genio suo parere Gudius, utpote qui passim prætexens indoctos monachos ad convellendam scripturam veterem, nunc illud ipsum quoque affectans causam arguendi inferat ab erudito Scholiaste, qui margini aliquid ex Tacito adscripserit. Profecto Argus fuisse debuit in spectanda tanta longinquitate temporis, ut quod omnes satis vetusti codices confirmant, ex margine in contextum viderit irrepsisse. Atqui ista sententia per τὸ *nomen* expressa est falsissima. In Ægypto ubi Ptolemæus pater occidit, nonne successit Ptolemæus filius? Quod si qua in cognominibus varietas illos distinxerit, ea ex morum discrimine illis evenit. Id ipsum an non in multis aliis regnis contigit? Qui igitur pauperes illic mutant nomen Domini? Pauperes Romæ, quum mortuo Augusto successisset Tiberius, (ad quorum duorum imperia in primis spectare fabulas Phædri opinor) nihilne mutarunt præter nomen? Unde igitur ea parcimonia & continentia publicarum voluptatum & spectaculorum sub hoc posteriore? Quin etiam quoties nomen cum moribus jungitur? Martialis 1, 106. *Exiit annosa mores nomenque senecta*. Certe Poenorum exercitus in commutata præfectura & post Hamilcarem occiso Hasdrubale ad Hannibalem delata nil nisi corpus mutasse se credidit apud Livium lib. 21. Est autem in moribus aliqua semper diversitas ac mutatio. Livius 10, 22. *Novo imperii socio vix jam assuescere senilem animum posse, cum moribus notis facilius se communicaturum consilia*. Suetonius Tib. 67. *Si quando de moribus meis devotoque vobis animo dubitaveritis*. Hinc non temere muto, quod est in MSS. *mores*.

Clitellas dum portem meas] Manifeste allusit Juvenalis XIII, 21. *ferre incommoda vite, Nec jactare jugum vita didicere magistra*.

Fab. 16. *Fraudator homines cum advocat sponse improbo*] Equidem malo Phædrum legere, non inventa aliorum, sint

sint licet elegantia. Primam ipsam vocem quot conjecturis faciunt obnoxiam? An idem audent fab. 81. *Fraudatus quamvis?* Nequaquam. Ergo nec hoc loco incondite grafari decet. Ita vero quum viri docti testentur esse in MSSis, quidquid Rigaltius jaciat de membrana Danielis, quidquid Rittershusius de sponsore expellendo propter versum, non potest esse dubium, quin hæc sit vetus lectio, in qua contingit eadem mutatio numeri, quæ in fab. 37. *Contra potentes nemo tutus est satis.* Ubi sicut poterat dixisse *potentem*, ut non nisi aquila sequitur; si hoc loco dicere potuit *hominem*, quum sequatur ovis, sed promiscue adhibet *hominem* & *homines*, ut etiam fab. 74. unde forsan & in Epilogo libri 11 inscriptio illic adducta testansque *virtutem omnibus patere* & *nudo homine contentam esse nulli præclusam*, docet scribendum *patere hominibus scirent ut cunctis viam*, quum illud *nomini* nimis sit affectatum. Quod si in his aliquod sit vitium, id sedere debet in verbo *avocat*, quod nec patitur sententia & quia ibi requiritur *uu-* & tamen verbum incipiens ab vocali, ut contingat elisio. Hoc vide an fuerit: *Fraudator homines cum animat sponsore improbo.* Habes ita versum perfectum suis pedibus ex more Phædri, & oblatum ultro ab MSSis, & sensu verissimo. In pecunia enim eroganda sive ad fœnus sive ad emtum passim animus respicitur, *nunquam animo pretiis obstantibus* apud Juvenalem Sat. xi. Animat igitur fœneratores & allicit ad sibi credendum mutuum spe certæ restitutionis adducto sponsore, sed simulante probum, quum sit improbus. Sunt autem perbella, quæ hîc expediuntur ab Gudio. Quale illud, fodes, quum legit *expedit*? an ea res merebatur fabula ab Phædro illustrari, non esse utile fœneratori, si collocaret male pecuniam suam fraudatori? Quis ita stultus fuit, ut unquam fecerit sciens & fraudatorem esse qui petit, & sponsorem improbum, qui ab eodem affertur! Sed lepidius alterum, quo statuit *expedire nomen* esse debitoris, *expedire rem* & *pecuniam* esse creditoris, & quum pater dotem filiaë expedire debet ac dotis summam erogat,

gat, eo in casu patrem considerari ut creditorem, quum eroget pecuniam, nec ipsam unquam recepturus, nec ullas usuras stipulans, idque faciat ex velut debito? Quid quum Julius Cæsar mittit comites servosque ad *expediendas pecunias*, quibus redimeretur, an ea loquutio supponit eum creditorem fore vel esse? Vel cæcus profecto id videat. In Plauti autem loco cur *res rationesque expedire* intelligetur de sola pecunia, quum certe multa alia ad commercium requisita intelligi sic debeant? Immo cur de sola pecunia creditoris, & ut notet *Gelt wol und sicher austhun, ungefaehrt und nutzbar belegen*? Quid igitur est aut differt occupare pecuniam, quod alius Germanus in Plauti Epidico 2, 2, interpretatur *Gelt anlegen*? Certe autem non potest pro occupata haberi pecunia, quæ tricorni, decoctori, fraudatori commissa est, sed quæ in horas effert suum fructum & incrementum. Et quam miser foret contractus mutuæ pecuniæ, si ejus qui accepit mutuum, res rationesque non essent & possent esse peræque expeditæ, quam vel locupletissimi fœneratoris aut creditoris? Utique quum a Gudio Hollandica pecunia esset trajecta in Holsatiam, non illic occupavit nisi apud eos, quorum res rationesque aut sciebat aut cogitabat, si bene eum novi, tam esse expeditas quam erant ipsius. Quid an in fragmento Ciceronis *pecunia expeditur* dicitur de illis, qui si expediant, sint futuri creditores? immo illi ex vectigalibus aut aliunde corradere debent, non ut collocent fœnori, sed ut sint debitores, accipiantque & inde persolvant legionibus stipendia. Sic agit quoque Gudius fab. 34. in verbo *immisit*, quod quum dicit esse hominis iracundi, etiam plane id defendit ut iracundus, hoc est, cæcus. Alter Ciceronis locus nullum habet respectum vel ad creditorem vel ad debitorem; dicitque Cicero, quum tam boni sint mei proventus & fructus ex prædiis, ne Terentiæ quidem adhuc quod solvam, in parato est: ut recte scias, audis paternam loci illius expositionem. Mox soleo legere *sed male ridere expetit*, hoc est, cum damno alterius, & ut dicit fab. XXI *indigne insultare*.

Fab.

Fab. 19. *Firmiores posset catulos ducere*] Ut Martialis de Fabulla 8, 79. *Omnes aut vetulas habes amicas, Aut turpes vetulisque foediores, Has ducis comites trahisque tecum per convivia.*

Ibid. *Cubile coepit. Si mihi & turba mea*] Omnino ferri nequit supprimi adeo & intercidere vocem *illa*, quæ est in MSSis omnibus, ut patet ex testimonio Heinssii & Gudii. Etiam ab illo sane feliciora ac mitiora speraveram. Sed legendum: *Cubile coepit; Ita, si mihi turba & mea.* In quo loco *turbam* opportune sublegit ab Ovidio lib. vi Metam. *Turba qua quantum distat ab orba?* adde Gudiana ad fabulam 22, ubi similis ratio ex τῶ ista.

Fab. 23. *Heus, si, inquit, linguam vis meam præcludere, Ne latrem pro re domini*] Plane non sum auctor, ut hæc venditari pergant tanquam genuina Phædri, prout fieri animadverto in postremis editionibus, quum illud *si* existat solius Heinssii; quod etsi laudet Schefferus, abegit tamen ab suis exemplaribus, & recte monuit signum interrogationis postponi debere, quod etiam in eis curavit: sed ne hac quidem nota opus est. *Immers gy wilt sluyten, hebt een voornemen van te sluyten.* Non est autem hic locus dubitandi de proposito furis, quum canis supponatur id sponte suspicari potuisse, ideoque exprobrat illi malam mentem in objiciendo cibo.

Fab. 28. *Hosti dolorem damno miscens sanguinis*] Comparatio male composita, ut quum de flammis agatur, id illustretur ab poculis, nisi oporteat sublime illud Pindaricum de flammarum rivis suspicari Phædro in mentem venisse. At ille scripsit *dolorem damno injiciens sanguinis.*

Fab. 30. *Est ratio separata*] Quum hæc verba omnino respiciant formulam quæstionis per vocabulum *cur* propositam, eique satisfieri ita velle ostendant, miror lectionem ab MSSis servatam non potuisse adeo placere: sicut enim *cur* resolvi debet in significatione, quasi esset *qua ratione*, hinc respondet *esse rationem separatam*, perinde ut fab. 71. *Rogavit alter, tribadas & molles mares Quæ ratio procreasset.* Sed & præterea ratio hæc comple-

ti-

ctitur omnino & nationem & stationem & omnia. Prol. lib. 3. *Mutandum tibi propositum est & vita genus.*

Prologo lib. 11. *Sed si libuerit aliquid interponere*] In fab. 54. dicit *quæ cum libitum est concipit.* Sed non inde ullus negaverit bene interpolatum esse hunc versum, ita ut tanto silentio omnes eum mirentur, nisi quod sine causa sustineat Heinsius proponere *sed ubi*, quo nec decor nec sententia melior illi infertur; immo tanto vitiosius, quod augeat literas insiticias, quum testetur Gudius in MS. (nempe Remensi, & opinor non aliter fuisse in MS. Pithæi, licet taceat) tantum legi *sed siluerit*, apposita varia lectione, quæ ab edita nihil differt. Me quod attinet, fane perosus sum istas falsas nugacesque spissationes, & sequens auctoritatem membranarum dico scripsisse Phædrum, *Sed si fuerit aliquid interponere.* Ille enim usus verbi esse quum non esset præsens memoriæ apud nonnullos, inde fabricarunt ampliando *libuerit*, ut apud Martialem XI, 98. *Effugere non est, Basse, basiatores.* Sicut XII, 83 *Effugere in thermis & circa balnea non est Menogenen.* Mela 3, 3. *Quorum nomina vix est eloqui ore Romano.* Versus autem est integer, sive τὸ *aliquid* accipias quadrisyllabicum, ut volunt viri docti in *reliquus*, sive utaris media longa, quod ego præferrem. Neque licet τὸ *aliquid* passim in Phædro existet trisyllabum & media brevi, idcirco damnare hoc aut mirari oportet semel modo occurrere in eodem Phædro, quum semper ea corripiatur: quippe ita fab. 26. usurpavit *liquidam*, nempe *Prior invitasse, & illi in patina liquidam*, quæ tamen in *liquor* corripitur, tanquam quum possent implere vicem positionis, ubi alicui placeret.

Ita sic rependet illi brevitatis gratiam] Locus profecto depositus vanitate ac jactatione hominum nimis promptorum ad venditandum quod ignorant maxime. Videas enim hic tormenta mera, quæ non ad sanandum & transpositione & mutatione versum, sed ad sensum modo quærendum huc admota sunt. Et quomodo ferenda? Quod de pleonasmō ambigit Praschius, exstat apud Livium II, 10. *Ita sic armatus in Tiberim desiluit*, idque est quoque in MSSis, et si

etsi ego semper crediderim a Livio scriptum fuisse *Ita hic armatus*. Heiniana nimis angustata sunt & contra Phædri lenitatem. Hæc autem lectio observari debet in restituendæ veteris manus cupiditate ac spe, non altera *sic ista tibi*, quæ ab ingenio editorum manavit. Gudius vero quum in crepusculo videret aliquid, suppositionum fecundus & ad colorem præbendum ingeniosus exhibet documentum, quam ista consideratio compendii scribendi, continua apud illum & monachi descriptoris persequutio & literarum spectatio sit irrita. Verum enim est latere nomen, quod respondeat τῷ illi, æquale benignitati sive humanitati. Id probant duæ certe vocales *a* & *i*, quarum sicut in falsa lectione prior est in prima voce, secunda in sequente, sic debet esse in verâ, siquidem eam recuperare placet, prior in prima syllaba, altera in secunda. Quod ut habeas ab ipso Phædro, dictat vetus scriptura *Paci rependet illi brevitatis gratiam*. Hæc vox requirebatur in hac molliflua facundia, sed ex quotidiano Romani usus flore electa certe ac decentissima, ubi nihil frequentius illo *Pace tua dixerim*, & quilibet requirit implo-ratque pacem lectoris. Res ipsa clamat.

Fab. 36. *Prospectat Siculum & perspicit Tuscum mare*] Quum ita legi in MS. testetur Gudius, quid moramur Phædro reddere suam manum? Apud Melam sic juncta occurrunt lib. 3. cap. 6. prospicere & spectare, in Britannia, quæ *grandi angulo Rheni ostia prospicit, deinde obliqua retro latera abstrahit, altero Galiam, altero Germaniam spectans*. Utique noster Phædrus non cogitat mare Siculum inter Cretam & Siciliam, quo nulla altitudo posset ex summo Miseno radios oculorum ferre, quum inter Rhegium & Puteolos navigatio bidui contigerit Paulo Apostolo; sed exemplo Ovidii etiam istud *Mare Trinacrium, candens ubi tingere ferrum Brontesque & Steropes Acmonidesque solent*. Hanc partem prospectat utpote longinquior, ut *Teos & Clazomenæ diversis frontibus diversa maria prospectant*, ut *Aspendos prospectat ex edito admodum colle mare, quo ab Cimone pugnatum est contra Persas* apud

apud Melam. At *perspicit Tuscum mare* ex propinquo subjectum, ut plenissime id arbitrari & æstimare inde quis possit. Nec tamen ideo negatur *prospectare* etiam ad vicina referri posse; quippe istam notionem exempla Melæ non recusant, & verba Taciti apud Gudium quoque admittunt. Sed pro usu scribentium aliquando extendi aut arctari debet ultra solitum. Unde & communi & latiore sensu mirum non est alibi occurrere; & quum arcte & maxime proprie loquuntur, ut hoc in loco facit Mela, certe de visu e longinquo usurpari. Præclare ad locum hunc Phædri Livius 10, 32. *Nebula erat ad multum diei, densa adeo, ut lucis usum eriperet; non prospectu modo extra vallum adempto, sed propinquo etiam congregientium inter se conspectu.*

Fab. ead. *Perambulante læta domino viridaria*] Vel si mille forent clara nomina, quæ colligere possent, ubi *viridia* legantur, & inde Phædrum tentarent, nec minor numerus foret assentientium sive Ursini, sive Freinsheimii, sive Buchneri, sive Schefferi, non posset illorum auctoritas id efficere, ut ubi MSS. libri habent *viridaria* vel *diar*, pro eo supponi legitime crederetur *viridia*. Hoc universe est verissimum. Quid si de Tiberio agatur, quem declarat ille convenientissimus locus Suetonii *ob surreptum e viridario pavonem*, ut illi principi non *viridia*, sed *viridaria* placuerint; sint *viridia* licet, sint *læta*, utique non possunt *læta viridaria* considerari, ut *læta segetes* vel *tellus justo latior*: neque enim consita etiam hæc *viridaria* supponi debent & segetem præbere. Sed neque *viridia* is sibi conciliabat. Pavonibus ac similibus amabat destinata loca; vel ut Asconius Pedianus ad Ciceronis librum 1 in Verrem cap. 19 *in Silva*] *in viridario*: vel ut scholia Juvenalis ad Satiram iv notant, *Viridaria, ubi solent gestari*. Hæc erant oblectamenta Tiberii. An Gudius tam diligens in auctoribus rei rusticæ legens *læta viridaria* potuit non cogitare de illa segetum & terræ lætitia passim apud Veteres occurrente? Nonne multo satius est deferre omnem fidem codicibus MSSis, etsi scandendi ratio

mihi non pateat, forsitan patuit auctoris tempori, quam accidere de eo quod tuum non est, & carpere pro lubidine. Certe etiam fab. 44 præbent MSSi *Successus ad perniciem saepe multos devocat*. Nec ego illud *lata* nunc abigo aut proprietatem vocis non agnosco; sed non satisfacere viridario principis opinor. Omnia fane læta quidem fuerunt, sed ideo non ille, qui Pavonem furripuit ex eorum aliquo, meretur capite plecti. In hac poëna colligi potest Tiberium valde illis fuisse delectatum, & ideo tantum non sanctione aliqua custodiam ejus loci circumsepsisse. Quid ergo est *lata*? Considera lector literas ejus vocis, prout scribitur *laeta*, & decerne, an non illud invaserit pro *sacra*. Sic enim ego huic versui consulo, ubi nulla fere varietas. Neque enim Tiberius semper talis fuit, qualem describit Suetonius cap. 27. Fab. 63 dicit *delicatos hortulos*, non *latos*: ubi Gudius ex Salmafio item *venustos*.

Fab. 37. *Contra potentes nemo est munitus satis*] An non longe suavius accidit *nemo tutus est satis*. Atqui hoc Gudius testatur esse in MS. Idque probat ipse Phædrus in fine: *sic tuta quæ natura fuerat munere*. Illud alterum scire aveo, unde procreatum sit. Et sic quoque si omnia etiamnum in æquo forent, plane rem decidit Livius 25, 38. *Ad id, quod ne timeatur fortuna facit, minime tuti sunt homines*. 27, 33. *Quorum virtus tuta satis esset a fraude*. 28, 44. *Ut bene tutus a perfidia sim*. 36, 32. *Sicut testudinem, ubi collecta in suum tegumen est, tutam ad omnes ictus video esse; ubi exerit partes aliquas, quodcumque nudavit, obnoxium atque infirmum habere*. Et illic in indice posuerunt *Testudinis animalis munimentum*.

Fab. ead. *Gravi nequicquam te lassabis pondere*] Quum tantopere fategerint viri *χαλῖντες* non loquutiones modo Phædri, sed fere voces metiri ad loca similia aliorum auctorum, frustra ab eis desideravi exemplum hujus constructionis, ubi ille, qui aliquid gerit, dicitur *se lassare*; tanto magis, quod animadvertēbam Gudium, cui fane ob hoc indicium grates ago, sed in illa subtili indagatio-
ne

ne Latinæ linguæ lassatum nunc miror, non tacere in MS. legi *te lassabit*. Hoc scio Latinum esse, ut ipsa sarcina vel præda, ac similiter opus, dicatur ferentem lassare pondere, non ferens se lassare. Ovidius: *Lassabat viduas pendula tela manus*. Idem: *fluctus quæ prædelassat aquarum*. Sic Statius lib. ix. Theb. 723. *Illæ meas.. surdasque fores & limina lassat*. Martialis iv, 29. *Obstat, care Pudens, nostris sua turba libellis, Lectoremque frequens lassat & implet opus*. Ita opus lassat lectorem, non lector se lassat opere.

Fab. 38 *Clarumque collo jactans tintinnabulum*] Vera sunt, quæ notavit Schefferus de causa ejus appensi; sed cur velit peculiariter appensum, ut occursum mulorum evitare possent equi, & non etiam ipsi inter se, plane non video. Sed neque in loco libri de re vehicularia mentionem facit equorum, ut ista vox ex supervacuo sit apposita. Neque vero mulis modo appendebatur, sed & aliis jumentis, ut asinis, de quo genere est id monumentum ab Raph. Fabretto expositum pag. 383. Syntagmatis, in cujus adspectum quid poterat magis ridiculum cogitari, quam Fabrettus in insipidam mentem admisit, ut vel per dubitationem tenuissimam conferretur cum narratione Suetonii in Augusto cap. 26. ubi asinariis occurrentis Augusto apud Actium descendenti in aciem cum assello simulacrum in templo dedicatum refertur, quum hic sedeat dextro pede extenso, sinistro sub corpus recepto, & fasce fruticum congesto in sinum partes inde excerpit & eum sic reficiat alimento. Ad cujus occursum memoriam si quid ex antiquitate superesse suspicamur, certe probabilius referas nomisma sacræ divinæque monetae, quod in auctore anonymo de rebus bellicis ex editione Germanica expressit Pet. Sriverius in majore editione rei bellicæ scriptorum pag. 88, tanto magis æstimandum, quod in Notitia Imperii Parisina id fuerit omissum fane indigne. Itaque & arietem tintinnabulo sonantem dedit Jac. Sponius in Miscellaneis pag. 306, ut videtur in Cyrene, quum appropinquet Silphio: & ab Cimeliis Viri

Clarissimi Jacobi de Wilde inter signa publicatam videmus capram cum insidente Pane cornuto urnam tenente sinistrâ, at dextrâ ipsa cornua, collum circumdatam floreo ferto, unde dependet tintinnabulum; quæ fuisse idcirco videtur inter sacra Bacchi.

Epilog. lib. .ii. *Quoniam occuparat alter, ne primus forem, Ne solus esset, studii q. s.*] Satis commode ingeniis nuperis non adjuta, sed renovata lectio. Nempe quum notum esset Rittershusio, [Cicero effecit, ne Demosthenes esset solus orator, Demosthenes, ne Cicero primus foret,] id ipsum debuit credi nunc quoque dicere voluisse Phædrus; tanquam non esset alia alterius sententia, & posset esse, ut Phædri. Negari sane non potest, quin prætexatur magna auctoritas alteri scripturæ, nempe *foret ac studii*, quod ut ab Gudio reponitur ex Remensi, sic ante Rittershusium editiones ubique præferunt. Hinc licet caute agere, & vide an non sic scripserit Phædrus: *Quoniam occuparat alter; ne primus foret, Nec solus, ecce, studii quod superfuit.* Hæc enim duo *primus* & *solus*, tanquam extrema optandorum, nimis sæpe apud veteres conjuncta occurrunt, quam ut non etiam Phædrus illa consideraret. Vide ad Marmor Ancyranum. Illud *studii* an recte mutetur ex sententia Heinsii, inde potest patere, quod in fabula 46 jubet legere *Et quod fastidit quisque pulmentarii.* Et sane quæ dos ista ut præmittas foret, mox subnectas esset? Deinde considera, an tibi placere possit id, quo ipse huc usque utor ad multimodas etiam insignium hominum ineptias liberandas; *Sin autem asellis doctus occurret labor, Sinistra quos in lucem natura extulit.* Hæc enim descriptio est prorsus eadem, quam apposuit fab. 21. *natura dedecus*: istâ autem mactavit calcitrantem asinum, qui hodie multos habet sui similes. Prudentius fine libri contra Symmachum:

Arripe dilatam tua, dux, in tempora famam

Quodque patri superest, successor laudis habeto.

Sed plures præcedentes versus addi debent.

Prolog. lib. .iii. *Verum, inquis, tanti non est ingenium*

tuum

tuum] Jam ab antiquo diligentes fuerunt Viri docti in annotanda lectione, quæ est in libris scriptis. Ecce Neveletus in margine *V. C. inquit.* Ecce Gudius *MS. inquit.* Ecce N. Heinsius *V. C. inquit,* quum interim omnes vetustæ huic fidei obstrepant, edantque, quod vides, hærentes in eo, quod a quolibet fieri poterat; in eo, quod pulchrum fuisset, nimis inertes. Quid? an non observarant morem veterum in orationibus, ut has veluti *εγοφὰς* adhiberent transeundo ab secunda persona in tertiam. Ecce exemplum egregium ex Livio ix, 34. ubi Papirius alloquitus Appium: *Non die, non hora citius, quam necesse est, magistratu abieris; modo ne excedas finitum tempus. Satis est aut diem aut mensem adjicere. Triennium, inquit, & sex menses ultra quam licet Æmilia lege censuram geram & solus geram. Hoc quidem jam regno simile est. An collegam subrogabis &c.* Quum & antecedentia & sequentia directe cum ipso agant, τὸ inquit ponere voluit oblique.

Ibid. *Calumniamque fictis elusit jocos*] Mira aberratio codicum teste Pithæo *calumniæque* (ut quidem citat Heinsius, conjecturæ suæ nimis prope adjungens) *calumniamque* (ut Neveletus) *fiet scelus & locis.* MS. apud Gudium *seclusit locis.* An quæ mediam se immittit nota obscurior, non id vult, ut Phædrus scripserit? *fictis sic lusit jocos.*

Ibid. *Ego illius porro semita feci viam*] Unde vobis, Viri egregii, hanc mentem ut tantos arcessatis vobis labores ac nugarum causas, ut quum positam in libris MSSis lectionem non assequimini, tamen edentes quæ ne ipsi quidem intelligitis, & auctori ipsi & studiis & vobis & aliis importetis molestas curas? Hinc metri nefanda accusatio in Phædro, hinc funesta transpositionis libido, cui non indulgendum. Pithæus quum notam male explanatam non aperuerit, excusari nequit. Gudius sicut laus maxima debetur, quum indicat in MS. esse *Ego illius* pō, ita simul propter operosæ vanitatis plenam considerationem hujus loci, simul propter absurdam pronunciationem (nam in MSS. sic scriptum *porro* idque ideo, quia ut ipse ait, scriba putaverit id esse *porro*) stigma

certe inurendum, quum sic alios absterreat ab re melius pensanda. Pō in MSS. non semper est *porro*, sed etiam *post*: & hinc abeat Phædrus restituto suo versiculo. *Ego illius post semita feci viam.*

Ibid. *Si Phryx Æsopus potuit &c.*] Locus ad sententiam exprimendam non male adjutus ab Pithæo. Putavit enim simillimum esse Virgiliano:

Si potuit manes arcessere conjugis Orpheus,

Si fratrem Pollux alterna morte redemit.

Plane idem ratiocinandi modus per gemina exempla confirmatus, ut modo Æsopum Phædrus junxit Anacharsæ. Sed qua ope quam procul ab manu Phædri abducimur? Ejus profecto restat nihil, nisi sola ista duo exempla. Neveletus apponit editioni suæ V. C. *Frige fuisse Æsopus Anacharsæ Scythæ*. Gudius, MS. *frigem fuisse Æsopum si Anacharsæ Scythæ*, nec etiamnum scio, utrum innuant adfuisse quoque vocem *potuit*, nec ne. Atque ita omnia desperata & ne tangenda quidem jacent. Pater meus editioni Meursianæ inscripsit *si Anacharsis Scythæ*, propemodum ut Schefferus. Attende quid mihi obtigerit: *Phrygem ecce Æsopum; fuit & Anacharsæ Scythæ Æternam famam condere &c.* ut in prologo libri I. Adeo junctim propter veterem scripturam incesse, quam potui; & apparent singula.

Fab. 43. *Ridicule magis hoc dictum*] Non venit hæc series ab chirographo Phædri, quum testetur Gudius in MS. esse *ridicule dictum hoc magis*, plane conversam; unde si utique oportet consulere metro, quod nobis imaginamur verius, quam recte intelligimus, cur non placet ex malis minimum eligere? *Ridicule dictum magis hoc*; nisi illa vetusta scriptura præbeat indicium vel elisionis literæ sibilantis in τῶ *magis* vel veteris scripturæ, quæ fuerit *ridicule dictum hoc mage quam vere aestimo*, ut, *dictum hoc* non admittat elisionem, ut fab. 4. *aliamque prædam ab alio ferri putans*, & fab. 12. Gudius retinet *Tunc moriens vocem hanc dedisse dicitur*, ut patet ex notis ad librum secundum fab. 9.

Fab. 47.

Fab. 47. *Hi speculum [in cathedra matris suppositum fuit]* Pro verissima habuerim hanc veterem scripturam, quam tanta conspiratione vituperant docti Viri, sed injuste. Nam quum hi etiamnum sint pueri, sicut etiam pueriliter ludunt, atque ita brevi proceritate, certe illi capita extollere supra cathedram matris non potuerunt; unde qualiscunque etiam forma cathedræ fuerit, patet locum ei fuisse in cathedræ humiliore parte. Livius XXI, 1. *Fama etiam est, Annibalem annorum ferme novem, pueriliter blandientem patri Amilcari.*

Fab. 60. *Foculare tibi videtur, & sane. Leve, Dum nihil habemus majus, calamo ludimus]* Ita enim distinguo hæc verba, prout distingui debere tot exemplis clamat & postulat Cicero. Subintellige, ita est, vel ita esse fateor.

Fab. 74. *Mandant * dimittuntur statim]* Hæc enim verba quum venisse ab Phædro testentur veteres libri, sola malo, quam supposititia, præsertim ab illis, qui ab primo *mandant* non possunt manus abstinere. Illi vero qui volunt *mandant eadem*, non animadvertunt in antecedentibus non dici ab Phædro illos mandavisse. Ne ipsæ ranæ quidem dicuntur mandata dare, nisi demum Mercurio. Unde colligi oportebat aliquid diversum ab prioribus nunc contingere. Audierunt scilicet eventum & modum primæ legationis. Itaque nunc *Mandant maturent; ac dimittuntur statim.* Id quod etiam observant; unde sequitur, *Adfunt, rogantes aditum c. 1.*

Fab. 81. *Primum esse ne tibi videar molestior]* Indigna sane varietate trajectas voces ostendens versiculus. Sic autem nunc ex Meursii exemplo edunt, quum Codex Rem. haberet *esse tibi ne*, prout exstat quoque in editione Neveleti. At Gudius inde vult *tibi esse ne*, addita cautela vel regula de elidendo, quam scilicet ab illo expectabamus. Cur dubitem veteri lectioni adhærere & scribere? *Primum esse tibi ne videar immodestior.* Non quod improbari possit vox *molestior*, quippe præcedentia fabulam sextam in libro sequente probant & tuentur il-

lam maxime : sed quia in scriptura, quum eadem sit, erratum videatur, & hinc versus exstat liquide reffectus.

Ibid. *Brevitatis nostræ præmium ut reddas peto, Quod es pollicitus*] Mira requies in lectione nimis languida, quum & Pithæanus & Remensis habeant *nostræ nimium ut*, quod nullus præter Salmasium attigit, ut vellet *nimirum* vocem huc sane infulciendam, (si Phædro & Musis placet) quia nusquam occurrit in hoc corpusculo. At videtur hic locus præcipuam horum jocorum sic conscriptorum causam indicare. Phædrus quidem jam ante proclivis erat huic generi, quod alibi dixit; sed & agnoscebat id maxime securum esse servituti suæ. Mox collectionem hujusmodi fictionum in paucos versiculos conjectam monuit Eutyclus sibi gratissimam futuram, & fere manu-missione ab se compensatum iri. Hinc scripsit Phædrus *Brevitati nostræ mutuum ut reddas*. Cicero de Fato cap. 2. *Subtilitatem enim ab Academia mutuatur, & ei vicissim reddit ubertatem orationis & ornamenta dicendi*.

Prolog. lib. 5. *Consilium tacito corde damnavi meum.*] Poterant quidem ita supplere Viri docti; sed edentium ea cura fuisse debuerat, ut appareret *τὸ meum* ab hominibus nostri ævi adjectum fuisse: idque non minus fieri oportuit in hac voce, quam in sequentis versiculi extremo *artifex*. Non enim, licet Gudius quoque probet *meum*, ideo majore securitate nititur: quippe debuerat etiam ille cogitare placuisse sæpe Phædro id pronomen omittere, ubi potuerat apponi. Certe fabula 31. noluit addere *suum* in verba *Consilium raptor vertit ad fallaciam*. Idcirco si Phædrum repetimus, aliquid efficacius, & si non melius, certe perinde bonum videndum erit, prout esse potest *Consilium tacito corde damnavi prius*. Ut fab. 49. *Ergo exploranda est veritas multum prius*. Et fab. 81. ipse Gudius non male format: *Tuæ sunt partes, fuerunt aliorum prius*. Restat sequens versiculus. *Nam si quis talis etiam est tituli...* in quo restituendo nullus est infauftior, quam ille Gudius partu alienissimo inflatus. Nam quod apponit *diligens*, an non vidit occupatum esse ab

Meur-

Meursio? *Tituli* vero scriptura tanto certior est, quanto hebetiore verborum multorum molimine eam conatur circumscribere, & longe petitum esse decernit, quod ab statuariorum titulis desumptum esse placebat illi amico, dum viveret (ut loquitur) nostro, ut fateatur post mortem exuisse omnia illa jura, quæ vincere memoriam ejus magis sancte debuissent. Sed ego certus sum ab furia Gudium post illa tempora possessum fuisse, unde ablata ei mens nihil attendit, quid manus scriberet. Quos enim ille impie inutilis audet adscribere patri meo cogitados statuariorum titulos? Scivit ille non plures isti generi convenire titulos, quam aliis opificibus; & in hoc loco de illis non cogitavit, ut facile colliges recensens notas Schefperi. Scilicet ille in Phædro explicando aliquid longe petit, qui sancte custodit id quod in utroque MSto exstat, & explicat eo modo, quo passim sumpserunt auctores Phædro nostro æquales, & quod loco isti est percongruum. Reliqua in Gudianis ne inspicere quidem digna, cogunt pronunciare ex illis, quos legi, neminem conjecisse videri probabiliter extra Freinshemium, *nam si quis talis etiam est tituli appetens*; quod postremum animadvertere potes esse verbum Phædri ex crebro ejus usu, & Maniliana junctim præbet *appetentes gloria & avidos laudis*, per quas voces *titulus* explicatur ringente Gudio. Adhuc tamen propius ad Phædrum dirigeret, qui statueret *amulus*, ut *nota emulatio* in libro secundo n. 9.

Ibid. *Quartum libellum dum varie perlegis*] Hæc sunt, quæ pro Phædri si non verbis, certe literis ex fide codicum veterum habere possumus. De supposita ab Pithæo voce *vacive*, aut de Gudiano supplemento pronominis *dum tu varie perlegis*, disceptent auctores. Sed utinam Gudius demonstravisset, ubi *varie perlegere* occurrat eo sensu, ut notaret perlegere nunc his, nunc illis ex floribus omnia libantem. Credo commodius accidere ad aures Latinas *orationem varie componi*, quam *varie perlegi libellum*. Sed fateri oportet; discessit ab communi fere sensu Gudius in paraphrasi, quam omissa voce *quare in-*

choans relinquit quoque prorsus suspensam, *Mi Particulo, quoniam fabula te delectant, ... quarum libellum dummodo tu perlegens transferes.* Quo perget istud? aut cui collectioni innititur illud omne? Sed prorsus succedunt omnia lenissime, si reponas ex literarum similitudine contractum ac vitiatum hoc modo: *Quartum libellum ductum varie perleges.* Hæc enim majori distinctione debent ab sequentibus separari. *Ducere* constat esse verbum infinitæ materiæ & significationis. Versum postremum sic legere jam diu statui: *Inlitteratum plausum na derideo.*

Supereſt locus ſicut difficillimus, ita pulcherrimus memoriæ Praxitelis & Myronis; qui, ut nunc eſt, commode his primitiis meis colophonem præſtabit. Ille quidem ab omnibus fere, ſed ab nullo ineptiore audacia & violentia tractatus, quam ab Gudio, qui tam ingenioſe dolos aliorum, ubi nulli ſunt, indagare poteſt, dum ſuis ad depravandum cruento & lacerandum Phædrum ignoſcit. Quid enim deteſtabilius illo invento, quo utitur ad vocem *detrito* in geminis Phædri exemplaribus ex fide vetuſtatis ſervatam eliminandam? Vox hæc eodem chirographo & calami ductu ſcripta illic perinde exſtat, ut reliquæ voces; & hæc quidem probæ habentur, illa una modo dicitur *nauci*, ineptum glosſema & nullius momenti, nunc glosſema *novi*, etiam addita cauſa, *quod Glosſatori dubium & anceps videbatur*; quum & *novi* & *detrito* non ſolum locis diſtent, ſed etiam ordine in ſanctiſſimæ fidei codicibus poſita diſjiciant omnem vel ſuſpicionem glosſæ. Sed voluerit licet Lynceus eſſe per tantam vetuſtatem, certe nunc cæcutivit, omniaque non ſunt niſi commenta ad removendum obſtaculum reſtituendæ Phædri manus, quod mollire non poterat, id quod ars noſtra deſiderat. Hæc quum ſufficiant ad probandum, non debere locum, quem obtinet in verſiculi principio vox *detrito*, expungi & evaneſcere; tum ſimul & ſponte concidit audax illa interpoſitio fabulæ *exempla audiat vel audiant*, quomodo in his hæret ipſe Gudius, quum eum teſtetur ſibi dixiſſe *audiant* in vita Apellis Carolus Datus, idque

idque parte per conghiettura, e parte seguintando gli antichi MSS. quum nihil nisi contra codices priscos belligeret Gudianus, ac deleat, quod illi volunt pro bono servari; quod quum ille parum attenderet, non mirum est quoque probavisse, quippe qui diutius desidens in quadriviorum com-pitis & pharmacopoliis captans garrulorum diurnas fabu-las gaudebat eas confarcinare, quam silentio & iudicio librorum in museo acquiescebat. Quid enim inveniustius illo *fabula exempla audiat*, & subjicere *fabellam talis exempli*, quum nec *audiat* alium respiciat quam τὸ Ἄσῑπῑος, & *exempla* nequeant intelligi nisi falsarum inscriptionum. An igitur talis est illa sequens de Demetrio & Menandro? Phædrus enim quum dixit *fabellam talis exempli*, intelli-git a more Ἄσῑπῑ alienam, ut jam non bestiae loquantur & arbores, sed insignes viri præteritæ ætatis. Hinc igitur quam probissima reparatione videor illud *suo Detrito* sine vanitatis ambage consideravisse, solitus legere, tanquam Phædrus scripserit;

*Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adscripserunt Praxitelen, luto
Boethum, Myronem argento.*

Per tria enim opificiorum genera & exempla hanc ejus pro-bationem ivisse testatur ipsa vetus scriptura, cujus apices ad hanc lectionem sunt omni modo convenientes. Prono-men utique illud *suo* esse depravatum jam patuit ex ante-cedentibus, ubi probavi non placere Phædro illud sic collocari, ubi concinne potest omitti. Vox enim *novo* peni-tus istud includit, ut lucrifieri oporteat. Notum vero illud est ex Ciceronis libro iv in Verrem cap. 14. *Cum iste ab sese hydriam Boeti manu factam, præclaro opere & grandi pondere per potestatem abstulisset.* Ubi ab viris doctis citatus est liber Plinii xxxiii cap. 12. aliaque. Qui ar-tifex in figulinis quum dicatur fuisse Carthaginiensis, non sequitur utique, quoniam in Græcis est Βονδῑος, inde istud nomen tractum esse, & hinc scribi debere addita aspi-rante litera h. Est quippe nomen Carthagine usurpatum, quod terminatur ad morem declinandi Græcum & Lati-

num, ut *Sumiatus*, *Rodanus*, *Múgnav* & similia. In chi-
rographo tamen Phædri videtur retinuisse, & posterius o
in *Detrito* venit ex *Boethō*. Hoc igitur explanato, in iis
quæ sequuntur, apparet progressum fuisse Phædrum etiam
ex bene inspecto MSStorum librorum consensu

— *Fabula & audiant.*

Adeo (an Aevo?) fucata.

Sic enim manifeste conspicitur, unde exstiterit istud *exau-*
diant in duobus illis exemplaribus; quum nequeat videri
vox ea sic temere fuisse producta, ut credere liceat mana-
visse ex verbis aut *exulant* aut *exeant*, vel sic correpta,
ut in unum coierit ex *τοῖς exempla audiant*, quæ amplifi-
catio videtur omnes verecundiæ fines exire. Hanc vero
insaniam a Phædro in artificum operibus traductam obti-
nuisse quoque in exemplaribus scriptis antiquorum libro-
rum docet Galenus & Dio Chrysostomus, quorum ver-
ba citat doctissimus Maussacus in Dissertatione Critica, ut
eorum verba nunc repetere non sit necesse. Atque hac
ratione utinam Phædro propriam & ingenuam scripturam
restituerim! Sic enim jam satis.

NIC. DISPONTINII

IN

PHÆDRUM

COLLECTANEA.

THE D R U M
COLLECTanea
IN
MUSIC DISPOSITION

LECTORI

BENEVOLO

S.

QUum abhinc complures annos cultissimum fabellarum Æsopiarum scriptorem Phædrum primum cœpi legere, captus tum argumenti & rerum sub fabellis istis prudenti consilio involutarum pondere atque varietate, tum Latini etiam sermonis, quo vitæ prudentis & honestæ monita lepidissimus auctor breviter est complexus, politissima simplicitate, & nitore admirabili, decrevi repetita identidem lectione eum mihi reddere familiarissimum, &, quo firmitus singula inhærerent animo, in privatos usus meos non tantum ex viris præstantissimis, qui notis eum suis ex professo illustrarunt; sed ex Josephi etiam Scaligeri, Isaaci Casauboni, Claudii Salmasii, Casparis Barthii, Gerardi Joannis & Isaaci Vossii, Joannis Pricæi, Nicolai Heinssii, Joannis Frederici & Jacobi Gronovii, Gisberti Cuperi, Joannis Georgii Grævii, Jacobi Perizonii, Christophori Cellarii, virorumque aliorum in Republica literaria principum, quos hic omnes recensere longum foret, lucubrationibus eruditissimis, in morem apud sedulæ congerere, quidquid lucem Poëtæ elegantissimo adferre videbatur; eaque omnia,

interspersis hic illic nostris etiam, quæ non indiligenti veterum lectione, & cum Phædro collatione observaveram, in formam Indicis Philologici digerere; non ignarus quanto cum applausu literati orbis excepti essent similes aliorum labores, Gifanii quidem in Lucretium, Boecleri & Bosii in Cornelium Nepotem, in Terentium Kockerti, & quem in Florum, ac Phædrum quoque nostrum, Indicem doctissimus dedit Freinshemius. Quod consilium meum quum aliquando communicassem cum amicis, quorum iudicio limato & peracri plus tribuebam quam meo, & simul rude aliquod specimen atque prima veluti rudimenta laboris nostri ostendissem, illi præter opinionem meam quidquid hujus erat impense probare, atque hortari sedulo, ut per horas subcesivas telam hanc, quam non inepte, ut illi quidem judicabant, orsus eram, detexerem, nec mihi tantum servarem, sed in publicos usus aliquando producerem. Interjecto deinde tempore accidit, ut, quum immortale Germaniæ suæ ac nostri quoque Belgii decus Joannes Georgius Grævius, magno Reipublicæ literariæ damno his diebus repentina morte nobis ereptus, Nobilissimi Marquardi Gudii in Phædrum notas & animadversiones, tanto cum desiderio, tamque diu a Viris Doctis expectatas, obtinisset ab heredibus, eas typis describendas Henrico traderet Wetstenio, Viro ornatissimo, & nulli Bataviæ nostræ typographorum secundo; qui a communibus amicis de consilio nostro monitus, serio mecum

cœpit agere, ut Indicem illum Philologicum, quem ipse jam perfectum atque absolutum esse opinabatur, sibi darem, Poëtæ nostro, quem cum notis doctissimi Gudii postumis edere suscepisset, adjiciendum. Etsi vero pro jure amicitiae nostræ nihil ei videbar posse aut debere saltem negare, tamen quia non eram nescius quam curta esset supellex mea, & quam parum essem instructus ad sustinendam ac tuendam expectationem illam, quam amici de levibus istis conatibus meis apud eum aliosque jam concitaverant, ego illi primum negare; ipse cum amicis, cum quibus utrique magnus erat usus, non destitit instare, suadere, hortari, usque adeo donec perpulit. Pudore igitur meo ac modestia horum precibus expugnata, fidem dedi mea me scrinia excussurum, & quæ in liturariis magnam partem adhuc jacerent, in ordinem recepi dispositurum, eique, si ita videretur, typis imprimenda traditurum. At quum attentiore cura manus operi admoveere cœpi, mox sensi ad telam istam absolvendam majus, quam amici fuerant arbitrati, otium requiri, atque omnino fieri non posse, ut tam brevi spatio temporis, cui me per festinantes operas typographicas videbam inclusum, omnia digererem, nedum supplerem quæ ad operis perfectionem deessent. Accedebat ratio alia, quæ me consilium mutare cogebat, quod intelligerem editionem illam, præter Gudii ineditas, aliorum etiam Phædri interpretum præstantissimorum notas partim integras, partim selectas esse complexu-

plexuram, ex quibus ego jam pridem inceperam
breve veluti florum corpusculum facere, & ex-
cerpere ea, quæ videbantur instituto meo
servitura: illa vero omnia mihi videbam indu-
cenda, nisi ineptus haberi vellem, qui in indice
repeterem, quæ jam suis erant locis repræsentata,
atque ita molem & pretium libri supervacua-
neo labore augerem. Ne tamen nihil plane darem
Viro optimo, cujus causa plurimum volebam, edi-
tioni Wetstenianæ Indicem adjeci verborum omni-
um, atque elegantiorum loquendi formularum, lo-
cupletissimum. Interim quamvis fidem datam tum
quidem ob allatas rationes liberare non potuerim,
non tamen ideo consilium semel initum pror-
sus abjeci, sed quoniam amici jam mihi persua-
serant, fore istam qualemcumque opellam no-
stram studiosæ juventuti non inutilem, cujus com-
modis quam maxime cupiebam servire; operam
dedi, ut ex eruditis illis amplissimi Gudii lucu-
brationibus, quas magno Reipublicæ literariæ
emolumento e tenebris in publicam lucem pro-
traxerat Clarissimus Petrus Burmannus, magnum
Academiæ Trajectinæ decus, non parva fieret iis ac-
cessio, quæ jam antea ex Contr. Rittershusio,
Gasp. Scioppio, H. Nic. Neveleto, Nic. Rigal-
tio, Jo. Freinshemio, Aug. Buchnero, Jo. Schef-
fero, Tanaq. Fabro, Jo. Ludov. Praschio, &
Petro denique Axenio excerpteram. Neque
etiam hic dissimulandum, non parvo mihi adju-
mento fuisse amicos, qui ex supellectili sua
libraria, pro suo in publica commoda studio, li-
be-

beralissime suppeditarunt pro se quisque omnia, unde Phædro nova lux aut ornamentum sperari posset. Præter libros autem editos, ad quos & aliis patet aditus, magno mihi quoque fuerunt usui Excerpta Jo. Fred. Gronovii, quæ in paucorum manibus versantur, in Plautum, Terentium, & Ciceronis ad familiares, ut vocant, epistolas, eruditissima, & publica luce dignissima, cum ejusdem viri summi, & Clar. etiam Jo. Mensingæ, præcipui Academiae Groning-Omlandicæ, dum viveret, ornamenti, privatis in Phædrum scholis. Atque illas quidem jam integras Indici meo inserueram, nominato semper Auctore, cui illas debebam; ex his autem flosculos, & ea quæ in aliis nondum observaveram, delibare inceperam, quum certior factus Jac. Gronovium, virum Clarissimum, & summum in his studiis doctorem meum, Phædrum denuo recensuisse, & cum suis emendationibus ineditas illas, quas dixi, magni Patris sui notas, quibus jam alios pro suis impudentissime usos viderat, nec tamen unquam, quæ sunt horum temporum artes, ingenue professos, per quem profecissent, optimis Janssonio-Waesbergiis dedisse typis describendas; denuo ab amicis monebar, ut si non Indicem Philologicum, quem scirent majoris esse operis, huic editioni saltem breviora quædam in Phædrum Collectanea adderem, atque Indicis mei quasi quoddam ἀποσπασμάτιον, quæ eodem ordine disposita illius vicem supplerent. Quotidianis eorum conviciis
tan-

tandem cessi, & expunctis, nisi me animus fallit, Gronovianis omnibus, quidquid horum vides Collectaneorum iisdem dedi Typographis amicissimis. De quibus quid vitio creati, atque omnium, nisi quæ ipsi fecerint, iniqui censores judicaturi sint, parum moror, modo æquis harum rerum æstimatoribus videar non plane nullum fecisse operæ pretium. Habes, Benevole Lector, consilii mei rationem, atque omnium præterea copiarum recensum, quibus ad hunc laborem instructus accessi: in his nullam aliorum Phædri interpretum, quam quos supra laudavi, mentionem fieri non miraberis, si cogites, certissimum, ut ego quidem censeo, eos facere pretiosi temporis dispendium, atque actum agere, qui, postquam ipforum fontium lymphas purissimas ac limpidissimas jam largius hauserunt, ad deductos ex his tenues & lutulentos aliorum rivulos adhuc deflectunt. Neque enim me fugiebat, quid de illo Interpretum genere, qui superioribus annis *selectos Variorum commentarios* in omnes fere scriptores veteres emisserunt, cum alii sæpe viri docti judicassent, tum Clarissimus inprimis Burmannus & de illis, & de nupero præsertim Phædri interprete in præfatione sua censuisset, quod viri politissimi iudicium, quum faciat ad institutum meum, non possum quin hic inseram: *Omni*
bus vero, inquit, palmam præripuisse mihi vide-
tur nuperus Phædri nostri editor, qui virorum do-
ctorum labores truncatos nobis exhibiturus, ridi-
culo commento damnum illud pensavit. Et cum
sen-

*sentiebat nunquam doctis laborem illum, quem ipse Phadro impenderat, probari posse, satis magnum operæ pretium putavit pueris placere, quorum oculos pulchris iconibus pascere palmarium existimabat. Videtur autem has delicias e monachorum disciplina repetiisse, qui egregie rudes & omnis doctrinæ expertes, omnibus fere libris has ineptias inferebant. Sed nos puerilia hæc oblectamenta nemini invidemus; magisque mentes auditorum doctis & solidis verbis occupare, quam his ludibriis oculis insidias facere volumus. Ea fuit causa, quare non illius tantum, sed nec Petri etiam Dane-
ti, qui in usum Serenissimi Galliarum Delphini lepidissimum scriptorem nostrum interpretatione & notis se illustrasse profitetur, rationem non modo nullam primo habuerim, sed ne inspicere quidem voluerim, quod a plurimis viris, elegantiorum literarum notitia excultissimis, atque adeo iudicibus maxime idoneis, sæpenumero intellexeram, parum bonæ frugis in maxima illorum Commentatorum parte contineri, ac paucis exceptis pro nimia aliorum interpretum copia, atque, ut ita loquar, prægravi Commentariorum pinguedine, jejunas notulas, & arida ossa nobis apponi; in stilo barbariem atque infantiam notari; jejunas explicationes, nullo Veterum testimonio, nulla auctoritate confirmari; quasi nos eis credere, sine argumentis, necesse esset. Si quid antiquæ historiæ, rituum, consuetudinum ac opinionum prisce ævi attingatur; id non modo nimis breviter fieri, sed ne digitum quidem ad uberiores fontes, ex quibus*

bus plura peti possint, intendi; quod tamen magni momenti erat, cum ut Lector, qui interdum rem sibi copiosius explicari cupiebat, unde eam peteret rescire posset, tum etiam ut adolescentes paulatim præstantium iis de rebus scriptorum cognitionem sibi adipiscerentur: quibus verbis communem doctorum & suam quoque de illis interpretibus sententiam exponit editor novissimus elegiarum Pedonis Albinovani. Noveram quoque quam gravem ac severam de illis, & de Michaële præsertim Fayo, qui Lucretium in usum Serenissimi Delphini edidit, jam ante hos octo annos tulisset censuram in præfatione Lucretii sui in Anglia doctissimus Thomas Creechius, *incestasse eum barbara interpretatione Poëtam Latinissimum, easque notas adjecisse, quæ Philosophum faciant sæpe absurdum, se ipsum semper ridiculum: esse istum bipedem ex illo hominum genere, qui post depravatam religionem, & corruptos bonos mores, in literas humaniores involent, & maxime agant, ut nec pii, nec boni, nec literati possimus esse: si quid asperius dixerit, id non suis moribus, sed illorum insolentia, qui bonos auctores violent, esse adscribendum; notam esse lenitatem suam, at stultam esse clementiam duris verbis parcere, quum isti sint meriti duriora.* &c. Alii alia. Sed a nemine tristiorum stuporis, incitiae atque impudentiae notam sustinuisse videbantur inepti isti pannosorum centunculorum sarcinatores in usum Delphini, inque his Philippus inprimis Silvius, T. E. C. P. quam a Viro utriusque Palladis artibus clarissimo, commentariis in Propertium, sane quam doctis

doctis & laboriosis, non ita pridem a Wetstenio nostro editis; cujus elogia festiva, ac multo sale condita, dicteria ingeniosa, utramque in iis paginam facientia, & acutos, quos a capite ad calcem libri fœcundo fundit pectore jocos, qui sine admiratione ingenii elegantissimi, ac sine risu legerit, ne illum Demea Comico tristiores, aut prisco dixerim Catone severiores. In illis autem jam statim pag. 7. b. *Parisinus* interpretis arguitur erroris, quo vix ullus alius potuerit errari abnormior; ac fœde pervertisse *Passeratium* suum. pag. 16. a. *Philippus Silvius* stulte hæc interpretatur. pag. 27. b. *omnium interpretum miserrimus*. pag. 31. a. *σάραξινός*, ut passim, homo inpenetrabili sapientia; & perspicacissimus *Silvius*. pag. 39. b. *Passeratium* diversa via sequuntur duo heroes, tamquam duo cæci iter baculo prætentantes, *Marollius* nimirum & nuperus interpret *Propertii* *Phil. Silvius*. pag. 49. a. Et hanc elegiam (*Propertii* lib. 1. el. 14.) & simul tertiam *Tibulli* lib. 3. eleganter ac venuste imitatus est noster *Secundus* lib. 1. el. 2. sed ita imitatus, ut cum utroque poëta in certamen descendere videatur. Quod profecto majus est quiddam, quam ut expectes ab homine *Batavo*, cui ad delicias atque amœnitates poëticas adspiranti obstare debebant patriarum paludum nebulosus aër, & damnatum frigoribus cœlum. Ita sane de *Secundo* nuper statuit *Bajuletus* quidam, homo insigniter subtilis, callidusque ac vafer, nec vanus judex poëtarum: „On
„vois par tous ces ouvrages, que *Secundus* avoit l'
esprit

„esprit fort beau, fort agreable, & fort enjoiné. Ce
 „qui est d'autant plus remarquable, qu'il étoit né
 „dans un climat qui ne paroist point favorable a la
 „gentillesse d'esprit, qui est necessaire a ceux qui ven-
 „lent reüssir dans la belle poësie. Unde igitur fieri
 putemus, ut sub illo liquidissimo Galliaæ calo
 nascantur Bajuleti ac Philippi Silvii? pag. 66. b.
 Fideli silentio secutus est magistrum suum acutus
 homo. pag. 91. a. Tò aridus exponit interpretes Pari-
 sinus nuperrimus per propitius & favens. O il-
 lum nimis cerebri felicem, cui ad omnem no-
 dum cuneus est præsto. Et tamen hæc ipsa ex-
 positio multis visa est nimis quam arida & macra:
 qualem scilicet hominis ab omni literarum cultu ari-
 dissimi esse conveniebat: qui in tot paginis ne se-
 mel quidem sapere voluit, solamque servat gloriam
 aritudinis. pag. 103. a. dicitur Parisinus Tiresias.
 pag. 105. b. musteus interpretes, cui volupe est in
 luto volutari. pag. 109. b. Credas hunc hominem
 paleis victitare, abjectis frugibus. pag. 115. b. in-
 terpres nuperus, omnium interpretum, quotquot
 unquam fuerunt, egentissimus. pag. 119. b. Pas-
 seratius nihil dicit. itaque graculus ille Parisinus,
 qui nobis nuper Propertium concacavit, coactus
 fuit Beroaldum exscribere. quid enim aliud face-
 ret? sed pro sui ingenii felicitate, consilium no-
 bis poëta reteggit, de quo ne ipse quidem poëta
 cogitaverat oportet hunc hominem longo
 tempore capillum promississe: adeo perite ac docte
 hariolatur. pag. 122. a. Philippus Silvius, qui
 nusquam solet obherere. Ibid. Plane hic delirat
 Phi-

Philippus Silvius T. E. C. P. pag. 18. a. Marollii infelix exscriptor Silvius. pag. 159. b. adscribitur illi crassissima barbaries. pag. 178. b. Parisinus Oedipus. pag. 204. a. Verbum de verbo exscripsit e Passeratio miser ille commentator Parisinus. pag. 211. a. ille centonum sarcinator Gallus, cum ligneo nomine. pag. 224. b. Luctificabilis ille nostri interpretes Gallus. pag. 226. b. Silvius Passeratii dubitabundi impudens & infelix exscriptor. Ibidem : inficeti ineptiarum propolæ cum magnifico titulo. pag. 234. b. Sed & sic Propertium facilius capio, quam Propertianam Philippi Silvii interpretationem Irascor cælo natali tam crassos esse nos Batavos, ut nec Philippum Silvium intelligamus ! pag. 241. a. Marollius hunc versiculum non fuit ausus interpretari. ideoque omisit. Verum id damni egregie sarcit nuperi interpretis interpretatione valde interpretativa ... atque ita rem factam habemus. pag. 242. a. Palamon Gallicanus & tamen exstitit nuper alius interpretes Gallicus: qui quum hæc ignorare non posset ... adeo altum siluit de Meursio deque Scriverio, ac si eorum neuter umquam fuisset in rerum natura. Præterea tam non intellexit quæ exscribebat, ut istam de aureo Romano expositionem Farnabio imputaverit. Tamen his ipsis ignorantie thesauris homines invenusti regiam sibi liberalitatem promeruerunt: & magno venduntur volumina scombris ac piperi vestiendo prognata. pag. 253. a. alieni & dudum explosi erroris accessio fieri maluit quam recte sapere lacrymosus ille enarrator

*Parisinus. cujus pannosos centunculos, qui sic-
cis oculis viderit, ne illi robur, & æs triplex cir-
ca pectus esse debet. pag. 256. a. Philippus Sil-
vius suo more, hoc est, plusquam pueriliter reddi-
dit &c. pag. 261. b. Parisinus interpres illustri lu-
mine perfudit hunc versiculum....id qui capit,
non opus habet mea correctione. pag. 280. a. Phi-
lippus Silvius Penelopa patrem Icariotum vocat,
dicitque ab Icariotus formari patronymicum Ica-
riotis. & hic homo, ut scribat libros, etiam in-
vitatur præmiis? pag. 291. a. omnium interpretum
alpha Philippus Silvius. pag. 301. b. capitalis ille
interpres Parisinus, quid instrumenti fuerit cym-
balum, turpiter ignoravit...meliora hunc igno-
rantiae antistitem edocere poterat Laurentius Pi-
gnorius egregio commentario de servis. Ut omit-
tam tot alios antiquitatum illustratores. Non
legerat ipse in carmine libero, Cymbala cum cro-
talis, pruriginis arma, &c. sed ista non legunt
T. E. C. P. quærant proinde in suo Calepino.
pag. 305. b. Parisinus pro more suo interpretatur
...putes hunc hominem esse λεῖψανον ætatis au-
reæ, adeo simplex est, adeo allium ubique &
glandem obolet. pag. 307. a. Siderea Dea expo-
nitur a Philippo Silvio T. E. C. P. Diva stellata.
bene sit vobis, o Angiæ, cum vestro fimeto. pag.
331. b. Vulgo ista perperam intelliguntur: &
cum vulgo sapit interpres Delphinicus, homo nimium
quam miserabilis. pag. 323. a. Passeratium more
suo expilavit interpres Parisinus. pag. 307. a. Ma-
rollii fucus Philippus Silvius. pag. 349. a. Mon-
stro-*

strosissime hæc Galli interpretes exposuerunt, Marollius puta ac Silvius. pag. 357. a. Etiam Passeratus deliciis malebat: quem tandem aliquando intellexit Philippus ille Silvius, Buhursianæ propaginis aureus termes. pag. 360. b. Interpres Parisinus, homo quantivis pretii. pag. 361. a. b. Beroaldum & Passeratium inclementissime expilavit Philippus Silvius T. E. C. P. Ibidem: Hercules Celta. & : fucus iners, exscribens passim, quæ numquam intellexit. pag. 371. a. interpretis Parisini supina simplicitas &c. pag. 379. b. Parisinus Aristarchus: Locum hunc valde quidem obscurum varie exponitur ab eruditissimis interpretibus. &c. hæc enim ipsius est Latinitas. pag. 380. a. id quod in fraudem traxit hominem acutum Philippum Silvium T. E. C. P. cui religio est quidquam adferre, quod non sit ex horum duorum (Beroaldi & Passeratii) sacrario prolatum. pag. 393. a. tamen in tanta luce cæcutire maluit nuperus interpretes...unde huic misero mens tam læva? a Marollio suo accepit, qui ita verterat... O interpretem laboriosum! tanti erat exscribere Beroaldum, neque tamen intelligere. pag. 405. b. Parisinus interpretes, qui Passeratium semper exscribit, non semper intelligit, voluit hic sapere supra magistrum suum. pag. 418. a. Philippus Silvius omnis munditiæ medulla, ita est interpretatus... Qua nova notione verbi Tondere vir elegans locupletare poterit Calepinum suum. pag. 423. a. Philippus Silvius, magnarius ille glandis negotiator. Hæc igitur tam acria tamque levera Virorum do-

Etissimorum de Commentatoribus istis Gallis ju-
 dicia quum exstarent publice, quumque
 ad ipsos fontes liquidissimos mihi pate-
 ret aditus, si ex lutulentis ejusmodi rivulis vel
 minimam observatiunculam in mea voluissem
 Collectanea derivare, & repertis frugibus adhuc
 βαλανηφαγεῖν, quid fuisset quæso, si non hoc
 fuisset cum ratione insanire? aut quid tandem causæ
 attulissem, quo minus summo jure quidvis ha-
 rum rerum in me diceretur, quæ in illos dicta
 sunt? Certe me ipso judice fuisset dignus, qui
 per omnium ora traducerer ut caudex, stipes, a-
 sinus, plumbeus; ut homo ab omni literarum
 cultu aridissimus, barbarus, & cæcus Tiresias,
 ut graculus Batavus, infelix & impudens Daneti
 exscriptor atque fucus, inclementissimus Calepi-
 ni compiler, centonum sarcinator, inficetus
 ineptiarum propola, magnarius glandis negotia-
 tor, lacrimosus, luctificabilis, miserrimus & egen-
 tissimus Phædri, quotquot umquam fuerunt,
 enarrator, cujus pannosos centunculos nemo sic-
 cis oculis videre queat, nisi cui robur & æs triplex
 circa pectus fuerit, & quæ sunt alia hujusmo-
 di elogia, quibus hi regię munificentię gurgites
 secundum facta & virtutes suas passim exornan-
 tur. Interim quamquam ita satis intelligebam
 me ex his ignorantię thesauris non magis quid-
 quam bonæ frugis esse hausturum, quam ex pu-
 nice aquam; visis tamen elegantissimis istis in Pro-
 pertium Viri Nobilissimi commentariis, impe-
 tus, fateor, me cepit, graviorum intervalla ne-
 go-

gotiorum hoc otio dispungendi, & bonas aliquot horas perdendi in percurrendis Delphinici interpretis in Phædrum notis, si tamen id est bonas horas perdere, suos velle oculos adhibere testes errorum plusquam puerilium, stupendæ inscitiae, plagiorumque impudentissimorum. Quod tædium quum devorasssem, ejusdem plane farinae, fateor, deprehendi Danetina in Phædrum interpretationem atque notas, cujus in Propertium suum Silvianas esse ostendit nuper politissimus, quem dixi, interpretes; nec vanum profecto meum ejus esse intellexi, nisi hæ librorum pestes excuterentur de manibus studiosæ juventutis, brevi futurum esse ut in antiquam revolveremur barbariem. Unde non videbatur committendum, quin id aliis pariter constaret rebus ipsis, & datis aliquot speciminibus, in quæ oculi forte inciderrant, ne temere aut minus vere illud a me dici forsan quis putaret. Sed quia jam maximam Collectaneorum meorum partem operæ typographicæ descripserant, dividenda erant, quæ enotaveram ex innumeris paucula, & quum suo loco omnia jam non possent commode inferi, quædam in Præfationem rejicienda. Dico ex innumeris paucula, quæ sub acumen stili venerant, ne putes omnia lacrimosi interpretis ulcera hic tangi, aut omnia ejus plagia ostendi: fiet illud alias, quum mihi fuerit à rebus meis gravioribus plus otii, atque intellexero hunc laborem Censoribus æquis & doctis non fuisse ingratum. Interest enim

reip. literariæ, ne Sisyphium istud genus hominum cornua tollat, verum ut inventa virorum, de literis optime meritorum asserantur, & a viscatibus istorum Lavernionum manibus vindicentur, qui furandi aliorumque cogitata suppilandi & sublegendi artificio, ut compendiaria ad gloriam viagrassari solent, uti alicubi loquitur eruditus Gaspar Scioppius. Interim hoc Catone contentus esto, benevole Lector, & ride mecum horum stultitiam temporum, quibus magno emuntur grandes ignorantia thesauri, atque volumina scombris ac piperi vestiendo prognata, ut iterum loquar cum Nobil. Propertii Interprete, cujus ego salibus ac verbis, ex recondita antiquitate petitis, non diffiteor sæpenumero fuisse usum, quod aptiora fingere atque excogitare non possem ad hunc Heroa Celtam ex virtutibus suis ornandum.

Atque en tibi in ipso statim limine offendentem Enarratorem Parisinum, & libri i Prol. ad *Libelli dos* ista notantem: *Metaphora. Nam dos proprie dicitur quod marito cum uxore datur. Sumitur præterea dos pro eo quod alicui datum est, vel a natura vel ab hominibus. unde dotes animi dicuntur & etiam librorum, & aliarum rerum quæ utilitatem asserunt. Hæc debet, cui plurima debet alia, Ambrosio Calepino, qui in Dictionario suo, Dos, inquit, proprie dicitur quod marito cum uxore datur. Transsumitur præterea latius hujus nominis significatio pro omni eo, quod alicui datum est, vel a natura, vel ab hominibus. τὰ ἀγαθὰ. unde dotes animi dicuntur. &c.*

Quis

Quis autem non videt hanc descriptionem *dotis* esse nimis generalem? An non enim & mala homini dantur? & tamen ne ipse quidem Danetus tam ineptus, credo, fuerit, ut mala *dots* serio dixerit. Interim non ignoro esse morbum contagiosum qui Nostratibus *de gave* dicitur; jamque videre mihi videor petulanti splene cachinnos τῶν εὐτραπέλων, & Gelasii, nescio cujus, Trismegisti, qui ad notam famosæ domus inscriptionem me forsan remittant:

Die met Kranksinnigheit zyn begaast

Die worden hier gespyst ende gelaast.

Sed nobis de Latina lingua sermo est: has autem similesque dicaculorum cavillationes non moror; qui si serio atque omisso joco mecum sint acturi, in promptu habeo quod respondeam.

Ad ejusdem prologi verba *Fictis fabulis* quæ norat, corrasit e Tanaquillo Fabro: *Nec inepte*, ait, *vox illa fictis additur. Maluit proprie loqui Phædrus, ut Cicero in Miloniana. Fabula enim ex earum vocum numero est, quæ verum & falsum significat. Unde infra legitur, vera fabella. lib. 2. Fab. 5. Et apud Græcos μῦθος pro fabula falsa, & vera usurpatur. Et apud Homerum pro sermone vero sumitur. Faber autem: Quid opus fuit addere fictis? dixerit aliquis, nam τὸ fabulis suffecerat. Sed maluit proprie loqui Phædrus, ut Cicero in Miloniana: fabula enim ex earum vocum numero est, quas vulgo μῆσας vocamus, ut gratia, ut dolus &c. verumque & falsum significat, unde infra legitur vera fabella.*

Quare proverbium illud quod apud Terentium his verbis conceptum est, Lupus in fabula, apud Plautum sic concipitur, Lupus in sermone. Ita apud Græcos μῦθος est fabula, seu narratio falsa; sed & aliquando vera narratio est... & apud Homerum μῦθος pro sermone vero sumitur. &c. Miseret me profecto optimi Prisciani passim ab hoc homine tam misere vapulantis. Vel hoc ipso loco, quum Fabri notas ob oculos haberet, atque in compendium mitteret, cavere sibi non potuit a vitio, quod ferula vindicet Orbilius. Ita enim Faber: Fabula enim ex earum vocum numero est, quas vulgo μῆσας vocamus, ut gratia, ut dolus, &c. verumque & falsum significat. Parisinus Aristarchus: Fabula enim ex earum vocum numero est, quæ verum & falsum significat. Abecedarii nostri hunc Palæmonem Gallicanum doceant scribendum fuisse, significant. Verum id in his nugivendis non est novum: similia in nostro notamus alibi; atque in Philippo Silvio T. E. C. P. doctissimus Propertii interpretes ad lib. iv eleg. 7: 21. Locum, inquit Silvius, hunc valde quidem obscurum varie exponitur ab eruditissimis interpretibus. Et hos quisquam viros doctos dixerit, qui quum Latine nesciant, tam temerario ausu antiquos Poëtas aggressi sunt interpretari in usum Serenissimi Delphini? O invenustum insaniens-que seculum! O fœda seculi lues!

Fab. ix. ad *Quid ita*, Danetus: *Locutio elliptica, pro ob quid ita, vel, quam ob causam.* Hanc notulam sublegit doctissimo Scheffero, cu-

ius hæc sunt verba: Quid ita] *Locutio elliptica, pro, ob quid ita, hoc est, ob quam causam ita cessarunt. Sicut in illo Terentii And. 2. 2. Lætus est, nescio quid. Ubi Donatus; Deest propter, ut sit, propter nescio quid. &c. Ex eodem fonte hausit quoque illa ad Fab. XII. Exerit: prodit & notum facit. Nam & ita Schefferus: Exerit] prodit, aperit, notum facit.*

Fab. XVI. definitionem *Fraudatoris* exscripsit ex Briffonio de Verb. signif. Danetus: *Fraudator] qui in fraudem creditorum & eorum fraudandorum causa quid fecit, gessitve, fraudator dicitur. Iisdem pene verbis Briffonius: Fraudator, qui in fraudem creditorum, & eorum fraudandorum causa, consilio quid fecit gessitve &c.*

Fab. XXI. ad *Fulmineis dentibus*, Danetus: *Qui instar fulminis sternunt, & proterunt obvia quæque. unde Ovidius: Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri. Et:*

Fulmineo celeres dissipat ore canes.
In re tam pervulgata rursus confugit ad Ambrosii Calepini Dictionarium, Plagiariorum commune oraculum: *Fulmineum*, inquit ille, *os apri, hoc est, violentum, & fulminis modo obvia quæque prosternens. Ovidius 4. Fast.*

Sicut aper longe sylvis latratibus actus, *Fulmineo celeres dissipat ore canes.*
Idem apris fulmentribuit, quod aduncis exertisque dentibus representant. Sic enim ille:

Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.
Fab. XXXI. Sicuti initio ita & fine libri hujus

Graculus Parisinus videtur pro solita impudentia alienis iterum pennis se voluisse exornare, & se doctorum imminiscere Interpretum gregi. Scilicet debebant principiis respondere postprincipia. Audiamus Danetum illud *Explicit* explicantem: *Solebant*, inquit, *veteres in fine librorum scribere, explicit, ut significarent librum absolutum. Unde Hieronymus ad Marcellam.* „Solemus completis opusculis ad distinctionem rei alterius sequentis medium interponere, *explicit*, aut, *feliciter explicit*. Sed an non, o bone, verebare, ne pœnas impudentiæ doctissimo dares Tanacquillo vestro, Censori hujusmodi hominum acerrimo, qui pennas a te suas repeteret? Ita enim Faber: *Explicit*] *Solebant veteres in fine librorum scribere EXPLICIT, significare volentes, perventum esse ad finem voluminis, quod plane explicatum esset & evolutum. Hieronymus ad Marcellam:* „Solemus completis opusculis ad distinctionem rei alterius sequentis, medium interponere EXPLICIT, aut FELICITER, aut aliquid ejusmodi. Non videtur ad notitiam hujus interpretis omnium, quotquot unquam sol vidit, interpretum egentissimi, pervenisse Basilii Fabri Thesaurus eruditionis Scholasticæ, recensitus & doctissimis observationibus auctus ab Augusto Buchnero, & Christophoro Cellario, æternis Germaniæ suæ ornamentis. Potuisset inde verum etymon hujus vocis *Explicit*, a Tanag. Fabro omissum, neque ita in vulgus notum eodem jure solitaque arte petere. Quippe in illo post traditam

tam significationem τ& Explicit, adduntur sequentia: *Videtur autem decurtatum esse ab explicitus vel explicitum. Sic enim Martialis lib. 14. Epigr. 1 extr. Versibus explicitum est omne duobus opus. Et observat Car. du Fresne in Gloss. elegantioris notæ codices adscriptum ferre: Explicitus est liber &c.*

Lib. II. Fab. 5. ad *Ardelionum*, Danetus: *Hi vocantur homines qui se negotiis omnibus immiscant, ab ardendo dicti, quod pro festinando veteres usurparunt. Quamquam melius ab Ardea avi dicti Ardeliones, quia avis hujus instar huc & illuc volitant & circumcursant, dum omnibus se student negotiis immiscere. Hoc genus hominum describit Martialis tali Epigrammate:*

Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.

Vis dicam quid sis? magnus es Ardelio.

Conferamus ea quæ jampridem observantur alii, & manifestum plagii hominem tenebimus. Clar. Schefferus ad hunc locum: *qui se omnibus negotiis immiscant, ab ardendo dicti, quod pro festinando usurparunt veteres, Nonio autore; itaque cum sint avidi negotiorum inquietique, semperque cursitent festinentque, tanquam magni aliquid habeant ad agendum, ardeliones nominantur. Calepinus autem: Ardelio, id est, polypragmon, ab ardeæ imitatione, homo inquietus, & huc atque illuc semper volitans, saliens, & omnibus negotiis sese immiscens. Martialis ad Att. Vis dicam quid sis? magnus es Ardelio. Cui quoque videtur accedere Vossius noster ὁ πᾶν in Etymologico, in Ardea.*

Ab ardea, inquit, est diminutivum ardeola. ab ardeola vero Perottus non inepte ardeliones dictos putat, ut nempe sic dicantur, quia avis hujus instar huc illuc volitent, & omnia circumcursent, dum omnibus se student negotiis immiscere.... Elegantem ardelionum descriptionem habes apud Martialem Lib. 2. Ep. 7. ubi Attalum depingit. &c.

Eadem fabula ad verba, *Alapæ mecum veneunt, Danetus: id est, libertas carius emitur. Apud veteres enim quando aliquem manumittebant, alapæ percussum circumagebant, & liberum confirmabant apud Prætorem. De modo manumittendi passim, neque quicquam protritum magis. Et quisquam negabit acre acetum huic homini esse in pectore, qui protritis, & quæ passim prostant apud alios, pro inpenetrabili sapientia sua censet Lectores non esse detinendos? Sed quam non sit alienus a protritis ac puerilibus etiam conscribillandis singulæ loquuntur paginæ, plenæ ruris & inficetiarum, & nos quoque hic illic ostendimus. Interim monuisse debuerat, quæ de ritu manumissionis apud veteres usitato hic habet, in Brissonio de verb. signif. reperiri, qui in *Manumittere Cornutum* laudat, veterem Persii interpretem ad Sat. V, 75. — quibus una *Quiritem Vertigo* facit, eadem notantem: *Quos manumittebant, eos alapæ percussos circumagebant, & liberos confirmabant.* Neque enim putem quemquam fore qui credat, hunc hominem unquam inspexisse Cornutum ipsum, quum nil nisi rivulos consectari soleat, præteritis fontibus. Ad modum vero illum circumagen-*

agendi servos quos manumittebant, alludit etiam Seneca epist. viii, ubi vir summus, memoriæ lapsu, Horatio tribuit, quæ sunt Persii: & plura de eodem observarunt pridem viri in his literis, uti in Jure principes, Jacobus ille Cujacius lib. v. Observat. cap. 13. Jac. Rævardus de auctoritate prudentum cap. 7. & Barn. Briffonius lib. i select. antiq. Juris cap. 11. atque ex Appiano, Arriano in Epictetum, Quintiliano & Claudiano, erudite hunc morem, ut omnia, illustrarunt.

Lib. III. Prol. ad *Pierio jugo*, Danetus: *Pierius mons Thessaliæ in Macedonia confinio, Musis sacer, quæ ex eo Pierides dictæ.* In Collectaneis jam suo loco indicavimus, e Caroli Stephani Dictionario Historico, Geographico, Poëtico hanc Pierii montis descriptionem, non nominato auctore, pro solito candore suo excerpisse musteum Phædri interpretem. Similia ferme habet Illustris Comes de Calepio, quem Heros noster in rebus dubiis & obscuris fere sequi solet, tamquam cæcus iter baculo prætentans. Scilicet id demum est Latinos poëtas interpretari in usum Serenissimi Galliarum Delphini, & Pierio verba pectore diffundere. At, ut hoc primum dicam, quem paulo modo humaniorem fugit, quantum inter ipsos quoque Veteres sententiarum sit dissidium, unde Musæ dictæ fuerint *Pierides*? Oportuerat igitur, me judice, id verbo duntaxat explicuisse Oedipum Parisinum, qui nusquam solet obhærere; potuerat certe tam facile has tenebras capitalis ingenii sui lumine discussisse, quam pi-

rum volpes comest, & satis quidem tuto, utpote præeuntem habiturus ducem peritissimum Liliū Gregorium Gyraldum, qui Historiæ Deorum Syntagmate septimo, *Pierides*, inquit, *vel Pieriæ Musæ cognominatæ a Piero monte*, ut Festus ait, & Cicero. Stephanus tamen *Periam civitatem & regiunculam nominat*: sed Apollonii Rhodii interpretes *Periam montem Thraciæ asserunt*, in quo versatus sit Orpheus. Græci Hesiodi expositores *Periam Macedoniæ montem esse tradunt*, in quo genitæ sint Musæ, qui mons Thraciam usque attingere dictus est: quod ea ratione fictum arbitramur, quoniam primus apud Græcos & sapiens, & poëta, & theologus Orpheus in hæc loca diversatus est: vel, si Ovidio poëta credimus, *Pieriæ Musæ dictæ sunt a Pieri & Anippes filiabus*, quæ cum veris Musis ausæ sunt decertare, unde victæ in picas mutatæ fuerunt. Pierum etiam vetustissimum poëtam legimus, a quo Græcorum nonnulli Musas ajunt lepidis adeo carminibus celebratas, ut ab eo etiam *Pieriæ nuncupatæ sint*. Alii vero, quod *Pierus Macedo*, a quo mons cognominatus est, cum *Thespias profectus esset*, primus Musas novem statuerit, id quod in Bœoticis scribit Pausanias, & ipse in Poëtarum historia retuli. Atque ista quidem Gyraldus. Similia habet Syntagmate de Musis pag. 561. edit. Lugd. Bat. Neque illud silentio transire voluit doctissimus politissimæ Annæ maritus Andreas Dacerius, qui ad illa Festi, *Pierides Musæ propter amœnitatem ac solitudinem Pierii montis dictæ videntur*, quod ea secretis locis pro-

propter studia liberalia delectentur, hæc notat :
Cur Musæ dictæ Pierides, mire veteres dissentiunt, aliis a Pierio quodam, & aliis aliunde nomen ducentibus. Ego quæ ex assidua lectione discere potui, vel conjectura etiam assequi, breviter exponam. Pieres Thraciæ olim populi fuere, qui propriis sedibus relictis, Macedonia partem aliquam, deinde etiam Bæotiam occupavere, & in Bæotia Heliconem & antrum Libethridum Nympharum, & in Macedonia Pieriam, & Pimpleam fontes dedicaverunt. Unde Musæ Heliconiades, Libethrides, Pierides & Pimpleides. Hactenus etiam Dacerius. Verum id jam non agimus. Utinam modo Pierius noster, si Musis placet, minister ex inexhausto infinitæ lectionis suæ promptuario vel unum nobis producere voluisset Geographum antiquum, unde liquido appareret, Pierium montem fuisse situm in Thessalia, multum nos ei debere ultro fateremur. Simus barbaries, simus stupor, vappæ, quisquiliæ, meræque nugæ, & ludibria Celtici nitoris, quicumque ad gelidos fati Triones torporem hausimus aëris maligni: ejece-rit nos miseros extra genii decentis oras patris ira Gallicani, & nunc æraria turba circum amœnum Parnasi nemus innubasque lauros, ceu ranæ vel hircundines vagemur, ut mea faciam verba poëtæ nostræ ætatis inter Belgas sine controversia principis: attamen non tam obtusa tamque servilia gerimus pectora rudis Borealium turba virorum, ut simplici-ter & sine veterum auctoritate ac testimoniis quidpiam affirmanti Petro præsertim Daneto, Buhursi-
anæ

anæ propaginis aureo termiti, in Geographia veteri ac describendis regionum finibus, quales priscis temporibus fuerunt, fidem habeamus, quum jam satis constet inter Eruditos, quam turpiter, imo pueriliter cum alii, tum ante annos non ita multos in rebus etiam obviis & pervulgatis, ac notitia locorum Germaniæ hodiernæ se dederit nonnemo de hoc grege bellissimus; quod operæ pretium fuerit mecum, si te forsan fugiat, Benevole Lector, cognoscas e politissimis Nobilissimi I.F.C. *Vindiciis Germanici Nominis contra quosdam obtrectatores Gallos*, ad virum amplissimum & eruditissimum Fred. Bened. Carpzovium, abhinc octo annos in hac urbe editis. Locus est p.46. In quanta enim rerum Germanicarum ignoratione, præsertim earum, quæ ad rempubl. litterariam pertinent, multi nec postremi ordinis Galli versentur, vel unico eoque recenti exemplo potest comprobari; quod ubi recognoveris, vix temperabis a risu, Vir Clarissime. Qui paucis abhinc annis Bongarsii epistolas Latinas in Gallicum sermonem convertit, ut Delphino Franciæ ad rudimenta linguæ Latinæ viam sterneret, Interpres non unus e multis, sed, ut a viris fide dignis accepi, totius Academiæ Gallicæ elogio & approbatione cohonestatus, is quotiescumque celeberrimæ Academiæ Altorfinæ, in qua ea ætate florebant Scipio Gentilis, & Conradus Rittershusius, viri summi & communes Bongarsii atque Camerarii amici, mentio fit, eam, quum civitatem esse nesciret, mirifica transfiguratione, in nescio quem hominem, Altorfium nomine, subito trans-

*transformat. Non alienum fuerit duo triaue loca
afferre, ne in dubium vocari res evidentissima possit.
In Epistola XXXII. ad Joachimum Camerarium
scribit Bongarsius: Ad Gentilem nostrum Altor-
sium curabis, nisi molestum, litteras meas & fasci-
culum, quem filio tuo commisi. Ea reddit in-
terpres Gallicus in hunc modum: Je vous supplie,
de prendre la peine, de rendre ma lettre & le pa-
quet que j'ay mis entre les mains de Monsieur
vôtre fils, à Monsieur Altorfius. Item in Episto-
la LXI. ad eundem: Libellos ad te mitto quos-
dam, quos amicis communicabis, inter eos Ca-
sauboni Theophrasteos Characteres. Dignus &
doctrina & moribus, qui Altorfium vestrum exor-
net. A Gentili didici vacare professionem illam,
de qua loqui nos memini, &c. Interpres suo
more: Je vous envoie quelques petits livres dont
vous ferez part à vos amis, entre autres les Ca-
racteres de Theophraste, dont l'Auteur est vraye-
ment digne de cultiver par sa science, & par sa
probité les grandes qualitez de votre Altorfius.
Epistola denique CXLVIII. ad eundem scripta:
Altorfium quod excurrere non licuerit, sane do-
leo, & salutare ibi & Scipionem nostrum & Rit-
tershusium, &c. Interpres bellissime, si diis
placet: Je plains Monsieur Altorfius, de ce qu'il
n'a pû faire une course jusques au lieu où vous sa-
vez, pour y saluer nos amis, Mr. Scipion & Mr.
Rittershusius. Quam bene verbum verbo reddi-
derit Gallus, ut boni interpretis functum officio sci-
res, nemo non intelligit, qui utramque linguam
vel*

vel mediocriter intelligit. Tam insignis transformationum artifex & architectus ne ipse quidem Ovidius fuit, ut vel quindecim libris metamorphoseon quamvis exiguum oppidulum convertere in personam aut unum hominem posset. Bene autem se res habet, si huic homini Geographiæ Delphinum docenda non demandata provincia est. Alioquin florentissimam urbem, Norimbergam, mulierem & matrem crederet esse Domini Altorfii. Sed ingeniosis hominibus quod lubet, licet. Quod si Germanus in animum induceret e Gallico scripto Latinum facere, & forte fortuna incideret in Academiæ nobilissimæ nomen ORLEANS, idque nomen ignorantia Geographiæ deceptus, consulto Lexico, nescio quam feminam, Aureliam, interpretaretur, Deus bone, quos cachinnos irridentium Gallorum miserrimus homo concitaret! Verum nobis, Germanis scilicet, ne hiscere quidem contra tam politos & tam urbanos homines licet, etiamsi multo graviores errores committerent. Hactenus Nobilissimus J. F. C. Quum igitur errores tam fœdos tamque pueriles circa res hodiernas, lippis in Germania tonsoribusque notissimas, circa urbes & loca propinquiora in similibus Daneto interpretibus jam notaverint alii, videor non injuria a Nostro etiam, aut si qui cum eo faciunt, posse quærere, quo auctore antiquo didicerint, Pierium fuisse montem Thessaliæ? Parum abest quin irascar cœlo patrio, tam crassos & stupidos esse nos Batavos, ut illum in Thessalia nondum invenire potuerimus. Ego certe, quæ mea est simplicitas, Straboni adhuc cre-

credidi, qui nihil forsan ad Danetum, sed tamen, ut nobis quidem videtur hominibus Septentrionalibus, in describendo locorum veteris ævi situ non plane indiligenter est versatus; ille autem diserte tradit, Pieriam (quo nomine & mons & regio appellari solet ei subiecta, Musarum parens atque domus, ut Pomponio Melæ dicitur & Solino) antiquitus pertinuisse ad Thraciam, dein vero tenuisse Macedones. Locus est lib. X Geogr. pag. 471. edit. Paris. Casauboni: Πιερία γὰρ, ἢ Ὀλυμπος, ἢ Πίμπλα, ἢ Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θρακία χωρία ἢ ὄρη· νῦν δὲ ἔχουσιν Μακεδόνες. In Thracia eam quoque ponit Scholiastes vetus Apollonii Rhodii ad lib. 1 Argonaut. v. 31. Πιερίηθεν.] Πιερία ὄρος Θράκης, ἐν ᾧ διέτριβεν Ὀρφεύς. Sed & Phædrus noster hoc ipso prologo non dubitat eam Thraciæ attribuerе, non sui tantum temporis respectu, quum loquatur de temporibus ac rebus Orphei atque Lini. Ptolemæus lib. 3 Geograph. cap. 13. Pieriam dicit esse regionem Macedoniae, & attribuit illi Λυδίῃς ποταμῷ ἐκβολὰς, Πύδναν, Ἀλιάκμωνος ποταμῷ ἐκβολὰς, Δῖον κολωνίαν, Φαρύγγος ποταμῷ ἐκβολὰς, Πηνειῷ ποταμῷ ἐκβολὰς. Atque ita & Didymus vetus Homeri Scholiastes ad Iliados ξ. vers. 226. Πιερίην] χώραν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν. Οἱ δὲ, ὅρῳ. Μακεδὼν ὁ Διὸς ἢ Αἰθρίας, κατασχὼν τὴν χώραν, ἔσαν τῆς Θράκης, ἀφ' ἑαυτῷ προσηγόρευσε. Γῆμας δὲ μίαν τῶν ἐγχωρίων, τεκνύται δύο παῖδας, Πίερον,

ἢ Ἀμαθον· ἀφ' ὧν δύο πόλεις ἐν Μακεδονίᾳ,
 Πιερία ἢ Ἀμαθία. Ἡ ἱστορία παρὰ Μαρσίᾳ.
 Νῦν δὲ Ἡμαθίην καταχρησικῶς ὅλην τὴν Μα-
 κεδονίαν φησί. Πιερίαν δὲ, ὄρεα Μακεδονίας,
 ἱερὸν Μῦσων. Unde simul cognoscitur, antea fuisse
 regionem Thraciæ. Adde Scholia antiqua in He-
 siodi Θεογονίαν pag. 235. b. initio, edit. Heinsianæ.
 τὰς ἐν Πιερίῃ] δείκνυσιν ὅτι Βοιωτία μὲν ἦν ἡ
 Μνημοσύνη, ἐμίγη δὲ τῷ Διὶ ἐν Πιερίᾳ ὄρει Μα-
 κεδονίας, ἐν ᾧ ἐγεννήθησαν αἱ Μῦσαι, παρα-
 τεῖνον ἕως τῆς Θράκης. Dio Chrysostomus Ora-
 tione secunda de regno, non longe ab initio,
 refert Philippum & Alexandrum, reges Mace-
 doniæ, rem divinam fecisse Musis ἐν Δίῳ τῆς
 Πιερίας. Et Arrianus lib. 1. Expedit. Alexandri
 Magni pag. 30. edit. Blancardi, narrat Alexan-
 dro nuntiatum fuisse τὸ Ὀρφέως τῷ Ὀιδάρῃ τῷ
 Θρακὸς ἀγαλμα, τὸ ἐν Πιερίδι, ἰδρῶσαι συνεχῶς:
 quod Plutarchus in vita Alexandri pag. 671. edit.
 Paris. ait contigisse περὶ Λεῖξῃ θρα. Adderent forsan
 alii Pausaniam in Bœoticis, sive libro ix pag. 765. edit.
 Kuhnianæ: Πίερον Μακεδόνα, ἀφ' ὧς ἢ Μακε-
 δόσιν ὠνόμασαι τὸ ὄρεα, &c. Sed quia mihi cum
 homine res est, ut video, Græce docto, e
 versione Latina non licet sententiam nostram fir-
 mare: ut enim ingenue fatear quod sentio, tu-
 tius mihi videntur verti Græca: *Pierum Macedo-*
nem, a quo etiam Macedonibus appellatus est mons,
quam cum aliis, a quo uni de Macedonia monti-
bis nomen; sive ipsi Macedones primi fuerint,
 qui

qui ita nominaverint, quod vix est credibile, sive Pieres Thraciæ populi; sicuti e Strabone supra vidimus, antiquitus ad Thraciam pertinuisse. Quo & illa faciunt ejusdem Strabonis lib. ix pag. 410. Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τό τε τῶν Μυσῶν ἱερὸν, ἢ ἡ Ἰππυκρήνη, ἢ τὸ τῶν Λεϊβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ ὧς τεκμαίροισ' ἄν τις, Θράκας εἶναι τὰς τὸν Ἑλικῶνα ταῖς Μυσῶν καθεύδοντας· οἳ ἢ τὴν Πιερίαν, ἢ τὸ Λεϊβηθρον, ἢ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν· ἐκαλῶντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, Μακεδόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. Agmen claudat Plinius, qui lib. iv. Natur. Histor. cap. 10. inter oppida Macedoniae numerat quoque *Aeginium in regione, quæ Pieria appellatur a nemore.* silva nempe Pieria, ad quam Persea a Paulo consule victum fugisse tradit Livius lib. 44, cap. 43. His ergo scriptoribus & Geographis antiquis fretus tutius, ni fallor, dixero, Pieriam vel Pierium proprie esse montem Macedoniae, in confinio Thessaliæ juxta montem Olympum: ob quam viciniam quidam forte Πιερίαν dixerunt ἀκρωρειάν τινα Ὀλύμπου, uti auctor est Eustathius ad locum Homeri Iliad. ξ supra laudatum. Certe Theophrastus in Hist. Plantarum lib. 3. cap. 3. & lib. 5. & 6. uti observat ad Callimachi Hymnum in Dianam vers. 117. vir dignitate atque eruditione illustris Ezechiel Spanhemius; item Ælianus lib. 11 x Var. Histor. cap. 11. Olympum Macedoniae montem appellant Πιερικόν, procul dubio ut distinguant ab aliis ejusdem nominis montibus, situm

tum scilicet *juxta fluvium Peneum in Pieria*, quæ fuit regio olim *Thracia*, dein *Macedoniæ* adscripta, uti ad *Ælium* doctissimus notat *Perizonius*. Non ignoro in *Thucydide* lib. v pag. 352. edit. *Wechel.* inveniri : εὐθὺς μέχρι μὲν Πιερίας τῆς Θεσσαλίας διήλθον : & *Laur. Vallam* sic vertisse Græca : *ad Pierium usque Thessalia* [montem] *progressi sunt* : novi etiam *Æmiliū Portum* in *Scholiis* suis Græcis dicere : Πιερίας] δηλονότι ὄρος. ὅρῳ δὲ Πιέριον, ἀντὶ τῆς, Πιέρῳ. ἔγω γὰρ τῆτο τὸ ὅρῳ ἐκαλεῖτο ἢ Πιερίας, χωρίς, ἢ γὰρ τῆς Πιερίας, ἢ περ ἣν Θεσσαλίας χώρῃ : ac præterea in *Indice Thucydidis* legi : *Pierius Thessalia mons*. Sed quum nihil horum ipse *Thucydides*, ut patet inspicienti Græca, non versiones *Interpretum*; neque *Scholia* etiam Græca antiqua : cur non æque possit intelligi πόλεως, quam ὄρος aut χωρίς, quod vult *Portus*? Nunquid enim potuerit in *Thessalia* fuisse urbs eo nomine? Ne dicam *Thucydidem* lib. 2. pag. 168. *Pieriam Macedoniæ* non obscure attribuere : atque ex eo *Nobil. Palmerium* lib. 1. *Græciæ antiquæ* cap. 14. *Plinius* quidem lib. iv *Nat. Hist.* cap. 8. inter montes *Thessaliæ* nominat etiam *Pierum* : verum ille *Thessaliam* tam late sumit, ut *Orchomenum* etiam in ea comprehendat, quod tamen aliis est *Bœotiæ* oppidum. Vid. *Diodorus Siculus* lib. XV. *Biblioth.* pag. 388. edit. *Rhodomanni*. Hic autem quaeritur de vero montis & regionis *Pieriae* situ : quam *Macedoniæ* fere attribui nemo nega-

verit, nisi qui Danetinis oculis in lectione veterum fuerit usus: ita tamen, ut, sicuti recte describit Plinius, in ea jaceat Macedonia parte, qua vergit in Thessaliam, quod evidens quoque est ex Polybii lib. iv. Hist. cap. 62. Interim quia Macedoniae termini sub primis regibus fuere perangusti, ita ut ne ad Ægæum quidem mare pertineret, finitimæ autem regiones aliæ emerent, & ante Trojanum in primis bellum Bœotia, Thessalia & Thracia magis celebrarentur, fieri facile potuit, ut Pieria in confiniis sita harum quatuor regionum, nunc huic, nunc illi fuerit adscripta. Nam & ita Is. Tzetzes ad Hesiodi ἔργα pag. 8. b. edit. Heinf. inter Bœotiæ oppida & montes recenset Pieriam: Πιερία ἢ Ἐλικῶν ὄρη ἢ πόλεις Βοιωτίας. Et Histor. Chiliad. vi, 90. Ὅρθῳ τῆς Βοιωτίας μὲν ἐστὶν ἡ Πιερία. Ὅρθῳ ἢ πόλις δὲ ὁμῶς κτισθεῖσα τῷ Πιέρῳ. Et mox: Λέγῃσι γεννηθεῖσας δὲ μέσας ἐν Πιερίᾳ. Verum hic, ut modo dixi, de vero ejus situ est quæstio. Præter Car. Stephanum & Calepinum sententiæ suæ fautores habet Danetus Elucidarium Poëticum collectore Hermanno Torrentino, Jo. Minellium ad Virgilii Eclog. iii, 85. & plura forsan illustria hujusmodi nomina alia: quibus ego præter eos, quos dixi, scriptores ac Geographos veteres opponere possum Phil. Cluverium lib. 4. Introduct. Geograph. cap. 9. & Christoph. Cellarium Geographiæ antiquæ lib. 2. cap. 13. pluresque alios, qui Pieriam Macedoniae adscribunt.

Ibidem ad *Mnemosyne*, Danetus: *Nympha Pieria,*
quæ

quæ habuit ex Jove novem Musas. Vox Græca est *μνημοσύνη*, quæ memoriam significat. Poëta hanc Musarum matrem finxere, quia omnium scientiarum thesaurus beneficio memoria acquiritur & conservatur. Hic rursus compilavit Calepinum, & Caroli Stephani Dictionarium. Ita enim Calepinus: *Mnemosyne* memoriam significat. Poëta Musarum matrem faciunt, quod omnium scientiarum thesaurus memoria beneficio acquiritur & conservetur. Carolus autem Stephanus: *Mnemosyne*, *Nympha Pieria*, quæ Jovi novem Musas peperit. *Hesiodus in Theogonia*. Latine memoriam interpretari possumus: quam ideo Musarum matrem fingunt Poëta, quod omnium scientiarum thesaurus memoria beneficio acquiritur & conservetur. Ad didit tamen de suo Danetus esse vocem Græcam, quod neque in Calepino, neque in Car. Stephano reperias. Desinant igitur viri docti posthac queri, Græcas jacere literas, quum Juventutis Principes, in quorum usum scriptores veteres interpretationibus & notis illustrantur, videantur ad illarum invitari patrocinium.

Ibid. ad *Artium chorum*, Danetus: *Chorus* proprie est coævorum cantus & saltatio in *Tragædiis* aut *Comædiis*. Accipitur vero improprie, pro quovis personarum numero, & ibi pro novem Musis quæ dicuntur artes adinvenisse. Prima vocabatur *Clio* historiae parens. 2. *Melpomene*, *Tragædiæ*. *Thalia*, *Comædiæ*. *Euterpe*, *Fistularum*. *Therpsicore*, *Cytharæ*. *Erato*, *Lyræ*. *Calliope*, *Versuum heroicorum*. *Urania*, *Astrologiæ*, & *Polytymia*, *Eloquentiæ*. Itane vero,

vero, an chorus proprie est coëvorum cantus & saltatio in tragœdiis aut comœdiis? Num ergo comœdiæ aliique ludi scenici vetustiores fuere divino cultu? Utique χορὸν ἱσάναι proprium est Græcorum temporibus antiquissimis in cultu Deorum; atque illic vera ac propria chori sedes est, inde translata ad ludos scenicos. Præterea *Terpsichore* & *Polyhymnia* debuerat scripsisse. Tum autem velim scire, ex qua Orthographia didicerit Aristarchus noster, *cythara* scribendum esse, non *ci-thara*. Ego adhuc credidi pædagogis primæ ætatis meæ, a quibus didicisse memini, Latinos a Græcis hanc vocem habere, qui scribant κυθάρα, non κυθάρα. Sed quid ego hæc Nostrum? Vereor ne Sus Minervam. Jam enim præcedenti nota solidissimo evicit argumento Ecphraustes Gallicanus, se non esse expertem literarum Græcarum: ut videri queat, more prætorum, minima ista infra curas suas putasse. Interim hæc levicula pensat observatione rara & quantivis pretii, atque eadem opera ingens beneficium (ut loquar cum hominibus venustulis, atque in aula natis) non in Serenissimum modo Delphinum, sed in Musas quoque & studiosam confert juventutem. Non dubium est, quin Musas in posterum magis propitias sit habiturus, qui earum numerum, nomina ac munera tam accurate voluerit recensere, atque e tenebris eruere, in quibus forte jacuissent perpetuo, nisi hic Diogenes accessisset cum lucerna, qui rem hanc tam abstrusam, tam reconditam Cimmeriisque Cimmeriorem tenebris, illustri

lumine perfunderet. Neque enim protrita, & quæ passim apud alios invenias, tradere solet. At cur non solidum voluit exstare beneficium? Nimirum profecto suarum elegantiarum atque observationum rariorum parcus promus est. An vero quia & Calepinus & Car. Stephanus eum hic destituebant, non poterat ex Flavissis Poëticiis, aut alio quodam auctore hujusmodi classico ista Musarum nomina, inventa, & munera ligato etiam numeris sermone exhibere? Delectat enim varietas; ac præterea notum est, quanto sint usui versiculi isti, ut vocantur, memoriales, ne res notatu dignæ nobis excidant. Ignorare quidem videntur Flavissæ quis sit auctor carminis, quo illa, quæ supra pedestri sermone Noster tradidit, inventa comprehenduntur: sed e Fabri Thesauro discere potuerat, esse illud inter Aufonii edyllia XX. Ad damus igitur nos in gratiam studiosæ juventutis:

CLIO gesta canens, transactis tempora reddit.

*MELPOMENE tragico proclamat mæsta
boatu.*

Comica lascivo gaudet sermone THALIA.

Dulciloquos calamos EUTERPE flatibus urget.

*TERPSICHORE affectus citharis movet,
imperat, auget.*

*Plectra gerens ERATO, saltat pede, carmi-
ne, vultu.*

Carmina CALLIOPE libris heroica mandat.

URANIE cæli motus scrutatur, & astra.

*Signat cuncta manu, loquitur POLYHYMNIA
gestu.*

Men-

*Mentis Apollineæ vis has movet undique
Musas.*

*In medio residens complectitur omnia Phœ-
bus.*

Si vero Ausoniana ei nimis nota videbantur, poterat aliquem ex jambis suis dedisse, quos ei nullo negotio & aliud agenti credimus excidere, ne aliorum semper audire cogamur ineptias, qui templa Phœbi, templa Musarum novem, stridente polluunt manu, sonisque diris incolas fugant Deos, horrore percitos gravi, & enecatos tetrico fastigio, ut canam cum poëta non ignobili. Neque enim ei verendum erat, ne tanquam ridendum caput, atque abominandæ cantionis conditor, aut imago vera Gothicorum temporum, a sacris Musarum templis arceretur, atque iis accenseretur vatibus, qui periculoso tendentes ad Pindum gradu magno conatu magnas nugas agere videntur Musarum sacerdotibus, & ructare Arcadico scabros de pectore versus. Noster enim minister Pierius jam luculento specimine declaravit, (si tamen ipsius est) quantum venusto scattens sale, post se relinquat stridulos vatum choros. Age vero promamus istos quinque versiculos, quibus non inepte videtur supplevisse lacunam initio fab. 2 lib. v, quæ est de Viatoribus & Latrone, dignus profecto cui universus vatum chorus, quam novem dedere dudum Virgines, ultro decentem concedat lauream.

Viam expediti pariter carpebant duo;

Imbellis alter, alter at promptus manu.

*Occurrit illis Latro, & intentans necem
Aurum poposcit: Audax confestim irruens
Vim vi repellit, ac ferro incautum occupat.*

Lib. III fab. I. *Amphora* descriptionem quam habet Danetus, fuisse *vinarium vas*, octo & quadraginta sextarios continens; invenio quoque in Brissonio de verb. signif. *Amphora vinarium vas* octo & quadraginta sextarios capiebat. Observat Illustris Gudius in amphoris veteres vinum Falernum conditum servasse, e Martiali lib. I. epigr. 19. *Amphora non meruit tam pretiosa mori*. Sed hunc non potuit vidisse Noster: potuit Lambinum, qui ad Horatii lib. I. od. 20. jam ante seculum notavit morem veterum condendi vinum in amphoris.

Ibidem ad *Falerna face*, Danetus: *Falernus mons & ager erat Campania: ager frumenti, mons vini generosissimi ferax*. Iisdem pene verbis Carolus Stephanus in Dictionario, a Nic. Lloydio recensito: *Falernus mons & ager Campania, inter Calenum & Sinuessam, maxima fertilitatis; ager enim frumenti, mons vini generosissimi ferax est*.

Fab. III. ad *Harioli*, Danetus: *Harioli futurorum conjectores dicebantur*. Quasi farioli a fari vel fando. ut, hœdus, fœdus. Hanc etymologiam nominis suo debet iterum Calepino: *Hariolus*, inquit ille, *futurorum divinator*. Dictus *Hariolus* quasi *fariolus*, a *faris*, vel a *fando* &c. Et mox: *Hariolus*, olim *fariolus*: ut *fordeum*, *fœdus*, pro *hordeo*, & *hædo*. Vel ætatis nostræ Varroni Ger. Jo. Vossio, cujus inter alia hæc sunt in Etymo-

mologico, ad *Hariolari*. *Hariolus* prius fuit *fariolus*, ut *hœdus*, *foedus*; *hordeum*; *fordeum*: & dictus *fariolus* a *fari*, sive *fando*.

Ibidem ad *Avertendum victima periculum*, *Daneus*: Solebant enim prodigia hostiis procurari, idque ex consilio & *Augurum* præscripto, quindecimque virorum qui libros *Sybillinos* super hac re adibant & inspiciebant. Et hæc quidem furatus est omnia e notis doctissimi *Rittershusii*, ut plurima alia, *Autolycus* iste *Parisinus*; quem ne miremur voluisse aliquid debere homini Germano, nato sub crasso aëre ad gelidos *Triones*: eo enim est ingenio natus, ut eximium habeat neminem; nec raro prædam agat etiam ex hostico. Ita ergo plane *Rittershusius*: Solebant enim monstra & prodigia hostiis procurari, idque ex consilio & præscripto augurum & aruspicum, Quindecimque virorum, qui libros *Sibyllinos* super hac re adibant & inspiciebant: ut scilicet averruncaretur malum, quod illa minabantur Neque tantum in portentis ac prodigiis, sed etiam in somniis paulo tristioribus procurandis expiandisque mire superstitiosi erant. Sed quod pace manium dixerim viri præstantissimi, atque optime cum de universa Republica literaria, tum de *Phædro* etiam nostro meriti, non solebant Augures propter monstra & prodigia consuli, sed ob successum rei gerendæ ac futuræ. Ita plane *Cicero* orat. de *Harusp.* responsis cap. ix. Ego vero primum habeo auctores ac magistros religionum colendarum majores nostros, quorum mihi tanta fuisse sapientia videtur, ut satis

*superque prudentes sint, qui illorum prudentiam non dicam assequi, sed quanta fuerit perspicere possint: qui statas sollemnesque caeremonias pontificatu: rerum bene gerendarum auctoritates NB augurio; fatorum veteres praedictiones Apollinis vatum libris: portentorum explanationes NB Etruscorum disciplina contineri putarunt. Quibus quid potuit quaeso dici clarius aut evidentius? Fuit autem Cicero, nisi me fallit animus, non paulo peritior disciplinae atque artis augurii Parisino isto Tiresia, ut qui ipse augurem se fuisse testatur lib. 2 de Leg. cap. 12. Eadem tantum non ipsis Tullii verbis tradit Valerius Maximus lib. 1. cap. 1. *Majores nostri statas solemnesque caeremonias, Pontificum scientia; bene gerendarum rerum auctoritates, Augurum observatione; Apollinis praedictiones, Vatum libris; portentorum depulsa, Etrusca disciplina explicari voluerunt.* Addantur quae habet Cicero lib. 2. de legibus, ubi de dignitate augurum. Praeterea unde probet, Quindecimviro a privatis etiam hominibus, qualis utique erat hic Aesopi rusticus, & de rebus privatis fuisse consultos? De rebus publicis, & a Republica ex Senatus decreto id consuevisse fieri, nemo dubitat. Sed maluit Danetus alieni erroris accessio fieri, quam recte sapere.*

Fab. V. ad *Tanto melior*, Danetus: *Laudandi atque approbandi apud veteres formula. Improbandi vero: Tanto nequior. ut est apud Plautum.* Modo Rittershusium expilabat, jam in Tanaquilli Fabri popularis sui alvearia involat Fucus iners. Adeo

Adeo nullo habet discrimine Tros fuit an Rutulus, ex quo centones fuit atque colligat! Scilicet unde habeas quaerit nemo, sed oportet habere. Sed audiamus Fabrum: *Laudandi atque approbandi apud veteres formula: contra autem, tanto nequior.* *Plautus in Persa &c.*

Fab. VII. ad *Crepusculo*, Danetus: *Crepusculum est lux dubia, quæ fit ante solis ortum & occasum.* Iisdem verbis Calepinus: *Crepusculum, lux dubia, quæ fit ante solis ortum & ante occasum.*

Fab. X. ad *Hippolytus*, Danetus: *Thesei & Hippolytæ Amazonis filius, qui cum constanti animo sperneret mulierum congressum, a Phædrano-verca, absente patre, amatus est, sed repulsam sæpius passa impudica mulier, insinuat stupri Hippolytum apud Theseum. Ille credulus, filio, qui jam domum impudicam fugerat, mortem imprecat. Quod votum ratum fecit Neptunus, emissio tauro Marino qui equos Hippolyti consternavit, inde per vepres & saxa distractus periit. Quod ubi rescivit male sibi conscia mulier, scelus suum confessa apud Maritum, gladio se confodit. Priora hujus notæ verba ex Calepino iterum descripsit: Hippolytus Thesei & Hippolytæ Amazonis filius fuit: qui quum cælibem ducens vitam sese venatu exerceret, & constanti animo sperneret mulierum congressum, a Phædra noverca, absente patre, amatus est.*

Fab. XVI. ad *Pallas donavit*, Danetus: *Pallas Jovis filia, nata ex ipsius cerebro, ut vulga-*

tum est. Ita & Car. Stephanus: *Pallas, filia Jovis, ex cerebro ejus prognata.*

Fab. XVII. ad *Honore fructum* quæ habet Danetus, illa maximam partem surripuit Cl. Schef-fero. Danetus: *Elegimus arbores nullos ferentes fructus, ne videamur, si quando homines nos colum, vendere fructum illarum arborum pro honore. Malim ego legere, quod alicubi invenitur, Honorem fructu ne videamur vendere, nempe dando hominibus fructum pro honore quo nos afficiunt.* Schef-ferus autem: *Sensus loci hujus is videtur esse: elegimus arbores nullos ferentes fructus, ne videamur, si quando in arboribus homines nos honorant, vendere fructum illarum arborum pro honore, & honorem velut pecuniam pro fructu recipere &c.* Quæ præterea notavit ad hanc fabulam Com-mentator Gallus, per festinationem operarum non-
dum licuit auctori suo restituere, quamvis non dubi-tem ea aliunde pro more descripsisse. Sunt autem ista:

Quercus Jovi. Nam cum Saturni tempore an-te Jovem homines carnibus humanis vescerentur, Juppiter vetuit, ne quis eo cibo uteretur, & a car-nibus ad glandes convertit, quæ arbor ab eo pri-mum monstrata, sacra idcirco illi creditur.

Myrtus Veneri. Quia hæc arbor nascitur in lit-tore maris, ubi Venus nata est. Quidam vero vo-lunt idcirco Myrtum esse sacram Veneri, quod Ve-nus Myrto fuisset ornata, cum judicio Paridis disces-sit pulchrior deabus.

Laurus Phœbo. Qui Daphnen ab Apolline a-

matam in hanc arborem mutatam ferunt.

Pinus Cybelæ. Huic dea pinus arbor sacrata fuit, quod Atys quem deperibat, fuerit in hanc arborem mutatus, ut ait Ovidius, lib. 10. Metamorph.

Populus Herculi. Quia Hercules erat populo ornatus, cum descendit ad inferos educturus Canem Cerberum.

Fab. XVIII. ad Noli adfectare, Danetus: Quia ut ait Phædrus in fabula Canis, amittit proprium, qui alienum appetit. Ut etiam Camelus in Fabulis, qui poscens cornua, auribus quoque privatus est. Hanc notam sublegit iterum doctissimo Rittershusio: Quia amittit merito proprium, qui alienum adpetit, ut supra dixit p. 18. (l. 1. f. 4.) Exemplo sit camelus, qui, ut est in fabulis, cornua Jovem poscens, auribus quoque privatus est. Observanda hic simul sententia Homerica, uni Deum non omnia tribuisse, sed aliis alia & diversa dona contulisse.

Fab. XX. ad Galli Cybeles, Danetus: Dicti sunt Galli, a Gallo fluvio Phrygiæ. Fuere sacerdotes Cybelæ matris, qui hanc deam vicatim circumferebant &c. Schefferus: Galli Cybeles] sc. sacerdotes. Cybele est Isis, Terra Mater, Mater magna Deum: cujus sacerdotes castrati vocabantur Galli. Cur Danetus non addidit fuisse castratos? An quia obscœnum videbatur, ideoque resecandum? De Gallo flumine, & appellatione sacerdotum Ovidius iv Fast. 359. & seqq.

Lib. iv Fab. vi. ad Et in cothurnis novis;

Danetus : *id est, novo, & tragædiæ sermone conuenienti, quod erat novum & insolens Æsopo. Cothurnus autem erat calceamenti genus, quo Actores Tragædiarum utebantur. Atque hinc pro sublimiori dicendi genere usurpatur. Ista debet partim Calepino, partim Scheffero. Calepinus: Cotburnus, calciamenti genus erat subere sublevatum, quo Tragædiarum actores in Scena utebantur, ut proceriores viderentur esse. Unde illud apud Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.*

Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis,

Quæque gravis debet verba cothurnus habet.
Aliquando pro sublimiori dicendi genere. Schefferus: Et in cothurnis] Exspecta, ait, non abjice libellum donec te placem, & Æsopus prodeat in cothurnis, id est, donec novo & tragædiæ conuenienti sermone utentem eum audias, id quod vocat novum, quia inusitatum Æsopo, fabulisque ejus. Ovid. 2. Trist.

Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis,

Quæque gravis debet verba cothurnus habet.

Ibidem ad *Argus fabricasset ratem*, Danetus: *Is fuit navis illius artifex, qua vectus est Jason in Colchidem, ad Vellus aureum reportandum. Argum fuisse navis hujus architectum videre potuit e notis Clar. Rittershusii, & Car. Stephani Dictionario. Reliqua pene dixerim habere ex quodam Vade mecum, cui illustre Elucidarii Poëtici ante*
 ses.

sesquiseculum imposuit auctor ejus Hermannus quidam Torrentinus, homo inter suos, credo, non ignobilis: *Argo fuit navis longa, qua Jason navigavit in Colchidem ad auferendum vellus aureum. Dicta est autem Argo vel ab artificis nomine, &c.*

Fab. IX. *Hac re.* Danetus: *id est, ideo, vel, hac ex re: sicut dicitur, quare, pro, qua de re. Ita Cornelius Nepos: Vidit hostes eadem re fore tardiores, pro, eadem ex re. Præiverat Clar. Schefferus: Hac re]* *pro hac ex re, sicut dicimus quare, pro qua ex re, ut est plene apud Corn. Nep. in Datame cap. 2. Qua ex re majoribus copiis præesse cœperat. qua ex re est qua re, vel conjunctim, quare. Ita hac re, & ea re. Ut rursum Corn. vita Milt. cap. 4. vidit hostes eadem re fore tardiores. &c.*

Fab. X. *Sacrilegio.* Danetus a se impetrare non potuit, quin voci tam obscuræ in gratiam studiose juventutis facem accenderet: *Sacrilegium est sacrarum rerum ablatio. Dii vestram fidem, quanti est sapere? Quis non hic aberrasset, nisi hic Hermes τρισμέγης & monstrasset viam a nemine ante eum calcatam?*

Ibidem ad *Luminis commercium*, Danetus: *Vult vetasse accendi in posterum lumen de igne sacro. Non enim ex culina, sed e cælo petebant ignem, quo in sacrificiis uterentur. Unde Servius 12. Æneidos: „Apud majores, inquit, aræ non „incendebantur, sed ignem divinum precibus eliciebant. Ex duabus Schefferi corrasit, atque unam fecit. Sic enim Schefferus ad Commer-*

cium] *usum*. Vult, *vetasse Deum, accendi in posterum lumen de igne sacro, sicut fur fecerat &c.* Et ad Sacrum] *Sacrificium, victimam*. Scilicet non ex *culina, sed cælo petebant ignem, quo in hoc negotio utebantur*. Serv. ad 12. *Æneid.* Apud majores *aræ non incendebantur, sed ignem divinum precibus eliciebant, qui incendebant altaria*. Equidem velim scire, ex qua Grammatica habeat Aristarchus noster Parisinus illud *vetasse*. Scilicet ista est hominis Latinitas, ne putes nil nisi laterculos, papaver, sesamumque, triticum & frictas nuces loqui. Nam nemo erit quin doctissimi Schefferi egregiis in rempublicam literariam meritis eadem facilitate illud condonaverit, qua ad lib. 2 fab. 2. *Ament, Amentur*; ubi idem vir eximius ait, *omissam esse præpositionem (conjunctionem voluit dicere) SIVE*. Possunt enim talia viris doctis aliud agentibus facile excidere. Interim Danetus non uno nomine Minerval mihi debet. In Collectaneis ad *Pelium nemus* notavi turpiter peccantem contra declinationes, & docui eum, *Tò Pelion mons* in ablativo casu non efferri debuisse per *Pelione monte*, sed *Pelio monte*; quomodo præter eos quos ibi laudavi, etiam habet Justinus lib. XIII, cap. 7. *Cyrenen a Thessalia monte Pelio ab Apolline raptam*. & plures alii: quod quis ignorasse putet hominem, qui credi vult labra fonte Caballino proluisse? Porro Præfationis hujus pag. 174. reprehendimus impingentem in Syntaxin: pag. 191 in Orthographiam: hic in conjugationes. Quid facias hoc homine? Ad Orbilium

censeam remittendum, ut prima repetat elementa Grammaticæ.

Fab. XI. *Hercules*, inquit Danetus, *Jovis & Alcmenæ filius*, qui ob virtutem & gloriam gestorum creditur annumeratus inter Deos. En cor Zenodoti! en jecur Cratetis! An creditur tantum annumeratus inter Deos Hercules? Imo revera annumeratus est.

Fab. XVII. *Non revertier*. Danetus: *pro*, non reverti. *Hoc Poëtis familiare, & usitatum*. Ne dicamus ex raptò semper vivere omnium, quotquot sunt, Phædri interpretum Alpha Danetum, aut nugis tantum pascere Lectores, & præficarum neniis, hic observationem rarissimam & quantivis pretiū depromit e locupletis ingenii thesauro. Quid ad istud acumen fatuus aliquis Belga? cui quo minus liceat esse tam ingenioso, obstat patriarum paludum nebulosus aër, & damnatum frigoribus cœlum. Sed extra jocum. Quid est puerilibus ac vulgatissimis implere chartas, si hoc non est? Tirunculi nostri profecto norunt ex Grammatica sua paragogen in fine dictionis addere: ut, *dici* pro *dici*, secundum versiculum notissimum: *Abstrahit Apocope fini, sed dat Paragoge*. Verum id in Daneto non est novum: sexcenta possent ejusmodi adferri ex pannosis hujus luctificabilis Ecphrastæ centonibus, quos qui sine lacrimis intueatur, eum ego vere ferreum dixero, atque ex ea familia hominem, quæ dolorem non admittit. Vel ipsum proxime antecedentis fabulæ versum ultimum, obscurissimum scilicet, & a nemine mor-

talium, credo, ante eum adhuc intellectum, qui, dum hæc scribo, forte ob oculos versatur, quam scite, quam venuste μεταφράζει! Totam, inquit Phædrus, *quia vitam miscet dolor & gaudium*. Noster: *quoniam omnis vita miscetur dolore & gaudio*. Verum ut serio agam, quis abecedarius tirunculus cum hoc Palæmone non afit de præmio certare, quis septennis puer non adferat interpretationem æque interpretativam, & activum convertat æque facile in passivum? Et ejusmodi tamen interpretatione & notis non erubescit illustrare Phædrum in usum Serenissimi Delphini, qui jam anno ante quam hæc venustulæ in dias luminis oras prodirent notæ, Florum legerat ab politissima Anna, & Sallustium ab Crispino illustratos, auctores Phædro non faciliores: eodem autem anno cum Phædro editos Terentium, Cornelium Nepotem, Vellejum Paterculum, & poëtarum principem Virgilium. Quanto hic prudentius doctissimi patris filia doctissima, in ipsa Flori sui præfatione prædicans, Serenissimum Delphinum jam iis esse præsidiis munitum, ut post annum perpauca sint futura, *quæ docere potius quam doceri non possit*.

Fab. XIX. *Libitina*. Danetus: *Dea funerum, in cujus templo vendebantur & locabantur necessaria ad funus instruendum*. Eadem fere Calepinus & Schefferus. Calepinus: *Libitina Dea, in cujus templo vendebantur & locabantur ea quæ ad sepulturam pertinebant*. Ibidem: *Exercere Libitinam dicebantur ii, qui in æde Libitinæ præerant locandis vendendis*.

disque iis, quæ necessaria erant funebrem pompam instructuris. Schefferus: Libitina] seu ii, qui in templo ejus, quæ ad funus essent necessaria, vendebant. Imo ipse Minellius ad Horatii lib. 2 Sat. 6: 19. Libitinarum a Libitina, funerum Dea: in cujus templo vendebantur funeribus necessaria.

Fab. XXI. Simonides. Danetus: Lyricus Poëta fuit e Ceo insula, quæstui poësim habuit & hac arte vitam sustentabat. Calepinus: Lyricus poëta fuit e Cea insula. Rittershusius: quæstui habuit poësim suam &c.

Ibidem: Ceo. Danetus: insula maris Ægæi. Unde Ovidius: Cingitur Ægæo nomine Cea mari. Ita Taubmannus in Virg. lib. 1 Georg. 14. cui pinguis Cea: notat: Cea, quæ Plinio lib. 4. c. 12. & Ceos dicitur, maris Ægæi insula. Et mox: Lambinus ad illud Horatii lib. 2. od. 1. Cææ retractes munera neniae. &c. Ad hunc vero locum Vetus Schol. Cruquii citato Virgilii loco addit: Ovid. Cingitur Ægeio insula Cea mari.

Fab. XXIII. Bruma. Danetus: Bruma dicitur dies solstitii hyemalis, quod accidit die 20. aut 21. Decembris, quo die Sol ad nos redit. Calepinus: Bruma dicitur dies solstitii hyemalis: qui est ad XVIII Kal. Jan. quo die fit in Capricorno hyemale solstitium.

Fab. XXIV. Dixi superius. Danetus: Cum nempe retulit Simonidem naufragum invenisse Clazomenæ virum qui hunc exceperit, ornaveritque rebus omnibus, ob illius peritiam, eruditionemque singularem. Tam parum sibi constare Interpretem Parisinum, ut quum modo fab. XXI hujus libri

bri in plurali numero dixerit *Clazomena*, hic in casu patrio singularis numeri ponat *Clazomena*! Sed video quid sit: non ausus fuit discessionem facere ab Nic. Lloydio, qui in supplementis ad Car. Stephani Dictionarium Historicum, Geographicum, Poëticum, utrumque probat, & *Clazomena* quidem sing. num. tuetur auctoritate Pomponii Melæ lib. 1 cap. 17. Verum & illic in editionibus accuratissimis Vossiana & Gronoviana legitur: *Super angustias, hinc Teos, illinc Clazomena*. pro *Clazomena*, quod priores, quotquot vidi, editiones infederat. Incuria operarum in contextum, atque Collectanea etiam nostra irrepsit illud *Clazomene*, ut jam suo loco notavimus. Certe Neveletus, Meursius, Faber, Freinshemius, Axenius, imo ipse, ut dixi, Danetus, & forsitan plures alii, libri hujus fab. 21. habent *Clazomena*. Recte, mea sententia. Nam Herodoto, Thucydidi, Polybio, Pausaniæ, Straboni aliisque scriptoribus Græcis non nisi plurali numero dicitur αἱ Κλαζομεναι. Quos sequitur Horatius lib. 1 Sat. 7:5. *Persius hic permagna negotia dives habebat Clazomenis*. Ubi non vetustantum Scholiastes: *apud Clazomenas*. *Clazomena civitas est Asiae*: sed &, quod mirere, bonus ille Minellius: *in urbe Asiae*: a *Clazomenæ*, arum. Vult quidem doctissimus Torrentius a Plinio vocari quoque *Clazomenem*. Verum & ibi editio Harduini habet *Clazomena*. vide lib. 5. cap. 29. & adde Viri maximi Exercitationes Plinianas in Solinum pag. 861 & 862.

Fab. XXV. fin. *Sanitas constabit.* Danetus: *Absolute pro ipsa ratione.* Ita Cicero: Quibus ad sanitatem redeundi potestas facta est; *pro, ad bonam mentem.* Sensus igitur: Dum sanitas constabit; id est, dum ero sana mente præditus, caute revocabo in memoriam hanc sententiam. Hanc notam ad verbum descripsit iterum ex Scheffero: *Sanitas,* inquit ille, *absolute pro ratione.* Cic. ep. fam. ad Coss. Quibus ad sanitatem redeundi potestas facta est. *pro, ad bonam mentem.* Sensus igitur, dum sanitas constabit sc. mihi, dum ero sana mente præditus, caute ac prudenter revocabo in memoriam hanc sententiam.

Lib. V. Fab. 1. *Praxitelem.* Danetus: *Statuarius fuit multi nominis, maxime ob duplicem Venerem, quas summa arte & industria elaboravit: natus erat in extrema Italiæ ora, quam olim magnam Græciam appellabant Romani.* Hæc paucis immutatis corrasit e Caroli Stephani Dictionario Histor. Geogr. Poëtico: *Praxiteles marmoris sculpendi insignis artifex, duplici præcipue Venere nobilitatus, quæ ob artis præstantiam, magnam mortalium vim eas in insulas ad sui spectaculum allexerunt. . . . Natus est in extrema Italiæ ora, quam magnam Græciam olim appellabant.* Ex eodem fonte hausit, quæ hic habet de Myrone. Interim si quis plura de Praxitele & Myrone cupiat cognoscere, legat Franc. Junii, viri doctissimi, Catalogum Statuariorum, Cælatorum, &c. subjunctum novissimæ editioni operis de Pictura Veterum elaboratissimi.

Ibidem: *Demetrius Phalereus.* Danetus: *Ora-*
tor

tor fuit & Philosophus eximius. Est autem memorabile in illo exemplum levitatis fortunæ, auræque popularis. Primo enim fuit in tanto honore Demetrius apud Athenienses, ut ipsi trecentas statuas virtutis ergo posuerint: tanta postea flagravat invidia, ut fugere coactus sit in Ægyptum, & trecentæ illæ statuæ uno die per tumultum everse fuerint. Iterum more suo sine ullis veterum testimoniis, quæ tamen in promptu sunt. Plurima enim de eo Diogenes Laërtius lib. V. Segm. 75. & seqq. & ad eum Casaubonus & Menagius; Plutarchus, Ælianus, Strabo, Cicero, Nepos, Plinius, pluresque alii: inter recentiores Ger. Jo. Vossius, vir summus, in consummatæ eruditionis opere de Historicis Græcis, lib. 1. cap. 12.

Ibidem: *Feliciter subclamant.* Danetus: *Solemnis erat acclamationis formula apud antiquos, ut hodie vivat. Tralatitia acclamatio. Ita Juvenalis; Dictum FELICITER, ingens Cæna sedet.* Hæc partim ex Tanaq. Fabro, partim ex Scheffero. Faber: *Tralatitia acclamatio. Juvenalis: Dictum Feliciter, ingens Cæna sedet. Quod & centies apud alios reperias.* Schefferus: *Solemni acclamatione, quam olim annotavit & Brissotius.*

Ibidem: *Menander.* Danetus: *Atheniensis Poëta, Comicorum princeps, cujus est insignis commendatio apud Quintilianum. Scripsit centum & octo Comædias de quibus nihil restat, nisi quidam versus huc & illuc sparsi.* Hæc videri possint desumpta e Basilii Fabri Thesauro, quem putavi nostro Interpreti Delphinico nondum esse visum. Ita enim

enim ille : *Menander* , & *Menandrus* ,
Μένανδρος , *Atheniensis* , *γνῶμικώτατος* & *Pœta* ,
Comicorum princeps , *cujus egregiam com-*
mendationem vide apud Quintil. lib. 10. cap. 1. Co-
mœdias scripsit 108 , *de quibus præter sententias*
paucas , *a Philologis & Gnomologis passim annota-*
tas , *nihil habetur amplius.*

Fab. III. *Volucris parvula.* Danetus: *Volucris* ,
quasi volantis. Nam *Musca* insecti genus est, non *vo-*
lucris. Nihil quidem hujus invenio in notis virorum
eximiorum, qui *Phædrum* exposuerunt; sed habet
aliquid *Calepinus*, unde *Enarratorem Parisinum* pu-
tem hanc notam exsculpisse, in *Volucris.* Omne id
quod volat, non solum aves, sed apes quoque, vespe,
tabani & reliqua hujusmodi. Scilicet ista in Scripto-
res veteres commentandi ratio videtur huic homini
nimium quam miserabili, & cæteris id genus inter-
pretibus, mirifice placuisse, ut quum ab omni
literarum reconditarum cultu essent plane destitu-
ti, neque iis instructi præfidiis, quæ ad expo-
nendos Auctores antiquos requirebantur, primo
quidem commentarios & scripta virorum docto-
rum non dicendis furtis ac latrociniiis pudendum
in modum expilarent, & tamen vel nunquam
vel raro nominarent eos, ex quibus annotatio-
num inutilem sæpe farraginem corraferant, procul
dubio ut apud imperitos famam atque opinionem
eruditionis non vulgaris obtinerent: qualem fere
parentum memoria institisse interpretandi viam
Lampertum Alardum in *Valerium Flaccum*, notavit
nuper ad *Propertium* suum lib. 2. eleg. 7. vir politus
sumus,

simus, & in Valerii Flacci Heinſiani editione no-
viſſima Clar. Burmannus. Tum autem, ſi quid
adhuc deeſſe ſentiebant, ad ſacra oracula ſua &
extremam veluti anchoram, Ambroſii nempe Ca-
lepini Dictionarium cæteraque confugiebant
Lexica, atque ita ſuos centones ſuebant: ab illis
autem omnibus ſi nihil fuerit ſubſidii, altum quo-
que apud iſtos conſarcinatores egentiſſimos ſilen-
tium deprehendas. Et quid dicant iſti, aut quid
ſani adferant, ubi alii tacent?

Fab. IV. *Verrem Herculi ſancto*. Danetus: *Sa-
crificabatur Aper Herculi, ob devictum ab ipſo
Aprum Erymantheum, quem vivum humeris ſu-
ſtulit. Apud Varronem Hercules vocatur ſanctus
pater, & Propertius Herculem alloquens ait,
Sancte pater ſalve, cui jam favet aſpera*

Juno.

Quæ hic tradit de Hercule ſancto, ſurripuit Tan-
Fabro, cuius hæc eſt nota: *Non temere addidit
Sancto: Nam Hercules olim proprie Sanctus Pa-
ter dicebatur, ut ex Varrone probare poſſum. Pro-
pertius quoque ſcripſit, Herculem alloquens: San-
cte Pater ſalve, cui jam favet aſpera Juno, Sancte
velis libro dexter adeſſe meo.*

Fab. VII. *In pulpito*. Danetus: *Pulpitum, pars
Theatri ubi perſonæ canere, agereque fabulam ſole-
bant. Iterum e Scheffero: Ubi canere, fabulam-
que agere ſolebant perſonæ. vide Scalig. I de Poët.
cap. 21. & alios.*

Ibidem: *Cuneis*. Danetus: *Erant ſpectatorum
ſedilia in Theatro, ubi ſedebat populus. Calepi-
nus:*

nus: *Ab hujus etiam similitudine Cunei dicti sunt loca in theatro, id est, graduum ordines, in quibus vulgus spectatorum stabat inter sedentium subsellia.* Apertius Basilii Faber in Thesauro: *Cunei sunt etiam spectatorum sedilia in theatro.*

Atque ista sunt quæ visum fuit hac quidem vice e Daneto enotare: tædet enim diutius in hac scabie versari; neque unius est dieculæ, hoc Augiæ stabulum egerere. Si intellexero, Benevole Lector, hanc promulsidem tibi non fuisse ingrati, forsan cæteras multis partibus plures elegantissimi hujus promi condi daptes aliquando tibi apponam, queis, si Diis placet, venena cedant Colchica, queis cedat omne toxicum. Interim satis amplam indicavi puerilium non modo errorum, sed plagiorum etiam impudentissimorum messem viris doctis, qui in hoc argumento superiori seculo cum laude sunt versati.

Unus restat locus, quem non possum quin adducam, ut qui possit esse instar omnium ad confirmandum Cl. Burmanni judicium de altero isto Phædri Editore nupero, supra a nobis allatum. Est is lib. 2 fab. 2. *Quum se putaret pingi cura mulierum, calvus repente factus est.* Loquitur Poëta de duabus feminis, altera Anu, altera Puella, quendam mediæ ætatis virum amore sibi obstrictum tenentibus; cui ut ambæ viderentur ætate pares, hæc canos, illa nigros cœpit crines evellere: quo pacto homo noster, dum putabat capillos earum cura ornari, repente calvus factus est. Omnes editiones, quotquot vidi, ante eam, quam Clar. Burman-

mannus magno Reip. literariæ emolumento dedit cum notis postumis Nobil. Gudii, constanter habent *pingi*: quomodo & Gruterus laudat ad Martialem lib. 8. epigr. 83. & lib. 9. epigr. 27. Doctissimus Burmannus primus in contextum admisit speciosam Scioppii conjecturam, præferentis τὸ *fingi*, quemadmodum etiam legendum viderat olim quidem ad Ovidium suum lib. 1. Amor. eleg. 14. non invito, ut postea didici, Scheffero, jamque iterum ad Phædrum, vir dignitate atque eruditione illustris Nic. Heinsius. qua quidem emendatione nihil mihi videtur esse verius. Etsi enim non ignoro, *pingi* Veteribus etiam sumi pro ornari, eosque solitos fuisse canos colorare, & quosdam ad hoc plumbeis etiam pectinibus uti, quod notarunt dudum ad hunc locum Buchnerus ac Freinshemius, & quos ille laudat, Junius de Coma cap. 7. & Casaubonus ad Theophrasti Characteres cap. περὶ κολλακείας: etsi etiam me non fugit, quid de more veterum pingendi supercilia observaverint ad Juvenalem & Petronium viri docti; nescio tamen quam non videatur illud convenire huic loco: *non potuit enim*, inquit Nobil. Heinsius, *pingi, nisi volumus, unam mulierem illi canos pinxisse pro nigris capillis*. Quum hæc verba Fabulatoris nostri aliquando paulo diligentius considerarem, erat forte ad manus ille, quem dixi, Editor, qui virorum doctorum labores truncatos nobis exhibuit; & vel ex hoc uno loco mihi luce meridiana clarius apparuit, quam veram de eo sententiam tulerit Celeb. Burmannus.

Is igitur ita: „*Pingi*, id est, *ornari*. Sic infra: „*Picte scribere*, est ornate scribere. *Rittersh.* Ita „etiam apud Plautum. *Fab.* „Quum ista primum legerem, comminisci non poteram, quem auctoris nostri locum in animo haberet Celeb. *Rittershusius*. Videbar Phædrum lectione identidem repetita mihi satis familiarem reddidisse, nec tamen memineram hanc loquendi formulam in eo usquam neque supra neque infra legisse: unde credebam aliquid humani hic passum fuisse virum eximium, & memoria lapsum. Nec tamen loquutionem ipsam, quanquam mihi nondum lectam, audebam plane damnare, quum videretur illa a Fabro firmari auctoritate Plauti. Sed quum Fabrum ipsum inspicerem, statim deprehendebam Editoris socordiam, & scrupulus iste mihi eximebatur. Ita enim Faber ipse: *Pingi] ornari, quemadmodum apud Plautum.* Atque en tibi specimen, quam parum liceat fidere istius hominis excerptis. Quis enim ista legens, ut ab illo Editore proponuntur, non æque ad *τὸ picte scribere* arbitretur pertinere, quam ad *pingi*? Porro non putabam faciundum, quin Clar. etiam Schefferum consulerem, quem verosimile erat hanc loquutionem minime omnium fuisse neglecturum, tum quia non facile quidpiam notatu dignum soleret prætermittere; tum vero inprimis quia libellum edidisset *de Arte Pingendi* elegantissimum, ubi de ea agendi locus. Verum & ille ne γὰρ quidem de hac formula monuit; contra vero ostendit se non alienum ab illo Scioppiano

fin-

fingi, quamvis in textu retinuerit vulgatum *pingi*. Pergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios: una res: omnes compacto rem agunt, quasi in Velabro olearii, ac pertinaciter retinent *To pingi* pro ornari: & tamen, quod mirere, neminem præter istum, quem dixi, alienæ mercis Insti- torem nuperum, video tam ineptum, qui, etiam magna professus, illam novam Latini sermonis gemmulam, a Rittershusio, ni fallor, primum pro- ductam, dignaretur tollere, aut purpureum hunc pannum, late qui splendeat, centonibus suis ad- suere; neminem qui intercederet, quo minus hanc Phyllida solus haberet & sine rivali Clar. Ritters- husius: ne Petrum quidem Danetum, omnis mun- ditæ medullam; non M. Christianum Junckerum Dresdensem, in Ill. Gymnasio Saxo-Henneb. Schleusingæ Con-Rectorem, qui Phædrum alios- que auctores veteres ad modum Minellii in usum Scholasticæ juventutis haud ita pridem illustratos edidit; non Thomam denique Johnsonum, no- vissimum in Anglia Phædri editorem, in usum Scholæ Etonensis: donec tandem deveni ad er- roris cubile, ad lib. iv, fab. 24. ubi in editione Rit- tershusii videbam legi: *Simonides, idem ille de quo retuli, Victoris laudem cuidam piæte ut scribe- ret, Certo conduxit pretio*: notari autem ab eo- dem illo viro doctissimo: *Piæte, id est, ornate, splendide, ποικίλως*. Sic pingere pro ornare su- pra quoque usurpabat pag. 32. (lib. ii. fab. 2.) *Quod enim Colero videbatur legendum, fîcte, non probo, quamvis ille defendat hoc argumento, quod finge-*

re Poëtarum sit proprium: & quia apud Nonium, Populum salute & fictis versibus Lucillius, quibus potest, impertit. *Malim quoque hic pro, victoris, legere, victori.* Nomen ei Scopas fuit, homini fortunato & nobili Cranone in Thessalia. Verum in alia omnia primus a Rittershusio ivit Nic. Rigaltius, & mangonio isto rusticano *picte scribere*, quod nulla nititur auctoritate veteris scriptoris, illuc relegato, unde malum pedem tulerat, reposuit *pyctæ*, quæ vera Phædri manus est; atque in notis, *Pyctæ*, inquit, *pugili. abecedariis notum.* Sic apud Columellam: Gallinaceus *pyctes*. Apud Senecam initio lib. iv. *Nat. quæst.* Apollonius *pyctæ*. Apud Plinium lib. 7. Euthymus *pyctæ*. Rigaltium secutus est Tan. Faber: *Pyctæ, id est, pugili.* Pessime in edit. Rit. *picte, pro ornate, inquit.* Sed aliud agebat. Ceterum hæc historia fuse & κατὰ πλάτ & a Quintiliano narratur lib. xi, ii. Opera pretium eris legere. ibi pro Granone, restitue Cranone. In Thessalia enim Cranon. Deinde præter Praschium Schefferus: *Pyctæ] pugili.* Et sic Columella, Seneca, Plinius usurparunt, ut notavit optime Rigaltius, qui & isto modo primus ex codicibus bonis edidit. Et restituit hanc vocem jam olim Martiali quoque suo præstantissimus Gruterus, contradicente nequidquam Farnabio, lib. xi, epigr. 85. quomodo edidit Petrus Scriverius, elegantissimi vir ingenii: *Hæc quæcumque meo numeratis stigmata mento, In vetuli pyctæ qualia fronte sedent.* quum antea mendose legeretur *picta*. Equidem Rittershusio viro eximio, & de Phædro optime merito,

facile ignosco; patimur enim quisque suos manes: huic fucō inertī, & mangonii agrestis institori ignoscere quis possit? qui quum ante oculos haberet ista omnia, & suo etiam calculo probaret certissimam emendationem Rigaltii, ut quam hoc modo a se interpolatam subjungat notæ Rittershusii: *Melius autem legitur pyctæ, id est, pugili. abecedariis notum*: quum item scire posset, ita post Rigaltium edidisse Neveletum, Fabrum, Vrsinum, Praschium, Schefferum & Freinshemium; tamen visa, & probata etiam, lectione meliori deteriorem maluerit sequi ac retinere in contextu, atque alieni & dudum explosi erroris accessio fieri, aut potius a se ipso dissentire, quam cum tot viris doctis recte sapere. Scilicet hoc vere est glandibus vesci post repertas fruges. Certe si *picte* scribere est *ornate* scribere, quid obstat quo minus *pic tissime* dicamus scripsisse J. F. C. Virum Nobilissimum, qui politulos quosdam Gallos, Germanici nominis obtrectatores arrogantissimos, *ornavit* ex virtutibus suis? *pic tissime* etiam scripsisse elegantissimum Propertii Editorem, qui Philippum illum Silvium T. E. C. P. *pic tissime* doctissimum Creechium, qui Michaëlem Fayum, Delphinicum Lucretii Interpretem; *pic tissime* Clar. Burmannum, qui Celeberrimum Dominum *Variorum* suis depinxit coloribus: neque vero tantum mihi sumo, ut & me quoque velim Principibus adnumerari Achivis, qui horum vestigia in exornando Phædri interprete Gallo non æquis passibus fui secutus. Quanto autem melius hic ipse Danetus? qui quum posset nova hac

phrasi

phraſi exornare Dictionarium ſuum, maluit Ritters-
huſium deferere, & Rigaltium cæterosque ſequi:
Pyctæ] πύκτης, vox Græca, quæ ſignificat pugil
Latine: *legebatur antea picte, id eſt, ornate. Sed
melius reſtitutum pyctæ.* Quamvis enim in ſuperio-
ribus plurimos ejus errores & plagia oſtenderim;
tamen non iſ ſum, qui aut hunc, aut quemquam
aliū, laude debita fraudare velim, actum citare
tantum, quando quid in eo occurrit reprehenſio-
ne dignum; qui mihi videtur eſſe ſuccus atræ lo-
liginis atque ærugo mera: & tamen his artibus
plerumque videas inſignes Plagiarios uti ad abſter-
rendum alios ab eorum lectione, quorum ſcrinia
compilaverunt; procul dubio ne furta ſua detegan-
tur. Id tamen fortean quis requirat in Daneto, quod
pycten ſimpliciter reddat *pugilem*, quum pro-
prie ſit *pugil victor* aut *coronatus*: quomodo Quin-
tiliano dici notat Praſchius: ſed non potuit vidif-
ſe commentarios Ampl. Gudii, qui illud inter Phæ-
dri interpretes primus annotavit. Interim ſi quos
Noſter forſan habeat rivales, qui magno vellent
ſuum id inventum eſſe, poſſent ſaltem in partem
gloriæ hujus venire, atque hac formula locupletare
Calepinum ſuum, aut commendare Typographis,
ut Dictionariis ſuis Latino-Belgicis purpureum
hunc, ſi Muſis placet, pannum adſuant: *Picte ſcribe-
re eſt ornate ſcribere. Phædrus l. iv, fab. 24. Victoris
laudem cuidam pyctæ ut ſcriberet.* quod ſicuti Ger-
mani, aliique, ita Belgæ etiam noſtri dicerent: *ſo net
ſchryven, als of het geſchildert was.* Verum ohe jam
ſatis eſt! Tædet enim his ineptiis diutius immo-
rari.

talium, credo, ante eum adhuc intellectum, qui, dum hæc scribo, forte ob oculos versatur, quam scite, quam venuste μεταφράζει! Totam, inquit Phædrus, quia vitam miscet dolor & gaudium. Noster: quoniam omnis vita miscetur dolore & gaudio. Verum ut serio agam, quis abcedarius tirunculus cum hoc Palæmone non auit de præmio certare, quis septennis puer non adferat interpretationem æque interpretativam, & activum convertat æque facile in passivum? Et ejusmodi tamen interpretatione & notis non erubescit illustrare Phædrum in usum Serenissimi Delphini, qui jam anno ante quam hæc venustulæ in dias luminis oras prodirent notæ, Florum legerat ab politissima Anna, & Sallustium ab Crispino illustratos, auctores Phædro non faciliores: eodem autem anno cum Phædro editos Terentium, Cornelium Nepotem, Vellejum Paterculum, & poetarum principem Virgilium. Quanto hic prudentius doctissimi patris filia doctissima, in ipsa Flori sui præfatione prædicans, Serenissimum Delphinum jam iis esse præsidiis munitum, ut post annum perpauca sint futura, quæ docere potius quam doceri non possit.

Fab. XIX. *Libitina*. Danetus: *Dea funerum, in cujus templo vendebantur & locabantur necessaria ad funus instruendum*. Eadem fere Calepinus & Schefferus. Calepinus: *Libitina Dea, in cujus templo vendebantur & locabantur ea quæ ad sepulturam pertinebant*. Ibidem: *Exercere Libitinam dicebantur ii, qui in æde Libitinæ præerant locandis venden-*
dis.

disque iis, quæ necessaria erant funebrem pompam instructuris. Schefferus: Libitina] seu ii, qui in templo ejus, quæ ad furus essent necessaria, vendebant. Imo ipse Minellius ad Horatii lib. 2 Sat. 6: 19. Libitinarum a Libitina, funerum Dea: in cujus templo vendebantur funeribus necessaria.

Fab. XXI. Simonides. Danetus: Lyricus Poëta fuit e Ceo insula, quæstui poësim habuit & hac arte vitam sustentabat. Calepinus: Lyricus poëta fuit e Cea insula. Rittershusius: quæstui habuit poësim suam &c.

Ibidem: Ceo. Danetus: insula maris Ægæi. Unde Ovidius: Cingitur Ægæo nomine Cea mari. Ita Taubmannus in Virg. lib. 1 Georg. 14. cui pinguis Cea: notat: Cea, quæ Plinio lib. 4. c. 12. & Ceos dicitur, maris Ægæi insula. Et mox: Lambinus ad illud Horatii lib. 2. od. 1. Cææ retractes munera neniae. &c. Ad hunc vero locum Vetus Schol. Cruquii citato Virgilii loco addit: Ovid. Cingitur Ægeio insula Cea mari.

Fab. XXIII. Bruma. Danetus: Bruma dicitur dies solstitii hyemalis, quod accidit die 20. aut 21. Decembris, quo die Sol ad nos redit. Calepinus: Bruma dicitur dies solstitii hyemalis: qui est ad XVIII Kal. Jan. quo die fit in Capricorno hyemale solstitium.

Fab. XXIV. Dixi superius. Danetus: Cum nempe retulit Simonidem naufragum invenisse Clazomenæ virum qui hunc exceperit, ornaveritque rebus omnibus, ob illius peritiam, eruditionemque singularem. Tam parum sibi constare Interpretem Parisinum, ut quum modo fab. XXI hujus libri

bri in plurali numero dixerit *Clazomena*, hic in casu patrio singularis numeri ponat *Clazomena*! Sed video quid sit: non ausus fuit discessionem facere ab Nic. Lloydio, qui in supplementis ad Car. Stephani Dictionarium Historicum, Geographicum, Poëticum, utrumque probat, & *Clazomena* quidem sing. num. tuetur auctoritate Pomponii Melæ lib. 1 cap. 17. Verum & illic in editionibus accuratissimis Vossiana & Gronoviana legitur: *Super angustias, hinc Teos, illinc Clazomena*. pro *Clazomena*, quod priores, quotquot vidi, editiones infederat. Incuria operarum in contextum, atque Collectanea etiam nostra irrepsit illud *Clazomene*, ut jam suo loco notavimus. Certe Neveletus, Meursius, Faber, Freinshemius, Axenius, imo ipse, ut dixi, Danetus, & forsitan plures alii, libri hujus fab. 21. habent *Clazomena*. Recte, mea sententia. Nam Herodoto, Thucydidi, Polybio, Pausania, Straboni aliisque scriptoribus Græcis non nisi plurali numero dicitur αἱ Κλαζομεναι. Quos sequitur Horatius lib. 1 Sat. 7:5. *Persius hic permagna negotia dives habebat Clazomenis*. Ubi non vetus tantum Scholiastes: *apud Clazomenas*. *Clazomena civitas est Asia*: sed &, quod mirere, bonus ille Minellius: *in urbe Asia*: a *Clazomena*, arum. Vult quidem doctissimus Torrentius a Plinio vocari quoque *Clazomenem*. Verum & ibi editio Harduini habet *Clazomena*. vide lib. 5. cap. 29. & adde Viri maximi Exercitationes Plinianas in Solinum pag. 861 & 862.

Fab. XXV. fin. *Sanitas constabit.* Danetus: *Absolute pro ipsa ratione. Ita Cicero: Quibus ad sanitatem redeundi potestas facta est; pro, ad bonam mentem. Sensus igitur: Dum sanitas constabit; id est, dum ero sana mente præditus, caute revocabo in memoriam hanc sententiam.* Hanc notam ad verbum descripsit iterum ex Scheffero: *Sanitas,* inquit ille, *absolute pro ratione.* Cic. ep. fam. ad Coss. *Quibus ad sanitatem redeundi potestas facta est. pro, ad bonam mentem. Sensus igitur, dum sanitas constabit sc. mihi, dum ero sana mente præditus, caute ac prudenter revocabo in memoriam hanc sententiam.*

Lib. V. Fab. 1. *Praxitelem.* Danetus: *Statuarius fuit multi nominis, maxime ob duplicem Venerem, quas summa arte & industria elaboravit: natus erat in extrema Italiæ ora, quam olim magnam Græciam appellabant Romani.* Hæc paucis immutatis corrasit e Caroli Stephani Dictionario Histor. Geogr. Poëtico: *Praxiteles marmoris sculpendi insignis artifex, duplici præcipue Venere nobilitatus, quæ ob artis præstantiam, magnam mortalium vim eas in insulas ad sui spectaculum allexerunt. . . . Natus est in extrema Italiæ ora, quam magnam Græciam olim appellabant.* Ex eodem fonte hausit, quæ hic habet de Myrone. Interim si quis plura de Praxitele & Myrone cupiat cognoscere, legat Franc. Junii, viri doctissimi, Catalogum Statuariorum, Cælatorum, &c. subjunctum novissimæ editioni operis de Pictura Veterum elaboratissimi.

Ibidem: *Demetrius Phalereus.* Danetus: *Ora-*
tor

tor fuit & Philosophus eximius. Est autem memorabile in illo exemplum levitatis fortunæ, auræque popularis. Primo enim fuit in tanto honore Demetrius apud Athenienses, ut ipsi trecentas statuas virtutis ergo posuerint: tanta postea flagravît invidia, ut fugere coactus sit in Ægyptum, & trecentæ illæ statuæ uno die per tumultum everse fuerint. Iterum more suo sine ullis veterum testimoniis, quæ tamen in promptu sunt. Plurima enim de eo Diogenes Laërtius lib. V. Segm. 75. & seqq. & ad eum Casaubonus & Menagius; Plutarchus, Ælianus, Strabo, Cicero, Nepos, Plinius, pluresque alii: inter recentiores Ger. Jo. Vossius, vir summus, in consummatæ eruditionis opere de Historicis Græcis, lib. 1. cap. 12.

Ibidem: *Feliciter subclamant.* Danetus: *Solemnis erat acclamationis formula apud antiquos, ut hodie vivat. Tralatitia acclamatio. Ita Juvenalis; Dictum FELICITER, ingens Cœna sedet. Hæc partim ex Tanaq. Fabro, partim ex Scheffero. Faber: Tralatitia acclamatio. Juvenalis: Dictum Feliciter, ingens Cœna sedet. Quod & centies apud alios reperias. Schefferus: Solenni acclamatione, quam olim annotavit & Brissotius.*

Ibidem: *Menander.* Danetus: *Atheniensis Poëta, Comicorum princeps, cujus est insignis commendatio apud Quintilianum. Scripsit centum & octo Comædias de quibus nihil restat, nisi quidam versus huc & illuc sparsi. Hæc videri possint desumpta e Basilii Fabri Thesauro, quem putavi nostro Interpreti Delphinico nondum esse visum. Ita enim*

enim ille : *Menander* , & *Menandrus* ,
Μένανδρος , *Atheniensis* , *γλωσσικώτατος* & *Pœta* ,
Comicorum princeps , *cujus egregiam com-*
mendationem vide apud Quintil. lib. 10. cap. 1. Co-
mædias scripsit 108 , *de quibus præter sententias*
paucas , *a Philologis & Gnomologis passim annota-*
tas , *nihil habetur amplius.*

Fab. III. *Volucris parvula.* Danetus: *Volucris* ,
quasi volantis. *Nam Musca insecti genus est, non vo-*
lucris. Nihil quidem hujus invenio in notis virorum
eximiorum, qui Phædrum exposuerunt; sed habet
aliquid Calepinus, unde Enarratorem Parisinum pu-
tem hanc notam exsculpisse, in *Volucris.* *Omne id*
quod volat, non solum aves, sed apes quoque, vespe,
tabani & reliqua hujusmodi. Scilicet ista in Scripto-
res veteres commentandi ratio videtur huic homini
nimium quam miserabili, & cæteris id genus inter-
pretibus, mirifice placuisse, ut quum ab omni
literarum reconditarum cultu essent plane destitu-
ti, neque iis instructi præsiidiis, quæ ad expo-
nendos Auctores antiquos requirebantur, primo
quidem commentarios & scripta virorum docto-
rum non dicendis furtis ac latrociniis pudendum
in modum expilarent, & tamen vel nunquam
vel raro nominarent eos, ex quibus annotatio-
num inutilem sæpe farraginem corraferant, procul
dubio ut apud imperitos famam atque opinionem
eruditionis non vulgaris obtinerent: qualem fere
parentum memoria institisse interpretandi viam
Lampertum Alardum in Valerium Flaccum, notavit
nuper ad Propertium suum lib. 2. eleg. 7. *vir politis-*
simus,

simus, & in Valerii Flacci Heinſiani editione noviffima Clar. Burmannus. Tum autem, ſi quid adhuc deefſe ſentiebant, ad ſacra oracula ſua & extremam veluti anchoram, Ambroſii nempe Calepini Dictionarium cæteraque confugiebant Lexica, atque ita ſuos centones ſuebant: ab illis autem omnibus ſi nihil fuerit ſubſidii, altum quoque apud iſtos conſarcinatores egentiffimos ſilentiũ deprehendas. Et quid dicant iſti, aut quid ſani adferant, ubi alii tacent?

Fab. IV. *Verrem Herculi ſancto*. Danetus: *Sacrificabatur Aper Herculi, ob devictum ab ipſo Aprum Erymantheum, quem vivum humeris ſuſtulit. Apud Varronem Hercules vocatur ſanctus pater, & Propertius Herculem alloquens ait,*
Sancte pater ſalve, cui jam favet aſpera

Juno.

Quæ hic tradit de Hercule ſancto, ſurripuit Tan. Fabro, cujus hæc eſt nota: *Non temere addidit Sancto: Nam Hercules olim proprie Sanctus Pater dicebatur, ut ex Varrone probare poſſum. Propertius quoque ſcripſit, Herculem alloquens: Sancte Pater ſalve, cui jam favet aſpera Juno, Sancte velis libro dexter adefſe meo.*

Fab. VII. *In pulpito*. Danetus: *Pulpitum, pars Theatri ubi perſonæ canere, agereque fabulam ſolebant. Iterum e Scheffero: Ubi canere, fabulamque agere ſolebant perſonæ. vide Scalig. 1 de Poët. cap. 21. & alios.*

Ibidem: *Cuneis*. Danetus: *Erant ſpectatorum ſedilia in Theatro, ubi ſedebat populus. Calepinus:*

nus: *Ab hujus etiam similitudine Cunei dicti sunt loca in theatro, id est, graduum ordines, in quibus vulgus spectatorum stabat inter sedentium subsellia.* Apertius Basilius Faber in Thesauro: *Cunei sunt etiam spectatorum sedilia in theatro.*

Atque ista sunt quæ visum fuit hac quidem vice e Daneto enotare: tædet enim diutius in hac scabie versari; neque unius est dieculæ, hoc Augiæ stabulum egerere. Si intellexero, Benevole Lector, hanc promulsidem tibi non fuisse ingratam, forsan cæteras multis partibus plures elegantissimi hujus promi condi dapes aliquando tibi apponam, queis, si Diis placet, venena cedant Colchica, queis cedat omne toxicum. Interim satis amplam indicavi puerilium non modo errorum, sed plagiorum etiam impudentissimorum messem viris doctis, qui in hoc argumento superiori seculo cum laude sunt versati.

Unus restat locus, quem non possum quin adducam, ut qui possit esse instar omnium ad confirmandum Cl. Burmanni judicium de altero isto Phædri Editore nupero, supra a nobis allatum. Est is lib. 2 fab. 2. *Quum se putaret pingi cura mulierum, calvus repente factus est.* Loquitur Poëta de duabus feminis, altera Anu, altera Puella, quendam mediæ ætatis virum amore sibi obstrictum tenentibus; cui ut ambæ viderentur ætate pares, hæc canos, illa nigros cœpit crines evellere: quo pacto homo noster, dum putabat capillos earum cura ornari, repente calvus factus est. Omnes editiones, quotquot vidi, ante eam, quam Clar. Burman-

mannus magno Reip. literariæ emolumento dedit cum notis postumis Nobil. Gudii, constanter habent *pingi*: quomodo & Gruterus laudat ad Martialem lib. 8. epigr. 83. & lib. 9. epigr. 27. Doctissimus Burmannus primus in contextum admisit speciosam Scioppii conjecturam, præferentis τὸ *fingi*, quemadmodum etiam legendum viderat olim quidem ad Ovidium suum lib. 1. Amor. eleg. 14. non invito, ut postea didici, Scheffero, jamque iterum ad Phædrum, vir dignitate atque eruditione illustris Nic. Heinsius. qua quidem emendatione nihil mihi videtur esse verius. Etsi enim non ignoro, *pingi* Veteribus etiam sumi pro ornari, eosque solitos fuisse canos colorare, & quosdam ad hoc plumbeis etiam pectinibus uti, quod notarunt dudum ad hunc locum Buchnerus ac Freinshemius, &, quos ille laudat, Junius de Coma cap. 7. & Casaubonus ad Theophrasti Characteres cap. περὶ κολλακείας: etsi etiam me non fugit, quid de more veterum pingendi supercilia observaverint ad Juvenalem & Petronium viri docti; nescio tamen quam non videatur illud convenire huic loco: *non potuit enim*, inquit Nobil. Heinsius, *pingi, nisi volumus, unam mulierem illi canos pinxisse pro nigris capillis*. Quum hæc verba Fabulatoris nostri aliquando paulo diligentius considerarem, erat forte ad manus ille, quem dixi, Editor, qui virorum doctorum labores truncatos nobis exhibuit; & vel ex hoc uno loco mihi luce meridiana clarius apparuit, quam veram de eo sententiam tulerit Celeb. Burmannus.

Is igitur ita: „*Pingi*, id est, *ornari*. Sic infra: „*Picte scribere*, est ornate scribere. *Rittersh.* Ita „etiam apud Plautum. *Fab.* „Quum ista primum legerem, comminisci non poteram, quem auctoris nostri locum in animo haberet Celeb. *Rittershusius*. Videbar Phædrum lectione identidem repetita mihi satis familiarem reddidisse, nec tamen memineram hanc loquendi formulam in eo usquam neque supra neque infra legisse: unde credebam aliquid humani hic passum fuisse virum eximium, & memoria lapsum. Nec tamen loquutionem ipsam, quanquam mihi nondum lectam, audebam plane damnare, quum videretur illa a Fabro firmari auctoritate Plauti. Sed quum Fabrum ipsum inspicerem, statimprehendebam Editoris socordiam, & scrupulus iste mihi eximebatur. Ita enim Faber ipse: *Pingi] ornari, quemadmodum apud Plautum.* Atque en tibi specimen, quam parum liceat fidere istius hominis excerptis. Quis enim ista legens, ut ab illo Editore proponuntur, non æque ad τὸ *picte scribere* arbitretur pertinere, quam ad *pingi*? Porro non putabam faciundum, quin Clar. etiam Schefferum consulerem, quem verosimile erat hanc loquutionem minime omnium fuisse neglecturum, tum quia non facile quidpiam notatu dignum soleret prætermittere; tum vero imprimis quia libellum edidisset *de Arte Pingendi* elegantissimum, ubi de ea agendi locus. Verum & ille ne γρὺ quidem de hac formula monuit; contra vero ostendit se non alienum ab illo Scioppiano

fin-

fingi, quamvis in textu retinuerit vulgatum *pingi*. Pergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios: una res: omnes compacto rem agunt, quasi in Velabro olearii, ac pertinaciter retinent *τὸ pingi* pro ornari: & tamen, quod mirere, neminem præter istum, quem dixi, alienæ mercis Insti- torem nuperum, video tam ineptum, qui, etiam magna professus, illam novam Latini sermonis gemmulam, a Rittershusio, ni fallor, primum pro- ductam, dignaretur tollere, aut purpureum hunc pannum, late qui splendeat, centonibus suis ad- suere; neminem qui intercederet, quo minus hanc Phyllida solus haberet & sine rivali Clar. Ritters- husius: ne Petrum quidem Danetum, omnis mun- ditæ medullam; non M. Christianum Junckerum Dresdensem, in Ill. Gymnasio Saxo-Henneb. Schleusingæ Con-Rectorem, qui Phædrum alios- que auctores veteres ad modum Minellii in usum Scholasticæ juventutis haud ita pridem illustratos edidit; non Thomam denique Johnsonum, no- vissimum in Anglia Phædri editorem, in usum Scholæ Etonensis: donec tandem deveni ad er- roris cubile, ad lib. IV, fab. 24. ubi in editione Rit- tershusii videbam legi: *Simonides, idem ille de quo retuli, Victoris laudem cuidam picte ut scribe- ret, Certo conduxit pretio*: notari autem ab eo- dem illo viro doctissimo: *Picte, id est, ornate, splendide, ποικίλως*. Sic pingere pro ornare su- pra quoque usurpabat pag. 32. (lib. II. fab. 2.) Quod enim Colero videbatur legendum, *ficte, non probo, quamvis ille defendat hoc argumento, quod finge-*

re Poëtarum sit proprium: & quia apud Nonium, Populum salute & fictis versibus Lucillius, quibus potest, impertit. *Malim quoque hic pro, victoris, legere, victori. Nomen ei Scopas fuit, homini fortunato & nobili Cranone in Thessalia.* Verum in alia omnia primus a Rittershusio ivit Nic. Rigaltius, & mangonio isto rusticano *picte scribere*, quod nulla nititur auctoritate veteris scriptoris, illuc relegato, unde malum pedem tulerat, reposuit *pyctæ*, quæ vera Phædri manus est; atque in notis, *Pyctæ*, inquit, *pugili. abecedariis notum.* Sic apud Columellam: Gallinaceus *pyctes*. Apud Senecam initio lib. iv. *Nat. quæst.* Apollonius *pyctæ*. Apud Plinium lib. 7. Euthymus *pyctæ*. Rigaltium secutus est Tan. Faber: *Pyctæ, id est, pugili.* Pessime in edit. Rit. *picte, pro ornate, inquit. Sed aliud agebat. Ceterum hæc historia fuse & κατὰ πλάτ & a Quintiliano narratur lib. xi, ii.* Opera pretium erit legere. ibi pro Granone, restitue Cranone. In Thessalia enim Cranon. Deinde præter Praschium Schefferus: *Pyctæ] pugili.* Et sic Columella, Seneca, Plinius usurparunt, ut notavit optime Rigaltius, qui & isto modo primus ex codicibus bonis edidit. Et restituit hanc vocem jam olim Martiali quoque suo præstantissimus Gruterus, contradicente nequidquam Farnabio, lib. xi, epigr. 85. quomodo edidit Petrus Scriverius, elegantissimi vir ingenii: *Hæc quæcumque meo numeratis stigmata mento, In vetuli pyctæ qualia fronte sedent.* quum antea mendose legeretur *picta*. Equidem Rittershusio viro eximio, & de Phædro optime merito,

facile ignosco; patimur enim quisque suos manes: huic fucō inertī, & mangoniī agrestis institutori ignoscere quis possit? qui quum ante oculos haberet ista omnia, & suo etiam calculo probaret certissimam emendationem Rigaltii, ut quam hoc modo a se interpolatam subjungat notæ Rittershufii: *Melius autem legitur pyctæ, id est, pugili. abecedariis notum*: quum item scire posset, ita post Rigaltium edidisse Neveletum, Fabrum, Vrsinum, Praschium, Schefferum & Freinsheimium; tamen visa, & probata etiam, lectione meliori deteriorem maluerit sequi ac retinere in contextu, atque alieni & dudum explosi erroris accessio fieri, aut potius a se ipso dissentire, quam cum tot viris doctis recte sapere. Scilicet hoc vere est glandibus vesci post repertas fruges. Certe si *picte* scribere est *ornate* scribere, quid obstat quo minus *pic tissime* dicamus scripsisse J. F. C. Virum Nobilissimum, qui politulos quosdam Gallos, Germanici nominis obtrectatores arrogantissimos, *ornavit* ex virtutibus suis? *pic tissime* etiam scripsisse elegantissimum Propertii Editorem, qui Philippum illum Silvium T. E. C. P. *pic tissime* doctissimum Creechium, qui Michaëlem Fayum, Delphinicum Lucretii Interpretem; *pic tissime* Clar. Burmannum, qui Celeberrimum Dominum *Variorum* suis depinxit coloribus: neque vero tantum mihi sumo, ut & me quoque velim Principibus adnumerari Achivis, qui horum vestigia in exornando Phædri interprete Gallo non æquis passibus fui secutus. Quanto autem melius hic ipse Danetus? qui quum posset nova hac

phrasi

phraſi exornare Dictionarium ſuum, maluit Ritters-
huſium deferere, & Rigaltium cæterosque ſequi:
Pyctæ] πύκτης, vox Græca, quæ ſignificat pugil
Latine: legebatur antea *picte*, id eſt, ornate. Sed
melius reſtitutum pyctæ. Quamvis enim in ſuperio-
ribus plurimos ejus errores & plagia oſtenderim;
tamen non iſ ſum, qui aut hunc, aut quemquam
aliū, laude debita fraudare velim, actum citare
tantum, quando quid in eo occurrit reprehenſio-
ne dignum; qui mihi videtur eſſe ſuccus atræ lo-
liginis atque ærugo mera: & tamen his artibus
plerumque videas inſignes Plagiarios uti ad abſter-
rendum alios ab eorum lectione, quorum ſcrinia
compilaverunt; procul dubio ne furta ſua detegan-
tur. Id tamen fortean quis requirat in Daneto, quod
pycten ſimpliciter reddat *pugilem*, quum pro-
prie ſit *pugil victor* aut *coronatus*: quomodo Quin-
tiliano dici notat Praſchius: ſed non potuit vidif-
ſe commentarios Ampl. Gudii, qui illud inter Phæ-
dri interpretes primus annotavit. Interim ſi quos
Noſter forſan habeat rivales, qui magno vellent
ſuum id inventum eſſe, poſſent ſaltem in partem
gloriæ hujus venire, atque hac formula locupletare
Calepinum ſuum, aut commendare Typographis,
ut Dictionariis ſuis Latino-Belgicis purpureum
hunc, ſi Muſis placet, pannum adſuant: *Picte ſcribe-
re eſt ornate ſcribere. Phædrus l. iv, fab. 24. Victoris
laudem cuidam pyctæ ut ſcriberet.* quod ſicuti Ger-
mani, aliique, ita Belgæ etiam noſtri dicerent: *ſo net
ſchryven, als of het geſchildert was.* Verum ohe jam
ſatis eſt! Tædet enim his ineptiis diutius immo-
rari.

rari. Si cui illa, quæ supra attulimus virorum doctorum de Gallis istis interpretibus judicia, nondum sufficiunt, addat, si placet, luculentissimam Clarissimi Doctoris mei Jacobi Gronovii præfationem in M. T. Ciceronis opera, quem cum maxime intelligo eadem plane de Heroibus istis sentire.

Id unum, antequam præfari desinam, adhuc monendus es, Benevole Lector, ne mirari velis, nusquam in his Collectaneis mentionem fieri Phædri, qui Londini prodiit abhinc fere biennio, cum notis Thomæ Johnsoni. Salivam editionis hujus videndæ moverant Doctissimi Collectores Actorum Lipsiensium: sed quoniam eam manus meas demum pervenit, quum jam Collectanea nostra ab operis typographicis descripta essent, non licuit eam excutere atque expendere. Video quidem in Præfatione Johnsonum jactare, se non aliena tantum colligere, & contracta dare (quod quam vere dicat de aliis, ipse viderit: ego certe valde dubito) sed multa de suo in lucem proferre; at si ex notis ad Appendicem, quas solas obiter inspexi, de cæteris sit judicandum, vereor ne avidus Lector non quidem pro thesauro carbones, sed vix quidquam sit reperturus Johnsonianum, quia maximam atque optimam illarum partem video descriptam esse e Gudio. An vero etiam, uti ibidem prædicat, quidquid in ista Londinensi editione non sit præstitum, quod quidem ad Auctorem illustrandum faciat, frustra alibi quæsiturus sit Lector, aliis dijudicandum relinquo. Vale.

NIC. DISPONTINII

I N

P H Æ D R U M

C O L L E C T A N E A.

Catena collum detritum canis 3, 7. a foeminis spoliari viros 2, 2. aradicibus evertere domum, id est, funditus. 3, 10. Nepos pro eo dicit, a fundamentis disjicere domum, in Hannib. c. 7. & Timol. 3. a superis hæc merces fraudis datur 1, 17. a coenâ redire 2, 8. a negotiis vacare Prol. 3. a furibus tueri domum 3, 7.

Ab altis astris 2, 6. e sublimi.

Ab ara rapere facem 1, 28.

Ab humeris destincta tunica 2, 5.

Ab injuriâ tutæ 1, 31. ab ipso sermone cognitus 4, 21. ab universis protrusus foras 5, 7.

Abdere corpus domo 2, 6. de te-
studine, cum corpus in testam con-
trahit. Abditi thesauri 4, 19.

Abesto hinc Prol. lib. III.

Abjicere agros IV, 4. id est, vili pretio vendere. voor een leur en seur verkoopen. Plant. in Most. 3, 3. Nunquam ædepol me scio vidisse usquam abjectas ædes nisi modo hæc. Vide Gronov. ad hunc locum, & lib. III. Obs. cap. 21. Sic Sen. abjicere beneficium dixit pro cum contemptus & fastidio dare, lib. 1, de Ben. cap. 1.

Abjicere se negligenter IV. 1.

Abigi IV, 23. de muscis.

Abire domum III, 19. abire illuc, quo priores abierunt IV. 19 pro mori. Sic Plant. Prol. Cas. 19. abire in communem locum: quod idem alibi; ad plures se penetrare dixit. Est autem & hoc ex Festo notum, abire & abitionem, absolute poni pro morte. Rittersh. Vide etiam Sciopp. Verisim. l. 2. c. 14. & Meleag. ad Catull. p. 30. Eodem sensu etiam exire dixerunt. Vide Holsten. ad Pass. Perpetua & Felicitatis p. 155. impune 1, 8. id est, incolumem atque illasum discedere. Cic. 2 in Verr. 23. Hos pateris impune discedere qui ob tuum, decretum, ob tuum judicium, pecuniam aut dandam, aut accipiendam putarunt.

Abripere aliquem contumeliis IV, 17. pro eripere e contumeliis.

Absentis admirator IV, 21.

Absistite timere III, 2. id est, desistite, desinite. Exemplo Virg. Æn. VI. absiste moveri, & Columellæ 12, 19. nec absistat id facere. Simili formâ alibi dixit Virg. absiste precando, id est, precari, Æn. VIII. & Liv. absistere obsidendo, id est, obsidere. Rittersh.

Absolvi cinis III, 9. Vide Cinis.

Abstracta pro Concretis. Sic Av-
ditas

- ditas & pudor, pro avido & verecundo. II, 1. audacia, pro audace. III, 5. improbitas pro improbo I, 5. longitudo colli, pro longo collo I, 8. stupor corvi, pro stupido corvo I, 13. majestas ducis II, 5. pro duce vel principe in quo sit majestas: non enim majestuosum dicere licet. Val. Accinct. Resp. ad Ep. 2. p. 69. ætas adulta, pro adolescente adulto, III, 10. error criminis, pro crimine obscuro, & in quo dijudicando multus error esse possit. III, 10. ambitio mortalium, pro mortalibus ambitiosis. Ibidem. religio mea, pro me iudice religioso vel jurato. III, 13. & ita in pluribus aliis locis. Confer Column. ad Enn. p. 193. & El. Major. de Var. Orat. p. 9. & 10. Vechm. Hellen. p. 330.
- Abundat copia materiæ. IV, 25. varietas rerum. 5, 5.
- Accede, Pota leniter I, 25.
- Accedere II, 6. 5, 6. ad lectum III, 10. ad præsepe. II, 8.
- Accendere lucernam. III, 19. IV, 10. lucernam de flamma Deum, Ibid. Sacrum de lucerna. Ibid.
- Accensa magis. III, 16.
- Accessum dare alicui. II, 1.
- Accidere. Prolog. lib. III. accidit aliquid simile. IV, 17.
- Accipere. III, 5. Alveos. III, 13. Partem tertiam mercedis. IV, 24. Præmium dignum. III, 5. res. IV, 4. Accipere bonas in partes. Prolog. lib. II. cuncta in contumeliam. III, 8. id est, sinistre interpretari ad sui contemptum. Sic etiam Ter. Ad. 4, 3. 15. accepimus pro audivimus. I, 16. acceptâ mercede laudem victorum canere. IV, 21. Quidam hic legunt pactâ, vide notas.
- Accipiter rapit passerem I, 9.
- Accommodare se humanitati. III, 16. id est, facere quod decet homines comes & humanos.
- Accurrere. V, 2.
- Accusator. Prol. lib. III. accusatores. III, 10.
- Acer canis III, 7. Proprie. Seneca Hipp. 74. Teneant acres lora Molossos. Vide Vavass. de vi & usu quorundam verborum, p. 15.
- Acerba uva, id est, immatura. IV, 2. acerbum convicium. III, 16. amarum, proprie. Sic Cicero Læl. c. 16. Acerbius in aliquem invehi, insectarique vehementius.
- Acriter contendere. IV, 23.
- Acti menses. I, 18. Pro exacti.
- Acuere se. Prol. lib. II. Pro exercere. Sic etiam Just. acuere milites, dixit.
- Ad animum referre III, 19. pro considerare. Vulgo animum referre ad aliquid. ad coenam invitare I, 26. promittere. IV, 24. ad necem currere II, 8. ad fabellam ferri. Prol. lib. V. ad perniciem devocare. vide devocare. III, 5. ad rivum eundem lupus & agnus venerant. I, 1. ad sidera I, 6. ad (pro apud) fontem resistere. I, 12. ad sanitatem venit curatio. 5, 7. ad præsepe accedere II, 8. ad querelam recidere 3, 18. ad legendum inducere Prol. 3. ad fallaciam consilium vertere I, 31. ad studium vocare Prol. III. ad se rapere quod est commune omnium Prol. III. ad se recipere IV, 21. i.e. domum suam. ad januam IV, 24. i.e. ante januam. ad lanium III, 4. i.e. apud lanium. Vide notas Fabræ & Rittershusii ad hunc locum.
- Adclamare 5, 5.
- Addere contumeliam injuriæ. V, 3.

Adducere quem pretio, precibus
v, 7.

Adeo i, 4.

Adesse. iv, 21.

Adeptus regnum. i, 31.

Adfectare aliquid. iii, 18.

Adferre frondem bubus ii, 8. lu-
cernam iii, 10.

Adfertur ultro panis. iii, 7.

Adficietur malo i, 5. *vel ut Gudi-
us legit, adfligitur. nisi adfici malo,
dictum velimus, ut apud Ne-
potem adfici morbo.*

Adfligi impetu alicujus. i, 11. *id
est, prosterni, terræ allidi. quæ
propria hujus verbi significatio est;
quare etiam Suet. in Aug. c. 96.
hæc duo adfligere & ad terram
dare, conjunxit, alterum quasi
per alterum explicans. Et sic Liv.
28, 19. tanquam contraria oppo-
nit, adfligere, & erigere. Pro
eodem dixit Noster l. 2, f. 2. de-
jicere. Vide Gron. l. iv. Obs. c. 8.
p. 113. adflictis succurrere i, 2.
adfligi malo i, 5.*

Adfinitatem ab aliqua re trahere.
iv, 14.

Adfluens vestitu. v, 1. *id est, la-
xis & amplis vestibus indutus,
qui olim erat hominum mollium
& delicatiorum vestitus. Vide com-
mentatores.*

Adgredi aliquem fallacia. iii, 16.
Just. iii, 2. aggredi dolo.

Adhuc. 3, 1. superesse. v, 5.

Adjicere. iii, 10. fabellam. Prol.
l. iv. simul. v, 6.

Adire statim. iv, 17.

Aditus angustus. v, 8. aditum ro-
gare. iv, 17. *id est, petere ad-
mitti. aditum impetrare. Ibid.*

Adjutores. v, 5. *qui in scenâ mimos &
actores voce vel aliter adjuvabant.*

Adjuvare debilem. iv, 25. in-
dignos. i, 8. aliquem verbis. 5, 2.

Adjuvare iudicibus iurijurandi fi-
dem. iii, 10. *dicebatur proprie
Imperator, qui in re obscurâ ju-
dicibus succurrebat, & interven-
tu suo providebat ne per impruden-
tiam male judicarent, atque ita
violarent iusjurandum quod de-
derant secundum leges se judica-
tuos, postquam iudices facti essent.
quemadmodum hanc locutionem
recte illustravit vir summus Jo.
Fred. Gronovius.*

Adludere occupato. iii, 19. *id est,
velle ludere & nugari cum occu-
pato & multis negotiis distracto.*

Admirabilem esse cunctis auribus.
iii, 18.

Admirans, absolute, iii, 17. ad-
mirator. iv, 21. admiratus in-
genium. v, 1.

Admonere. i, 26. admonet agere. iii,
17. iracundos iv, 3. simplices. iii,
10. admonere precipiendo. i, 11.

Admotâ prece. iii, 16. admoto
ubere. iii, 15. admove pre-
ces reposcenti locum. i, 19. *id
est, adhibere. admove alicui
preces sexcenties iv, 25. id est,
pluries. Sic Ter. plus millies au-
divi, id est, sapissime.*

Adnatare. i, 2.

Adeo. i, 9. *Singularis hujus parti-
culæ in linguâ Latina vis est, de
qua vide notas Tan. Fabri &
Schefferi ad hunc locum. Adde
etiam Boecleri Chrest. Terent. in
voce adeo.*

Adpetere alienum. i, 4. cibum. v, 4.
mordaciorem dente. iv, 7. uvam.
iv, 2.

Adplicare masculina membra fœ-
minis. iv, 13. virginale mem-
brum generi masculo. iv, 12.

Adprobare. iv, 4. ingenium, brevitatem,
laudare. v, 5. opus. iv, 24.

Acquirere famam. i, 14. *Sic ad-
sequi*

sequi famam. III, 9. & IV, 12, aequitatis famam consequi.
 Adridere, *pro placere*. IV, 20.
 Adripere aurem. V, 11.
 Adscribere exemplum sibi. IV, 2. Praxitelem marmori. *Prol. lib. v. Vide notas Gudii.* adscribi, *pro adjungi, superioribus addi.* IV, 17. adscriptus dies poenæ. IV, 10. id est, *fatalis, decretorius, definitus fato.*
 Adsequi famam. III, 9. consequi famam IV, 12. Sic adquirere famam, I, 14. Adsequi mures. IV, 1.
 Adsignare. IV, 4. adsignari illi. V, 2. id est, *adscribi, ut loquitur* IV, 2.
 Adsilire. II, 5. & IV, 1.
 Adsuescere. adsuëvi, *quadrissyllum.* IV, 7. adsuevit, *pro consuevit.* I, 16. adfuetam vicem. *Prol. lib. III.*
 Adtentare. V, 2. *adgredi.*
 Adtingere cibum. I, 4.
 Adtrahere turbatos. IV, 17.
 Adtributum est mihi. IV, 19. *pro injunctum, impositum est, velut munus peculiare.* Scheff. Sic Salustius de Bello Jug. c. 90. Pecus omne, quod superioribus diebus prædae fuerat, equitibus auxiliariis agendum adtribuit.
 Advenerit dies. I, 16. & V, 6.
 Adversum tempus. II, 8.
 Adversus feras fortis. V, 10.
 Adulta ætas, *pro adolescens adultus.* III, 10. *Vide Abstracta.*
 Adulter III, 10. adultera conjux III, 3.
 Advocare fidem IV, 4. id est, *ex aequo & bono agere.* advocata concione. I, 14. *sic etiam Nep. Alcib. 6, 4.*
 Advolare ex insidiis. II, 7. cupide. III, 16,

Ædes parvæ. III, 9.
 Æeta. 4, 6.
 Ægea freta. IV, 6.
 Ægre recepti. IV, 5.
 Æmulatio. *Epilog. lib. II. differt ab invidia.*
 Æqualiter distribuere. IV, 4.
 Æquare dignitatem, *equalem habere.* IV, 15. æque. V, 6. æquitatis famam consequi. IV, 12. æquo animo pati. I, 26. æquæ leges. I, 2. *Vide Ind. Nep. Bosii in Æquitas.*
 Æsopus. *Prol. lib. I. & IV, 16. qui vixit tempore Croesi Lydorum regis, cui etiam fabulas suas dicasse putatur. Patria ejus incerta est: quidam enim Phrygem, nonnulli Thracem, alii Samium, alii aliunde oriundum fuisse scribunt. Conditione servus fuit Xanthi, vel Jadmoneis cujusdam. Vitam ejus scripsit Græce Max. Planudes. Plura de eo vide apud Gisb. Cuperum lib. IV. Obs. c. 4. Æsopiæ fabulæ. prol. lib. V. Æsopi exempla, quæ mox fabulas vocat. prol. lib. II. nomen. prol. lib. V. Æsopo quidam lapidem impegit. III, 5. statuam poluere Attici. Epil. lib. II.*
 Æstas & bruma, *opposita.* IV, 23.
 Æstimantes, *pro existimantes.* IV, 17. æstimo hoc dictum ridicule magis, quam vere III, 4.
 Æstuans humus. II, 5.
 Ætas adulta, *pro adolescente adulto.* III, 10. ætatis mediæ quidam. II, 2.
 Æterna basis. *Epil. lib. II. respectu voluntatis & propositi Atheniensium. Non enim audiendi sunt, qui hunc locum voluerunt mutare. Æternus sic sæpe dicitur de re maxime durabili. ita æterna crepido de basi statuæ Colossææ*
 De

Domitiani apud Stat. 1. Sylv. 1. v. 58. Vide Thes. Fabri. Fama. Prol. lib. III.
 Ævum languens. IV, 25. sollicitum. I, 31. ævum exigere. IV, 19.
 Affectus proprii. Prol. lib. III.
 Affirmare I, 17. III, 3. aliquem mortuum. V, 7.
 Affixio veretri. IV, 13.
 Agelli. IV, 4. agri. Ibid.
 Agere cuniculos. IV, 19. Proprie. gratias. II, 8. multum. II, 5. nihil. III, 17. Agendo multa nihil agens. II, 5. age. III, 7. agedum. V, 4. age porro. III, 15. agi ad perniciem. IV, 12. ad poenitendum. V, 5. de quis agitur. III, 13. formula solennis judiciorum. vide notas Rittersh.
 Aggerare quadrantes patrimonio. IV, 19. vel ut alii, aggerere. Vide notas P. Burmanni. By duitjes opleggen. Ter. dicit, unciam tim comparcere, Phorm. I, 1.
 Aggravare curam curâ. III, 3.
 Agmen extremum. V, 1.
 Agni humano capite, III, 3.
 Agnoscere dictum in se. I, 22. hominem. II, 5.
 Ajunt. IV, 21. & V, 6.
 Alacer gaudio. II, 5.
 Alapam ducere. V, 3. alapa græce, colaphus, pro quovis ictu sumitur inflicto manu, sive capiti seu genis; sive palma, sive pugno. Vavass. de vi & usu quorundam verb. p. 93. alapæ, id est, servorum libertates, veneunt majoris. II, 5. Vide Barth. ad Briton. Aremor. p. 406.
 Albus an niger. III, 5. Vide niger.
 Alere, pro fovere, ad honores promoveri. IV, 10.

Alienum moribus suis quid tenere. IV, 4. Vide Voss. de constr. cap. 14. alienum qui appetit amittit merito proprium. I, 4. Exemplum est apud Just. 39, 1. de Demetrio Nicatori: Sed dum aliena adfectat, ut adsolet fieri, propria per defectionem Syriae amisit. Aliena vitia. IV, 9. alienis bonis gloriari. I, 3.
 Aliquando. III, 14. & V, 9.
 Aliquid simile. IV, 17. turpe. Ibid. dictorum. Prol. II. operis residui, id est, laboris. IV, 25. aliquod tempus. IV, 17. aliquæ feriæ. Prol. lib. III. reliquiæ. IV, 25. aliquot domus. III, 19. menses V, 7.
 Alius Sejano. Prol. lib. III. per ellipsin præpositionis a, id est, alius quam Sejanus. Sic etiam Horat. lib. II ep. 1. de Alex. Magno. Edicto vetuit ne quis se, præter Apellem, pingeret, aut alius Lysippo duceret æra. Plura vide apud Gerard. Jo. Voss. lib. de Constr. cap. 14. Adde etiam Steuch. de part. p. 20. & Tursell. p. 27. Manut. ad Cic. XI. Epist. fam. 2 Item Heins. ad Ovid. I, 4. amor. Non alius quam qui. IV, 10. nec aliud quicquam. Prol. II. aliis consilium dare. I, 9. aliis censores esse. IV, 9. alium regem rogare. I, 2.
 Allicere plures. II, 3.
 Alligare. III, 7.
 Alter, alius. Epil. lib. II. & IV, 14. alter, tertius. IV, 1. alter, unus. II, 7. alter calvus V, 6. alterius malo reperire effugium. IV, 8. opinione quid ponderare. III, 10. alteri dedi. IV, 3. altera. I, 19. pro alia. altera, tertia. IV, 4.

Alticincti atrienses. II, 5. erant, qui tunicas cingulo substrinxerant & alte subductas habebant, quo essent expeditiores ad ministrandum, quales servos exhibet Pignor. de Servis pag. 271. Sic Horat. lib. II. sat. 8. Puer altecinctus & Petr. cap. 86. statores altius cinctos, dixit. Atrienses autem erant servi, qui atrium, in quo stemmata & imagines habebantur, curabant nitidumque habebant, erantque inter ceteros servos honoratissimi. Vide iterum Pignor. p. 457. Adde Ouzel. ad Minut. Fel. p. 190. edit. Hack.

Alta quercus. III, 13, vinea. IV. 2. alta astra. II, 6. cornua. II, 8. altior margo. IV, 8. altius agere cuniculos. IV, 19.

Alveolus ligneus. II, 5.

Alvei, vel ut quidam, inter quos Gronovius pater, ibi volunt legi ex mss. alvi. III, 13. sunt domicilia apum ex cera, quibus mel infundunt.

Alvi capacis tartareus specus. IV, 5. Pro ventre famelico mustela, exaggeratione Poëtica. Hunc locum imitatus est Prudentius Hymno VII, Cathem. v. 115.

Exceptus inde beluinis dentibus

Alvi capacis vivus hauritur specu.

Dicit hæc de Jona. Vide Gudium.

Amans. III, 10. ament, amentur. II, 2. Per Ellipsin, pro sive ament, sive amentur.

Ambæ. II, 2.

Ambitio mortalium. III, 10.

Amice. III, 7. & IV. 8. amicus malis Plutus est. IV, 11. active, id est, malos amat. Amici vulgare nomen, fides rara, III. 9. amici veri. Ibid. amicis red-

dere tempora. Prol. l. III.

Amissum corpus. III, 11. honeste pro amissa virilitate. pro amissum mallet Praschius legere abscissum; alii aliter: sed nihil mutandum. Amissa enim dicuntur ea, quæ corrupta alicui relinquuntur, scissa forte vel fracta. Vide Rigaltium.

Amittere dignitatem. I, 21. fidem. I, 10. amittit proprium, qui alienum appetit. I, 4. Vide alienum. amisi nihil. II, 8.

Amphora epota. III, 1.

Amplexus utrumque. III, 8.

An. niger an albus. III, 15. Vide Niger.

Anacharsis Scytha. Prol. lib. III.

Angulus interior. Prol. lib. IV.

Angustus aditus. v, 9. angusta domus. III, 9.

Anhelare gratis. II, 5. id est, sine fructu, sine mercede laborare, vel festinare, multa agendo nihil agere, ut ipse explicat Phædrus. Anhelare proprie dicuntur ii, qui nimio cursu exanimati crebro & raptim spiritum ducunt.

Anima. III, 1. Pro aura, vel spiritus.

Animadvertere. II. 8.

Animal generis contempti improbum. v, 3. pro muscâ. Symposius Enigm. 23. in quo loquitur musca: Improba sum fateor, quid enim gula turpe veretur?

Animus non destituit te. v, 10. fenit. Epil. II. est. III, 7. est potare III, 16. excedit terminum. IV, 25. animi cogitatio. Prol. v. animi conscientia. Prol. III. animo dare lusum. III, 14. animum alicujus nosse. I, 11. relaxare. Prol. III. ad animum referre. III, 19. pro considerare. animo æquo. I, 26. animus liber Prol. III.

- vanus. v, 7. animos capere alijus. ii, 2. *pro, animum.*
- Anni ingravescentes. v, 10. annos celare elegantia. ii, 2. μεταφορικῶς, *pro rugas, ceteraque signa anilis etatis abscondere, comptu & cura corporis efficere ut juniores videamur. quod vocat Ovid. 2 de Arte, munditiis annorum damna rependere. annis debilis. iv, 1. defectus. i, 21. de eo, qui ad decrepitam etatem pervenit.*
- Ante hoc novi quam tu natus es. v, 9. *Proverbium conveniens seni, reprehendenti hominem adolescentem & sciolum a quo laceffitur. Rittersh. ante pectus iv, 9. ante hos sex menses. i, 1. Observe usum elegantem pronominis hic, quod Latinissime ita ponitur ad tempus proxime precedens designandum. Vide notas Scheff. ante poenam. iv, 17. ante hac. iii, 1.*
- Antidotum venditare. i, 14, antidoto miscere toxicum. *Ibid.*
- Antiqua urbs. iv, 21. antiqui. v. 8. cadi. iv, 4.
- Anus. ii, 2. anus ad amphoram. iii, 1. *Anus passim vino dedita introducuntur a poetis veteribus & comicis. vide notas Nic. Heins. ad Ovid. 2 Fast. 572. unde proverbium vetus, Anus ad armillum, de eo, qui redit ad ingenium, & solita vitia. est autem armillum crater, seu vas vinarium in sacris Festo. Vide Voss. lib. iv. Inst. Orat. cap. 11.*
- Anus, podex. iv, 17.
- Aper. i, 21. infidiosus, 2, 4.
- Apertum est, iii, 13. apertum pignus. v. 5.
- Apes. iii, 13.
- Apollo, Prol. lib. 111. Apollinis cithara, 111, 16.
- Apotheca plena cadis, iv, 4. *Apotheca, Grace ἀποθήκη proprie horreum, sive quodvis reconditorium adservandis frugibus, a verbo ἀποτίθεσθαι quod significat reponere, recondere: κατ' ἐξοχὴν autem pro cella vinaria ponitur. In quibus quia vina plurimum solebant recondi, ut veterascerent, hinc tales apotheca etiam dictae sunt veterana, Sen. ep. 114. ubi vide notas Jo. Fred. Gronovii.*
- Apparatus magnus 4, 24. sine apparatu v, 5.
- Apparet auctor iii, 13. apparebunt tempore iv, 25.
- Aptare aliquid alicui iv, 14. *Append. 5.*
- Aqua fusa i, 14. aquam turbulentam facere i, 1. *pro quo lib. iv, f. 3. turbare vadum. aquae bonitas iv, 8. aquam bibere i, 20.*
- Aquila i, 9. i, 28. ii, 4. 11, 6. iii, 18.
- Ara Jovis iv, 10. ab ara rapere facem i, 28. aras frequentare 4, 23. morari inter aras. *Ibid.*
- Aranea tollere 11, 8. *pro telas araneorum. nempe araneus, a, um, adjectivum est. Ita usurpavit & Petr. Araneis oleo madentibus dixit, id est, telis araneorum. Hinc araneum neutraliter & absolute, opus araneorum, subaudito textum vel rete. Corn. Fronto: Araneum, quod textum est; aranea, quae texit. Scheff.*
- Arbitrium fatorum 111, 18.
- Arbor celsa i, 13. arbores in tutela divorum 111, 17, arbores loquentes Prol. 1. *Append. f. 5. arborem circumdare flammis i, 28.*
- Arca dives iv, 11. *pro summis opibus.*

Arcem occupare I. 2. *id est, tyrannidem & dominationem invadere. Arx enim sæpe ponitur pro tyrannide, quia tyranni solent occupare arces. Hinc apud Just. 16, 4. per quos in arce collocatus fuerat, id est, potentiam & tyrannidem adeptus erat. & l. 21 c. 2. Exul a Locrensis sociis exceptus velut jure regnaret, arcem occupat, solitamque sibi sævitiam exercet. & apud. Flor. 1, 1. patrum Amulium ab arce deturbat. Val. Maximus lib. 6. c. 2. Quo interfecto aliquanto tetrior arcem occupavit. Vide Gron. lib. 3 obs. c. 21. Axonium ad hunc locum; & Stephanium in Saxonem Grammaticum pag. 194. F.*

Arcus retensus III, 14. *semper tensus rumpitur. Ibid. proverbialis locutio.*

Ardeliones II, 5. *Græcis πολυπρόγμωνες. Nostratibus, albeschikken, qui se omnibus negotiis immiscet. ita dicti ab arden-do, quod pro festinando dixerunt veteres: vel ab ardeola, quod diminutivum est ab ardea, quia avis hujus instar huc illuc volitant, & omnia circumcursant, dum omnibus se student negotiis immiscere. Vide Etymolog. Vossii.*

Ardens fax I, 28. *Fax proprie est frustum e disjecta arbore pice generis quod alendo igni serviebat; quare τὸ ardens non est otiosum. Sic etiam Virg. V. Æn. Arden-tes dare visa faces. Et Tibull. 2 el. 1. Ardentes hinc procul abde faces. His facibus, sive frustis pice ligni, exstruebatur vulgo & alebatur ignis, tam in aris deorum, quam in pri-vatorum focis. Gudius.*

Ardere siti III, 16. *vehementer sitire.*

Argentum præf. lib. v. pro opere ex argento.

Argentea lavatio IV, 4, *vide Lavatio.*

Arguere delictum fortunæ III, 2. *vulpem crimine furti I, 10.*

Argumentum, pro fabula. II, 7. IV, 10. IV, 15, V, 3.

Argus IV, 6. *Fabricator istius navis qua vectus est Jason in Colchidem ad vellus aureum deportandum.*

Argutiæ temperatæ sunt suaves V, 5.

Arida sedes. I, 6.

Arripere fiduciam V, 7.

Artis prudentia I, 14. *scientia, peritia. Nep. Cim. 2. Habebat enim satis eloquentiæ, summam liberalitatem, magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris. arte fictæ fabulæ Epi-log. lib. II. Artium chorus Prol. III. pro Musis, quæ artes invenerunt.*

Artifex tituli Prol. lib. V.

Artus IV, 6. *membra. Append. f. IV. pro nodis & juncturis.*

Artus IV, 5. *angustus.*

Ascendere navem III, 21.

Asper dens I, 2. *serratus, acutus. Sic asperare pugionem saxo, dixit Tacitus 15. ann. 54. & de mor. Germ. 46. asperare sagittas ossibus, id est, acuere. Silius Italicus IV, 19. saxoque exasperat ensem. aspera vita III, 7.*

Asiæ urbes III, 21.

Asinus, naturæ dedecus I, 21.

Aspernari V, 4.

Aspicere III, 7. III, 10. IV, 19.

Assis III, 5.

Astra alta II, 6.

At ille I, 15. I, 21. I, 25. II, 8. III, 2. IV, 22. *at illa* I, 16.

At-

Athenæ I, 2. V, I.

Atque ita correptum lacerat I, I.

Similiter Ovid. XIII. Met. 560.

Atque ita correptum captivatum agmine matrum Involat. atque ita locutus I, 22. atque ita coëgit IV, 3.

Atrienſes alticincti II, 5. *vide Alticincti.*

Attendere II, I. II, 5.

Attentare quem V, 2. *aggredi, adoriri.*

Attestatur hoc fabula I, 10.

Attici, Athenienſes. I, 2. *Epil. lib. II. III, 14. IV, 4.*

Attingere cibum ore I, 4.

Arx, *Proprie, tyranni ſedes. vide ſupra Arcem occupare.*

Avarus, gaudium hæredis ſui IV, 19. avaris conveniens eſſe I, 27.

Auctor prol. I. *Ita ſemper ſcribendum eſt vocabulum hoc, non auctor, vel author, ut perperam quidam faciunt. Diciturque auctor proprie is, qui primus aliquid invenit, inſtituit, & fecit, qui conditor & quaſi parens eſt alicujus rei, a verbo augeo, quod & ipſum creare & efficere notat: quo ſenſu uſus eſt Lucretius & alii. Vide Jo. Vorſtium de Lat. merito ſuſp. c. 25, Auctor, Phædrus III, 15. auctor horum III, 13. auctor vulgi fictilis, Prometheus IV, 14. auctoris nomine commendari prol. II.*

Auctoritas ſimilis gloriæ IV, 24. auctoritatis gratia prol. V.

Audaſter II, I. *contractum ex audaciter. id eſt, libere. Sic Ter. Heaut. I, I. audaſter monere.*

Audax via IV, 6.

Audacia impudens III, 5.

Audere dicere prol. III. venire V, I.

Audire II, 3. ſonum IV, 19.

Avertere oculos IV, 11. periculum III, 3.

Auferre caput incolume I, 8. insolentiam III, 6. *pro, omittere. prædam I, 5. Sic Ter. Phorm. I, I. omne hoc mater auferet. & paulo ante: Id illa univerſum abripiet. ſenſum communem I, 7.*

Augurium, fatorum arbitrio corvo datum III. 18.

Augustus III, 10. *Ita dicti ſunt omnes imperatores Romani, non ab augendo, ut volunt quidam, quaſi vermeerderaars des Ryks, ſed ab augur; quemadmodum enim a robur venit robuſtus, ita ab augur, auguſtus, quod ſignificat ſanctum, geheiligt, geweidt, velut templum auguſtum, & loca auguſta, id eſt, ſacroſancta, apud Ovid. I Trist. El. I v. 71.*

Aviditas dives eſt, pauper pudor II, I. *vide Abſtracta. aviditas decepta I, 4.*

Avida III, I. avidi dentes I, 13. IV, 5.

Avis impudens I, 3.

Aulæum V, 7. *minimum velum eſt quod populo obſiſtit dum fabularum actus commutantur. Donat. de comæd. & trag.*

Aura V, 7. *pro favore.*

Aures occupatæ prol. III. auris ſpernat nil III, 10. aurem adripere V, 10. capere prol. II. *delectare. pervellere V, 5. ad aures pervenire Epilog. II. pro quo Cicero accidere ad aures dicere amat.*

Auritulus I, II. *pro aſino, ab auribus longiuſculis, ut barbatus pro hirco lib. IV. f. 8. ſonipes, pro equo lib. IV. f. 3. bidens, ex egregia emendatione Heinf. pro ove, lib.*

*lib. I. f. 17. laniger, pro agno
l. I, f. I. communi poetarum exem-
plo, quo animalia ab ea parte cor-
poris qua maxime cognoscuntur,
denominare solent. Marq. Gudius.
Adde Buchn. de commut. rat. di-
cendi p. 77. latrans, pro cane
v, 10.*

Aurum custodire I, 27. conveniens
vitæ IV, 19.

Aut, aut III, 10.

Auxilium III, 16. auxilio locus
est IV, 25. auxilium ferre IV, 3.
petere *Ibid.* requirere I, 31.

B.

Bajulare sarcinas III, 20.

Balare, de agno III, 15.

Barba IV, 15.

Barbari IV, 6.

Barbatus, pro hirco IV, 8. vide au-
ritulus.

Basia jactare v, 7. vide jactare.

Basis æterna *Epil.* II. vide Æterna.

Bathyllus v, 7. nobilis pantomimus
tempore Augusti.

Beneficium vanum I, 22. benefi-
cio utilis esse IV, 25. beneficium
dare III, 15.

Benevolentia dulcis III, 15.

Benignitas subita I, 23.

Bestiæ, quæ paulo ante feræ I, 11.

Bibere aquam I, 20.

Bibere sanguinem v, 3. bibere toxi-
cum I, 14. bibere in Nilo. I,
25. pro e Nilo. Sic *Flor.* 3, 4.
bibere in ossibus capitum. Sic
Sen. Thyest. 453. Venenum in
auro bibitur. Vide *Græv. ad Just.*
39, 2. bibere una III, 16.

Bidens I, 17. pro ove.

Bilinguis homo multum concin-
nat mali II, 4.

Binx clitellæ I, 15.

Bipennis IV, 6.

Bis mori, I, 21. bis peccare I, 8.

*Formula illa, bis mori, vel interi-
mi vel perire, quasi proverbialis est,
usurpata etiam ab aliis: uti in senario
Mimographi: Bis enim mori est,
alterius arbitrio mori. Et: Bis
interimitur qui suis armis perit.
Et: Bis vincit, qui se vincit in
victoria. Rittersh.*

Blanditiæ hominis mali habent in-
fidias I, 19.

Bonitas IV, 25. aquæ IV, 8. *id est,*
præstantia.

Bonitas parentes facit, non neces-
sitas III, 15.

Bonus & maleficus *opposita* IV, 10.

boni plus IV, 4. quid boni II,
5. bonum ferre nolens, ma-
lum ferat I, 2. bono esse v, 4.
commodo & utilitati. quale in te
dicam bonum ante hac fuisse
III, 1. boni mores III, 8. bo-
nas in partes accipere *præf. lib.*
II. bona præsentia *præf. lib. v.*
bona possidere III, 10.

Boves. IV, 4.

Boves corrupti II, 8. vide Corru-
pti.

Bovile II, 8. *ita in vulgatis legi-
tur; quam vocem etiam agnoscit
Servius. vide Munck. ad Hygin. p.*
73. Gudius tamen corrigit bubi-
le, quod vide *infra.*

Brevis fabula I, 10. narratio IV, 4.
occasio v, 8. breve tempus I,
19. brevi, pro breviter. *prol.* III.
brevius iter efficere III, 19.
per compendia ire. brevitæ gra-
tiam rependit lectori *prol.* II.
brevitas nimia offendit III, 10.
brevitatis præmium IV, 25. bre-
vitatem adprobare v, 5. brevi-
tas commendari debet *Ibid.*

Breviter exponere III, 10. prolo-
qui III, 7.

Bru-

Bruma est, id est, hiems est. IV, 23.
 Bubile II, 8. a tertio plurali bubus
 quod contracte dicitur pro bovi-
 bus: estque adjectivum, in quo
 subauditur stabulum. Vide Voss.
 de anal. I, 21.
 Bubulcus Ibid.

C.

Cacare odorem, id est, aromata
 odorata IV, 17.
 Cacare, & continere ventrem op-
 posita. Ibid.
 Cadi antiqui IV, 4. id est, cadi
 vini veteris.
 Cæde inficere manus IV, 6. cæde
 fessus I, 11.
 Cæsar Tiberius II, 5.
 Calamitas tua I, 3. pro tu calami-
 tosus.
 Calamo ludere prol. IV. proprie de
 poetis. ita etiam Virg. I ecl. 10
 ludere quæ vellem calamo per-
 misit agresti.
 Calceare pedes I, 14. calceis in-
 struere, & munire.
 Calcei nivei v, 7.
 Calcibus exterere frontem I, 21.
 Callidus hostis IV, 1.
 Calumniari prol. I. sinistre & ma-
 litiose interpretari.
 Calumniæ tenebras dispellere III,
 10. calumniam eludere prol. lib.
 III. calumniator canis I, 17.
 Calvi duo 5, 6.
 Calvus repente factus II, 2. in
 novacula v, 8.
 Camaræ ruina IV, 24. camera for-
 nix est, sive tectum fornicatum,
 verwulffel, a Græco καμάρα,
 quare scribendum per tria a, non
 camera.
 Campus I, 12.

Candor, in iudicando prol. lib. III.
 Canere laudem mercede IV, 21.
 Canis acer III, 7. perpastus Ibid.
 vehemens II, 3.
 Canticum notum v, 7. proprie de
 mimis dicitur. Vide Casaub. ad
 Suet. in Galb. 13. Buchn.
 Cantus luscinii III, 18. cantu mo-
 vere saxa prol. lib. III.
 Canos evellere II, 2. scilicet capil-
 los.
 Capax alvus IV, 5.
 Capere animos alicujus II, 2.
 pro animum. aurem prol. II. de-
 lectare. fructum IV, 4. IV, 19.
 prædam IV, 3. cervum I, 5.
 somnum III, 16. capi aura fri-
 vola v, 7. ab hostibus IV, 5. capi
 cibo I, 23. fabulis prol. lib. v.
 meritis III, 15.
 Capillos legere II, 2.
 Captare risum I, 29. lādere IV, 7.
 opprimere v, 3.
 Caput, vita & salus I, 30. III, 3. I,
 14. caput demittere in sinum v,
 5. capite protrudere quem foras
 v, 7. capitibus ligare cornua IV, 5.
 Carbonem pro thesauro v, 6. pro-
 verbum de re nihili oblata ei, qui
 pretiosam expectabat, & inbia-
 hat, cujus spe potiunda frustratus
 est. Vide Erasmi. Chil. I cent. IX
 adag. 31. Rittersh.
 Carere contumelia IV, 17. effectum
 I, 20. somno IV, 19.
 Cariosi dentes v, 10.
 Caritas dulcis III, 8. Sic III, 15.
 dulcis benevolentia.
 Carminis vis præf. lib. III.
 Carnis cupidus I, 25.
 Carpere escam I, 28. meliores E-
 pil. II. oscula III, 8. Ovid. 4
 Met. 357. Pugnacemque tenet
 luctantiaque oscula carpit. No-
 ster l. IV, f. 23. delibare oscula.
 viam v, 2.

Caseus

Casus raptus I, 13.

Cassandra III, 10.

Casti oscula IV, 23. *vide* Oscula.

Casus gravis I, 21. V, 7. casu ob-
vius IV, 21. peccare V, 3. casus
plur. I, 7.

Catena III, 7.

Cathedra matris III, 8.

Cato, *ironice* IV, 6. *Sic etiam* sa-
piens III, 14.

Catuli felis II, 4. firmiores I, 19.

Cauda gemmea pavonis III, 18.
Vide gemmea.

Cavere. Sibi non cavere, & aliis
consilium dare stultum est I, 9.
Sic fere Ter. Heaut. 5, 1. Nonne
id flagitium est te aliis consi-
lium dare, Foris sapere, tibi
non posse auxiliarier? Cavere
alicui *proprie de jurisconsulto di-*
citur, cum amicum vel consulto-
rem instruit monitis & consilio,
ne suam conditionem faciat dete-
riorem, sed potius meliorem. Hinc
Cic. in *præf. Topic. ad Trebatium*
JC. Cum tu mihi meisque sæpe
multa cavisses. *Eundem tamen*
sugillat in Epistolis: Melius ei
cavere volo, quam ipse aliis
solet. *Sic inf. de Off.* In jure ca-
vere, & consilio juvare. *Sed*
de hoc, ut & de cæteris duobus
Jurisconsulti muneribus, vide
Franc. Hotoman. libell. quem Ju-
risconsultum inscripsit. Notum
autem est illud Euripidis, quo
& Cicero utitur:

Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις ἑὸν αὐ-
τῷ σοφός.

Odi sapientem, qui sibi ipsi
non sapit.

Ovidius quoque in *Jurisconsultum*
amore captum ita ludit:

Illo sæpe loco capitur con-
sultus amore:

Quique aliis cavit, non

cavet ipse sibi.

Rittersh.

Caverna quercus II, 4. *cavum,*
rima, foramen.

Causa facinoris. IV, 18. causam
jurgii inferre I, 1. *falsum jur-*
gii prætextum fingere & afferre.
Auct. Bel. Hisp. c. 1. propter pe-
cuniæ magnitudinem aliqua ei
inferebatur causa. *Cæs. I Bel.*
Gall. c. 39. quorum alius, alia
causa illata, quam sibi ad pro-
ficiscendum necessariam esse du-
ceret. *Gronov. ad Stat. p. 302.*

Causa mali III, 10. *occasio, ma-*
teria mali. querela I, 6. quæstio-
nis III, 14. scribendi *præf. v.*

Causa est, *prol. III.* causam di-
cere III, 3. III, 17. perorare
I, 10. *agere, defendere.* *Propert.*
Causa perorata est, flentes me
furgite testes. quærere IV, 11.
tueri III, 10. causa mea face-
re I, 22. causæ fictæ I, 1. *pro*
falsis & calumniosis litibus. *Sic*
Auson. dixit causas compositas
Ep. ad Paulin.

Cauti homines I, 25.

Cavus ramus (*mox vocat cavum*)
III, 16. *cavum (pro quo supra*
caverna) II, 4. cavi arti IV, 5.
Vide Steph. ad Saxonem Gram-
maticum p. 63.

Cedere loco I, 19. cedere in-
vidiæ III, 9. *id est ferre in-*
vidiam, pati se circumveniri &
affligi ab invidis. *Vide Gron. lib.*
IV. de pec. vet. c. 9. Similiter Ci-
cero temporibus reipublicæ ce-
dere dicit Orat. I in Catilinam
cap. 9. id est, facere, quod præ-
sens status reipublicæ postulat aut
injungat faciendum, quamquam
invitus facias & non æquo animo.
Vide ibi Grævium.

Cedo illum V, 2. *da illum.* *Donat.*

- tus ad Terent. Andr. 4, 4, 24:*
 Cedo idem significat, quod
 dic, & da mihi. & est dictum
 cum quadam fiducia, & con-
 temptu ejus, cum quo sermo
 est. Confer Voss. l. III. de anal.
 cap. 40.
- Celare veste IV, 14. quem V, 5.
 annos elegantia II, 2. Vide annos.
- Celebres nuptiæ I, 6. frequentes,
 ad quas celebrandas ingens mul-
 tudo hominum convenerat. Sic
 Suet. Ner. 28. nuptiarum celeber-
 rimum officium, dixit. Sic cele-
 bris via, quæ a multis teritur.
 Vide Gronov. Obs. l. III, c. 16.
 p. 574. Adde etiam notas Græ-
 vii ad Cic. l. I de Off. c. 4. ubi
 Cic. conventus hominum vocat cele-
 brationes. Zinzerl. Promuls. Crit.
 c. II. & Sciopp. Verisim. II, 10.
- Celeri pede proficisci IV, 17.
- Celeritas pennæ I, 31.
- Celeriter rapere I, 13.
- Celerius capere IV, 25.
- Celsa arbor I, 13. cervix II, 7.
 populus III, 17. celsa cornua
 IV, 8.
- Censores sumus IV, 9. pro vitio-
 rum reprehensores.
- Centena sestertia IV, 4. centum
 millia nummum, sive 2500 co-
 ronatos. vide Gron. de Sestertiis.
- Centum. Ille qui oculos centum
 habet II, 8. Periphrasis patris-
 familias diligentis, per allusio-
 nem ad Argum centoculum custo-
 dem Junonis vigilantissimum, de quo
 vide Ovidium.
- Centumviri III, 10. erant centum
 & quinque viri, ex triginta quin-
 que tribubus selecti, ex singulis
 tres, litium judicandarum causa:
 sed ob numeri rotunditatem appel-
 lantur Centumviri: sicut hodie
 dicimus 70 interpretes Bibliorum,
- qui tamen fuere 72. Vide Festum
 In hoc judicio solum agebatur de
 rebus & litibus privatis, de quo
 Cic. de Orat. l. I. cap. 38. De
 his centumviris eorumque judiciis
 & causis plura qui volet, adeas
 Budæum ad Pandectas p. m. 91.
 & seqq. Onufr. Panvinium de
 civit. Rom. cap. 62. p. 318.
 in tomo I Thes. Antiq. Rom.
 Grævi; Sigonium l. I de judiciis
 c. 22, & 28. Cujacium observ. l.
 10, c. 20. Polletum Hist. Fori
 Romani lib. 3 c. 13 & 14.
- Ceos insula IV, 21.
- Cera III, 13.
- Cerebrum non habere I, 7.
- Cernere insidias IV, 1.
- Certamina laudis V, 5.
- Certare de principatu. Vide De-
 certare.
- Certatim adnatare I, 2.
- Certatim & passim ruere V, 1.
- Certe I, 21. Præf. lib. III. pro ad-
 minimum, saltem II, 5. & V, 5.
 certus fons veritatis III, 10,
 certa ratio præf. lib. V. certi
 menses III, 15.
- Cervix celsa II, 7. superbiae nota.
 Jesai. cap. 3.
- Cervi cornua II, 8. Cervus vasti
 corporis I, 5.
- Cessare I, 9. pigrum, tardum fieri.
- Ceus insula III, 21. in mari Æ-
 geo.
- Chartæ præf. lib. V. chartis no-
 men victurum V, 5.
- Chorus V, 7. artium præf. lib. III.
 pro Musis.
- Cibus intritus I, 26. plene ac pro-
 prie, quod alias simpliciter intri-
 tum dicitur, fiebatque ex commi-
 nuto pane, macerato lacte, ad-
 dito nonnunquam allio, caseo, &
 similibus, unde & alliatum &
 moretum vocabatur. Scheff. ob-

- jectus I, 23. tenuis IV, 12. cib-
bus est mihi multo potior III, 12.
cibi oblitus I, 27. res cibi
IV, 7. *vide* res. cibum adpete-
re V, 4. cibo facere corpus III, 7.
cibo fraudare se IV, 19. fa-
tiari III, 7. vesci II, 6.
- Ciere gemitus I, 18. IV, 22. *edere*,
emittere.
- Cinædus V, 1.
- Cinis III, 9. Dummodo absolvar
cinis, id est, dummodo post mor-
tem, cinis scil. factus, judicer in-
noxius. Solebant enim antiqui
cadavera in rogo imposita crema-
re. *Vide Kirchm. de fun. lib. I*
c. I. Hinc Pers. V, 122, cinis &
manes & fabula fies. Ovid. II
Am. 6. Jamque cinis vivis fra-
tribus Hector erat.
- Circa murum IV, 23.
- Circum postpositum. IV, 5. maria
omnia circum, *Virg. I An.*
Item, stant & oves circum.
Idem ecl. 10, 9.
- Circumcidere impensam IV, 19.
minuere, besnoeijen. Vide Gron.
l. II obs. c. 22. p. 402.
- Circumdare arborem flammis
I, 28.
- Circumire III, 19. loca *Append.*
I. urbes III, 21.
- Cirri. tunica ab humeris linteo
Pelusio erat destrieta, cirris de-
pendentibus II, 5. Cirros *hos*
non intellige dependisse ab tunica,
sed ab linteo Pelusio, quo tunica erat
destrieta. Plane ut apud Petron.
c. 32 de Trimalcione: Pallio
coccineo adrasum incluserat
caput, circaque oneratas veste
cervices, laticlaviam immise-
rat mappam, fimbriis hinc at-
que illinc pendentibus. Ubi,
quod Phædrus hoc loco cirros,
ille fimbrias vocat. Vide Oët.
- Ferrar. de re vest. part. II, lib.*
I, cap. 19.
- Citatus testis I, 17. citati respon-
dent IV, 17. *Verbum forense.*
Vide Rittershusium.
- Cithara Apollinis III, 16. citha-
ræ sonus IV, 19.
- Cito peragere rem IV, 25. rum-
pere III, 14. citius progredi
III, 6.
- Cives, pro quo barbare concives,
V, 5. *Vide Cellar. Antib. p. 19.*
Voss. l. I de Vitiis Serm. c. 19.
item Vorst. de Latin. mer. susp. c.
31. p. 258.
- Civitatem miscere I, 2. concitare
V, 5. *Discant hic tirones cum vi-*
ris, castitati sermonis attendenti-
bus, abstinere a voce civitas pro
urbe.
- Clamare III, 16. clamitare que-
stu I, 9.
- Clamore subito hostium terreri
I, 15. clamorem subito tollere
I, 11. tollere ad sidera I, 6.
clamores suscitare V, 5. *Cic. in*
Bruto c. 95. Hortensius clamo-
res faciebat.
- Clarum tintinnabulum II, 7.
- Classis Minois IV, 6.
- Claudi margine putei IV, 8. clau-
sum vadum *ibid.*
- Clazomene IV. 21. *urbs Jonie ma-*
ritima.
- Clementer respondere IV, 19. be-
nigne, leniter. *Cic. de fin. 2, 9.*
Etsi satis clemens sum in dispu-
tando, tamen soleo subirasci.
- Clitellæ I, 15. sunt sella dossua-
ria, quæ solebant imponi asinis
vel equis, ad onera commodius
gestanda. Hinc proverbium: Non
nostrum onus, bos clitellas,
scil. ferat: quo utimur, cum si-
gnificamus negotium nobis impera-
ri, cui impares sumus.] *Vide A-*

Adagia Erasmi; & de his clientellis plura apud Scheff. lib. 2 de re vehic. cap. 2.

Coacta vulpis fame IV, 2.

Coecus timor II, 8. coeca mens IV, 19. sic coecum consilium, Virg. 7 *Æn.* 591.

Coelum fatigare perjurio IV, 19. coelum vituperare IV, 6. *Proverbiale est, λοιδορῆσαι τὸν ἔργον. Vide Suidæ & Zenodoti collectanea.* Rittersh. coelo recipi IV, 11.

Coenam parare III, 19. ad coenam invitari IV, 14. promittere IV, 24.

Coepit clamare III, 16. *Locutio Phædro aliisque optimis auctoribus valde familiaris. Sic I, 2 coepissent queri, & corripere coepit singulas 13. redire moerens coepit ad proprium genus. & passim deinceps, ut I, 6. I, 8. I, 12. I, 13. I, 14. I, 19. I, 20. I, 25. I, 28. I, 31. II, 2. II, 5. II, 8. III, 19. IV, 13. IV, 15. IV, 16. IV, 17. IV, 21. IV, 23. V, 6 & 9. & in append. fab. 4. rugire coepit.*

Coeptum propositi ordinem exsequi. IV, 20.

Cogere equum frenos pati II, 3. quem trudi foras V, 5. cogi quem ferre I, 21.

Cogitare *præf. lib. III. pro excogitare. cogitare intrare Ibid. judicare IV, 20. ad cogitandum redire III, 14.*

Cogitatio animi *præf. lib. V.*

Cognati IV, 24.

Cognoscere III, 4. & III, 16. quem per se III, 10.

Colligere Zonas III, 21. sensum alicujus rei IV, 4. res pretiosas III, 21.

Collocare in æternâ basi *Epil. II.*

Collum lagonæ I, 26. Petronius amphorarum cervicem dixit. Rigalt. pavonis III, 18. detritum a catena III, 7. collī longitudo I, 8. *pro longum collum. abstracte. collum compungere III, 6. collo jactare tintinnabulum II, 7.*

Color par III, 13. color cuique proprius *prol. V.*

Colubra IV, 18. *feminin. Sic usurpant Lucilius, Turpilius, Varro apud Nonium.*

Comes II, 7. timidus V, 2.

Comeſſe I, 13. & 20. *pro comedere. Sæpe ita Tibullus. Buchn. Vide Nonium, Comest pro comedit.*

Come officium II, 5. *Glossæ vett. comis, κόσμις. Donatus in Phorm. Comiter veteres dixerunt παρὰ τὸ κόσμις. jactans officium come, id est, jactans officii sui elegantiam, munditiamque. Rigalt. Just. V, 2. officii comitatem vocat.*

Commemorare reges IV, 23.

Commendare panem I, 17. *Vide commodare. commendari debet brevitās V, 5. re, non nomine prol. II. commendatio verbosa ibid.*

Commercium luminis IV, 10. *Commercium est eorum qui habent aliquid conjuncti. Sic Tacit. III Hist. 81. belli commercium dicit. Et Mela I, 19. commercium amoris. commercium strenarum, Suet. Tib. 24. commercium mutui stupri, idem Calig. 36. Et linguæ commercium, de iis qui se mutuo intelligunt, Liv. I, 18. & Curt. VI, 3.*

Comminuere corticem testudinis, *id est, testam I, 37.*

Committre se tutandum homini improbo I, 31. alicui pe-

- des calceandos I, 14. *Hoc verbum eodem modo dixit Cato apud Gell. I, 15. & Horat. in Arte: caput insanabile tonfori committere. Spiritum tecto II, 8. aliquid turpe IV, 17.*
- Commodare panem I, 17. *utendum dare. Vide notas Rittersh.*
- Communis sensus I, 7. *Vide sensus.*
- Commune quodcunque est lucri V, 6. *legendum cum Gronovio ad Sen. ep. 119. Eja, inquit, in commune, quodcunque est lucri. Formula solennis eorum, qui videbant alium quid rei bonæ vel pretiosæ invenire in publico. Seneca dicto loco: Quoties aliquid inveni, non exspecto donec dicas, in commune, iple mihi dico. Adde Vavassorem de vi & usu quorundam verborum p. 73.*
- Commune quod omnium est, rapere ad se prol. III.
- Commutare principatum I, 15.
- Comoediis nobilis V, 1.
- Comosa frons V, 8.
- Comparativus pro positivo III, 10. 23. & IV, 21, 12.
- Comperire aliquid V, 5.
- Compescere mores dissolutos I, 2.
- Compilare Jovem IV, 10. *pro exspoliare fanum Jovis.*
- Complere locum timore II, 2.
- Composita pro simplicibus. Tunc illa talem sustulit sententiam, pro tulit III, 13. Sic V, 1. vestitu adfluens. continere lora III, 6. pro tenere. restitit I, 12. pro stetit. Sic etiam III, 7. Salutantes dein invicem ut restiterunt.
- Comprehensus III, 5.
- Compressus IV, 1. *oppressus.*
- Compulsus siti I, 1.
- Compungere collum III, 6.
- Conari aliquid IV, 25.
- Concacare regiam IV, 17.
- Conceptus trivio I, 27.
- Concidere casu gravi V, 7. *concidit pinus securi IV, 6.*
- Concinnare malum II, 4.
- Concipere I, 18. & III, 15.
- Concitare civitatem V, 5. *id est, convocare. Sic supra IV, 25. excitandi verbo utitur, pro eo quod est evocare. Rittersh. periculum sibi I, 29.*
- Concito gradu properare III, 2. *id est, celeri.*
- Concio advocata I, 14.
- Concupiscere opes I, 27.
- Concurrit populus III, 14. *concurfat familia III, 10. concurrare trepide II, 5.*
- Condere famam ingenio *præf. lib. III. condere ferrum V, 2. linguam ibid. quid angulo præf. lib. IV. se bovili II, 8. sese cavo II, 4.*
- Condicere certo pretio IV, 24. *id est, promittere quid certo pretio. De vi & usu hujus verbi vide Gronov. lib. I. obs. c. I. p. 18 & 19.*
- Conditio, pro fortuna III, 7. *placet III, 13. sub conditione IV, 4.*
- Conditus, pro sepulto IV, 4. *Condere, verbum mortuale vel sepulchrale. Unde conditorium, quod & conditivum, Seneca & Petronio est sepulchrum. Rittersh. Ita conditorium Alexandri M. apud Suet. Aug. 12.*
- Confectus macie III, 7. *tabidus. morbo I, 14.*
- Conferre pecuniam IV, 4. *similiter Ter. dicit conficere pecuniam Phorm. I, 1, 4. conferre, pro comparare IV, 23.*
- Confessus reus IV, 25. *Habes igitur*

gitur Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum. *Cic. pro Ligario cap. 1.*
 Confiteri quid timore mortis I, 14.
 Confido posse I, 18.
 Confodere corpus cornibus I, 21. *de tauro.*
 Confusus IV, 17.
 Congerere fustes III, 2. *sc. in aliquem, id est, baculis & fustibus coniectis aliquem impetere. Sic III, 20 congerere plagas dicit. Congerere granum in hiemem IV, 23.*
 Conrodere ferrum IV, 7.
 Conscientia laudis *Epil. II. animi pref. III.*
 Conscientia est virtutis vel vitii, vel etiam rerum quarumcunque a nobis gestarum. Male vero ponitur pro ipso Dei cultu, qui exteriori sit actus corporis, & ideo impediri potest, ut conscientiae libertate privari. *Vide Val. Accinct. resp. ad Ep. 2. p. 83.*
 Conscius integritatis IV, 25.
 Consectari aliquem III, 16.
 Consequi famam IV, 12. Sic adsequi famam III, 9. & adquirere famam I, 14.
 Considerare se III, 8. *id est, se inspicere, sig selve wel besien.*
 Consiliator maleficus II, 6. *Terentius vocat magistrum improbum, And. 1, 2, 18. Ut a consulere consultor; ita consiliator a consiliando: quo prater Caesarem B. C. 1, 19. & 73. utitur Dictys Cret. lib. 3. Priscianus quoque praexerc. Rhet. de fabula; cui tamen idem est, quod consilium habere. Consiliarem dici ex L. 5. D. de Off. adfess. monstrat Jos. Mercer. ad Dyclin Cret.*

Consiliosus dixit Cato ap. Gell. 4, 9. Praschius. Consiliari Semi-barbaro Pauli Diaconi seculo accensuit Vossius. Esse autem antiqui generis Cl. Buchnerus additis ad FabriThes. edocuit ex Horatii de Arte poet. 196. Consilietur amicis, & lib. 3. od. 3. consiliantibus Divis: & Caesaris B. C. 1, 19. Consiliandi causa secreto colloqueretur: & c. 75. haec consiliantibus eis. Hac ambigua testimonia Vir Cl. vocat Olaus Borrichius Anal. p. 27. propter librorum varietatem, uti etiam quae ipse addit ex Cic. l. 15. ad Att. ep. 9. & Tac. l. 2. Hist. c. 33. Lektionis varietatem agnoscimus: nostra tamen non paenitenda auctoritatis est. Vetus enim scholiastes Horatii consilietur reddit consilium det: Et Cruquius testatur, per s. literam in omnibus scriptis legi. Sic & Veneta antiqua de anno 1490. Idem vetus commentator ad alterum Odarum locum: Consiliantibus, consilium habentibus Diis de recipiendo Romulo. De Cesare Michael Brutus testatur, in codice Carrariensi esse consiliandi, quod Ciacconius quoque & Hotomannus fatentur in Mss. reperiri, licet alter (Hotomannus) pro Glossemate habeat, quocunque modo legatur. Hanc scripturam etiam editio nobilissima Goduini servavit. Ciceronis ad consiliandum tueretur Manutius, Gruterus, Graevius, viri sane omnium accuratissimi, & in nostro libro Lambinus, quamvis ut contrarius nobis obijciatur. Taciti consiliaturi probatur Pichenæ, Lipsio, Berneggero: Lipsius insuper addit, consiliaturi, non muto: & Horatius

ratius eo verbo utitur. Aliquid etiam adferre possunt consiliator Phædri lib. II, Fab. 7. & Plinii l. IV. ep. 17. ac consiliatrix Apul. l. V. Hi quidem posteriores: at Phædrus proximus ætatis Latinitatis aureæ. Cellar. Notat Polletus in lib. III hist. fori Rom. cap. 13 pag. 398, consiliatorem novo more dictum a Plinio pro consiliario; quum vox hæc antiquiorem Plinio habeat auctorem Phædrum.

Consilium stultum ad perniciem mortales devocat I, 20. damnare *præf. v. id est rejicere. Ter. And. IV, 4, 12. repudiare consilium, ait. & Hec. I, 2, 15. contemnere consilium. consilium aliis dare I, 9. vertere ad fallaciam I, 31. consilio esse nocentem v, 3. monere vitam prol. I. consilia prava dare I, 25.*

Consistere in turba media IV, 4. in scena v, 5.

Consociare usum rei cum aliquo IV, 10.

Consolandi gratia III, 18. & IV, 16.

Conspergere humum II, 5. *Vide Schefferi notas ad Petronii fragmentum Tragur. p. 153. conspersus fursuribus panis IV, 17.*

Conspectus. in conspectu venire v, 1. *pro in conspectum. Vide Schefferum ad hunc locum, & quæ notavit ad Petronii fragmentum Tragur. p. 147. in conspectum prodire v, 7. de conspectu fugere I, 16.*

Conspicari II, 8.

Conspicuum signum IV, 5. *Barbari dicerent visibile. Vide Seyboldi Antib. & Val. Accinct. Resp. ad ep. 2. p. 26, 27, 28.*

Conspiratae factionum partes I, 2.

Passive sumendum & interpretandum de iis, qui in unum collecti & conflati sunt: nam conspirare proprie est in spiram colligere, metaphora ducta a serpentibus, qui in spiram & circulum se concludunt. Vide Gudium ad hunc locum, qui verbum hoc pluribus illustrat.

Constantior v, 2. *animosior.*

Constare. Dum fanitas constabit IV, 25. *id est, dum ero sana mente præditus.*

Consulere hariolos III, 3. jurisperitos IV, 4.

Consumere plus temporis IV, 25. temporis longi moram IV, 4. consumi fame I, 27. inediâ II, 4. consumtum tempus I, 19. *finitum.*

Consurgere in plausus v, 7. *Græci hoc vocant ἀναστῆναι & ὑπαγίσσασθαι. Solebant enim omnes, qui ludis & recitationibus intererant, surgere, quoties plaudendum erat, imprimis si id facerent principis causa. Suet. in Aug. 56. Eisdem prætextatis adhuc assurrectum ab universis in theatro, & a stantibus plausum, gravissime questus est. Auctor dialogi de claris oratoribus: Testis ipse populus qui auditis ejus (Virgilii) versibus surrexit universus. Hinc conclamare, & adsurgere ipsa theatra dicit Arnob. l. IV. Vide Pricæum in notis ad Apul. Apol. pag. 100. & adde locum Plinii lib. 6. epist. 17. Lips. 2. Elect. 10. & Ferrarium de Vetrarum Acclamationibus & Plausu, lib. I. cap. 14.*

Contegere frutice I, 11.

Contemnere utiliora I, 12. verba cujus III, 16. contemptum

- me gaudeo I, 7. contempti generis animal V, 3. *pro muscâ.*
 Contendere quovis pignore IV, 20. *Sic Catullus Epigr. 41. quovis Sabinum pignore esse contendunt. Et Cic. lib. 7, ep. 33. ad Volumnium: ut sacramento contendas mea non esse. Virg. in Bucolicis, certare pignore, eodem significatus dixit. Rittersh. contendere pro constanter dicere & affirmare V, 5. & I, 17. contendere acriter IV, 23.*
 Contentus tenui cibo IV, 12. sedibus suis I, 3. vocibus III, 18.
 Conterreri vocibus venantum I, 12.
 Continere lora III, 6. *id est, tenere ea manus; nisi mavis cum Praschio aliisque, firmante quoque hanc lectionem Cl. Gravio in notis ad Hesiodum c. 19. hic legere, continere ora: sed vulgaram lectionem præferrem cum Gudio, cujus notas vide.*
 Continere res utiles IV, 10. ventrem IV, 17. spiritum IV, 25.
 Contineri exemplis prol. lib. II. *absolute pro contineri in officio, coerceri & doceri, quod proprie est magistrorum, qui discipulos suos in disciplina continendo exercent & docent. Vide notas Schefferi & Gudii ad hunc locum, item Gravium ad Cic. de officiis l. I c. 6. Barthius ad Rutil. l. I. v. 57. p. 181. ed. Alm. vult hic poni pro complecti: quem refutat Gronovius in literis ad Scheff. huic edit. præfixis.*
 Contingere aliquid I, 20. *pro quo fab. 4. adtingere dixit. quid horum simile tibi contingit? IV, 23.*
 Continuo I, 6. *statim.* continuo impetrare IV, 17.
- Contra I, 1. I, 2. III, 2. V, 10. contra se ipse misericors IV, 18. contra potentes nemo est munitus satis II, 6.
 Contracta musca frigore IV, 23. *Sic Val. Max. 5, 1. corpus frigore duplicatum dicit. De quo vide Gronov. l. IV obs. c. 19.*
 Contrarios sibi invenire quos ipsi aluimus IV, 10.
 Contubernium II, 4. *συνοικέσιον.*
 Contumax lima IV, 7. *id est, non patiens se vel minimum morsu ladi.*
 Contumelia gravis I, 29. hominis IV, 17. contumeliam addere injuriæ V, 3. in contumeliam accipere III, 8. hominum contumeliis eripere IV, 17.
 Contumeliâ quid inquinare I, 2. *Contumelia non verborum modo, sed & rerum est. Huc enim maxime spectat verbum inquinare quo videtur innui, ranas conspuisse in id, ac concassasse. Atque ita voce hac utuntur optimi scriptores. Vid. Plant. Asin. Ter. Eun. & alios. Senec. 3 de Ira c. 38. contumeliam tibi fecit aliquis. numquid majorem, quam Diogeni, Philosopho Stoico? cui de ira cum maxime differenti adolescens protervus inspuit. Inspuere hic contumeliam appellat, & sic apud nostrum. Scheffer.*
 Conveniens res avaris I, 27. vitæ IV, 19. convenire auribus prol. III. convenit querela huic V, 6.
 Convicium I, 6. *clamor, vociferatio; Convicium enim, teste Labrone fCio, dicitur a concitatione, vel a conventu, hoc est collatione vocum. Cum enim in unum plures voces conferuntur, convicium appellatur, quasi convocium. quare etiam se-*

secundam habet productam, ne quis a vitio deducat. Ita Ovid. stridula convicia cicadarum dixit pro strepitu. Ita etiam accipiendum illud, quod legitur apud Ful. Capitol. in vita L. Veri; Septem; convivium, novem, convivium. Cic. pro Archia c. 6. aures convicio defessæ, id est, clamore causidicorum. ubi vide notas Grævii. convivium facere alicui III, 16. Vide facere convivium.

Convictus Deum IV, 23. *Convictus proprie de iis dicitur qui eadem mensâ nobiscum vescuntur; & cum aræ dicantur mensæ deorum, hinc qui ex illis vescuntur, deorum convictores dicuntur.*

Conviva I, 26. *convivium hilare* IV, 24.

Convocare II, 8.

Copia materiæ IV, 25.

Copiosus liquor. IV, 8. *copiosa domus* IV, 23. *varietas* V, 5.

Cor semisomnum IV, 14. *tacitum.* præf. lib. V.

Coram canibus II, 3.

Corcodilli I, 25. *qui alias crocodilli. Vide notas Gudii.*

Corde durato quid ferre Epil. lib. II. *id est, animo obfirmato quid sustinere & tolerare. Sic Lucan. V, 797. Nam cætera damna Durata jam mente malis, firmaque tulerunt. corde eradere curam* præf. lib. III.

Corium depressum in fluvio I, 20.

Cornea domus II, 6. *pro testa testudinis, quam mox duram corticem vocat.*

Cornix II, 6. *cornicis omina* III, 18.

Cornua alta II, 8. *celsa* IV, 8. *infesta* I, 21. *ramosa* I, 12. *ramos habentia instar arboris. ita cornua*

arborea dixit Virg. I Æn. 194. retentis impediri cornibus I, 12. cornua ligare capitibus IV, 5. cornibus luctans taurus V, 9.

Coronam rogare V, 7.

Corpus amissum III, 11. *pro virilitate abscissa. Vide Abscissum. Pari significatione dixit Petronius Satyr. cap. 90. Curavi diligentius noxiosissimum corpus. Rigalt.*

Corpus hostile I, 21. *non inconveniens* III, 13. *non dispar. nudum* V, 8. *ruptum* I, 24. *corporis vasti cervus* I, 5. *corpori dare otium* præf. lib. III. *corpus abdere cornea domo* II, 6. *detestudine, cum se contrahit intra testam. recipere lecto* I, 18. *corpus facere* III, 7. *eleganter dicitur pro corpulentiam & pinguedinem contrahere, crassescere & pinguescere. Corpus enim Latinis interdum carnositatem & crassitiem notat. Sic vocabulo corporis pro carne usus est Ovid. I Amor. 6. Aptaque subducto corpore membra dedit. Corpus subducere est detrahere de pinguitudine, deducendo cibum quem gracilem reddere. Huic contrarium est corpus amittere pro macescere, apud Lucret. l. I. & Cic. l. 7. fam. ep. 26. ubi vide Excerpta Gronovii Patris, & confer Græv. ad Flor. l. I. c. I. & Cuperi Observ. lib. I. cap. 5. p. 31. corporibus aptare* IV, 14. *sudore fluentia corpora* IV, 24.

Corrigere errorem mortalium prol. II.

Corripere I, 2. *Proprie de serpentibus. Propert. 3 el. 8.*

Ille sibi admotas a virgine corripit escas.

Ovid. init. lib. XII. Met.

- Matrem circa suâ damna
rotantem
Corripuit serpens : avidaque
recondidit alvo.
*Val. Max. l. 1, c. 8. fin. de ingenti
serp. Atilii Reguli. Multisque
militibus ingenti ore corre-
ptis, compluribus caudæ vo-
luminibus elisis. Gud.*
- Correptum lacerare I, 1. *pro corripe-
re & lacerare. Atque ita corre-
ptum lacerat. Similiter Ovid. XII.
Met. 560. Atque ita correptum
captivarum agmine matrum in-
volat.*
- Corrodere ferrum IV, 7.
- Corrumperere cuncta IV, 11. for-
mam malis nequitiae III, 8.
gratiam IV, 24. corrupti boves
II, 8. *id est, male habiti.*
- Cortex dura II, 7. *nota 70 cortex
femin. gen. supra cornea domus,
pro testa testudinis.*
- Corvi augurium III, 18.
- Corvi stupor I, 13.
- Cothurni IV, 6. *sunt calcei altiores,
quibus in tragædiis utebantur.
Hinc cothurnus pro stilo gravi,
pleno, sublimi atque tragico, u-
surpatur. Vide Balduinum de cal-
ceis p. 154. edit. Amstel.*
- Creare liberos I, 6. *id est, procrea-
re. Liv. 1, 3. Is Æneam Syl-
vium creat. Confer Bosium in
Notis ad Nepotem Iphicr. cap.
3. extremo. creari masculum
III, 15. gigni. creare regem I, 31.*
- Credere alicui caput I, 14. *pro vi-
tam committere. credis accidere
prol. lib. III. credere statim III,
10. Petron. Nunquam recte fa-
ciet, qui cito credit. credere &
non credere periculosum III,
10. tu non videris &c. te cre-
do I, 10. credere collum gulæ
I, 8. *id est, committere & im-**
- mittere. creditum est III, 10.
credere virtuti cuius V, 2. illæ
credentes I, 31.*
- Credulitas III, 10. *pro temere cre-
dulo. credulitas stulta II, 4. ho-
mines stulte creduli.*
- Crepusculum III, 7. *den sche-
mer avond. Describit Ovid. IV.
Met. 12 his verbis: Jamque dies
exactus erat, tempusque subi-
bat, Quod tu nec tenebras, nec
possis dicere lucem; Sed cum
luce tamen dubiæ confinio
noctis. Dicitur etiam crepuscu-
lum lux illa dubia, paulo ante
solis ortum, nisi mavis cum
Censorino distinguere, & hoc vo-
care diluculum.*
- Crimen fortunæ Epil. lib. 11. fal-
sum III, 10. criminis error.
III, 10. crimine furti arguere
I, 10. crimina damnanda III,
10. criminari III, 8. *contume-
liosa reprehendere.*
- Cruciari fame IV, 17.
- Crudelis I, 2.
- Cruore tinctus panis II, 3.
- Crus ligatum V, 7. crurum tenui-
tas I, 12.
- Cruce perfolvere poenas III, 5.
- Cubiculum uxoris III, 10.
- Cubile canis, pro tugurio I, 19.
pantheræ III, 2. suis II, 4.
- Culpæ præmium II, 3. culpæ
proximum esse I, 10. *id est,
reum esse. pro quo Cic. culpæ af-
finem esse 4 Cat. 3. & in Ver.
2, 48. & contra pro Muræna 35.
a culpâ remotum esse. Vide Sal-
mas. ad Tertull. Pall. p. 277.
poenas imponere IV, 17. culpa
luere IV, 10. culpâ meâ I, 23.*
- Cultrix nemoris. *Vide nemori cul-
trix.*
- Cultus IV, 4.
- Culum olfacere IV, 17.

Cum. *vide quum.*

Cuncta corrumpere lucro IV, 11. mea mecum sunt IV, 22. vastans III, 2. cunctæ aures III, 18. Cuncti V, 11. IV, 12. cunctas evocare I, 2. cunctis patere Epil. 11.

Cunei V, 7. *sedilia in theatro, ubi sedebat populus. Juv. 6, 61. cuneis an habent spectacula totis, Quod securus ames. ubi vide Jo. Britannicum.*

Cuniculos agere IV 19. cuniculi propriè sunt fossæ, sive meatus subterranei, quos cuniculi (animal notissimum) sibi effodiunt, in quibus habitent, a quibus didicerunt milites subterraneas suas fossas facere in oppugnandis urbibus, quas loopgraven, vocant. Mart. lib. XIIII, ep. 11. Gaudet in effossis habitare cuniculus antris, Monstravit tacitas hostibus ille vias. Hinc cuniculis oppugnare dicimus pro latenti fraude oppugnare.

Cupere aliquem saluum II, 8. Cic. II Fam. 3. ut te cupiamus etiam in libera rep. magnum atque honestum. Cupere quem tradere famæ prol. V. cupide advolare III, 16. cupidissime quem recipere III, 21. cupiditas divitiarum I, 27. cupidus carnis I, 25. cupidus pretii III, 12. cupidi, opponuntur modestis II, 1.

Cura habendi prol. III. avaritia. Sic amor habendi apud Ovidium & Horatium. votum habendi apud Luperum in Catal. Pith. lib. I.

Cura II, 2. vocabulum proprium in comptu capillorum. Vide Gronov. lib. I Obs. c. 23. Petronius curationem dixit Satyr. c. 67. Cele-

rior ventus distulit curationis propositum. pro opere cum cura & studio elaborato Epil. II. cura condit quod prol. IV. curam cura aggravare III, 3. impendere rei domesticæ prol. III. id est, rem familiarem dispo-

nere.

Curabo sentiat V, 2.

Curatio venit ad sanitatem V, 7.

Curiosior IV, 21.

Currentes bibunt canes e Nilo I, 25.

Currere ad harios III, 3. ad necem II, 8. ad patrem III, 8.

Curfus levis I, 12. pelagius IV, 21. equoreus. volucer V, 8.

Custodire aurum I. 27. thesauros IV, 19.

Custos liminis III, 7. de cane: quales habebant veteres catena victos ad limina, qui ingressu arcerent ignotos. Vide Gonsal. ad Petron. p. 107.

Cutem intendere I, 24.

Cybebes Galli III, 20. Cybebe placuit pinus III, 17. Cybebe scribendum, quoties media syllaba ob metrum sit producenda, non Cybele, vel Cybelle, docuit pluribus Gudius in notis ad hæc duo Phædri loca. quibus adde Grævium ad Lucian. tom. 2 p. 895.

D

Damnare V, 10. vituperare.

Damnare consilium præf. lib. V. Ita etiam Curt. III, 8. Ter. ait repudiare consilium, Andr. IV, 4, 12. & contemneret consilium Hec. I, 2, 15. falso aliquem testimonio I, 17. damnandum existimare quem III, 10. damnanda crimina III, 10.

Damnnum III, 2. corporis III, 11. virilitatis. Mart. 9, 7. Virilitatis damna

damna moeret erepta. *Juv.*
Sat. XI I. cupiens evadere damno
 testiculorum. *Rigalt.* damnum
 sanguinis I, 28. *Vide* sanguis.
 haud recusare III, 2.
 Dapem dividere II, 6. largam
 præbere II, 4. *a nominativo*
daps, quo utuntur Festus, Liv.
Andronicus.
 Dardaniæ rex *Prol.* III. *pro Pri-*
amo rege Trojanorum.
 Dare accessum II, I. beneficium
 III, 15. causam scribendi *prol.*
v. consilium I, 9. consilia I,
 25. destinata IV, 4. mandata
 I, 2. operam alicui V, 7. *mi-*
nistrare. *Plant. Cist.* I, I, 6. Ita
 omnibus relictis rebus mihi fre-
 quentem operam dedistis. O-
 tium corpori *præf.* III. *corpus*
reficere honesta remissione. panem
 III, 2. & IV, 17. poenas I, 13.
 veniam IV, 19. & IV, 25. ve-
 niam supplici I, 23. verba cui
 III, 3. *fallere, decipere.* uxores
 III, 3. leto I, 22, & III, 16.
Virg. 3 Georg. 479. neci dare.
 peram post tergum IV, 9. lu-
 dum animo III, 14. *animum*
relaxare præf. III. mercedem
 I, 17. ossa cani III, 7. partes
 III, 18. data occasio II, 8. da-
 tum IV, 4. quid datum III, 18.
 datæ partes *Ibid.*
 De conspectu fugere I, 16. de
 flamma accendere lucernam IV,
 10. de lucernâ accendere fa-
 crum IV, 10. de mensa dare
 III, 7. de reliquis una I, 31. de
 tuo IV, 19. *eleganter, id est, tuo*
sumptu, e bonis tuis. *Sic Plant.*
Bacchid. I, I. facere sumptum de
 tuo. *Ter. Ad.* I, 2, 37. Olet
 unguenta de meo. *Liv.* Decer-
 neret senatus ut stipendium mi-
 les de publico acciperet, cum

ante id tempus de suo quisque
 functus eo munere esset. *Rit-*
tersh. Ita etiam *Mart.* de nostro
 l. 8. ep. 42. Licebit de nostro,
 Matho centies laveris. de prin-
 cipatu decertare I, 30.
 Debet adsignari V, 2. quicquid de-
 bui *prol.* V. debere panem I, 17.
 debere votum pro salute sua
 V, 4. mihi sollemnis debetur
 gloria *præf.* III. pars debetur
 tuæ modestiæ II, I. debet dari
 III, 14. IV, 25. debebunt hoc
 adscribere sibi IV, 2. debet com-
 mendari V, 5. debent agnoscere
 I, 22. metuere I, 28.
 Debilis annis & senectâ IV, I.
 senio IV, 25.
 Debitum flagitat mors IV, 25. *id*
est, vitam, quam omnes ei debe-
mus. *Horat. Art.* 63.
 Decedens IV, 4. *moriens.*
 Decem deberi dicit testis, ubi
 actor unum petit I, 17.
 Decepta aviditas I, 4. deceptus
 corvi stupor. I, 13.
 Decernere quod religio, quod pa-
 titur fides IV, 25. *id est, ferre*
eam sententiam, quam salvâ re-
ligione, salvâ fide boni judicis fer-
re potes.
 Decertare de principatu I, 30. *ex*
emendatione Nic. Heinsii, antea
legebatur certare. Decertare au-
 tem dixit, quemadmodum V, 2.
 depugnare. *Vide not. Scheff. Cas.*
v B. G. 3. de principatu conten-
 dere.
 Deciderant pennæ I, 3. decidere
 in foveam III, 2. in puteum
 IV, 8.
 Decipit frons prima multos *prol.*
 IV. decipere dolo I, 31.
 Declarare qualis quis sit V, 5.
 Decor I, 13. Quantum decoris
 corpore & vultu geris, *id est,*
 H 6 *quam*

quam pulcrum habes corpus & vultum. Decor, decoris penultima longa, significat alicujus rei pulcritudinem & præstantiam. Sic *Just.* 11, 13. Victoria non armorum decore, sed ferri virtute quæritur, id est, non splendidis & pulcris armis.

Decurrere vitam tristem 111, 20.

Terent. Adelph. v, 4, 5. decurrere vitæ spatium dicit. decurrit 1, 1.

Decus patriæ *prol.* 111.

Decus solidum iv, 23. vide solidum.

Dedecus naturæ 1, 21. vocatur a sinu contempti generis animal, ut loquitur v, 3. similiter *Epil. lib.* 11. sinistra quos in lucem natura extulit.

Dedi alteri iv, 3.

Dedicare quid honori & meritis alicujus *prol.* 111, v. 30.

Deditus studio literarum iv, 21. dedita lanæ iv, 4. lanifica, ut *supra*.

Deduci in locum eundem 11, 1. id est, devenire in locum eundem, ut ait iv, 8. deducere litem ad forum 111, 13. *pro in forum.* 111, 15. Ita *Cic. pro Flacco*: deducere ad judicium, dicit. *Scheff.*

Deesse 11, 8. 111, 11. deest faber labori iv, 25. defuisse innotet v, 1.

Defectus annis 1, 21. *pro eo*, qui deficit propter annos, quem anni jam incipiunt deficere, ut *inf.* v, 6. defectus pilis. Deficere annis dicitur, ut animo deficere apud *Celsum lib.* 11, c. 17. ubi vulgo anima. *Virg.* 111 *Georg.* 96 & 97. de equo generoso: Hunc quoque, ubi aut morbo gravis, aut jam segnior annis Deficit, abde domo. Sic *Cic.*

Mulier abundat audacia, consilio & ratione deficitur. *Just.* 12, 8. quorum non tam studiis deficiatur, quam annis. hoc est, quorum militum non tam studia Alexandrum destituant, quam anni & ætas. Similis plane huic Phædri loco est alter apud *Columellam in præf. lib.* 1. Pedis sequorum lecticariorumque defectissimum annis & viribus in agrum relegat, cum istud opus non solum scientiam, sed & viridem ætatem, cum robore corporis ad labores sufferendos desideret. Eodem modo confectus reperitur in *Ennio apud Cic. de senect.* equus senio confectus. Sic *nos*ter, morbo confectus, *lib.* 1, f. 14. & macie confectus *lib.* 111, f. 7. Vide *not. Gudii & Rigaltii.* Cateri, qui hanc vocem tuerentur contra *Scioppium*, sunt *Grævius ad Cic. de senect.* c. 14. p. 423. & *ad Suet. Aug.* 84. *Salmas. ad Ter-tull. Pall.* p. 197. *Barth. ad Rutil.* l. 1. v. 313 p. 236. edit. *Alm. Holsten. ad Pass. Perp. & Felicitatis* p. 115. Adde etiam *Pri-caum ad Apul. Metam.* p. 278. 279. 294. & 375. *Heins. in notis ad epist. 5 Heroid. Ovidii*, versu 150. item *El. Major. de var. orat.* 451. & 130. deficiunt turbam loca v, 5. id est, defunt turbæ loca.

Deflectere a consuetudine pristina iv, 12.

Deformis iv, 4.

Degere vitam 1, 30. id est, vivere. *Ter.* dicit decurrere vitam. suo habitu vitam degere 1, 3. id est, sua sorte contentum vivere, non efferre se ultra quam conditio nostra patiatur. *pro quo Ho-rat.*

- rat. dicit, suo modulo se metiri, niet verder springen als syn stok lang is. Ovid. Manere intra fortunam suam.
- Degravati onere IV, 21.
- Dehinc I, 13.
- Dejectus II, 1. prostratus. Curt. 8, 1, 19. quatuor millibus ferarum dejectis. vide Freinsh. Curt. Indicem, adde supra adfligere.
- Dein I, 19. III, 7. IV, 25. V, 2.
- Deinde I, 8. III, 5. III, 10. IV, 1. IV, 4. IV, 19.
- Delectat varietas præf. lib. II. Just. præf. Varietate & novitate operis delectatus. delectari bibere sanguinem V, 3.
- Delenire dolorem præf. III.
- Delibare oscula IV, 23. Apul. Illi purpurea delibantes oscula clemente morsu rosea labella vellicent. supra III, 8. carpere oscula.
- Delibutus unguento V, 1. Columel. 7, 4. ubi per triduum delibuto tergo medicamina perbiberit. Quint. II, 3. propter valetudinem & delicatus & plurimis medicamentis propter dolorem artuum delibutus. Ter. a corpore transfert ad animum, & dicit, delibutum gaudio aliquem reddere, Phorm. V, 6, 17.
- Delicatus gressus V, 1. delicati hortuli IV, 4. quos mox ipse venustos vocat. Vide Cuper. Observ. lib. I. cap. 3. pag. 23.
- Delicium III, 20. Ita vocabant puerum, quem in amoribus habebant. Adeo enim usitatum hoc erat Græcis ut etiam turpe esset puero, amatorem nullum reperire. Vide præfationem Corn. Nep. Qui plura volet de hac re, inspiciat notas ad hunc locum.
- Delictum fortunæ III, 11.
- Deligere aliquid in calamitatem suam. præf. III.
- Delinquere IV, 9.
- Delirus III, 14.
- Deludi spe V, 6. id est, spe sua frustrari. Delusa ne spes ad querelam recidat III, 18. i. e. ne tua spe tua destitutus redigaris ad querelas, nam, Quem spes delusit, huic querela convenit V, 6.
- Demens IV, 3. dementia I, 14.
- Demetrius Phalereus V, 1.
- Demissus penis I, 29. demittere caput in sinum V, 5. cibum ore I, 4. idem est ac mittere de ore, i. e. pati sibi elabi. sic f. 13. emitte ore caseum.
- Demonstrare versibus III, 15.
- Demum. Id demum est homini turpe, quod meruit pati. III, 11. nunc demum I, 12. tum demum, I, 13. Eleganter hæc particula adhiberi solet, cum exprimere volumus, tarde nos, & sero rem intelligere. Ter. Heaut. II, 3, 12. Vah! nunc demum intelligo.
- Denique, in summa, prol. III. Salust. Jug. priusquam exercitus &c. denique antequam signum accipere quivit.
- Dens improbus IV, 7. dentes avidi IV, 5. cariosi V, 10. fulminei I, 21. Vide Fulminei. dentibus rapere caseum I, 13. dente lædere IV, 7.
- Deorum pater I, 2. genitor III, 17. IV, 17.
- Dependentes cirri II, 5.
- Deperditus inopia I, 14.
- Deplorare fata I, 9.
- Deponere foetum I, 19. onus naturæ I, 18.
- Deprensi V, 2. deprensa navis in falo, Catull.
- Deprimere infontem III, 10. corium in fluvio I, 20.

Depugnare v, 2. *id est*, ita pugnare, ut victoriam deportes.

Derepere ii, 4. Hoc proculdubio verum est quod Christ. Colerus admonuit (quum scriptum esset direpit) Derepere est deorsum repere. Sic degredi pro descendere apud Sallust. Livium, Tacitum, atque Ausonium. Victorinus de Orthographia: degredi, de superiore loco descendere. Sic deripere est deorsum rapere vel trahere, apud Plautum & Tibullum, aliosque, ut docet Giphanius in Indice Lucret. Rittersh. Plinius lib. 8 ep. 39. de ursis: Ingrediuntur & bipedes arborem averfi derepunt. Vide locum Varronis apud Phil. Ruben. *Elect.* 2, 8. Ita degredi Alpibus, Tacitus 2 Hist. 66. Buchnerus. Probat etiam hanc lectionem Heinsius.

Derideri ii, 5. fabulâ iii, 6. turpiter i, 25. derisuri v, 5. deridendus iii, 14. in bonam partem, pro eo, qui stultitiam & vanitatem hominum ridere soleret, Græce εἰρων, qualis & Socrates fuit. Rittersh. derisui esse i, 11. ad derisum duci v, 7.

Descendere iv, 8.

Describi iv, 7.

Deferere patriæ decus prol. iii. *id est*, omittere ornare & augere gentilem gloriam.

Deserui viribus i, 21.

Desiderare pretium meriti i, 8. ire in plausum literarum præf. v. legere prol. iii. desiderari v, 7.

Desidere ramis ii, 4. pro simplici sedere vel considerare. Eleganter ad subinnuendam ignaviam ex pavore. Ter. Hec. i, 3. Frustra ubi totum desedi diem. Scheffer. Confer quoque Grævium in *Lect.*

Hesiod. c. 12. & Torrent. ad Suet. Jul. c. 4.

Desinere esse iv, 25. desinere habere iv, 4.

Despecti iii, 2. contempti.

Despicere i, 12.

Destinare habere prol. v. Destinata iv, 4.

Destituere. non te destituit animus v, 10. *id est*, deserit. Virg. Ecl. i. Et freta destituunt nudos in littore pisces. Sic supra deficere.

Destricta tunica ii, 5. alii legunt districta, i. e. colligata & quasi consuta, contra resuta, Suet. Aug. 44. tunica resuta ex utraque parte ad pedes decidit. Gronov.

Destringere aliquem contumeliâ i, 29. *id est*, afficere. Sic inf. iv, 6. Tu qui nasute scripta destringis mea. eodem sensu dixit Horat. i Sat. 10. defricare. Destringi proprie dicuntur, qui post unctionem in balneis strigili defricabantur. Hinc ad frictiones transfertur, quæ sunt acrimoniâ verborum. Ovid. 2. Trist. Non ego mordaci destrinxi carmine quemquam. Vide not. Schefferi.

Detracta pellis iii, 20.

Deterritus v, 4.

Detritum collum iii, 7.

Devenire in locum iv, 8.

Devocare ad perniciem iii, 5. & i, 20. *id est*, pellicere. Verbum, quod proprie oris est, transtulit ad factum. Similiter Cic. i Cat. 5. Italiam ad exitium & vastitatem devocat. Et paulo aliter pro Manil. 14. Ad prædam devocavit. Et paulo aliter pro Manil. 14. Ad prædam devocavit. Confer Jo. Fred. Gronovii obs. l. ii, c. 19. p. 379, l. iv, f. 14. dicis

dicat agere ad perniciem.

Devolvere tonitrua v, 7.

Devorare i, 22. vivos ii, 3. devoratum os, i, 8.

Devota vino iv, 4. *dedita, ut apud Virg. iv. Æn. Dido pesti devota futuræ. Cic. iii Tusc. devotus & donatus studiis. Rittersh.*

Deus. Dea Juno iii, 18. Diigratulantes iv, 11. locuti (*in theatro*) v, 7. Manes i, 27. verendi iv, 10. Deorum genitor (Jupiter) iii, 17. pater i, 2. Deum convictus iv, 23. Deum exta iv, 23. *diis dicata.* Deum flamma iv, 10. *pro igne altaris.*

Diis iratus natus iv, 19. *dicatur is qui habet malam mentem, cui dii adversantur, & negarunt omnia commoda. Terent. Andr. 4, 1, 40. Nescio, nisi mihi Deos satis scio fuisse iratos, qui auscultaverim. Phorm. 1, 2, 24. Memini relinqui me, deo irato meo. Ita autem loquebantur Veteres, gnari nimirum Deum illis, quos punire vult, sanam mentem & consilium eripere. Nihil enim fructus ex opibus a Diis concessis percipitur, nisi & dent mentem & artem iis fruendi. Nam hoc quoque deorum donum putabant. Horat. Di tibi divitias dederunt artemque fruendi. Contrarium Dii propitii. Terent. Phorm. 4, 3, 31. Satin' illi Dii sunt propitii? Gron. Excerpt. Terent.*

Dextera fortis v, 2.

Dicere causam iii, 17. sententiam. i, 10. *id est, ferre. verum* i, 10. audere dicere, velle dicere *præf.* iii, 36. libere iv, 19. tibi dico iv, 19. *formula indignationis. Sic Ter. Andr. iv, 4. tibi ego dico, an non? &*

Adelph. 1, 2. Hæc cum illi dico, Micio, tibi dico. Similis est locus infra v, 9. Scheff. dixi iv, 21. Dixi mea mecum esse cuncta, quod Belgice eodem modo efferimus, Ik seide het u wel, dat ik al myn goed by my had. continetque tacitam exprobrationem. Scheff. Dicet aliquis præf. iii, 52. dic tamen iii, 7. dixerim i, 14. dicitur causa iii, 3. dici sapientem iii, 17. dictus Phalereus v, 1. dicta hora iv, 24. pecunia iv, 4. præscripta, constituta. dictum tempus iv 10. ut supra dicta hora. Dicere tempus vel diem alicui rei, est statuere vel constituere certum diem rei agenda. Sic Terent. Andr. i, 1, 75. Hic nuptiis dictus est dies. Et in Eun. 3, 4, 4. locus, tempus constitutum est: præterit tempus, quo in loco dictum est parati nihil est. Cas. i de B. G. Dies colloquio dictus est, ex eo die quintus. Idem l. 5. omnibus hybernis Caesaris oppugnandis hunc esse dictum diem. J. Fr. Gronov. in Excerpt. Terentianis. Iterum Caesar l. i B. G. Omnibus rebus ad profectiorem comparatis diem dicunt, qua die ad ripam Rhodani omnes conveniant. dictum est illis iv, 6. falso iv, 6. in se i, 22. dicta obscœna iii, 11. dicta prol. ii, 10. pro fabulis & facetiis.

Dies adscriptus iv, 10.

Dies advenit i, 16. *phrasis juridica, qua significatur eum diem venisse, quo pecunia peti possit, diem scilicet solutionis. dies mutatur ad faciem serenam iv, 16.*

Diei spatium noctis excipiunt vices ii, 8. die toto ii, 4. & iv,

14. paucis diebus interpositis III, 2. *id est, post paucos dies.* *Cæs. l. 6. de B. G. c. 9. paucis diebus intermissis. Et rursus l. 3. de B. Civ. c. 58. paucis intermissis diebus. Item c. 54 ejusdem libri: quinque diebus intermissis. Just. ant. interjectis.*
- Difficulus contineri IV, 25.
- Diffuentes corpora sudore IV, 24. *Gracismus, de quo videndus Vossius in lib. de Constr. c. 41. Passim etiam illustrat Nic. Heinsius in notis suis ad Ovidium.*
- Dignitas IV, 15. pristina I, 21.
- Dignus malis præf. III, 44. dignus memoriâ longâ præf. V, 14. pænâ V, 3. dignus memoriæ IV, 20. *ita interdum veteres locuti sunt. infra tamen præf. lib. V. dignum memoriâ, dicit. Vide Voss. de Construct. c. XI.*
- Dignum præmium III, 5.
- Digrunnire V, 5.
- Dilatio IV, 25.
- Diligens industria prol. II, 4. diligenter quid intueri prol. IV, 3. diligentius fervare III, 10.
- Diligere conjugem III, 10.
- Dimittere aliquem IV, 17. Append. 4. dimissus irate IV, 24. dimissa gratia IV, 24. dimittere cibum. *vide demittere. dimittere prædam V, 12.*
- Diripere nummos II, 7. supellectilem, *Suet. Ner. II.*
- Discedens IV, 2. discedere IV, 10.
- Discere prodesse IV, 18. exemplis II, 2. *Rutil. Itin. V, 413. discimus exemplis, oppida posse mori. didici quam sis utilis IV, 3.*
- Discernere notas hominum IV, 23.
- Dispellere tenebras III, 10. *Cic. I Tusc. 26.*
- Dispersus rumor V, 5.
- Disserere fabulas præf. V.
- Diffidens ambitio III, 10.
- Diffident potentes I, 30. diffidere sententiis III, 3.
- Diffimulare III, 20.
- Dissolvit tempestas navem IV, 21. *proprie de navibus tempestate fractis, quia & contexti dicuntur, cujus hoc est oppositum. Ovid.*
- Ne temere in mediis dissoluantur aquis. *Scheff. cujus etiam libros consule de militia navali.*
- Dissoluti mores I, 2.
- Distribuere æqualiter IV, 4.
- Distringere quem contumeliâ. *Vide destringere.*
- Distringere IV, 25. *occupatum habere.*
- Diversum genus I, 30.
- Dives nobilis V, 5. & potens III, 5, onere II, 7. arca IV, 11. est aviditas II, 1.
- Dividere dapem II, 6. *Eleganter, proportionem vel partes dare Vid. Joh. Fred. Gronov. Diatrib. ad Stat. p. 78.*
- Divinare prol. V.
- Divinæ domus honor V, 7. *id est, Augustæ, Imperatoriæ.*
- Divisum tergus II, 1.
- Divitiarum cupiditas I, 27. divitias habere IV, 21. V, 4. rapere, *Ibid.*
- Diutius, *trissyllabum* I, 2. frui, IV, 25.
- Divus Augustus III, 10. divi III, 17.
- Docere cur sit prol. III. argumentum V, 3.
- Docilis solertia I, 28.
- Doctus habet divitias in se IV, 21. labor Epil. II. & prol. III. doctiorem emendare V, 9.
- Documentum habere II, 4.
- Dolens venator V, 10. injuriâ IV, 24. Dolet post tempus qui fert malis auxilium IV, 18. dolere alicui

alicui III, 10. *dolorem afferre.*
 Dolon III, 6. *proprie est pugio sive cuspis ferrea in baculo recondita, ad cuius similitudinem musca per fastum ita vocat aculeum suum.*
 Dolor & gaudium miscet vitam IV, 16. *dolorem delinire prol. III.* miscere I, 28. dolore victus I, 8. cum dolore exprimere vocem V, 5. *dolorem vindicare III, 10.*
 Dolosa II, 4. vulpis I, 13.
 Dolum praemetuere I, 16. dolo decipere I, 31.
 Domare feras *prol. III.*
 Domesticae rei curam impendere *prol. III.*
 Dominus II, 5. *De Tiberio Cesare; sic enim appellabant Imperatores: quam appellationem tamen nonnulli respuerunt, in quibus ipse quoque fuit hic Tiberius. Suet. Tib. 27. ergo hic non vocatur Dominus, quia fuit Imperator, sed respectu sui servi sive atriensis, sicut dominus ovium III, 3. Freinsh. dominus videt plurimum in rebus suis II, 8. Domino praestare officium III, 7. satis facere V, 10.*
 Domus IV, 23. *pro receptaculo formicae. Aetæ IV, 6. Domus non tantum de aedificiis, sed de omni quoque recessu vel receptaculo ferarum aviumque dicitur. Sic supra f. 6 lib. II. operimentum aut receptaculum testudinis domum ejus vocat. Vide Gisb. Cuperi lib. III, obs. cap. 18. angusta III, 9. domus cornea II, 6. pro testa testudinis, quam mox duram corticem vocat. Sic cochlea apud Cic. lib. II. de Divinat. domiporta dicitur. domus divina V, 7. luxuriae IV, 4. polita IV, 4. resonat apparatu IV, 24. famam domus polluere III, 10. do-*

num abire III, 2. & III, 19. evertere III, 10. referri V, 7. reversus IV, 19. tueri III, 7. purgare alicui I. 22. domos aliquot lustrare III, 19.
 Donare, dare, assignare IV, 4. nectar cui III, 16. nulli IV, 19.
 Donatio certa II, 5.
 Dormire in cubiculo III, 10. *non finunt cantus III, 16.*
 Dorso levare IV, 3.
 Dos libelli *prol. I.*
 Draco IV, 19.
 Dubia res V. 2. *in dubium venire III, 13.*
 Dubitare I, 14.
 Ducere avum sollicitum I, 31. alapam V, 3. *Vide alapa. ducere catulos I, 19. circum quæstus III, 20. duci ad derisum V, 7.*
 Dulcis liquor IV, 8. benevolentia III, 15. caritas III, 8. libertas III, 7. mora *prol. III.* dulce lucrum, *Ibid.*
 Dum aggeras IV, 19. dum constabit sanitas IV, 25. nihil habemus majus *prol. IV.* portem I, 15. dum loquitur I, 9. dum procedunt III, 7. dum ferret I, 4. dum quarunt, dum concurrant III, 10. & IV, 3. non possit imitari *prol. V.* dum volunt videri pares II, 2. non sint IV, 15. vindicet III, 10.
 Dummodo absolvar III, 9.
 Duæ dextræ (tibiae) V, 7. laudis duæ I, 24. *scilicet partes. duæ partes III, 13. ita proprie qui litigant inter se, vocantur. Scheff. peræ IV, 9.*
 Duo juvenes IV, 24.
 Duplex libelli dos *prol. I.*
 Durus pes I, 30. dura cortex II, 6. miseria III, 20.
 Duratum cor *Epilog. II. obdurtum, ut loquitur Catull. Vide cor.*

Dux

Dux II, 5. *pro imperatore. Respe-*
xisse videtur ad Græcum ἡγεμὼν,
quod & ducem sonat & imperato-
rem. Freinsh. *duces murium* IV, 5.

E

E populo unus III, 9.

Ebrius error IV, 14.

Ecce III, 20. venit ecce III, 5.

Edere I, 14. fletus I, 9. vocem
I, 12.

Educatus stercore I, 27.

Effectu carere I, 20. effectus im-
pedire V, 8.

Efferre quid de naufragio IV, 21.
in lucem Epil. II. *proferre,*
edere.

Efficere iter brevius III, 19. *per*
compendium ire.

Effigies temporis V, 8. effigiem
suam videre in liquore I, 12.
sic fab. 4. lympharum in specu-
lo vidit simulacrum suum.

Effodiens ossa humana canis
I, 27.

Effugere laqueos, muscipula IV, 1.
necem instantem I, 22. *Sic lib.*
II. f. 8. ut venatorum fugeret
instantem necem. & I, 2. frustra
necem fugitant inertes. &
fab. 31. vitare necem. pro quo
Heinsius legendum monet evi-
tare.

Effugium reperire alterius malo
IV, 8.

Effundere sarcinam III, 15. *Sic*
Seneca ep. 122. Animalia mater-
no utero vel quoquo modo
effusa. eadem notione etiam usi
sunt verbo profundere. Vide pro-
lapso sarcina.

Effusus terror. *Vide offusus.*

Ego, qui sum propior pro I, 11.
qui sum longe fortior I, 11, 7.

Egregium exemplum II, 1. melos
IV, 21.

Egredi e cavo III, 16.

Eia in commune V, 6. *Vide Com-*
mune.

Elapsum semel tempus non ipse
potest Jupiter reprehendere
V, 8.

Elegantia celare annos II, 2. *Vide*
Annos. Elegancia saepe ponitur
pro cultu & ornatu corporis. Vid.
Schefferum ad hunc locum. Confer
quoque Ind. Bosii in Nepot. voce
Elegans.

Elevare quid vetustate III, 10.
id est, extenuare & minuire ob
vetustatem. Liv. III, 21. Mirer,
si vana vestra, Patres Conscri-
pti, ad plebem auctoritas est:
vos elevatis eam verbis IV, 2.

Ellipsis in lingua Latina frequens
est, de qua, ejusdemque varia
supplendi doctrina vide Sanctii
Minervam lib. IV. Nos in gratiam
tironum nonnullas ex Phædro no-
stro hic enotabimus. Ac primum
nominis solum: humi jacebat I,
18. *pro in solo humi. aranea II,*
8. scilicet texta vel retia. vires
ut refecit III, 2. pane scilicet &
quiete. Galli Cybeles III, 20.
scilicet sacerdotes. virginale IV,
14. membrum. de tuo IV, 19.
scilicet argento. quemadmodum a-
pud Terentium: olet unguenta
de meo. pluris IV, 23. supple pre-
tii. secretum petere IV, 24. scil.
locum. Pronominis. salutantes dein
invicem III, 7. pro se salutantes.
fruere quæ laudas ibid. pro frue-
re iis, quæ laudas. Prepositionis.
fauce incitari I, 1. pro a fauce.
fictis causis ibid. scilicet de, pro
fictas ob causas. liberis paludibus
I, 2. pro in liberis paludibus. ari-
da sede I, 6. scilicet de, id est,
propter aridam sedem. Sic turpi
fraude I, 10. pro propter turpem
fran-

fraudem. ore quæ nostro caput incolume abstuleris 1, 8. Pro ex vel abs ore nostro. quid ita 1, 9. pro ob quid ita, hoc est, ob quam causam ita cessarunt. Sicut in illo Terentii Andr. 11, 2. lætus est nescio quid. Ubi Donatus: Deest, propter, ut sit propter nescio quid. Et in Adelphis 111, 3. Quid autem. Ubi idem Donatus: quid, pro quare, vel ob quam causam. Et sic optimi scriptores. Cicero pro Roscio. Accusatis Sextum Roscium, quid ita? quia de manibus vestris effugit. Schef-ferus. laudatis utiliora 1, 12. scil. præ, id est, quam ea, quæ lau- dantur. falso nomine 1, 14. pro sub falso nomine. timore mortis ibid. scilicet ex. quæ tibi molestis muribus purgo domum 1, 22. pro a muribus. trivio 1, 27. in trivio. monte summo 11, 5. in monte. occasione 11, 8. pro in occasione. alius Sejano Prol. 111. pro a Sejano, id est, quam Se- janus. Vide alius, & notas Nic. Heinsii ad Ovid. 1. Amor. El. IV, 1. fovea sese liberat 111, 2. id est, a fovea. januam intravit 111, 10. pro per januam in ades. cavo ramo 111, 16. repete in ex præcedentibus. Delicio suo quid- nam fecissent? 111, 20. scilicet de. quo IV, 3. pro in quo, scilicet vado. hac re IV, 9. pro hac ex re. & gratulari me fac iudicio tuo IV, 25. ommissa præpositione de, i. e. fac me gaudere, ac gratulari mihi ipsi ob tam favorabilem tuam in causa sententiam. Sic gratulari af- finitate alicujus, celebritate dixit Cicero. Et Declamator vetus in Sallust. populus R. frequens ad- ventu meo gratulatus est. Schef-ferus. nisi forsan sit dativus. tem-

pore IV, 25. pro, in tempore. Vide Vossium de Constr. c. 66. N. Heins. ad Ovid. ep. IV, Heroid. 102. suo habitu vitam degere 1, 3. scilicet pro, id est, secundum habi- tum suum. Sæpe etiam eleganter omittitur conjunctio. fletus eden- tem graves 1, 9. pro & fletus edentem. Sic etiam f. 14. inopia deperditus, pro & inopia &c. a- ment, amentur 11, 2. pro sive ament, sive amentur. Ellipsis da- tivi. Eripere voluit 1. 4. scilicet illi alii. Ellipsis notanda, quia a- lius casus subaudiendus, quam qui præcedit. Ita supra: illi im- pudenti pennas eripiunt avi, fu- gantque rostris. scilicet avem, non avi, quod præcessit. Scheff. Accusativus deest in finxit IV, 16. pro finxit hoc vel hanc fabulam. Et pluribus aliis in locis. Verbum in- quit, ait, dixit, sæpe per Ellipsin subintelligitur. Vide notas Cl. Pe- rizonii ad Sanctii Minervam l. IV. Sæpe etiam verbum unum vel plura desunt: inducta verbis aquila 11, 6. plene inducta ad credendum. tan- to melior 111, 5. integre, tanto negotio commisso melior es factus. Sic prosecutus Ibid. pro, sic cum prosecutus verbis. quid 111, 19. scilicet facis. impune potius lædi IV, 3. pro potius esse. quid enim 111, 8. plene: quid enim potius ac- ciperet in contumeliam. Maligna in- fontem deprimit suspicio, Quod bona possideat. 111, 10. Ellipti- ca locutio, sic supplenda: deprimit suspicio ob id, quod possideat. Non possit 111, 13. scilicet fa- cere. Ita etiam fab. præcedenti: Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes. Non est quod 11, 1. pro non est quidquam in cau- sa propter quod. Vide Voss. de constr. c. 10.

c. 10. Mehercule 1, 25. formula elliptica jurantis per Herculem, pro ita me Hercules juvet! Fodere terram quod vides quotidie aprum insidiosum &c. 11, 4. Elliptica oratio, ex consuetudine metuentium: integra sic se haberet: per id, quod vides fodere, vult evertere, id est, hoc est propositum ejus negotii, quod vides eam suscepisse. Per eam fossionem &c. Ter. Eun. IV, 4. Sane, quod tibi nunc vir videatur esse hic, nebulo magnus est. Scheff. age porro scislet 111, 15. locus totus, si suppleantur ea, quæ desunt, ita habet: Age porro hoc propositum negotium, & perge. Licet scivisset, album, nigrumve me natum, tamen &c. Vide not. Scheff. quo mi mutam speciem 111, 18. supple, dii dederunt. vide quo. Adde Sanctii Minervam l. IV, p. 495. non veto dimitti, verum cruciari fame IV, 16. ubi deest jubeo. Confer Bosii indicem Nepotis in voce Ellipsis. Eludere calumniam prol. 111, 37. canes cursu 1, 12. Emendare doctiorem V, 9. aliquem 11, 5. Eminere cervice 11, 7. Emittere ore caseum 1, 13. sic supra fab. 5. ore demisit cibum. Emori sede arida 1, 6. significat vel simpliciter mori ob aridam sedem, quemadmodum apud Ter. Eun. 111, 1, 42. risu emoriri: vel sic, ut nemo maneat reliquus, uitsterven. Emunctæ naris senex 111, 3. id est, sagax, subtilis odoratus, qui rem occultam indagare & intelligere potest. Translatio deducta a canibus venatoriis. Hinc etiam Mart. Non cuicunque datum est habere nasum, id est, intelligentiam,

tiam, vim judicii. Vide Nasutus. En 111, 11. Enallage. Extulit pro extulerat IV, 21. adde infra plusquam perfectum pro perfecto: futurum pro imperativo. Enatare IV, 21. Enim prol. 111. Enim vero 11, 5. est valde & serio adfirmantis. Enixa me mater prol. 111, 17. Epota amphora 111, 1. Eques IV, 3. V, 7. plaudit eques id est, equites Romani. Equester ordo V, 7. Equidem 1, 1. prol. 11. & 11, 7. Equus IV, 3. Eradere penitus corde curam habendi prol. 111, 21. id est, omne studium opum parandarum ex anima delere. Eripere conscientiam laudis epil. II. quem contumeliis IV, 17. periculo suos 1, 28. alii prædam 1, 4. pennas suas 1, 3. Erit 111, 10. pro esse debet, vel sit. ita inf. IV, 3. Hæc iracundos admonabit fabula. pro admoneat. Plant. Most. 11, 1. ubi ego ero? Tr. ubi maxime esse vis cum hac, cum istac eris. Idem in Menach. II. 2. Dii te amabunt, pro ament. Sch. Errare suspitione sua prol. 111. Erras 111, 15. Error criminis 111, 10. ambiguitas & perplexitas errorem pariens. Cic. pro Sext. c. 28. Cum quærent alii Numerium, alii Quinctium, gemini nominis errore servatus est. Freinsb. mortalium prol. 11. ebrius IV, 14. stultus V, 7. turpis V, 5. erroris judicium V, 5. pro judicio dum stant erroris sui. Vult dicere pro errore dum stant judicii sui; i. e. secundum Phædri consuetum loquendi morem, pro erroneo judicio

dicio suo. *Gudius. Vide stare. errorem solvere* IV, 4.
 Eruere terram IV, 19.
 Erumpere II, 8.
 Esca III, 12. escam carpere I, 28. putare IV, 1. scrutari IV, 17. escâ se replere II, 4.
 Esse & videri differunt *prol. IV. Ter-tull. Apolog. Coecitatis duæ species facile concurrunt, ut qui non vident quæ sunt, videre videantur quæ non sunt. Rigalt. esse regis IV, 17. proprietatem sive officium notat. esse difficile IV, 17. esse dementiæ magnæ I, 14. esse tanti prol. III, 4. esse paucis bono, multis malo V, 4. esse derisui I, 11. in metu I, 11. simili fuissem in metu, pro quo nunc legitur ex vet. cod. Petri Dan. simili fugissem metu. esse partes alicujus IV. 25. est animus 7, III. est animus potare III, 16. est licentia III, 7. pro licet, est mihi mens singulos notare *præf. III, 50. est ita III, 15. fuerat quod subito fragor IV, 17.*
 Esuriens I, 26. *Nisi malimus cum Cl. Perizonio Ellipsin hic statuere verbi dixit. Quod magis arripet. Vide cum in not. ad Sanct. Minerv. lib. IV de Ellipsi, & in Dissert. ad Dict. Cret. Et I, 29. pro en. &, nec I, 4. Eleganter jungitur affirmativa cum negativa particula, ut apud Ciceronem sapissime. Rittersh. & cætera IV, 4. & postpositum III, 7. Tac. An. I, 4. Postquam provecta jam senectus, ægro & corpore fatigabatur.*
 Evadere necem IV, 5. puteo IV, 8.
 Evagari II, 4.
 Evellere capillos II, 2.
 Eventus tristis IV, 5.
 Evertere contubernium fraude II, 4. *i. e. corrumpere, perdere. Sic Cic. sepe evertere amicitiam dixit.**

plus est quam dissolvere. Scheff. domum III, 10. quercum II, 4. Eunuchus III, 11, eunuchi, glabri IV, 4.
 Evocare quem I, 2. I, 11.
 Eutychus *prol. III.*
 Ex ara lucernam accendere IV, 10. ex insidiis advolare II, 7. e populo nescio quis III, 9. ex pretio IV, 4.
 Exaggerare opes *præf. III, 25. Sic infra IV, 14. qui dum quadrantes aggeras patrimonio. Quamquam ibi forte aggeras est ab adgerere, non ab aggerare. Sic Cic. I de Off. Exaggerare rem familiarem. Et IV Catil. auctæ atque exaggeratæ fortunæ. Pari elegantia Petron. Arbiter dixit, extruere divitias. Qui solas extruere divitias curant, nihil volunt inter homines melius credi, quam quod ipsi tenent. Rittersh.*
 Exarare librum *prol. III, 29.*
 Exaudiant fabulæ *prol. V, 27.*
 Excedit animus terminum IV, 25.
 Excipere fugientes I, 11. Excipere, *verbum in venatione proprium est, ubi venatores feras excipere dicuntur, cum eas subito ex insidiis ferro aut venabulo suo opprimunt & capiunt. Horat. III, od. 12. excipere aprum. Sen I de ira II. An tu putas venatorem irasci feris, vel cum fugientes persequitur, aut venientes excipit.*
 Excipit ferum silva I, 12. *id est, venit in silvam ferus. Locus dicitur eleganter excipere, accipere, & recipere homines, in quem se recipiunt, & confugiunt Liv. accepere fugientes castra. Ovid. I Trist. el. 8. Adspicis ut veniant ad candida recta columbæ, Accipiat nullas sordida turris aves. excipiunt vices noctis spatium dici*

diei II, 8.
Excitare aliquem IV, 24. *id est*, foras evocare, quod paulo ante dixerat provocare. Sic *inf.* V, 5. concitare, pro convocare: citare enim est vocare. Rittersh. Confer Gronov. in *Excerptis Plaut.*
Excitare vigorem alicujus V, 7.
Excitatus latibulis II, 8. *proprium in venatione verbum.* Sic Petr. Vides quod aliis leporem excitavi.
Excolere deos IV, 10.
Excusatum se velle alicui *præf.* III, 49.
Excutere pallium V, 5. Suet. Claud. c. 25. Neque agrum quemquam visitavit, nisi explorato prius cubiculo, culcitisque, & stragulis prætentatis, & excussis.
Exemplum I, 3. *Pro fabula.* Sic etiam lib. IV. fab. 2. adscribere hoc debebunt exemplum sibi. Ita quoque Ovidius: Ite per exemplum genus o mortale Dearum. Confer Buchnerum de commutata ratione dicendi c. 17. p. 556.
Exercere imperium unguibus I, 31. *imperio uti.* Sic exercere iudicium *Just.* 8, 1, 7. minas III, 6.
Exercitus mustelarum IV, 5.
Exerere. Vide Exserere.
Exhibere solidum decus IV, 23. alicui molestiam IV, 6. vocis fidem IV, 25. *id est*, re præstare quod voce & verbis promiseras. quod Ter. vocat promissa perficere, *And.* IV, 1, 7. & V, 1, 5. beneficium verbis initum dudum re comprobare. & *Eun.* II, 3, 19. facere promissa appareant. & *ead. comæd.* 4, 6, 5. verba ad rem conferre pro quibus Plaut. *Stich.* II, 1, 7. honestare dicta factis. *Liv.* dicta rebus af-

firmare. Similiter Ovid. II *Amor. El.* xx. Incipe pollicitis adde facta tuis.
Exigere ævum in tenebris IV, 19.
Exigua materia IV, 24.
Exire pastum II, 4.
Existimare III, 10. IV, 25. V, 7. vera V, 2. existimari locutum esse *Prol.* IV.
Exitium fatale *Epil.* II. malum, quod auctorem habet fatum, non culpam nostram. Scheff. exitium invenire I, 31.
Exitus notos petere I, 11. *recipere se ad loca, per quæ sæpe evaserant.* Vide *Liv.* l. 29 c. 5. de domo Hannibalis apud Prusiam, & *Nep. Hann.* 12. de eadem domo.
Exorare I, 19. pro valde & vehementer orare.
Exornare se alienis plumis I, 3. *Proverbium de iis qui vana gloria inducti alienis bonis & laboribus sese jactant, & efferunt.*
Exornare aliquem veste, nummis, familiâ IV, 21. *id est*, instruere.
Expedire IV, 4. pro explicare, exponere. *Expedi* quid fecerim III, 14. expedire rem I, 16. significat debitum solvere, ut recte explicavit Gronovius pater; quicquid etiam ogganniat Gudius, qui dum querit novam huic verbo adfigere significationem, nihil aliud quam sensum verborum, qui per se planus & liquidus erat turbavit & implicavit: sed etiam jam satis retudit Cl. Gronovius fil. in *Emendationibus suis*, quæ huic editioni sunt adjunctæ.
Experiri aliquem I, 14. *artem alicujus tentare.* experiri contumeliam I, 3. experiri pro discere V, 2.
Expers virtutis I, 11. *id est*, imbellis, timidus & segnis. virtus, hic notat

notat fortitudinem militarem.

Expetere I, 16.

Expiare quid hostia III, 3. *Paulo post procurare portentum dicit, quæ propria locutio est.*

Explere famem fimo IV, 17.

Explicare IV, 10. caudam III, 18. *expandere. fugam IV, 6. id est, expeditam & tutam sibi facere.*

Exponere IV, 14. breviter III, 10.

Explorare veritatem III, 10. explorato rege I, 2. *id est, cognito regem parvam trabem esse.*

Exprimere gemitum cui IV, 19. vocem naturæ V, 5.

Exsequi quid pluribus III, 10. *id est, prolixius & verbosius quid narrare, & narrationem institutam quasi protelo continuare. coeptum propositi ordinem IV, 20.*

Exserere I, 12. *pro ostendere & demonstrare.*

Exspectare lanium in horas singulas III, 15. *complectitur hoc verbum continuam sollicitudinem, quemadmodum Darius apud Curt. V, 12. dicitur expectare legem fati sui. legatos IV, 17.*

Exspectatio erat maxima in terris IV, 22. facit silentium V, 5.

Exspirare I, 21.

Extā Deum IV, 23. *diis dicata.*

Exterere frontem calcibus I, 21. *ἐξερκεφαλίζειν, excerebrare. Rigalt. Adde Heins. in Ovid. amor. I, 9, 12.*

Exterritus monstro III, 3.

Extollere aliquem hilaritate IV, 16.

Extrahere I, 8. I, 20.

Extremum spiritum trahere I, 21. *id est, ultimos halitus ducere & reciprocare. Sic ægrum spiritum trahere, dicit Just. 28. 3. & 23, 2. extremos viri spiritus excipere. Gronov.*

Extremum agmen V, 1.

Extricare nihil IV, 22.

Exurere *pro exsiccare* I, 6. *exurit sol omnes lacus.*

F.

Fabella I, 2. I, 5. I, 26. mea III, 3. parva I, 15. talis exempli prol. V. vera II, 5. *narratiuncula, historiola.* admonet agere III, 17. discernit IV, 23. fabellæ, fabulæ IV, 6. fabellas vocat apologos, fabulas, *tragædias vel comædias.* Per fabellas quaritur ut corrigatur error mortalium prol. II.

Faber deest labori IV, 25. fabri officina IV, 7.

Fabricare ratem IV, 6.

Fabula III, 13. admonet IV, 3. significat II, 8. brevis I, 10. fabulâ derideri III, 6. fabulæ respectu deterritus V, 4. fabulæ fictæ prol. I. fictæ arte epil. II. Fabula est vocabulum medium, & nunc pro verâ, nunc pro falsa sumitur; unde etiam inf. lib. II. f. 5. vera fabellâ legitur. Quod autem Phædrus hic dicit fictis fabulis, pro eo in prol. l. III, v. 38. dicit fictis jocis. fabulæ fugatæ prol. V. inventæ cur prol. III, 34. fabulis capi Prol. V.

Fabulosa vetustas III, 10.

Facere IV, 2. prol. V. convicium aliqui III, 16. *id est, insectari aliquem probris. Cic. 10, fam. 16. Cum ei magnum convicium fieret a cuncto senatu. & 16 ad Att. 8. Et ei convicium grande fecerunt, concionantemque reliquerunt. Pro Cluent. 27. Convicium C. Junio judici quæstionis maximum fecit. Ovid. III Amor. 3. Quid queror? aut toto facio convicia coelo. Gronov. fa-*

vos III, 13. heredem IV, 4.
 impetum I, 29. *Sic Jüst.* 15, 3.
 Ad cuius conspectum concita-
 tus leo cum impetum fecisset.
 facere lucrum I, 23. & IV, 19.
 ludos V, 5. & V, 7. *Proprie dici-
 tur de iis, qui spectacula edunt.*
 facere medicinam alicui I, 8.
est curare, & sanare aliquem. Ita
Cic. lib. 14. fam. ep. 7. ad Terent.
 Ita sum levatus, ut deus mihi
 aliquis medicinam fecisse videat-
 tur. *Alioquin facere medicinam*
significat, medicum se profiteri,
artem medicorum exercere, ut inf.
f. 15. quod nos vocamus als do-
ctor practiseren. facere moram
 IV, 24. nidum II, 4. parentes
 III, 15. facere quod moniti
 sumus III, 5. se regem IV, 12.
 tantum corporis III, 7. corpus
 facere *Latinis dicitur pro corporu-*
lentum fieri. Vide corpus. Dicit-
turque eodem modo, ut apud Te-
rentium, Adelph. II, 2, 12. Fa-
 cere rem, *pro acquirere vel pa-*
rare. Vid. Cuperi lib. 1. Obser-
vation. c. 5. Adde quoque Nobil-
liff. Heinsii notas ad Epist. Heroid.
XIV. v. 82. nec non Cl. Grævium
ad Flor. lib. 1, c. 1. tympana III,
 20. semita alicujus viam prol.
 III, 39. *Vide semita.* fa-
 cere silentium V, 5. utile III,
 17. quid facies tibi V, 3. fa-
 cere quid alicujus causa I, 22.
 satis V, 10. quæ possumus IV,
 2. fac me gratulari, IV, 25. *ut*
gratuler. facerem mehercule nisi
 I, 25. locupletem III, 21. bi-
 pennem *Append. v. manubrium*
ibid. calvum II, 2. partes I, 5.
id est, dividere. nobilem I, 14.
 vota *Append. 1. sophum IV, 16.*
 aquam turbulentam I, 1. *infra*
 IV, 3. turbare vadum. apertum

est quis fecerit III, 13.
 Facies pulcra III, 8. serena IV, 16.
 turpis III, 4. *de formis.* faciem
 vincere moribus III, 8. *Sic*
Sappho in Epist. Ovid. Ingenio for-
 mæ damna rependo meæ.
 Facilis vindicta I, 29. facile V, 3.
 V, 7. facile præsidium IV, 5. fa-
 cile impetrare I, 19. opprimere
 II, 4. vesci II, 6. facilius susti-
 nere paupertatem IV, 21. *Sic*
Nep. 15, 3, 4. Adeo facile per-
pessus est paupertatem, ut &c.
id est, aequo animo tulit.
 Facinoris causa IV, 18. poena III,
 10. facinori prælucere IV, 10.
 Factionum partes I, 2.
 Falerna fex III, 1.
 Fallacia III, 16. ad fallaciam con-
 silium vertere I, 31.
 Fallere ignorantes V, 2. ignotos
 I, 11. fallit spes III, 5. multum
 falleris I, 33.
 Falsum crimen II, 10. testimo-
 nium I, 17. falso dictum IV, 6.
 falsæ laudes IV, 23. falso nomi-
 ne I, 14.
 Fama domus III, 10. æterna prol.
 III. famæ tradere prol. V. famam
 acquirere I, 14. *Sic famam ad-*
sequi III, 9. & 10, 12. æquita-
tis famam consequi.
 Famem explere fimo IV, 17. fame
 coacta IV, 2. consumptus I, 27.
 cruciari IV, 17. perire III, 7.
 torquere quem I, 26.
 Familia III, 7. IV, 21. II, 8. III,
 10. *pro servis. Sic III, 19. Æso-*
pus domino solus cum esset
familia, id est, cum nullum alium
servum, quam Æsopum haberet.
Similiter Ovid. 1 Met. 355. nos
duo turba sumus. & 8 Met. 637.
tota domus duo sunt.
 Farinâ se involvere IV, 1.
 Fas est IV, 10.

- Fascia nivea v, 7. *Vide* nivea.
- Fastidiose recipi *prol.* III, 23. *id est, tarde nec sine difficultate admitti. Similiter Just.* 8, 4. Philippus inter hæc venditione gloriæ suæ, tantarum urbium fastidium agit, atque utros potius dignetur, æstimat.
- Fastidire III, 7 & 16. legere IV, 6. pulmentarium III, 7.
- Fatale exitium *Epil.* II. *est malum quod auctorem habet fatum, non culpam nostram. Vide notas Scheff.*
- Fateri esse dignum malis *prol.* III.
- Fatigare coelum perjurio IV, 19. *Verbum* fatigare significat creberrima perjuria, quæ vel multitudine & crebritate suâ ipsum Jovem & alios Cœlites audiendo delassare valeant. *Vide Juv. Sat.* XIII. Rittersh.
- Fatum invidum v, 6. fati miseria III, 20. arbitrium III, 18. dictum tempus IV, 10. fata sua deplorare I, 9. fatis placet IV, 19.
- Favere labori alicujus II *Epil.* vetustis *prol.* v. superum voluntas favit v, 6.
- Favor tenet mentes v, v. de spectantibus applaudentibus in theatro vel scenâ dicitur, ut *inf. f.* 7. gratulari fautores putat. *Plaut.* Virtute niti oportet, non favitoribus. *Idem & alibi:* Sat habet fautorum semper cui virtus favet. *Rittersh.* favore pravo labi v, 5.
- Fautores v, 7.
- Favi forma III, 13. favos facere. *Ibid.*
- Faux. fauce cum hæreret I, 8. pro faucibus vel in fauce. *In singulari etiam hac voce usus est Ovid. in Ibin:* fauce præstrictâ. fauce improba incitatus I, 1. *id est,*
- dirâ & insatiabili cupiditate gula stimulatus. *Vide Gisb. Cuperum l. II Obs. c. 20.*
- Fax ardens I, 28. *Non otiosum est epitheton, ut Scioppius putavit. Sic enim Phædrus imitatione Virg. lib. v. Æn.* Ardentes dare visa faces. *Tib.* II, el. I. Ardentes hinc procul abde faces. *Neque aliter veteres loquebantur: fax enim proprie est frustum e disjecta arbore piceæ generis, quod alendo igni serviebat. His facibus sive frustis piceæ ligni exstruebatur vulgo & alebatur ignis, tam in aris decorum, quam in privatorum focis. Vide notas Gudii.*
- Feles II, 4. *Notandum veteres in primo casu dixisse feles & felis. Vide Lips. l. I Epist. Quæst. 4. & Taub. ad Plaut. Pers. IV, 9, 14. felis catuli ibid.*
- Felicitas submovet querelam *Epil.* II.
- Feliciter subclamare v, I. Feliciter sollemnis acclamationis formula erat, qua utebantur tum illustribus viris theatrum ad spectacula intrantibus, ut hoc loco; tum boni ominis causa in sponsalibus, & in nuptiis. *Suet. in Domit. c. 13. & Idem in Claud. c. 7. Vide Lips. II Elect. 10. Muret. l. 8 Var. lect. c. 8. Briffon. in de Formulis lib. 8. pag. 719. edit. Francof. & Ferrarium de Acclamat. Vet. lib. 2. cap. 2. & lib. 6. cap. 12. & 13. Thes. Græv. Tom. VI.*
- Feminæ hircorum IV, 15. *Ovid. x de arte am.* Mollibus in pratis admugit femina tauro: Femina cornipedi semper adhinnit equo. *feminarum res III, 8. speculum.*
- Fenestra I, 13. Quum de fenestrâ corvus raptum caseum

vos III, 13. hæredem IV, 4. impetum I, 29. *Sic Jüst.* 15, 3. Ad cujus conspectum concitatus leo cum impetum fecisset. facere lucrum I, 23. & IV, 19. ludos V, 5. & V, 7. *Proprie dicitur de iis, qui spectacula edunt.* facere medicinam alicui I, 8. *est curare, & sanare aliquem.* Ita *Cic. lib. 14. fam. ep. 7. ad Terent.* Ita sum levatus, ut deus mihi aliquis medicinam fecisse videatur. *Alioquin facere medicinam significat, medicum se profiteri, artem medicorum exercere, ut inf. f. 15. quod nos vocamus als doctor præficeren.* facere moram IV, 24. nidum II, 4. parentes III, 15. facere quod moniti sumus III, 5. se regem IV, 12. tantum corporis III, 7. corpus facere *Latinis dicitur pro corpulentum fieri. Vide corpus. Diciturque eodem modo, ut apud Terentium, Adelph. II, 2, 12.* Facere rem, *pro acquirere vel parare. Vid. Cuperi lib. 1. Observation. c. 5. Adde quoque Nobiliss. Heinsii notas ad Epist. Heroid. XIV. v. 82. nec non Cl. Gravium ad Flor. lib. 1, c. 1.* tympana III, 20. semita alicujus viam prol. III, 39. *Vide semita.* facere silentium V, 5. utile III, 17. quid facies tibi V, 3. facere quid alicujus causa I, 22. satis V, 10. quæ possumus IV, 2. fac me gratulari, IV, 25. *ut gratuler.* facerem mehercule nisi I, 25. locupletem III, 21. bipennem *Append. v.* manubrium *ibid.* calvum II, 2. partes I, 5. *id est, dividere.* nobilem I, 14. vota *Append. 1.* sophum IV, 16. aquam turbulentam I, 1. *infra* XV, 3. turbare vadum. apertum

est quis fecerit III, 13. Facies pulcra III, 8. serena IV, 16. turpis III, 4. *de formis.* faciem vincere moribus III, 8. *Sic Sappho in Epist. Ovid.* Ingenio formæ damna rependo meæ. Facilis vindicta I, 29. facile V, 3. V, 7. facile præsidium IV, 5. facile impetrare I, 19. opprimere II, 4. vesci II, 6. facilius sustinere paupertatem IV, 21. *Sic Nep. 15, 3, 4.* Adeo facile perpessus est paupertatem, ut &c. *id est, aequo animo tulit.* Facinoris causa IV, 18. poena III, 10. facinori prælucere IV, 10. Factionum partes I, 2. Falerna fex III, 1. Fallacia III, 16. ad fallaciam consilium vertere I, 31. Fallere ignorantes V, 2. ignotos I, 11. fallit spes III, 5. multum falleris I, 33. Falsum crimen II, 10. testimonium I, 17. falso dictum IV, 6. falsæ laudes IV, 23. falso nomine I, 14. Fama domus III, 10. æterna prol. III, 11. famæ tradere prol. V, 5. famam acquirere I, 14. *Sic famam adsequi* III, 9. & 10, 12. æquitatis famam consequi. Famem explere fimo IV, 17. fame coacta IV, 2. consumptus I, 27. cruciari IV, 17. perire III, 7. torquere quem I, 26. Familia III, 7. IV, 21. II, 8. III, 10. *pro servis.* Sic III, 19. *Æsopus domino solus. cum esset familia, id est, cum nullum alium servum, quam Æsopum haberet. Similiter Ovid. 1 Met. 355. nos duo turba sumus. & 8 Met. 637. tota domus duo sunt.* Farinâ se involvere IV, 1. Fas est IV, 10.

Fascia

Fasciâ nivea v, 7. *Vide* nivea.

Fastidiose recipi *prol.* III, 23. *id est, tarde nec sine difficultate admitti. Similiter Just.* 8, 4. Philippus inter hæc venditione gloriæ suæ, tantarum urbium fastidium agit, atque utros potius dignetur, æstimat.

Fastidire III, 7 & 16. legere IV, 6. pulmentarium III, 7.

Fatale exitium *Epil.* II. *est malum quod auctorem habet fatum, non culpam nostram. Vide notas Scheff.*

Fateri esse dignum malis *prol.* III.

Fatigare cœlum perjurio IV, 19.

Verbum fatigare significat creberrima perjuria, quæ vel multitudine & crebritate suâ ipsum Jovem & alios Cœlites audiendo delassare valeant. *Vide Juv. Sat.* XIII. Rittersh.

Fatum invidum v, 6. fati miseria III, 20. arbitrium III, 18. dictum tempus IV, 10. fata sua deplorare I, 9. fatis placet IV, 19.

Favere labori alicujus II *Epil.* verustis *prol.* v. superum voluntas favit v, 6.

Favor tenet mentes v, v. de spectatoribus applaudentibus in theatro vel scenâ dicitur, ut *inf. f.* 7. gratulari fautores putat. *Plaut.* Virtute niti oportet, non favitoribus. *Idem & alibi:* Sat habet fautorum semper cui virtus favet. *Rittersh.* favore pravo labi v, 5.

Fautores v, 7.

Favi forma III, 13. favos facere. *Ibid.*

Faux. fauce cum hæreret I, 8. pro faucibus vel in fauce. In singulari etiam hac voce usus est *Ovid.* in *Ibin:* fauce præstrictâ. fauce improba incitatus I, 1. *id est,*

dirâ & insatiabili cupiditate gula stimulatus. Vide Gisb. Cuperum l. II *Obs.* c. 20.

Fax ardens I, 28. Non otiosum est epitheton, ut *Scioppius* putavit. Sic enim *Phædrus* imitatione *Virg.* lib. v *Æn.* Ardentes dare visa faces. *Tib.* II, el. I. Ardentes hinc procul abde faces. Neque aliter veteres loquebantur: fax enim proprie est frustum e disjecta arbore piceæ generis, quod alendo igni serviebat. His facibus sive frustis piceæ ligni exstruebatur vulgo & alebatur ignis, tam in aris deorum, quam in privatorum focis. *Vide notas Gudii.*

Feles II, 4. Notandum veteres in primo casu dixisse feles & felis. *Vide Lips. l.* I *Epist.* Quæst. 4. & *Taub.* ad *Plaut. Pers.* IV, 9, 14. felis catuli *ibid.*

Felicitas submovet querelam *Epil.* II.

Feliciter subclamare v, 1. Feliciter solennis acclamationis formula erat, qua utebantur tum illustribus viris theatrum ad spectacula intrantibus, ut hoc loco; tum boni ominis causa in sponsalibus, & in nuptiis. *Suet.* in *Domit.* c. 13. & *Idem* in *Claud.* c. 7. *Vide Lips.* II *Elect.* 10. *Muret.* l. 8 *Var. lect.* c. 8. *Briffon.* in *de Formulis* lib. 8. pag. 719. edit. *Francos.* & *Ferrarium de Acclamat. Vet.* lib. 2. cap. 2. & lib. 6. cap. 12. & 13. *Thes. Græv.* Tom. VI.

Feminæ hircorum IV, 15. *Ovid.* I *de arte am.* Mollibus in pratis admugit femina tauro: Femina cornipedi semper adhinnit equo. *feminarum res* III, 8. *speculum.*

Fenestra I, 13. Quum de fenestrâ corvus raptum caseum

comesse vellet &c. de fenestra, id est, e loco aperto in muro. Fenestra enim non tantum significat operculum illud vitreum, quo lumen solis admittitur, sed etiam foramen quodvis apertum in muro, per quod transitus datur. Petron. Januam effregit & nos per eandem fenestram admisit. Vid. Excerpta Terentiana Gronovii, Heaut. III, 1, 72.

Feriae aliquæ venient prol. III.

Ferre auxilium IV, 3. malis IV, 18. exitium corde durato Epil. II. bonum, malum I, 2. Notandum pati & ferre tam de secundis dici quam de adversis. Sic Curt. III, 12. Orientem fortunam moderate & prudenter tulit. & Cic. I Off. cap. 25. immoderate res secundas ferre levitatis est. Vide Not. Scheff. nihil IV, 4. præmium IV, 17. per Ironiam. Sic Juvenalis: Ille crucem sceleris pretium tulit, hic diadema. cogi I, 21. carnem per flumen I, 4. prædam ibid. fiscos cum pecuniâ II, 7. saccos tumentes hordeo ibid. graviter IV, 4. indigne I, 21. III, 18. ferri secundis flatibus, de navi IV, 16. ad fabellam prol. v. fertur vulgo III, 3. fertur locutus I, 27. dixisse I, 10.

Ferrum corrodere IV, 7. ferro incumbere III, 10. id est, gladio. ferrum condere V, 2. ferro trusitare II, 7.

Forte I, 2.

Ferus. Usi sunt veteres vocabulo hoc eodem modo, ut feminino fera, pro quavis bestia, sive animante quadrupede. ponitur pro cervo I, 12, & II, 8. quomodo etiam Virg. 7, 489. pectebatque ferum puroque in fonte lavabat.

pro leone I, 21. & II, 1. pro apro IV, 3. pro equo Virg. II, Æn. 51. & Petron. in carm. de Troja Halosi. pro asino Horat. I Epist. XIII, 8. Videndus omnino Nic. Heinsius in notis ad ep. 9. Heroid. V. 114. Confer quoque Pricæum ad Apul. Met. p. 407.

Fera, Panthera III, 2. feræ veloces V, 10. feras domare cantu. prol. III. terrere I, 11. ferarum rex, leo IV, 12.

Fessus cade I, 11.

Festinans III, 19.

Fex III, 1.

Fictile vulgus IV, 14. pro hominibus, quos vetustas tradidit Prometheum produxisse & finxisse e limo, velut fictilia vasa. Ad rem sunt quæ notavit Cl. Jac. Perizonius in notis ad Sanctii Minervam p. 18 in eruenda genuina huius verbi fingere significatione, cujus verba hic adscribere opera pretium duxi: Fingi, inquit, dicitur proprie omnis res, quæ figendo seu affigendo alterum alteri formam suam accipit, non solum alterius imitatione expressam, sed etiam plane novam. Et hinc aves quando nidos suos struunt, apes quum favos, homines quum ex argilla vel luto vasa fictilia & statuas conficiunt, proprie fingere ea dicuntur, quia omnia hæc opera primis temporibus facta sunt affigendo & addendo materiam materiæ. Hinc porro vasa fictilia cujuscunque formæ, & figuli, qui ea conficiunt; denique Prometheus, qui homines, eorumque singula membra ex luto finxisse traditur, auctor vulgi fictilis vocatur apud Phædrum l. IV, f. 14. Fi-

Fictum IV, 20. ficti joci prol. III.
 fictæ fabulæ prol. I. vide fabu-
 læ. fictis causis opprimere quem
 I, I. id est, falsis & calumniosis
 litibus. fictæ arte fabulæ Epil.
 II.
 Fidelis societas I, 5.
 Fides IV, 25. jurisjurandi III, 10.
 incorrupta IV, 12. mira III,
 10. pacta III, 13. rara III, 9.
 fidem advocare IV, 4. amitte-
 re I, 10. non credi. exhibere vo-
 cis IV, 25. vide exhibere.
 Fiduciam arripere V, 7.
 Fieri solet III, 9. vidit V, 5. fit
 turba major V, 5. fiet longior
 usus IV, 25.
 Filia turpissima III, 8. filia tres
 IV, 4.
 Filius insigni & pulcra facie
 III, 8.
 Fimus turpis IV, 17.
 Fingere capillos II, 2. phrasis pro-
 pria, het hair krullen, of fri-
 seren. Hinc fictrices vocabantur
 mulieres istæ, quæ hoc genere
 quæstus victum quæritabant, quas
 nos vocamus Kamsters vel Kam-
 meniersters, quæ etiam voca-
 bantur ornatrices; quales olim ma-
 trona, ut & hodie, proprias ha-
 bebant. de quibus vide Jac. Re-
 vard. l. II conject. c. 18. &
 notas Nic. Heinsii ad Ovidii lib.
 I Amor. El. 14. v. 2. Aliud
 est pingere, nempe colorare ca-
 pillos, quod & adhuc hodie in non-
 nullis Frisicæ locis mulieres facere
 videmus. fingere effigiem V, 8.
 naturæ partes IV, 14. finxit Æ-
 fopos IV, 16.
 Finitur malum I, 18.
 Firmiores catuli I, 19.
 Fisci II, 7. erant corbes spartei vel
 viminei, in quibus Romani conde-
 bant pecuniam, præsertim quæ

majoris esset summa, quam ut in
 bulgam zonamve recte & com-
 mode condi posset. Hinc, quia
 major summa est pecunia publi-
 ca quam privata, usurpari cæpit
 fiscus pro thesauro principis. As-
 conius Pedianus in Cic. I Verr.
 8. hinc confiscari bona dicuntur
 quæ cedunt fisco. Suet. Tib. 49.
 & Domit. 2.
 Flagellum III, 6.
 Flagitare debitum IV, 25. præ-
 mium I, 8. validius I, 19.
 Flagitia mulieris III, 10.
 Flamma Deum IV, 10. pro igne
 altaris. flammis circumdare ar-
 borem I, 28.
 Flatus tubicinis V, 7. flatus secun-
 di IV, 16. venti secundi.
 Flebiles gemitus ciere I, 18.
 Flere calus II, 7. servitutem I, 2.
 Fletus graves edere I, 9. id est,
 misere lamentari. Sic ploratus
 edere dixit Cic. l. II Tusc. Quæst.
 c. 8.
 Flexus noti II, 5.
 Florere legibus I, 2. Elegans sele-
 ctumque verbum ad indicandum
 status publici vigorem, probitatem,
 pulcritudinem, atque isto respectu
 sæpe ponitur apud Virg. & alios.
 Scheffer.
 Flumen Nilus I, 25.
 Fluvius I, 20.
 Fodere cubile IV, 19. terram
 II, 4.
 Fœcunda novies prol. III.
 Fœdus icere I, 31. facere. Vide
 Icere.
 Fœtus I, 19 foetum ponere II, 4.
 Fons certus veritatis III, 10.
 Foras prodire II, 4. protrudi V, 7.
 trudi V, 5. vadere IV, 17.
 Forma pavonis III, 18. favi III,
 13. data pavoni III, 18. humana
 IV, 24. formam corrumpere III, 8.
 I 2 FOR-

Formica IV, 23.

Formosus III, 8. grex I, 3. formosa filia IV, 4. formosi sæpe pessimi III, 4.

Fors prol. III, 51. Ita legunt Scioppius, Faber & Gudius, suadente metro, pro forsan, quod videtur esse glossema τὸ fors. Vide notas Gudii. Nicolaus tamen Heinsius retento τὸ forsan mavult pro aliquis legere quis, atque ita laborantem versum vitio liberare. Quod etiam Freinshemio & Scheffero placuit.

Forsan II, 4.

Fortasse prol. III.

Forte II, 1. III, 8. IV, 21. IV, 25. V, 6. V, 7. occurrere III, 7. viderat I, 7.

Fortis V, 10. dextra V, 2. re secundâ ibid. forti viro invisæ opes IV, 11. fortes I, 21. I, 5.

Fortiter tueri causam III, 10. fortius adsueta vicem præstare prol. III.

Fortitudo hircorum IV, 15.

Fortuna tota IV, 4. pro hereditate. plurale tamen frequentius. fortuna aufert sensum I, 7. tribuit honorem I, 7. fortunæ filius Plutus IV, 11. vicem gemens V, 1. fortunam pudet criminis epil. 11. ad fortunam offendere IV, 14. de fortunis queri IV, 16. fortunæ delictum III, 11.

Fortuitum contubernium II, 4. quod felis casu nacta erat. Ita Curt. 5, 7. fortuitum incendium, quod casu accidit. Idem lib. 8, cap. 10. fortuita semina: & fortuita licentia. Est autem hic in fortuitum penultima longa, ut Horat. II carm. 15. nec fortuitum spernere cespitem. Sic gratuitus. Rittersh.

Forum III, 13.

Fovea I, 17. III, 2. foveâ sese liberare ibid. pro exsilire. Solebant veteres lupis aut aliis feris capiendis fodere foveas quas fronde obtegebant, quasi solidum illic esset; dein trans foveam ponere ovem, qua tanquam illecebra sollicitaretur lupus, & dum appropinquabat caderet in fossam. Sil. Ital. lib. 6 Bel. Pun. vers. 329. & seqq. Haud secus ac stabulis procurans otia pastor in foveam parco tectam velamine frondis Ducit nocte lupos positæ balatibus agnæ. Cæs. lib. 6 B. G. 28. de uris: Hos studiose foveis captos interficiunt. Quo alludit Liv. IX, 5. Illis non ducem locorum, non exploratorem fuisse belluarum more cæcos in foveam missos. Jo. Fr. Gronov. in Plant. Pæn. I, 1, 59. ita decipiemus foveâ leonem.

Fovere sinu IV, 18.

Fragor. IV, 17.

Frangere tibiam V, 7. frangi IV, 14.

Frater salve I, 29. Humanitatis vocabulum, quo salvere iubemus obvios, si per atatem licet. Buchnerus. Horat. lib. I Epist. 6: 54. Frater, Pater, adde, ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta. fratris artus IV, 6. joci III, 8.

Fraudare natos lacte III, 15. id est, privare, iis aliquid subducere. superos thure IV, 19. se ipsum cibo ibid. quod Terent. vocat, defraudare genium suum Phorm. I, 1, 10.

Fraudatus IV, 24.

Fraudator I, 16.

Fraudis merces I, 17. fraudem moliri IV, 8. fraude turpi in-

no-

notescere I, 10. fraudibus impugnari III, 10. fraude evertere contubernium II, 4.
 Fremit rumor V, 7.
 Frenare impetum scribentis IV, 24. dicitur materia, quæ propter sterilitatem cohibet scriptorem, quominus libero cursu & impetu possit vagari.
 Frena spumantia III, 6. frenos patii IV, 3. frenum solvere I, 2.
 Frequentare aras IV, 23.
 Freta Ægea IV, 6.
 Frigora IV, 23.
 Frivola aura V, 7. id est, levis, fragilis, quæ cito perit. insolentia III, 6. vana.
 Frons. frondis parum II, 8. id est, pabuli. Solebant enim olim boves frondibus pascere. Vide Græv. ad Hesiod. p. 73.
 Frons comosa V, 8. prima decipit prol. IV. frontis severitas IV, 6. frontem exterere vel extundere calcibus I, 21.
 Fructus apum III, 13. mel. olivæ III, 17. fructum capere IV, 4. honore fructum vendere III, 17.
 Frugi IV, 4.
 Frui data IV, 4. pro datis antique. ita Rittershusius, & ex eo Schefserus. Nos autem malumus hic statuere Ellipsin, & repetere datis: solent enim frequenter scriptores alium casum, quam qui præcessit, ad intellectum referre. gaudio IV, 14. gloria IV, 15. Sic & Cic. V fam. ep. 12. & nosmet ipsi vivi gloriola nostra perfruemur. frui rebus optimis IV, 23. reliquiis I, 22. diutius IV, 25. frui quæ laudas III, 7. formula, qua utebantur, qui bona aliis capita & sibi oblata respuebant, & alteri remittebant,

quasi dicas; Habe tua bona sine rivali, ego tibi non invideo. Sic Augustus apud Senecam III de ira 23. frui, inquit, mi Pollio, frui.

Frustra IV, 4.

Frustra I, 2. I, 26. IV, 25. gemere prol. III.

Frutice contegere quem I, 11.

Fuci recusant III, 13. fuci, pro invasoribus alieni operis. ibid. vers. ult.

Fugam explicare IV, 6.

Fugare rostris I, 3.

Fugatæ fabulæ Prol. V.

Fugax V, 2.

Fugere IV, 5. milvium I, 31. pro effugere. non fugere mortem cuius III, 9. hoc est, non recusare eodem mortis genere perire. necem II, 8. ita I, 22. effugere necem instantem. & I, 2. necem fugitare. item I, 31. vitare necem. fugere viribus magnis V, 2. metu I, 11. de conspectu I, 16. per campum I, 12. quod multorum fugit imprudentiam sæpe unius hominis repperit solertia IV, 4. id est, quod multi imprudentes nesciverunt, & exponere non potuerunt sæpe reperit & explicavit unus homo solers. Fugisse nos dicitur id, quod oblii sumus, aut quod ignoramus. Cic. pro lege Manil. cap. 10. Nullam rem esse in usu militari positam, quæ hujus viri scientiam fugerit. & ad Att. 7. ep. 17. De Dionysio fugit me ad te nullas scribere. Catull. carm. 10. Fugit me ratio, id est, erravi. Gron. Similiter etiam Cic. I de nat. Deor. II. fugere intelligentiæ nostræ vim & notionem videtur. Rursus Phadrus fugientes excipere I, 11.

Fugitare necem I, 2. *vide* Fugere.
 Fulmen quassare IV, 17.
 Fulminei dentes apri I, 21. *Fulmineos dentes apris tribuerunt Poëta, quia dentibus instar fulminis obvia sternunt. Ovid. I Met. 305. nec vires fulminis apro profunt. & lib. 8: 289. de apro Cadydomio: Fulmen ab ore venit. item lib. 10: 550. Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri. Plura Rittershusius & Axenius. Adde quoque Pricæum ad Apul. Met. p. 403.*
 Fundare ædes III, 9. *Pro statuere, struere, &, quod mox dicit, ponere.*
 Funditus evellere II, 2.
 Funestum scelus III, 10.
 Funeris impensa IV, 19.
 Fur I, 6, IV, 10. nocturnus I, 23. fures III, 7.
 Furens ira III, 10.
 Furfures IV, 17. *furfuribus conspersus panis ibid. Talem panem vocabant Cantabrum sive apludem. Vide vet. Schol. ad Juven. Sat. v, 11. Buchn. Juvenalis ibidem dicit: sordes farris mordere canini.*
 Furor pugnantium I, 30.
 Furtim I, 2. *pro occulte.*
 Furti crimine arguere I, 10. *Plene, cum in talibus locutionibus substantivum crimine per Ellipsin vulgo soleat omitti. Vid. Voss. de Constr. c. 26.*
 Eustes congerere III, 2. *pro baculis & fustibus aliquem impetere. Sic Sen. Trag. in Oed. 871. Congerite cives saxa in infandum caput. fustibus propelli IV, 17.*
 Fusa aqua I, 14.
 Futilis lingua V, 2. *futiles IV, 17. id est. toti hac illac effluentes, qui*

ventrem suum continere non poterant. Rigalt. Adde Gronovii notas.

Futurum pro imperativo vel praesenti subjunctivi III, 10. *Vide Erit.*

G.

Galli Cybebes III, 20. *sacerdotes castrati, Berecynthia sive Cybeles, deum matris, ita dicti a flumine Gallo in Phrygiâ. De his vide Reinesii epist. 69. ad Rupert. pag. 617. Additur semper vox Cybebes vel Cybeles ad ambiguitatem explicandam, quia per se positum Gallus utrum avem, an gentem, an nomen, an fortunam corporis significet, incertum est. Quint. lib. 7. Instit. Orat. cap. 9.*

Gallinaceus pullus III, 12.

Garrulus III, 19. *Epitheton hoc pessime tribuitur Æsopo in indicibus vulgatis, cum sit alterius Æsopum importune rogantis. Cuper. l. IV. obs. c. 4. garrula III, 16.*

Gaudens pecore IV, 4. *gaudere parce IV, 16. se contemptum II, 7. laudari I, 13. gaudens ferus II, 8.*

Gaudium donationis II, 5. *heredis avarus IV, 19. Sen. ep. 123. Quanta dementia est heredis sui res procurare, & sibi negare omnia, ut tibi ex amico inimicum magna faciat hereditas. Simili forma, Deliciae generis humani Titus apud Suet. cap. 1. odium omnium populorum Thebani apud Just. II, 3. Freinsh. pravum IV, 14. gaudium & dolor miscet vitam IV, 16.*

Gelu

Celu rigens IV, 18.

Gemere frustra *prol.* III. gemens multum V, 7. tacite V, 1.

Gemina sidera IV, 24. Gemini Castor & Pollux.

Gemitum exprimere IV, 19. gemitus flebiles, immanes ciere I, 18. IV, 22. de parturientibus.

Gemina cauda pavonis III, 18. Stat. II Silv. 4. vocat gemmatam. id est, instar multarum gemmarum splendentem. Ovid. I Met. 723. de Junone: Gemmis caudam stellantibus implet.

Generosus impetus I, 29.

Genitivi plurales in um. Deum IV, 10. IV, 23. Grajum, Barbarum IV, 6. superum V, 6.

Genitor deorum III, 17. & IV, 17. Jupiter. pater deorum I, 2.

Gens Thresia *prol.* III.

Genus *prol.* II. κατ' ἐξοχὴν pro genere humano. genus diversum I, 30. inerme I, 31. columba. masculum IV, 14. pavidum I, 2. de ranis. proprium I, 3. vetustum *prol.* V. pro antiquo more scribendi. utrumque III, 13. genus fabularum *prol.* III. jocorum IV, 6. quaestus IV, 21. spectaculi V, 5. spectatorium V, 7. vitae *prol.* III. contempti generis animal improbum V, 3. de musca. generi tribuitur gloria *epil.* II.

Gerere multum decoris corpore & vultu I, 13. id est, pulcrum habere corpus & vultum. Verbum gerere eleganter ponitur pro habere, possidere, & praeferre. Sic apud Virg. 12 Aen. 472. Cuncta gerens, vocemque & corpus & arma Metisci. Ita Dictys Cret. animum bonum gerere duxit l. 1, c. 9. & alibi. & Sal-

lustius bell. Jug. cap. 107. animum fortem gerere. contra Terentius, animum infirmum gerere Hec. III, 1, 31. Curtius 3, 3, 16. alterum simulacrum Beligerebat effigiem.

Gignere III, 15.

Glabri IV, 4. Vide notas Gudii.

Gladium stringere V, 2. gladio transfigere pectus III, 10.

Gloria solennis *prol.* III. stulta III, 17. vana IV, 15. gloriae similis auctoritatem referre IV, 24. gloriam jactare verbis I, 11. tribuere virtuti *epilog.* II.

Gloriari alienis bonis I, 3. gloriantis fratris jocos non sustinere III, 8.

Gloriosus IV, 23.

Graculus superbus I, 3. Ab hoc natum est proverbium pervulgatum, alienis plumis se exornare, de iis qui vana gloria induti alienis bonis & laboribus sese jactant.

Gradus concitus III, 2. quietus placidus II, 7.

Gracia literata, quae multos doctos & literis claros viros produxit. *prol.* III. Graciae quos opponat, habet Latium *epil.* II.

Graji IV, 6.

Granum congerere in hiemem IV, 23.

Gratia dimissa IV, 24. gratia par solet referri a despectis III, 2. gratiae subscribere III, 10. gratiam rependere *prol.* II. in gratiam redire secum V, 3. gratia auctoritatis *prol.* V. id est, causa. consolandi III, 18. IV, 16. experiendi I, 14.

Gratis anhelare II, 5. id est, sine fructu, sine mercede laborare, vel festinare. vide Anhelare.

Gratulantes dii IV, 11. Gratulari I 4 pro-

proprie idem est, quod grates agere: sed usus veterum restrinxit ad deos, quemadmodum patet ex illo Ter. Heaut. v, 1, 7. Ohe jam desine deos, uxor, gratulando obtundere. Hinc cum nos gratulari aliquid amico disimur, nulla alia hujus locutionis ratio ac significatio est, quam diis gratias agere, hoc vel illud ei prospere evenisse, eaque re letitiam nostram declarare. vide Jo. Fred. Gronov. l. II obs. c. 19. p. 384. Adde Chrestom. Ter. Boecleri; nec non notas Jac. Perizonii in Sanct. Minerv. p. 5. ubi observat, Phædrum magis ad usum vulgarem, quam veram hujus locutionis rationem attendisse, cum deos ipsos gratulantes introduxit. gratulari judicio alicujus IV, 25. gratulantur fautores 5, 7.

Gratus stultis I, 23. gratum est I, 22. gratior propter fructus III, 17.

Gravati sarcinis II, 7.

Gravis casus I, 21. alapa v, 3. contumelia I, 29. vitiis pera IV, 9. res prol. III. difficilis. grave omne onus insuetis I, 2. pondus II, 6. graves fletus edere I, 9. gravi morbo confectus I, 14.

Graviter ferre IV, 4.

Gressus delicatus, languidus v, 1. de eo vide Gonsal. ad Petr. p. 356.

Grex pavonum I, 3. grex tener porcellorum II, 4. grex pro armento κατὰ χροστίνους I, 30.

Gruis I, 8. antique pro grus.

Gulæ credere I, 8.

Gubernator IV, 16.

Gustare I, 26.

Gyrus similis IV, 25.

H.

Habendi cura prol. III. Ita absolute hoc verbo usi sunt veteres, pro habere divitias &c. ita habere, pro dives esse dixit Cic. 7 fam. ep. 29. Nos quod simus, quod homines existimemur, id omne abs te habere. ad quem locum vid. Joan. Georg. Grævius. Sic amorem habendi dixerunt Horatius, Virgilius & Ovidius. Juvenalis Sat. 14, v. 207. Unde habeas quærit nemo, sed oportet habere. Adde Munckerum ad Fulgent. p. 66. Seneca Syntrophas vocat vacua habendi simulacra, ut quæ nihil habeant præter literarum apices, lib. VII Ben. 10. habere aliquid operis residui IV, 25. arcum semper tensum III, 14. divitias v, 4. divitias in se IV, 21. nihil majus prol. IV. oculos centum II, 8. filiam III, 8. signum in prælio IV, 5. multum luctus I, 12. pecora III, 3. quo nos oblectamus prol. III. quos opponamus cui Epil. II. res IV, 4. terminum operis prol. v. vocem I, 13. habent insidias blanditiæ I, 19. non habere cerebrum I, 7. habere documentum II, 4. nihil IV, 23. genus spectaculi v, 5. id est, invenisse.

Habitu suo vitam degere I, 3. id est, sua sorte contentum vivere, cultum vestitumque suæ conditioni convenientem gerere, non efferre se ultra, quam conditio nostra patiatur, quod Horat. vocat suo modulo se metiri, niet verder springen als sijn stok

stok lang is: & Ovid. l. 3 Trist. el. 4. v. 25. Manere intra fortunam suam. Habitus saepe significat staturam, seu qualitatem corporis a natura datam. Tac. Agric. c. 44. Quod si habitum quoque ejus posteri noscere velint, decentior, quam sublimior fuit. saepe etiam cultum & vestitum. Ovid. libr. 1. Trist. el. 1. Vade, sed incultus, qualem decet exulis esse, Infelix, habitum temporis hujus habe. Just. l. 2, c. 7. Deformis habitu, id est, indecenter vestitus. Et lib. 12, c. 3. Posthac Alexander habitum regum Persarum, & diadema insolitum antea regibus Macedonicis, velut in leges eorum, quos vicerat, transferebat, assumit. & lib. 14. c. 4. Cernitis, milites, habitum atque ornamentum regis vestri. Sicut autem hic Phaedrus dicit habitu suo vitam degere, sexto casu, id est, secundum suum habitum, pro suo habitu; ita Curtius lib. 8. cap. 9. publicis moribus degere, pro secundum publicos mores. habitu similis esse alicui IV, 15.

Hac re IV, 9. & I, 13. pro hac ex re.

Harere in portis IV, 5. pro obhaerere. vado IV, 8. fauce lupi I, 8. pro in fauce.

Harioli III, 3. erant prodigiorum & somniorum interpretes. Ita Justin. lib. 1. cap. 4. Consulti harioli. Vocantur etiam Chaldaei, & vates. Plauto dicuntur conjectores Amphit. 5, 1, 76. & Curcul. 2, 1, 34. Nam conjicere alicui somnium est interpretari. Reperias apud eundem quoque conjectrix & hariola Mil. 3, 1, 99.

Haud III, 2.

Hauustus I, 1. in plurali. Hau-rire dixerunt veteres pro bi-bere. Virg. I Aen. 739. haussit spumantem pateram.

Hebrus prol. III. fluvius Thraciae.

Heic II, 8.

Hercules III, 17. IV, 11. Sanctus V, 4. Epitheton proprium Herculis. vid. Gyrard. Histor. Deorum Syntagm. 10. pag. 331. a. edit. Lugd.

Hercule I, 1. Vide Mehercule.

Heres proximus III, 10. heredis gaudium IV, 19. avarus. heredem facere IV, 4.

Heu I, 30.

Heus I, 23. 2, 5. III, 14.

Hic est Menander V, 1. Persius sat. I v. 28. pulcrum est digito monstrari & dici, hic est. hac re IV, 9. & I, 13. hoc quoque IV, 6. hoc, quo IV, 25. argumento II, 7. hac inter II, 8. hoc locuti modo III, 20. ante hos sex menses I, 1. Eleganter: solent enim ita hoc pronomine Latini designare tempus proxime praecedens. Vide not. Scheff.

Hic tum V, 10.

Hilare convivium IV, 24.

Hilaritate extollere IV, 16.

Hinc I, 2.

Hippolytus III, 10.

Hircus IV, 8. & IV, 15.

Hispidus sus V, 10. setosus.

Historia murium IV, 5.

Hodie IV, 10. & IV, 24.

Homo. Notat hac vox aliquando commiserationem, aliquando contemptum: cum commiseratione ponitur II, 2. capillos homini legere coepere invicem. quemadmodum etiam apud Ter. Eun.

11, 2, 30. Ibi homo cœpit me obsecrare &c. *Sic iterum apud Phædr. v, 7.* Homo meus se in pulpito totum prosternit. *Contemptum significat* 11, 5. Agnoscit hominem Cæsar, remque intelligit. *Rursus Ter. Eun. 11, 2, 8.* Hic ego illum contempsi præ me. Quid, homo, inquam, ignavissime. *Scheff. Homo, pro aliquo* 11, 8. *de ignoto* 1, 22. homo bilinguis 11, 4. doctus 11, 21. improbus 1, 31. malus 1, 19. perturbatus 11, 24. hominem non videri 111, 19. quæro *ibid.* exornavit 11, 21. prosequuntur plausu 11, 5. Id demum est homini turpe, quod meruit pati 111, 11. homini accessum dare 11, 1. nihil utilius quam recte loqui 11, 12. hominis auxilium petere 11, 3. curam aggravare 111, 3. solertia 11, 4. hominum fator 111, 17. *Jupiter.* tectum 11, 8. vita *prol.* 111. mores *ibid.* tenuitas 11, 7. contumeliæ 11, 17. notæ 11, 23. homines cauti 1, 25. inter homines 11, 24.

Honor & gloria 1, 7. *pro magistratus & dignitates.* honor divinæ domus 11, 7. *Vide indicem XIIII Inscriptionum Gruteri in domus divina. Confer quoque quæ hic notavit Gudius.* honoris via cunctis patet *epil.* 11. honori & meritis *prol.* 111. honore fructum vendere 111, 17.

Hora dicta 11, 24. *constituta.* horæ momentum *prol.* 111. horæ singulæ 111, 15.

Hordeum vile 11, 7. hordei reliquiæ 11, 4.

Horrendus impetus 1, 11.

Horrida tempestas 11, 21.

Horari 1, 18.

Hortuli delicati, venusti 11, 4.

Hospitium præstare cui tempore adverso 11, 8.

Hostia major 111, 3. *accipiendum respectu ætatis, non formæ corporis, denotaturque per eam ovis bidens, quæ lactenti opponitur. Liv. 22, 1.* Decretum, ut ea prodigia partim majoribus hostiis, partim lactentibus procurentur.

Hostile corpus 1, 21.

Hostis 1, 28. callidus 11, 1. illis revertor, qui me læserant 111, 2. hostium clamor 1, 15. ab hostibus capti 11, 5.

Humanitati se accommodare 111, 16. *id est, facere quod decet homines comes & humanos.*

Humanus sanguis 11, 3.

Humanam supra formam 11, 24. humano capite 111, 3. humana ossa 1, 27.

Humiles laborant ubi potentes dissident 1, 30. *Similiter Horat. lib. 1 ep. 2. v. 14.* Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi. *Per humiles hic intelliguntur cives & opponuntur potentibus, id est, proceribus. supra fab. 15 vocat pauperes.* In principatu commutando civium Nil præter domini nomen mutant pauperes. Humiles sunt tenui fortunâ homines, unde opponuntur locupletibus 1, 27. & *fab. seq. sublimibus.* Quamvis sublimes debent humiles metuere.

Humus æstuans 11, 5. humi jace-re 1, 18. *Vide Ellipsis.*

Hydrus 1, 2. *genus serpentis aquatile, ab ὕδωρ, aqua: natricem vocat Suetonius. Vetus Glossarium quod citat Rigaltius, ὕδρῳ, ὕδρῳ, aquatilis.*

I.

Jacere III, 1.

Jacens in fovea lupus I, 17. de capto & in foveam delapso intelligendum est, quales foveas captandis lupis & aliis feris dolo struere solebant veteres. Vide Fovea. Jacentis miserita est III, 15. id est, quæ respexit me a matre desertum & omni ope destitutum. jacere humi I, 18. jacere pro mortuum esse I, 27. usurpaturque plurimum de iis, qui violentâ morte pereunt, quod multis & egregiis exemplis illustrant Schefferus & Axenius. quibus adde locum Curtii l. 8, cap. 2. de Clito interfecto: Alexander hastam ex corpore jacentis evulsam retorsit in semet. O canis merito jaces! Sic etiam Ovid. I Met. 721. Arge jaces &c. estque species quadam Sarcasmi. Sic valeas, ut farina es, quæ jaces IV, 1. id est, plane non valeas, sicut nec farina es, quam esse te simulas. Scioppius. Jaces indigno quanta res loco? III, 12. bene de margarita, quæ tanquam per contemptum neglecta, in sterquilinio jacebat. Curt. lib. III, c. 13. Jacebant totis campis opes regiæ. Scheff. jacere, pro decumbere I, 14. Hic cum jaceret morbo confectus gravi Rex urbis. Plin. dicit, graviter jacere lib. II, ep. 20. Verania Pisonis graviter jacebat. Et fab. 21. Defectus annis & desertus viribus Leo cum jaceret spiritum extremum trahens &c. jacere rupto corpore I, 24. jacere dicuntur etiam urbes & re-

gna, quæ eversa sunt: Regna Pelia scelere Medæe jacent IV, 6. Jactare basia V, 7. Tacit. hoc vocat, jacere oscula lib. I Hist. c. 36. Nec deërat Otho protendens manus, adorare vulgum, jacere oscula. Est autem jactare basia, dextram ori admoveere, & labiis impressis postquam primores digitos basiatu es, versus eos extendere, quorum amor vel honor hoc dabatur, & sic quasi oscula spargere & projicere. Eratque, ut notat Sriver. ad Mart. I ep. 3. gratulantium, faventium, adulationum, officiosorum, clientium, saluatorum, adulatorum, ac denique etiam mendicorum. Juv. Sat. 3. v. 106. A facie jactare manus, laudare paratus. & Sat. 4 v. 118. Dignus Aricinos qui mendicaret ad axeis, Blandaque devexæ jactaret basia rhedæ. Vide Lips. lib. 2. Elect. cap. 6. Ouzel. ad Minut. Fel. pag. 13. edit. Hack. jactare frustra cani III, 7. id est, objicere. supra I, 23. ais mittere. jactare gloriam verbis I, 11. id est, multa de se gloriose & arroganter dicere. jactare meritum inane imprudentibus I, 22. Istud ipsum est quod dicit Terentius And. II, 1. Ego, Charine, neutiquam officium liberi esse hominis puto, Cum is nihil promereat, postulare id gratiæ apponi sibi. Id supra rotundissime dixit Phædrus, Vanum beneficium cuiquam imputare. Faber. jactare quod te gere debet pudor IV, 23. se formosum III, 8. jactare tintinnabulum II, 7. motitare. jactitare officium I, 5. jactis telis IV, 3. proprie de iis, quæ conjiciuntur manibus, si autem tela de balistis aut tormentis

mentis explodebantur, eadem mis-
sa dicebantur. Vide Gudium.

Jam prol. III, VI, 27. IV, 25. jam
nunc IV, 20. statim. Vide Tur-
sell. de partic. p. 109. & Pareum p.
218. & 312. jam favor mentes
V, 5. jam curabo sentiat V, 2.
jam pridem prol. V, 22.

Januam intrare III, 10. ad januam
IV, 24.

Ibi dum I, 12. ibi stans III, 3.

Icere foedus I, 31. icere, ferire,
& percutere foedus, dixerunt
veteres pro facere. Ratio inde or-
ta, quod inter ceteras ineundi fœ-
deris ceremonias etiam porca diis
cadebatur. Unde Virg. VIII Æn.
641. cæsa jungebant fœdera
porca. de quo ritu videndus Liv.
I, 24.

Ictus, substantivum I, 21. dicitur-
que proprie de morsu aprorum.

Id demum homini turpe est, quod
quod meruit pati III, 11.

Idem ille IV, 24. eadem est condi-
tio tibi III, 7. idem facturum
V, 5. eadem conari IV, 25.

Ideo IV, 23. nec ideo II, 8. Lati-
nissime, evenwel nog niet.

Igitur I, 25. I, 2. 2, 7.

Ignavis jocus esse I, 21. Vide Jocus.

Ignavi sunt timidi & imbelles,
qui etiam segnes dicuntur, Just.
II, 5.

Ignavus sanguis I, 29.

Ignis noster IV, 10. ignem quære-
re III, 19. Notandum veteres
non semper domi suæ ignem exci-
tasse, sed a vicinis plerumque pe-
tisse: neque enim facile negare
petenti licebat. Videbatur enim
hoc valde alienum esse ab ipsa hu-
manitate, & vita hominum atque
natura, quæ aqua & igni carere
non potest. Hæc & plura Ritters-
hufius.

Ignorare aliquem V, 1. vultum &
faciem alicujus non nosse.

Ignorantes V, 2. pro iis, qui nos
non norunt. supra I, 11. ignoti.

Ignotus locus I, 14. ubi nos nemo
novit. ignotos fallere I, 11. Sic
ignorantes fallere V, 2. igno-
tum onus III, 15.

Ilium III, 10.

Ille insolens I, 11. Ille molestus
III, 19. cynædus ille 5, 1. ille
se torquet III, 14. non illam
III, 15. illis dictum est IV, 6.
illic, hic IV, 6. illuc, quo IV,
19. illa contra contumax
IV, 7.

Ima quercus II, 4.

Imbres pati III, 7.

Imitari potentem dum vult inops
perit. I, 24. imitari dum non
possit, obtrechet licet prol. V.
imitari vocem V, 5. similis
ibid.

Immanes gemitus IV, 22.

Immiscere se gregi, I, 3.

Immittere panem. Vide mitte-
re.

Immittere se in puteum IV, 8.

Immodica offendunt V, 5.

Immolare. Immolari proprie di-
cuntur hostiæ, quod, antequam
caderentur, mola salsa, quod erat
far mixtum sali a virginibus Ve-
stalibus preparatum, illarum ca-
piti imponebatur; & quoniam
hanc sparsionem mactatio statim
sequebatur, immolare etiam di-
ctum est pro mactare. Hinc Phæ-
drus: Quidam immolasset ver-
rem quum Sancto Herculi V, 4.
ubi immolatur, exta prægusto
deum IV, 23. & per Catachre-
sin: Quos immolatos victor
avidis dentibus &c. IV, 5.

Impar duabus II, 6. virtute IV,
15.

Im-

Impedire effectus v, 8. impeditus cornibus i, 12. *id est, implicatus, involutus. Opponitur expedire.*

Impendere curam rei domesticæ prol. iiii. *id est, rem familiarem disponere.*

Impensa funeris iv, 19.

Imperium exercere i, 31. imperium improbum v, 1. *pro dominatione tyrannicâ.*

Impetrare aditum iv, 17. barbam iv, 15. opem *Append. f. i. veniam* iv, 25. facile i, 19.

Impetus iræ iiii, 10. horrendus leonis i, 11. generosus i, 29. iratus iiii, 2. impetum frenare iv, 24. *vide frenare.* impetum cuius vindicare iv, 6. *id est, incursionem.* impetu veloci fugere i, 16. impetus tenere fluminis Prol. iiii. §. 59.

Impingere lapidem cui iiii, 5. *Vide Cellar. Cur. post. de barb. p. 245. & Antib. p. 179.*

Implere amicis domum iiii, 9. implet rumor Athenas iv, 4. impletur venter sine labore iiii, 7. *hoc vocavit antea, otiosum largo fatiari cibo.*

Implicat error iiii, 10.

Imponere clitellas i, 15. *vide Clitellæ.* peras iv, 9. poenas iv, 17. canticum v, 7.

Importare luctum cui i, 28. *id est, inferre.* Sic Cic. importare ægritudinem, iv *Tusc. quæst.* 15. importare pestem Cic. pro Deiot. 15. Quintil. importare negotium, Dial. de Orat. 3. Liv. importare clades, lib. 24. Idem lib. 39. ne quid ex conjurationes fraudis occultæ. aut periculi importarent. Dict. Cret. lib. 11. Ajax Talamonius, & Achilles cum Diomede curam

maximam, studiumque importandi belli susceperant. *Lucret. lib. 111. Aut aliam quamvis cladem importare pericli. Vide notas N. Heinsii ad Vell. Patere. l. 11, c. 114.*

Improbitas i, 5. *pro improbus leo.* *Vide notas Schefferi. Porro hinc natum est proverbium, Leonina societas, de quo vide Adagia Erasmi.*

Improbus i, 8. iiii, 11. ii, 1. dens iv, 7. homo i, 31. sponsus i, 16. improba mustela i, 22. improbum animal musca v, 3. improba fauce i, 1. *id est, dira & insatiabili cupiditate gulæ.* *Vide Gronovii Diatrib. ad Statium p. 185. & Gisb. Cup. l. 11 obs. c. 20.* improborum successus plures allicit ii, 3. improbum imperium v, 1. *id est, injustum, tyrannicum.* improbis prodesse iv, 18. ab improbis desiderans pretium meriti bis peccat i, 8.

Imprudens iiii, 2. *pro insciens & improvidus.* imprudentes i, 22.

Imprudens peccare iiii, 13. *pro imprudenter.*

Imprudencia multorum iv, 4. imprudentiæ veniam dare iv, 19.

Impudens avis i, 3. audacia iiii, 5.

Impudentia i, 14. *pro hominibus impudentibus.*

Impugnari fraudibus iiii, 10.

Impune abire i, 8. *id est, sine noxa, sine damno aut detrimento suo evadere.* Sic Cic. ii in Verr. 23. impune discedere, lædi i, 21. iv, 3.

Imputare beneficium cui i, 22. *id est, annumerare, & collatum referre, venditare & jactare id quid egisse in gratiam alicujus. mox aut meritum jactare.* *Vide*

Jactare. Scioppius in *Famiano Strada Infam.* pag. 42. hoc verbum notat: verum eo nomine vapulat Borrichio de var. ling. Lat. atat. p. 290. & Cellario *Cur. poster.* pag. 64. & 163.

In conspectum prodire v, 7. in fabellas transferre prol. III. §. 37. in chartas transferre prol. 5. in hyemem iv, 23. in hoc prol. v. id est, ad hoc, hoc fine. *Just.* II, 15. Si quid ob eam rem de se crudelius statuerent, legatos eorum in hoc pignus Athenis retentos. Vide *Munckerum ad Hygin.* p. 88. in horas singulas III, 15. in plausus confurrectum est v, 7. in se dictum agnoscere I, 22. in sublime tollere II, 6. in conspectu venire v, 1. pro in conspectum. Precipiunt Grammatici in cum verbo motus ad locum regere accusativum, cum verbo quietis ablativum; sed hoc veteres perpetuo non observarunt, ut videre est apud *Voss.* de construct. cap. 65. adde etiam *Bangii Observ.* Philolog. p. 1225. item *Munckerum ad Hygin.* p. 148. & *Gifan. Ind. Lucret.* in periculo verti II, 8. in numero esse iv, 24. in novacula v, 8. Exquisitum loquendi genus, & a multis non intellectum, Occasio in novacula, pro cum novacula, novaculam manu tenens; ut apud *Auson.* epigr. 130. v. 9. Laudo Timomachum, matrem quod pinxit in ense Cunctantem, prolis sanguine ne maculet: ut quidem interpungendum & scribendum censet *Cl. Gravius*, in edit. *Tollii*, ac pulcre explicat pingere in ense, pro cum ense, tenentem ensen: quemadmodum apud *Ennium*, leves sequuntur in hastis, pro

hastati. *Virgil.* 5 *Æn.* 37. horridus in jaculis, hoc est, jaculis instructus. *Flor.* lib. I. cap. I. juvenis in equis & armis; hoc est, armata & equis insidens. *Virg.* 4. *Æn.* 518. Unam exuta pedem vinclis, in veste recincta testatur moritura deos &c. lib. 5. 550. — & sese ostendat in armis. *Taubm.* in *Virg.* 4. *Æn.* 518. *Græv. Lect. Hesiod.* in *Scut. Herc.* v. 231. *Nic Heins.* in *Ovid.* 8 *Metam.* v. 313. *Gronov.* ad h. l. *Phædri.* & *Salmas.* ad *Trebell.* *Poll.* p. 323. in Nilo bibere I, 25. Bibere in poculis dixerunt *Romani & Græci*, pro quo nos bibere ex poculis, ut docuit *Gronovius* pater in literis ad *Schefferum*. Confer quoque *Gisb. Cuperum* in l. II obs. c. 8. periculo esse II, 4. in quis v, 1. in fylvis vitam asperam trahere III, 7. in vitam aliquam incumbere prol. III. v. 22. in coetum recipi Prol. III. v. 23. in foveam decidere III, 2. in tenebris III, 10. in tutelâ cujus esse III, 17.

Inanis superbia I, 3. inane meritum I, 22.

Incensus crimine III, 10. Eleganter ad indicandam iræ vehementiam. *Ter. Phorm.* I, 4. Loquarne? incendam. Taceam? instigem. ubi *Donatus*: incendam, quia iracundia ignis est. *Scheff.* Confer notas *Jac. Tollii* ad *Luciani Calumniam* p. 24.

Incipit ingredier v, 7. narrare I, 6. orare I, 28.

Incitatus fauce improba I, 1. id est, dira & insatiabili cupiditate gula stimulatus.

Incola stagni I, 6. rana. Quadam tum stagni incola. Nota hoc loco vocabulum incola efferr

genere feminino contra communes regulas Grammaticorum, nisi malis tō quādam referri ad vanam, ut sit, rana quādam, stagni incolā. sed in feminino genere etiam usus est Prudent. Hamart. 942. corrupta quod incolā luxu.
In columis IV, 23. *Roma* V, 7. *incolumē caput auferre* I, 8. *incolumēs nati* I, 28.
Incommodum V, 3.
In commune V, 6. *solennis formula, quæ dici solet inventoribus alicujus rei bonæ vel pretiosæ: In commune scil. sit mihi & tibi, quod reperisti. Vide Commune.*
Inconveniēns corpus III, 13.
Incorrupta fides IV, 12.
Increpans mulam III, 6.
Incumbere ferro III, 10. *id est, se ipsum transfodere. Cic. 2 ad Heren. cap. 11. Sueton. Oth. cap. 10. & Tacit. Ann. 5, 7. incumbere gladio. in vitam aliquam Prol. III. v. 22. Recte autem incumbere in vitam: Incumbere enim studiis, literis &c. dandi casus, Latine non dicitur. vid. Cell. Antib. p. 251.*
Incubuerim Prol. III. v. 22. *pro incubuerim.*
Inde I, 5.
Indicare I, 15. *indicat agere* IV, 23. *pro agendum esse.*
Indignari I, 24. I, 29, IV, 15.
Indigne ferre I, 21. III, 18. *pro cum indignatione.*
Indignus locus III, 12. *indignos adjuvare* I, 8.
Inducere quem ad legendum Prol. III, v. 62. *inducta verbis aquila* II, 6.
Industria diligens Prol. II.
Inediā consumpti II, 4.
Ineptum opus IV, 20.
Inerme genus I, 31.
Iners somnus Prol. III, v. 55. *pro*

pro ignavo otio. inertes fuci III, 15. *proprie, id est, artis ejus imperiti, qui scil. mellificare non possunt. Iners est qui nullam artem aut novit, aut exercet. Glossa: ἀτεχνός, iners, sine arte. Inertes etiam dicuntur ignavi, timidi, & imbelles: frustra necem fugitant inertes* I, 2. *Vid. Cerd. ad Virg. 4 Georg. 168.*
Infelix I, 12. II, 8. III, 20.
Inferior stare I, 1. *id est, ad inferiorem partem amnis, propius os, quo rivus exit in mare. Contrarium superior, id est, propior ad fontem, unde scaturit aqua: omnia enim quæ viciniora sunt fontibus fluviorum, dicuntur superiora; quæ vero ostiis propiora, inferiora. Sic Germania Superior vocatur, quod vicina sit fontibus Rheni & Danubii; Inferior, quod sit sita prope ostia Rheni, ubi in mare exit. Vide not. Is. Vossii ad Melam l. I c. 2, v. 42.*
Inferre causam jurgii I, 1. *id est, falsum jurgii pretextum fingere. Cæs. lib. I. bell. Gall. c. 39. Alius alia causa illata, quam sibi ad proficiendum necessariam esse duceret, petebat &c. id est, allata. Vide Gronov. Diatrib. ad Stat. c. 45. & notas Dionys. Vossii ad locum Cæsaris.*
Infesta cornua I, 21.
Inficere manus IV, 6.
Infinitivus in ier, revertier IV, 17.
ingredier V, 7.
Inflare pellem I, 24. *fese validius* Ibid.
Infundere opus ceris III, 13. *de mellificio apum.*
Ingemiscere I, 13.
Ingenium Prol. III, v. 4. *pro scripta ingenio alicujus elaborata.*
Ingenium cujus adprobare V, 5. *ad*

- admirari v, 1. ingenium quantum valet probatur 1, 13. factum iv, 6. ingenio condere famam *Prol.* 111, vs. 53.
 Ingens statua *Epil.* 11.
 Ingrata 1, 8.
 Ingravantes anni v, 10. *Cicero dicit ingravescentem ætatem lib. 2 ad famil. ep. 1. & de Senect. cap. 2.*
 Ingredier v, 7.
 Inhospitalis Pontus iv, 6.
 Injecta est illi cupiditas 1, 27.
 Initio 1, 18.
 Injuria vetus 1, 21. vindicanda iv, 17. injuriæ addere contumeliam v, 3. injuriæ patiens 1, 5. *proprium ovis epitheton.* injuriâ dolens iv, 24. ab injuriâ tutæ 1, 31.
 Injusta nex 1, 1.
 Inlicere pretio quem 1, 8.
 Inlidere corticem super scopulum 11, 6.
 Inludens eques v, 7.
 Innocens iv, 25. femina 111, 10. innocentes opprimere 1, 1.
 Innotescere fraude 1, 10. *Sic Val. Max. l. viii. cap. xiv. ex. ext. 3.* innotescere sceleribus.
 Innoxius viator 11, 1. *pro eo qui nemini nocet.*
 Inopiâ deperditus 1, 14.
 Inops potentem dum vult imitari perit 1, 24.
 Inquinare contumeliâ 1, 2. inquinari sanguine 1, 29.
 Inquit 1, 1.
 Inridens v, 3. mala 1, 9.
 Inrigatus venas nectare iv, 14. *Ita sæpe locuti sunt veteres more Græcorum. Vide Voss. de Constr. c. 41.*
 Inriti doli 1, 23. *Pro inritus barbari dicunt frustraneus. Vide Cellarii Antibarb. p. 37.*
 Inscia iv, 1. *Munck. ad Hygin. p.*
161.
 Insectari 111, 11. *pro per cavillationem traducere, & alicui quid objicere.*
 Insecuta nox est 111, 2. *pro eo lib. 11, f. 8.* Spatium diei noctis excipiunt vices.
 Inferere rostrum lagonæ 1, 26.
 Insidiæ hostis iv, 1. insidias habent blanditiæ 1, 19. ex insidiis advolare 11, 7. *Insidiæ proprie sunt locus ex quo latentes adoriuntur prætereuntes. Sic intrare insidias apud Cæsarem 111. B. Civ. c. 38. id est, in locum, ubi insidiatores latent. Et elicere in insidias, lib. 8 Bell. Gall. c. 12.*
 Insidiosus aper 11, 4.
 Insignis facies 111, 8. opera 1, 11.
 Insilire supra quid 1, 2. *notanda phrasis. Vide notas Schefferi.*
 Insitivi liberi 111, 3. *sunt adulterini, nothi, non veri, subdititii. Translatio ab insitione arborum. Vide notas Rittersh. & Rigaltii.*
 Insolens 1, 11. *elatus, superbus.* fiducia v, 7.
 Insolentia frivola 111, 6. insolentia noxiorum iv, 25.
 Insons 111, 10.
 Inspicere speculum 111, 8.
 Instans nex, 1, 22. 11, 8. partus 1, 18. perniciēs 1, 30.
 Instrumentum rusticum iv, 4. *suppellex rustica. Ut instrumentum regale apud Justin. lib. 3. cap. 2. & instrumentum privatum, lib. 15, cap. 1. & 2. & lib. 21. cap. 5.*
 Insuetus 1, 2. *Quadrissyllabum per Diæresin. Sic f. 11. insuetâ voce. Et Prol. 111. ut adsuëtam fortius præstes vicem. Et f. 7. l. iv. Omne adsuëvi ferrum quæ corrodere. Heinsius. insuetis omne onus grave 1, 2.*

Insula Ceus IV, 21.
 Insulsum IV, 6.
 Insultare cui I, 21.
 Integritas sincera IV, 25. integritatis testes III, 11. *sensu ambiguo.*
 Intelligere I, 12. causam III, 14. errorem V, 7. me III, 12. quod IV, 2. rem II, 5. pulcre IV, 20.
 Intempestive III, 19.
 Intendere cutem I, 24. *pro inflando distendere.*
 Intentare necem V, 2.
 Inter capellas III, 15. feras IV, 12. aras morari IV, 23. *pro in aris.* eadem II, 7. homines IV, 24. lachrymas IV, 16. manus sublatus V, 7. *pro manibus latus e theatro.* Plant. Most. II, 1. Abri-
 pite hunc intro actutum inter manus. Cic. 7. Verr. Erat exitus ejusmodi, ut alius inter manus e convivio tanquam e praelio auferretur. Scheff. hæc inter II, 8. quos inter V, 5. inter reliquas merces pendere III, 4.
 Intercipere laudem IV, 11.
 Interdicere, ne IV, 10.
 Interdiu III, 7. III, 16.
 Interesse illius, ne IV, 24.
 Interficere I, 9. IV, 3.
 Interior angulus prol. IV.
 Interponere aliquid prol. II. nomen prol. V. sidera IV, 24. interpositis paucis diebus III, 2. *id est, post paucos dies.* Justinus amat dicere, interjectis diebus: interjecto tempore. Caesar, intermissis. lib. 6. de bello Gall. cap. 10.
 Interpretari IV, 4.
 Interrogare I, 24. I, 30. III, 17.
 Intervenire II, 1.
 Intrare limen Musarum prol. III.

VI, 16. januam III, 10. Elliptice, *pro per januam in ades.* ad præsepia V, 9.
 Intritus cibus I, 26. *quod & simpliciter intritum dicebatur, vel etiam intrita, cibus erat rusticus, qui conficiebatur ex comminuto pane, macerato lacte, addito nonnunquam allio, caseo, cepis, aliisque herbis olentibus, unde uno vocabulo alliatum & moretum, seu alliatum moretarium vocabatur.* Vide Salmas. Exercit. Plin. pag. 269. & Donatum ad Ter. Phorm. II, 2, 4.
 Intueri nenias prol. IV. pugnam taurorum I, 30.
 Invenire III, 12. IV, 17. carbonem pro thesauro V, 6. Proverbium. vide carbonem. Thesaurum I, 27. pectinem V, 6. exitium I, 31. pretium operibus prol. V, VI, 25. ubi accenderet III, 19. opp. perficere IV, 20. inveniri I, 12. *in respectu ad inopinatum eventum, quomodo etiam l. IV, f. 10.* Significat primo sæpe, quos ipse alueris, Tibi inveniri maxime contrarios.
 Formosi sæpe inveniuntur pessimi III, 4. inventuri mortuam III, 2.
 Inventum cur genus fabularum prol. III, VI, 33.
 Invicem II, 2. III, 8.
 Invidia & æmulatio differunt. Epil. II. invidia I, 24. Active. invidiâ tangi ibid. invidia magna III, 8. *pro invidiosa & odiosa oratione.* Quint. decl. 13. quis hoc ulla fatis posset persequi invidia. invidia mordax prol. V. *pro invidi & mordaces homines.* Sic cedere invidiæ III, 9.
 Invidum fatum V, 6.
 Invisus IV, 23. invisæ opes forti viro

- viro IV, 11. invisa munera IV, 10.
- Invitare cognatos IV, 24 ad coenam I, 26. & IV, 14. *id est*, vocare. præmio V, 5. *id est*, elicere.
- Invitum pati cogere IV, 3. invitâ laude prol. III, 22. Gronovius pater legit nudâ laude, *cujus notas vide*.
- Involvere ingenium IV, 6. *pro occultare*, tegere. se farinâ IV, 1. *id est*, volvere se in farina.
- Inutilis I, 2.
- Jocari II, 5. & III, 4. fabulis prol. I. Sic jocos Phædri dixit Martialis. Ipse Phædr. l. III. prol. Calumniamque fictis elusit jocos. & l. IV, f. 6. Et hoc jocorum legere fastidis genus. C. Melissus Grammaticus libellos inscripsit Ineptiarum, Jocorum. Tranquill. c. 21. de illustr. Gram. at. Rigalt.
- Joculare prol. IV.
- Jocunditas tibiæ IV, 19.
- Jocundus odor III, 1.
- Jocus esse alicui I, 21. *Eleganter hoc dictum*, nam Jocus, ut & Ludus pro re abjecta & levi, quæ merito ludibrio haberi possit. Cic. pro Flacco, de Græcorum levitate: Num illos idem putatis? quibus iurjurandum jocus est, testimonium ludus &c. Catull.
- Jocum me putat esse moecha turpis. Propert. Fallaci dominæ me pudet esse jocum. Schop. jocus narrantis prol. II. joci ficti prol. III. gloriantis fratris III, 8. jocosum genus IV, 6.
- Ipse dominus I, 8. dies V, 7. Jupiter IV, 10. & V, 8. ipso ab sermone IV, 21. ipsa expectatio V, 5. ipsa schola prol. III. VI. 20. vita ibid. 50. illum ipsum prol. V. ipsi principes V, 1. ipsum ignorans V, 1.
- Ira deum IV, 10. furens III, 10. iram reprimere I, 29.
- Iracundi IV, 3.
- Irascaris nolo IV, 19. irascitur III, 8.
- Irate dimissus IV, 24.
- Iratus impetus III, 2. sonipes fero IV, 3. iratis diis natus IV, 19. *vide Diis*.
- Ire, redire II, 8.
- Ire in plausum literarum prol. V. Gronovius pater alique viri docti legunt: inlitteratum plausum non desidero.
- Ire gravatum sarcinis II, 7.
- Ita sic prol. II. *Vide commentatores ad hunc locum*.
- Ita est III, 15. ita nunc IV, 14. IV, 17. ita I, 30. *pro hoc modo, hac ratione*.
- Itaque I, 27.
- Iter quod fuerat longius brevius facere III, 19. simulare ad villam III, 10.
- Iteratur canticum V, 7.
- Itidem III, 8.
- Jubet me benignitas vigilare I, 23. vocem premere I, 11. excuti V, 5. repeti V, 7. occidi II, 8. iussit bibere I, 14. poni V, 4. dormire III, 10. ascribi IV, 17.
- Judex prol. III. judex sedere I, 10. *Vide sedere*. judices petunt adjuvari ab Augusto III, 10. *Vide Adjuvare*. iudice vespa III, 13. quales iudices V, 5.
- Judicare dignum memoriâ prol. V. quem dignum pænâ V, 3. iudicat sententia III, 10. quid iudicare cogitet livor IV, 20.
- Judicium IV, 17. erroris V, 5. sincerum prol. III. iudicio alicujus gratulari IV, 25.
- Jugulare V, 4.
- Jugum temperare flagello III, 6. *id*

id est, currum, vel mulam subjugatam ante currum regere.

Jugum nemoris IV, 6. Pierium Prol. III. pro monte Pierio, qui mons est inter Macedoniam & Thraciam, in quo Musas peperisse Jovi Mnemosynen fabulantur; unde etiam vocantur Pierides.

Jumenta IV, 4.

Juno III, 18.

Jupiter I, 6. III, 17. IV, 9. IV, 10. Magnus IV, 17. pater deorum I, 2. genitor deorum maximus IV, 17. summus IV, 19. tonans Prol. III.

Jurgium petulans III, 11. jurgii causam inferre alicui I, 1. *een querel d' Atlemagne soeken. Vide Causam.*

Juris periti IV, 4.

Jus neglectum IV, 4. jura sancta IV, 12. jure simili quem mulcare I, 26. *id est, par pari referre.*

Jusjurandum I, 8. pro eo non bene dicunt juramentum: *qua voce non nisi cadente Latinitate usi sunt. Vide Cellar. Antib. p. 62.*

Jurisjurandi fides III, 10.

Jussus parare III, 19.

Justum exemplum IV, 6. tanto justius V, 5. IV, 25.

Juvant me fabulae IV, 6.

Juvenus II, 1.

Juvenis pulchra II, 2. *Observe tirones, τὸ juvenis hic construi cum adjectivo feminini generis, contra G. Jo. Vossium, qui in lib. I. de Analog. c. 15. docuit juvenis in feminino genere non inveniri: sed magnum hunc virum lapsum esse jam ostendit Munckerus ad Hygin. f. 182. juvenes duo IV, 25. ulli ibid.*

L.

Labare poenitentiâ. *Alii, Lavare.*

Labi favore pravo V, 5.

Labor doctus Epil. II. Prol. III. labori faber deest, non fabro labor IV, 25. quantum est laboris? II, 1. labore & plagis mortuus esse III, 20. labori alicujus favere Epil. II. ex labore fructum capere IV, 19.

Laborare nihil VI. 23. validius III, 11. laborant humiles I, 30. *id est, affliguntur & periculis obnoxii sunt. Petr. Fragm. Trag. Populus minutus laborat, nam istæ majores maxillæ semper Saturnalia agunt. Axenius. Laborare ut I, 22. id est, laborare propterea ut, id est, operam dare.*

Lac III, 15.

Lacerari moribus sævis canum I, 12. lacerat injusta nece I, 1. *Phrasis ideo notanda, quod vocabulum nex huic verbo adjungatur; pro lacerat adeo, ut sequatur nex seu mors, atque illa injusta. laceratus quidam morfu vehementis canis II, 3.*

Laceffere quem IV, 23.

Lacrymæ vectorum IV, 16.

Lacus & stagnum, synonyma I, 6.

Ladendi mens V, 3. ladere I, 26. & III, 2. dente IV, 7. ladi II, 6. ladi impune I, 21. & IV, 3. nemo libenter recolit, qui lasset, locum I, 18. lassura invicem III, 8. lassus vulnere II, 7.

Latari Prol. III, VI. 31. lator tulisse auxilium IV, 3. Latere incolomis Roma V, 7. Solemnis acclamatio,

tio, de qua vide B. Brissonium
 de form. l. 8. p. 719. Bernard.
 Ferrarium de Acclam. l. 1. c. 14.
 & Lindenbrogium ad Amm.
 Marcell. l. 14. c. 5.
 Lata domus IV, 24. viridia II, 5.
 Lava omina III, 18.
 Lagona plena cibo I, 26. lagonæ
 collum ibid. *Hæc vera est hujus vo-*
cis scriptura, quam reperiri fere in
omnibus MSS. testatur Gudius.
Adde etiam notas Fabri.
 Lambere collum lagonæ I, 26. lam-
 bere otio I, 25.
 Lanæ dedita IV, 4. *quam etiam ibi-*
dem vocat lanificam.
 Languens ævum IV, 25. languere
 V, 10. languidus gressus V, 1. lan-
 guidæ vires III, 2.
 Lanifica IV, 4.
 Laniger I, 1. *pro ove. Solent La-*
tini, & inprimis Poeta, substan-
tiva circumscribere adjectivis, peti-
tis ex eo, quod cuique maxime est
proprium. Vide Buchn. de commut.
rat. dic. p. 77. Adde etiam quæ
ex Gudio notavimus in Auritu-
lus.
 Lanius III, 4. & III, 15. *Hi crudas*
tantum carnes venales habere sole-
bant, in quo differebant a macel-
lariis, qui veluti publici coqui in
foro carnes coctas vendebant, uti
docet in de Usuris cap. 12. pag.
349. Salmasius ô πάλιν, &
ex illo Tomasius de tess. hospital.
cap. 29.
 Lapidem impingere cui III, 5.
 Laqueos effugere IV, 1.
 Large dividere II, 6.
 Largus cibus III, 7. large dapis
 II, 4.
 Lassare se pondere II, 6.
 Late spargere III, 1.
 Latere II, 8. & V, 5. Minuta ple-
 bes facili præsidio latet IV, 5.

Latibula nemorosa II, 8. secreta
 I, 30.
 Latior bove I, 24.
 Latinæ literæ V, 5.
 Latium Epil. II. *pro Latini.*
 Latrans Senex V, 10. *pro cane vetu-*
lo. Ovid. VIII Met. vs. 412. Mi-
fit & Æsonides jaculum: quod
casus ab illo Vertit in imme-
riti fatum latrantis. Sic hinniens
pro aquo, Poëta apud Apulejum:
hinnientium dulcedines. Seti-
ger pro apro apud Martialem l.
XIII. & Senec. Herc. Fur. v.
1558. & in Medea v. 644. Lani-
ger pro ariete, German. in Arat.
v. 515. & 545. Non absimiliter
Juvenalis Bellatorem pro equo
posuit Sat. 7. v. 127. Natantes
pro piscibus Columella l. x. p. 409.
Mugientes pro bubus Horat. E-
pod. 2, 11. ita medentes pro me-
dicis Lucret. & Plin. Et hæc ra-
tio loquendi propria Hebraeorum est.
Sic volantes pro avibus Virgilius
dixit. Buchnerus. Vide plura in
Auritulus & laniger. Adde Ste-
phan. ad Sax. Gramm. p. 153. &
Nic. Heinsf. in Ovid. Her. epist. v,
147. Notandum porro Phædrum
hoc loco corripere primam in la-
trans, quam Virgilius, Horatius,
& alii producere semper solent.
Vide prosodiam Glonerip. 5.
 Latrare pro re domini I, 23.
 Latro I, 1. *pro lupo a latendo atque*
insidiando. Optime, utpote qui ex
raptis vivit. lib. 1 fab. 16. Rape-
re, atque abire semper adue-
vit lupo. Latro occisus V, 2.
 latrones ex insidiis advolant
 II, 7.
 Lavare IV, 13.
 Lavatio argentea IV, 4. *Eadem*
voce utitur Ulpianus l. 25 §. 10. ff.
de aur. & arg. leg. quem locum
male

male tentat Turneb. *Advers.* 28, 23. Buchn.
 Laudabile exemplum II, 1.
 Laudare opus IV, 20. quæ laudas frueretur III, 7. formula. Vide Fruere. laudari verbis subdolis I, 13. vocem cognovit III, 16. cornua I, 12. quæ laudamus sæpe multum luctus habent I, 12. laudatis utiliora sæpe inveniuntur quæ contempseris *ibid.*
 Laurea placet Phæbo III, 17. *Virg. ed.* 7. 62. Populus Alcidae gratissima &c. sua laurea Phœbo. ob Daphnen ab ipso amatam in laurum conversam. Vide *Ovid. I Met. fab.* 9. & *Serv. in Virg. ecl.* 3: 63. ac *Tollium in Palæph.* p. 252. item *Vossium l. II de Idololatria vet. c.* 12. Laurea hic ponitur pro lauro,
 Laus invita prol. III, 1. vs. 22. Vide invita. victorum IV, 21. & IV, 24. parta prol. v. vera IV, 11. laudes duæ IV, 24. falsæ IV, 23. laudis conscientia *Epil.* II. Laus hic ponitur pro virtute laude digna. laudis certamina V, 5.
 Laudibus multis aliquem onerare V, 5.
 Laxare arcum III, 14. pro eo *ibid.* etiam dicit: retendere.
 Lector prol. II. Cato IV, 6.
 Lecto recipere corpus I, 18.
 Leda IV, 24.
 Legati canum IV, 17. legatos dimittere *ibid.*
 Legere comœdias V, 1. genus jocosum IV, 6. libellos prol. III. sententiam VI, 25. versus IV, 21. arbores III, 17. eligere. capillos II, 2. pro evellere, ut exponit *Nic. Heins. in Ovid. art. am. lib. 2. v.* 666. viles nenias prol.

lib. III.
 Leniter potare I, 25. id est, tarde, absque festinatione.
 Lentus I, 15. id est, æque tardus & nihilo citius progrediens. Proprium epitheton asinorum.
 Lentum flagellum III, 6. id est, flexibile. Hinc *Virg. III Georg.* 208. de equis, verbera lenta pati, & duris parere lupatis. Vide *Mureti l. III Var. Lect. c.* 18. & *Is. Vossium ad Catullum p.* 212. item notas *N. Heinsii ad XV ep. Heroid. Ovidii, v.* 169.
 Leo I, 5. I, 11. I, 21. II, 1. IV, 12.
 Lepidum genus V, 7.
 Lepus I, 9.
 Leto dare I, 22. III, 16. Sic in veteri formula mortuali: Ollus est leto datus, de qua *Brissson. VII formul. Rittersh.* Sic neci dedit apud *Virg. III Georg.* 480.
 Levare quem dorso IV, 3. id est, tollere vel suscipere.
 Levis cursus I, 12. pro facili & celeri. risus I, 29. id est, parvus, exiguus. leve ludere prol. IV. id est, ludere quid, quod sit leve, exiguum & minoris momenti; ut *Catullus*: Canere grave, de *Berecynt.* & *Att.* Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo. Sic fistula dulce canit. &c. *Gudius.*
 Levitas prol. v. stulta V, 7.
 Lex. legem proponere alicui III, 13. id est, conditionem. legibus obsistere III, 15. leges aquæ I, 2. Athenæ cum flourerent aquis legibus, id est, essent resp. libera, cum haberent libertatem integram. Leges sæpe ponuntur pro libertate ipsa, quia in legum conservatione maxima vis libertatis. *Vide*

Vide Florere.
Libellus *prol.* v. libellum sustinere iv, 6. libelli Phædri *prol.* iii, 1.
Libeat i, 3. quum libitum est concipere iii, 15. si libuerit *prol.* ii.
Libenter v, 4.
Liber. Librum exarare *prol.* iii, v. 29.
Liber iv, 14. *Bacchus.*
Liber, *adjectivum.* Liber ut non sim mihi iii, 7. animus *prol.* iii. liberæ paludes i, 2. *id est, tuta a metu.*
Liberalis repente stultis gratus est &c. i, 23.
Libere dicere iv, 10. *παρρησιάζειν.*
Liberi insitivi iii, 3. *Vide Insitivi.* liberos creare i, 6.
Liberare sese fovea saltu iii, 2.
Libertas dulcis iii, 7. procax i, 2. *est quæ suo ac præsentī haud contenta, semper plura expetit & aliena, nec unquam satiatur. Scheff. Vide procax.*
Libertus iii, 10.
Libido iv, 14.
Libitina iv, 19. *Vide Kirchm. l. i. fun. c. 9. & Meurs. cap. 44. de funere.*
Licet obtreſtet. *prol.* v. dissimulet iv, 20.
Licentia poëtæ iv, 24. solvit frenum i, 2. *Est autem licentia nimia libertas, libertatisque excessus. Ita usurpatur hoc vocabulum a Tacito, ii Hist. 10. & Suet. Aug. 49. Vide Thes. Fabri. Buchnerus.*
Licentia est iii, 7. *pro licet.*
Ligare cornua capitibus iv, 5. *pro alligare.* crus fascia v, 7.
Ligneus alveolus ii, 5.
Lignum i, 2.

Lima iv, 7.
Limare mendacium iii, 10. *pro elimare. Prud. Cath. 7, 200. A limus, λῶξός, est limare, collimare. Gloss. Vet. Limatur, rimatur, ζητεῖ. Limare est diligentius perspicere, intueri. Vide Guiet. Salmasius legit rimasset. Gudius. Adde Stephanium ad Saxonem Gramm. p. 77.*
Limen Musarum *prol.* iii. liminis custos iii, 7. *canis.*
Linus i, 2.
Lingua iv, 13. *futilis* v, 2. linguam præcludere i, 23.
Linquere iv, 8.
Linteam Pelusium ii, 5. *id est, Ægyptiacum ex oppido Pelusio, quod omnium erat molliissimum & præstantissimum. Græci σινδὼνας ejusmodi lintea appellant, erantque cirrata, unde δίνγοσσα vocabantur. Vide de his erudite, more suo, differentem maximum Salmasium ad Jul. Capitolini Pertin. Imp. cap. 8.*
Linus *Prol.* iii.
Liquida sorbitio i, 26.
Liquor i, 1. *dulcis* iv, 8. *pro aqua.*
Lis deducta in forum iii, 13. orta iv, 3.
Litigare cum aliquo iii, 11.
Litteræ iv, 6. *id est, studia.* Latina v, 5. quantum valeant iv, 24. *plausus, prol.* 5. *studium* iv, 21.
Litterata Græcia *prol.* iii.
Locare nomen i, 16. *est pecuniam mutuam accipere, vel aliquid emere non præsentī pecunia. Nomen locat, qui præbet suum nomen scribendum in Calendario feneratoris, vel in expensis mercatoris. Ut nomen facere dicitur, qui credit alteri pecuniam vel mercem,*

cem, ejusque nomen in libro suo notat: quod in tabulis suis expungit creditor, quando alter quod debet solvit. Unde nomen expungere Plauto in *Cistell.* I, 3, 40. & nomen expedire Suetonio de *Illustr. Gramm.* cap. II. est debitum solvere.

Locuples I, 27. & IV, 21.

Locus II, I. & IV, 8. ignotus I, 14. indignus III, 12. obscurus IV, I. est auxilio IV, 25. locum recolare I, 18. loco mercedis IV, 24. tuta I, 28. cedere I, 19. concipere malum, finire I, 18. loca deficiunt V, 5.

Locum complere timore II, 4. reposcere I, 19.

Locutus I, 27. V, 7. & V, 4. existimor *prol.* IV. hoc modo III, 20. Sic I, 5. & I, 26.

Longe vetustior IV, 6. ab illis I, 30. inferior I, I. fortior III, 7.

Longitudo colli I, 8. *pro longo collo.* Vide *Abstracta.*

Longus. longa memoria *Prol.* 5. longum tempus IV, 4. longior usus IV, 25. longius iter III, 19.

Loqui V, 5. *pro scribere.* recte IV, 12. hoc modo III, 20.

Loquuntur arbores *prol.* I.

Lora continere III, 6. Vide *Continere.*

Lubitum est III, 15.

Lucerna adlata III, 10. lucernam accendere III, 19. de flamma deum nefas IV, 10.

Lucrum V, 6. dulce *prol.* III. periculosum V, 4. facere I, 23. lucro corrumpit cuncta Plutus IV, 11.

Luctans cornibus V, 9.

Luctus. quantum luctus habuerint I, 12. luctum importare cui I, 28. Vide *importare,*

Lucullus II, 5. Notum hujus viri immodicum ædificandi studium, celebrataque ejus in exstruendis operibus magnificentia & profusio, de quibus differit Varro lib. III de re rustica in fine. Plutarchus in Lucullo: Opificia ejus maritima, & ad Neapolin, ubi tumulos suspendit fossuris, euripis, & rivis pisculentis ædificia sua circumjecit, diætas marinas struxit, quum Tubero Stoicus contemplatus esset, appellavit eum Xerxem togatum. Quod autem Plutarchus Tuberoni Stoico tribuit, id Vellejus Paterculus de Pompejo Magno memorat lib. II, cap. 33. cum quo facit Plinius lib. IX Nat. Hist. cap. 54. ubi & ejus villæ Misenenensis fit mentio, de qua vide infra, Misenenensis villa.

Ludere calamo *Prol.* IV. Proprie dicuntur poëta, carmina amatoria, elegias, odas, eclogas & silvas scribentes. ludere nucibus II, 14. pueriliter III, 8.

Ludorum dies V, 7. ludos facturus V, 5. nobiles *ibid.*

Ludus animo debet aliquando dari III, 14. Ita edidit Cl. Petr. Burmannus ob exempla a Scheffero allata, *pro lusus.* Vide etiam ea quæ hic affert Gronovius pater, quæ idem confirmant. id est, honesta animi relaxatio debet interdum concedi; secundum illud Cætonis: Interpone tuis interdum gaudia curis, ut possis animo quemvis sufferre laborem. Metaphora est desumpta a ludis magistris, qui pueris ludum dant, cum eos feriari sinunt.

Luere culpam spiritu IV, 10. poenas I, 17. & III, 10. Audiamus

mus Cl. Jac. Perizonium in notis ad Sanctii Minervam p. 209. Luere Latinis significat proprie lavare, & sic purgare, ut patet ex compositis. At vero ea significatio in desuetudinem abiit, & usu invaluit, ut hoc verbum quasi proprie designaret purgationem seu expiationem criminis, quæ sit sacrificio piaculari, redemptione pecuniaria, aut quacunque poena. Hinc luere culpam spiritu Phædrus f. 68. ut cades aliquo piaculo lueretur Liv. I, 26. Sic ergo recte & convenienter adhuc primitivæ significationi dicitur luere peccatum; at vero non ita recte, sed κατάχρηστικῶς plane, luere poenam dixerunt nonnulli, hoc est, præstare & solvere, atque ea ratione expiare culpam. Et hoc adeo invaluit, ut luere simpliciter in significatione solvendæ pecuniæ aut æris alieni frequenter sit positum.

Luget domus IV, 6.

Lumen III, 10. luminis commercium IV, 10. ad lumen compilare ibid. cum lumine quid tu? III, 19.

Lupus I, I. I, 8. I, 10. I, 16. I, 17. III, 7.

Luscinius III, 18. Dicitur luscinius & luscinia, simius & simia, galeritus & galerita apud Varro- nem. Quod autem existimat Rit- tershusius apud unum Phædrum reperiri hanc vocem, fallitur: nam apud Senecam ep. 76. ex quinque Palatinis codd. legitur: Habet vocem, sed quanto dul- ciores, mobilioremque luscini- ni? Faber. Adde notas Gudii.

Lustrare domos III, 19.

Lusum animo dare III, 14. quod

vocat in præf. l. III. animum relaxare. Vide Ludus.

Lux. in lucem efferre II Epil. luce III, 7.

Luxuriæ domus IV, 4.

Luxus IV, 4.

Lympharum speculum I, 4. Lym- pharum in speculo videre simu- lacrum suum ibid. fab. 12. ait: in liquore videre effigiem suam.

M.

Macerare quem IV, 19. est ea mo- lestia adficere, ut quis aegritudi- ne macrescat. Ter. And. V, 3, 15. Sed quid ago? cur me excru- cio? cur me macero?

Macie confectus III, 7.

Mage V, 3. pro magis. Frequens a- pud poetas, imprimis comicos. magis accensa III, 16. ridicu- le, quam vere III, 4.

Magistra II, 6. pro consiliatrice.

Magnitudo III, 18. Principum periclitatur IV, 5. magnitudi- nis invidia I, 24.

Magnus apparatus IV, 24. Jupl- ter IV, 17. proprium Jovis co- gnomentum. Vide Brissonium de formulis p. 47. risus V, 7. ma- gnæ opes II, 7. & prol. III. magnum beneficium III, 15. periculum II, 4. II, 8. IV, 8. magna minari IV, 22. magna invidia III, 8. magno dolore I, 8. major cura III, 3. hostia III, 3. Vide hostia. molestia IV, 6. nifus I, 24. turba V, 4. & V, 5. majus incommodum V, 3. nihil IV, I. majoris venire II, 5. quis major I, 24.

Majestas ducis II, 5. Vide Abstra- cta.

Male

Male corrumpere IV, 24. est imprudenter, & cum suo detrimento corrumpere, vehementius corrumpere, ut male mulcare, male odisse, & similia. Scheff.

Male mulcare I, 3. Vide mulcare.

Male dicere cui I, 1. Pro conviciis injuriam facere. Ter. Eun. Cave sis, nescis cui maledicas nunc viro. Vide Scheff.

Maleficus canis II, 3. consiliator II, 6. quem vocat Ter. magistrum improbum And. I, 2, 18.

Maligna suspicio III, 10.

Malignitas prol. v.

Malitia scelestia II, 4.

Maluisset perdere v, 7.

Malus homo I, 19. tutor I, 14. pro artis suae imperitus. Ita citharædus malus Suet. Ner. cap.

41. malus poëta apud Cic. pro Arch. cap. 10. Contra Horat. lib.

I sat. 3. bonus tutor. malum extrahere I, 8. malo adfici I, 5. id est, pena. Plautofrequens.

Vide Parci Lex. Crit. & Gronov. ad Sen. I de ira c. 16. &

supra Adficietur malo. malo alterius effugium reperire IV, 8. id est, periculo. malum concinnare II,

4. concipere I, 18. perferre I, 2. finire I, 18. malo esse v, 4.

malorum munera IV, 10. malis amicus IV, 11. mala nequitiae III, 8. videre I, 16. pro

quo nonnulli legunt mala dare, id est, damno adficere. malis auxilium ferre IV, 18. malis se dignum fateri prol. III. mali

causa III, 10.

Mandare servulo IV, 24.

Mandata dare I, 2. & IV, 17. proprie de legatis.

Manes dii I, 27. Deos manes

violare dicebantur, qui cupiditate rerum, quas cum mortuis defodere veteres solebant, illecti, sepulcra effodere, & eas inde clam tollere non verebantur, atque ita pacem deorum Manium sollicitabant, ut loquuntur leges de violatoribus sepulcrorum, quales τυμβωρύχοι dicti sunt. Vide Kirchm. l. III de fun. c. 24. Plerisque omnibus monumentis antiquis has litteras praescriptas invenias D. M. vel D. M. S. vel etiam disertim Diis Manibus, quo voluerunt denotare monumentum illud Diis Manibus, id est, ossibus, cineribusque esse sacrum. Qui autem fuerint hi dii Manes, vel unde sic appellati, in eo scriptores antiqui non conveniunt: alii enim confundunt cum diis Laribus, & Penatibus; alii cum Geniis sive bonis, sive malis; quidam etiam per eos Lemures & Larvas intelligunt; passim quoque usurpant pro animabus defunctorum; imo pro ipsis etiam Inferis sumuntur. In hac tanta diversitate opinionum tamen assentior illis, qui statuunt antiquos eos veneratos fuisse pro bonis geniis & diis, qui omnia mala ab hominibus tanquam dii Averrunci amoveant. Utique Inferos deos Manes, id est, bonos vocatos a suppliciter eos venerantibus propter metum mortis, scribit Festus in voce Manuos. Similiterque Paulus principium diei ob bonitatem mane appellatum tradens, adjicit, Inferos inde deos Manes dictos, ut suppliciter appellati boni essent. Bonum enim antiquos manum dixisse, Varro quoque l. 5 de L. L. auctor est. Vide Briss. l. I de formulis p. 51.

& confer Cl. Nicassium in doctissima explicatione monum. antiq. reperti in Aquitania, in dicecesi Ausciorum, cap. 5.

Manere. O si maneret condito sensus patri IV, 4. *Vetres*, quia dubitabant, an sensus rerum humanarum pertingeret ad defunctos, creberrime utebantur his & similibus formulis: Si quis manium sensus est. Si quis in morte sensus est. Si quis etiam inferis sensus. Si quis defuncti sensus est. Si quis inferi sentiunt. Si quis post funera sensus. Si quid habet sensus umbra. Si manes post fata aliquid sentiunt. Nigras si quid sapis inter arenas, *Propert. l. IV.* Si sentire datur post fata quietis, *Nemesian. Ecl. 1.* Reliquorum auctorum pete a *Brissonio l. 8 de Form. Rittersh.* Latinis dum manebit pretium literis V, 5. Manifesta res V, 5.

Manus nostra IV, 20. manum osculari V, 1. manu cuius positum esse III, 5. manus inficere IV, 6. inter manus V, 7. manibus tangi *prol. III.*

Mare medium IV, 21. Siculum, Tuscum II, 5. quod & Inferum dicitur & Tyrrhenum.

Margarita III, 11.

Margo altior IV, 8.

Maritus III, 10.

Marmor novum *prol. V.*

Mas. mares molles IV, 14.

Masculina membra IV, 14.

Masculus creari III, 15. masculinum genus IV, 14.

Mater I, 28. III, 10. enixa *prol. III.* tua III, 15. sedula IV, 4. servans ætatem nati III, 10. matris cathedra III, 8.

Materia, quam Æsopus repperit

prol. 1. materiam reperire, quid sit, explicat *Barthius lib. 47 Advers. c. 10.* exigua IV, 24. materiæ copia IV, 25. satis *prol. 5.*

Matronarum oscula IV, 23.

Matura *uva* IV, 2. maturus III, 19.

Maxime contrarii IV, 10. maximus genitor IV, 17. *Jupiter, cui hoc cognomen proprium est.* plausus V, 5. splendor III, 12. admirator IV, 21. maxima expectatio IV, 22. fames IV, 17.

Maxime dolere III, 10.

Mecum II, 5. & IV, 21. *pro a-* *pud me.* mecum facile redeo in gratiam V, 3.

Medea IV, 6.

Medicinam facere I, 8. *Phrasis hæc duplicem habet significationem: primo significat, adjuvare & sanare agrotum, ut hoc Phædri loco, & apud Cic. lib. IV ep. 7. ad Terent. Ita sum levatus, ut deus mihi aliquis medicinam fecisse videatur. Secundo, medicum se profiteri, artem medicorum exercere, ut l. I, f. 15. quod nos dicimus, als doctor practiseren.*

Medica ars I, 14.

Medicus nobilis I, 14.

Medio sole III, 19. *Vide Sole.* media ætas II, 2. quercus II, 4. turba IV, 4. via III, 14. medium mare IV, 21.

Mehercule I, 25. III, 5. III, 17. V, 5. *Formula jurantis elliptica, pro: ita me Hercule iuva. Eratque proprie genus jurisjurandi virile, non femineum. A. Gell. l. XI, c. 6. Nusquam scriptum invenire est, apud idoneos quidem scriptores, aut mehercle femi-*
nam

nam dicere, aut mecastor virum. Quod autem a Phaedro nostro l. III, f. 17. Minerva introducitur jurans per Herculem, videtur factum abusu quodam, quo eam loquentem facit more humano; quo modo ipsos etiam deos gratulantes introduxit l. IV, f. 11. quod per Herculem, potuit forsitan noster peculiariter attendisse ad id, quod esset de abelli, ac proinde introduxisse eam jurejurando virili utentem. Confer Brissonium de formulis l. 8 statim in initio; & Hansenium c. IV de jurejurando vett. in Tom. V Thes. Ant. Rom. Gravii. Adde quoque Thesaurum Fabri.

Melior vita IV, 17. ad cogitandum redit III, 14. meliores carpere Epil. II. melius facturum V, 5. deponere I, 18.

Mellis sapor III, 13.

Melos egregium IV, 21. id est, carmen. Melos proprie est carmen Lyricum, qualia scripsit etiam Horatius: hinc Melici apud eundem sunt Lyrici. per Synecdochen autem ponitur pro carmine quocunque. luscini III, 18. id est, cantus.

Memini III, 2. quibus V, 7. pulcre IV, 25. meminerit prol. I.

Memoria longa prol. V. memoria tradere IV, 24. memoria dignum IV, 20. Vide dignum. mea factum III, 10. id est, meo tempore. Ita Suet. Aug. cap. 22. Janum Quirinum semel atque iterum a condita Urbe memoriam ante suam clausum &c. ter clusit. Ubi memoriam ante suam est ante sua tempora, vel prioribus temporibus. Cic. pro Fontejo c. 7. quod persæpe & no-

stra, & patrum memoria sapientissimi judices non putaverunt. Et orat. ad Quir. post reditum cap. 3. Nam C. Marii, qui vestra patrumque memoria subiit indignissimam fortunam. Pro Rabir. cap. 9. Causam suscepisti antiquiorem memoria tua: quæ causa ante mortua est, quam tu natus esses. Huc pertinet illa elegans loquendi formula post hominum memoriam apud eundem orat. I in Catil. cap. 7. & Nep. Themist. cap. 5. & passim alibi, pro qua vulgo dicunt a creatione aut ab initio mundi. Vide Seyboldi Antibarb.

Menander scriptor V, 1.

Mendaces I, 17.

Mendacium limare III, 10. id est, rimari, & inquirere quid sit de veritate. Vide limare.

Mens lædendi V, 5. coeca IV, 19. rara prol. IV. mihi est prol. III. mentes tenet favor V, 5.

Menſa domini III, 7.

Menses III, 15. acti I, 18. tranſeunt V, 7.

Mentiri I, 29. multa III, 10.

Merces III, 4. & prol. IV. fraudis I, 17. accepta IV, 21. mercedis loco IV, 24. pars ibid. mercedem postulare I, 8. sine mercede prol. IV.

Mercurius I, 2. & IV, 17.

Merda IV, 17.

Merere pati III, 11.

Mergere specu IV, 5. merſum I, 2.

Meritum inane I, 22. meriti pretium I, 8. id est, merces operis, premium beneficii. Sic Just. 9, 2. dixit, officii pretia.

Merito diceris sapiens III, 17. jaces I, 27. Belgice, met regt legt gy 'er toe. Et sic quasi

- peculiariter hoc verbum usurparunt veteres de mortuis & cadaveribus. Ovid. l. I Met. f. 13. Arge jaces. Et sic Petronius corpus jacentis dixit pro corpore mortui. Vide Axenium ad fab. 24. & plura in Jacere. plectimur I, 31. Formula, qua utebantur confitentes se ipsos sui damni vel calamitatis causam & auctores esse. meritis cuius quid dedicare prol. III. capi III, 15. Simpliciter pro benemeritis, id est, beneficiis trahi in obsequium & amorem. Vide Scheff. merito derideri III, 6. venire in dubium III, 13. invisus IV, 11.
- Metuere humiles I, 28. ruinam II, 4.
- Metus mortis IV, 16. præcludit vocem I, 2. metu fugere I, 11.
- Meus homo V, 7. Elegantissime illud meus usurpat velut per commiserationem tantæ stultitiæ. Scheff. Adde quoque Schoppium. mea causa I, 22. culpa I, 23. cuncta mecum sunt IV, 21.
- Mihi prodesse III, 12. donavit III, 16. visum est IV, 23. promitte IV, 24. supersunt IV, 25.
- Milites mures IV, 5.
- Milvius I, 31. Ita corrupte scribitur, quum in MSS. optimis & antiquissimis, teste Gudio, aliisque viris doctis, legatur miluus, quæ genuina scriptura est. Tollendum itaque ex omnibus libris hoc mendum. Vide notas Fabri & Gudii ad hunc locum. Adde Nic. Heins. ad l. II Amor. el. 6, v. 34.
- Minas exercere III, 6.
- Minari magna IV, 22.
- Minerva admirans III, 17.
- Minime confido I, 18. puto III, 10.
- Minos IV, 6.
- Minus muneris IV, 25. adridet IV, 19.
- Minuta plebs IV, 5.
- Miraculum novum I, 11.
- Mirans I, 12. mirati non revertier IV, 17.
- Miscere alicui dolorem I, 28. id est, aliquem dolore adficere, translatione sumpta a potionibus. civitatem I, 2. id est, turbare seditionibus. miscere sæpe ponitur pro turbare, excitare turbas. Ita Sallust. Cat. 10. Fortuna sævire ac miscere omnia cœpit. Nep. in Pausan. c. 1. Qua victoria elatus plurima miscere cœpit. Adde Schefferum. toxicum antidoto I, 14. miscet vitam dolor & gaudium IV, 16. id est, temperat.
- Misenensis villa II, 5. Tiberii, ita dicta, quod erat vicina Miseno, monti Campaniæ, non procul a Cumis, ita dicto a Miseno, Aeneæ, tibicine ibi sepulto, ut auctor est e Poëtis Virgilius l. VI Æn. v. 234. & Sil. Italicus lib. 12, v. 155. e Geographis Pomp. Mela lib. 11, cap. 4. v. 89 edit. Gronoviana, & Solinus Polyhist. cap. 2. quibus addatur Is. Casauboni comment. in lib. 5 Strabonis Geogr. p. 115 edit. Paris. Velim autem scire, e quo scriptore antiquo probare possit inficetus ille ineptiarum propola, cujus pannosos centunculos qui siccis oculis viderit, ne illi robur & æs triplex circa pectus esse debet, (ut falsæ, & merito, hoc genus lacrimosorum interpretum perstringit nuperus Propertii Editor ad lib. III,

III, el. 6.) hanc villam Misenensem esse dictam a Miseno Aeneae socio. De monte res est ipsis nota pueris, cum ex loco Virgilii modo laudato, tum ex Carolietiani Stephani Dictionario Historico, Geographico, Poëtico: de villa autem idem quis dixerit paulo humanior? Ceterum villa hac primo Caji Marci fuit, deinde emptā a Cornelia, postea a Lucullo. Plutarchus in Mario: Villam in Misenensi Marius amoenam & mollius exstructam possidebat, quam deceret virum militarem & tot bellorum victorem. Eam ajunt LXXV mill. denarium emisisse Corneliam; nec multo post L. Lucullum quingentis millibus denarium & ducentis. Postea cessit Tiberio. Tacit. lib. VI Ann. cap. 50. mutatisque saepius locis (Tiberius) tandem apud promontorium Miseni confedit in villa, cui L. Lucullus quondam dominus. In hac villa Tiberius etiam obiit, narrante Suetonio in ejus vita cap. 73.

Miser spiritus IV, 19. misera I, 28. miseræ I, 6. mihi II, 4.

Miseranda III, 10.

Miseria fati III, 20.

Misericordia proclivis IV, 25.

Misericors contra se IV, 18.

Miserita jacentis III, 15. miseriti perituræ III, 2.

Missum aulæum v, 7. missum vadis I, 2. id est, in vada, seu breves paludium aquas projectum. Sic Just. l. I c. 3. de Sardana-palo: Victus in regiam se recipit, & exstructa incensaque pyra, & se & divitias suas in incendium mittit.

Mittere hydram I, 2. legatos IV,

17. panem I, 23. II, 3. III, 2. pro objicere. Vide Gronovium in litteris ad Schefferum, & in notis ad Senecæ Consol. ad Marciam cap. 5. vocem III, 18. & IV, 10. pro emittere, id est, loqui. mittere simpliciter etiam interdum notat legatos mittere. ita Noster I, 2. misere ad Jovem. & Nep. in Them. c. 2. miserunt Delphos.

Mixtus odor cum merdis IV, 17.

Mnemosyne prol. III. Latine memoria, & quia illa potissimum requiritur in studiis, propterea illam Poëta matrem esse Musarum finxerunt.

Modestia debetur pars II, 1.

Modestis offerre quod non petierint II, 1.

Modius tritici I, 16.

Modo I, 9. v, 2. IV, 20. vos parcite II, 8.

Modus nullus I, 26. similis I, 24. talis IV, 4.

Moecha IV, 4.

Moerens I, 3. II I 3 IV, 15.

Moestus IV, 3.

Molestiam exhibere IV, 6.

Molestus ille III, 19. esse litteris IV, 6. videtur IV, 25. molesta sibi natio II, 5. molesti mures I, 22. poëtae v, 5.

Moliri fraudem IV, 8.

Molles mares IV, 14.

Momentum horæ prol. III. id est, minimum temporis horæ punctum. Momentum ut horæ pereat officii mei. Sic duos pluresve genitivos, quorum tamen alter ab altero pendet, saepe concurrere docet Sanctius in Minerva p. 121. & Cl. Perizonius in notis ad eandem.

Monere vitam consilio prol. I.

monent versus I, 19. monet argumentum IV, 15.
 Monitus præcepto III, 8.
 Monitis parere II, 6.
 Mons summus II, 5. parturit IV, 22.
 Monstrare III, 5. quid sit faciendum II, 6. quo pacto V, 9.
 Monstro exterritus III, 3.
 Mora dulcis prol. III. temporis IV, 4. impedit effectus V, 8. moram facere IV, 24. sine mora V, 7.
 Morari inter aras IV, 23. *id est*, habitare, vivere. Vide *Munkerum ad Hygin. f. 52.*
 Morbo gravi confectus I, 14.
 Mordax invidia prol. V. mordacior IV, 7.
 Mordere V, 3. *de punctione musca.* limam IV, 7.
 Mori cogere IV, 23. mori bis I, 21. Vide bis mori. moriens I, 12.
 Mors Socratis III, 9. Professa IV, 6. *id est*, certa & indubitata. Vide Professa. vicina IV, 25. mortis metus IV, 16. periculum I, 28. solatium I, 9. Si quid cupiam eveniret, quo animum suum ante supremum fatum oblectare posset, *id* veteres dicebant mortis solatium. Ita apud Ovidium lib. 5 Met. 191. Nileus ad Persea: Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras, A tanto cecidisse viro. Statius lib. 1 Theb. 596. Sero memor thalami, moesta solatia morti Phoebe paras. Et Claudian. epist. 1, v. 17 & 18. Darium famulis manibus doluisse peremptum Fertur, & ingenti solatus fata sepulcro. Ita solatium ultionis, apud Justin. lib. 1. cap. 8. de Tomyride Scy-

tharum regina: Orbitatis dolorem non in lacrimas effudit, sed in ultionis solatia intendit. *id est*, tota fuit in eo, ut solatium caperet ex ultione cadis filii, ut dolorem vindicta levaret. Plura vide apud Barth. in Animadv. ad loca Statii & Claudiani modo laudata; & lib. 48 Advers. cap. 18. Pricæum in Apul. Metam. lib. 2. pag. 124. Rigaltium & Axenium in notis ad hunc Phædri locum. timor I, 14. morti propior IV, 25. morte ulcisci V, 3.
 Morsus canis II, 3. sævus I, 12.
 Mortales I, 20. solent labi favore pravo V, 5. mortalium ambitio III, 10. error prol. II.
 Mortuus labore, plagis III, 20. mortuo congeruntur plagæ ibid. pro in mortuum. mortua tribuit, quod viva negarat III, 16. mortuum quem invenire III, 2.
 Mos spectatorum V, 7. vulgi V, 1. translatitius V, 7. Vide Translatitius. ut moris IV, 24. mores dissolutos compescere I, 2. hominum prol. III. moribus suis alienum IV, 4. vincere faciem III, 8. morem cuius servare prol. II.
 Motu sonoque I, 2. *ἐν δὲ δυνάμει*, pro sono motus.
 Movere plausus V, 5. Vide Ferrarium de Acclamat. risum prol. I. saxa cantu prol. III. non moveri verbis cuius III, 6.
 Mox I, 21. III, 20. IV, 14.
 Mula III, 6.
 Muliebris mundus IV, 4. Vide Mundus.
 Mulier III, 10. casta ibid. pro uxore, ut *γυνή* apud Matth. 1, 24. & *ἀνὴρ* pro marito apud eundem I, 16. parturiens I, 18. non rudis II, 2. *id est*, jucundo

do non rustica cognita furto,
Ovid. II Amor. 8. mulierum cura
fingi ibid. mulierem postulant
III, 10. mulieris lingua IV,
13.

Multare (legendum mulcare) ali-
quem simili jure I, 26. id est,
par pari referre. mulcare ali-
quem male I, 3. id est, ver-
berare, pulsare, male habere
quem. Terentius Eun. IV, 7, 4.
male mulcabo ipsam. Et Plau-
tus aliquoties. Verbum multare
aliud significat, pecuniariam nem-
pe pœnam ab aliquo exigere, vel
alia aliqua pœna damnare. Vide
notas Gronovii patris ad Liv. I.
28, c. 30. & Grævii ad Suet. Ju-
lio c. 17. Confer quoque Thoma-
sum in additam. ad Tursell. de
partic. p. 157. & quos ibi lau-
dat.

Multus III, 5. sudor IV, 24.
multum nectar IV, 14. explo-
randa veritas III, 10. falli I,
23. gemens V, 7. multo hor-
deo II, 7. majoris II, 5. simi-
lius V, 5. validius III, 16.
multi, pauci V, 4. multi, ra-
rus IV, 1. multi, unus
IV, 4. multæ laudes V,
5. res IV, 25. multa a-
gendo nihil agens II, 5. men-
titus III, 10. supersunt V, 5.

Muli duo II, 7.

Mundus muliebris IV, 4. mox vo-
cat cultum; & ornatum. Vide
Pricæum ad Apul. Metam. lib.
2, pag. 84. & in addendis pag.
712. Similiter Græci κόσμον va-
cant ornamentum, cultum. He-
rodian. lib. 7, cap. 13. κόσμος
ἐργασίων ἑργῶν ornamentum
publici operis. Et Xenoph. lib. 8
Cyropæd. & Plato lib. 2 de rep.
γυναικείον κόσμον appellat, quod

hic Phædrus mundum mulie-
brem. Idem Plato τὰ δῖγατα,
& ἱμαίντας, & σελημονίας di-
cit canum κόσμον. Neque de mu-
liebri tantum ornatu hæc vox
usurpatur, sed de cujusvis rei
prompta & parata copia. Ita A-
pul. lib. 6. Metam. init. mun-
dum operæ messoriæ dixit
apparatum seu instrumenta, qui-
bus messores utuntur, falces, li-
gones &c. Vide Jani Gulielmii
Verisim. lib. 3, cap. 13. & Rit-
tersh. ad Oppianum p. 20.

Munus IV, 15. naturæ II, 6. mu-
nera malorum deo invisæ IV,
10. id est, donaria. minus mu-
neris IV, 25.

Munitus contra aliquem II, 6.

Murus. circa murum IV, 23.

Mus IV, 22. mures molesti I,
22. veloces IV, 1. victi IV, 5.

Musa prol. III. Musarum limen
ibid.

Musca III, 6. IV, 23. V, 3.

Muscipulum effugere IV, 1.

Musicus sonus IV, 19.

Mustela I, 22. IV, 1. IV, 5.

Mutare nomen I, 15. proposi-
tum & vitæ genus prol. III.

Mutari ad faciem serenam IV,
16. mutatus statim V, 1.

Mutire palam IV, 25.

Mutus. muta species III, 18.

Myron prol. V.

Myrtus Veneri placet III, 17.

Ita & Virg. Eclog. 7, 62. Po-
pulus Alcidiæ gratissima, vitis
Jaccho; Formosæ myrtus Ve-
neri. Ubi Servius: Myrtum
ideo dicatam Veneri volunt,
quia cum a mari exisset, latuit
in myrto, ne nuda conspicere-
tur; vel quia fragilis est, ut
amor inconstans; vel quia jo-
cundi odoris, ut: Sic positæ

quoniam suaves miscetis odores. Vide eundem ad Virg. Georg. 1, 28. & lib. 2, 64. ubi a Venere dicitur myrtus Paphia. Item Æneid. 3, 23. & lib. 5, 72. Ovidius myrtum Cytheriacam vocat ob eandem rationem lib. 4 Fast. 15. Verum non Veneri tantum, sed etiam Dianæ, Minervæ, & Cereri placuisse myrtum ostendit Rigaltius ad Artemid. Oneirocrit. pag. 40. Est vero myrtus inter ceteras frondes eximia pulcritudine. Et hoc illud est, quod eam Catullus ait floridis enitere ramulis. Certe inter illa quæ Achilli conficiebant insignem pulcritudinem, dicitur fuisse capillus myrteus, hoc est, Veneris. Pulcritudini accedit odor gratissimus Horatio teste, qui describens luxuriam sui sæculi, ait lib. 11, carm. 15. -- tum violaria, & Myrtus; & omnis copia narium Spargent olivetis odorem, Fertilibus domino priori. Ceterum quod myrtus est Veneris, hanc quoque frondem ut maternam Cupido amat. Is certe apud Longum incedit cum myrtis & granatis. Et myrtus non solum est Veneris, sed & illorum omnium, qui Veneri celebrande operam impendunt. Non ergo mirum, si & ipsi Poëtæ Veneris cultores amant redimiri myrto. Ovid. 11 de arte v. 733. Et vero, quia myrtus est Veneris, amantium quoque est. Tibullus lib. 1 de campis Elysiis: Illic est, cuicumque rapax mors venit amanti, Et gerit insigni myrtea ferta coma. Ipsæ virgines & puellæ, quæ Veneris saceris initiari cupiunt, hac fronde oblectantur. Et hæc sunt apud

Aristophanem παρθένα λευκότροφα μύρτα. Castæ autem & Venerem aspernantes, myrtum pariter aspernantur. Hinc præco ille Spartanus apud Aristophanem ait, Quantum est mulierum Spartanarum, non pati se a viris contrectari, ac ne myrto quidem velle tangi. Quin & corona convivialis sæpe plectebatur e myrto. Eratque præterea symbolum lætitiæ publicæ. Vide Car. Paschaliū lib. 7 cap. 18 & 19 de coronis. Vide quoque de myrto Plinium lib. 12, c. 1. & lib. 16, c. 20. Alex. ab Alexandro l. 4, c. 17. Natal. Comitem l. 4, c. 16. & lib. 1, c. 10. Petr. Victor. lib. 16 Var. Lect. c. 2. Phurnutum de natura Deorum p. 165. Lucret. Parerg. 2, c. 3. & Ant. August. Dial. V. Antiq. p. 79.

N.

Nænia. Vide Nenia per e simplex.

Namque 1, 23. III, 5. III, 6. III, 10. III, 19. IV, 6. IV, 18.

Nancisci cavernam 11, 4.

Naris emunctæ senex III, 3. id est, sagax, subtilis, qui rem occultam & abstrusam potest indagare & intelligere. Translatio deducta a canibus venatoribus. Sic & Lucilium vocat Horat. 1 Sat. 4 v. 8. Contrarium est naris obesæ homo, id est, stupidus, non intelligens, neque bene iudicans; apud eundem Horat. epod. XII. Hinc etiam nasum habere, est sapere. Mart. lib. 1. epigr. Non cuicumque datum est habere nasum, id est, intelligentiam,

vini

vim iudicii. Idem lib. I. epigr.
 4. Et pueri nasum Rhinocerotis habent, id est, magnum & princeps ad contemnendos alios iudicium. Vide Ramiresium ad hunc locum; & Excerpta J. F. Gron. ex epist. Cic. ad fam. l. 15 ep. 19. naribus scrutari escam in stercore IV, 17. de canibus. trahere odorem III, 1.

Narrare I, 6. III, 10. Quicumque fuerit ergo narranti locus prol. II. hoc illis narro III, 12. id est, scribo. narrabit quod quis voluerit III, 17. *men mag Leggen wat men wil. Formula secure spernentis aliorum iudicia.* narrata res IV, 24.

Narratio pro fabula I, 12. & V, 2. narratione quid posteris tradere IV, 4.

Nasci I, 1. nigrum, album III, 15. Vide Niger an albus.

Nasutus IV, 6. Nasuti sunt delicati & fastidiosi reprehensores, qui putant se solos sapere, quales nos vocamus, *Neuswijzen.*

Natalis III, 15. dies. Perperam pro eo abutuntur voce nativitas viri docti, quæ posterioris est ætatis. Vide Seyboldi *Antibarbarum.*

Natans I, 4.

Natio ardelionum II, 5. id est, genus. Sic etiam Sid. Apollinaris nationem foeneratorum, dixit l. III. ep. 8. ubi vide notas Savaronis.

Natura. naturæ vocem exprimere V, 5. natura sinistra Epil. II. Natura mortalium hoc quoque nomine prava ac sinistra dici potest quod &c. Curt. 7, 4, 10. pati quod natura dedit I, 3. nunquam potuit verba dare Æsopo III, 3. naturæ dedecus, *asinus* I, 21. naturæ munus II,

6. onus I, 18. profectus vel partu. Vide Onus. naturæ partes IV, 14.

Natus III, 10. filius. qui natus est infelix III, 20. natus diis iratis IV, 19. Vide diis. natus humilis I, 27. ante hoc novi quam tu natus es V, 9. Præsens pro præterito perfecto natus fuisti, sicut solet etiam in aliis. Vide Sanctii Minervam lib. I. cap. 15. Scheff. Proverbium conveniens seni reprehendenti hominem adolescentem & sciolum, a quo laceffitur. Rittersh. adde proverbium apud Erasmum 4, 3, 100. Hoc noveram antequam Theognis natus est. vir natus III, 8. Græce ἀνὴρ ἀν, cum vir sit. Veteres eleganter per pleonasmum dicebant hominem natum esse, pro simpliciter hominem esse. Rut. Lupus rhetor antiquus: Nonne vehementissime admiraretur, si quisquam non gratissimum munus arbitraretur, virum se natum. Sic Cic. III Tusc. 2. c. 17. Qui mortalis natus conditionem postulas immortalium. Et l. IV fam. ep. 5. Nemo natorum hominum. nati II, 4. pro catulis apri. capræ III, 15. rana I, 24. vulpis I, 28. Nata Jovis Minerva III, 17. natus in schola prol. III, 20. id est, in loco pleno literis, inter literatos. Sic Epaminondam vocat Just. hominem inter literas natum, l. 6, c. 8.

Naufragi IV, 21.

Navis vexata tempestatibus IV, 16. Vide vexata. navem adscendere IV, 21.

Nauseare IV, 6.

Nautæ IV, 16.

Ne possent capi I, 15. id est, ne

caperentur. De hac locutione vide *Pricæum ad Apuleji Miles. l. II, p. 129. & lib. 9, p. 570. & Torrent. ad Horat. III Od. 3. v. 43. ne nos vivos devorent II, 3. ne non IV, 17. ne sit prol. II.*

Neapolis II, 5.

Nec ideo II, 8. nec tibi, nec mihi III, 12. nec opinans v, 7. nec opinus I, 9. Nec hic simpliciter significat non. Vide *Zinzerling. promulsid. cap. 23. Poëta & oratores sex synonyma vocabula habent, quibus denotant quid inexpectatum & præter spem alicui obvenisse: nec opinans, inopinans; nec opinatus, inopinatus; nec opinus & inopinus; e quibus duorum posteriorum frequentior usus apud Poëtas est. Vide Excerpta Ter. Gronovii Heaut. I, 2, 12. nec ulli IV, 24. nulli. nec unquam IV, 6. nunquam.*

Necare aliquem III, 2. v, 3. necuit hominem IV, 18. Notant Grammatici hoc præteritum vix extra compositionem inveniri; at ita etiam usus est Ennius teste *Prisciano lib. IX. Hos pestis necuit. ubi præterea notat: necavi, necatus proprie ferro; necui, necus vero aliâ vi peremptus dicitur. Sunt tamen qui hic legunt, nocuit hominem, inter quos & Salmasius in Exercit. Plin. & in notis ad Spart. Adr. 20. ubi hanc locutionem, nocere aliquem, Latinam esse bonisque auctoribus receptam, pluribus exemplis probare conatur. Vide etiam notas Gudii, & Joh. Ger. Voss. lib. de Construct. cap. 21. Holstenii notas ad Passionem Perpetuæ & Felicitatis p. 7.*

Necessitas non facit parentes, sed

bonitas III, 15. necessitas hic significat ordinem naturæ. Vide *Gronov. lib. II obs. c. 2.*

Nectar III, 16. nectare multo irrigatus IV, 14.

Negare III, 17. cupidis negare debes II, 1.

Neglectum jus IV, 4.

Negligere II, 7.

Negligenter IV, 1.

Negotia prol. III, v. 2. Sic vocat *Phædrus curas publici officii.*

Nemo contra potentes munitus est satis II, 6. Nemo libenter recolit, qui læsit locum I, 18. *Seneca ep. 63. Nemo libenter ad id redit, quod non sine tormento cogitaturus est.*

Nempe IV, 23. nempe discimus II, 2. *Ter. And. 2, 3, 10. nempe hoc sic esse opinor dicturum patrem. Habet autem hæc particula sic posita vim affirmationis amplioris. Vide Tursellinum de particulis p. 184. edit. Thomassii.*

Nemus Pelium IV, 6. Vide Pelium.

Nemoricultrix II, 4. Vocatur aper, sive sus silvestris, ex imitatione *Catulli carm. de Attide: Ubi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus. Ad eundem modum ciconia pietaticultrix dicitur apud Petron. Vide Voss. lib. IV Inst. O-rat. c. 1, sect. 8. nemoris regnum I, 30. nemorosa latibula II, 8.*

Nenia prol. III, 10. *Græce νένια, scribendum per e simplex, quemadmodum in optimis & antiquissimis membranis constanter exaratum legitur. Proprie est carmen funebre, quod in funeribus ad tibiam canebatur a mulieribus conductis, quæ vocabantur præfica, in laudem mortuorum: quia*

ait

autem ejusmodi funerea carmina nihil juvabant mortuos, hinc omnia dicta & carmina inepta vocarunt nenias. Horat. I ep. I, v. 62. Roscia dic sodes, melior lex, an puerorum, Nenia, qui recte regnum facientibus offert. Vide Kirchm. de funeribus Roman. lib. 2. cap. 6. & Munckerum ad Fulg. in principio. nec non Ampliss. Cuper. l. I obs. c. I, p. 6.

Nequitia II, 6. Nequitiae mala III, 8.

Nescio quis III, 9. formula loquentium de ignotis. nescio quid boni II, 5.

Nex venatorum II, 8. Active, quam venatores inferrent. instans ibid. & I, 22. tristis II, 6. neci occumbere IV, 1. necem evadere IV, 5. necem effugere I, 22. fugere II, 8. fugitare I, 2. vitare I, 31. ad necem currere II, 8. nece iniustâ lacerare I, 1.

Nidus aquilæ II, 4. nido ponere I, 28. nidum facere II, 4.

Niger an albus nascerer III, 15. id est, quis aut qualis essem futurus. Ex proverbio, Albus an ater sis nescio. Utitur eo & Cic. Philip. 2. c. 16. & Apulejus in Apologia, & Catull. in Casarem, & B. Hieronymus in Helvid. Vide Erasmus Chil. I cent. 6. adag. 99. Ad hanc formam Plantinum illud dictum est: nullius coloris aliquem nosse. Rittersh. nigri capilli II, 2.

Nihil est III, 7. Formula, qua utebantur illi, qui nolebant scire, vel se agrotare, vel aliquid mali pati. Imitatur Ter. Andr. II, 6, 17. Sim. Quidnam est? Da.

puerile est. Sim. Quid est? Da. nihil. Sim. Quin dic, quid est? Et ibid. 2, 2, 3. Ch. Lætus est nescio quid. P. Nihil est: nondum hæc rescivit mala. Et Phorm. 5, 8, 6. P. Abi: tange: si non totus friget, me eneca. Chr. nihil est. Exempla hæc debeo Gudio. Nihil agendum quod non profit III, 17. nihil agens II, 5. habere IV, 23. laborare IV, 23. id est, nullam rem laborare, ab omni labore liberum esse. Ita Tacit. de Germ. c. 45. frumenta fructus laborant. Cic. I 6. ep. 4. nihil laboro, nisi salvus sis. Scheff. nihil repertum v, 5. nihil respiciens III, 10.

Nil spernat auris nec tamen credat statim III, 10.

Nihilominus prol. III, v. 48.

Nilus flumen I, 25.

Nimia brevitatis III, 10. hilaritas II, 16. tenuitas I, 12.

Nisi expositum per, si non III, 13. nisi qui nutritus illo est jugulatus foret v, 4. nisi utile est quod facimus, stulta est gloria III, 17. nisi monstraro I, 6. nisi nossem tuum animum I, 11. Ad rem Avienus: Forsthan ignotos imitato murmure fallas: Ast mihi, qui quondam, semper asellus eris. nisi scirem I, 25. nisi soleres II, 1.

Nisus major I, 24.

Nitere. Unde sic quæso nites? III, 7. id est, lautus, bene habitus es. Locus hic eleganter formatus est ex illo Terentii Eun. II, 2. Qui color, nitor, vestitus, quæ habitudo est corporis? Gudius. Plin. l. II, ep. 17. multi greges ovium, multa ibi equorum boumque armenta:

quæ montibus hieme depulsa herbis & tepore verno nitefcunt. Sic & Columella 6, 9. Nitidumque & corpulentum pecus faciunt. Nepos Eum. 5. jumenta nitida dixit: Quo factum est, ut jumenta æque nitida ex castello educeret, ac si in campestribus ea locis habuisset. id est, æque pingua, non strigosa. & Ovid. 1 Met. 610 nitidam cape præmia vaccam. Horat. 1 Epist. 4, v. 15. Me pinguem & nitidum bene curata cute vifes.

Nitor pennarum 1, 13. Smaragdi in collo pavonis III, 18. Varro apud Nonium: nitens pavonis collus.

Niti adjuvare IV, 25.

Nivea fascia v, 7. id est, alba, candida, nivei calcei ibid. niveæ tunicae ibid. Niveus significat albus, candidus. Hinc Domitianus, referente Suetonio in ejus vita c. 20. cujusdam caput varietate capilli subrutilum & incanum, perfusam nivem mulso dixit. Vide Th. Bartholinum in opusculo de nive. Color hic fuit olim relatus inter regales. Unde Herodes Christo Servatori nostro tanquam regi illusi, induta veste alba. Lucas Evang. cap. 23, v. 11. Et Esth. cap. 8, v. 15. Vestes regiae dicuntur fuisse flavæ & albæ. Vide plura in notis Gudianæ ad hunc locum. Confer quoque Borremansii Noctes Gorninchem. qui libellus nunc mihi non est ad manum. Fuit etiam candoris, justitiæ & sanctitatis symbolum, ut probant abunde exemplis sacri interpretes.

Nives pati III, 7.

Nixa celsis cornibus IV, 8. id est,

innixa.

Nobilis quidam v, 7. comoediis v, 1. clarus. nobiles ludi v, 5. nobilis factus I, 14. id est, clarus fama. Nam præcedit: adquisivit sibi famam. Curt. lib. 3. cap. 6. Erat inter nobiles medicos secutus Philippus. Scheff. nobilis testa III, 1. urbs IV, 21.

Nocet defuisse v, 1. nocendum nulli I, 26. nocens consilio v, 3.

Nocivum periculum I, 29. quod nocet. Hanc vocem restituit etiam Ovidio Nic. Heinsius in notis ad Remed. amoris v. 45.

Nocuit hominem. Vide necare.

Noctu II, 4. & III, 7.

Noctua III, 16. avis Palladis, ut pavo Junonis.

Nocturnus fur I, 23. dicitur is, qui noctu furari solet. Vide quæ de his nocturnis furibus plurima ad hunc locum congeffit Axenius.

Nolo IV, 2. irascaris IV, 19. Formula, excusantis parrhesiam sive libertatem in dicendo. inquinari I, 29. regnare III, 7. noli adfectare quod tibi non est datum III, 18. esse molestus IV, 6. facere hoc II, 3. imputare I, 22. vereri dolos I, 25. nolle ferre bonum suum I, 2.

Nomen amici vulgare, sed rara est fides III, 9. nomen auctoris prol. 11. alicujus interponere prol. v. nomine falso venditare quid I, 14. nomine alicujus commendari prol. 11. nomen victurum chartis alicujus v, 5. nomen locare I, 16. est emere, vel accipere mutuum in diem: sumere pecuniam vel mercem non præfenti pecuniâ. Nomen locat qui præ-

præbet suum nomen scribendum in Calendario fœneratoris, vel in expensis mercatoris; ut nomen facere dicitur, qui credit alteri pecuniam vel mercem, ejusque nomen in libro suo notat. J. F. Gronovius. Adde Cl. Grævium in notis ad Cic. lib. III de off. c. 14. Inde ergo nomen pro debito, & debitore. Ascon. in Cic. Verr. lib. I. cap. 10. Tituli debitorum nomina dicuntur, præsertim in illis debitis, in quibus hominum nomina scripta sunt, quibus pecuniæ commodatæ sunt. Cui rei contrarium est, mutuas accepisse. Ergo nomina, debita, vel debitores. In nominibus pecuniam habere, omnino erat, quod nos dicimus geld in zyn boek uitstaande hebben; cui opponebatur pecuniam numeratam habere, & in numerato, contant geld. Plane Cic. v. Verr. Ille clamore cum raperetur, nihil se miserum fecisse, nihil commisisse, pecuniam sibi esse in nominibus: numeratam in præsentia non habere. Nomina pro nummis in fœnore positæ etiam Petron. Satyr. cap. 77. Habere trecenties sestertium fundis nominibusque depositum. Vide ibi Wouwerium & Gonsalium. Nomen pro debitore apud Columellam lib. I de re rust. cap. 7. Optima nomina non appellando fieri mala, fœnerator Alphius dixisse verissime fertur.

Nomina prol. v. nominor quia Leo I, 5.

Non est III, 7. non ita est III, 15. non dubitatis I, 14. non multum egisti II, 5. non satis memini v, 7. non vis citius pro-

gredi III, 6. non vitam modo &c. verum III, 20. non illam verum illam III, 15. non est, quod timeas II, 1. pro, non est quidquam in causa, propter quod. Vide Voss. de construct. c. 19. non veto dimitti, sed cruciari fame IV, 17. scilicet jubeo. Vide Munckerum ad Hygin. p. 47. non tantum prol. I. non modo, sed I, 20. non eram natus I, 1. nondum IV, 2. non est regis IV, 17. non ipse possit Jupiter v, 8. Proverbialis locutio.

Nosse genus utrumque III, 13. qui illas noverat IV, 4. qui me noverit III, 1. novi hoc antequam tu natus es v, 9. Proverbialis locutio. Vide natus.

Nostra manus III, 20. nostræ laudes IV, 23. nostra mala IV, 9. propria vitia, ut ante.

Notam tristem sustinere I, 3. id est, gravi ignominia affici. Locutio est deducta a notis censoriis, quas illi animadversionis gratia appingere & adscribere solebant nominibus civium si quos reprehensos vellent. Hinc nata etiam locutiones istæ, inurere alicui notam Cic. I Cat. 6. & notare ignominia aliquem, apud eundem. J. F. Gronovius. notæ hominum IV, 23. signa, indicia, characteres.

Notare singulos prol. III.

Notescere III, 3. notum fieri. ut res notuit v, 7.

Notus candor præf. III, 64. notus ille erit quem per te cognoveris III, 10. notus scurra urbano sale v, 5. nota pernicitas I, 9. id est, celebris & aliis nota. notum canticum v, 7. noti exitus I, 11. flexus II, 5. nota divortia dixit Virg. IX En.

Æn. Objiciunt equites sese ad divortia nota. notis esse derisui I, II. notior paulo V, 7.
 Novacula V, 8.
 Noverca III, 10.
 Novi antequam natus es V, 9. *pro fuisti. proverbium. Vide Natus.*
 Novies facunda *præf.* III, v. 19.
 Novissime I, 24. III, 14. III, 15. IV, 10. *pro ultimo, tandem, postremo.* Novitas artis V, 5. *pro novis inventis.* novus canis IV, 17. *id est, ignotus.* Sic novum crimen, *Cic. pro Lig.* Novum marmor *præf.* V. novo miraculo turbare bestias I, II. novi cothurni IV, 6. novæ res *præf.* V.
 Nox. spacium diei noctis excipiunt vices II, 8. *Elegans periphrasis, id est, nox venit, nox insecuta est, ut ait lib. III, f. 2.*
 Noxii IV, 25. *pro iis, qui nocere possunt.* Sic innoxius II, I. *pro eo, qui nemini nocet.*
 Nudare animi conscientiam *præf.* III, v. 48. *id est, patefacere.* Sic *Liv.* 35, 32. *Ætoli defectionem nudabant.* nudatum caput V, 3. nudum corpus V, 8. nudos relinquere III, 21.
 Nulli nocendum I, 26.
 Nullo modo I, 26. Nulla IV, 4. nulla ales prior foret I, 13. nulli adjuutores V, 5. nullum IV, 19. auxilium mihi est III, 16.
 Numen. numinis præsentia IV, 24.
 Numerare qui perierint V, 4. Threïssa quum gens numeret auctores suos *præf.* III, v. 56. *id est, multos habeat.* in numero esse IV, 24.
 Nummi III, 21. nummos diripere II, 7.

Nunc I, 6. *prol.* III. Nunc demum I, 12. nunc primum III, 3. nunc quia I, 22. patior nives III, 7. primum III, 3.
 Nunquam I, 5. 3, 3. IV, 17. 5, 5.
 Nuper II, 8. III, 16.
 Nuptiæ celebres I, 6. *Vide celebres.*
 Nutrire cibo V, 4. ubere III, 15.
 Nux. nucibus ludere III, 14. *Nota res est, pueros lusitasse nucibus. Vide Erasmi in Explicatione proverbii Persiani, Nuces relinquere, Chil. I cent. 5. proverb. 35. Rittersh. Adde etiam Casaubonum ad Pers. Sat. I. v. 10.*

O.

O me me infelicem! I, 12. O nata III, 17. O qui nitor I, 13. O si III, 12. caput O, caput O, mihi si quis Adferret Menalippe tuum, *Statius.* O si solitæ quicquam virtutis adesset, *Virg. II Æn, 415.* O quanta species cerebrum non habet I, 7. O suavis anima III, I. O canis I, 27.
 Objectus cibo I, 23. objicere cibum vel offam, *ut Virg. loquitur, cani, proprie dicitur. Seneca in re simili de constant. c. 14.* tanquam canem acrem objecto cibo leniet. *Plin. l. 8. c. 40.* cum quidam ei (*cani*) cibum objecisset. *Scheff. Sen. III de ira 37.* Irascaris ergo catenario cani? & hic cum multum latravit, objecto cibo mansuescit. *Axeni.* objectum lucrum IV, II. objectus pugnae V, 10. *id est,*

commisus cum aliquo in pugnam.
 Obire III, 10. pro mori. post obitum III, 20. pro quo mox post mortem.
 Objurgare I, 9. canem, V, 10.
 Oblectare se prol. III.
 Oblitus cibi I, 27.
 Obnoxia servitus prol. III. Ita vocatur quia olim cogebatur saepe multa indigne pati. Et sic etiam Flor. III, 20. de servis: per fortunam in omnia obnoxii. Obnoxius est qui arbitrio & potestati aliena subiectus est, infirmus, qui facile & impune laeditur ac vexationi & injuriae expositus est. Quare Livius lib. IV, c. 4. obnoxium & opportunum injuriae conjungit. Vide pluribus hanc vocem illustrantem Jo. Fr. Gronovium in notis ad Sen. III de ira 8. obnoxiae opes periculo II, 7.
 Obscoena dicta III, 11.
 Obscoenitas IV, 13.
 Obscurus locus IV, 1.
 Obstetere homines legibus III, 15. id est, repugnare, adversari, secundum illud: Nitimur in vitium semper, cupimusque negata.
 Obsonia III, 4. obsoniorum pretia IV, 19.
 Obtegere quid vestimentis V, 5.
 Obterere pede I, 30. Curt. IV, 14, 14. Obteri mehercule equorum ungulis possunt.
 Obtrectare curam alicujus epil. II. aliquem praef. V, v. 15. id est, elevare, parvi facere. Plin. 9, 35. lautitiam ejus omnem apparatusque obtrectans.
 Obvius esse alicui I, 29. casu IV, 21.
 Occasio brevis V, 8. data II, 8.

Occidere nece II, 6. occumbere.
 Occipere loqui I, 13. Si quid occipi, Ter. And. III, 2, 24.
 Occisus latro V, 2.
 Occumbere neci IV, 1.
 Occupare significat praevenire, antevertere quem. quoniam occupat alter ne primus forem Epil. II. exempla passim obvia. occupare Athenas imperio improbo V, 1. occupare arcem I, 2. id est, tyrannidem & dominationem invadere. Vide Arcem occupare. occupare occasionem V, 8. id est, subito arripere.
 Occupatus III, 19. in otio II, 5. occupatae aures prol. III. opponuntur vacivae aures apud Plautum.
 Occurrere III, 7. pro obviam venire, Sin autem & illis doctus occurrit labor Epil. III. id est, ad aures, ad manus eorum pervenit.
 Oculos avertere IV, 11. centum habere II, 8. Periphrasis est patris familias diligentis, per allusionem ad Argum Centoculum, custodem Funonis vigilantissimum. Ovid. I Met. f. 16. oculis venari viros IV, 4. id est, oculorum lascivia (ut loquitur Justinus de Sardanapalo) vel petulantibus oculis (ut loquitur Petr.) allicere ad se viros. Sic & Ovid. dixit amores venari. & Plaut. oculis venaturam facere. Sen. Decl. 6. puellari lenocinio oculos circumdare. Prudent. vagari oculis. Sic etiam apud Propert. I, el. 1. Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis. adde not. Rittersh.
 Odiosissima aliis natio II, 5.
 Odisse quem IV, 11.
 Odio subscribere III, 10. Odo-

Odorem jucundum late spargere
III, 1. odor mixtus cum mer-
dis IV, 17. Sic & odor multus
ibid. pro aromatis: in quo signi-
ficatus usitator est pluralivus nu-
merus odores. Vide Rittersh.
odorem trahere naribus III, 1.

Offendere ad aliquid IV, 14. er-
gens tegen aanstooten. Prome-
theus, auctor vulgi fictilis, Qui
simul offendit ad fortunam,
frangitur &c. Ita Cic. de Mem-
mio apud Fab. 6, 3. Caput ad
fornacem Fabii offendisse. For-
tuna hic velut res dura fingitur,
ad quam vulgus, [nam illud qui,
quod ante simul, ad vulgi, non
ad Prometheus est referendum]
formatus ex luto, sicut testa fran-
gitur, eleganter. Schefferus. of-
fendere quosdam III, 10. of-
fendunt immodica V, 5. absolu-
te, id est, molesta sunt & tæ-
diosa. non offendi subripi IV,
10.

Offerre quid modestis II, 1.

Officina fabri IV, 7.

Officium prol. III. pro munere pu-
blico, quo sensu male vocabulum
hoc reprehendit Scioppius in li-
bello de vitiis Styli. Ita enim quo-
que Cic. l. XII ep. fam. 15. quam
primum ad meum officium re-
vertendum mihi esse existima-
vi. officium come II, 5. *Just.*
V, 2. officii comitatem dicit.
Vide comis. officium præstare
III, 7. officium repudiare I,
29. pro eo quod nos vocamus,
een groet. Officium est quod jus
amicitiæ, sodalitatis, humanitatis
& civilitatis nobis injungit, di-
citurque proprie de illis, qui alicui
adsunt honoris causa, ut in nu-
ptiis, sponsalibus, novi magistra-
tus auspicio, funeribus &c. *Ju-*

venalis Sat. 2: 132. *seq.* Offi-
cium cras primo sole mihi per-
agendum in valle Quirini. *Suet.*
Cal. 25. Cum ad officium &
ipse venisset, id est, cum ipse
quoque interfuisset nuptiis, seu
ad nuptias celebrandas venisset.
Sic novorum consulum officium
apud eundem *Cæs.* 15. est gratu-
latio sive concursus hominum,
cum multi conveniunt gratulatu-
ri consulibus de nova dignitate,
ipsosque deducunt domum, &
comitantur honoris causa. Sic sa-
lutationis officium dicitur de
clientibus, qui patronos potentes
mane adibant, ipsosque saluta-
bant. Idem *Suet.* *Aug.* 27. Sic
officium togæ virilis apud *Plin.*
I, ep. 9, dicitur cum conveniunt
in solenni pompa, qua deduce-
bantur adolescentes in forum,
depositaque toga puerili, seu præ-
texta, induebant virilem.

Offundere terrorem II, 4. dicun-
tur, qui ex improvviso terrorem
ingentem afferunt & injiciunt.
Vide *Gronov.* IV obs. 21. adde
etiam *Ampl.* *Cuperi* 2 obs. 6.

Olfacere culum IV, 17.

Olim III, 2. III, 17. IV, 17.
olim redisses III, 12. olim ve-
nire IV, 10. *Observent studiosi,*
olim eleganter de futuro dici, ut
apud *Horat.* Non si male nunc,
& olim sic erit. quasi diceret,
etiamsi nunc male sit, tamen non
semper in futurum male erit. *Ite-*
rum Phædrus IV, 25. Olim se-
nio debilem frustra adjuvare
bonitas nitetur tua. *Schopp.*

Oliva gratior Minervæ III, 17.
Vide *Artemid.* l. V, 18. *Meurs.*
Lect. *Att.* l. IV, c. 6. & *Ant.*
August. *Antiq. Dial.* 2. p. 19.

Omina læva III, 18.

Omit-

Omittere quid *prol.* v.

Omnis impensa *iv*, 19. *qualibet pars.* omni contumelia *i*, 2. *id est omni genere contumelia.* Sic omnes insidias, dixit *Cic.* *ii* in *Verr.* 17. omni cura *prol.* *ii*. injuria *i*, 31. vigilia *prol.* *iii*. omnes rustici *ii*, 8. *unius scilicet villa.* omnes reclamant *iv*, 17. *alle man.* scierunt *iv*, 24. omnes aves *iii*, 18. omnes sol unus exurit lacus *i*, 6. omnibus dici *iii*, 17. innotuit *v*, 7. omnia perlustro *iv*, 23. tremunt *iv*, 17. omne *iv*, 7. onus *i*, 2. omnem querelam submovet felicitas *Epil.* *ii*.

Omnino *iv*, 6.

Onerare laudibus *v*, 5. *Just.* *v*, 4. Igitur omnibus, non humanis tantum, verum & divinis eum honoribus onerant. *Ad quem locum vide Vorstium.* Adde quoque notas *Jo. Savaronis ad Sidon.* *Apollinarem* p. 398. *saxis* *iii*, 2. *id est, petere, mulcare.* sic onerare pugnis *Plant. Amph.* *i*, 1, 71.

Onus naturæ deponere *i*, 18. *id est, partum.* *fab. seq.* ait foetum deponere. & *lib.* *iii*, f. 15. vocat onus, & sarcinam. Similiter *Ovid.* 2 *Am.* 13. Dum labefactat onus gravidi temeraria ventris. & *lib.* *i* *Fast.* Neve daret partus, ictu temeraria coeco Visceribus crescens excutiebat onus. *Propertius* pondus uteri vocat. onus ignotum gravidæ *iii*, 15. onus omne grave infuetis *i*, 2. onere degravari *iv*, 21. dives *ii*, 7.

Onustus sacrilegio *iv*, 10.

Opera vocis *i*, 11. *id est, auxilium.* Opera alicujus res dicitur fieri, quæ labore, auxilio

& consilio ejus conficitur. *Nep.* in *Alcib.* c. 6. *Ter. Phorm.* *i*, 2, 12. Hanc operam tibi dico, *id est, hunc laborem in tui gratiam suscipio.* opera perit *ii*, 5. operæ pretium *ibid.* operam dare *Bathyllo* *v*, 7. *id est, inflare tibias, ad quas saltaret Bathyllus nobilis pantomimus.* operam perdere *i*, 25.

Operarii *iv*, 4.

Opes *iv*, 21. invisæ forti viro *iv*, 11. opes regales concupiscere *i*, 27. *id est, maximas.* Sic *Just.* *ii*, 15. Castra referta regalis opulentia. opes magnæ sunt periculo obnoxia *ii*, 7. opes magnas exaggerare *prol.* *iii*. *id est, cumulare.*

Opima præda *ii*, 6. *id est, egregia* *Flor.* *i*, 1.

Opinione alterius quid ponderare *iii*, 10.

Opinus *i*, 9. qui opinatur; ab antiquo opino. Vide *Nonium*, & nec opinus.

Oportet vaces *prol.* *iii*. gaudere *iv*, 16.

Oppetere poenas superbiæ *iii*, 16. *id est, subire, pati, ut oppetere mortem dicimus.* De primitiva & figurata hujus verbi, ut & ejus simplicis significatione vide *Cl. Perizon.* in notis ad *Sanctii Minervam* l. *iv*, p. 437 & 438.

Oppidum *iii*, 10.

Opponere quos Græciæ *epil.* *ii*.

Opportunum bubile *ii*, 8. quod se opportune & commode offerebat. *Ovid.* *iii* *Met.* f. 7. de sylvis: multis latebra opportuna fuistis. *Scheff.*

Oppressus lepus ab aquila *i*, 9. manu *v*, 1. opprimere quem *iv*, 24. innocentes *i*, 1. progeniem *ii*, 4. muscam *v*, 3.

Op-

Oppugnare II, 6.
 Optem necare V, 3.
 Optimi multi turpi facie III, 4.
 optimæ res IV, 23.
 Opus III, 13. *pro mel apum, ex imitatione Virgilii, qui lib. IV. Georg. sic loquitur de rege apum: Ille operum custos. ineptum, laudandum IV, 20. Palladium IV, 6. residuum IV, 25. quum opus est IV, 23. operis terminus prol. V. opus adprobare IV, 24. Phraſis juridica, ſignificatque opus præſtare probum & conveniens pacto locationis. L. 24. D. loc. & cond. Si in lege locationis comprehenſum eſt, ut arbitratu domini opus approbetur. Vide Briſſonium de formulis. & omnino Gronov. ad Plant. prol. Amph. opus artificis prol. V.*
 Orare, ut IV, 19. incipit I, 28.
 oratum mittere IV, 17.
 Orba nato III, 10.
 Ordo propoſiti IV, 20. rei IV, 24.
 Sic ordo ſcleris Tac. IV, 11, 5.
 equeſter V, 7.
 Ornare ſe laudibus IV, 24.
 Ornamenta IV, 4. *mundus mulieris.*
 Ornatus muneris IV, 15. ornatum parare IV, 4.
 Orpheus prol. III.
 Orta lis eſt IV, 3.
 Ore attingere cibum I, 4. emit-
 tere caſeum I, 13. *id eſt, pati ſibi elabi. Sic ſup. f. 5. ore demisit cibum. ore auferre I, 8. pro ex ore.*
 Os devoratum hæret fauce I, 8.
 oſſa III, 7. humana I, 27.
 Oſculari manum V, 1. *Tacitus Hiſt. lib. I. cap. 45. Ruere cuncti in caſtra &c. exoſculari Othonis manum.*
 Oſcula matronarum IV, 23. *pro*

parva & puſilla ora. Petron. Satyr. cap. 86. Oſculum, quale Praxiteles habere Dianam credidit. Ovid. lib. I Metam. 499. fabula Daphnes: videt igne micantes ſideribus ſimiles oculos; videt oſcula; quæ non eſt viſiſſe ſatis. Vide Taubman. in Virg. I Aeneid. 256. Quomodo ὀφθαλμοῖν Ariſtoteles in problematibus dicit, a ὀφθαλμοῖς: & Apulejus bucculam Cupidinis, pro parvo ore, diminutivum a bucca, lib. 6. Metam. & rubentes bucculæ, lib. 3. caſta IV, 3. carpere III, 8. Ovid. ep. 2 Heroid. Non ſuper incubui, non oſcula frigida carpiſi. & 4 Met. 357. Pugnacemque tenet, luſtantiaque oſcula carpit.

Oſtendere IV, 10. & prol. V. *ἐπιδείξειν. Vide Creſoll. Theatr. Rhetor. III, 5. & Caſaub. ad Julii Capitolini Maximinos duos cap. 10. Sic oſtendere novitatem V, 5. oves procul III, 15. monſtrare. prædam V, 6. ſeſe V, 7. vocem I, 13. id eſt, oſtentare. paucis verſibus I, 9. vitam & mores hominum prol. III.*
 Oſtentum procurare III, 3. *id eſt, ſacra ſacere ad expiandas minas portenti. Vide Procurare.*
 Otioſum largo ſatiari cibo III, 7. *pro quo mox, Sic ſine labore venter impletur meus.*
 Otium dare corpori prol. III. *id eſt, corpus curare. otium ſequi V, 1. otio lambere I, 25. in otio occupata II, 5.*
 Ovis I, 5. I, 16. I, 17. III, 3. *oves ſegregatæ III, 15.*

P.

Pacta fides III, 13. *Participium*

verbi deponentis, quæ tamen sæpe numero passive usurpantur. Vide Vossium lib. 3. de Anal. cap. 6. præmium I, 8. id est, promissum. f. 14 dicit positum præmium. lib. v, f. 5. propositum præmium. quo pacto IV, 4. prol. v. & v, 9. nullo II, 6.

Palam mutire IV, 25.

Palladium opus IV, 6.

Pallas III, 16.

Pallium v, 5.

Palus I, 30. paludis latibula Ibid. paludes liberae I, 2.

Panis conspersus furfuribus IV, 17. tinctus cruore II, 3. Panem petere ab aliquo I, 17. mittere cani I, 23. & III, 2. dare *ibid.*

Panthera III, 2.

Par color III, 13. gratia III, 2. officium 3, 7. esse mihi si potueris I, 19. pares ætate II, 2. pares fortitudinis IV, 15. Recte genitivo jungi par & dispar, exemplis docet Th. Bangius Obs. Phil. 2 p. 857. Caussam ex Pascasio Gresippo, seu Gaspare Scioppio, explicat Mariang. a Fano Bened. Auctar. Gramm. Phil. p. 16. Prasch.

Parare coenam III, 19. ornatum IV, 4. togam puram filio III, 10. vinum IV, 4. pro emere. paratur perniciēs II, 4. paratus sum III, 7. parata rapere aquila II, 4.

Parce gaudere oportet, & sensim queri IV, 16.

Parcere I, 22. feræ III, 2. parco sciens IV, 25. vos parcite II, 8.

Parens prol. III. v. 58. pater, mater. & IV, 4. pro matre. parentes facit bonitas III, 15.

Parere agnos III, 3. chorum Ar-

tium prol. III. matrem IV, 22. parit mons, Ibid. peperit II, 4. & III, 15.

Parere monitis II, 6.

Pariter v, 2.

Pars promissa II, 6. tertia IV, 24. debetur II, 1. partem postulare *ibid.* partes factionum I, 2. naturæ, quas tegit pudor IV, 14. bonas in partes accipere prol. II. datæ III, 18. duæ III, 13. id est litigantes. Ita enim qui litigant proprie vocantur. tuæ prius sunt partes, aliorum dein IV, 25. Elegans locutio, petita a scenicis, quorum cuique suæ sunt partes datæ. Cic. de Divin. Quid de auguribus loquor? tuæ partes sunt, tuum, inquam, auspiciorum patrocinium debet esse. & lib. 14 ad Att. ep. 14. Tuas partes esse arbitror, ut ejus animum tenerum his opinionibus imbuas. Plura vide apud Rittershusium. Confer quoque Gronov. in Sen. Cons. ad Polyb. c. 25. partibus factis I, 5. Partes dicuntur ciborum portiones, quæ singulis distribuuntur convivis. Petronius: Projeci partem meam, dum putabam esse ovum jam in pulum coalescens. Sueton. Calig. cap. 18. Equiti Romano, contra se hilarius avidiusque vescenti, partes suas misit. Idem Domit. cap. 11. Auctorem summarum pridie quam cruci suffigeret, &c. partibus etiam de coena dignatus est. Vide Rigaltium hoc loco, & Stuckii antiq. Conviv. lib. 3. cap. 3. Buleng. de Conviv. lib. 1. cap. 2. & Piccarti Peric. Crit. cap. 19.

Particulo prol. v. Vir sanctissimus v, 5.

Partiens caritatem in ambos III, 8. *ibid.*

8. id est, equaliter distribuens, equali amore ambos prosequens. Similiter Tacit. III hist. 58. Curam delectus in consules partitur. Ovid. lib. 6 Met. de Niobe: oscula dispensat natos suprema per omnes. Vide Gron. ad Liv. 21, 21.

Parturibat IV, 22. pro parturiebat, more magis usitato poetis quam historicis aut oratoribus.

Parturiens canis I, 19. Recitat fabulam hanc regulus quidam apud Just. l. 43, c. 4. mons IV, 22. Græcorum adagio fuit: αὐτὸν ἐπὶ τῷ εἶτα μὲν ἀπέρτερε. Notus est etiam vulgo versus Horatii: Parturiunt montes; nascetur ridiculus mus. Item aliter: Quid dignum tanto feret hic promissor hiatus? de magnificis, verum inanibus promissis & molitionibus. Rittersh.

Partus instans I, 18.

Parta laus mihi prol. v.

Parum frondis II, 8.

Parvula volucris v, 3.

Parvum tigillum I, 2. Illud parvum abundare ait Faber, quemadmodum apud Ter. minutus, ubi minutos pisciculos usurpavit. Similiter infra initio lib. 4. Scheff. Hæc vox non abundat, sed recte auctor addidit, ut videlicet rem minimam magis extenuaret, quemadmodum etiam Terentius loco supra allato. Sic etiam Gell. l. II, c. 29. dixit aviculam parvulam. & Val. Maximus parvulos filiolos. Plaut. Capt. v, 3. Quadrimulum parvulum. Curc. IV, 2. puella parvola. Pseud. II, 4. libellus pauxillulus. Adde notas Gudii. parva patientia IV, 6. pro brevi. res IV, 3. fabella I, 15. parvæ ædes III, 9.

Pascere asellum in prato I, 15. pasci stercore IV, 23. pastum exire II, 4.

Passer I, 9.

Passim & certatim v, 1.

Pastores III, 2. III, 3. IV, 4.

Patefacere sinum IV, 6.

Patena I, 25.

Pater I, 1. III, 8. deorum I, 2. qui & genitor dicitur, atque hominum sator III, 17. & IV, 17. familias III, 10. Sic Suet. Domit. c. 10. ubi vide Casaub. Herculis IV, 11.

Patet via honoris Epil. II. vindicta solertia I, 28.

Pati exempla sua I, 26. frenos IV, 3. quod natura dedit I, 3. id est, contentus esse naturalibus suis bonis; qua significatione eleganter hoc verbum pati ponitur. Sic Ovid. Haud facile est æqua comoda mente pati. nives III, 7. quod religio patitur decernere IV, 25. quod quis meruit pati III, 11.

Patiens injuriæ I, 5. Sic apud Sallustium Cat. 5. corpus patiens inedia, quod facile fert inedia.

Patientia parva IV, 6.

Patria IV, 21.

Patriæ decus prol. III, v. 56.

Patrimonium IV, 19. Proprie illa bona dicuntur, quæ a parentibus hereditate ad nos redierunt: deinde etiam hoc nomine denantur ea, quæ ex questu & opere nostro vel aliunde nobis obvenerunt. Sic Just. 14, 3. de militibus: Post damna patrimoniorum, & post conjuges amissas. Quem locum recte ita restituit Cl. Grav. Vide notas Cl. Petri Burmanni.

Patroni III, 10.

Paucis diebus interpositis III, 2.

Vide

Vide Interpositis. paucis temeritas est bono, multis malo v, 4. paucæ plures *prol.* v, v. 12. pauci iv, 21.
 Paulo ante v, 5. notior v, 7.
 Pavidum genus i, 2. *rana.* paventes i, 11.
 Pavo iii, 18. pavonum grex i, 3.
 Pavorem simulans ii, 4.
 Pauper pudor est ii, 1. pauperes nil mutant principatu commutato præter nomen domini i, 15.
 Paupertatem sustinere iv, 21.
 Peccare iii, 10. bis i, 8. casu v, 3. peccat religio iii, 13.
 Pecma v, 7. c. *pro g positum, ut sapissime alias.* Dicitur enim *pegma* ἀπὸ τῆς πήγνυσθαι, id est, a figendo: & est machina lignea, in qua collocantur quasi affixæ statuæ, quæ etiam in scenam interdum proferebantur & motabantur, aut aliqui in pompa circumferebantur. *Vide Senecam ep. 98. Festum, & Josephum lib. 7 αἰλώσεως, cap. 14. Rittersh. Adde Scalig. in Sphæram Barbaricam Manilii pag. 404. & 405. edit. Argent. Lipsium de Amphith. cap. 22. Casaub. in Suet. Calig. cap. 26. Buleng. de venat. cap. 34.*
 Pecten v, 6.
 Pectus solutum *prol.* iii, 1. transfigere iii, 10. ante pectus iv, 9.
 Pecunia ii, 7. dicta iv, 4.
 Pecus iv, 4. iii, 2, & 4. pecore gaudens 4, iv. pecora habere iii, 3.
 Pedisequi iv, 4. *male pedissequi.*
 Pelagius cursus iv, 21. id est, æquoreus.
 Pelium nemus iv, 6. Notissimum illud e *Medea Ennii translatum*

ex Euripidis cognomine Tragedia fragmentum, quo etiam Cicero aliquoties utitur: Utinam ne in nemore Pelio! quod quasi in proverbium abiit, de re altius & a remotissimis causis repetitâ, more mulierum. Eum locum Phædrus hic scite imitatur. Simile est illud ejusdem Euripidis in Hecuba: Ἰδαίαν ὅτε πρῶτον ὕλαν Ἀλέξανδρος ἐλάτιναν ἔταμε. Rittersh. Pelium nemus silva fuit in monte Pelio. Fuit autem Pelion Thessaliæ mons eminentissimus, gigantum fabula belloque valde apud poëtas celebratus. Pomp. Mela ii, 3, 20. Hinc non longe est Olympus, Pelion, Ossa, montes gigantum fabula belloque memorati. In hoc monte ex arbore pinu, quæ ibi frequens reperiebatur, prima navis fabricata fuit, ut testatur Diodorus Siculus lib. 4. Biblioth. pag. 245. edit. Wechel. de Jasone loquens: καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὸ Πήλιον ναυπηγήσασθαι τὸ σκάφος. Quamobrem Apollonius Rhodius lib. i. eam πηλίαν Ἀργὸν appellavit; Statius lib. 5. Theb. Peliam pinum; Propertius lib. 3. Peliacam trabem, & Ovidius Peliam arborem. Vide Columnam ad Ennium p. 314. Largam ridendi materiam hic nobis præbet capitalis interpres Parisinus, qui Phædrum in usum Serenissimi Delphini edidit, hunc locum, pro more suo, interpretatus: Pelei nemoris) sylva quæ erat in Pelione monte Thessaliæ, incumbente in sinum Pelasgicum. Putes hunc hominem esse λεῖψανον ætatis aureæ, adeo simplex est, adeo allium ubique & glandem obolet. Verum amoto ludo quæramus seria: quis non indignetur, Ju-

ventures Principibus talis obtrudi libros, plenos rursus & inficetiarum? & tamen his ipsis ignorantia thesauris homines inveniunt regiam sibi liberalitatem promeruerunt; & magno venduntur volumina scombris, ac piperi vestiendo prognata, quæ nisi excutiantur de manibus juventutis, brevi futurum video ut in antiquam revolvamur barbariem. Sane ut Græcis τῶ Πηλίου, in tertia declinatione, ita Latinis in sexto etiam casu Pelio, non autem Pelione, dici qui nescit, valde is oportet peregrinus ac hospes sit in scriptis poetarum veterum. Quid quaeso crebrius illo imponere Pelio Ossam in Gigantomachia? Virgilius I Georg. 281. Ter sunt conati imponere Pelio Ossam. Ovid. I Met. 155. Tum pater omnipotens misso perfregit Olympum Fulmine, & excussit subiecto Pelio Ossam, ut quidem ibi legendum vult Nobilissimus Nic. Heinsius, & ante eum vir exactissimæ eruditionis Jo. Fr. Gronovius. Item lib. 7. v. 352. fugit alta superque Pelion umbrosum. & lib. III Fast. v. 441. Ignibus Ossa novis, & Pelion altius Ossa Arsit, & in solida fixus Olympus humo. Horat. l. III Od. 4. Fratresque tendentes opaco Pelion imposuisse Olympo. Iterum Virg. III Georg. 94. & altum Pelion hinnitu fugiens implevit acuto. Agmen e poetis claudat Seneca Thyest. 812. Thessalicum Thresfa premitur Pelion Ossa. Hyginus fab. 28. montem enim Ossam super Pelion posuerunt. Non erat animus insistere in his frivolis, nisi me movisset supina misellæ hominis simplicitas,

exscribentis passim, quæ nunquam intellexit. Potuisset consulere magnarius noster glandis negotiator Ortellium, aut Caroli Stephani Dictionarium Historicum, Geographicum, Poeticum, Parisiensibus, credo, pueris, uti Batavis, notissimum, & ex eo errorem, ferula dignum emendare, in quem induxisse hominem nostrum videtur Græcæ linguæ imperitia: cum enim in Calepino suo invenisset, Pelion, Πήλιον, mons Thessaliæ in sinum Pelasgicum incumbens, non videns, quæ est pecoris hujus Arcadici stupiditas, Pelion dici forma Græca, quibus est πῆλιον ὄρεος, putavit nomen esse Latinum, atque eodem modo inflecti, ut Babylon Babylonis, Jason Jasonis, canon canonis &c. quo quid ineptius & puerilius excidere potuit homini, qui, magno certe ausu, poetam sibi interpretandum sumsit. Ita Apollodorus lib. I Biblioth. p. 26. edit. Paris. ἐπὶ δὲ τὴν Ὀσσάν δέντες τὸ Πήλιον. & lib. II. p. 104. ὃς ἐξελαθεῖς ὑπὸ Λαπίδων ὄρεος Πηλίσ. & Canon Narrat. 29. p. 269. ὡς Μάγνητες τὸ Πήλιον ὄρεος ὠκίσαν. Adde Stephanum de urbibus in Πήλιον. Horum imitatione Latini extulerunt Pelion aut Pelium neutro genere: & apud Ciceronem etiam legitur Pelius mons, lib. de fato c. 15. Sed bene habet! corrigit enim se ipsum, inspecto forsan iterum Calepino suo, nota proxime sequenti: Pinus Thessala] quæ in Pelio monte Thessaliæ reperitur frequens. Quod si ita supra scripsisses, mi homo, non te pueris exhibilandum præbuissem, qui te in Morboniam abire jam pridem jubent

cum

eum tuo isto Pelione, meliora docti e Grammatica sua. Forsan hic mihi opponet Danetus Ravisii Textoris Epithetorum opus perfectissimum, Weinrichii A-rarium Poëticum, F. J. Aug. Baccherii Flavissas Poëticas, Gradum ad Parnassum, pluresque alios ejusmodi auctores classicos, ipsi, credo, tritissimos, quibus omnibus Pelion altus, umbrosus, frondosus, Thes-salicus, gelidus, lapidosus, aliisque epithetis masculino genere insignitur; sed elumbe hoc boni hominis telum vel pueri nostri retundant, qui norunt hic ellipsin esse τὸ mons. Etsi vero jam satis diu videor in hoc Augiæ stabulo versatus esse, cui purgando majus requiritur otium, non possum tamen quin adhuc moneam, luctificabilem nostri interpretem æque turpiter se dedisse in nota cedro digna ad lib. II, f. 5. ubi ad Atrien[s]ibus servis] qui stabant, inquit, in atrio domus, limenque custodiebant. Quod, quaeso, illud limen? atrii, an ipsius universæ domus? Certe nihil illis cum limine universæ domus. Sed neque in ipsa Phædri fabula dicuntur stetitisse in atrio. Meliora hunc ignorantia antistitem edocere poterat Laurentius Pignori[us], egregio commentario de servis, supra a nobis laudato in Alticin[cti]. Sed quis sani quid ab istis hominibus expectet, quorum omnis industria, vigilandique labor expro-mittitur in expilandis inclementissime, & sine ullo judicio, aliorum commentariis, nec tamen vix unquam profitentibus per quos profecerint, uti in Vindictis suis Germanicis abhinc annis aliquot luculentissime ostendit politissimi vir

ingenii J. F. C. & passim in notis suis ad Propertium, multo sale & eruditione conditis, Interpres novissimus, cujus ego flosculos in exornando ex virtutibus suis hoc Mida fraterculo, quod pace ejus liceat, meos lubens feci.

Peliadum manus IV, 6.

Pelias IV, 6.

Pellis detracta III, 20. rugosa I, 24.

Pelusium linteum II, 5. id est, Ægyptiacum, quod omnium erat molliissimum & præstantissimum.

Pendens in novaculâ V, 8. id est, volans: aves enim volantes proprie pendere dicuntur. Manilius l. 5. Pendentemque suo volucrem deprendere cœlo. Sic pendere cursus dixit Stat. in Protreptico ad Crispinum. De quo genere loquendi Græcis & Latinis usitatissimo, pro pendere in cursibus, vel pendentem facere cursus, vide Joan. Fred. Gronov. Diatr. ad Stat. cap. 50.

Pendere (penult. longa) ad lanium III, 4. proprie de rebus venalibus. pendere (penult. brevi) poenas religioni I, 27.

Pene in ipsa schola prol. III.

Penis demissus I, 29.

Penitus prol. III, v. 21.

Pennæ celeritate vitare necem I, 31. pro pennarum, id est, alarum. pennarum nitor I, 13.

Penula rejecta V, 2. Vide Rejecta. Penula erat vestis peculiaris eorum, qui iter faciebant, a tergo formam cuculli habens. Vide Ferrarium de re vestiaria l. 2 cap. 7. & Th. Bartholinum in libello peculiari de penula.

Per artus fratris IV, 6. campum fugere I, 12. per quem IV, 10. te II, 1. quem per te cognoveris III, 10. auras venire II, 6. per

per fabellas aliquid quærere *prol.*
 II.
 Peræ duæ IV, 9.
 Peragere rem IV, 25.
 Perambulans viridaria II, 5.
 Perdere I, 10. operam I, 25. ti-
 bias V, 7.
 Perditus inopia. *Vide* deperdi-
 tus.
 Perdomare freta IV, 6.
 Perductus ad regem *prol.* III.
 Peregrina volucris I, 26. *Sic vocat*
ciconiam, quæ & Publio Syro a-
pud Petronium Arb. est, pere-
grina, hospita, avis exul hie-
mis, titulus tepidi temporis.
Varro hoc genus aves advenas
vocat in lib. 3 de Re rustica cap. 5.
quibus vernaculas volucres oppo-
nit. Rittersh.
 Perfectum pro plusquamperfecto.
Vide Enallage.
 Perferre I, 2. ad finem usque ferre
 Perficere IV, 20.
 Periclitatur magnitudo IV, 5.
 Periculo eripere I, 28. obnoxia
 opes II, 7. factus sophus IV, 16.
Sententiose dictum, & proverbial-
le, alludens ad illud: πληγείς
ἀλιεύς νόον ὀίσει, Piscator ictus
sapiet. Rittersh. periculum aver-
tere victimâ III, 3. nocivum I,
29. in periculum venire IV, 8. in
periculo esse II, 4. in periculo
versari II, 8. periculum est IV,
25.
 Periculosa medicina I, 8. pericu-
 losum III, 10. lucrum V, 4.
 Perire IV, 21. & V, 4. fame III, 7.
 perit imitatus potentem I, 24.
 momentum *prol.* III. opera
 II, 5. *id est, frustra est adhi-*
bita. perire ruptus I, 20. pe-
ritura, quamvis nemo laderet
III, 2.
 Peritus usu III, 3. peritis inritos

dolos tendere I, 23.
 Perjurium sordidum IV, 19.
 Perlegere libellum *prol.* V.
 Perlustrare omnia IV, 23.
 Permotus convicio I, 6.
 Pernicies Grajum IV, 6. instat no-
 bis I, 30. paratur II, 4. ad per-
 niciem agi IV, 12. devocare I,
 20.
 Pernicitas nota I, 9.
 Perorare causam I, 10. *hoc quoque*
Ciceronianum est, ut totius libelli ele-
gantissima phrasis est. Rittersh. Pro-
pert. l. 4, el. ult. Causa perorata
est. & Val. Maximus 4, I, 7.
Utraque parte perorata, id est,
cum utraque pars perorasset.
 Perpastus canis III, 7. *id est, præ-*
punguis.
 Perpeti IV, 4. ferre, sustinere.
 Persalutare deos IV, 11. *id est,*
omnes ordine salutare. Ita Cic. pro
L. Flacco cap. 18. Qui ita sit am-
bitiosus, ut omnes vos nosque
quotidie persalutet. Præpositio
per cum verbo composita vim in-
tendit, & notat rem ad finem esse
perductam. Sic perrogare sen-
tentias est omnes rogare a primo ad
ultimum, apud Liv. lib. 29, cap.
19. Suet. Aug. cap. 35. & Tacit.
lib. 4. Hist. cap. 9. Sic perspe-
ctare certamen Suet. Aug. cap.
98. & perspectare pugnas na-
vales, Domit. cap. 4. pro vi-
dere ab initio ad finem. Sic
apud eundem Claud. cap. 34.
& Sen. Controv. I. persede-
re pro sedere a principio ad fi-
nem.
 Perscrutatus crimina III, 10.
 Persecuta I, 28. pro simplici secu-
 ta. *Quemadmodum apud Ter.*
Phorm. III, 3. Quoquo hinc
asportabitur terrarum, certum
est persequi.

Per-

Perolvere poenas III, 5.

Persona tragica I, 7. est larva, facies ficta, qua recti caput histriones solebant uti in tragædiis, ad quamlibet personam representandam. Vide omnino Rigaltium ad hunc locum; & Agesilai Mariscotti de personis & larvis Syntagmation, in Miscell. Ital. Erud. Tom. 2. p. 97. Est præterea & alius hujus vocis usus, quem observent hic volo tirones inprimis, quod a quibusdam in controversiam sit vocatus. Vossius, Cellarius, & alii, qui de vitiis sermonis Latini scripserunt, notarunt personam pro homine minus recte, & barbare usurpari, ut cum dicimus, hic sunt tres vel quatuor personæ, ubi sunt tot homines: sed tamen in hac significatione usus est Suet. Ner. I. Modo continuantes unumquodque prænomen per ternas personas, modo alternantes per singulas. Ubi manifestissime ternæ & singulæ personæ pro tot hominibus gentis Domitiæ ponuntur. Vide Cl. Jac. Perizonium in notis ad Sanctii Minervam p. 59. pluribus exemplis ex Cicerone hanc significationem vocis personæ adstruentem. Quibus adde unum ex oratione pro Cluentio c. 29. Hujus Staleni persona, populo jam nota atque perspecta, ab nulla turpi suspitione abhorrebat. Ad quem locum Cl. Grævius; Hujus Staleni persona, inquit, est hic Stalenus. Vides igitur male vapulare Salmasium Miltono, qui in illo reprehenderit, quod in Defensione pro Carolo I scripserit, regis persona, pro rege. Quibus exemplis miror virum doctum in Vindiciis suis contra Valer. Ac-

cinctum nuper non fuisse usum.

Persuasus III, 5. jurejurando I, 8.

Pertinet ad caput III, 3. illos I, 14. quo III, I. furor illorum ad caput nostrum I, 30. Pertinere significat pertingere. Vide Gronov. ad Plant. Milit. Glor. 2, 5, 58.

Pertrahere Romam ad centumviros III, 10. Verbum proprium juris.

Perturbatus homo IV, 24. perturbati sensus II, 4.

Pervellere aurem V, 5.

Pervenire ad aures epil. II. ad speculuncam IV, 19.

Perveniet ad me minus muneris IV, 25.

Pes celer IV, 17. durus I, 30. suspensus II, 4. titubans IV, 14. quid ita cessarunt pedes I, 9. pedem referre II, I. calceandum non committere cui I, 14.

Pessimi III, 4.

Petens Neapolim II, 5. petere I, 20. & II, I. panem I, 17. regem I, 2. cibum I, 4. auxilium IV, 3. cubiculum III, 10. id est, eo intendere iter. exitus notos I, II. secretum IV, 24. sylvas II, I. villam II, 8. urbem IV, 21. petere saxo III, 2. id est, impetere. peto reddas prol. III. ut reddas IV, 25. ut adjuvaret III, 10.

Petulans III, 5. jurgium III, II. turba I, 2.

Phædrus. nomen Græcum est. φαῖδρος, hilaris; & quia accentum mutare solent, quoties ex adjectivo nomen proprium faciunt, dictus est φαῖδρος. Gellius l. 17, c. 3. in fine. Vide notas Gronovii patris. Ceterum sententiam Ampl. Gudian de

nomine Phædri accurate exponit Cl. Burmannus in præfatione, cuius verba visum fuit hic inferere: Putavit, inquit, etiam Vir doctissimus (Gudius) male Auctoris nostri nomen in nominandi casu *Phædrus* scribi, cum ex illius sententia rectius *Phæder* dicendus esset, quod his præcipue argumentis confirmabat. Linguae Latinae analogiam id docere, quæ in similibus nominibus, a Græco sermone derivatis, id fieri suadeat; ut enim Ἀλέξανδρος Alexander, Μένανδρος Menander, Ἀντίπατρος Antipater, Ἀναξίμανδρος Anaximander, philosophus apud Suidam, successor Thaletis, Περσίανδρος Perianther, de quo & Suidas, Σώπατρος Sopater, & infinita alia; ita quoque Φαίδρος Latine *Phæder* dicendus sit. Eodem modo, quod non ingratum viris doctis fore puto, notaverat a Γεώμετρος non Geometra, sed Geometer efferendum, quod eo loco Aurelii Victoris in Epitome de Adriano Aug. ubi dicitur *Musicius, Geometra, Pictor*, confirmabat, & scribendum e MSS. *Geometer*, quomodo Andreas Schottus se in omnibus suis scriptis libris reperisse testatur, sed verissimam & genuinam esse eam lectionem non animadvertenterat, iudicabat. Sed apertius illud constare putabat ex lapide apud Gruter. p. CIÖCXI. 3. ubi legitur PHÆDIMO. VESTITORI. M. AUG. PHÆDER. FRATRI. PISSIM. Et in alio saxo Florentino inedito, sed quod in collectaneis suis descripserat, ubi memorabatur

RUNCULANUS PHADER. Hoc autem nomen Phædri Græcum, quod inter libertos Latinos erat rarissimum, ideo ipsi ab Imperatore Augusto inditum putabat, quia ille in servis & libertis Græca nomina & erudita amabat. Sic Polybii, liberti, qui Augusti testamentum partim manu sua perscripsit, mentio occurrit apud Gruter. p. LXXV. Hactenus Cl. Burmannus. Fuit autem noster natione Thrax, uti apparet ex præfat. lib. 3. Thracum vero colonia fuit in Græcia. Vixisse volunt sub Augusto & Tiberio, atque huc trahunt fab. 6. lib. 2. & fab. 11. lib. 3. Inter veteres nescio an præter Avienum in præfatione fabularum suarum *Æsopiarum ad Theodosium*, quisquam ejus meminerit alius quam Martialis lib. 3. epigr. 20. An æmulatur improbi jocos Phædri? Ubi respexisse putem illa prol. lib. 1. Calumniari si quis autem voluerit, Quod arbores loquantur, non tantum feræ; Fictis joculari nos meminerit fabulis; atque improbum dici Phædrum ob audaciam, quod fabulis suis sub personis animalium ingenia ac mores potentium evi sui, inque iis Sejani in aula Tiberii, ut patet ex prol. III. traxerit; quod lepide expressit Sculptor in titulo hujus editionis. Ceterum quam plenus fuerit Phædrus bonæ spei, ad posteritatem perventura esse scripta sua, variis ipse locis indicat: quo pertinent illa præf. lib. III. ad Eutyrium: Sed jam librum exarabo tertium Æsopi stilo, Honori & meritis dedicans illum tuis: Quem

Quem si leges, lætabor; sin autem minus, Habebunt certe quo se oblectent posterii. Et præf. lib. IV. ad Particulonem: Mihi parta laus est, quod tu, quod similes tui Vestras in chartas verba transfertis mea, Dignumque longa judicatis memoria. Et lib. 5 fab. 5. Quare, re, vir sanctissime Particulo, chartis nomen victurum meis, Latinis dum manebit pretium literis &c. Reliqua de nostro videantur apud Rittershusium, Schefferum, Fabrum, Praschium aliosque qui de vita ejus scripserunt. Præter hunc vero de duobus adhuc Phædris illustribus legitur in scriptis veterum; altero, quem Plato facit loquentem in dialogo, quem ab ipso Phædrum inscripsit, & in quo de amoribus non pauca disputantur: altero Philosopho Epicureo, quem Cicero laudat lib. 13 ad Att. epist. 38. De neutro autem horum, sed de nostro fabellarum Æsopiarum scriptore Martialem loco supra laudato loqui, contra Domitium ac Turnebum tuetur Raderus in Commentario. Phædri libellos Præf. lib. 3.

Phalereus Demetrius V, 1. Orator fuit & Philosophus excellens, unus ex Theophrasti discipulis: ut Cicero quoque indicat lib. 1 de Offic. Et extat hodieque ejus liber περί ἐπιδεικτικῆς, seu de elocutione. Est autem memorabile in eodem exemplum levitatis & inconstantiae fortunæ auræque popularis. Primum enim in tantum honorem fuit Demetrius apud populum Atheniensem, ut ei trecentas ipsas statuas virtutis & meritorum ergo posuerit. Tandem

vero usque adeo flagravit invidia, ut & solum vertere coactus sit, fugiens in Ægyptum, & trecentæ illæ statuæ omnes uno die per tumultum eversa atque conflata fuerint. Plura de eo Rittershusius, qui inter alia ex Clemente Alexandrino lib. 1 Strom. ostendit, eum apud regem Ptolemæum, ubi principe inter amicos loco fuit, adjuvisse laudatissimum illud institutum transferendi Biblia sacra ex Hebræa in Græcam linguam, quæ vulgo septuaginta interpretum versio appellatur. Vide de eo quoque Corn. Nepotem in Phocione cap. 3. & de statuis trecentis ei decretis a populo, eundem in Miltiade cap. 6.

Philetus V, 10. Ita scribendum, non Filetus, ex inscriptionibus antiquis probat Gudius.

Phœbo placet laurea III, 17. Propter Daphnem in laurum mutatam. Vide Ovid. l. 1 Met.

Phryx Æsopus prol. III, vs. 53. Non frustra addidit Phryx. Innuit enim ei, ut & Anacharsi, vilitatem patriæ & contemptum nihil obfuisse. Phryges enim præ cæteris nationibus barbari & bardæ sunt. Vide Thes. Fabri in voce Phryx. Buchnerus. Philotas rusticos homines solebat appellare Phrygas & Paphlagonas. Curt. 6, 11, 4. Nota sunt proverbia: Sero sapiunt Phryges. Item Phryx plagis emendatur. Freinsh.

Pictæ plumæ III, 18.

Pierium jugum prol. III. Quæ hic habet Parisinus noster interpres, quanquam vulgatissima, Carolo debet iterum Stephano. Pierius, inquit, mons Thessaliæ in Macedoniæ confinio, Musis sacer, quæ ex eo Pierides dictæ sunt.

Iisdem pene verbis, sed non paulo clarioribus, Car. Stephanus ab Nic. Lloydio recensitus ac suppletus, in Dictionario Hist. Geograph. Poëtico: Pierius mons Thessaliæ, Musis sacer. In hoc monte quidam Musas natas volunt, atque inde Pieridas appellatas. Et paucis interjectis: qui & Pierius Festo & Pausaniæ, in Macedoniæ confinio &c. Adeo in protritit ejusmodi ne sine cortice quidem natare noster audet.

Pietas excolit deos IV, 10.

Pignus apertum V, 5. pro argumento certissimo. Curt. lib. 6, cap. 10. dextram tuam amplexus reconciliati pignus animi. Idem lib. 7, cap. 2. Erit hoc simpliciter etiam mihi reconciliati animi tui pignus. Et lib. 9, cap. 6. a primordiis belli nullum erga me benevolentia pignus atque indicium omisistis. Just. l. 1, cap. 10, v. 20. Nec de fide timebant, cujus veluti pignora vulnera corporis, & injuriæ notas habebant. pignore quovis contendere IV, 20. Vide Contendere.

Pilare, & quo noster usus est compilare, verba sunt, teste Festo, Græcæ originis, significantque furari, furto ex adibus aliquid auferre. Græci enim fures *πιδντας* dicunt. Vide Cl. Gravii Lect. Hesiod. cap. 12. pag. 62.

Pilis defectus V, 6. calvus.

Pingi. Vide fingi. pingitur historia IV, 5.

Pinus IV, 6. arbor in Thessalia frequens, a poetis valde celebrata, quod ex ea Argus fabricavit primam ratem, qua Jason profectus est in Colchos ad aureum vellus petendum. Hinc pinum

Thessalam pro Argo navi dixit Ovid. ep. Her. 18, v. 158. ad quem locum vide notas Nic. Heinssii. Pinum vero esse materiam aptam navibus tradunt quoque Theophrastus Hist. Plant. lib. 5, cap. 2. Plinius lib. 16, cap. 39. & Vegetius de re milit. lib. 4, cap. 34. Unde nautica pinus Virgilio ecl. 4: 38. Cybebæ placet III, 17. propter Attin delicias hujus deæ, qui sub hac arbore se castravit. Vide Servium ad 9 Æn. 85. & Meursii Arboretum Sacrum cap. 15.

Pisistratus I, 2. de quo lege Justinum l. 11, c. 8. & Meursium in Pisistrato.

Placare severitatem frontis alicujus IV, 6.

Placet conditio III, 13. quercus Jovi III, 17. Vide Quercus. fatis IV, 19.

Placidus II, 1. gradus II, 7.

Plagæ congeruntur mortuo III, 20. Vide Congerere. Plagis mortuus ibid.

Plane III, 7. & III, 13. pro omnino. **Planum** II, 4.

Plaudere V, 7.

Plausus literarum prol. V. maximus V, 5. plausus movere ibid. in plausus consurrectum V, 7.

Plebejo periculum est palam mutire IV, 25.

Plebes minuta IV, 5. Antiquæ pro plebs.

Plectere se V, 9. id est, flectere. plecti I, 31. id est, puniri.

Plena apotheca cadis IV, 4. lagona cibo I, 26.

Plerumque I, 19. III, 16.

Plumæ pictæ III, 18.

Pluralis pro singulari II, 1. sylvas. & l. V, fab. 10. Quod fuimus laudas, jam damnas quod non fu-

sumus.

Plus boni sæpe in uno quam in turba, IV, 4. *Ad rem Corn. Nep. in Epam. prope finem*: Contra ea, quamdiu ille præfuerit rei-publicæ, caput fuisse totius Græciæ: ex quo intelligi potest, unum hominem pluris quam civitatem fuisse. favere prol. V. plus non habeo III, 5. plus valeo I, 5, id est, valentior sum. plus consumet IV, 25. pluris esse IV, 23. plures epil. II, & IV, 21. cuniculi IV, 19. id est, multi. pluribus exsecutus III, 10. plura prol. III. & III, 10. Plutus IV, 11. deus divitiarum, quem Hesiodus in Theogonia Cere-
ris filium fecit.

Pocula IV, 24. *Varia poculorum apud veteres genera, materiam, formam, & cætera huc pertinentia qui cupit cognoscere, consulat Stuckii Antiquit. Conviv. lib. 3, cap. 13 & 23. Pet. Ciacconium de Triclinio p. 70. & seqq. & Fulvii Ursini Append. ad Ciacconium pag. 266. 287. 352 & 364. ubi etiam variæ poculorum veterum icones exhibentur, in edit. Amstelæd. Vinc. Butium de potu antiq. cap. 20. Bulengerum de conviviiis, variis in locis, tomo XII Thes. Antiq. Roman. Gravii, Rosini Antiq. Rom. lib. 5, cap. 30. cum paralipomenis Dempsteri, & quos illi laudant auctores varios. De poculorum vero thecis Cl. Salmasius ô πένυ Observat. ad Jus Att. & Rom. pag. 501.*

Pœnæ IV, 17. pœna facinoris III, 10. maleficii I, 17. pœnæ dies IV, 10. pœna dignus V, 3, pœnas cui dare I, 13. imponere IV, 17. luere I, 17. & III, 10. op-

petere III, 19. pendere I, 27. persolvere III, 5.

Pœnitere. *Ad pœnitendum agi* V, 5. Pœnitentia IV, 13. *Gron. ad Plin. 34, 14. sera* I, 13.

Pœtæ licentia IV, 24. pœtæ molesti V, 5.

Polire materiam versibus prol. I. *absolvere, perficere. Scheff. Est locutio desumpta ab arte fullonica, seu a fullonibus, qui poliendo diligenter vetera quæque, in novam quasi speciem mutant, & pannis novam formam induunt. Mensinga. Vide Savar. in Sidon. Apollin. lib. 5, epist. 17. pag. 367.*

Polita domus IV, 4.

Pollicitus IV, 25.

Polluere famam domus III, 10. altaria *Append. fab. I.*

Ponderare quid opinione alterius III, 10.

Pondus grave II, 6.

Ponere arcum III, 14. ponere domum III, 9. id est, *struere. Sic l. II, f. v. de villa Tiberii, quæ monte summo posita Luculli manu. id est, exstructa. Virgil. aliquoties, ut 3 Georg. 13. templum tibi de marmore ponam propter aquam. & III En. 399. Hic & Naricii posuerunt moenia Locri. Item IV En. 211. Nostris errans in finibus urbem Exiguam pretio posuit. ponere lagonam plenam cibo I, 26. sorbitionem ibid. escam nido I, 28. ponere reliquias V, 4. in quibus omnibus locis usurpatur pro apponere. foetum II, 4. id est, parere. ita l. I, f. 8. deponere fatum. & f. 18. deponere onus naturæ. ponere statuum Epil. II. præmium I, 14. id est, proponere, ut loquitur V, 5. promittere. ponere ti-*

morem I, 2. *id est*, deponere. quaestionem III, 14. Eleganter & frequenter Latini dicunt pro proponere. Vide *Ampl. Cuperum* 3 *Observ. cap. ult.* & *Cl. Grævium ad Cic.* 9. *Fam.* 26. positum speculum III, 8.

Pontus inhospitalis IV, 6. *Proprie*; nam olim Axenus appellabatur, qui deinde Euxinus est dictus, propter crebra latrocinia. Scheff. Adde Fabri notas.

Populus IV, 5. in theatro V, 7. adclamat V, 5. adprobat IV, 4. concurrit III, 14.

Populus celsa III, 17. placuisse dicitur Herculi, quia Hercules corona de hac arbore facta erat ornatus, cum descenderet ad inferos, educturus canem Cerberum. Servius ad l. 8. *Æn.* v. 276. & ad *Eclog.* 7: 61. Adde *Turnebum lib.* 11 *Advers.* c. 26. *Ant. Augustini Antiquit. in nummis Veterum Dialog.* v. pag. 79. *Paschaliū lib.* 4. de *Coron. cap.* 2. & *Meursii Arboret. sacr. cap.* 6.

Porcelli vocem imitatus V, 5. porcellum obtegere vestibus *ibid.* porcelli II, 4.

Porrigare tabulam IV, 21.

Porro *prol.* III.

Portæ cavorum IV, 5.

Portare onus III, 15. clitellas I, 15. vide clitellas. tabulam IV, 21. vide tabulam.

Poscere reliquum IV, 25. scyphum I, 14.

Posse I, 18. & III, 3. possum I, 1. & IV, 6. potes III, 7. III, 12. IV, 23. & *Append.* 3, 9. potest I, 8. II, 4. III, 10. *Append.* 2: 1. possumus IV, 9. possunt IV, 2. posset I, 19. III, 6. V, 5. IV, 14.

V, 9. possent I, 20. possum V, 5. possis III, 5. V, 2. possit III, 13. IV, 25. *prol.* V. V, 8. possint IV, 17. potuit I, 4. III, 3. IV, 2. IV, 4. potueris I, 19. potuerit I, 26. potuissent IV, 4. poterit *ibid.* Si Phryx Æsopus potuit *prol.* III, v. 53. Sic apud *Virg.* I *Æn.* Antenor potuit. & Pallas potuit *ibid.* *Cic. ad Att.* IX, 18. Si Sulla potuit efficere &c. cur hic non possit? ne possent capi I, 15. *id est*, ne caperentur. Sic *inf. f.* 23. an cibo posset capi. Plane ut *Afranius apud Nonium*: Ni possent homines delinimentis capi; pro, ni caperentur. Vide *Scioppii nostri verisim. lib.* 11, c. 20. & *Guil. Canter. l.* 11 *Nov. Lect. c.* 11. *Rittersh.* Adde *Tibulli locum relatum mox in procurare. Cic. Catil.* 1. Nonne impetrare debeat, cum vim non adhibere possit, *id est*, non adhibeat. Vide *Buchneri notas in Plinii lib.* 10. *epist.* 94. *Barthium Ablegm. Crit.* 1, 3. Hujus generis infinita exempla congeffit *Guil. Carrio Novarum Lect.* 11, 2. sed omnia ex poetis *Buchnerus.*

Possidere data IV, 4. bona III, 10.

Post tempus IV, 17. 18. tergum IV, 9. *id est*, in tergo. post paucos dies I, 17. & *Append.* 4, 9. obitum III, 20.

Posterī *prol.* III, v. 32. posterī de canibus IV, 17. posteris tradere IV, 4.

Postquam est I, 11. postquam ranæ territæ *Append.* 2: 7.

Poseridie III, 2.

Postulare mercedem I, 8. partem II, 1. postulare mulierem III, 10. *id est*, accusare, deferre. Ver-

*Verbum juris proprium. Ita Coel. ad Cic. lib. 8. epist. 12. Vix hoc erat prællocutus, cum ego Ap-
pium Censorem eadem lege postulavi. Suet. Jul. cap. 4. Corn. Dolabellam repetunda-
rum postulavit. Et cap. 23. Mox & ipse a L. Antistio Tri-
buno plebis postulatus. Aug. cap. 56. Adfuit Scutario, qui postulabatur injuriarum. Alias addunt reum postulare. Plinius lib. 3, epist. 9. Legatum & in-
quisitorem reum postulavit. Et lib. 7, epist. 33. Impietatis reum postulat. Tacitus lib. 4. Annal. cap. 36. Cæterum postulandis reis tam continuus annus fuit. & passim alibi. Hinc & postulatio pro accusatione. Vi-
de Brissonium de Verborum Signi-
ficatione.*

Potare nectar III, 16. leniter I, 25.

Potens I, 24. *id est, dives.* venit ecce dives & potens III, 5. cum potente societas nunquam est fidelis I, 5. Contra poten-
tes nemo est munitus satis II, 6. Humiles laborant, ubi poten-
tes dissident I, 30. *Per potentes hic intelliguntur proceres, per hu-
miles cives.*

Potestas cujus nulla fuit in gi-
gnendo III, 15.

Potior mater III, 15. cur hac sit
potior *ibid.* cui multo est cibus
III, 12.

Potius quam IV, 3. derisor potius,
quam deridendus III, 14. mi-
seranda potius, quam damnan-
da III, 10.

Potrix IV, 4. Faber vocabulum
hoc in Thesauro suo omisit. Com-
posito usus est Ter. And. I, 4, 5. Importunitatem spectate

aniculæ: quia compotrix ejus est.

Præbere dapem II, 4.

Præcepto monitus sæpe te confi-
dera III, 8.

Præcipientes dare Append. 2: 6.

Præcludere linguam I, 23. metus
præcludit vocem I, 2. *id est, præ metu obmutuerunt, præ metu factæ sunt mutæ. Sic Ovid. lib. 2 Metam. 658. vocisque meæ præcluditur usus.*

Præcurrere quem II, 5.

Præda. Proprie dicitur *id, quod in venatione capitur.* Sic totam præ-
dam sola improbitas abstulit. I, 5. præda opima II, 6. præ-
dam capere IV, 3. dimittere V, 10. tollere II, 8. prosilire ad prædam notam Append. 3: 5.

Prædator II, 1.

Prædones IV, 21.

Præfulget nitor collo III, 18.

Prægustare exta IV, 23.

Prælium IV, 5.

Prælucere facinori IV, 10.

Præmetuens dolum I, 16.

Præmium culpæ II, 3. pactum I, 8. positum I, 14. propositum V, 5. tantum IV, 19. præmium ferre IV, 17. reddere IV, 25. dignum accipere III, 5. *pro quo Terentius And. 4, 1, 43. dignum factis exitium dare. Et Adel. 2, 1, 22. ornare ex virtutibus. Virgilius 2 Æneid. 537. per-
solvere grates dignas, & præ-
mia reddere debita.*

Præponere lucrum labori prol. III, v, 26.

Præpositionis Anastrophe: quem
stans vulturius super I, 27. & II, 6. ut scopulum super. Hæc
inter II, 8. Ita Cicero in Cat. Maj. de Senect. cap. 7. Quod
propter studium. *id est, propter quod studium &c.*

Præpositio prætermiffa. Vide Ellis.

Præfentia bona præf. v. præfentia numinum IV, 24.

Præfepe II, 8. *præfepia* V, 9.

Præfidio facili latere IV, 5.

Præftare benevolentiam III, 15.

hospitium II, 8. *officium* III, 7.

quem tutum ab injuria I, 31.

vicem prol. III. præftatur fapor III, 4.

Præterire quid silentio I, 13.

Prævalet fapientia virtute I, 13. *id est, fapientia & prudentia femper est præferenda viribus corporis, plus potest, quam robur, five homines prudentes femper prævalere hominibus robustis & validis. Virtus hic fignificat robur vel vires corporis, & quidem proprie. Sic inf. l. III, f. 7.*

Hac derideri fabula merito potest,

Qui fine virtute vanas exercet minas.

Addæ notas Fabri. Quod autem ad constructionem hanc, virtute prævalet fapientia, ejus hæc est ratio; quod verbis compositis fape addatur cafus ratione præpofitionis, quæ in composito inest. Similiter quoque verbum fuperfedere cum ablativo conftituitur. Cic. l. IV fam. ep. 2. fuperfedead hoc labore itineris. Quidam, inter quos Heinſius, & Gronovius pater, hunc ultimum verſum, tanquam spurium, repudiant.

Pratum I, 24.

Prave judicare III, 10. *pravum confilium* I, 25. *prævus favor* V, 5.

Præxiteles prol. v.

Prece admota III, 16. *precibus cujus auxilium ferre* IV, 3. *preces admove* I, 19. *Eleganter*

dicatur de eo, qui ab invito ſtudet obtinere, ficut machinæ admove *veri dicuntur. Sic Ovid. & alii. Scheff. Curt. lib. 5, cap. 10. Preces deinde fuppliciter admove*

Prezio, precibus V, 7.

Premittit eventus populum IV, 5. *premi a noxiorum infolentiis* IV, 25. *premere vocem* I, 11. *id est, filere, non amplius rudere. Plantus dicit vocem comprimere, pro definere loqui, Pſeud. I, 4, 16. Similiter Nepos in vita Attici cap. 22. preces ejus taciturna fua obftinatione compreflit. id est, effecit, ut fe Agrippa orare defineret, pertinaciter ſilendo, nihil reſpondendo.*

Prenſa ab homine muſtela I, 22.

Pretioſa res IV, 21. *pretium meriti* I, 8. *id est, præmium, aut mercedem opera vel beneficii a fe præſtiti. Sic Juſt. 9, 2. dixit officii pretia. Noſter mox inlicere pretio, id est ſollicitare mercede, promiſſis, muneribus, pecunia. Ita Florus lib. I, cap. I. de Tarpeja: Puella pretium rem, quam gerebant in ſiniſtris, petierat. id est, pro pretio ac mercede proditionis poſtulaverat rem, armillas procul dubio, quas Sabini gerebant in ſiniſtris. Idem lib. 4. cap. 11. de Cleopatra: Hæc mulier Ægyptia ab ebrio Imperatore pretium libidinum Romanum Imperium petit. id est, loco pretii nocturnum Antonio datarum, petit Romanum Imperium. Plura dabit exempla doctorum par viro- rum, Celeb. Gronovius lib. 2 Obſerv. cap. 25. & Nob. Heinſius ad Ovidii epiſt. Her. VI, 146. & lib. 2 Metam. 701. opera II, 5. obſoniorum IV, 19. rerum IV,*

4. certum IV, 24. majus invenire operibus *prol.* v. pretii cupidus III, 12.

Primum, dein IV, 19. & IV, 25. deinde I, 8. IV, 19. primus esse *epil.* II. somnus III, 10. prima frons *prol.* IV. pars I, 5. ratis IV, 6. sella III, 6. est *scamnum equis proximum*, in quo propria sedes aurigarum. Scheff. *Propertio lib.* 4. eleg. 8, v. 21. dicitur primus temo. Vide Scheff. *lib.* 1. de re *Vetic.* cap. 17. primo IV, 10.

Princeps v, 7. Ita nomen erat tibi-
cinis. Vidi, ni fallor, hoc nomi-
ne quendam in veteri inscriptione.
Fuit & declamator quidam ejus-
dem nominis. Suet. de *Illust.*
Gramm. cap. 4. Buchn. Ita nomi-
na propria sunt, Rex, Regulus,
Tyrannio, Tyrannus, Creon,
Creusa (Græce regem & reginam
significant) & alia id genus. Fa-
ber. D. Lucas *Actor.* 19: 9.
Ἀποσὰς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισε
τὰς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν
διαλεγόμενοι, ἐν τῇ σχολῇ
Τυράννῃ τινός. Digressus ab
iis, segregavit discipulos, quo-
tidie disputans in schola Tyranni
cujusdam. Quamvis Erasmus hoc
loco nomen appellativum velit esse,
& potentem virum intelligi. Sed
vide Beza, Drusium & Casau-
bonum. Suidas: Τύραννος σο-
φιστής περὶ σάσεων καὶ δια-
γέσεως λόγος βιβλία δέκα. Ty-
rannus Sophista: [scripsit] de sta-
tibus, & divisione orationis li-
bros decem. Et Josephus lib. 16
Antiq. Jud. cap. 16. inter He-
rodas satellites recenset Jucundum
& Tyrannum. salvus *ibid.*
Principes civitatis v, 1. id est,
primores & principes civis. *Cæs.* v

B. G. 4. Principibus Treviro-
rum ad se convocatis. princi-
pum magnitudo IV, 5. princi-
patus gregis I, 30. commutan-
dus I, 15. de principatu de-
certare I, 30. Vide Decerta-
re.

Prior v, 5. coepit IV, 23. prior
I, 13. id est, potior, præstan-
tior. Sic Horat. l. 4. od. 10.
Nunc & qui color est puniceæ
flore prior rosæ. Sic dicimus, ni-
hil prius & antiquius habere,
id est, omnibus rebus anteferre.
prior invitare I, 26. priores IV,
19. prius I, 3. I, 20. III, 10.
IV, 25.

Pristina consuetudo IV, 12. digni-
tas I, 21. pristinum frenum I,
2.

Privata viro III, 10. utilitas I,
22.

Pro re domini latrare I, 23. car-
bonem pro thesauro invenire
v, 6. pro vita rogare III, 2.
pro salute vota facere *Append.*
I: 4.

Probanda sententia IV, 12. pro-
bans errorem v, 5. probatur
hac re, quantum valet I, 13.

Procax libertas I, 2. Hoc est,
petax. Sic enim Servius ad *Virg.*
Æn. Procax proprie petax
est. Nam procare est petere.
Eleganter ergo procax libertas,
quæ suo ac presenti hand conten-
ta, semper plura expetit & alie-
na, nec unquam satiatur. Scheff.
Quamquam & procax libertas
posset sumi pro hominibus ob ni-
miam libertatem lascivis, proter-
vis ac maledicis: quo modo apud
Justinum lib. 15, cap. 4. cum
procacitate sua Alexandrum
regem offendisset. id est, jocu-
lari lascivia, nimia lingua petu-
lantiâ

lantia & dicacitate: Liv. lib. 42, cap. 54. probris quoque in ipsum Macedonasque procacibus jaculati sunt. Ita Tacito lib. 1 *Annal.* cap. 16. procax lingua pro intemperanti. Ut enim *παρρησία* in virtute, ita procacitas in vitio ponitur.

Procedere III, 7.

Proclivis misericordia IV, 25.

Procreare tribadas IV, 14.

Procul cernere IV, 1. ostendere III, 15.

Proculcatas obterere I, 30.

Procurare ostentum III, 3. est sacrorum verbum, & notat sacrificio avertere malum, quod ostento portenditur seu significatur. Ita Suetonius Galb. cap. 4. avo quoque ejus fulgur procuranti &c. imperium portendi familiae, responsum est. Seneca lib. 2 *Nat. Quæst.* cap. 36. Agere nunc eorum volo causam, qui procuranda existimant fulmina. Idem cap. 35, procurationes & expiationes conjungit, sicuti Cicero lib. 2 de *Divinat.* cap. 63. procurare & expiare. Apulejus lib. 9 *Metam.* pag. 201. edit. *Pric.* numinum coelestium lenire minas & procurare hostiis. Fiebat autem ista procuratio plerumque per Pontifices, vel eorum decreto *Aruspices*: aut per *Decemviros*, qui ex *Senatus consulto* libros adire jubebantur, ex quibus quid faciendum esset renuntiarent, aut imperarent. Vide *Gutharium* lib. 1 de *Jure Pontif.* cap. 21. De monstrosis autem hujusmodi partibus *Bulengerum* de prodigiis cap. 16.

Prodere exemplum I, 3. legatos IV, 17. pro aperire & propalare eorum acta.

Prodesse III, 12. III, 17. IV, 23. improbis IV, 18. profuerint quæ despexeram I, 12.

Prodire V, 5. scil. in scenam. in conspectum V, 7. in cothurnis IV, 6. foras II, 4.

Profecto IV, 23.

Proferre caput I, 2. id est, exferre. porcellum e sinu V, 5. proferri in theatro V, 5.

Professus rem gravem *prol.* III, v. 52. facturum se V, 5. professa mors IV, 6. certa, indubitata, αὐταίρετος & ἀνατὸς & Græcis. Eleganter in hanc sententiam *Plinius præfat. lib. XIX Nat. Hist.* Provocamus velis & navigatione mortem. & *Propertius lib. 3. eleg. 5. v. 41.* Ite, rates curvas & leti texite causas. Ista per humanas mors venit acta manus. quem locum eleganter & docte, ut omnia, explicat *Gronovius lib. 2 Observ. cap. 9.* Professus interdum ponitur pro manifesto, certo, omnibus noto, quod nemo potest inficiari. Sic professus hostis patriæ, qui palam hostili animo patriam infestat. *Justinus lib. 8, cap. 4. de Philippo Macedone*: Thebani Bœotique orant, ut professum adversus Phocenses ducem Græciæ exhibeat. id est, ut palam & aperte suscipiat ducatum belli contra Phocenses, ut manifeste & non dissimulanter sibi vindicet imperium Græcorum. Sic professa laudatio pro manifesta, in *Nazarii Panegyrico*, cap. 2.

Proficisci celeri pede IV, 17.

Profiteri rem gravem *prol.* III, pro eo possumus etiam dicere phrasi *Terentiana*, capere provinciam duram, *Phorm.* 1, 2.

Pro-

Profugere I, 30.

Progenies II, 4.

Progredi citius III, 6.

Prolapsa sarcina III, 15. Cadendi & labendi verbo de partitione uti Latinos æque ac Græcos poetas, ad Oppianum ostendit, & ad Phædrum hoc loco Rittershusius. Inprimis autem ita amant loqui de partu inauspicato. Ovidius in Ibin: Qui simul impura matris prolapsus ab alvo est. Scheff.

Proles apri, felis II, 4.

Proloqui breviter III, 7.

Prometheus IV, 14.

Promittere ad cœnam IV, 24. Ita Plantus Stichus 4, 1, 8, & 9. Magis par fuerat me dare vobis cœnam advenientibus, quam me ad illum promittere. Petronius Satyr. cap. 12. Hodie ad cœnam promissimus. Et Plinius lib. 1 epist. 15. Heus tu, promittis ad cœnam, nec venis. Promittere partem II, 6.

Promovere pedem triclinio IV, 24.

Prope IV, 21.

Properare gradu concito III, 2.

Propior Græciæ prol. III, v. 55. morti IV, 25.

Proponere legem partibus duabus III, 13. conditionem litigantibus. terminum IV, 25.

Propositum I, 5. pro sententia præmissa, propositione. Sic Justinus lib. 14, cap. 4. Si propositorum Antigoni in meo capite summa consistit. Propositum mutandum prol. III. præmium V, 5. servare prol. II. propositi ordo IV, 20.

Proprius color V, 1. genus I, 3. suum. proprium amittit merito, qui alienum adpetit I, 4. proprii

adfectus præf. III, 37. propriæ voces III, 18. propria vitia IV, 9.

Propter fructum III, 17. virtutem IV, 11. assiduos metus Append. 2: 4.

Propter volare II, 6. id est, juxta volare. Sic Ovid. 8 Metam. 258. de perdice: propter humum volitat. Ut apud Ter. Eun. 2, 3, 76. propter dormire, pro concumbere. Plaut. Amph. 4, 1, 8. quem propter corpus suum stupri compleverit. Justin. lib. 12, cap. 9. trunco se, qui propter murum stabat, applicuit. hoc est, ut Curt. in eadem historia loquitur lib. 9, cap. 5. haud procul muro. Et lib. 31, cap. 2. rus urbanum, quod propter litus maris habebat, contendit. Estque adverbium, non præpositio, & dicitur quasi propter. Vide Cl. Perizonium in notis ad Sanctii Minerv. p. 101.

Propterea, quoniam III, 10.

Propulsi fustibus IV, 17.

Prorepens scarabeus Append. 3: 4. Ita Plinius lib. 8 Hist. Nat. cap. 39. de cochleis in Balearibus insulis, quæ cavaticæ appellantur: non prorepunt e cavis terræ.

Prorsus egregium II, 1. libenter V, 4.

Prosequi plausu V, 5. verbis III, 5. & Append. 3: 8.

Profilire ad prædam Append. 3: 5.

Prospectare mare II, 5. Eleganter usurpatur hoc verbum de ædificiis, cum huc aut illuc frontem vertunt. Columella l. 1, c. 6. æstiva cubilia spectent meridiem æquinoctialem, sed cœnationes ejusdem temporis prospectent hybernæ orientem. Scheff.

Adde Curt. lib. 6, cap. 4. Hos ad occasum conversa prospexit, id est, obversa est.

Prospicere mare II, 5. *prospicere* toto die II, 4. *pro manere observantem.* **Prospicere** *pro conspiciere ex loco superiore in depressiorem* I, 17. *Nepos Hannib. cap. 12. puer ab janua (castelli) prospiciens Hannibali dixit &c.*

Prosternere se v, 7.

Protinus IV, 18.

Protrudi foras v, 7.

Provocare quem IV, 24. *pro foras vocare.*

Provolare III, 2.

Proximus heres III, 10. *Hic proprie, solenniterque; alias secundus appellatur, qui tunc demum fit heres, cum primus heres mortuus est. proxima culpa* I, 10. *id est, rea culpa; pro quo Cicero dixit culpa affinem esse, orat. 4. in Catil. cap. 3. & 2 in Verr. cap. 38. quemadmodum etiam in contrarium a culpa remotum esse, pro Muræna cap. 35. Nob. Nic. Heinsius ad Ovidii lib. I Art. Amat. 395. mallet culpa obnoxiam. Sed non video quare a vulgata lectione recedamus. proxima villa* II, 8. *proximi* v, 1.

Prudens consilium prol. 1.

Prudentia artis I, 14. *pro scientia, peritia. Sic prudentiam literarum Cicero, & prudentiam operum Ovidius. Pari sensu apud Columellam lib. 2. de re rust. cap. 2. prudens agricolationis legitur. Scheff. Nepos de Cimone cap. 2. Habebat magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris.*

Pudet fortunam criminis epil. II. *agnoscit se mihi injuriam fecisse,*

quæ me tam duriter habuerit, & merita mercede fraudaverit. Mensinga.

Pudor IV, 14. *est pauper* II, 1. *tegit quod* IV, 23.

Puella II, 2. *juvenis mulier.*

Puer III, 10. *legi* IV, 25. *id est, quum essem puer. puerorum in turba* III, 14.

Pueriliter III, 8.

Pugna suis v, 10. *taurorum* I, 30.

Pulcra juvenis II, 2.

Pulcre intelligere IV, 20. *meminisse* IV, 25. *negare* I, 10. *id est, scite, magna specie & calliditate. videre* IV, 19. & v, 10. *pulcerrime nosse* III, 13. *Hoc loquendi genus frequens est veteribus. Ita Cicero lib. 10. ad fam. epist. 23. Lepidum enim pulcre noram.*

Pullus gallinaceus III, 12. *pullis escam ponere* I, 28.

Pulmentarium III, 7. *quicquid ad panem datur. Schefferus. Atque en vobis graculum nostrum Parisiensem, Ambrosii iterum Calepini sui plumis stolide superbientem!* **Pulmentarium**, ait, *proprie dicitur puls, vel cibus in modum pultis factus. Quamquam & generalius pro quovis obsonio sumitur. Atqui iisdem plane verbis Calepinus: Pulmentarium proprie dicitur puls, vel cibus in modum pultis factus, quamquam & generalius pro quovis obsonio sumitur. O rapacissime domine Gracule, si domini Pavones singuli suas tibi, & sociennis tuis, eriperent pennas, dubium non est, quin æque male mulcati, atque ille apud Phædrum, ad proprium genus essetis redituri, nec minus tristem notam susten-*
turi.

rusi. Pulmentum, pulpamen, pulpamentum & pulmentarium sunt vocabula, quæ plane idem significant, omne id scilicet quo cum pane vescimur, quodvis obsonium, vel cibum apparatus, sive coctum, sive tostum, ut carniū, piscium, olerum &c. Hinc fax accendi potest Terentii loco in Eun. 3, 3, 6. lepus tute es, & pulpamentum quæris. id est, quod ipse es, quod habes in te, quæris in altero. vide notas Gronov. ad Plin. lib. 22. cap. 25.

Pulpitum v, 7. ubi canere, fabulamque agere solebant personæ. Vide Scalig. I de Poët. cap. 21. & alios. Scheff. Adde Bern. Baldi Lexicon Vitruv. in Pulpitum; & Bulengerum de Theatro lib. 1, cap. 27.

Pulsus regno i, 30.

Pulverem sedare ii, 5. pulvere sparsi iv, 24. Sic de iisdem geminis Pollucibus, victoriam Romanorum a Perse Macedonum rege reportatam nuntiantibus, cum loquuntur historici & alii auctores, sudorem & pulverem, vel etiam pulverem cruoremque ipsis tribuunt. Vide Flor. l. ii tit. de bello Macedonico 2. Symmachum lib. i ep. 89. Latinum Pacatum in Paneg. Valer. Max. l. i, c. ult. Lactantium l. ii, c. 8. Bittersh.

Punctum volucris v, 3. pro punitione.

Puniuntur scelera iv, 10. puniti v, 4.

Pura toga iii, 10. dicitur ad differentiam togæ prætextæ, quæ in limbo sive extremo margine attextam habebat purpuram, unde & prætexta vocata est; quam

togam gestabant filii procerum & nobilium ad annum quintum decimum. Anno autem quinto decimo in locum prætextæ togam puram accipiebant, ita dictam, quod tota alba esset, & nihil purpure haberet admixtum. Pura etiam dicitur Plinio lib. 8 Nat. Hist. cap. 48. Etiam virilis dicta fuit, quia signum erat eos jam in viros esse transcriptos. Atque ab illo tempore jam incipiebant se foro sistere, & causis agendis operam dare. Ipse vero dies, quo ex ephēbis excedebant, vocabatur dies tirocinii. Utrumque, & togam virilem, & diem tirocinii, conjungit Seneca epist. 4. Mensinga. Adde Ferrarium part. i. de re Vest. lib. 2, cap. 1.

Purgare alicui domum i, 22.

Putans escam iv, 1. ferri i, 4. minime iii, 10. putes iii, 16. putantur sapere iv, 6. putas i, 15. putaret se fingi ii, 2. ut putavit ii, 5. putabit iv, 20. putat v, 7. putet v, 9. putare se post mortem securum fore iii, 20. non putans gloriosum Append. 4: 8.

Puteus iv, 8.

Pycta iv, 24. Est pugil victor, coronatus, non pugil simpliciter, ut volunt viri docti. Nam πύκτης Græcorum latius patet quam Latinorum pugil. Utraque vox significat primo eum, qui se pugilatu exercet, etiamsi tiro, deinde Græci eum etiam πύκτην vocant, qui pugilatu vicit, quod Latinis nunquam pugil significat, nisi victoriæ nota addita: Sic pugil coronatus, Quintiliano; Olympicus pugil, Cicero; pugil victor, Horatio in arte poetica; Pugil quem Eleas

domum reducit palma, *idem* lib. 4, od. 2. *Hinc brevitatis causa a Latinorum aliis recepta est veluti in civitatem vox Græca Pyctes, semper tamen pro pugile victore, ut hoc loco Phædri. Similiter Plinio lib. 7 Hist. Nat. Euthymus pycta. & Senecæ Nat. quæst. lib. 4. Apollo-nius pycta: uterque pugilatus celebres meruere palmam. Ita & Columellæ lib. 8 de re rust. cap. 11. lepide Gallus in pugna & certamine adversarii sui victor Gallinaceus pyctes vocatur. Vide Gudium.*

Q.

Quacunque summa tradere IV, 4. *id est, quovis pretio vendere, quod paulo ante vocavit abjicere.*

Quadrantes IV, 19. *pro nummis minimis.*

Quærere I, 6. I, 29. III, 4. causam IV, 11. escam III, 12. hominem III, 19. ignem *ibid.* illum III, 15. lumen III, 10. victum III, 16. vindictam IV, 3. quid per fabellas *prol. 11.* quærit reperire IV, 8. quærere modo simili I, 24. quærere exaggerare opes *prol. 111.* quæri *11. Prol.*

Quæso I, 1. *prol. 111.* III, 7. III, 9. num I, 15. ponis domum? III, 9. parcas mihi I, 22.

Quæstio posita III, 8. *proposita.*

Quæstus impudentiæ, stultitia I, 14. quæstus genus IV, 21. quæstus III, 20. *plural.*

Qualis videtur tibi opera vocis meæ? I, 11. quale in te dicam

bonum fuisse III, 1. quale caput est, talis præstatur sapor III, 4. quales iudices V, 5.

Quam tarda es III, 6. utilis sis IV, 3. non sit conveniens IV, 19.

Quamlibet lambe otio I, 25. *id est, quantum libet.*

Quamvis *prol. 111, IV, 10. IV, 24. IV, 25. sublimes I, 28. id est, quantumvis. Vide Tursellinum de partic. Lat. orat. pag. 283. edit. Thomas.*

Quando III, 4. *quoniam. Vide Tursellinum ibid. p. 278.*

Quandoquidem III, 10.

Quantus honos IV, 24. quanta perniciēs I, 30. res III, 12. species I, 7. utilitas IV, 1. quantæ dementiæ vos putatis esse I, 14. quantum decoris geris I, 13. laboris? II, 8. luctus I, 12. mali II, 4. valerent litteræ IV, 24. quanto facilius III, 7. iustius IV, 25. validius V, 5. quantis fugias viribus V, 2. quantum ingenium valet I, 13. *Rittershusius & Faber notant hic litteram m in hac voce non elidi, quod profecto apud poetas non est infrequens, uti probat Glonerus in Prosodia sua pag. 175. Sed vide annon præstet ita versum collocari: Hac re probatur, ingenium quantum valet. Gudius hunc versiculum tanquam spurium & irreptitium expungit.*

Quapropter III, 6, III, 13.

Quare I, 31. III, 17. *prol. v. & v, 5.*

Quarta pars I, 5. quartus libellus *prol. v.*

Quasi *prol. v, v. 12. pro ut qui. delirus III, 14. inventuri III, 2. tanquam.*

Quassare fulmen IV, 17.

Quavis poena dignus V, 3. *id est, quantacumque.*

Quer-

Quercus alta III, 13. media, ima, sublimis II, 4. placet Jovi III, 17. *Inde Ovidius lib. 2 Metam. 106. vocat Jovis arborem. Est enim quercus Jovi sacra. vide Plinium lib. 12 Nat. Hist. cap. 1. Ant. Augustinum Antiquit. in nummis Veterum Dial. v, pag. 72 & 73. Paschallium lib. 7 de Coronis cap. 11 & 12. Meursium Arboret. Sacr. cap. 2. & Tiraquellum ad Alex. ab Alexandro Genial. dier. lib. 4. c. 17. p. 1088. a. edit. Hack. ubi & de reliquis arboribus sacris. Conf. Cl. Jac. Gronovii, summi doctoris mei, Exercit. ad Stephani Byzantini de Dodone fragmentum pag. 279. Vol. VII. Thes. Græc. Antiquit. Quercus fertur dixisse Append. 5: 8. quercum evertere II, 4.*

Querela I, 6. & I, 9. convenit huic v, 6. querelam submovere epil. II. ad querelam recidere III, 11.

Queri aliquid I, 1. queri de fortunis suis IV, 16. *Observandum est dici, queri aliquam rem, & de aliqua re. exempla passim occurrunt. sensum ibid.*

Questus vanus I, 9.

Qui nunc demum intelligo I, 12. qua res IV, 7. *id est, aliqua. qua visum est III, 8. quæ jaces IV, 1. quo facto v, 5. qui nitor I, 13. id est, qualis, quam magnus atque admirabilis! Nam intendit sensum. Cicero lib. 1 de Divinat. Xenophon Socrati, qui vir & quantus! qui pro quomodo I, 1. quorum es in numero IV, 24. quos opponimus habere Epil. II.*

Quia I, 2. quia jam I, 8. *Lectionissima particula, & ex intimis re-*

cessibus Latinitatis deprompta. Vim habet singularem, quasi dixisset, statim inde in periculum hujusmodi talis incidit, nec malum effugere ulla posthac ratione potest. Vide Schæfferum.

Quicumque I, 10. I, 21. prol. II. & IV, 15. quodcumque fuerit prol. III. quodcumque est lucri v, 6.

Quicquid II, 6. IV, 20. & prol. v.

Quicquam II, 8. III, 12. IV, 19.

Quidam e turba III, 19. quidam, quidam v, 7. quidam petit Append. 5: 2. quendam ætatis mediæ II, 2. quendam lacum Append. 2: 5.

Quidnam prol. v.

Quidem II, 8. IV, 12. *particula elegans & vim habens majoris asseverationis. Vide Tursell. de part. pag. 52. & 53.*

Quiescere III, 7.

Quietis gratias agere II, 8. quietus gradus II, 7.

Quin etiam v, 1.

Quinam v, 1. *alii legunt quidnam.*

Quippe I, 28. III, 2.

Quis non, aut quis III, 13. *propter. quis v, 1. pro quibus. quis Append. 4: 1. pro aliquis. quid ita cessarunt pedes I, 9. quid credis accidere prol. III. faciam tibi IV, 6. tibi videtur IV, 6. boni II, 5. horum simile IV, 23. lucrum IV, 19. multa II, 4. III, 3. enim III, 8. ita I, 9. tu cum lumine III, 19. quidnam fecissent III, 20. audet venire? v, 1. expedi quid fecerim III, 14. hoc est, factum meum, quid sibi velit. quidnam futurum est, si I, 6. scaperet III, 4. voluisti tibi II, 8. nec quicquam nisi epil. II.*

Quisque III, 7. IV, 21. v, 5. quisque

que sua 1, 26. sua cuique cogitatio prol. v.

Quo mi mutam speciem, si &c. 111, 18. *supple*, Dii dederunt. Illud quo integre est, quo fine. Est autem formula indignantis, & contemnentis presentia: itaque dimidia tantum sui parte proferitur. Horatius lib. 1 epist. 5. Quo mihi fortunam, si non conceditur uti? Cicero 4 Verr. Martis vero signum quo mihi, pacis auctori? Propert. lib. 4. eleg. 3. Nam mihi quo, Poenis si purpura fulgeat ostris? Adde N. Heinsium ad Heroid. ep. 2, v. 53. & 4. v. 167. Schefferus. Quintilianus Declam. 2, pag. 21. edit. Hack. Quo cæco hereditatem vel innocentem? hoc est, cui usui erit cæco homini laeta & opulenta hereditas? Et paulo post: Quo, per fidem, divitias juveni, apud quem omnium rerum diversitas periit? Vide Heinsium ad Her. ep. 14: 61. lib. 2 Amor. eleg. 19: 7. lib. 3, eleg. 4: 41. & lib. 1 Art. amat. 303. Gronovium ad Sen. lib. 1 Nat. quest. cap. 16. & lib. 1 Controv. 2. Eandem particulam Gruterus, sequutus fidem codicum MSS. restituit Martiali lib. 5, epigr. 53. Quo tibi vel Nioben, Basse, vel Andromachen? atque id interpretatur versu Horatii lib. 1, ep. 5. modo laudato. Gruteri emendationem in textum recepit politissimus Scriverius, quum antea legeretur: Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?

Quo venis IV, 23. id est quocunque accesseris. quo melius 1, 18. quo abire 111, 7. quo te precipitem dare Append. 2: 6. quo plus IV, 25. quo facilius IV,

21.

Quod ipsos implicuerit error 111, 10. bona possideat *ibid.* non est quod timeas Append. 4: 13.

Quodcunque fuerit prol. 111.

Quondam 1, 6. 1, 28. IV, 25.

Quoniam 1, 2. 1, 8. epil. 11. prol. 111. & 111, 10. prol. v.

Quoque 1, 2. 1, 19. 1, 29. 11, 4. 11, 8. 111, 20. IV, 6.

Quot res IV, 10.

Quotidie 11, 4. 111, 8. IV, 25.

Quovis pignore IV, 20. *posito*. Studium summum persuadendi notat. Catullus epigr. 41. Quovis Sabinum pignore esse contendunt. Virgilius ecl. 3: 31. dixit cedere pignore, eodem significato. Rittersh. & Scheff.

Quum jam IV, 25. voles 111, 14. repente quum IV, 24. quum ægrotasset Append. 1: 1. quum vertisset vulpem in speciem humanam. Append 3: 2.

R.

Radix. a radicibus domum evertere 111, 10. id est, funditus.

Ramosa cornua 1, 12. id est, ramos habentia instar arboris. Expressit e Virgilii ecloga 7: 30. Et ramosa Mycon vivacis cornua tauri. Apud quem etiam lib. 1 Aneid. 190 reperias cornibus arboreis.

Ramus cavus 111, 16. ramis desiderare 11, 4.

Rana 1, 24. & 1, 30. ranæ clamorem tollunt 1, 6. regem petunt 1, 2. ranæ territæ Append. 2: 7.

Ra-

Rapere IV, 21. atque abire I, 16.
id est, statim. Ita Servius ad
Virg. lib. 1 Georg. 203. Atque
illum in præcepis prono rapit
alveus amni, notat: Atque,
id est, statim. In legg. XII. tabb.
Si in jus vocet, atque eat. hoc
est, si quis alterum in jus vocat,
& vocatus vocantem statim sequi-
tur. Vide Gellii Noct. Att. lib.
10. cap. 29. Schotti Observ. Hum.
lib. 2. cap. 24. & Grævium ad 3
Cic. orat. Catil. 2. caseum den-
tibus I, 13. divitias V, 4. facem
I, 28. raptim auferre. nec opi-
num I, 9. porcellos sui II, 4.
prædam II, 6. ad se prol. III.
rapi a corcodilis I, 25. rapitur
pecunia V, 7.
 Rapinam vitans II, 4.
 Raptor I, 31. *natura miluus.*
 Rara fides III, 9. mens prol.
 IV.
 Ratio certa prol. V. quæ ratio pro-
 creasset tribadas IV, 14. *id est, quæ*
causa. quanam ratione IV, 4.
 Ratis IV, 6. *navis.*
 Receptus coelo Hercules IV, 11.
 recepti cavis IV, 5.
 Recidere ad querelam III, 18.
primâ productâ.
 Recipere corpus lecto I, 18. ad
 se IV, 21. recipit me domus
 IV, 23. *Locus dicitur eleganter*
excipere, accipere, & recipere
homines, in quem se homines re-
cipiunt & confugiunt. Vide Exci-
pere. recipi in coetum prol. III,
V. 29.
 Reclamare IV, 17. *pro iterum cla-*
mare.
 Recolere locum I, 18. *id est, re-*
petere, & revivere.
 Recte loqui IV, 12. *id est, directe,*
sine ambagibus, παρρησιαζειν, sin-
ceritate uti; mox enim sequitur

sinceritas. Rittershusius.
 Rectus. recta per forum III, 19.
 petens cubiculum III, 10.
 Recumbere IV, 24. *poeta nonnun-*
quam pro accumbere, quod opti-
ma Latinitatis est: sed post Ne-
ronis tempora frequentari cæpit
recumbere, quomodo Græci
ἀνακλισθαι, ἀνακλιπτεν. Horat.
tamen I epist. Si potes Archai-
cis conviva recumbere mensis.
Gudius.
 Recusare III, 13. damnum III,
 2. fidem III, 13.
 Reddere iudicium prol. III. jura
 IV, 12. pactum IV, 24. tempo-
 pora amicis prol. III. præmium
 IV, 25. gratiam parem Append.
 4: 14. reddidi, quod debui
 prol. V. reddere leonem filvis
 Append. 4: 18. *eleganter de mure,*
qui inventos nodos & juncturas
laqueorum, quibus leo in foveam
delapsus implicabatur, dentibus ro-
dendo solvit, atque ita captum
expedivit, gratiam parem reddens
pro beneficio magno ab leone sibi
nuper præstato.
 Redire I, 3. IV, 24. a cæna II, 8.
 ad cogitandum III, 14. *dicitur*
animus vel mens, per labores
multiplices veluti expulsa. Ita
Curtius lib. 3. cap. 5. paulatim
redeunte animo circumstantes
amicos agnoverat. de eo, quem
vis morbi eiecerat. Tacitus in vita
Agric. cap. 5. Nunc demum
redit animus. de eo, quem me-
tus expulerat. Schefferus. ad
splendorem III, 12. id est,
splendidum fieri. in gratiam se-
cum V, 3. id est, sibi ignoscere.
recta per forum III, 19. ad
hostem IV, 3.
 Reducere quem V, 7. *scil. in sce-*
nam. id est, denuo introducere.

Re-

Refelli IV, 20.

Referre auctoritatem gloriæ similis IV, 24. id est, exemplum narrare hominis, qui similem gloriam etiam consecutus fuit. referre fabellam I, 2. pedem retro II, 1. pleonasmus. Imitatio Virgiliana est. Virg. lib. 9 *Æneid.* 798. Haud aliter retro dubius vestigia Turnus Improperata refert. lib. 2 *Æn.* 169. Ex illo fluere ac retro sublapsa referri Spes Danaum. referre ad animum III, 19. id est, considerare, examinare animo. vulgo animum referre ad aliquid in usus est. Vide notas Schefferi. de quo rettuli IV, 24. prima longa. vide Reperire. referri domum V, 7. par solet gratia III, 2. quid refert mea I, 15.

Reficere vires III, 2. refecta IV, 18.

Regales opes I, 27. pro maximis. regalis thronus *Append.* 3: 3.

Regia IV, 17.

Regnare nolo liber ut non sim mihi III, 7.

Regnum adipisci I, 31. nemoris I, 40. Vide *Cerdam* & *Emmenesium* ad illud Virgilii lib. 3, *Georg.* 228. Et stabula adspetans regnis excessit avitis. De re ipsa ita *Lucanus* lib. 2: 601. Pulsus ut armentis primo certamine taurus Silvarum secreta petit, vacuosque per agros Exul in adversis explorat cornua truncis; Nec redit in pastus nisi quum cervice recepta Excussi placuere tori: mox reddita victor Quos libet in saltus comitantibus agmina tauris Invito pastore trahit. Vide *Nevelium* h. l. Pelia IV, 6.

Rejecta penula V, 2. id est, remota ad tergum. rejicere improbum II, 1. id est, ei repulsam dare.

Relaxare animum prol. III, v. 13. Translatio ab arcu. Vide fab. 14 huius libri.

Religio V, 10. Religio sancta IV, 10. hoc est, Deus. Videtur in animo habuisse illud Virgilii l. 3 *Æneid.* 363. namque omnem cursum mihi prospera dixit Religio. Quanquam ibi religio significare videatur illud potius, quod exquirendarum rerum futurarum gratia ex præscripto religionis adhibetur, ut sacrificium, & id genus. Schefferus. Verum ego malim cum *Clar. Gronovio* per religionem hic potius intelligere ipsam aram Jovis, ingenti superstitione cultam. Nisi velit quis statuam Jovis emisisse vocem, atque his verbis ad furem fuisse usam; ut ita religio Auctori tam late sumatur, quam sumitur Grecis *τέβασμα*, quod notat tum cultum, qui Deo exhibetur; tum vero omnia ea quæ superstitiosi summa reverentia venerantur, qualia sunt inter alia statuae & simulacra. Sanctæ religioni pœnas pendere I, 27. Religio dicitur de omnibus iis, quæ religiose debent observari, & custodiri. Sic etiam de jurejurando, de iudice, de sacris, & ceremoniis, de portentis, prodigiis & testamentis. *Mensinga*. Atque ita quoque tribuitur sepulchris seu monumentis. Horum religionem jure Manium, & auctoritate legum stabilitam violaverat canis, humana effodiens ossa: quare pœnas pendit, hac fabula expressas. Vide *Rittershusium* & *Schefferum* hoc

loco, & imprimis Kirchmannum
 luculentissimo opere de Funer. Ro-
 man. lib. 3. cap. 24. Religio
 mea III, 13. id est, ego iudex. Judi-
 ci religio tribuitur, propter iusju-
 randum quo adstrictus est. Ju-
 ratus enim iudicat. Cicero pro M.
 Caelio: Habeo enim, iudices,
 quem vos socium vestrae reli-
 gionis iurisque iurandi facile esse
 patiemini, L. Luceium sanctis-
 simum hominem & gravissi-
 mum testem. &c. nam & testes
 iurati testimonium dicunt l. 9. C.
 de testibus. Plurima ad hanc
 rem, id est, ad iusjurandum il-
 lud iudicium, quæ in iure religio
 dicitur, loca ex Jure Civili anno-
 tavi ad tit. Instit. de Oblig. quæ
 quasi ex delictis nasc. Rit-
 tershusius. Adde Schefferum.
 Parisinus noster heros hic iterum
 exscripsit Rittershusium: Iudicibus
 inquit, religio tribuitur, propter
 iusjurandum quo tenebantur.
 Quod religio patitur IV, 25. i-
 terum pro fide boni iudicis. Vide
 notas Jo. Fr. Gronovii.

Relinquere prol. III, v. 40. filias
 IV, 4. nudos IV, 21.

Reliquæ III, 1. v. 4. aliquæ IV,
 25. Ceterum notandum reliquia,
 orum etiam efferri in genere neu-
 tro, ut muscipula & mulcipu-
 lum, multaue alia. Nunc quia
 laboras ut fruaris reliquiis, quæ
 sunt rosuri. I, 22. nisi malis le-
 gere quas, vel reliquis cum Gu-
 dio.

Reliquus, reliqua pars IV, 24.
 de reliquis tunc una I, 31. Tò
 reliquis hic quadrisyllabum est,
 ut apud nostrum semper. Vide
 not. Gudii. reliquæ merces III,
 4.

Remedium morsus canini II, 3.

remedio aliquo dolorem dele-
 nire prol. III, v. 45.

Repelli veritatis viribus I, 1.

Rependere alicui gratiam prol. II.

Ovid. II Met. 693. Neu gratia
 facto nulla rependatur, niti-
 dam cape præmia vaccam.

Repente IV, 10. & v. 5. cacare
 IV, 17. liberalis I, 23. id est, præ-
 ter consuetudinem. quum IV, 24.
 calvus factus II, 2.

Reperire IV, 4. argumentum IV,
 10. effugium IV, 8. fontem
 veritatis III, 10. margaritam
 III, 12. materiam prol. I. pro
 occupare primum. Reperire usi-
 tatum verbum de primis rerum
 inventoribus, pro excogitare in-
 genio, diligenti meditatione adin-
 venire. Plinius lib. 7, cap. 55.
 Literas alii apud Syros repertas
 volunt. Virgilius quoque, quem
 frequenter imitari Phædrus con-
 suevit, lib. 6 Æn. Ipse reperto-
 rem medicinæ talis & artis.
 Scheffer. Adde Barthium lib. 47.
 Advers. c. 10. Scribitur autem per
 duplex p hic & alibi, ob primam
 productam, qualis consonantium
 geminatio poetis est frequentissima.
 Vide Erythraei Indicem Virgil. in
 Relligio. servitutem IV, 3. tur-
 bam v. 4. utilitatem prol. IV.

Reperti IV, 24. repertum v. 5.

Repetere acclamationem v. 1. re-
 peti canticum jubet v. 7.

Replere anum odore IV, 17. se
 escâ II, 4. repleta pera vitiis
 IV, 9.

Reposcere locum I, 19.

Repræsentare poenam facinoris
 III, 10. statim irrogare ac de se
 sumere supplicium, propter ho-
 micidium temere perpetratum.
 Sic repræsentare supplicium
 Curtius lib. 10. cap. 1. verbera
 pla-

plagas, Vulnera, necem repræsentare aduersantibus, *Suetonius Vitell. cap. 10. repræsentare medicinam, pro statim præstare & præsentem reddere, Cicero lib. 5. epistol. famil. 6. repræsentare summam, pro statim numerare, Suetonius Aug. cap. 102. repræsentare præmia, Idem Ner. cap. 5. Vide Gronovium τὸν πᾶν lib. 1 de sestert. cap. 6. extremo.*
Reprehendere elapsum tempus v, 8. revocare, & quasi e fuga retrahere. Proprie est prehensum retro trahere, retinere manu injecta. *Plautus Mil. 1, 1, 60. Vel illæ, quæ here pallio me reprehenderunt. & Trinum. 3, 1, 23. Celeri gradu eunt uterque. ille reprehendit hunc priorem pallio. Cicero lib. 4. Acad. quæst. cap. 45. Revocat virtus; vel potius reprehendit manu. Hinc fugitivi etiam dicuntur reprehendi, qui e fuga retrahuntur. Curtius lib. 4, cap. 14. reprehensos ex fuga Persas pugnatueros. Plautus Bacchid. 2, 3, 130. Aufugero hercle, si magis usus venerit. Si ero reprehensus, maesto ego illum infortunio. de servo fugitivo. Vide Gulielmii Verisim. lib. 3, cap. 9. Passeratium in Propert. lib. 3, eleg. 19. Guyetum ad Terentii Adelph. 4, 4, 13. Berneggerum, Grævium, Fabrum & Vorstium ad Justini lib. 38, cap. 9. Vorstium de Latin. falso susp. cap. 16. pag. 174. & Nic. Heinsium in Ovid. lib. 13 Metam. 235. & lib. 15: 526.*
Reprimere iram 1, 29. Imitatur Terentium, qui Adelph. 5, 3, 8. dixit reprime iracuudiam. *Heaut. 1, 2, 25. & Hec. 5, 1, 39. reprimam me.*

Repudiare officium 1, 29. *rejicere humanitatem & civilitatem saluantis. repudiata pellex Append. 3: 7. de vulpe.*

Repulsus 1, 3. *rejectus, non admissus. repulsam sentire ibid. Ita Cicero orat. 1 Catil. cap. 10. Tantum profecitum, quum te a consulatu repuli. id est, effeci, ut repulsam ferres, ne consul fieres. Est verbum comitiale. Vide Brissonium de verb. signif. in Repellere, pag. 567 edit. Paris.*

Requirere 1, 16. auxilia 1, 31. qui sint 1v, 25.

Res cibi 1v, 7. id est, *cibus, χρεῖμα τροφῆς. Nil Græce crebrius, præsertim apud Atticos & Jonas. Vide Fabrum. Ita Plutarch. Lysand. ἐγγυον τροφῆς. Sic res voluptatum dixit Plautus Amphit. 2, 2, 1. pro ipsis voluptatibus, more Græcorum, qui dicerent χρεῖμα ἡδονῶν. Plura dabunt Rittershusius ad hunc locum, & ad Oppianum pag. 176. Muretus lib. 6 Var. Lect. cap. 9. Vechnerus lib. 2 Hellenol. pag. mihi 335. & 336. Taubmannus ad Plauti Amphit. 2, 2, 1. Guyetus in Terentii Phorm. 4, 4, 29. Vossius de Construct. cap. 7. & Gronovius lib. 3 Observ. cap. 24. initio. domini 1, 23. feminarum 111, 8. supellex muliebris, id quod ad feminas pertinet. Vide Schefferum. domestica prol. 111. gravis ibid. narrata 1v, 24. parvæ 1v, 4. secunda, dubia v, 2. utraque 111, 10. venit in dubium 111, 13. rem expedire 1, 16. Vide Expedire. intelligere 11, 5. peragere 1v, 25. re commendari prol. 11. res manifestæ v, 5. multæ 1v, 25. novæ prol. v. optimæ 1v, 23. pretiosa 1v, 21. rerum oc-*

casio v, 8. varietas iv, 25. v, 5.
res hæc avaris esse conveniens
potest i, 27.

Residens arbore i, 13. *pro simplici*
sedens, ut *fab. superiore* resti-
tit *pro stetit*.

Resides v, 1. *desides*, nil publice a-
gentes. Virgilius 6 *Aeneid.* 814.
Otia qui rumpet patriæ, resi-
desque movebit Tullus in arma
viros. Scheff. *Ad quem locum Ser-*
vius: pigros, otiosos, nimium
sedentes. *Adde lib. i Aeneid.*
722. & vivo tentat prævertere
amore Jam pridem resides ani-
mos desuetaque corda. *ubi ite-*
rum Servius: pigros ad aman-
dum, inertes. Juraverat enim
nulli se esse nupturam. Resi-
des sane milites otiosi & pigres
(*nota pro pigri*) dicuntur: ut
vi *Aeneid.* Residesque move-
bit Tullus in arma viros. Unde
contra instantes dicimus indu-
strios. *Item lib. 7 Aeneid.* 693.
Jam pridem resides populos,
desuetaque belli Agmina in arma
vocat.

Residuum opus iv, 25.

Resonat domus apparatu iv, 24.

Respectus fabulæ v, 4. *Mirror reli-*
giosulos istos, qui respectus voce
uti dubitant. Quam tamen Livius
frequentat lib. 35. Romanorum
maxime respectus civitates mo-
vit, & virtutem nuper in bel-
lo, & in victoria iustitiam be-
nignitatemque expertas. Lib. 39.
Sin aliquis respectus est mei,
ut focii atque amici regis, de-
precor ne me tanta injuria di-
gnum judicetis. Schoppius. Re-
spectus est intuitus, consideratio.
Ovidius i *Trist. el.* 3: 10. respe-
ctuque tamen non potuisse
mei. Schefferus. *Adde Gudium,*

qui eandem vocem tuetur contra
Hadrianum Cardinalem: uti Vossius
adversus Andr. Schottum, qui si-
militer lib. iii Tull. *Quasi. p.* 256.
Latine dici negaverat respectu a-
micitiæ, pro amicitia ratione, vel
caussa, libro viii de vitiis Latini ser-
monis, falsoque suspectis, p. 395. a.
magno rei literaria bono nuper in
hac urbe cum reliquis omnibus im-
mortalis memoria Viri operibus
primum edito.

Respiciens nihil iii, 10. nihil at-
tendens, curans. Quomodo Corn.
Nepos in Miltiade cap. 8. Hæc
populus respiciens maluit eum
plecti. Schefferus.

Respondere i, 1. i, 22. ii, 8.
iii, 3. iii, 6. iv, 4. iv, 18.
v, 1. v, 3. clementer iv, 19. re-
spondent citati iv, 17. non sunt
præsto vocati solenni voce præconis
Mercurii, non comparent. Est
formula juris, qua respondere
dicuntur rei, qui in iudicium ci-
tati comparent. Ita Cicero lib. i
in Verrem cap. 1. Verrem altera
actione responsurum non esse.
id est, non præsto futurum in ju-
dicio, ut recte interpretatur Cl.
Grævius. Suetonius Aug. cap. 38.
permisit ad respondendum,
quoties citarentur, pedibus ve-
nire. Ner. cap. 44. Mox tri-
bus urbanas ad sacramentum
citavit ac nullo idoneo respon-
dente, certum dominis servo-
rum numerum indixit. Vide
præter Rittershusium & Scheffe-
rum ad hunc locum, etiam Brisso-
nium de verb. sign. in respondere.

Responsum iv, 20.

Restiterunt iii, 7. id est, substi-
terunt vel constiterunt, a verbo
resto, non resisto, quod aliud si-
gnificat. Sic lib. i, f. 12. Ad
fon-

fontem cervus, quum bibisset restitit. Et III, 14. quidam ludentem Atticus Æsopum nuci- bus quum vidisset, restitit. Virg. I *Æneid.* 588. Restitit Æneas, claraque in luce refulsit. Resti- tuit hoc verbum Ciceroni e libris veteribus D. Lambinus, 3 *Catil.* 2. ubi antea legebatur remansis- sent.

Restituere fructum III, 13.

Retensus arcus III, 14.

Retenta cornua I, 12.

Retorridus mus IV, 1. *durus, in- cultus, non tener & delicatus, eoque cautus. Vide notas Jo. Fr. Gronovii. Retorridus idem est quod recoctus, id est, exercita- tus, & multarum rerum usu peritus. Vide de hac voce Salma- sium ad Lampridii Severum cap. 59. Gudius.*

Retro referre pedem II, 1. *Ge- minationem hanc bonis auctoribus familiarem esse docet Is. Casau- bonus Animadv. in Suetonium, & Brissonus libro Parerg. singul. Rittershusius. Vide supra refer- re.*

Retundere superbiam IV, 23. *re- primere jactantiam. Ita Lentulus ad Ciceronem lib. 12. epist. fam. 14. Quorum improbitatem ali- quando retundi, utile est reip. nostræ. Cælius ad Ciceronem lib. 8, epist. 6. de Appio: Quo fa- cto retudit sermones. id est, quasi hebetavit invidia dentem, vel, ut Manutius exponit, re- pressit, sedavit eorum sermones, qui de Appii damnatione loque- bantur.*

Revertier IV, 17. Reversus est domum IV, 14. Cicero semper revertit, reverterunt &c. atque ita fere omnes Augusti avi. Se-

mel forsan Caesar participium re- versus, de bello Gall. IV, 42, suum fecit: alibi & ipse rever- terunt, Gall. I, 8. II, 29. Post Augusti obitum nemo erubuit re- versus est dicere. Phædrus IV, fab. 14.

Sero domum est reversus ti- tubante pede.

Val. Maximus V, 3. *exempl. 4. a- lacer in urbem reversus est.*

Asconius Pedianus in Procem. contra Pisonem: Piso reversus est ex provincia. Adde Hyginum Fab. CXXXI. Frontinum IV, 2. Cellarius Cur. poster. pag. 166. & 167. & Antibarb. pag. 151, & 152. revertor hostis III, 2.

Revocare I, 26. *vicissim vocare, iterum invitare. Vocare absolute usurpari de invitatione ad con- vivium. jam ante observatum est ab Iano Gulielmio & Fr. Modio. Illud non item, revocare esse rursum invitare eum, qui te con- vivam habuerit. Exemplo sit hic locus: cui addo Lactantium lib. 6. Instit. divin. cap. 6. Idem Deus præcepit, ut si quando coenam paraverimus, eos in convictum adhibeamus, qui revocare non possunt, & vicem reddere, ut omnis actus vitæ nostræ non careat misericordiæ munere. Imo & ipse Cicero hoc verbosus est pro Roscio Amerino c. 18. Domum suam istum non fere quisquam vocabat: nec mirum, qui non in urbe viveret, nec revocaturus esset. Plura qui vo- let, adeat Gulielmum lib. 2 Veri- sim. cap. 4. Rittershusium, Schefferum & Gudium ad h. l. qui Tan. Fabrum hic plagii insinuat.*

Reus confessus IV, 25. *qui deli-*
ctum

Etum suum aperte fatetur, nec dissimulat Cicero pro Ligario cap. 1. Habes igitur, Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum. Et Petronius Satyr. cap. 90. Habes, inquam, confitentem reum. quicquid iusseris, merui.
 Rex Dardaniæ prol. III. ferarum IV, 12. rex Append. 4: 8. *simpliciter, de leone.* urbis I, 14. rege explorato I, 2. regis officium IV, 17. in capite musca sedet IV, 23. est, dimittere legatos IV, 17. regem creare I, 31.
 Ridere I, 2. Append. 3: 6. *de diis.* quasi delirum III, 14.
 Ridicule magis quam vere III, 4.
 Rigens gelu colubra IV, 18.
 Risus levis I, 29. magnus V, 7. risum movere prol. I.
 Rivus I, 1.
 Robora Append. 5: 6. *quercus.*
 Rodere I, 22. Append. 4: 17. *de muribus.*
 Rogare IV, 8. & IV, 14. *querere, interrogare.* matrem Append. 1: 3. *petere.* deos Append. 1: 8. rogare aditum IV, 17. victum IV, 21. causam IV, 18. coronam V, 7. modium tritici quem I, 16. pro vita III, 2. regem I, 2. veniam sibi dari Append. 4: 6. ut foetum deponeret I, 19. rogatus IV, 4. III, 20. rogata ut taceret III, 16.
 Roma II, 5. III, 10. incolumis V, 7.
 Rostrum apri I, 29. ciconiæ I, 26.
 Rudis mulier II, 2.
 Ruere II, 6. certatim V, 1. ruunt misere fugientes Append. 2: 8. ruit Ilium III, 10.
 Rugire Append. 4: 12. *vox leo-*

num.

Rugosam inflare pellem I, 24.
 Ruina camaræ IV, 24. ruinam metuere II, 4.
 Rumor dispersus V, 5. fremit V, 7. implet Athenas IV, 4. prodit legatos IV, 17.
 Rumpere arcum III, 14. rupti perire I, 20.
 Rupto corpore jacere I, 24. *Pro hoc verbo posterioris ævi scriptores dixerunt crepare, Belgice bersten.*
 Rursus I, 24. II, 8. III, 16. IV, 17.
 Rusticus III, 3. V, 5. rustici II, 8. rustica lanifica IV, 4. rustica formica IV, 23. rustici mures Append. 4: 2. *Horatius lib. 2 Sat. 6: 80. murem rusticum & urbanum coniungit: Rusticus urbanum murem mus paupere fertur Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum. ibid. v. 98. agrestem vocat.*

S.

Sacci tumentes hordeo II, 7.
 Sacrificiis nullis parcere Append. 1: 8.
 Sacrilegio onustus IV, 10.
 Sacrum IV, 10. *pro sacrificio.*
 Sæpe I, 12. I, 31. III, 5. III, 8. IV, 1. IV, 10. IV, 21. IV, 25.
 Sævire irato impetu III, 2.
 Sævum ingenium IV, 6. sævi morsus I, 12. ungues I, 31. sævæ tempestates IV, 16.
 Sal urbanus V, 5. *Salem usurpat pro eo, quod jocosum est. Urbanus vero sal, cui inest elegantia & eruditio quadam ex conversatio- ne politorum, doctorumque. Schef-*
 fe.

ferus.

Salire summis viribus IV, 2.

Saltans Bathyllus V, 7.

Saltem adjuvisses V, 2. *Discant ex hoc loco tirones sibi cavere ab illo adjuvantes, quod nollem viris doctis excidisse: de quo ita monet magnus Vossius lib. I de vitiiis sermonis, cap. 24. initio: At crebro ab eruditis etiam peccatur in præteritis, & supinis. Ut cum, uti clamant, & acclamant, dicimus; ita nec refugiant juvant & adjuvant. Atqui horum dissimilis est ratio, cum non dicamus juvavi, juvavisti; sed κατὰ συγκοπὴν juvi, juvisti; unde juverunt, & adjuverunt. Scio summos viros passim aliter loqui, sed quaeritur, quomodo se valeant tueri veterum auctoritate?*

Saltus velox III, 2.

Saltus I, 5. *pro locis venationi aptis. Plinius Paneg. cap. 81. Quæ remissio tibi, nisi lustrare saltus, excutere cubilibus feras. Scheff. Liv. I, 4. venando circa peragrarare saltus.*

Salve frater I, 29.

Salus. pro salute votum V, 4.

Salutantes invicem III, 7. *Absolute, pro se salutantes.*

Salvus princeps V, 7. *salvum te cupimus, II, 8.*

Sanctus Hercules V, 4. *Sanctus commune deorum epitheton, sed κατ' ἐξοχὴν ita dictum fuisse Herculem abunde ostenderunt commentatores ad hunc locum, quos vide. Sunt tamen qui hic legunt Sancus, quod proprium Herculis nomen apud Sabinos fuit. Sancta Mnemosyne prol. III, v. 18. religio I, 27. vide Religio. uxor III, 10. id est, casta.*

sancta jura IV, 12. sanctissimus vir V, 5. sancta loca *Append. I: 3. templa, delubra, altaria.*

Sane II, 7. III, 15. IV, 23. *prol. IV.*

Sanguis humanus V, 3. ignavus I, 29. sanguinis damnum I, 28. *id est, liberorum. Vide Rigaltium h. l. & Stephanium in Saxonem Grammat. pag. 155. D & E.*

Sanitas, absolute pro ratione: Dum sanitas constabit IV, 25. *id est, dum sana mens mihi erit, dum non desipiam. Ad sanitatem venit curatio V, 7.*

Sapere III, 4. *smaaken. sapere putari IV, 6.*

Sapiens III, 14. *per Ironiam. Minerva III, 17.*

Sapientia prævalet virtute I, 13. *Vide Prævalet.*

Sapor III, 4. mellis III, 13.

Sarcina prolapsa III, 15. *pro factu. Vide Prolapsa. sarcinas bajulare III, 20. sarcinis gravari II, 7.*

Satiari I, 26. otiosum largo satiari cibo III, 7. *mox: Sic sine labore venter impletur meus. satiare voluptatem suam IV, 8.*

Satis materiae prol. V. satis retudi IV, 23. satis, *pospositum: Canis quum domino semper fecisset satis V, 10. pro satisfecisset.*

Sator hominum III, 17. *Jupiter. Habet a Virgilio, cui Jupiter dicitur hominum sator atque deorum, lib. I Aeneid. 254. & lib. XI, 725.*

Saxo quem petere III, 2. *pro quo fab. 5. ejusdem libri, impingere lapidem cui. saxa movere cantu prol. III, v. 59. saxis onerare III, 2. Inter arma agrestium sunt sudes, stipites, faces, saxa, & quodcumque aliud fors obtulit. Virgilius lib. 7 Aeneid. 524. Cer-*

Certamine agresti Stipitibus duris certant iudibusve praeustis. & lib. 1, v. 150. Jamque faces & saxa volant. ubi vide Cerdam; & adde Bourdelotii Animadvers. ad Heliodori lib. 1 *Aethiop.* pag. 7. Scandere ad nidum volucris 11, 4. Scarabeus prorepens ex angulo *Append.* 3: 4. Scelestus 1v, 10. scelesta malitia 11, 4. Scelus Medæ 1v, 6. funestum 111, 10. Scelera puniuntur factorum dicto tempore 1v, 10. id est, tempore a Parcis constituto. Scena v, 5. in scena operam dare cui v, 7. Schola prol. 111, v. 20. Quamvis in ipsa natus sim pene schola, id est, in loco literis pleno. Sic hominem inter literas natum dixit Epaminondam Justinus lib. 6, cap. 8. qui omnem aetatem trivisset in studiis. Seneca Consol. ad Polyb. cap. 21. Liberalibus disciplinis non innutritus tantum, sed innatus est. Scilicet v, 5. confirmantis. Vide de hac voce doctiss. Jo. Fred. Gronovium lib. 3 *Observ.* cap. 9. Sciens parco 1v, 25. scio 111, 6. quod sit v, 2. De hac locutione variant sententiae doctorum, aliis cum Sanctio eam Latio exterminantibus; aliis vero cum Scioppio eam defendentibus. Vide Celeb. Jo. Fr. Gronovium in Plauti *Asinaria*. 1, 1, 37. & Gudium ad hunc locum, nec non Cl. Perizonium ad Sanctii Minervam pag. 363. unde illa scivit 111, 15. scierunt 1v, 24. nisi MAVIS cum nobilissimo Heinsio legere sciverunt, a verbo scisco. scito prol. v. scierint 11, 3. scisset 111, 15. pro sci-

visset, concedentis. scirent epil. 11.

Scopulum super 11, 6.

Scribere 1v, 25. laudem alicujus 1v, 24. melos 1v, 21. carmina lyrica: quæ proprie solent hoc nomine appellari. Talia autem scripsit inter Græcos Simonides, ut inter Latinos Horatius: unde Themistius Orat. 1. Simonidem vocat μελοποιόν, & artem pangendi hæc carmina μελογραφίην; & Plinio lib. 7 *Nat. Hist.* cap. 56. dicitur melicus. Vide *Ampl. Gisb. Cuperum* lib. 2 *Observat.* cap. 10. & doctiss. Munckerum ad Hygini fab. 277. scribendi causa prol. v. scriptum est tibi 1v, 22. pro in te.

Scripta cujus destingere 1v, 6. vide destingere. hæc propter illos scripta est homines fabula 1, 1. cur scripserim v, 10.

Scriptor Menander v, 1. Scriptor veteribus vocabatur, qui scripto aliquod opus publicaverat. Donatus prol. *Adelph.* Indifferenter omnis qui aliquid scripsisset, scriptor a veteribus dicebatur. Ita belli Trojani scriptor apud Horatium legitur de Homero. Cicero Lysiam oratorem vetustissimum scriptorem nominat. Similia de Historicis leguntur. Scheff.

Scrutari escam 1v, 17. singula 11, 8.

Scurra v, 5. Scurræ olim dicti cum homines urbani & elegantes, tum qui jocularibus dictis & salibus mentes ditiorum aucupabantur, vel gestu & imitatione excitabant risum: quemadmodum mimus ille hoc loco, vocem porcelli admodum scite imitando. Danetus: Scurra, qui risum excitat auditoribus,

M

NON

non habita ratione verecundiæ & dignitatis. *Sed latius patet vocis hujus usus. Vide Fabri Thesaurum, Vossii Etymologicon, & Joh. Fred. Gronovium lib. 4 de Sestert. cap. 9.*

Scyphum poscere I, 14.

Scytha Anacharsis prol. IIII. vide Rigaltium.

Secretum petere IV, 24. scilicet locum. *Intelligit locum solitarium, meditationi ac carminibus aptum. Vide quæ scripsi in de Stylo cap. 13. Schefferus. Nam, ut Ovidius ait lib. I Trist. eleg. 1: 41. Carmina secessum scribentis & otia quærunt. Imo locus solitarius omnium est meditantium portus & asyllum. Ideo dicitur apud Terentium in Andr. 2, 4, 2. Venit meditatus alicunde ex loco solo. Secretum Poëtarum sigillatim describit Auctor Dial. de causis corr. eloq. cap. 12. & attingit Plinius lib. 9, epist. 10. Oratorum Quintilianus lib. 10 Instit. Orat. cap. 3. Epicuri aliorumque Philosophorum Petrus Gassendus de vita Epic. 7, 6. Vide Praschium, Rittershusium & Gudium ad hunc locum; & Gonsalium in Petronii Satyr. pag. 295. Seductus in secretum IIII, 10. iterum supple, locum. Hinc apud Suetonium Calig. cap. 23. secretum petere. & Tacitus lib. XI Annal. 30. Calpurnia ubi secretum datum. Quo in loco nihil aliud subintelligi potest, quam colloquium; quod & aliquando expressum reperitur. Tacitus lib. XI de Messalinæ adulterio & nuptiis: non jam secretis colloquiis, sed aperte fremere; quare & in illo secretum petere, nihil aliud subintelligam. Gu-*

dius. Secreta latibula I, 30, plene, ut supra liquidam sorbitionem usurpavit; vulgo secreta ponunt absolute. Sunt autem loca remota a quotidiana conversatione. Sic Horatius loca secreta; & Columella pabulationes secretas dixere. Schefferus.

Seculum nostrum prol. v.

Secundi flatus IV, 16. ventus secundus. secundæ res v, 2. secunda pars I, 5. secundo IV, 10.

Securi excidere robora Append. 5:6

Securus IIII, 20. inridere mala alterius I, 9. securi abeunt domum IIII, 2.

Sed. odore sed multo IV, 17.

Sedare pulverem II, 5. fitim IV, 3.

Sedes. Contentus nostris si fuisses sedibus I, 3. id est, si inter nos mansisses, si contubernium nostrum non sprevisse. Sedes eleganter interdum notant habitationes. Justinus lib. 3, cap. 4. Itaque nec salutatis matribus, e quarum adulterio infamiam collegisse videbantur, ad sedes inquirendas proficiscuntur. Vide Bernecceri Indicem in Justinum, cui hoc frequens est. & inf. Statio.

Sedere sella prima IIII, 6. in temone ibidem. sedent spectaturi v, 5. Tunc judex inter illos sedit simius I, 10. id est, judex fuit. Judicium enim erat sedere, sicut Oratorum stare, de quo infra in voce stare. Ovidius I Met. 157. de Mida: Monte suo senior judex confedit, & aures liberat arboribus. & lib. XII, 1. Confedere duces. Græcorum nempe, tanquam judices inter Ajacem & Ulysssem, contendentes de armis Achillis. Rex Philippus apud

apud Livium XI, 9. Sedeo mi-
ferrimus pater iudex inter duos
filios. Hinc sedere in aliquem,
absoliste, est alicujus judicem esse,
Ciceroni pro Cluentio cap. 38. A
quibus si qui quæreret, sedissent-
ne iudices in C. Fabricium, sedif-
se se dicerent. Et sedere in
causa Petronio Satyr. cap. 14.
Vide Brissonium de Verb. signif. in
Sedere, pag. 588.

Seduci in secretum III, 10. scili-
cet locum. Est autem nihil aliud
quam seorsum duci in locum so-
litarium, abduci ut nemine ar-
bitro cum aliquo colloquaris. Vide
Schefferum & Gudium h. l.
Cellarius in suo Antibarbaro pag.
198. hæc notat de hoc verbo:
Seducere pro corrumpere mo-
res, antique Latinum non est.
Veteri enim in Latio hoc verbum
notabat seorsum ducere & a
coetu remove. Plautus Asin.
2, 2, 95. Me hodie senex se-
duxit solum, seorsum ab ædi-
bus. & Aulul. 1: 3. Secreto te
huc foras seduxi. Petronius Sa-
tyr. Seduxit me paululum a
turba. Interim vulgarem notio-
nem ita cum Cicerone vertimus:
adolescentulos corruptelarum
illecebris irretire I Catil. 6.
item, ne te aliorum consilia
auferant, lib. 2. fam. epist. 7.
Adde Curas poster. pag. 284 &
285: Vorstium de Latin. merito
susp. cap. 17. Grævium ad lib. 2
Cic. fam. epist. 7.

Sedula mater IV, 4.

Segnis mora V, 8.

Segregatæ oves III, 15.

Sejanus prol. III, v. 42. Vide Corn.
Tacitum lib. IV, & V Annalium.
Suetonium Tib. cap. 61. Dionem
Cassium lib. LVIII. & Cl. Theod.

Ryckii orationem de vita & mor-
te Sejani, subjunctam ejus ad Ta-
citum animadversionibus.

Sella prima III, 6. scamnum equis
proximum, ubi propria sedes au-
rigarum. Vide Schefferum de re
Vehiculari lib. I, cap. 17.

Semel elapsum tempus V, 8. qui
turpi fraude innotuit I, 10.

Semianimus I, 9. pro semianimis.

Semifomnum cor IV, 14.

Semita cujus facere viam prol.
III, v. 38. id est, quod quis
scripto prævit, id pluribus per-
sequi, vel, ut ipse Phædrus ex-
plicat, plura cogitare, quam
quis reliquerat. Clarissime au-
tem ex hoc loco patet discrimen
inter viam & semitam, ut la-
tior scilicet via sit, angustior se-
mita. Adde Martialem lib. 7.
epigr. 61. Et modo quæ fue-
rat semita, facta via est. Huc
facit etiam locus Ennii, quem
refert Cicero lib. I. de Divi-
nat. Qui sibi semitam non
sapiunt, aliis monstrant viam.
Sic Plautus Casina: De via in
semitam ingredere. Vide Rit-
tershusium. Schoppius hic inter
viam & semitam non distinguit,
nec incommode, iudice Freins-
hemio, putatque facere viam hic
idem esse quod ire; quasi dixisset
Phædrus: profectus sum eam
viam, quam Æsopus iovit. Eum
qui volet sequatur. Mihi altera
sententia videtur commodior. Vide
Schefferum; & Grævium ad Ci-
ceronis 2 Verr. 23. Interpres no-
ster Delphinicus hic iterum soler-
tiam suam ostendit in compilan-
dis Germanorum scriniis: Se-
mita, inquit, est quid minus
tritum quam via. Primus Æso-
pus materiam fabularum rep-

perit, hanc ego polivi versibus senariis. Sic effeci ut illius semita quam primus triverat, evaderet via. Semita enim fit via, cum a pluribus frequentatur, & sic vulgatur magis. Contendat ista Lector, si tanti, cum iis quæ Schefferus hic notavit, & facile videbit, unde sua hauserit Danetus. Doctissimus Schefferus postquam contra Schoppium probaverat sententiam Rittershusii, ostendentis ex Cicerone ac Plauto latiore esse viam, angustiore semitam, eandem ita porro confirmat: Hoc enim noster vult, se Æsopi semitam, qua unus solusque ambulabat, repetendo, & frequentius, quam ipse fecerat, calcando effecisse, ut fieret via. Semita fit via, cum a pluribus incipit ambulari, & sic magis vulgatur, atque dilatatur. Quid cause habuerit Dominus Plagiarius, quare loca Ciceronis & Plauti Rittershusio jam laudata non addiderit, exputare nequeo, nisi si id fuerit, quod suspicor, voluisse illa credi atque admitti auctoritate sua, non suffulta testimoniis veterum. Quod si illa minus ei placerent, cur non ad causam Rittershusianam fulciendam tertium arcessivit tubicinem e Calepino suo, qui in voce Semita laudat locum e Ciceronis libro 2 in Verrem: Attendite, jam intelligetis, hanc pecuniam, qua via modo visa est exire ab isto, eadem semita revertisse. Ita saltem potuisset & de Calepino suo bene mereri, liberando eum mendo typographico, qui citat hunc locum ex orat. 4 Verrina, cum sit 2; & quod

ego palmarium censeo, potuisset, imperitis saltem, videri novi quid attulisse, & ab aliis interpretibus nondum observatum; quo pacto plagium ejus forte latuisset. Quis enim ita velit otio suo abuti, ut ad illa detegenda ubique evolvat Calepinum?

Semper 1, 13. 1, 16. III, 14. IV, 1. V, 4. V, 10.

Senarii versus prol. 1. sunt Iambici. Carminis genus, quo utitur Noster, est Iambicum trimetrum, sive quod constat sedibus sex: paribus fere jambo; imparibus spondaeo, vel jambo. Sed has leges non ita exacte servavit Phædrus, qui in his negligentior sæpe spondaeo, nonnunquam tribrachy, interdum dactylo, tum & anapesto promiscue usus est, præterquam in ultima sede, ubi perpetuo collocavit jambum. Adde Ciceronem de Orat. c. 55. Comicorum senarii propter similitudinem sermonis sic sæpe sunt abjecti, ut nonnunquam vix in his numerus & versus intelligi possit. Plura Faber ad hunc locum Phædri.

Senecta debilis IV, 1.

Senex 1, 15. IV, 4. IV, 14. Sic aliquoties appellatur Æsopus, magis honoris, quam ætatis causa: prol. 11, & III, 3. III, 14. III, 19. Vide Schefferum ad prol. 11. Grævium ad lib. 1 Cicer. de Off. cap. 34. & Emmenesium ad Virgilii ecl. 1: 47. senex latrans V, 10. id est, canis vetulus.

Senio debilis IV, 25.

Sensim queri IV, 16.

Sensus. O si maneret condito sensus patri! IV, 4. Quia dubitabant veteres, an sensus rerum humana-

rum ad defunctos pertingeret; creberrime his utebantur & similibus formulis: Si quis manium sensus est: Si quis in morte sensus est: Si quis etiam inferis sensus: Si quis defuncti sensus est: Si quid inferi sentiunt: Si quis post funera sensus: Si quid habet sensus umbra: Si manes post fata aliquid sentiunt: Nigras si quid sapis inter arenas. Propert. lib. 4. Si sentire datur post fata quietis, Nemesianus eclog. 1. Reliquorum auctores pete a Brissonio lib. 8 de Formulis fol. 737. cui duo postrema ista exempla addidi: & hoc Euripideum in Hercule furioso: ὦ φίλτατ' εἴ τις φθόγῳ εἰσακέσεται θνητῶν παρ' ἄδῃ, σοὶ τὰδ' ἡγάκλεις λέγω. Rittershusius. Sensus communis 1, 7. est, quod Cicero vocat commune iudicium, popularemque intelligentiam. het natuurlyk verstand. Inde homines stulti dicuntur carere sensu communi, Horatio lib. 1 Sat. 3: 66. & Iuvenali Sat. 8: 63. Rarus enim fere sensus communis in illa Fortuna, hoc est, ut Horatius ait, stultitiam patiuntur opes. Sensus varietas delectat prol. 11. sensus perturbati 11, 4. sensus testamenti IV, 4. Vocabulum sensus de sententia verborum vel scripturae dubitavi olim Latine dici, quod pro hac notione nihil attulerat Rob. Stephanus in Rom. Forum, nec succurrebat nisi infimae aetatis exemplum, Ammiani scilicet XX, 20. dicentis: Erat litterarum sensus huiusmodi. Post amice monitus ab exactissimo viro J. G. Gravio,

qui Phadri locum lib. IV, fab. IV.

Nec testamenti potuit sensus colligi,

in memoriam impressit; diligentius in hanc causam incubui, invenique Seneca IV Controv. 24. salvo sensu (verbum) detrahere; & epist. VII. egregia dicta circa eundem fere sensum: Asconii proem. in Verrem, & de praet. Urbana, post recitata Ciceronis verba, hic est sensus: Gellii VII, 2. horum versuum sensus: & XIX, 10. dicas, qui sit notus huiusce versus sensus. Quibus inductus, cum Curas secundas primum scriberem, Argentae aetati hanc notionem vindicavi. Nunc vero in Auream reduco, postquam in una Elegia Ovidii (III Pont. 9.) exemplum geminum deprehendi. Nam v. 34.

Nil tamen e scriptis magis excusabile nostris,

Quam sensus cunctis paene quod unus inest.

& vers. 43.

—ne bis sensum lector reperiret eundem.

Cellarius Cur. poster. p. 88 & 89.

Sententiam dicere 1, 10. legere IV, 25. sustulit 3, 13. Vide Brissonium de V. S. in Sententia. canticum V, 7. varia III, 3. probanda IV, 12. stulta III, 10.

Sentire II, 8. III, 10. fabulas epil. 2. Sic in prol. lib. III. sentire vim carminis. sentire nil III, 10. quid III, 14. repulsam 1, 3. consensum III, 10. sensit profecto III, 19. ne irate dimissum te sentiam IV, 24. sentiat, quos attentarit V, 2.

Separatim IV, 14.

Separata statio 1, 30.

M 3

Se-

Seponere vestem IV, 4.

Sequi signum IV, 5. secuti aliquot
IV, 1. sequi quieto & placido
gradu II, 7. otium 5, 1. *Sic Nepos
Pelop. 2. non quo sequerentur
otium &c. me sequetur 1,
5. id est, mea erit. Ita Curtius
lib. 5, cap. 1. Omnia sequi ar-
matus. id est, omnia esse ar-
matorum & virorum fortium.
Sallustius de bello Catilin. cap. 3.
Non parva gloria sequitur. Vide
Barthii Advers. lib. III. cap. 16.
& animadv. in Rutilium n.
455.*

Sera poenitentia I, 13.

Serena facies IV, 16.

ab Sermone cognitus IV, 21.

Sero IV, 14.

Servare diligentius aetatem adul-
tam nati III, 10. Servare hic po-
nitur pro observare, id est, custo-
dire. ut apud Terentium Heaut.
3, 3, 30. Syrus ad Chremem de
Clitiphone: Nisi eum, quantum
tibi opis dii dant, servas, ca-
stigas, mones. servare morem
senis prol. II. propositum ibid.

Servire cui I, 15. sibi I, 22.

Servitus prol. III, v. 35. pro A-
sopo, qui servus fuit. tristis I,
2. servitutem reperire IV, 3.

Servulus IV, 24.

Servus Epil. II.

Sestertia centena IV, 4. id est,
singula conferant centum millia
sestertium: quæ ad æris nostri ra-
tionem redacta, sunt septem flo-
renorum millia, supra quingen-
tos. Vide exactissimum Grono-
vium eruditissimo de Sestertiis o-
pere.

Setosa fus II, 4.

Severitas frontis IV, 6.

Si non III, 10. si non, certe v,
5. si vero II, 6. si maneret

sensus condito IV, 4. si quis
prol. III, v. 45. & IV, 25. item
prol. v. si pulcre vides IV, 19.
si tamen possum II, 5.

Sibi. vide Sui.

Sic est locutus IV, 17. rependet
gratiam brevitatis prol. II. fatis
placet IV, 19. profecutus III,
5. sic valeas ut &c. IV, 1. i.e. plane
non valeas, sicut nec farina es,
quam esse te simulas. Schoppius.
Est formula imprecandi. Vide
notas Jo. Fr. Gronovii & Schefferi.
sic locutus traditur IV, 3.
sic dixisse fertur Append. 5: 7. sic
captum mus leonem silvis red-
didit Append. 4: 18.

Sicubi prol. v.

Siculum mare II, 5.

Sidera Ledaë IV, 24. id est, Ca-
stor & Pollux, filii Ledaë, qui si-
mul fuerunt sidera. Schefferus.
Horatius lib. I Od. 3. Sic fra-
tres Helenæ lucida sidera. ad
quem locum vide Lav. Torren-
tium. ad sidera tollere clamo-
rem I, 6.

Significare IV, 10. v, 8. fabula si-
gnificat II, 8. significari pro-
digio III, 3.

Signum conspicuum IV, 5. nota
erat, quam gerebant duces in pra-
lio, qua dignoscerentur a grega-
riis militibus. Vide Scheffe-
rum.

Silentium facit expectatio v, 5.
silentio quid præterire III,
13.

Silere IV, 23.

Silva excepit ferum I, 12. Vide
Excepit. silvas petere II, 1.
silvis reddere leonem Append.
4: 18. vide Reddere. in silva Ap-
pend. 4: 2. in silvis III, 7.
& Append. 2: 3.

Similis gloria IV, 24. gyrus IV,
25.

25. similes tui *prol.* v. tibi iv, 19. similis tibi ego i, 29. simili modo quærere i, 24. simili jure mulcare i, 26. *id est*, *par pari referre*, *malum pro malo reddere*. querela i, 9. metu i, 11. simile aliquid iv, 17. horum iv, 23. similes habitu iv, 15. similis imitari v, 5.

Similiter iii, 5. iv, 1.

Simius iudex i, 10.

Simonides iv, 21. iv, 24. *Danetus*: Lyricus poëta fuit e Ceo insula, quæstui poësim habuit, & hac arte vitam sustentabat. *Hæc partim Calepino iterum debet, partim Rittershusio. Calepinus*: Simonides Lyricus poëta fuit e Ceo insula. *De quæstua-ria Simonidis poësi multa habet Rittershusius ad lib. iv fab. 21.*

Simplices iii, 10.

Simpliciter iii, 7.

*Simplicia pro compositis. Nec quæ-
stionis positæ causam intelligit
iii, 14. id est, propositæ. Ser-
vans ætatem iii, 10. pro obser-
vans, missum vadis i, 2. pro
immissum vel demissum. Sic pa-
nem mittere cani lib. i. fab. 23.
& mittere vocem iii, 18. & iv,
10. pro emittere. ibid. mersum i, 2.
pro demersum. timore posito ibid.
pro deposito. majus ne veniat ma-
lum ibid. pro eveniat. vocem
premere i, 11. pro comprimere,
id est, tacere. posito præmio i,
14. pro proposito. actis mensi-
bus i, 18. pro exactis. ponere
sorbitionem i, 26. pro appone-
re. Sic v, 4. Asello jussit re-
liquias poni hordei. vitare ne-
cem i, 31. pro evitare. trahere
odorem naribus iii, 1. pro at-
trahere. Tunc illa talem sustulit*

*sententiam iii, 13. pro tulit.
legere arbores iii, 17. pro eli-
gere. capitibus suis cornua liga-
re iv, 5. pro alligare. nixa cor-
nibus iv, 8. pro innixa vel nixa
in cornibus.*

*Simul postpositum. Quod sensit si-
mul iii, 14. Simul exieris i, 4.
simul adspexit filium iii, 10.
simul cognovit iii, 16. simul
habere res desierint iv, 4. simul
delinquant iv, 9. simul offendit
ad fortunam iv, 14. hunc simul
adspexit iv, 19. simul nihil est
reperitum v, 5. simul advenit rumor
v, 7. in quibus locis omnibus
ponitur pro simul ac, simul atque,
simul ut, exemplo Ciceronis, Virgilii,
Horatii, & aliorum. Vide præter
Stewechium pag. 408. Tur-
sellinum pag. 362. Durre-
rum pag. 419. Pareum pag.
420. qui de particulis scripsere
Latinae linguæ; etiam P. Manu-
tium ad Cicer. lib. 6 fam. epist.
19. Grævium ad Cicer. lib. 6
fam. epist. 18. aliosque. Resti-
tuit hanc particulam Seneca
quoque suo Clar. Gronovius lib.
i de Ira cap. i. quem vide.
simul ac iii, 18. iv, 8. pro una
vel pariter: simul admonuit i,
11. simul rogavit iv, 8. simul
adjecit v, 6. simul & i, 22.
ii, 6. iii, 10. iii, 21. simul-
que iv, 11.*

*Simulacrum i, 4. pro imagine vel
effigie.*

*Simulans i, 14. v, 5. pavorem i, 4.
simulare iter ad villam iii, 10.*

*Sin autem Epil. ii. sin autem mi-
nus prol. iii.*

Sinceritas iv, 10.

Sincerus. sincera integritas iv, 25.

sincerum iudicium *prol.* III, v. 63.
 Sine labore III, 7. mercede *prol.* IV. frustra, gratis. vide Schefferum. virtute III, 6.
 Sinere dormire III, 16. frui IV, 15.
Singularis pro plurali. Seponit mœchæ vestem; & vestem illi assignate IV, 4. pro vestes. veste exornare IV, 21. saxo petere III, 2. pro quo paulo ante dixerat saxi onerare. Victor IV, 5. pro mustelis, quæ mures hostes suos devicerant. Eques V, 7. equites, equester ordo.
 Singuli I, 8. singulis dare destinata IV, 4. singulos inlicere pretio I, 8. notare *prol.* III, v. 50. singulæ I, 2. I, 31. IV, 4. id est, una post alteram. Nostris: de een voor, de andere na. singulæ horæ III, 15. scrutari singula II, 8.
 Sinistra natura. sinistra quos natura in lucem extulit *Epil.* II. id est, qui scævi & perversi nati sunt, qui nati sunt diis iratis, ut Noster loquitur IV, 19. Similiter etiam Curtius naturam pravam & sinistram vocat 7, 4, 10. Natura mortalium hoc quoque nomine prava & sinistra dici potest, quod in suo quisque negotio hebetior est, quam in alieno. Vide Schoppium & Schefferum. tibia V, 7.
 Sinon *prol.* III, v. 27. Vide Virgilium lib. II *Æneid.* 77.
 Sinus Ponti IV, 6. in sinum demittere caput V, 5. sinu fovere quid IV, 18. sinu proferre quid V, 5. Sinus est pars tunice laxior supra cincturam ante pectus, quo solebant conjicere, si quid sub veste gestare aut occultare velent.

Sitiens hircus IV, 8.
 Sitim sedare IV, 3. siti ardere III, 16. siti compulsus I, 1.
 Sive, five IV, 20.
 Smaragdi nitor III, 18. id est, qualis est in Smaragdo, viridis scilicet: Collum tuum instar Smaragdi fulget. Smaragdus gemma est viridissima viriditatis. Vide Franc. Franci, hoc est, Cl. Salmasii, *Confutat. animadvers.* Ant. Cercæti, sive Dion. Petavii, ad Salmasii notas in Tertull. de Pallio pag. 129 & 130.
 Societas cum potente numquam fidelis est I, 5. Ea ex hac ipsa fabula appellata est societas Leonina, l. 29. §. ult. D. pro socio, ubi Aristo refert, Cassium respondisse, societatem talem coiri non posse, ut alter lucrum tantum, alter damnum sentiret, & hanc societatem Leoninam solitam appellari. Vide Erasmi *Adagia.*
 Socios esse cum aliquo I, 5. pro alicujus. Ita enim interdum genitivum circumscribere solent Veteres per prepositiones ab & cum. Sic Lucretius: Fulgor ab auro. id est, auri. Cicero pro Milone: Reus a Milone. id est, Miloni. Vide Gifanii *Indicem Lucretianum.*
 Socrates III, 9. Philosophus summus apud Athenienses, Platonis præceptor, ab Anyto & Melito accusatus læsæ pietatis in Deos, & corruptæ juventutis, capite damnatus, & hausta cicuta perit: cujus iniquissimæ actionis populum statim pœnituit, omni ira in criminatores ejus versa. Vide Diodorum Siculum lib. XIV *Biblioth.* pag. 266. edit. Rhodom. & Cicero-nem lib. 1 de Orat. cap. 54.

Sol vult uxorem ducere I, 6. sole medio III, 19. *id est*, medio die. Sic Horatius lib. I, ep. 5. sole supremo, pro vespere, dixit.

Solatum mortis I, 9. de lepore, qui in media morte nactus hoc solatium, quod videret inimicum, insultantem modo infortunio suo, eandem poenam & mortem oppetere. Gronovius lib. 3 Observat. cap. 8. Adde supra mors.

Solemnis gloria prol. III, v. 62. solita.

Solet agi sinceritas ad perniciem IV, 12. ut solet fieri III, 9. referri a despectis par gratia III, 2. solent labi mortales V, 5. mendaces luere poenas maleficii I, 17. solebant III, 20. V, 7. nisi soleres II, 1.

Solertia hominis IV, 4. docilis I, 28.

Sollicitum ævum ducere I, 31. *id est*, in perpetua sollicitudine & anxietate vivere.

Solidum decus IV, 23. *id est*, sincerum, verum, non fucatum. Cicero III Tusc. 2. Est enim gloria solida quædam res expressa, non adumbrata.

Solitus dare V, 7. sedare IV, 3. quærere III, 16.

Solvere errorem IV, 4. frenum I, 2. *id est*, excutere, rejicere, rumpere legum vincula, quibus omnes ex æquo tenentur. quod non debes I, 17.

Solus epil. II. & V, 5. solus domino cum esset familia III, 19. *id est*, cum ei esset unicus servus: nam alias unicus servus non facit familiam. L. 40. de Verb. signif. sed sic amant loqui veteres. Ovidius 8 Metam. de Philemone & Baucide: Tota do-

mus duo sunt. & 4. Fast. Tota domus lata est, hoc est materque, paterque, Nataque: tres illi tota fuere domus. Propertius lib. I, eleg. 11. Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes. Martialis lib. 12, epigr. 87. Qui solus inopi præstat, & facit turbam. Plura vide apud Gudium h. l. & Gonsalium in Petronii Satyr. pag. 148 & 149. sola improbitas I, 5.

Solutus catena III, 7. solutum pectus prol. III, v. 9. liberum a curis. Quomodo Cicero animo soluto ac libero dixit in Verrina I. Schefferus.

Somnus iners prol. III, v. 56. primus III, 10. somnum capere III, 16. somno carere IV, 19.

Sonare citharâ III, 16.

Sonipes IV, 3. pro equo. Vide auritulus.

Sonus I, 2. III, 18. citharæ IV, 19.

Sophus III, 14. & IV, 14. prudens, cantus. Æsopus sic dictus a fingendis fabulis: nam Veteres poetas sophos appellabant. Sophoclis Scholiastes apud Vossium de constitut. Rhetor. p. 8. Vide locum Philostrati p. 14. Lucillius: In quo Lælius clamores sophos ille solebat Edere. Ita & Sempronius appellatus est a populo Romano. Vide l. 2. §. 37. ff. de Orig. juris, & Fabri Thesaurum. Buchnerus. Adde Gudium ad lib. III. fab. 14. & Schefferum de nat. & constitut. Philosoph. Ital. cap. 6.

Sopita somno III, 10.

Sorbitio liquida I, 26.

Sordidum perjurium IV, 19.

Spargere odorem III, 1. sparsi pulvere IV, 24.
 Spatium diei noctis excipiunt vices II, 8. *Vide nox.*
 Species quanta non habet cerebrum I, 7. *id est, quam pulchra facies.* muta III, 18. species humana *Append. 3: 2. forma, facies.*
 Spectaculi genus V, 5.
 Spectatorum mos V, 7.
 Speculum III, 8. *Apposite Seneca: Inventa sunt specula, ut homo ipse se nosceret: multa ex hoc consequuta! primo sui notitia, deinde & ad quædam consilium. Formosus, ut vitaret infamiam: deformis, ut sciret redimendum virtutibus esse, quidquid corpori deesset: juvenis, ut flore ætatis admoneretur, illud tempus esse discendi, & fortia audendi: senex, ut indecora canis deponeret, & de morte aliquid cogitaret. Ad hoc rerum natura facultatem nobis dedit, nosmet ipsos videndi. Fons cuique perlucidus aut læve saxum imaginem reddit. lib. I Nat. quæst. cap. 17. Speculum lympharum I, 4. pro liquore imaginem reddente tanquam speculo. Nemefianus eclog. 2: 74. Quin etiam fontis speculo me mane notavi. imitatus Virgilium ecl. 2: 25, Nec sum adeo informis: nuper me in littore vidi, Cum placidum ventis staret mare. ad quem locum vide quæ notavit Emmenestius. Noster lib. I fab. 12. de cervo: in liquore vidit effigiem suam. id est, in aqua, tanquam in speculo, imaginem suam contemplatus est. Adde fabulam Narcissi apud O-*

vidium lib. 3 Metam. & mirare summum poeta ingenium. Item Meursii Spicilegium in Theocritum pag. 37.
 Specus alvi IV, 5. *ita barathri vox usurpatur Plauto Curculione I, 1, 29. Buchnerus.*
 Spelunca Draconis IV, 19.
 Sperare III, 10.
 Spernat nil auris III, 10.
 Spes deluditur III, 18. deludit V, 6. fallit quem III, 5. spes vitæ *Append. 1: 2.*
 Spiritus II, 8. *pro vita.* miser IV, 19. continetur IV, 25. spiritum sustinere III, 2. *id est, servare vitam: nam sustinere est tenere, ne scilicet discedat. Liv. Milites fluviali pisce & herba sustinebantur. Scheff. extremum trahere I, 21. animam agere. Vide Trahere. spiritu luere culpam IV, 10.*
 Splendet convivium poculis IV, 24.
 Splendor maximus III, 12.
 Spoliantur viri a feminis II, 2. *Ita anus apud Cornicum Hec. I, 1. meretricem sedulo monet & hortatur, ne cuiusquam amatoris eam misereat, his verbis: Quin spolies, mutiles, laceres, quemque nacta sis. Et apud Ovidium lena puellam suam meretriciis artibus instruens, intervalia ostendit, qua ratione possit amantem carpere, lib. I amar. eleg. 8, v. 87. & seqq. Plura de spoliatricibus feminis vide apud Rigaltium & Neveletum. Spoliatus II, 7.*
 Sponte III, 15.
 Sponsor lupus I, 16.
 Sponsus improbus I, 16.
 Spumantia frena III, 6. *Danetus hic rursus ad verbum exscribit Schefferum, non nominato auctore.*

re, ut solet. Atque en ejus notam ad Spumantibus] Ita, inquit, tenet ut spument: vult reddere rationem quare non possit citius progredi. (Schefferus habet: celerius incedere: reliqua sunt plane eadem) Non tantum, ait, tenet, sed tenet tam valide, meque cohibet, ut & frena spument, hoc est, spuma ex labore oppleantur: Imitatione Virgiliana: Stat sonipes, & frena ferox spumantia mandit.

Stagnum I, 2. stagni incola I, 6. rana.

Stare super. Quem stans vulturius super I, 27, laniaturus cadaver canis. Ita Quintilianus declam. 12. Velut infaustae aves supra expirantes stamus. Scheff. Super juvenum stabat dejectum leo II, 1. in signum victoriae: ideo & tali habitu victores vulgo depinguntur. Vide Schefferum. Stare superiorem I, 1. id est, propiorem ad fontem, unde rivus scaturiebat, bovenstroom staan: omnia enim quae viciniora sunt fontibus fluviorum, dicuntur superiora; quae vero ostiis propiora, inferiora. Sic Germania superior vocatur, quod magis vicina sit fontibus Rheni & Danubii; Inferior, quod sit sita prope ostia Rheni, ubi in mare exit. Vide notas Isaaci Vossii ad Melam l. I. c. 2. v. 42. Stare pro judicio erroris sui v, 5. Voluit dicere, pro errore dum stant iudicii sui, id est, secundum Phaedri consuetum loquendi morem, pro erroneo iudicio suo. Stare pro iudicio, id est, tueri ac defendere iudicium suum; ut apud Terentium, stare pro ali-

quo, pro tueri partes alicujus, defendere aliquem. Stare & sedere sunt verba forensia, hoc Judicum, illud Advocatorum. Sic supra, stant patroni fortiter III, 10. & alibi: iudex inter eos sedit simius. Vide Sedere. Gaudius. Stans ibi III, 3.

Statim adire IV, 17. credere III, 10. mutatus v, 1. professus v, 5.

Statio I, 30. pro nemoribus & campis, in quibus boves degunt. Sic supra fab. 6. Phaedrus vocat lacus sedem ranarum, imitatus Ciceronem v Tuscul. cui dicuntur ranæ bestiae nantes aquarum incolae. Scilicet unicuique animalium speciei sua sedes est & statio. Sic Virgilius v Aeneid. Statio gratissima mergis. Et in Georg. Principio sedes apibus statioque petenda. Hinc explicanda illa sapientis graculi ad superbientem fratrem suum responsio: contentus nostris si fuisses sedibus, supra fab. 3. Gaudius.

Statuam ponere epil. 2.

Stercore educatus I, 27. pasci IV, 23. in stercore scrutari escam IV, 17.

Steriles arbores III, 17.

Sterquilinium III, 12.

Stramenta II, 8.

Strepitu magno conciti lepores Append. 2: 3.

Strigare III, 6. Vocabulum hoc descendit a castrensi voce striga, quae nihil aliud denotat quam locum, in quo equi stringebantur. Vide Rutgersii Var. Lect. lib. I. cap. II. Itaque quia ibi semper quiescebant equi, strigare idem est ac quiescere. Buchnerus. Adde illustre par virorum Jos.

Scaligerum in Propertium lib. 4, eleg. 8: 23. & in Catalecta Virgilii pag. 230 & 241. edit. Lugd. Bat. & Claud. Salmasium Exercit. Plin. in Solinum pag. 56. edit. Paris. Multa quoque de hoc vocabulo habet magnus noster Vossius in Etymologico.

Stringere ferrum III, 10. **gladium** V, 2.

Strophæ verbosæ I, 14. *pro mendaci garrulitate. Strophæ sunt fraudes, imposturæ. A strophæ, stropharius, strophiosus, impostor, fraudator. Martialis II ep. 8. Jam strophæ talis abit. Prudentius Apotheos. v. 37. Captivis sycophantarum strophis. Tortiloquium Gloss. Vet. strophæ: Gloss. Strophæ, torcinus, fraus, nequitia involuta. Stropharius, seu strophiosus, impostor, fraudator. Isonis Magistri Glossæ veteres in Prudentii Hymnum III, 318. Strophas. versutias, fraudes. Strofa, fraus, quæ techna vocatur. unde strophosus, fraudulentus, vocatur. Idem in Prudentii Apotheosin v. 37. Strophis. versutiis vel fraudibus, reversionibus. Vide præter ea quæ hic notarunt Rittershusius, Rigaltius, Schefferus, Faber & Gudius, Pricæum in Apuleji Apologiam pag. 161. Passchalium lib. I de Coronis, cap. II. fine; & Martini Lexicon Etymologicum.*

Studere epil. II. *pro operam dare. Student dici locupletes* I, 27. *Sic Terentius Hec. 2, 1, 2. Utin' omnes mulieres eadem æque studeant?*

Studiose congerere IV, 23.

Studium Epil. II. & *prol.* III, *litterarum* IV, 21.

Stulte III, 11. & III, 15. *nudare animi conscientiam prol.* III, v. 48.

Stultitia quæstus impudentiæ est I, 14.

Stultus I, 13. *error* V, 7. **stulta** IV, 7. *credulitas* II, 4. *gloria* III, 17. *levitas* V, 7. *sententia* III, 10. **stultum consilium** I, 20. **stultum est**, sibi non cavere I, 9. **stultum existimare** IV, 25. **stulti** IV, 6. *risum captant* I, 29. **stultis gratus** I, 23.

Stupor corvi I, 13. *pro corvo stupido. Vide Abstracta. vulgi* I, 14.

Stuprum turpe III, 10.

Stylus Æsopi *prol.* III, v. 29.

Suadere II, 6. *alicui fugere* I, 15.

Suavis anima III, 1. *suaves argutiae* V, 5.

Sub conditione IV, 4. *sub illis ne- niis quantam utilitatem reperies prol.* IV. *tecto* III, 7.

Subclamare feliciter V, 1.

Subdola verba I, 13. *dolo formata & composita ad voluntatem audientis. Ita Plautus in Capt. act. 3, sc. 3. subdolamendacia usurpat. & in Trinum. act. 2, sc. 1. de amore: eos cupit, eos con- sectatur, subdole blanditur. Schefferus.*

Subesse pallio V, 5.

Subjecti versus I, 19. *id est, infra positi.*

Subinde II, 8. I, 11. I, 12. I, 27.

Subito missum tigillum I, 2. *advo- lare ex insidiis* II, 5. *concupisce- re* I, 27. *consistere* IV, 4. *in- trare* III, 10. *mutari* IV, 16. *opprimere* IV, 24. *est factus fragor* IV, 17. *invitatus* IV, 14. *accurrens mus Append.* 4: 13.

Subitus clamor I, 15. *subita be- ni-*

nignitas I, 23.
 Sublatus inter manus V, 7.
 Sublime II, 6. sublimis quercus
 II, 4. sublimes *oppos.* humili-
 bus I, 28.
 Submovere querelam *epil.* II. tol-
 lere, auferre, remove. Scheff-
 ferus.
 Subripuisse I, 10. subripi IV,
 10.
 Subscribere gratiæ, odio III, 10.
id est, in judicando non juri, sed
favori aut odio servire.
 Subsistere III, 10. *pro delitescere,*
manere præter opinionem. Vide
Schefferum h. l. & ad Petronii
fragm. Tragur. p. 172.
 Subsidium vitæ IV, 21. *Sic Ju-*
stinus lib. 32, c. 4. de Annibale:
Amphoras plumbo repletas qua-
si fortunæ suæ præsidia in tem-
plo Dianæ reponit. Petronius
Satyr. cap. 76. O mi hospites, si
negotiatores estis, mutate pro-
positum, aliudque vitæ præsi-
dium quærite.
 Subtiliter limare III, 10. *exami-*
nare, diligentius perspicere, in-
tueri. vide Gudium.
 Successus improborum plures al-
 licit II, 3. ad perniciem devo-
 cat III, 5.
 Succumbere III, 14. *absolute pro*
superari, velut in certamine dum
causam dicere non potes. Scheff-
ferus. Ita Cern. Nepos Themist.
cap. 5. Europæ succubuit Asia.
& Hamilc. cap. 1. succumbente
patria.
 Succurrere adflētis I, 2.
 Sudor multus IV, 24.
 Suffici heredem III, 10. *pro suf-*
fectum iri, vel, sufficiendum
esse; quomodo apud Virgilium
lib. I Æneid. 19. Progeniem
sed enim Trojano a sanguine

duci Audierat. *ad quem locum*
Servius: Duci: ductum iri: in-
finitivi modi verbum a passi-
vo, tempus præsens pro futu-
ro, verbum pro verbo. Cete-
rum ut facere, sic & sufficere
hæredes dicimur, cum alios aliis
substituimus. Vide Schefferum.
 Sui. Sibi molesta II, 5. servire I,
 22. timētes III, 2. non cave-
 re I, 9. ad se IV, 22. in se di-
 vitias habet *ibid.*
 Sumere sibi IV, 19. nihil IV, 21. ste-
 riles arbores III, 17. uvam
 IV, 2. quid per se II, 1.
 Summus Jupiter IV, 19. mons
 II, 5. summa quæcunque IV,
 4. summis viribus salire IV,
 2.
 Super juvenum stabat leo II, 1.
 super cubantem transiit *Ap-*
pend. 4: 4. Postpositum: quem
stans vulturius super I, 27.
suadet ut scopulum super du-
ram inlidat corticem II, 6.
Pro præter: Super obscœna di-
cta, & petulans jurgium III,
11. Quo sensu etiam Livius lib.
28, cap. 46. Nisi quod Puni-
nicum exercitum super mor-
bum etiam fames affecit. Ju-
stinus lib. 4, cap. 3. Super hæc
mala. & lib. 9, cap. 4. Super
hæc Alexandrum filium Athe-
nas misit. Suetonius Aug. cap.
59. Provinciarum pleræque su-
per templa & aras, ludos quo-
que quinquennales pæne oppi-
datim constituerunt. Jul. cap.
28. Superque Italiæ, Galliarum-
que, & Hispaniarum, Asiæ
quoque, & Græciæ potentissi-
mas urbes præcipuis operibus
exornans. ad quem locum vide,
quæ e solo Suetonio præterea citat
in notis suis M. Berneggerus. Ta-

cito etiam est frequens : ut lib. 3 Annal. cap. 3. Super Agrippinam , & Drusum , & Claudium. Histor. 2: 44. Ne super cladem adversæ pugnae fuisset ipsi cædibus favirent. lib. 4: cap. 58. super arma & viros. & passim alibi.

Superba IV, 23. domus IV, 6.

Superbiæ poena III, 16. superbiā retundere IV, 23. Vide Retundere. superbia inani tumere I, 3.

Superbiens honore V, 7.

Supereffe Epil. II. *pro reliquum esse.* supersunt mihi quæ scribam IV, 25. adhuc supersunt multa quæ possim loqui V, 5.

Superi IV, 24. superum voluntas V, 6. superos fraudare IV, 19. superi risere Append. 3: 6. superiorem stare I, 1. Vide Stare. superiores legati IV, 17. superius IV, 24.

Supplex I, 28. II, 8. supplici veniam dare I, 22.

Suppositum speculum III, 8. lege positum.

Supra I, 2. formam humanam IV, 24. *id est , augustiore forma, ut loquuntur Suetonius Ner. cap. I. & Florus lib. I, cap. I. fine.*

Sus hispidus V, 10. nemoriculrix II, 4. fetosa *ibid.*

Suscitare clamores V, 5.

Suspendere alicui peram ante petus IV, 9.

Suspenso pede II, 4. Sic suspenso gradu placide ire, *dixit Terentius Phorm. V, 6, 28. Ovidius 6 Fast. Et fert suspensos corde micante gradus. Idem I Fast. gradus suspensus digitis. Virgilius Ciri : Tum suspensa levans digitis vestigia primis. Papinius Statius lib. V Silv. aut leviter suspenso poplite transi. Sed &*

suspensa manu dixit Plinius in epistolis. Rittershusius.

Suspicio deprimit insontem III, 10. suspicione errare *prol. III.*

Sustinere IV, 6. *pro tenere.* sustinere quem IV, 15. *id est , pati, ferre.* iræ furentis impetum non sustinens III, 10. *id est , non ferens.* Sic sustinere jocos III, 8. Vide Munckerum ad Hyginum f. 261. malum I, 2. & Append. 2: 1. notam I, 3. paupertatem IV, 21. *id est , tolerare.* Sic Corn. Nepos Epamin. 3, 4. Paupertatem adeo facile perpeffus est , ut de republica nihil præter gloriam ceperit. *id est , equo animo tulit.* spiritum III, 2. *pro servare vitam.*

Sustulit I, 28. *verbum proprium de raptu facto ab avibus.* Sic lib. II, fab. 6. Aquila in sublimē sustulit testudinem. sustulit sententiam III, 13. *pro simplici tulit.*

Sutor malus I, 14. Vide malus , & adde ibi laudatis Emmenesium ad Virgilii eclogam 5: 1.

Sua cuique cogitatio *prol. V.* suspicio *prol. III.* V, 45. cum suis II, 4. suos contemnens I, 3. esse dicit III, 13. eripere I, 28. suis in rebus videre plurimum II, 8. sua exempla pati I, 26. suum malum sustinere Append. 2: 1.

T.

Tabula IV, 21. naufragii. Naufragi (quod ex Juvenali quoque discimus) stipem ostiatim corrogare solebant , in tabula quadam depictum

*Etum exhibentes naufragii sui casum, commiserationis commo-
venda. Rittershusius. Meminere
hujus ritus, præter Juvenalem,
Horatius, Martialis, Persius,
Petronius, alique. Vide Buchne-
rum, Rigaltium & Gronovium
h. l. Lambinum item & Torren-
tium ad Horat. lib. I od. 5.*

Tabernæ IV, 5. Taberna est domus,
in qua aliquid venditur, ut ta-
berna libraria, in qua libri
venduntur, quam vulgus perpe-
ram officinam librariam vocat;
nam officina libraria est, in qua
compinguntur libri, aut impri-
muntur, dicta scilicet ab efficien-
do. Taberna autem dicitur a
taba, obsoleto vocabulo, unde di-
minutivum tabula, quia tabernæ,
in quibus merces vendebantur, ex
tabulis compingebantur, uti etiam
nunc. Vide Vossium lib. I de Vi-
tiis Serm. cap. 30. Ant. Schori
Phrases Ling. Lat. in Taberna. &
adde Gudium. Caterum de hoc more
veterum, qui & hodie obtinet,
depingendi in his tabernis & di-
versoriis publicis facies monstro-
sas & res ridiculas, qualis hic
est pugna Murium & Muste-
larum, vide Salmasium in libro
de Usuris cap. 12. pag. 349 &
350.

Tacere III, 16. tace V, 9.

Tacite gemere V, 1. proferre ca-
put I, 2.

Tacitum cor prol. V.

Talis dolus I, 31. **modus** IV, 4.
vir III, 9. **effigies** V, 8. **fabel-
la** I, 2. & IV, 23. **sententia**
III, 13. **tale exemplum** prol.
V. **præmium** II, 3. **commer-
cium** IV, 10. **tales reliquæ**
II, 1.

Tamen Epil. II. prol. III, V. 23.

III, 10. III, 15. IV, 10. IV,
15. IV, 20.

Tandem I, 8. III, 19.

Tangere rem I, 5. III, 8. **uvam** IV, 2.
tangi invidia I, 24. *elegantissime,
pro commoveri, de perturbatione
subitanea. Vide Schefferum. ma-
nibus prol. III.*

Tantus dux II, 5. **tanta bonitas**
IV, 8. **copia** IV, 25. **magnitu-
do** I, 24. **mala** prol. III, V. 43.
quod tantum præmium? IV,
19. **corporis** III, 7. **tanti non
est ingenium tuum** prol. III,
V. 4. **tanto melior** III, 5. *Lau-
dandi atque approbandi apud ve-
teres formula: contra autem,
tanto nequior. Plautus in Persa:
Nunc jam omnes fycophantias
instruxi & comparavi, Quo pa-
cto ab lenone auferam hoc ar-
gentum. SA. Tanto melior.
In Truculento autem: SYR. En
tibi talentum argenti, Philip-
picum est, tene tibi. PH.
Tanto melior; noster esto.
At contra in Menæchmis:
MESS. Quid ergo opus est?
ME. Scio, ut mendices. M.
Tanto nequior. Terentius in A-
delphis: Nihilne in mentem?
CT. Nunquam quidquam?
SY. Tanto nequior. Faber: quem
Danetus iterum more suo, exscri-
psit. Ita & Quintilianus lib. 8.
Instit. Orat. cap. 2. Unde illa
scilicet egregia laudatio, Tan-
to melior: ne ego quidem in-
tellexi. Seneca epist. 31. Rur-
sus ad honesta nitentes, quan-
to magis incubuerint, minus-
que sibi vinci ac strigari per-
miserint, admirabor & clama-
bo, Tanto melior. Idem epist.
71. Tanto melior, quam feli-
cior. Eodem modo de Tranquill.*

an.

an. cap. 15. Laudemus toties
dignum laudibus, & dicamus:
Tanto fortior, tanto felicior!
*Sic quoque tanto potentior apud
Ovidium lib. XIV Metam. 657.*
Assimulavit anum: cultosque
intravit in hortos; Romaque
mirata est: Tantoque potentior,
inquit. *Adde Donatum ad lo-
cum Terentii citatum; Gronovium
lib. 2 Observ. cap. 21. & Vavassor-
em politissimo libello de vi &
usu quorundam verborum pag.
60 & 61. tanto justius, quan-
to v, 5. tantum luctum i,
28.*
Tantum III, 2.
Tantummodo v, 7.
Tartareus specus IV, 5.
Taurus v, 9. i, 21. taurorum pu-
gna i, 30.
Tectum hominum II, 8.
Tegit pudor hoc IV, 23.
Tela jacere IV, 3.
Temeritas paucis bono v, 4.
Temo III, 6.
Temperare jugum III, 6. *id est,
currum regere.*
Temperatae argutiae v, 5.
Tempesta horrida IV, 21. saeva
IV, 16.
Templa perlustrare IV, 23.
Tempus v, 8. factorum IV, 10.
vitae IV, 17. adversum II, 8.
breve exorare i, 19. longum
IV, 4. tempore IV, 25. *pro in
tempore, quomodo Ter. Heaut.
II, 2. in tempore ad eam veni.*
temporis dilatio IV, 25. effi-
gies v, 8.
Tempora amicis reddere prol. III.
*id est, officiis & advocacioni-
bus amicorum se accommoda-
re.*
Tendere dolos i, 23.
Tensus arcus III, 14.

Tenebras dispellere III, 10. in
tenebris tentare caput III, 10.
exigere ævum IV. 19. *in
spelunca aetatem transfigere.* victum
quærere III, 16.
Tener grex II, 4.
Tenere quid alienum moribus
suis IV, 4. cibum ore i, 4.
impetus prol. III. quem
v, 8. tenet favor men-
tes v, 5. tenenda est occa-
sio v, 8. tenere quendam
II, 2. *pro possidere, in sua
potestate habere, ut apud Vir-
gilium: Genitor tum Belus
opimam Vastabat Cyprum &
victor ditione tenebat. Hora-
tius: O quæ beatam Diva tenes
Cyprum. Vide Mureti tom. 2
Oper. Ingolst. epist. ad Anton.
Constant. pag. 352. ubi explicat,
quid sit tenere & possidere.*
*Eleganter vero & proprie illud
verbum de meretriciis amoribus
usurpatur, & nulla est vox con-
venientior & magis propria mu-
lierculis ejusmodi, qualis illa est:*
*Mulier non rudis (sive ut ali-
bi Naso lib. 2 Amor. eleg. 8.*
*Jucundo non rustica cognita
furto; vel qualis ab Aristaneto
lib. 2 epist. 18. describitur πολ-
λὴν ἔχουσα τὴν πρᾶγματ' &
ἐμπερίαν) tenebat quendam
scilicet amore obstrictum sibi velut
vinculis, ut apud Catullum Phæ-
dri familiarem de nuptiis Pelei
& Thetidos: Tene Thetis te-
nuit pulcherrima Neptunine?*
*id est, an te amore ceperat? O-
vidius Remed. Amor. v. 457.*
*Et Parin Oenone summos te-
nuisset ad annos, Si non Oe-
balia pellice læsa foret. Mar-
tialis lib. XI epigr. 41.*
Formosam Glyceren amat
Lu-

Lupercus Et solus tenet. *Sed omnium maxime ad rem, fallaciam meretricum ostendit Ennius, ut apud Isidorum est lib. 1 Orig. cap. 25. sive Nævii e Tarentilla illud est, ut Festus videtur velle: Alium tenet, alii nutat, alibi manus*

Est occupata, alii perpellit pedem,

Alii annulum dat spectandum a labris.

Versus venusti. Meretricula, dum alium tenet irretitum, aliis tamen nutus & ejuslibet gestibus amorem insinuat. Sed extrema verba, quicquid explicent eruditi, corrupta esse, tam metri, quam Latinitatis ratio, satis demonstrat. Scribendum forte est, alii labris, scilicet dat signum, vel simile quid, quod in sequente versu fuit. Sic Tibullus lib. 1 eleg. 2. Illa viro coram nutus conferre loquaces. Vel legendum, alii a labris, scilicet pendet, quod in sequentibus fuit; vel si hoc nolumus, integra erit locutio, alii est a labris. Sic de Aenea Didonis amoribus irretito:

Hunc Phoenissa tenet Dido, blandisque moratur

Vocibus.

Apud Apulejum lib. 3 Metam. Lucius ad scortillum suum: Cum semper alioqui spretorem matronalium amplexuum, sic tuis istis micantibus oculis, & rubentibus bucculis, & renitentibus crinibus, & hiantibus osculis, & flagrantibus papillis, in servilem modum addictum atque mancipatum teneas volentem.

Tibullus lib. 1, eleg 1.

Me retinent vinetum formosæ

vincla puellæ.

Catullus ep. XI.

Cum suis vivat, valeatque mœchis,

Quos simul complexa tenet trecentos,

Nullum amans verè, sed identidem omnium

Ilia rumpens.

Virgilius eclog. 1.

Cum me Galatea tenebat.

Ovidius Heroid. epist. 3. v. 131.

Est aliquid collum solitis tenuisse lacertis.

Ita lego ex altero Remensi codice optima nota; vulgo tetigisse. Videtur autem Phædrus in mente habuisse locum Lucretii lib. 4. circa finem de astutis ejusmodi mulierculis:

Omnia summopere hos vitæ postscenia celant

Quos retinere volunt, astrictosque esse in amore.

Hoc est, omnia quæ ejusmodi mulieres suis amatoribus occulta esse volunt, eos celant; hoc enim significant nimis occulta, quæ post scenam fiunt. Ita quoque hæc mulier virum, quem tenebat, annos celabat fucata & fallaci elegantia. Gudian.

Tentare an 1, 23. caput 111, 10. si qua res esset cibi 14, 7.

Tenuis cibus 14, 12.

Tenuitas nimia crurum 1, 12. id est, tenuia crura. Vide Abstracta. tuta 11, 7.

Tergum. post tergum 14, 9.

Tergus divisum 11, 1.

Terminum habere prol. v. proponere, excedere 14, 25.

Terrara eruere 14, 19. fodere 11, 4. in terris 14, 22.

Terrere 1, 2. bestias 1, 11. territus clamore 1, 15. territa ranæ

Ap-

Append 2: 7.

Terror offusus II, 4. Offundere terrorem elegantissime dicuntur, qui ex improvise terrorem ingentem adferunt. Livius lib. 28. offusus terror oculis auribusque. Vide Gronovium lib. 4. observ. cap. 21. & Cuperum lib. 2. obs. cap. 6.

Tertia pars I, 5. tertius liber prol. III.

Testa nobilis III, I.

Testamenti sensus IV, 4. Vide sensus.

Testatur hæc fabella I, 5.

Testimonium falsum I, 17.

Testis prol. III, v. 42. citatus I, 17. lupus, quasi minister & assessor furis iudicis. Vide Vet. Interpr. Juvenalis Sat. III, v. 46. Rigaltius. testes integritatis III, II. μάγιστρος τῆς ἀπηνόουτος. Vide Jos. Scaligeri Comment. in Priapeja pag. 188. & 189. edit. Lugd. Bat. & Tanaq. Fabrum, hoc loco.

Testudo II, 6.

Theatrum v, 5. rumor fremit in theatro v, 7.

Thesaurum invenire I, 27. thesauros abditos custodire IV, 19. pro thesauro carbonem invenire v, 6. Carbones scilicet propter limites defodiebant. Quade re Sículus Flaccus de condition. agrorum pag. 6. Rigaltius. Ἀνδραγὰς ὁ Ἰνταυγός. Proverbium de re nihili, oblata ei qui pretiosam expectabat, & inhabitat, cujus spe potiunda frustra- tus est. Vide Erasmus Chil. I. cent. 9. adag. 31. Rittershu- sius. Rem pretii nullius. Na- tum hoc ex superstitione vulgi vi- detur, cui persuasum, nisi obser- ventur omnia in thesauris effodien-

dis, quæ observanda præcipiunt, qui peritiam huius artis habent, argentum omne disparere, illi- usque loco meros relinqui carbones, a Dracone credo, cujus antea meminimus. Schefferus.

Thessala pinus IV, 6.

Threissa gens prol. III, v. 56.

Thronus regalis Append. 3: 3.

Thure superos fraudare IV, 19.

Tiberius Cæsar II, 5.

Tibia sinistra v, 7. tibiæ dextræ ibid. Non negligendus elegans jo- cus in voce tibiæ. Fregit tibiam, sive crus sinistram: sed maluis- set duas dextras tibias [quas scilicet in comædiis adhibebant] frangere, quam unicam illam sini- stram. Sic in Eunuchi inscri- ptione apud Terentium legitur, eam fabulam actam fuisse ti- biis duabus dextris. Videndus Aldus Pauli Manutius de Quæsi- tis per epistolam. Schoppius. Si- milem huic jocum in Plauti Mi- lite observat vir summus Jo. Fr. Gronovius: Verba Plauti sunt act. 2. sc. 2. v. 9 & 10. Atque adeo, ut ne legi fraudem faci- ant Talaræ, Accuratote, ut sine talis domi agitent convi- vium, ad quæ inter alia hæc no- tat: Ne fraudem &c. est ne inter ludendum talis se decipi- ant in convivio, demite iis ta- los. Oratio magnifica vocum sono, sensu levis. Sine talis duo significare potest, & crurifra- gium, & talorum lusoriorum inopiam. Sic apud Phædrum: Sinistram fregit tibiam, duas cum dextras maluisset perdere. Hæte- nus Gronovius. De tibiis hisce Brodæus Miscellan. v, 31. In Gemma sculptura τῆς παλαιῆς χεῖρος, quam Scaliger Epist. Gall.

Call. ad P. Anton. de Rasia in Opusc. var. Parisiensibus edidit, & Casaubonus de Satyrica Poësi pag. 67 exhibet, visitur Baccha duas uno flatu tibia inflans. Utebantur autem in nuptiis & plerisque solemnitatibus lati argumenti plerumque binis; ad planctus singulas adhibebant, ut ibidem Casaubonus observat. Plura Salmasius Exercit. Plin. pag. 119. & seqq. Buchnerus. tibia-rum jocunditas IV, 19. jucunditas illa, quæ in cantu tibia-rum est, macilentum facit, quia illis aliquid impendere debebat: nam in funere tibiis utebantur. Mensinga. Vide Casp. Bartholinum lib. 2 de Tibiis Veterum cap. 15. & Kirchmannum lib. 2 de Funer. Roman. cap. 5.

Tibicen V, 7.

Tigillum parvum I, 2. pro trabe. Diminutivum a tignum, ut sigillum a signum. vide parvum: & adde Sanctii Minervam lib. I, cap. 10. sine, atque ibi notas summi in his literis viri Jacobi Perizonii.

Tignum I, 2.

Timere I, 1. III, 6. Append. 4: 13. sibi III, 2. ne IV, 17. timen-tes concacarunt regiam IV, 17. timore correpti. Vide Munckerum ad Hygini fab. 187. timere ab-sistite III, 2.

Timidus senex I, 15. comes V, 2.

Timor cæcus II, 8. timore mor-tis confessus II, 4. timorem ponere I, 2. pro deponere. quos timor vexat malorum Append. 2: 9.

Tinctus panis cruore II, 3.

Tintinnabulum collo jactans II, 7. id est, frequenter movens & concutiens tintinnabulum collo suo

appensum. Consuetudo suspenden-di tintinnabula ex collis mulo-rum, ut occursum eorum evita-re possint equi, etiam hodie du-rat per Italiam & Galliam. Vide quæ de ipsis dixi pluribus lib. 2. de re vehiculari, cap. 2, pag. 28. Schefferus. Adde Magium de tintinnabulis cap. 8. & quæ ad eum notavit Franc. Sweertius pag. 129 & 131. edit. Amste-læd. & confer Jo. Savaronis Comment. ad Sidonii Apollin. lib. 2, epist. 2, pag. 120.

Titubans pes IV, 14. de homine ebrio.

Titulus prol. V.

Toga pura III, 10. vide Pura. & Celeb. Jo. Fr. Gronovii Exc. Te-rent. in Andr. I, 1, 24.

Tolerantiam discere Append. 2: 2.

Tollere aranea II, 8. clamorem I, 11. clamorem ad sidera I, 6. locutio hyperbolica. een geschreeuw maken, dat tot aan 't gesternte klinkt. Tollere audacter II, 1. prædam II, 8. primam partem I, 5. sententiam III, 13. testu-dinem II, 6. pennas, quæ pa-voni deciderant I, 3. colubram IV, 18.

Tonans Jupiter prol. III, v. 18. Ponitur & absolute pro Jove seu Deo. Ovidius epist. Dejanira IX, 7. Velit hoc germana Tonantis. id est, Jumo. Faber in Thesauro.

Tonitrua devoluta V, 7. Proprie, quia fiebant saxis dejectis post scenam, magno cum fragore, ut ex Festo constat, voce Claudia-na tonitrua. Schefferus. Adde Rigaltium.

Tonsum caput III, 10.

Torquere quem fame I, 26. spi-ritum IV, 19. Vide Schefferum.

se diu III, 14.

Totum se prosternere v, 7. toto die II, 4. IV, 14. totam fortunam IV, 4. regiam concacare IV, 17. prædam I, 5. arborem I, 29. tota vita IV, 16. totis naribus III, 1. viribus I, 11.

Toxicum I, 14. *venenum præsentissimæ mortis, sic appellatum, quod eo quædam gentes τὰ τόξα, id est, sagittas suas inficerent.*

Tradere I, 28. domum IV, 4. sese miluo I, 31. famæ prol. v. memoriæ IV, 24. posteris IV, 4. traditur IV, 3. traditum est I, 25.

Tragica persona I, 7. *Vide Persona.*

Trahere adfinitatem IV, 13. odorem III, 1. *pro attrahere, simplex pro composito. Columella lib. 12, cap. 15. Ne humorem, quem fere noctibus remittit humus, trahere possint. Schefferus. Horatius epod. XIV. Pocula Lethæos ut si ducentia somnos Arente fauce traxerim. spiritum extremum I, 21. Eleganter difficultatem, & ultimos quasi conatus vivendi exprimit. Columella lib. 7 de re rust. cap. 9. Cum quodam impedimento tractus spiritus. Curtius lib. 3, cap. 6. Spiritus meus semper quidem ex te pependit, sed nunc vere sacro & venerabili ore trahitur. Schefferus. Justinus lib. 28, cap. 3. Olympias gemino filiorum vulnere afflicta, agrum trahens spiritum, non diu filiis supervixit. Quintilianus declam. XII, pag. 164. edit. Hack. Quicquid extremi spiritus adhuc superest, spe tui trahitur. vitam III, 7. Imitatur Virgilium lib. 3 Aeneid. 646.*

Cum vitam in silvis inter deserta ferarum Lustra domosque traho. vitam luxu IV, 4. *Valde eleganter, velut reluctantem & invitam, quando vita ebriorum morti est similior, quam vite. Ita senium trahere luctu apud Claudianum est in lib. 3 de rapin. Schefferus.*

Transferre affectus in fabellas prol. III, v. 37. casus, injurias suas tecte & per ambages exprimere & ulcisci fabellis. *Vide Schefferum. verba cujus in charitas suas prol. v.*

Transfigere pectus gladio III, 10. *trajicere, transverberare. Tacitus XIV Annal. 37. se ipsum gladio transegit. Schefferus. Suetonius Tib. 45. Domum se abripuit, ferroque transegit. Plura dabit Rittershusius.*

Transire II, 8. transeunt menses v, 7. transire super cubantem Append. 4: 4.

Translatitius mos v, 7. Translatitium, vel tralatitium, proprie est, quod sæpe ex uno loco transfertur in alium; adeoque novum esse non potest. Id usurpabant in capitibus edictorum, quæ totidem fere verbis, aut saltem eodem sensu repetita, omnibus inferebantur, & sic ex uno edicto transferebantur in aliud. Quod evidens est ex ipso Cicerone lib. 3, fam. ep. 8, ad Appium: Hoc vero, ex quo suspicio nata est, me exquisivisse aliquid in quo te offenderem, translatitium est. id est, caput illud edicti, quod suspicatus es me excogitasse, & inseruisse, ut tibi ægre facerem, non est novum, aut a me primum excogitatum, sed ex alio quodam decessorum nostro.

strorum edicto totidem verbis a me transcriptum, ac translatum in hoc edictum. Hinc ergo translaticium ponitur pro eo quod receptum, vulgatum, & solenne est. Quomodo Petronius Satyr. cap. 70. Intelligebam, me non tralatitia deformitate esse insignitum. hoc est, non vulgari, siue me esse valde deformem. ubi vide quæ notavit Petrus Daniel. Item cap. 73. Nec Gyton me tralatitia propinatione dignum judicabat. id est, non dignum, cui more consueto ac recepto propinaret. Item cap. 74. Præteriens aliquis tralatitia humanitate lapidabit. more inter homines recepto, ex communi humanitatis jure & officio. Ita translaticium jus Suetonio Aug. cap. 10. pro ordinario & communi. & translaticium funus pro communi ac nullorum sumptuum, in Ner. cap. 33. Atque ita etiam Phædrus noster translaticium morem dixit simpliciter, pro more pridem recepto, & vulgato, ut bene interpretatur Schefferus. Quamvis vir magnus Exercit. Plin. in Solinum pag. 176. b. edit. Paris. velit, hic respici morem veterum, quo solebant Dii transferri in scenam, magnifice ornati, cum intervenire deberent difficilioribus negotiis machinæ alicujus subsidio. Plura qui cupit adeat Celeb. Vossium lib. IV Instit. Orat. cap. 6. fine. & Clar. Jo. Fr. Gronovii Excerpta ex lib. III Cicer. fam. epist. 8.

Tremere cœpere omnia IV, 17.

Trepidare III, 16. circum cava IV, 5. festinare intrare. Vide Fabrum & Schefferum h. l. & Nonium

Marcellum. pag. 408. ed. Merceri. **Trepide** concurrere II, 5. cum dubitatione ac incertitudine causæ ac propositi. Et sic interpretatur Servius ad Virgilium *Æn.* 3 & 12. ubi ait: **Trepidi**, nescientes quid agant. Schefferus.

Tres filia III, 4.

Tribades IV, 14. τριβάδες dictæ παρὰ τὸ τρίβειν, a fricando: Tertulliano frictrices, Plauto subagitatrices, Pers. 2, 2, 46. quæ apud alias feminas virorum officio funguntur. Vide Rittershufium & Schefferum.

Tribuere cantus III, 18. honorem, gloriam I, 7. partem I, 5. tribuitur gloria epil. II. literis honos IV, 24.

Tribuit mortua, quod viva negarat III, 16.

Triclinium IV, 24. Nota hoc loco, triclinium sumi pro conclavi & cœnatione ipsa, ut apud Vitruvium, Quintilianum, & alios. Fallitur Servius, qui negat de conclavi aut basilica dici. Gudius. Adde Bernald. Baldi Lexicon Vitruvianum illustratum a Jo. de Laet pag. 135 & 136.

Tristis eventus IV, 5. nex II, 6. nota I, 3. vide nota. servitus I, 2. vita III, 20. audis sonum citharæ IV, 19. tristem vicem fortunæ gemere V, 1.

Tritici modius I, 16.

Trivium V, 6. trivio conceptus I, 27. pro in trivio. Trivium, Græcis τριόδος, proprie dicitur locus, in quem veteres conjiciebant omnia inquinamenta, ipsaque adeo domorum & urbium purgamenta. Vide Casaubonum lib. 6 Animadvers. in Athenæum cap. 16.

Trucidare pecus III, 2.

Tru-

Trudi foras v, 5. *fab. 7. hujus libri habes protrudi foras.*
 Trusitare ii, 8. *a trudo venit truso, quo verbo Catullus utitur, hinc trusito. trusitare ferro idem est quod compungere ferro.*
 Tu, tu iii, 8. tibi dico iv, 19. *Cum indignatione loquitur, & invehitur in avarum. Aperte autem imitatus est Terentium, qui sic in Andria act. 4. sc. 4. Tibi ego dico, annon? in Adelphis act. 1. sc. 2. Hæc cum illi Micio dico, tibi dico. Similis locus est infra lib. 5. fab. 9. Vide Schæferum.*
 Tueri domum a furibus iii, 7. causam alicujus xii, 10.
 Tugurium canis i, 19.
 Tum i, 2. iv, 16. tum demum i, 13. nunc demum i, 12. *Eleganter hæc formula adhiberi solet, quum exprimere volumus, tarde nos & sero rem intelligere. Terentius Heaut. 2, 3, 12. vah nunc demum intelligo. tum vero iv, 17.*
 Tumere superbia inani i, 3. *gloria vana inflatum atque elatum esse. Sic Justinus lib. ii, cap. ii. Mirus animo increvit tumor. tumentes sacci hordeo ii, 7.*
 Tunc contra i, 2.
 Tunc v, 2. illa v, 3.
 Tunica destrieta ab humeris ii, 5. nivea v, 7.
 Turba i, 19. iii, 19. iv, 4. puerorum iii, 14. major v, 4. v, 5. media iv, 4. turbam deficiunt loca v, 5. petulans i, 2.
 Turbare bestias miraculo i, 11. vadum iv, 3. *quod vocat lib. i, fab. i. turbulentam aquam facere. turbati iv, 17.*
 Turbulenta aqua i, i.

Turpis error v, 5. finus iv, 17. facies iii, 4. natura *Append. 3: i. pellex ibid. fraus i, 10. turpe aliquid iv, 17. stuprum iii, 10. homini, pati quod meruit iii, 11. turpissima filia iii, 8. & iv, 4. Turpitude, ut & honestas proprie quidem de animo hominis, sæpe tamen etiam de corporis forma dicitur, ex qua interdum cognoscitur animus, quamvis admodum fallaci indicio. Sic iv, 4. turpissimam vocat, quam mox deformem. Rittershusius. turpes poenæ i, 13.*
 Turpiter derideri i, 25.
 Tuscum mare ii, 5.
 Tutandum se committere cui i, 31.
 Tutela. in tutela cujus esse iii, 17.
 Tutus naturæ munere ii, 6. tuta navis iv, 16. Tenuitas ii, 7. tutum cavum ii, 4. tutum quem præstare ab omni injuria i, 31. tuta loca i, 28.
 Tympana Gallorum iii, 20. *quibus solenniter utebantur. Dionysius Halicarn. lib. 2. Deam vicatim circumferunt more suo circulatorio, pectora plangentes ad cantum tibiarum, tympanorumque sonitum. Erant autem ista tympana ex ligneo circulo, cui superinductum ex una solum parte esset corium, illa plane effigie, qua exhibuit Laur. Pignorius de Servis: Falliturque plurimum Dempsterus ad Rosinum lib. 2. cap. 4. quando ærea fuisse scribit, & æra Corybantina Virgilii de ipsis accipit. Quod vel ex Servio ad eum locum potuisset discere, cum ita scribat: Ærea autem cymbala Corybanti-*

tibus Jasonis filiis, quibus vagitum Jovis celaverunt. Cymbala vocat, non tympana. Schefferus. Respicit huc Seneca de vita beata cap. 13: 4. Sed in manu tympanum est: ubi Lipsium vide. Freinshemius.

Tyrannus I, 2. & V, 1. Olim idem significabat quod rex. Hinc late tyrannus apud Horatium lib. 3 od. 17. dicitur, pro rex, qui habet magnum & amplum imperium. Postea autem Romani & Græci scriptores eos, qui in libera rep. in qua more patrio senatus aut populus debebat regere, dominationem occupaverant, tyrannos appellarunt, quamvis non sevirerent, essentque mitissimi, qualis hic Pisistratus, & alii. Vide Corn. Nepotem in vita Miltiadis, prope finem.

V.

Vacare uxori prol. III, v. 12. est fabulari cum uxore, seria & jocos miscere, agere, quæ quoquo modo ei esse possunt grata & jucunda. Quod nempe non poterat diebus aliis Eutychus, occupatus negotiis suis. Schefferus. vacare a negotiis ibid.

Vacca leonis socia I, 5.

Vacive quid perlegere prol. v. Διὰ σχολῆς. Vacivus, pro vacuus, Plautinum verbum. Rittershusius. Ita Terentius Heaut. I, 1, 38. Sine me, vacivom tempus ne quod dem mihi laboris. Quam quidem lectionem ex Bembino codice Faërnus nobis primus dedit, versum, qui aliter stare non poterat, hoc modo sustentans. Se-

cuta deinceps sunt editiones aliæ. Antea in vulgatis legebatur vacuum tempus. Vacivus vel vacivos scriptura antiqua, ut nocivus & nocuus: de quo Nob. Heinsius in Ovidii Remed. amor. vers. 45. Plautus ea voce sapius est usus, ut jam observavit præter Rittershusium Gujetus ad Terentii locum citatum. Hinc ergo adverbium vacive, pro otiose, in otio, apud Phædrum, h. l. quæ lectio codicis Pithæani est, & a viris doctis approbatur, etsi varie edidit Rigaltius. Vide Fabrum & Schefferum. Rigaltium sequitur Gudius.

Vacua loca v, 5.

Vadere foras IV, 17.

Vadum IV, 8. pro fundo putei. Alioqui dicitur de omni illa aqua, quæ potest vadari: unde proverbium: Res est in vado. id est, salva. Terent. Andr. 5, 2, 4. Vide Gronovii observ. lib. I, cap. 19. Mensinga. Pro stagno I, 2. vadum turbare IV, 3. id est, turbulentam aquam facere, ut loquitur lib. I, fab. I.

Vagantes paludibus ranæ I, 2. Est Hypallage, pro ipsa libera in paludibus errantes. vagari III, 7. Append. 4: 10.

Valere quantum I, 13. & IV, 24. plus I, 5. non valere adsequi IV, 1. Sic valeas ut &c. IV, 1. vide supra in Sic.

Validius flagitare I, 19. molesti v, 5. inflare I, 24. clamare III, 16. laborare III, 11. Ita Hyginus fab. 186. valide usus est pro valde. Vide Munckerum ad Hygin. fab. 174.

Vanus animus v, 7. quæstus I, 9. vana gloria IV, 15. vanum beneficium I, 22. vanæ minæ

III,

III, 6. Vanum est, quod quidem habet speciem exterius, sed intus nihil; fictum scilicet quid & falsum.

Varietas copiosa v, 5. delectat prol. II. distringit quem IV, 25.

Varii modi IV, 6. variæ sententiæ III, 3.

Vastare cuncta III, 2. delubra *Append. 2: 7.*

Vasti corporis cervus I, 5. id est, magni. Virgilius lib. 8 *Aneid.* 295. tu Cressia mactas Prodigia, & vastum Nemeæ sub rupe leonem.

Vates IV, 24.

Uber admotum III, 15. Sic Florus I, 1, uber admovit infantibus. ubera præbere ait Justinus I, 4.

Ubi I, 30. II, 4. IV, 14. V, 1. V, 7.

III, 19. IV, 23. I, 16. &

III, 6. Ubi pernicitas nota

I, 9. id est, quid te juvat tua

celeritas? waar is nu uwe snel-

heid? Est formula, qua utebantur

veteres in exprobrationibus. Vir-

gilius lib. X divini operis extre-

mo: Ubi nunc Mezentius acer,

& ista effera vis animi? Mori-

turus Seneca apud Tacitum lib.

xv *Ann. cap. 62.* Ubi præcepta

sapientiæ? ubi tot per annos me-

ditata ratio adversum immi-

nentia? Et Seneca ipse epist. 8.

Ubi illa præcepta, quæ impe-

rant in actu mori? Apud Cur-

tium lib. 4, cap. 13. Parmenio

ad Alexandrum somno quiescen-

tem in ultimo rerum discrimine:

Ubi est vigor ille animi tui?

nempe excitare vigiles soles.

Ubi immolatur IV, 23. requi-

ram vos? I, 16. strigandum,

scio III, 6.

Vectores IV, 16. dicuntur & qui

vehunt, sive portitores, & qui vehuntur. Glossæ vett. Vector. ἐπιβάρης. πορθητής. Vide Brissonium de Verb. signif. in Vectores; & Jo. Fr. Gronovii notas ad hunc locum. Virgilius ecl. 4: 38. Cedet & ipse marivector. Ovidius epist. Leandri v. 148. Arte eget nulla; fiat modo copia nandi, Idem navigium, navita, vector, ero. Cicero Philipp. VII fine: Etiam summi gubernatores in magnis tempestatibus a vectoribus admoneri solent. Lib. 2 ad Att. ep. 9. Male vehi malo alio gubernante, quam tam ingratis vectoribus bene gubernare. Lib. 3 de Nat. Deor. cap. 37. Vectores adversa tempestate timidi. Idem Orat. pro Sextio cap. 20. Si id vectores negarent &c. Petronius satyr. cap. 67. Quum omnis vector nihil prius quærat, quam cuius se diligentia credat. ubi vide Barthium. Ita & vehens pro vecto, activum pro passivo, apud Gellium lib. 2, cap. 2. Ciceronem, aliosque.

Vehemens canis II, 3. id est, iratus, rabiosus. Vide Gellium lib. 16, cap. 5. Rigaltius. acer dixit lib. 3, fab. 7. vehementer vereor. *Append. 1: 6.*

Vel v, 3. id est, etiam, etiamsi. Sic Justinus I, 9. de Gobrya: vel per suum corpus adigi mago ferrum iussit. Conf. Pareus de partic. ling. Lat. pag, 561 & 562.

Velle demonstrare III, 15. velle finire vitam *Append. 2: 5.* eligebat quæ vellet *Append. 5: 7.* quid vis rogem *Append. 1: 8.*

Velox impetus I, 16. saltus III, 2. veloces feræ v, 10. mures IV, 1. velocior III, 3. Velox

de

de ingenii acumine dicitur, & plane idem est, quod Belgis gauw, quod aliquando celeritatem notat, plerumque viro de callidis & acuti ingenii hominibus intelligitur. Sic Juvenali dicitur ingenium velox, Sat. 3. Martiali lib. VI, epigr. 28. in epitaphio Glaucia: Velox ingenio, decore felix. Sic in Gloss. ὀξύς exponitur catus, acutus, velox. Et colloquio 2 veteri Latino-Græco, quod ex vetustissimo libro inter alia Glossaria edidit Vulcanius pueri, ut eorum ingenium erat, in duas classes separatim docebantur, κατὰ δύο τάξεις, βραδύτεγοι, καὶ ταχύτεγοι. Sic celeritas etiam dicitur. Cic. de Pomp. Magno apud Gellium lib. I Noct. Attic. cap. 7. Siciliam consilii celeritate explicavit. Contrarium veloci est tardus, quod stupidum denotat. Terentius Heaut. 4, 4. Hui quam tardus es! Aliter hic posset legi: Usu peritus Hariolo felicius, vulgo esse fertur. Gudius.

Venas inrigatus nectare IV, 14.

Venans oculis viros IV, 4. Sic Ovidius: oculis venatur amorem. Plautus: oculis venaturam facere & aucupium auribus. Gudius. Conf. Hieron. Columna in Ennium pag. 474.

Venantes I, 12. pro venatoribus. Ita volantes Virgilio sunt aves; nantes pisces; medentes Lucretio, & aliis, medici; qui Celso curantes. Veteres enim nominis loco interdum participiis utebantur, & vice versa, ut: Hinc populum late regem. Caterum Æsopo fab. 184. venator ille est leo. Prasch. Vide supra in Latrans; & adde Giphani Indic. Lucret.

in Medentes; Barthii Advers. lib. 20. cap. 19. Vechneri Hellenol. pag. 119. & Bangii Observ. Philolog. pag. 1309.

Venari asello comite I, 11.

Venator V, 10. venatorum nex 11, 8. id est, quæ esset inferenda a venatoribus. Sic lib. III fab. 20. dura fati miseria. L. 3 D. §. 2. Ubi pupill. educ. vel mor. deb. mercedes pupillorum, id est, quæ aliis præstantur pro pupillis. Et §. ult. I. de R. D. maris periculum. Plura ejusmodi vocabula, significationem ultro & citro communicantia, collegit Gellius IX, 12. Praschius.

Vendere cultum IV, 4. honorem fructu III, 17.

Venditare antidotum I, 14.

Veniam dare supplici I, 22. V, 3. & Append. 4: 6. impetrare IV, 25.

Venire pro vendi. Multo majoris alapæ mecum veneunt II, 5. id est, domi meæ. Hoc dicit: Meæ domus ea disciplina est, ut non tam facile, tamque parvo servi manumittantur. Jo. Fr. Gronovius in literis ad Schefferum. Tres erant apud Veteres modi justæ & legitimæ manumissionis, Vindicta, Censu, Testamento. Hic respicitur ille, qui fiebat vindicta. Ea autem, auctore Festo, manumitti servus dicebatur, cum dominus ejus aut caput ejusdem servi, aut aliud membrum tenens dicebat, Hunc hominem liberum esse volo, & mittebat cum manu. Praetor autem, apud quem hoc fiebat in Urbe, virga) quam festucam Plautus Mil. 4, 1, 15. & Persius Sat. 5: 175. appellant, quæque, ut auctor est Annaeus Cornutus, vetus Per-

sui Scholiastes, ad Sat. v, 88. & Boëthius ad Topica Ciceronis, a vindicando homine servo in libertatem, Vindicta vocabatur) servi capiti imposita, dicebat: Ajo te liberum more Quiritium. Ante vero quam manumitterent, servum alapa percussum circumagebant, & liberum confirmabant. Utrumque ritum notavit idem Cornutus ad Sat. v Persii v. 75. Quos manumittebant, eos alapa percussos circumagebant, & liberos confirmabant. Unde sua hausit Isidorus lib. ix Origin. cap. 4. Quoniam igitur hæc alapa servo inflicta libertatis signum erat, inde alapas pro libertate ipsa Phædrus hic dixit. Pluribus hanc rem exponit doctiss. Jo. Fr. Gronovius in Excerptis Plantinis, luce publica dignissimis, num. 322. Adde Jac. Revardum lib. 4. Varior. cap. Barn. 9. Brissonium de Verb. signif. in Manumissio, & Vindicta; & Jac. Cujacium lib. 5. Observat. cap. 13. E nummis veterum hunc ritum illustrat Hispanorum doctissimus Ant. Augustinus Dial. II Antiquit. fine.

Venire I, 21. II, 8. III, 5. IV, 1. IV, 7. IV, 10. IV, 11. IV, 17. IV, 21. pro redire. Ita etiam Lucas Evang. cap. XIX, 13. πρᾶγμα τεύσας δὲ ἐως ἐρχομαι. Munck. ad Hyginum fab. 257. IV, 23. Append. 2: 6. gressu delicato v, 1. ad certaminav, 5. in dubium III, 13. in periculum IV, 8. in conspectu v, 1. pro in conspectum. Vide Scioppii Suspect. Lect. lib. 1 ep. 17. & Vossium de Construct. cap. 56. & Munck. ad Hyginum fab. 92. venit curatio ad sanitatem

v, 7. Sic Symmachus noster, vulnus in cicatricem convenire, & cicatricem ducere dixit lib. 1 ep. 94. & lib. 11 ep. 32. Rittersh. Quomodo & Ovidius lib. 3 Trist. eleg. 11, v. 66. quanquam in re alia: Utque meæ famam tenuent oblivia culpæ, Fata cicatricem ducere nostra sine. veniet minus ad me muneris IV, 25. venient feriæ prol. III. veni III, 16. veni ergo mecum III, 7. venire ad rivum I, 1. in secreta latibula I, 30. in villam suam II, 5. per auras II, 6. veneunt vices IV, 25. majus ne veniat malum I, 2. pro eveniat.

Venter impletur III, 7. ventrem continere IV, 17.

Ventitare III, 10.

Veneri placet myrtus III, 17. vide Myrtus.

Venusti hortuli IV, 4.

Verbosa commendatio prol. 11. Ita Ciceroni lib. 7. fam. epist. 3. epistola verbosior, pro epistola prolixiori, ut vulgo loquuntur. Conf. Cellarii Antibar. pag. 192. & Cur. poster. pag. 251. verbosæ strophæ I, 14. Vide Strophæ.

Verba subdola I, 13. sunt adulatoria, insidiosa, & fallacia. verba sua contemni videre III, 16. dare cui III, 3. pro externa specie quem decipere. verbis adjuvare v, 2. elevare IV, 2. jactans gloriam I, 15. id est, de se magnifice & arroganter loquens, ostentator & jactator vanus. Gloria ponitur pro jactantia, pro gloriatione, quomodo etiam Plautus Mil. I, 1, 22. hominem gloriarum plenum dixit. verbis inducta aquila I, 6. plene est, inducta ad credendum. Corn. Nepos in Conone c. 3. Non facile ad

etc-

credendum inducebatur. *Vide Schefferum.* verbis alicujus non moveri III, 6. *fig aan ymands woorden niet kreunen.*

Vere I, 14.

Vereri dolos I, 25. vereri vehementer *Append. I: 6.* verendi dii IV, 10.

Veretri affixio IV, 13.

Veritas exploranda III, 10. veritatis fons *ibid.* vires I, 11.

Vero IV, 17. V, 5. ego vero III, 7. *particula elegans, quæ hic promptitudinem indicat. Sic Artabazus apud Curtium lib. 5. cap. 9. Nos vero pretiosissimam vestem induti, Regem in aciem sequamur. Verba ipsa lupi sunt ad canem responsoria. Schefferus.*

Verrem immolare V, 4. *Herculis victima. Hinc jocus Ciceronis apud Quintilianum lib. 6 Instit. Orat. cap. 3. Malum sacerdotem qui tam nequam verrem reliquisset. quia Sacerdoti Verres successerat. Heinsius. Neque Herculi tantum, sed Marti etiam solebant verre porco rem divinam facere. Vetus poëta: Mars voveo si unquam redierit, facturum bidente verre. Vide Lipsium lib. 2 Var. Lect. cap. 17.*

Versus III, 15. Simonidis IV, 21. subjecti I, 19.

Versus senarii prol. I. *vide Senarii.*

Vertere consilium ad fallaciam I, 31. *id est, convertere, intendere. vertere in humanam speciem Append. 3: 2. verti in periculo II, 8. id est, versari, constitutum esse. Sic Plautus Mostell. III, 1. Jam homo in mercatura vortitur. Schefferus.*

Verum II, 1. & prol. III pro sed. *verum post non veto IV, 17.*

Verus porcellus V, 5. vera fabella

II, 5. laus IV, 11. verum dicere I, 10. *pro quo vulgo veritatem dicere. verum esse I, 15. veri amici III, 9.*

Vesci singulas I, 31. *pro singulis: imitatione Virgilii, qui ita, testa Pierio, lib. III Aeneid. 339. Quid puer Ascanius? superatne, & vescitur auras? Vide Schefferum. Sed ita etiam alii. Justinus 2, 6. Arare quoque & ferere frumenta glandem vescentibus monstrarunt. & 44, 4. ex agresti cibo mitiora vesci. Exempla plura dat Sanctius in Minerva p. 289. Mox etiam jungit ablativo, vesci cibo II, 6. De natura autem, genuina significatione, & constructione hujus verbi, vide Cl. Jac. Perizonium ad Sancti Minerv. p. 209.*

Vespa III, 13.

Vestimentis obtegere quid V, 5. *pro eo lib. IV fab. 14. veste celare quid.*

Vestis IV, 4. veste exornare quem IV, 21. veste celare naturæ partes IV, 14.

Vestitu adfluens V, 1. *dicitur, qui vestitu fluxiore incedit, qualis olim erat delicatulorum & molliorum. Vide notas Fabri & Schefferi. Adde Rigaltium ad Artemidorum pag. 36. Buchnerus. & Gronovium lib. 2 Observ. cap. 7. pag. 264. & Grævium ad Cicer. lib. I de Offic. cap. 36.*

Veto dimitti IV, 17. esse tale luminis commercium IV, 10.

Vetus injuria I, 21. vetera vina IV, 4.

Vetustas IV, 21. fabulosa III, 10.

Vetustum genus prol. V. vetustis favere *ibid.*

Vexat quos timor malorum *Append. 2: 10. vexata navis IV, 16*

Sic Virgil. vexata ratis, id est, raptata, huc atque illuc distracta. Gell. II, 9. Macrobi. l. VII Saturn. c. 6. Nec obstat Servius, qui Virgilio ταπεινῶσιν quandam confingit. nam valde κυρίως Scylla vexare dicitur, cum vexare Græci dicant, σκυλλαι. Glossæ vet. Vexat, ὀχλεῖ, σκυλλεῖ, χειμάζει. Vexare, σκυλλαι. Vexatio, σκυλλμός. Vexatus, καταπονηθεῖς, σκυλείς. Vexo, καταπονῶ, σκυλεύω. Vid. Gell. lib. II, c. 6. Rigaltius.

Via honoris Epil. II. audax IV, 6. Sic etiam Ovidius II Art. Am. 22. de Dædalo: Audacem pen- nis repperit ille viam. via me- dia III, 14. viam facere semitâ alicujus prol. III. id est, in quo quis præiit paucis, hoc pluribus imitari. vide Semita.

Viator innoxius II, 1. active pro eo qui nemini nocet. Vide Schefferum.

Vicem fortunæ gemere V, 1. pro ob vicem. vicem aduetam præsta- re prol. III, v. 14. vicem posuit pro munere. Ita Tacitus exple- re vicem, de iis, qui peragunt ea, quæ sunt sui muneris, IV Ann. 1. Vestram meamque vi- cem explete. Præstare est pera- gere. Sic Cicero munus suum præstare, in lib. de Orat. Scheffe- rus. vices aliorum IV, 25. no- ctis II, 8.

Vicina mors IV, 25. vicinus fur I, 6.

Victimâ periculum avertere III, 3. mox vocat expiare & procurare.

Victor I, 15. mustela IV, 5. pyæta IV, 24. sophus III, 14. Æsopus. Victores etiam vocabantur, qui aliis quæstiones proponebant, quas illi solvere & interpretari non pot-

erant.

Victum quærere III, 16. rogare IV, 21.

Videre I, 7. I, 13. I, 20. II, 8. III, 1. III, 2. III, 4. III, 12. III, 14. V, 5. Append. 1: 2. 3: 4. mala I, 16. Sunt qui explicant per ver- bum procurare: mihi autem ma- gis arridet lectio Gronovii Patris, malum dare. Vide eum in Ex- cerptis Epist. Cicer. videre mala nostra IV, 9. plurimum in rebus suis II, 8. vultum cuius IV, 17. nuptias I, 6. pulcre V, 10. quam non sit IV, 19. simulacrum suum in speculo lympharum I, 4. pro quo ait fab. 12. videre effigiem suam in liquore. videre boves corruptos II, 8. video te pasci IV, 23. ut vidit I, 21. IV, 21. III, 16. IV, 17. ubi vidit V, 1. vides II, 4. videt IV, 17. vide ne com- pungam III, 6. ultima in vide hic corripitur. tu non videris perdidisse I, 10. id est, tu non perdidisti. Formula lenis admo- dum & modesta, qua iudices apud Romanos uti solebant in sententiis ferendis: non enim pronunciabant absolute reum hoc vel illud cri- men admisisse, sed videri admi- sisse. Vide quos laudat in notis suis Rittershusius, qui pluribus hanc for- mulam illustrat. videri opp. esse prol. IV. molestior IV, 25. vo- lunt II, 2. videtur IV, 1. qualis videtur tibi opera hæc vocis meæ? I, 11. honore fructum ne videamur vendere III, 17. vi- deor mori I, 21. acer III, 7.

Vigilare I, 23. III, 7. Curam & sollicitudinem denotat verbum hoc. Plantus in Rud. act. IV sc. 2. Vi- gilare decet hominem, qui vult sua tempore conficere officia. Schefferus.

Vigilia omni prol. III. id est, omni vigilantia, sollicitudine & cura.

Vigor saltantis v, 7.

Vile hordeum II, 7. viles nenix prol. III, v. 10.

Villa III, 10. & IV, 4. Misenen-
sis Tiberii II, 5. proxi-
ma II, 8.

Villicus II, 8. Varro lib. I de Re
Rust. cap. 2. vocat principem,
qui agriculturæ præponitur.

Vincere aliquem v, 5. faciem mo-
ribus III, 8. id est, hoc agere,
ut ne appareat, ne conspiciatur ea
turpitudine, præ morum pulchritu-
dine. Sic apud Curtium lib. 8.
cap. 3. Vicit gratiam meriti
sceleris atrocitas. Schefferus. Id
Apulejo in Apologia pag. 17. edit.
Pric. est virtutis laude turpitu-
dinem tegere. Lysia Orat. XXIII,
quæ est πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν,
pag. 374. edit. Hanc. τὰ τῆς σώ-
ματ' & δυσυχήματα τοῖς τῆς
ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰσθῆναι
καλῶς. Diogeni Laërtio lib. 2.
Segm. 33. παιδεία τὴν δυσεί-
δειαν ἐπικαλύπτειν. ubi vide
Menagium, & qui ante Mena-
gium jam eadem plane observa-
runt, in Apuleji Apologiam Scip.
Gentilem not. 197. & Pricæum
pag. 36. forma, magnitudine
III, 18. vinci sono ibid. id est, cum
non posset diutius ferre hunc do-
lorem. victus dolore I, 8. victi
mures IV, 5.

Vindicanda injuria IV, 17. vindica-
re dolorem III, 10. id est,
vindicare injuriam, unde dolor.
impetum IV, 6. injuriam ictu I,
21. se dextera v, 2.

Vindicta rei parvæ IV, 3. facilis I,
29. patet solertia I, 28.

Vinea alta IV, 2. ita sup. II, 4. in
sublimi quercu,

Vinum patare IV, 4. vino devota
ibid. id est, dedita. vina vetera
ibid.

Violare Manes I, 27. Vide Manes.

Vipera IV, 7.

Vir I, 18. pro marito. Ita etiam mu-
lier pro conjuge vel uxore inf.
III, 10. quomodo ἀνὴρ & γυνή
apud Matth. I, 16 & 24. Et sic
alii. Vide Schoppium hoc loco.
fortis IV, 11. natus III, 8. de
puero. vide Natus; & quæ notat
ad Apuleji Apol. Pricæus pag. 32.
sanctissimus v, 5. talis III, 9.
viri ingenium v, 1. viro privata
III, 10. id est, marito. viri
spoliantur a feminis II, 2. vi-
ros venari IV, 4. vide Venans.

Virginale IV, 14. membrum. τὰ
ἀἰδοῖα. Prudentius Hymno VIII,
8. Intactum ab omni crimine
virginal. Apulejus in Apologia
dixit & feminal & virginal,
pro naturalibus, notante Lipsio lib.
2 Elect. cap. 21. Adde Scip. Gen-
tilem not. 377. Pricæum pag. 94.
& Munckerum ad Hygini fab. 148.

Virides algæ Append. 2: 8.

Viridaria II, 5. loca virentibus her-
bis, graminibusque & arbutis
constita; ambulacra, horti vo-
luptatis causa. Plinius Nat. Hist.
lib. 18. cap. 2. Contemptis hu-
jus spatii viridariis piscinas ju-
vat habere majores. Sue-
tonius Tiber. cap. 60. Militem
prætorianum, ob surreptum e
viridario pavonem, capite pu-
nit. Petronius Satyr. cap. 9. Cujus
eadem ratione in viridario fra-
ter fui, qua nunc in diver-
forio puer est? Vide Brissonium
de verb. sign. lib. 19. in Viridia-
ria, qui notat quoque dici viri-
dia: quomodo hic legendum vo-
luere multi. Sed vide Clar.

Jac. Gronovii Emendat. pag. 145 & 146. De servis viridariis, cura viridiorum præfectis vide Popmam de operis Serv. pag. 95 & 96. edit. Amstelæd.

Virtus exhibet solidum decus IV, 23. virtutis expers I, 11. imbellis, timidus & segnis. Virtus hic ponitur pro fortitudine, viribus & robore; ut inf. fab. 13. virtute semper prævalet sapientia. Quomodo & Theognis ἀρετῆς verbo utitur in versu valde similis sententia: κρείσσον τοι σοφίῃ καὶ μεγάλῃς ἀρετῆς. Sic lib. 111. fab. 6. qui sine virtute vanas exercet minas, id est, sine viribus. Sic lib. V. fab. 2. virtuti credendum. Sic usurpat Statius Papi-
ninus, qua usum ait Capaneum The-
baid. lib. 3. in illa impia sententia: Virtus mihi numen, & ensis, quem teneo. Rittersh. Adde Sal-
masium ad Spartianum pag. 26. vir-
tuti alicujus non credere V, 2. tribuitur gloria Epil. 11. virtute prævalet sapientia I, 13. vide Prævalet. Sine virtute vanas exercere minas 111, 6. virtute impares esse IV, 15.

Vis & nequitia quidquid oppu-
gnant, ruit 11, 6. vis carminis
prol. 111, v. 3. veritatis I, 1. vires aquilæ 111, 18. languidæ 111, 2. summæ IV, 2. viribus desertus I, 21. magnis fugere V, 2. vi dissolutos mores com-
pescere I, 2. id est, auctoritate & potestate regia. Cicero 111 de Legibus: Magistratus hæc vis est ut præsit præscribatque re-
cta.

Visum est IV, 23. placet. qua vi-
sum est vagari 111, 7.

Visus ferus 11, 1. homo 111, 19.

Vita prol. 1. pro seculo, pro homini-

bis viventibus. qua notione etiam Ci-
ceroni usurpatum. Vide Clar. Græ-
vium ad lib. I. de Offic. cap. 43. vita versatur in periculo 11, 8. vitam asperam in silvis trahere 111, 7. vide Trahere. vitæ meæ IV, 19. id est, mihi. vitæ melioris tempus orare IV, 17. vitam & mores hominum ostendere prol. 111, v. 50. vitam tristem decur-
rere 111, 20. vita morti propior est quotidie IV, 25. vitæ genus prol. 111, v. 15. subsidium IV, 21. vitam dare IV, 24. degere I, 3. & I, 30. miscet dolor & gaudium IV, 16. trahere luxu IV, 4. in vitam hanc incum-
bere prol. 111, v. 22. pro vita rogare 111, 2. vitæ spes Ap-
pend. 1: 2. vitam velle finire Ibid. 2: 5. vitam ferre. Ibid. 2: 10.

Vitare insidias I, 19. lucrum V, 4. necem I, 31. rapinam 11, 4.

Vites IV, 4.

Vitia propria IV, 9.

Vitulus V, 9.

Vituperare nimiam tenuitatem
crurum I, 12. vituperare cœ-
lum IV, 6. Proverbiale est, λοι-
δοῦνται τὸν οὐρανόν. Vide Suida
& Zenodoti collectanea. Rittersh.
Vivere sub tecto 111, 7. vivere
facile ibid. quid sit explicat Cl.
Grævius ad Cicer. 111. epist. fam.
12. Vive quæ digna es modo
Append. 3: 8.

Victurum nomen V, 5.

Vivus. quod viva negarat, tribuit
mortua 111, 16. vivos devora-
re 11, 3.

Vix unum promorat pedem IV,
24. tandem IV, 17.

Ulcisci quid morte V, 3. ulcisci hoc
Append. 4: 8.

Ulla prudentia I, 14. res IV, 10.

ulli IV, 24. ullo pacto II, 6.

Ultima spelunca IV, 19. Terentius Phorm. I, 4, 38. Sed quis hic est senex, quem video in ultima platea. Idem in Heaut. V, 1, 29. Est mihi in ultimis conclave ædibus. Curtius IV, 10. In ultimas terras trahi se querebantur. Schefferus. ultimi V, 1. Ultro adfertur panis III, 7. cucurrisse ad necem II, 8. proclivis IV, 25.

Unde III, 5. id est, a quo. hoc, amice? III, 7. illa scivit? III, 15. sic nites? III, 7.

Una bibere III, 16.

Unguento delibutus V, 1. Vide Rigaltium ad Artemidori Oneirocrit. pag. 35.

Ungues sævi I, 31. unguibus rapere II, 7.

Uniones IV, 4.

Universi V, 7.

Unus I, 17, & II, 8. unus ex multis Append. 2: I. & 4: 3. unus, alter II, 7. homo IV, 4. pes IV, 24. unus I, 6. id est, solus. in uno plus quam in turba IV, 4. una I, 2. de reliquis I, 31. altera, tertia IV, 4. hoc unum est III, 11. id est, singulare, maximum.

Vocare quem ad studium prol. III.

Volans propter II, 6. vide Propter.

Volo. vide Velle.

Volucris II, 4. pro aquila. parvula V, 3. pro musca. peregrina I, 26. Ita per excellentiam ciconia vocatur, quæ tanquam peregrinans & hospita æstate brevi tempore apud nos moratur, deinde appropinquante hyeme discedit. Quare etiam Publio Syro apud Petronium Arb. vocatur peregrina, hospita, avis exsul hiemis, titulus tepidi temporis.

Varro has aves vocat advenas lib. III de Re Rustica cap. 5. quæ vero apud nos semper morantur, vernaculas.

Volucris cursus V, 8.

Voluntas superum V, 6. voluntas IV, 4. pro testamento, pro voluntate ultima. Sic Tacitus I Hist. cap. 48. Testamentum T. Vinii magnitudine opum irritum: Pisonis supremam voluntatem paupertas firmavit. Sic & iudicium sæpe pro ultimo iudicio ponitur. Justinus lib. V, cap. 11. de Dario: Regnum Artaxerxi, Cyro civitates, quarum præfectus erat, testamento legavit. Sed Cyro iudicium patris injuria videbatur. Suetonio in Aug. 66. & Valerio Max. 7, 7, 4. vocantur suprema iudicia. Adde libros juris.

Voluptas mea non potest satiarî IV, 8.

Volutare sese IV, 3.

Votum debere V, 4. vota maxima facere pro salute Append. 1: 4. Totam votorum historiam accurate explicuit Rutgersius lib. 5 Var. Lect. cap. 5.

Vox porcelli V, 5. insueta I, 10. naturæ V, 1. vocis fides IV, 25. vocem edere I, 12. exprimere V, 5. habere I, 13. laudare III, 16. mittere III, 18. & IV, 10. ostendere I, 13. vocem præcludit metus I, 2. voces propriæ III, 18. voces venantium I, 12. voce maxima rugire Append. 4: II.

Urbanus sal V, 5.

Urbs antiqua IV, 21. Asiæ urbes ibid.

Usurpare ornatum IV, 15.

Usum longior IV, 25. usum rei consociare cum quo IV, 10. id est,

commercium habere. Sic Cicero Orat. post reditum in senatu cap. 7. L. Piso, tunc ausus es cum A. Gabinio consociare confilia petis mea? Lib. 3. de fin. bon. & mal. cap. 20. Inter nos natura ad civilem communitatem conjuncti & consociati sumus. & cap. 21. Nec vero rectum est, cum amicis, aut bene meritis, consociare, aut conjungere injuriam. Plautus Rud. 2, 6, 67. Vel consociare mihi quidem tecum licet: Æquas habemus partes. usu peritus III, 3.

Ut farina es, sic valeas IV, 1. ut fieri solet III, 9, ut mos est vulgi V, 1. spectatorum V, 5. ut quidam faciunt prol. V. ajunt IV, 21. V, 6. Ut pro postquam: ut est vulgatus ordo narratæ rei IV, 24. ut non potuit IV, 2. ut possum fuit III, 8. ut putavit II, 5. ut refecit vires III, 2. ut refecta est IV, 18. ut vero res novit V, 7. ut sentit tonsum III, 10. ut vidit I, 21. III, 16. IV, 21. ut viderunt IV, 17. ut sedit throno Append. 3: 3. ut se agnovit captum Append. 4: 11. Ut postpositum: totam ut fortunam tribus aequaliter distribuatur IV, 4. ut profuerint I, 12. id est, quam, quantopere.

Utcunque II, 2. Barbare dicitur pro etiamsi, quamvis: significat enim quomodocunque, quoquomodo, aliquo modo. Vide Val. Accincti Resp. ad Epist. 2. pag. 78.

Uterque I, 10. III, 8. III, 10, III, 13. V, 5.

Uti speculo III, 8. genere vetusto prol. V. μεθ' ὅδω, via, ratione, more scribendi. uti licentia poetæ IV, 24. meritis Append. 3: 9.

Utilis IV, 3. utilem esse I 4.

utile beneficium IV, 25. utile sit quod facimus III, 17. utiles res IV, 10. utilius homini nihil est, quam recte loqui IV, 12. utiliora sæpe contemnuntur I, 12.

Utilitas privata I, 22. quanta prol. 4.

Utinam impleam III, 7. utinam nec unquam IV, 6. Auctor Rhetor. ad Herennium lib. 1. cap. 22. Ennium auctorem laudat.

Uva acerba IV, 2. proprie. Cicero de Senect. uva primo est peracerba. Scheff. Palladius Septembr. acerbitate rigidam uvam dixit. uva acerba, cruda, ὀμφάνιζα. Vetus Gloss. ὀμφάξ βότρυς, acerba uva, uva immatura. Unde vinum crucium insuave. Lucil. Virguncula nondum matura, nec ἀνδρὸς δεκτικαί, uvis acerbis & crudis comparantur. vide Rigaltium. Acerba virgo Varronis est in fragmentis. Sic acerba funera pro funeribus puerorum, aut adolescentium, Seneca lib. 3 de Ira cap. 25. & Plauto Amphitr. I, 1, 35. ubi vide Taubmannum. Virgilius lib. 6 Aeneid. 429. Quos dulcis vitæ exsortis, & ab ubere raptos, Abstulit atra dies, & funere merfit acerbo. ubi Servius: Immature: a pomis translatio est.

Vulgare nomen amici III, 9.

Vulgatus ordo narratæ rei IV, 24. postquam omnibus est cognita series totius rei, ut gesta erat.

Vulgus fictilis IV, 14. Veterum more vulgum genere masculino usurpat. Sic Plautus, Horatius, Apulejus, Minutius Felix, Ausonius, alii. Rittershusius. vulgi mos V, 1. stupor I, 14. vulgo fertur III, 3.

Vulnus II, 3. de morsu canis. vulneris remedium II, 3. vulnere latus II, 7.

Vulpecula IV, 8.

Vulpis I, 7. I, 10. I, 13. I, 26. I, 28. IV, 2. IV, 8. IV, 19. *Append.* 3: 3. dolosa I, 13. vulpis pro vulpes antique. Sic canes quoque nominandi casu apud Plautum in *Trinumm.* I, 2, 133. dum dormitaret canes. Et mox v. 135. Ni hæc præsensisset canes. ubi vide *Taubmannum*. Ita etiam dixerunt feles & felis. vide *Feles*. Item torques & torquis, valles & vallis, fames & famis, fides & fidis, lues & luis. Vide *Nob. Heinsum* in *Prudentii Cathemer. hymno VIII*, 162. & in addendis ad *Psychomach.* v. 479. p. 164 & 165. Adde *Barthium* ad *Statii lib.* 6 *Theb.* 256.

Vulpini catuli I, 28. proprie de canibus dici volunt *Isidorus lib.* 12 *Orig.* cap. 2. & *Servius* ad *lib.* 3 *Georg.* 438. *Virgilius ecl.* 1: 23. Sic canibus catulos similes, sic matribus hædos *Noram.* & *Phædrus lib.* 1. fab. 19. Aliarum tamen bestiarum fætus quoque catulos dici, cum ex hoc loco patet, tum ex eodem *Virgilio Georg.* III, 245. ubi catuli lænæ. Eodem libro v. 438. catuli anguis. Apud *Plautum* in *Trucul.* 2, 2, 13. catuli suis. *Noster lib.* 2. fab. 4. catulos felis dixit.

Vulturius I, 27. pro vultur. *Lucilianum* verbum, de quo *Charisius lib.* 1. *Plautus* quoque in *Truculento*: Jam quasi vulturii triduo prius prædivinabant. *Scheff.* *Vulturius* pro vulture præter *Phædrum* & *Lucretium* (vid. *Cl. Giphanii Collectanea* in hunc poetam pag. 429. edit. *Plantin.*) est apud alios quoque. Apud *Plautum Trinumm.* Tum autem sunt alii, qui te vulturium vocant: Hostesne, an cives comedas, parvi pendere. Et

Ciceronem Orat. in Pisonem: Est hoc novum: multo illud magis: appellatus est hic *Vulturius*. Idem pro *Sestio* paludatos vulturios dixit, *Apulejus* togatos, x *Metam.* Idem *Apulejus* w. *Milesia*: meque in altioris vindictæ vicem lupis & vulturiiis prædam relikturos. *Miles.* vi. *Protinus* eum vulturiiis gratissimum pabulum futurum præcipitabam. *Apologia*: Cui vulturio *Alexandrini* cœli quicquam abusque *Oensium* finibus oboleat. *Catullus*: Lingua exsecta avido fit data vulturio. *Glossæ Vett.* *Vulturius*, Γύψ. *Axeni.*

Vultus corvi I, 13. **Jovis** IV, 17.

Vxor sancta III, 10. innocens, casta. uxoris crimen ibid. uxorem ducere I, 6. uxori vacare *prol.* 3. vide *Vacare*. uxores dare pastoribus III, 3. Non proprie uxores dicebantur, sed conjunctæ, ut ait *Varro*; uxor enim nisi liberi capitis esse non potest, quod tamen memini non observare quosdam scriptores. *Contubernales* quoque dicebantur, uti ex *Tacito* videor observasse. *Faber.* Adde *Brissonium* de verb. signif. in *Contubernium*, pag. 119.

X.

Xystus II, 5. locus deambulationibus faciendis adornatus, consitis utrinque platanis. Vide *Hieron.* *Mercurialem lib.* 1 *Art. Gymnast.* cap. 9. *Schefferus.* Adde *Senecam* *epist.* 86. *Plinium lib.* 5. *epist.* 6. & *lib.* 9 *epist.* 7. atque hic *Buchneri* notas num. 516. qui simul ostendit, Latinos indifferentes & *Xystos* & *Xysta* has ambulationes dixisse, contra quam viri doctissimi existimarint. Item

Item Philandrum ad Vitruvium lib. V, cap. II. & Salmasium τὸν πᾶν in Tertullianum de Pallio pag. 230 & 231. edit. Paris.

Z.

Zonæ IV, 21. in quibus conditam gestabant pecuniam. Sic mitis Horatius 2 epist. 2. Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit.

De quo proverbio vide Erasmus Chil. I. cent. 5. proverb. 16. Eleganter C. Gracchus apud Gellium lib. 15, cap. 12. Zonas, quas plenas argenti extuli, eas ex provincia inanes retuli. Quia, ut Martialis ait, semper pauperior redit potestas. Rittershusius. Adde Schefferum h. l. & Lambinum ac Torrentium ad Horatium.

ERRATA IN COLLECTANEIS.

- Pag. 159 a. 11 adfligitur leg. affligetur. b. 32. Adeo 1, 9.
 leg. 1, 4 & repone omnia, quæ de ista particula ibi notantur,
 suo loco post Adducere.
- 161 a. 34 alapa grace, colaphus leg. alapa, Grace colaphus.
- 169 b. 34 Ceus insula III, 21. leg. IV, 21.
- 170 b. 23 Clazomene leg. Clazomenæ. atque ita etiam pag. 100: I.
- 171 a 32 frenos pati II, 3. leg. IV, 3.
- 177 b. 23 contumeliosa leg. contumeliose.
- 182 b. 43 Et paulo aliter pro Manil. 14. Ad prædam devocavit.
 Hæc bis posita, semel sunt inducenda.
- 183 a. 18 Diis iratus leg. iratis. 20 post negarunt dele punctum.
- 184 b. 23 proportionem leg. pro portionem.
- 186 b. 18 post eam pone punctum.
- 189 a. 22 est animus 7, III. leg. III, 7.
 28 Nisi malimus &c. Hanc annotationem illi subijce
 quod sequitur, Et 1, 29 pro en.
- 193 b. 11 disjecta leg. dissecta.
- 194 b. 38 addenpo leg. addendo.
- 204 a. 24 dele quod.
- 205 a. 45 Ajax Talamonius leg. Telamonius.
- 210 a. 23 dele ut.
- 211 b. 11 laborare nihil VI. 23. leg. IV, 23.
- 212 b. 11 equo leg. equo.
- 213 a. 13 Phæbo leg. Phœbo.
- 214 b. 39 Locare nomen 1, 16. est pecuniam lege, Locare nomen
 1, 16. ut viri docti volunt, est pecuniam.
- 215 b. 7 Opificia lege Opera.
- 220 b. 29 Anea, tibicine deleatur comma.
- 221 b. 28. III 3. leg. III, 3.
- 227 a. 6. puerorum, Nenia, qui leg. puerorum Nenia, quæ.
- 230 b. 4 dele primum III, 3. 19 O me me infelicem. dele alterum me
- 236 a. 46 parux leg. parvæ.
- 237 a. 40. 2, & 4. dele & 4.
- 238 a. 1 Juventutes principibus talis lege Juventutis Principibus tales.
- 245 b. 42 fatum leg. foetum.
- 256 b. 33 tauri leg. cervi.
- 257 b. 29 cæna leg. coena.
- 258 b. 8 dele Religio V, 10.
- 271 a. 46 deleantur sequentia: Tunc illa talem sustulit sententiam
 III, 13. pro tulit.
- 273 b. 28. IV, 14. leg. IV, 16.

IN PRÆFATIONE.

200 31 Poëtici ante leg. Poëtici nomen ante.

Si qui præterea errores typographici sive in ipsum Phædri textum &
 notas, sive in Collectanea nostra irreperint, hos per te facile emenda-
 bis, Lector,

